

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 21 Ιουνίου 2020 • Ετος 12ο • Αρ. φύλλου 614* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,90

Το Κυπριακό στη δίνη της γεωπολιτικής

Υπάρχουν εξελίξεις στο διεθνές σκηνικό που δεν αποκλείεται να επηρεάσουν τις συνομιλίες με την επανέναρξη των διαπραγματεύσεων

Η κίνηση του Μουσταφά Ακιντζί να εκφράσει την ετοιμότητά του για πρόωρες «εκλογές» σε συνδυασμό με όσα διαμείβονται γύρω από το άνοιγμα των οδοφραγμάτων επανέφερε το Κυπριακό στην επικαιρότητα. Η κυβέρνηση θέλει με κάθε τρόπο να αποβάλει την εικόνα που έχει σχηματίσει μέρος της διεθνούς κοινότητας ότι αδιαφορεί για τους Τ/κ και προχωρά σε κινήσεις συνεργασίας και συμφιλίωσης. Ενδεικτική η κίνηση Αναστασιάδη-Χριστοδουλίδη να ζητήσουν να μη μειωθεί το κονδύλι των Τ/κ στο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ε.Ε. Το μεγάλο ερώτημα είναι σε τι περιβάλλον αναμένεται να πραγματοποιηθούν οι συνομιλίες, δεδομένου ότι το διεθνές σκηνικό αλλάζει. Είναι οι έντονες ανησυχίες για ένα θερμό επεισόδιο μεταξύ Αθήνας-Άγκυρας τους επόμενους μήνες, από την άλλη είναι η Ε.Ε. που είναι πλέον επικεντρωμένη στη διαχείριση της πανδημίας και στα όσα εσωτερικώς της προκάλεσε η κρίση, ενώ σίγουρα δεν περνούν απαρατήρητες οι ΗΠΑ που περί άλλων τυρβάζουν. **Σελ. 4**

Η διαχείριση της πανδημίας ενισχύει πολιτικά τον Μ. Ακιντζί λίγο πριν από τις «εκλογές». **Σελ. 5**

Ο υπέροχος κάτω κόσμος της Λευκωσίας

Η πλατεία Ελευθερίας δεν είναι μόνο η διαστημικής σύλληψης γέφυρα που ενώνει τη Λευκωσία με το ιστορικό της κέντρο. Είναι κυρίως αυτό που υπάρχει κάτω από τη γέφυρα. Ένα τεράστιο έργο που ξεκινά από την τάφρο Νταβίλα, σε περνάει κάτω από την πλατεία Σολωμού, σε βγάζει στο Field Club κι αν θες σε πάει μέχρι τον Δημοτικό Κήπο. Ένας περίπατος, ανάμεσα σε 200 δέντρα, γρασίδι, 16 σιντριβάνια, υπαίθριο θεατράκι, συναυλιακούς χώρους, καφετέριες κι εστιατόρια. Είναι έργο που για να σου αποκαλυφθεί πρέπει να μπεις μέσα, να το ζήσεις. «Σε τρεις μήνες,» υπόσχεται ο δήμαρχος Κωνσταντίνος Γιωρκάτζης. Κάναμε τον περίπατο μαζί του. Τον ρωτήσαμε τα πάντα. Μέχρι κι αν ενδιαφέρεται για την προεδρία της Δημοκρατίας! **Σελ. 8**

ΣΑΒΒΑΣ ΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

Η Κύπρος δίνει τις υποδομές της για την «IRINI»

Τα όσα διαδραματίζονται ανοικτά της Κρήτης με την τουρκική προκλητικότητα παρακολουθεί επιστάμενα η Λευκωσία, αναφέρει ο υπουργός Άμυνας σε συνέντευξή του στην «Κ». Σε καθημερινή βάση και σε συνεργασία με την Ελλάδα, τονίζει ο Σάββας Αγγελίδης, αξιολογείται η όλη κατάσταση χωρίς να πραγματοποιείται εφησυχασμός. Με αφορμή την παρενόχληση γαλλικού πολεμικού πλοίου από τουρκικό ο κ. Αγγελίδης αναφέρει πως η κυβέρνηση έχει διαμηνύσει στην Ε.Ε. πως διαθέτει τις υποδομές της στην επιχείρηση IRINI για το εμπάργκο όπλων στη Λιβύη. **Σελ. 7**

ΣΕΜΠΑΣΤΙΑΝ ΚΟΥΡΤΣ

Δεν θα επιτρέψουμε τουρκικούς εκβιασμούς

Ο νεαρότερος αρχηγός κράτους του κόσμου ο καγκελάριος της Αυστρίας Σ. Κουρτς μιλάει στην «Κ» για τις προκλήσεις της Ε.Ε. μετά την πανδημία και για το πώς μπορεί η Ευρώπη να αντιμετωπίσει την τουρκική απειλή, αλλά και για τον ρόλο των ΗΠΑ ως εγγυητριών της σταθερότητας. **Σελ. 16**

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ

Η θητεία Κληρίδη και οι νομικές πληγές

Η επτάχρονη παρουσία του Κώστα Κληρίδη στο τιμόνι της Νομικής Υπηρεσίας κλείνει τον επόμενο μήνα, αφήνοντας πίσω ανοικτά ζητήματα στον χώρο της δικαιοσύνης. Η θητεία του σημαδεύτηκε από έντονες συγκρούσεις, οι οποίες στιγμάτισαν και το σύστημα απονομής δικαιοσύνης. **Σελ. 9**

ΥΓΕΙΑ

Η ιδιωτική ιατρική δημιουργεί τριβές

Δυναμιτίζει το κλίμα η ιδιωτική ιατρική από ιατρούς του ΓεΣΥ. Σύμφωνα με τις καταγγελίες σχετικά με την πρόνοια του Μνημονίου Συναντίληψης μεταξύ ΠΑΣΙΝ και ΟΑΥ, ότι επιτρέπεται η ιδιωτική ιατρική σε συμβεβλημένα ιδιωτικά νοσηλευτήρια δημιουργεί ασθενείς δύο ταχυτήτων. **Σελ. 3**

ΧΑΡΗΣ ΛΟΪΖΙΔΗΣ

Ο τουρισμός θα ανακάμψει το 2021

Την εκτίμηση ότι το 2021 θα ανακάμψει ο τουρισμός και το 2022 θα ομαλοποιηθεί πλήρως η κατάσταση, λέει ο πρόεδρος του ΠΑΣΥΞΕ Χάρης Λοϊζίδης. Σημαντικό στοιχείο ο εσωτερικός τουρισμός και καλεί τους ξενοδόχους να προχωρήσουν σε γενναίες μειώσεις τιμών. **Οικονομική, σελ. 4**

ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΑ

Συνεργασία με διεθνές κέντρο εκπαίδευσης

Η επίσκεψη του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη στο Ισραήλ είχε θετικό πρόσημο, αφού μεταξύ άλλων οι δύο χώρες ήλθαν κοντά σε συμφωνία δημιουργίας Διεθνούς Εκπαιδευτικού Κέντρου Πτήσεων στην Καλαμάτα. Ο Έλληνας πρωθυπουργός συναντήθηκε και με τον διευθύνοντα σύμβουλο της ELBIT, της εταιρείας η οποία έχει αναλάβει τη συγκεκριμένη πρόταση. Οι σχέσεις της ελληνικής Π.Α. με την ισραηλινή αεροπορία είναι ήδη πολύ στενές και αποτελούν ίσως τον πλέον ισχυρό πυλώνα της στρατηγικής σχέσης στον τομέα της Άμυνας. **Σελ. 16**

ΑΟΖ

Κοινά θαλάσσια όρια Κύπρου - Ελλάδας

Για την Ελλάδα, ο διάλογος είναι αυτός που θα οδηγήσει στη διαπραγμάτευση ή σε προσφυγή σε δικαιοδοτικό όργανο, ενώ για την Τουρκία η λύση πραγματοποιείται ή διά της πολιτικής οδού ή διά της διπλωματίας ή με πόλεμο. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τέλος εποχής

Είναι εξαιρετικά δύσκολο στον σημερινό κόσμο, που οι αντιθέσεις μεταξύ των μεγάλων σε έκταση και ισχύ χωρών έχουν οξυνθεί σε βαθμό επικίνδυνο, οι μικρές χώρες να βρουν σίγουρο καταφύγιο σε ώρες δύσκολες, όπως είναι στην παρούσα συγκυρία η Κύπρος στο πεδίο της Ανατολικής Μεσογείου, με μια περιφερειακή υπερδύναμη, όπως η Τουρκία να αναδεύει τα ύδατα. Την ώρα που τα τουρκικά στρατεύματα σχεδόν ελέγχουν την κατάσταση στη Λιβύη και μαζί με την Τρίπολη μοιράζουν επί χάρτου πετρελαιοπηγές και βάσεις, μόνο ένας συγκροτημένος διεθνής οργανισμός όπως ο ΟΗΕ ή μια ένωση κρατών, όπως η Ε.Ε. θα μπορούσαν να θέσουν φραγμό στο διαμελισμό ουσιαστικά της Λιβύης και να επιβάλουν την τάξη. Ωστόσο, αποδεικνύεται ότι βιώνουμε πια το τέλος της εποχής των διεθνών θεσμών και την έναρξη της αναρχίας των κρατών.

Δεν συνεχίζουμε από Κραν Μοντάνα

Ο Τούρκος πρέσβης στην «Κ»

Ο Μπουράκ Οζουγκέργκιν μιλάει για το ενδεχόμενο ερευνών στην ελληνική υφαλοκρηπίδα, και τονίζει ότι οι μονομερείς απόπειρες της ε/κ στην Ανατολική Μεσόγειο παραβίαζαν ξεκάθαρα τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων. Για το Κυπριακό λέει ότι η μπάλα δεν βρίσκεται στο τουρκικό γήπεδό και τονίζει ότι δεν θα συνεχίσουν από το Κραν Μοντάνα. **Σελ. 18-19**

Οι χαϊδεμένοι του τουρισμού και η στήριξη δύο ταχυτήτων

Ετοιμάζεται το καινούργιο σλόγκαν της τουριστικής Κύπρου

Μεγάλης οικονομικής στήριξης έτυχε ο τουριστικός κλάδος, ενώ γίνεται λόγος για «χαϊδεμένους». Ο τομέας των ξενοδοχείων και εστιατορίων συνεισφέρουν στα κρατικά έσοδα το 4,7%, αλλά έχει σημαντικό μερίδιο στην απασχόληση και στην Προστιθέμενη Αξία. Στους δύο αυτούς τομείς απασχολούνται πέραν των 47.130 ατόμων. Στο μεταξύ εντός Ιουνίου ολοκληρώνεται ο διαγωνισμός για τη δημιουργία νέου λογότυπου και σλόγκαν της τουριστικής Κύπρου. Το υφιστάμενο λογότυπο για τον τουρισμό δεν φαίνεται να εξυπηρετεί τον στόχο του Υφυπουργείου να προωθηθεί η Κύπρος και για στοιχεία πέραν του ήλιου και της θάλασσας. **Οικονομική, σελ. 3, 6**

Αποκαθήλωση από τις χάλκινες ιδέες

Τα αγάλματα της διαίρεσης

Πολλοί φοβούνται ότι σε αυτό το ιστορικό ξεκαθάρισμα λογαριασμών με αγάλματα, προϊόντα, ταινίες κ.λπ. ελλοχεύει ο κίνδυνος ανοιχτής λογοκρισίας. Την ίδια στιγμή, μεγάλες εταιρείες αποφασίζουν να εγκαταλείψουν λογότυπα με χαρακτήρες που αναπαράγουν τη στερεοτυπική αντιμετώπιση των μαύρων και παραπέμπουν στη ρατσιστική μεταχείρισή τους. **Σελ. 22**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Χαμός στο μαγικό σύμπαν του Χάρι Πότερ

Τέσσερις συγγραφείς σχολιάζουν τις δηλώσεις της Τζ. Κ. Ρόουλινγκ για τα διεμφυλικά άτομα και όσα ακολούθησαν. Στηλίτευσε την έκφραση «άτομα με εμμηνόρροια» στο Twitter, διερωτώμενη εμμέσως πού πήγε η λέξη «γυναίκες». Αρκετοί ακόλουθοί της είχαν άλλη άποψη: θεώρησαν πως με το σχόλιό της η συγγραφέας απέκλεισε ή και ειρωνευόταν τα διεμφυλικά ή τρανς άτομα. **Ζωή, σελ. 1**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ενα τραγούδι μουσικό μωσαϊκό, σαν το κυπριακό μαρμαράκι

Τριάντα επτά καλλιτέχνες της κολεκτίβας Island Seeds από όλο το νησί κυκλοφορούν το τραγούδι «The Time Is Ripe». Το τραγούδι «The Time Is Ripe» γεννήθηκε μέσα από τη μουσική σκηνή που προωθεί το πρόγραμμα United by Sounds του Σπιτιού της Συνεργασίας με τη συμμετοχή μουσικών από όλη την Κύπρο. **Ζωή, σελ. 3**

ΣΥΝΕΝΤΕΞΗ

Ο εκδότης του περιοδικού «Διόραμα» μιλάει στην «Κ»

Το περιοδικό «Διόραμα» κλείνει πέντε χρόνια κυκλοφορίας και στην «Κ» μιλάει ο εκδότης του Ανδρ. Χατζηθωμάς. Το «Διόραμα» απευθύνεται σε ανθρώπους που ενδιαφέρονται για τις τέχνες και τα γράμματα, που έχουν ανησυχίες και προβληματίζονται για τα όσα τεκταίνονται μέσα σε μια αντιπνευματική εποχή. **Ζωή, σελ. 8**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Προτεραιότητά μας η ασφάλεια του προσωπικού και των πελατών μας

Κάνε συναλλαγές από την άνεση του σπιτιού σου χωρίς να χρειάζεται να μεταβείς στο κατάστημα.

Απόκτησε κωδικούς πρόσβασης
www.hellenicbank.com/connect

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Αυτό που μας λερώνει

Στο τελευταίο διάγγελμά του ο πρόεδρος Αναστασιάδης στις 29 Απριλίου ανακοίνωσε ότι από την 21η Μαΐου, αίρονται όλοι ανεξαρτήτως οι περιορισμοί διακίνησης λόγω κορωνοϊού και υποσχέθηκε πως το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης θα επεξεργαστεί ολοκληρωμένο σχεδιασμό οικονομικής διαχείρισης της κρίσης. Στην πορεία ακούσαμε μεγαλόστομες εξαγγελίες με σχέδια εκατοντάδων εκατομμυρίων, αφού παρακολουθήσαμε και τον μεγάλο καβγά μεταξύ κυβέρνησης και αντιπολίτευσης για το νομοσχέδιο των κρατικών εγγυήσεων. Ακολούθησε ο σάλος για το κλαμπ στον Πρωταρά που φιλοξένησε με το αζημίωτο χιλιάδες και εισέπραξε τα πολλαπλάσια χωρίς να έχει άδεια λειτουργίας επειδή είχε μπάρμπα στην Κορώνη κατά τον αντιπρόεδρο του ΔΗΣΥ. Και μέσα σε αυτά, βγήκε ξανά στην επιφάνεια –σαν την κουράδα στο κύμα– το Κυπριακό και η έγνοια της κυβέρνησής μας για επανέναρξη των συνομιλιών. Μάλιστα, μεγάλη είναι η ανησυχία της Λευκωσίας για το γεγονός ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες επιδεικνύουν πλήρη αδιαφορία για τις τουρκικές προκλήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο ως επίσης και για το ότι ουδεμία σχετική κοινή δήλωση ή αναφορά έγινε –ως ματαίως αναμενόταν, στην τηλεδιάσκεψη του Συμβουλίου εξωτερικών υποθέσεων της Ε.Ε. με τον Αμερικανό υπουργό Εξωτερικών Μάικ Πομπέο. Γιατί ανησυχεί τόσο πολύ η Λευκωσία τώρα για το Κυπριακό; Επειδή τέλος του μήνα αναμένεται η έκθεση του γ.γ. των Η.Ε. ενόψει της ανανέωσης της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ και δεν θα θέλαμε να μας προκύψουν αρνητικές αναφορές. Η Λευκωσία φοβάται τη δική της μονομερή απόφαση να κλείσει τα 4 οδοφράγματα τον Φεβρουάριο, τον καβγά της με την κ. Σπέχαρ και το γεγονός ότι υπάρχει ενδεχόμενο περαιτέρω δραματικής μείωσης του προσωπικού της ΟΥΝΦΙΚΥΠ, την ώρα που όπως η ίδια η κυβέρνηση διακηρύττει, τα νερά της Μεσογείου θερμαίνονται επικίνδυνα λόγω των τουρκικών προκλήσεων. Είναι όμως ανησυχητικό μια κυβέρνηση σήμερα να δυσκολεύεται διαβάσει τους λόγους που οι Ηνωμένες Πολιτείες, δεν επικρίνουν τις προκλητικές κινήσεις της Τουρκίας. Το αποφεύγουν διότι προσπαθούν να σπάσουν το ρωσικό εναγκαλισμό της Άγκυρας. Ακόμα ευνοούν τη συνεργασία με την Άγκυρα στη Λιβύη για να εξασφαλίσουν μερίδιο στην πλούσιες ενεργειακές πηγές της χώρας τώρα που η Τουρκία έφτασε σχεδόν να ελέγχει την κατάσταση στο λιβυκό εμφύλιο, καθώς επίσης και την εξασφάλιση στρατιωτικής βάσης. Το γεγονός ότι η Ιταλία συμπράττει στρατιωτικά με την κυβέρνηση της Τρίπολης, αν και η Ε.Ε. επισήμως είναι τοποθετημένη εναντίον, αποδεικνύει ότι οι Βρυξέλλες τελούν σε σύγχυση και είναι επιπόλαιο να αναμένει κανείς περισσότερο από μια λεκτική συμπαράσταση. Ακόμα η Άγκυρα αποτελεί σημαντικό παίχτη στην περιοχή Συρίας-Ιράκ-Ιράν που οι ΗΠΑ και λόγω του Ιντζιρλίκ θα ήθελαν να μη χάσουν. Η Λευκωσία, λοιπόν, που μέχρι πριν από μερικούς μήνες διά της επισημότερης φωνής της έψαχνε στο διπλωματικό παρασκήνιο, εναλλακτική της διζωνικής, δικοινοτικής ομοσπονδίας φόρμουλα λύσης, είναι δύσκολο να πείσει όση από τη διεθνή πολιτική αμφικτιονία θυμάται τι εστί Κυπριακό, ότι ξεφύγαμε από αυτά που μας χαρακτήριζαν και μας λέρωναν τα τελευταία χρόνια και πως επιθυμούμε ειλικρινώς να λύσουμε το πρόβλημά μας. Για να μην πείτε ότι είμαι κακεντρεχής απλώς μπείτε σε μια μηχανή αναζήτησης και γράψτε, Κύπρος και θα δείτε τι μας λερώνει. Την Κύπρο θα την εντοπίσετε για ξέπλυμα στα Panama Papers, στα σκάνδαλα Dansk Bank, Privat Bank Ουκρανίας, Fish Trot της Νιγηρίας, στα χρυσά διαβατήρια, στους Καμποτιανούς δικτάτορες και στη μαλαισιανή μαφία. Στο εμπόριο ναρκωτικών θα βρείτε την Κύπρο στην κομπίνα με τα 150 κιλά κοκαΐνη μέσα σε γεννήτριες και στις φουκούδες με τις συσκευασίες ναρκωτικών που πιάστηκαν στην Αυστραλία. Ακόμα και στο διεθνές σκάνδαλο της NSO όπου εμπλεκόταν το VAN που είχε σαρώσει όλο το νησί. Βρήκα ακόμα και το σκάνδαλο με τον τέως πρόεδρο του Ανωτάτου που συνέπραξε εξωδικαστικά με μια τράπεζα αλλά η δικαιοσύνη μας αγρόν ηγόρασε. Πρόεδρέ μου πολυχρονεμένε! Λύσε όλα τ' άλλα κι άσε το Κυπριακό, διότι έτσι όπως το καταντήσατε δεν λύνεται στον αιώνα τον άπαντα.

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Το χάος στον Ενδιάμεσο και οι επιθέσεις του ΑΚΕΛ στον Χριστοδουλίδη

Με τις χειρότερες προοπτικές άρχισαν οι συζητήσεις για συνεργασίες στις βουλευτικές εκλογές μεταξύ των κομμάτων και των δυνάμεων του λεγόμενου ενδιάμεσου χώρου.

Γενικά όλα τα κόμματα, μεγαλύτερα και μικρότερα, τα συνδέει, όπως μου έλεγε άτομο που γνωρίζει, «μια δυναμική σχέση αγάπης-μίσους». Όπως μου είπε, «η κατάσταση στην οποία βρίσκεται σήμερα ο ενδιάμεσος χώρος, οι δυνάμεις δηλαδή που θα μπορούσαν αν συνασπίζονταν να αποτελέσουν τον «τρίτο πόλο» στην κυπριακή πολιτική σκηνή, μόνο με μία λέξη μπορεί να χαρακτηριστεί: χάος» Και μου περιέγραψε την τεράστια απόσταση που χωρίζει πια τα δύο μεγαλύτερα κόμματα ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ, την παλαιόθεν αντιπαλότητα μεταξύ ΕΔΕΚ και Συμμαχίας Πολιτών, την προσωπική αντιπαράθεση μεταξύ Νικόλα και Λιλλήκα, το παράπονο της Ελένης Θεοχάρους με τον Νικόλα, που όμως δεν είναι ικανό να σταθεί εμπόδιο σε μια συμμετοχή της προέδρου της Αλληλεγγύης στο ΔΗΚΟϊκό ψηφοδέλτιο, το φλερτ της ΕΔΕΚ προς τον βουλευτή της Αλληλεγγύης Γιωργάλλα αλλά και το δυναμικό πολιτικό φλερτ του Σιζό σε στελέχη και του ΔΗΚΟ και της Αλληλεγγύης και της Συμμαχίας Πολιτών ακόμα και αυτού του ΑΚΕΛ! Επιπλέον το αδιέξοδο στην προσπάθεια συνεργασίας της Αλληλεγγύης με τη Συμμαχία Πολιτών φαίνεται ότι ακολουθεί «αργά αλλά σταθερά και η προσέγγιση Συμμαχίας με τους Οικολόγους». Και συνέχισε: «Ενώ το ισχυρότερο κόμμα εξακολουθεί να παραμένει το ΔΗΚΟ δεν είναι σίγουρο αν θα κρατήσει τα ποσοστά του στις επόμενες βουλευτικές αφού είναι πολλοί οι παράγοντες που μπορεί να του κάνουν «χαλάστρα».

Οι δύο κίνδυνοι που αντιμετωπίζει το ΔΗΚΟ είναι από μια «αψυχολόγητη και καθαρά μικροπολιτική συνεργασία με το ΑΚΕΛ με το οποίο διαφωνούν σε όλα, από την πολιτική μέχρι την οικονομία». Μια τέτοια συνεργασία μπορεί να το φέρει πιο κοντά στην εξουσία αλλά θα του στερήσει μεγάλο ποσοστό ψήφων από ΔΗΚΟϊκούς που ούτε ζωγραφιστό δεν θέλουν το ΑΚΕΛ λόγω των θέσεών του στο Κυπριακό. Ο άλλος σημαντικός κίνδυνος προέρχεται από το αναδυόμενο και απειλητικό άστρο της Δημοκρατικής Παράταξης (ΔΗΠΑ) του τέως προέδρου του ΔΗΚΟ Μάριου Καρογιάν. Γίνεται μάλιστα λόγος και για κάποια «καραμπινάτα» ονόματα που φαίνεται να επιλέγουν το ψηφοδέλτιο της ΔΗΠΑ αντί του

Στην πολιτική, οι φίλοι σου είναι ψεύτικοι, αλλά οι εχθροί σου αληθινοί.

ΔΗΚΟ. «Κάποιοι θεωρούν πως οι βουλευτικές του 2021 ενδέχεται να είναι το Βατερλό του λεγόμενου ενδιάμεσου χώρου», μου ανέφερε η πηγή μου.

Ακόμα και ΑΚΕΛιστές ξένισε ο δεύτερος (αν όχι τρίτος ή τέταρτος) γύρος προσωπικών επιθέσεων της ηγεσίας του κόμματός τους κατά του Νίκου Χριστοδουλίδη. Οι νέες κατηγορίες αφορούν την «παραγωγή ψευδαισθήσεων» από τον Χριστοδουλίδη, μέσω φίλιων ΜΜΕ, όπως υποστηρίζει το ΑΚΕΛ, για πιθανές αντιδράσεις των Ευρωπαίων και των ΗΠΑ κατά των τουρκικών προκλήσεων. Τα βάζει μάλιστα ξανά κατά των τριμερών συναντήσεων. Όπως δήλωσε ο Άντρος Κυπριανού στοχεύοντας ξανά, προσωπικά τον Νίκο Χριστοδουλίδη, «η εξωτερική πολιτική της χώρας μας πρέπει να βασίζεται σε αντικειμενική ανάγνωση των διεθνών δεδομένων - μακριά από ευσεβοποθισμούς και ψευδαισθήσεις» και υποστήριξε ότι «η κυβέρνηση με τη βοήθεια κάποιων μέσων ενημέρωσης υψώνουν υπέρμετρα τον πήχη των προσδοκιών σε σχέση με το τι μπορεί να περιμένει η Κύπρος από το διεθνή παράγοντα, είτε στις τριμερείς συνεργασίες, είτε από τις ΗΠΑ, είτε από την Ε.Ε. έναντι της τουρκικής επιθετικότητας».

Ο κυβερνητικός εκπρόσωπος χαρακτήρισε, όχι τυχαία, «προσωπικές και ατεκμηρίωτες» τις επιθέσεις κατά του Νίκου Χριστοδουλίδη για να καταλήξει: «Είναι πάντως άξιο αναφοράς ότι μέσα από τις καθημερινές ανακοινώσεις του ΑΚΕΛ στις οποίες κυριαρχούν οι προσωπικές επιθέσεις εναντίον του υπουργού Εξωτερικών, το κόμμα της αντιπολίτευσης «ξεχνά» να αναδείξει και να ασκήσει κριτική στην επεκτατική πολιτική της Τουρκίας έναντι της Κύπρου».

Γιατί όμως το ΑΚΕΛ ξεσπαθώνει κάθε τρεις και λίγο κατά του Χριστοδουλίδη; Εκείνο που τους ενοχλεί... προκαταβολικά είναι μια πιθανή υποψηφιότητά του ΥΠΕΞ για τις προεδρικές του 2023 ή είναι και κάτι άλλο;

Πηγή μου από το ΑΚΕΛ μου ανέφερε πως το κόμμα με τις επιθέσεις κατά Χριστοδουλίδη πετυχαίνει μ' ένα σμπάρο δύο τρυγόνια. «Το πρώτο είναι όντως ο φόβος για πιθανή κάθοδο του ΥΠΕΞ ως υποψήφιου στις προεδρικές. Η υποψηφιότητά του θεωρείται σίγουρο ότι θα παρασύρει και αρκετό ΑΚΕΛικό ακροατήριο, ακόμα και πιστούς ψηφοφόρους. Το δεύτερο είναι η θεωρούμενη «σκληρή» γραμμή που διατηρεί ο Χριστοδουλίδης στο Κυπριακό, η οποία κάθε άλλο παρά προσέγγιση με την Άγκυρα σημαίνει, όπως ευνοεί το ΑΚΕΛ.

ΚΟΥΙΖ: Ποιος υπουργός του Αναστασιάδη με τις πρόσφατες εξαγγελίες για σοβαρότατα θέματα που αφορούν το υπουργείο του έβαλε στην ουσία στοιχήμα για την παραμονή του ή όχι στον υπουργικό θώκο; Η εξέλιξη των εξαγγελιών θα κρίνει, όπως ακούω, και την παραμονή του ή όχι στο τιμόνι του ευαίσθητου υπουργείου...

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πρίν στην «Κ»

21.VI.1940

ΑΝΑΚΩΧΗ: [...] οι Γάλλοι πληρεξούσιοι απεσταλμένοι ευρίσκονται καθ' οδόν μεταβαίνοντες προς τον ορισθέντα τόπον της συνεντεύξεώς των μετά των Γερμανών αντιπροσώπων, θα γίνουν δε αύριον (σήμερον) προ μεσημβρίας δεκτοί υπό της γερμανικής αντιπροσωπείας η οποία και θα επιδώση εις αυτούς τους όρους διά την σύναψιν της ανακωχής. Πιστεύεται ενταύθα ότι δεν πρόκειται να διεξαχθούν λεπτομερείς διαπραγματεύσεις αμέσως, αλλ' ότι η γαλλική αντιπροσωπεία θα επανέλθη εις την έδραν της γαλλικής κυβερνήσεως διά να επιδώση εις αυτήν τους γερμανικούς όρους. Θα επακολουθήση δευτέρα συνάντησις διά την διεξαγωγήν συνεννοήσεων επί διαφόρων λεπτομερειών. Καθ' α μεταδίδεται εκ Βερολίνου, οι εκεί καλώς πληροφορημένοι κύκλοι θεωρούν ως πιθανόν ότι ο καγκελλάριος Χίτλερ θα επιδώση τους όρους της ειρήνης προς τους Γάλλους πληρεξουσίους αύριον (σήμερον) εις την Κομπιένην, όπου συνήφθη και η ανακωχή του παγκοσμίου πολέμου εντός σιδηροδρομικού οχήματος κατά το 1918.

ΝΕΑ ΚΕΡΜΑΤΑ: Αρκετά καλής εμφανίσεως τα νέα χάρτινα κέρματα που πρόκειται να τεθούν εις κυκλοφορίαν από της 1ης Ιουλίου. Κατεσκευάσθησαν μετ' ιδιαιτέρας επιμελείας εις γερμανικά εργοστάσια και παρέληφθησαν προ ημερών παρά της αρμοδίας υπηρεσίας. Το κοινόν πρέπει να υποδεχθή με καλήν διάθεσιν τα κέρματα αυτά. Και ασφαλώς με καλήν διάθεσιν θα τα υποδεχθή αρκεί μόνον το Δημόσιον να έχη μεριμνήσει όπως διαθέτη εις τα Ταμεία σημαντικόν αριθμόν εξ αυτών διά να γίνωνται εγκαίρως αι αντικαταστάσεις των φθειρομένων.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στα αυτονόητα. Πανέτοιμος ο Πρωταράς για να δεχθεί τουρίστες, δηλώνει ο δήμαρχος Παραλιμνίου. Ήθελε να πει: Άνοιξε και το Nava.

2 Στο στοίχημα. Οι αδερφοί Τουρκοκύπριοι είμαι σίγουρος πως θα κρατήσουν κλειστά αεροδρόμια προς Τουρκία, η οποία δεν ξεμπερδεύει εύκολα από τον ιό, και θα ανοίξουν οδοφράγματα. Αυτό που λέμε έχουν best of both worlds.

3 Στο σιγουράκι. Και για να μην παρεξηγούμαι, όταν θα πρέπει να πάρουν το τσεκ από τον σουλτάνο θα ρίξουν μια κορώνα εναντίον μας. Έχουν ένα κορμί σαν χέλι.

4 Στη διπλωματία. Από την εδώ πλευρά τώρα, όσοι προέτρεξαν να φωνάξουν στην Αθήνα πως «μας έμπλεξαν οι Κύπριοι» τώρα μπορούν να δουν πιο ξεκάθαρα πού το πάει η Τουρκία. Όπως είπε πολλές φορές και ο sir Kasoulides «ο στόχος της Τουρκίας είναι πάντα πρώτα το Αιγαίο». Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως όταν παίξουν – μη κακό– τα καψούλια θα υπάρχει κάποιος ασφαλής σε όλη την περιοχή.

5 Στην ανάγκη. Ξέρω πως ο ΝΝ έπαιξε στα όρια της κινδυνολογίας στο

ΣΤ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ/ΤΠ

«Οι κρίσεις γεννάνε κροίσους». *Αριστοτέλης Ωνάσης.*

μεταναστευτικό. Όμως πρέπει να του αποδώσουμε πως με αυτό τον τρόπο έβαλε την συζήτηση στη σωστή του διάσταση για ένα πρόβλημα που η κυβέρνηση έκρυβε κάτω από το χαλί. Πρώτα από όλα μέσα στο ίδιο του το κόμμα. Επιτέλους γίναμε Ευρωπαίοι.

6 Στο ζευγάρι. Τελικά ο Αβέρωφ αγαπά τον Νικόλα; Και αν τον αγαπά θα παντρευτούν; Ο Νικόλας θέλει να συζήσει με τον Αβέρωφ; Γιατί μας έχουν ταλαιπωρήσει τον έρωτα με αυτά τα καβγαδάκια εδώ και τόσα χρόνια. Έρωτας στα χρόνια του κορωνοϊού.

7 Στην ανακοίνωση. Μαζί με τις ανακοινώσεις για μεταγραφές και αποδεσμεύσεις που κάνουν οι ομάδες έρχεται και η ανακοίνωση που όλοι περιμέναμε. Δύσκολα θα είναι χειρότερος ο επόμενος εισαγγελέας από τον νυν. Ναι, αυτό πιστεύω και ξέρω τι σκέφτεστε.

8 Στην άγνωστη. Εσείς γνωρίζετε την κα Άννα Ζαβού - Χριστοφόρου; Σας ενημερώνω πως η κυρία Χριστοφόρου είναι η Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου της Δημοκρατίας. Έχει πτυχίο μαθηματικών και οικονομικών από το πανεπιστήμιο του Σάσεξ, έχει τα προσόντα: Chartered Accountant, Internal Auditor (CIA), Control Self Assessor (CCSA), Certified Government Auditing Professional (CGAP) Certification in Risk Management Assurance (CRMA), επίσης η κα Χριστοφόρου διαβάζω από το πλούσιο βιογραφικό της, κατέχει τον τίτλο του Πιστοποιημένου Εξεταστή Απάτης (Certified Fraud Examiner). Η κα Χριστοφόρου είναι η έφορος εσωτερικού ελέγχου της Δημοκρατίας.

9 Στα αυτονόητα. Ισχύει πως με νομοθεσίες που πέρασε η Βουλή της αφαιρέθηκαν της κας Χριστοφόρου αρμοδιότητες ελέγχου και πέρασαν στον κύριο Σάκη; Και ποιος ετοίμασε αυτές τις νομοθεσίες;

10 Στις διαδικασίες. Αγαπητέ μου Healthy, πριν διορίσουμε κάποιον, στον απλό τον κόσμο και σε όλες τις εταιρείες του κόσμου, φωνάζουμε τους υποψήφιους «αυτούς που μου πρότειναν» όπως λες κι εσύ, και τους κάνουμε μια συνέντευξη, μια συζήτηση, ένα γραπτό τεστ ρε αδερφέ. Ζητούμε να μας κάνουν κάποια έρευνα και μια έκθεση αρμόδιες υπηρεσίες. Μην ξανακούσω να λες «δεν φταίω εγώ μου τον πρότεινε ο Αβέρωφ».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης · Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Αλκης Ανδρεου · Υπεύθυνος Ύλης: Αποστολος Κουρουπακης · Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας · Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

Δυναμιτίζει το κλίμα η άσκηση ιδιωτικής ιατρικής

Καταγγελίες μη συμβεβλημένων ιατρών για πρακτικές, οι οποίες σκοπό έχουν να εκμεταλλευτούν και να εκβιάσουν καταστάσεις

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ**

Υψηλοί τόνοι επικρατούν το τελευταίο διάστημα, στον τομέα της Υγείας, μετά και την ένταξη των Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων στο ΓεΣΥ. Το θέμα που έχει προκύψει αφορά στην εξάσκηση της ιδιωτικής ιατρικής από μερίδα συμβεβλημένων ιατρών, μια πρακτική κατά της οποίας υπάρχουν διάφορες καταγγελίες ότι αντιβαίνει την φιλοσοφία της νομοθεσίας που έχει ψηφιστεί από την Βουλή. Πέραν αυτού, οι αντιδράσεις εκ μέρους των 250 ιατρών οι οποίοι επέλεξαν να παραμείνουν εκτός ΓεΣΥ αφορούν και στο καθεστώς υπό το οποίο έχει συμβληθεί ένα από τα μεγαλύτερα Ιδιωτικά Νοσηλευτήρια της Λευκωσίας, το Αρεταίειο Νοσοκομείο, εντός του οποίου λειτουργεί πτέρυγα ιδιωτικής ιατρικής. Παρά τις έντονες αντιδράσεις εκ μέρους του Παγκυπρίου Ιατρικού Συλλόγου και της Ένωσης Ιδιωτών Ιατρών Κύπρου, από τον ΟΑΥ αντιμετωπίζεται με ψυχραιμία το ζήτημα, ωστόσο τονίζεται πως είναι παράνομο ένας ιατρός συμβεβλημένος με το ΓεΣΥ να παρέχει τις υπηρεσίες του ιδιωτικά και να χρεώνει τον ίδιο τον ασθενή ή την ιδιωτική ασφαλιστική εταιρεία του.

Σφοδρές είναι οι καταγγελίες οι οποίες γίνονται σε σχέση με την πρόνοια του Μνημονίου Συναντίληψης που υπεγράφη μεταξύ ΠΑΣΙΝ και ΟΑΥ, ότι το να επιτρέπεται η ιδιωτική ιατρική σε συμβεβλημένα ιδιωτικά νοσηλευτήρια δημιουργεί ασθενείς δύο ταχυτήτων.

Το Αρεταίειο

Ως ιδιαιτέρως σημαντικό αντιμετωπίζεται το ζήτημα που έχει προκύψει με το Αρεταίειο Νοσοκομείο, το οποίο από την 1η Ιουνίου 2020 έχει συμβληθεί με το ΓεΣΥ και εντός του οποίου λειτουργεί ιδιωτική πτέρυγα. Σύμφωνα με το δελτίο τύπου που είχε εκδώσει το ιδιωτικό νοσοκομείο, «το Αρεταίειο μέσα από την Ιδιωτική Πτέρυγα του Νοσοκομείου θα εξακολουθήσει να εξυπηρετεί μη δικαιούχους, αλλά και ιδιώτες, καθώς και κατόχους ιδιωτικών ασφαλειών». Φωνές διαμαρτυρίας που έφτασαν στην «Κ» σε σχέση με το θέμα, κάνουν λόγο για ευνοιοκρατία η οποία σκοπό είχε να πετύχει την είσοδο του ιδιωτικού νοσοκομείου της πρωτεύουσας στο ΓεΣΥ, ώστε να κερδηθεί το στοίχημα των κλινών στην Λευκωσία. Από την πλευρά της, η Ένωση Ιδιωτών Ιατρών Κύπρου, με γραπτή της ανακοίνωση, τονίζει ότι «η άσκηση ιδιωτικής ιατρικής εντός του Γενικού Συστήματος Υγείας απαγορεύεται διά νόμου». Συνεχίζει αναφέροντας ότι «με απλά λόγια, δε μπορεί ένας γιατρός ή νοσηλευτήριο που είναι συμβεβλημένοι με το ΓεΣΥ να εκτελέσουν την οποιαδήποτε ιατρική πράξη σε ασθενή που είναι δικαιούχος και να τον χρεώσουν ωσάν να ήταν ιδιωτική επίσκεψη ή νοσηλεία».

Εκφράζεται ανησυχία πως το γεγονός ότι επετράπη στο Αρεταίειο να λειτουργήσει ιδιωτική πτέρυγα θα επεκταθεί και σε άλλα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, ενώ θα εφαρμοστεί εμμέσως το πολυασφαλιστικό σύστημα.

Πηγές εντός του Αρεταίειου εξήγησαν στην «Κ» ότι η συγκεκριμένη πρόνοια για λειτουργία ιδιωτικής πτέρυγας περιλαμβάνεται στο μνημόνιο συναντίληψης που υπεγράφη από ΠΑΣΙΝ και ΟΑΥ, θέση την οποία εξέφρασε στην «Κ» και ο αναπληρωτής διευθυντής του Οργανισμού, για να συναντήσει το αντεπιχείρημα από τον πρόεδρο της Ένωσης Ιδιωτών Ιατρών Κύπρου, Χάρη Αρμεύτη, ο οποίος με εμφατικό τρόπο είπε ότι η νομοθεσία υπερισχύει του Μνημονίου. Πέραν τούτου, από το Αρεταίειο ξεκαθαρίζεται ότι οι προαναφερόμενες πρακτικές είναι παράνομες και δεν έχουν παρατηρηθεί εντός του Αρεταίειου. Αν υπάρξει οτιδήποτε μεμπτό, η διοίκηση θα το καταδικάσει, τονίζεται.

Ασθενείς δύο ταχυτήτων

Ο Χάρης Αρμεύτης, πρόεδρος της Ένωσης Ιδιωτών Ιατρών Κύπρου, δήλωσε στην «Κ» ότι η θέση του ΠΙΣ και της ΕΝΙΚ ήταν η δημιουργία ενός μεικτού συστήματος, που θα επέτρεπε την άσκηση της ιδιωτικής ιατρικής και την πληρωμή των ιατρών μέσω ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών, ωστόσο η πρόταση είχε απορριφθεί ως αντιβαίνουσα την φιλοσοφία του ΓεΣΥ. Ανέφερε ότι υπάρχουν αρκετά παραδείγματα ιατρών του ΓεΣΥ που εξασκούν την ιατρική και ιδιωτικά με τον ίδιο να ζητά την εφαρμογή της νομοθεσίας, καθώς οι πρακτικές αυτές είναι εις βάρος όσων επέλεξαν να παραμείνουν εκτός του συστήματος υγείας.

Παράνομη χαρακτήρισε και τη ρύθμιση, η οποία επιτρέπει σε ιδιωτικό νοσηλευτήριο του ΓεΣΥ να λειτουργεί πτέρυγα ιδιωτικής ιατρικής. Σύμφωνα με τον κ. Αρμεύτη, το καθεστώς αυτό δημιουργεί «ασθενείς δύο ταχυτήτων», καθώς κάποιος ο οποίος βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση οικονομικά, έχει την δυνατότητα να αποταθεί στην ιδιωτική πτέρυγα, την ώρα που ένας άλλος ασθενής ενδεχομένως να πρέπει να αναμένει μέχρι και δύο βδομάδες για να εξυπηρετηθεί. Υπογράμμισε ότι δύο πρέπει να είναι οι επιλογές: είτε το νοσηλευτήριο εντάσσεται εξ ολοκλήρου στο ΓεΣΥ, είτε δεν εντάσσεται καθόλου.

Εξέφρασε παράλληλα την ανησυχία πως το γεγονός ότι επετράπη στο Αρεταίειο να λειτουργήσει ιδιωτική πτέρυγα θα επεκταθεί και σε άλλα ιδιωτικά νοσηλευτήρια και με αυτό τον τρόπο θα εφαρμοστεί εμμέσως το πολυασφαλιστικό σύστημα, κατά παράβαση της νομοθεσίας.

Υπάρχουν περιπτώσεις ιατρών του ΓεΣΥ οι οποίοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους και ιδιωτικά –πράξεις οι οποίες καλύπτονται από το ΓεΣΥ, με την αποζημίωσή τους να γίνεται από τον ίδιο τον ασθενή ή την ιδιωτική ασφαλιστική του εταιρεία, αντί μέσω του ΟΑΥ, κατήγγειλε ο κ. Αρμεύτης. Αυτό είναι προσπάθεια εκβιασμού όσων επέλεξαν να μην συμβληθούν με το ΓεΣΥ και εκμετάλλευση των ασθενών. Εξήγησε ότι αν ένας συμβεβλημένος ιατρός, για μια πράξη η οποία καλύπτεται από το ΓεΣΥ, θα λάβει από ιδιωτική ασφαλιστική εταιρεία ποσό μεγαλύτερο από αυτό που θα λάβει από τον ΟΑΥ, θα υποσχεθεί στον ασθενή αμεσότερη –συγκριτικά με το ΓεΣΥ- πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, χρεώνοντας την ιδιωτική του ασφάλεια.

Η καλύτερη τράπεζα... είναι ο καναπές σου.

Τώρα ελέγχεις τους λογαριασμούς όλων των πιο κάτω ξένων & κυπριακών τραπεζών από ένα σημείο.
Μόνο στην 1bank.

Για άμεση πρόσβαση στους λογαριασμούς τραπεζών σε Κύπρο και Αγγλία από μόνο ένα σημείο, μπες τώρα στην **1bank** και σύνδεσε τους λογαριασμούς που έχεις στις ακόλουθες τράπεζες.

- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
- BANK OF SCOTLAND
- BARCLAYS BANK
- FIRST DIRECT BANK
- HALIFAX BANK
- HSBC BANK
- RBS BANK
- LLOYDS BANK
- MARKS & SPENCER BANK
- NATWEST BANK

bankofcyprus.com.cy

1bank | Τράπεζα Κύπρου

Το Κυπριακό στη διεθνή γεωπολιτική σκακιέρα

Ντόμινο εξελίξεων την ώρα που οι «εκλογές» σηματοδοτούν επανέναρξη των συνομιλιών

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Η κυβέρνηση τρέχει να προλάβει με κινήσεις και δηλώσεις ένα κακό σενάριο στην έκθεση του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών ενόψει της ανανέωσης της θητείας της ΟΥΝΦΙΚΥΠ.

Ο Μουσταφά Ακιντζί φέρεται πως μελέτησε προσεκτικά τις δημοσκοπήσεις που τον δείχνουν να προηγείται των αντιπάλων του και επέλεξε να το αξιοποιήσει δηλώνοντας έτοιμος για πρόωρες «εκλογές».

Η εξαγγελία του Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί ότι είναι έτοιμος να κηρύξει πρόωρες «εκλογές» στα Κατεχόμενα, με πιθανή ημερομηνία τις 16 Αυγούστου, δεν αποτέλεσε κεραυνό εν αιθρία στο Προεδρικό, καθώς εδώ και μέρες η πληροφορία ότι ίσως ρίξει τελικώς το γάντι σε Τατάρ και Οζερσάι διακινείτο εντός και πέριξ του Λόφου. Αυτή όμως η εξέλιξη, σε συνδυασμό με τα όσα διαμείβονται γύρω από το άνοιγμα των οδοφραγμάτων, επανέφεραν το Κυπριακό ψηλά στην ατζέντα, καταδεικνύοντας πως οι επόμενοι μήνες θα έχουν αρκετές εξελίξεις. Όμως, όλα αυτά αναμένεται να ανατραπούν ή τουλάχιστον να επηρεαστούν από το διεθνές σκηνικό, ενισχύοντας τις φωνές εκείνες που έκρουαν τον κώδωνα του κινδύνου πως η στασιμότητα στο Κυπριακό δημιουργεί νέα δεδομένα και νέα τετελεσμένα, συνήθως αρνητικά για την πλευρά μας. Αυτή δε η θέση περί τετελεσμένων και νέων δεδομένων ενισχύεται, δεδομένου του διπλωματικού σκηνικού, όπως αυτό στήνεται. Από τη μία είναι οι έντονες ανησυχίες για ένα θερμό επεισόδιο μεταξύ Αθήνας-Άγκυρας τους επόμενους μήνες, από την άλλη είναι η Ε.Ε. που είναι πλέον επικεντρωμένη στη διαχείριση της πανδημίας και στα όσα εσωτερικώς της προκάλεσε η κρίση, ενώ σίγουρα δεν περνούν απαρατήρητες οι ΗΠΑ, που όχι μόνο αδιαφορούν για τις τουρκικές προκλήσεις, αλλά προχωρούν σε νέες συμφωνίες μαζί με την Άγκυρα για τη Λιβύη. Όλες αυτές οι εξελίξεις μπορούν να δημιουργήσουν ντόμινο εξελίξεων για την Κύπρο αλλά και γύρω από τις επιδιώξεις επανέναρξης των συνομιλιών.

Τακτικισμοί

Οι διαπραγματεύσεις γύρω από το πώς θα ανοίξουν τα οδοφράγματα και πότε έπαιξαν τον δικό τους ρόλο στην επιτάχυνση των «εκλογικών» διαδικασιών. Υπήρξε ένα έντονο παιχνίδι τακτικισμού, όχι μόνο από δικής μας πλευράς αλλά και στα Κατεχόμενα, διότι ενώ ο πρόεδρος της Δημοκρατίας σε συνεννόηση με τον Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί είχαν συμφωνήσει άτυπα να ανοίξουν στις 8 Ιουνίου για κάποιες ομάδες και ευρύτερα στις 15 Ιουνίου, οι Κουντρέτ Οζερσάι και Ερσίν Τατάρ άνοιξαν ζήτημα γύρω από τη διαδικασία ανοίγματος των οδοφραγμάτων. Το αφήγημα των δύο που διεκδικούν «εκλογή» είναι πως ο Τ/κ ηγέτης δεν έχει αρμοδιότητα να χειρίζεται τέτοια ζητήματα και πως είναι αρμοδιότητα της «κυβέρνησης» ό,τι έχει να κάνει με τα οδοφράγματα. Δεν είναι τυχαίο και το γεγονός ότι «βουλεύτρια» του κόμματος του Οζερσάι, η οποία συμμετέχει στη δικοινοτική επιτροπή για την υγεία, είχε αναφέρει πως την τελική απόφαση για το θέμα θα λάβει η «κυβέρνηση» και κατ' επέκταση όχι το «προεδρικό». Θέση του κ. Ακιντζί βεβαίως είναι ότι ως ηγέτης της τ/κ κοινότητας ο ίδιος αποφασίζει για ό,τι έχει να κάνει με τις σχέσεις των Τ/κ με την ε/κ πλευρά. Η όλη διαμάχη θεωρείται καθαρά θέμα τακτικισμού και σύμφωνα με Τ/κ αναλυτές, μία προσπάθεια των Οζερσάι-Τατάρ να αποτρέψουν το ενδεχόμενο ο Μουσταφά Ακιντζί να αποκτήσει λίγο πριν από τις «εκλογές» επιπλέον πολιτικούς πόντους. Το πόσο αυτό επιτεύχθηκε ή αν γύρισε μπούμερανγκ στους δύο, δεδομένου ότι μεγάλη μερίδα Τ/κ, που επεδίωκαν άνοιγμα των οδοφραγμάτων, για μία σειρά λόγων, μεταξύ των οποίων και για να μεταβούν στην εργασία τους, αντέδρασαν έντονα με τη στάση της «κυβέρνησης», είναι βεβαίως ένα ζήτημα που απασχολεί. Αξίζει να σημειωθεί πάντως πως με δεδομένη και την οικονομική κρίση που εντάθηκε εξαιτίας της πανδημίας, ενισχύθηκαν περαιτέρω και οι αντιδράσεις στην τ/κ κοινότητα. Όπως σημειώνεται από διπλωματικές πηγές, ο Μουσταφά Ακιντζί δεν έκανε εν βρασμώ την κίνηση να δηλώσει έτοιμος για πρόωρες «εκλογές». Έχει ήδη προχωρήσει σε μία σειρά δημοσκοπήσεων, που τον δείχνουν να προηγείται των αντιπάλων του και θεωρεί πως η συγκυρία τον ευνοεί να κηρύξει πρόωρες «εκλογές».

Με πολιτική ουρά

Όμως οι πολιτικές προεκτάσεις του κλεισίματος των οδοφραγμάτων επηρεάζουν και την κυβέρνηση. Διπλωματικές πηγές, ανησυχούν εδώ και καιρό, πως η απόφαση για κλείσιμο των οδοφραγμάτων, που έγινε άλλωστε χωρίς τη συνεννόηση της επιδημιολογικής ομάδας ή της Τεχνικής Επιτροπής για την Υγεία, ενδεχομένως να έχει αρνητικές συνέπειες που θα αποτυπωθούν στην έκθεση του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών που θα παρουσιαστεί στις αρχές του Ιούλη. Αυτό βεβαίως σε συνδυασμό με τις κακές σχέσεις που έχει πλέον η κυβέρνηση με την ειδική αντιπρόσωπο του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο Ελίζαμπεθ Σπέχαρ και την πρόσφατη επιστολή διαμαρτυρίας που έστειλε για τη στάση της ο πρόεδρος της Δημοκρατίας στον Αντόνιο Γκουτιέρες, θεωρείται πως θα παίξει τον ρόλο του στη διαδικασία. Υπάρχουν, ωστόσο, κι οι διπλωματικοί κύκλοι, που θεωρούν πως λόγω της πανδημίας και των υπόλοιπων σκληρών μέτρων που έλαβε η κυβέρνηση, θα δοθεί από τα Ηνωμένα Έθνη «άφεση αμαρτιών», ενώ εκτιμούν πως δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητη η στάση της «κυβέρνησης» των Κατεχομένων. Όπως σημειώνουν διπλωματικοί κύκλοι, ο κ. Ακιντζί φέρεται να ενοχλήθηκε από τη στάση της Ελίζαμπεθ Σπέχαρ μπροστά στις κινήσεις που κάνουν Τατάρ και Οζερσάι για παρεμπόδιση ανοίγματος των οδοφραγμάτων, που, όπως σημειώνεται από πηγές της κυβέρνησης, ήταν ιδιαίτερα χλιαρή σε σύγκριση με την ανακοίνωση που εξέδωσε, όταν η κυβέρνηση έκλεισε τα οδοφράγματα. Ήδη η κυβέρνηση θέλει να προχωρήσει σε κάποιες κινήσεις καλής θέλησης και για λόγους ουσίας αλλά σίγουρα και για επικοινωνιακούς λόγους. Η απόφαση, πάντως, για άνοιγμα των οδοφραγμάτων στις 21 Ιουνίου με τη χρήση τεστ, θεωρείται από την κυβέρνηση πως θα διευκολύνει τη θέση της πλευράς μας, έστω κι αν κάποιοι από την επιδημιολογική ομάδα εκφράζουν έντονες επιφυλάξεις λόγω και των πτήσεων από την Τουρκία. Ήδη άρχισαν, πάντως, επικρίσεις για την προϋπόθεση αρνητικού τεστ για όσους θα περνούν από τα οδοφράγματα, σημειώνοντας πως κάτι τέτοιο δεν θα ισχύει στα αεροδρόμια και στόχο έχει να δυσκολέψει τη διαδικασία. Υπενθυμίζεται πως το «reporting period» για την έκθεση είχε ολοκληρωθεί χθες Σάββατο και η συγκυρία δεν πρέπει να είναι τυχαία. Άλλωστε, το Υπουργείο Εξωτερικών έκανε μία σειρά συναντήσεων και επαφών το τελευταίο διάστημα με τις πρεσβείες των πέντε μονίμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας για να εξηγήσει τους λόγους που έκλεισαν τα οδοφράγματα, να εκφράσει την πρόθεση ανοίγματός τους και να αποφύγει σενάριο επανάληψης όσων διαμείφθηκαν στο κείμενο του τελευταίου ψηφίσματος με την περιβόητη παράγραφο που μιλούσε για απευθείας επαφές χωρίς τον φόβο της αναγνώρισης.

> *Η Κυπριακή Δημοκρατία διεκδικεί να μη μειωθεί το κονδύλι των Τ/κ από το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο του 2021-2027, όπως ήδη συζητείται στις Βρυξέλλες.*

Το κονδύλι των Τ/κ

Πλέον η κυβέρνηση θέλει να στείλει το μήνυμα ετοιμότητας και στήριξης των Τ/κ. Ένα από τα κύρια, είναι το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2021-2027, όπου μελετάται γενικώς αποκοπή κονδυλίων συμπεριλαμβανομένης και της αποκοπής κονδυλίων στους Τ/κ, μειώνοντας τα 143 εκατομμύρια ευρώ που κανονικά θα προσφέρονταν, στα 129 εκατομμύρια ευρώ. Ήδη η κυβέρνηση ανέλαβε πρωτοβουλία να ζητήσει να μη μειωθεί το κονδύλι των Τ/κ. Το έθιξε για πρώτη φορά την περασμένη Τρίτη στο Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Υποθέσεων ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης και την περασμένη Παρασκευή στο ευρωπαϊκό συμβούλιο ο Νίκος Αναστασιάδης σημειώνοντας πως αυτό το κονδύλι ενισχύει τις προσπάθειες επανένωσης της Κύπρου.

Η διεθνής αδιαφορία

Το μεγάλο ερώτημα βεβαίως είναι ποιες θα είναι οι εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο και αν αυτές θα λειτουργήσουν βοηθητικά στην όλη διαδικασία επανέναρξης των συνομιλιών ή αν τα νέα τετελεσμένα δυσχεραίνουν την κατάσταση. Την κυβέρνηση την ανησυχούν έντονα πλέον, οι συνεχείς προκλήσεις της Τουρκίας, που επί του παρόντος δεν τυγχάνουν οποιασδήποτε αποτελεσματικής απάντησης από τη διεθνή κοινότητα. Η έλλειψη βούλησης για δυναμική απάντηση της διεθνούς κοινότητας απέναντι στην τουρκική προκλητικότητα φάνηκε με τις κυρώσεις της Ε.Ε. απέναντι στην Τουρκία για τις προκλήσεις της στην κυπριακή ΑΟΖ. Το θέμα βεβαίως δεν έχει λήξει, αναμένεται να έχει συνέχεια, ωστόσο, η λίστα των κυρώσεων που διαμορφώθηκε μέχρι τώρα περνά κάτω από τον πήχη των προσδοκιών που έθεσε αρχικά η Κυπριακή Δημοκρατία. Καθόλου τυχαία και η αναφορά του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Χριστοδουλίδη σε συνέντευξή του στην «Κ» ότι «αν κάποιος κάθεται στον καναπέ του και απολαμβάνει το τσάι του, τα βλέπει όλα ως 'τσάι και συμπάθεια'. Αν είναι όμως σε μια αίθουσα με εκπροσώπους άλλων κρατών που έχουν στρατηγική σχέση και μεγάλα οικονομικά συμφέροντα με την Τουρκία και πρέπει να αντιμετωπίσει πραγματικότητες, δυσκολίες, και όχι απλώς 'θεωρίες', αξιολογεί διαφορετικά τα πράγματα». Το όλο ζήτημα πάντως των τουρκικών προκλήσεων αναμένεται να συζητηθεί περαιτέρω, με την άφιξη του Επιτρόπου Εξωτερικών Υποθέσεων της Ε.Ε. Ζοζέπ Μπορέλ στην Κύπρο στα μέσα του Ιούλη περίπου και εκεί θα διαφανούν οι προθέσεις και οι επιδιώξεις της Ε.Ε. Όμως η ατολμία της Ε.Ε. να απαντήσει στις τουρκικές προκλήσεις εγκαίρως είναι ένα ζήτημα. Πλέον με ανησυχία παρακολουθεί η κυβέρνηση και την στάση των ΗΠΑ απέναντι στην Τουρκία, ενώ και η εκλογή του Τούρκου διπλωμάτη Βολκάν Μποζκίρ στο Συμβούλιο Ασφαλείας χωρίς ανθυποψήφιο τη δεδομένη χρονική συγκυρία, δεν περνά απαρατήρητο. Σε ό,τι αφορά τις σχέσεις Τουρκίας-ΗΠΑ δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι ενώ υπήρχαν αισιόδοξες εκτιμήσεις για μία κοινή απάντηση Ε.Ε.-ΗΠΑ στις τουρκικές προκλήσεις, κάτι τέτοιο δεν επιτεύχθηκε την περασμένη Δευτέρα στην τηλεδιάσκεψη του Συμβουλίου εξωτερικών υποθέσεων με τον Αμερικανό υπουργό Εξωτερικών Μάικ Πομπέο. Η τηλεδιάσκεψη βεβαίως, όχι μόνο δεν κάλυψε τις προσδοκίες πολλών κρατών μελών για κοινή αντιμετώπιση των τουρκικών προκλήσεων, αλλά προκάλεσε τεράστια απογοήτευση, λόγω της στάσης Πομπέο. Απογοήτευση την οποία θέλησε να κρατήσει σε χαμηλούς τόνους ο επίτροπος Εξωτερικών υποθέσεων, Ζοζέπ Μπορέλ, με την δικτική τοποθέτηση ότι Ε.Ε. και ΗΠΑ, έχουν διαφορετική οπτική σε αρκετά ζητήματα. Διαφορετική οπτική, όχι μόνο γιατί όπως αποκάλυπτε το Politico ο κ. Πομπέο έδειχνε πλήρη αδιαφορία όταν συζητούνταν οι προκλήσεις σε Ελλάδα και Κύπρο, αλλά και γιατί το μόνο στο οποίο επέμενε και επαναλάμβανε ήταν ένα αυστηρό μήνυμα Ε.Ε.-ΗΠΑ εναντίον της Κίνας και της Ρωσίας.

Αυτή ακριβώς η αδιαφορία των ΗΠΑ δεν φαίνεται να βοηθά και την Ελλάδα. Είναι ίσως η πρώτη φορά μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο που οι ΗΠΑ, δείχνουν τόση αδιαφορία γύρω από την ένταση που δημιουργείται μεταξύ Ελλάδας-Τουρκίας. Στην περίπτωση των Ιμίων αποτράπηκαν άλλωστε τα χειρότερα λόγω της αμερικανικής παρέμβασης, κάτι που αυτή τη φορά δεν φαίνεται να είναι ένα πολύ πιθανό σενάριο. Και ένα ενδεχόμενο θερμού επεισοδίου μεταξύ Ελλάδας-Τουρκίας, πέραν των αρνητικότατων συνεπειών που θα έχει για την Κύπρο και το Κυπριακό, σίγουρα θα εντείνει την αίσθηση ότι επικρατεί μία «διεθνής αναρχία».

ΑΠΟΨΗ / Του **ΠΑΝΙΚΟΥ ΛΕΩΝΙΔΟΥ**

Παράταση δημοτικών εκλογών: Νόθευση τοπικής και συνολικής δημοκρατίας

Η κατάθεση στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών, των αναθεωρημένων νομοσχεδίων για την μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, προκαλεί υποχρεωτικά μια νέα συζήτηση για τις συνέπειες αυτής της πρόθεσης, που είτε θα απλουστεύσουν, είτε θα περιπλέξουν την ήδη συγκεχυμένη σημερινή εικόνα.

Στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης επανέρχεται ασφαλώς και άλλο ένα μεγάλο ζήτημα. Η πρόθεση της κυβέρνησης, όπως καταγράφεται και στο σχετικό νομοσχέδιο, για παράταση της θητείας των υφιστάμενων φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης (δημάρχων, δημοτικών συμβούλων, κοινοταρχών και κοινοτικών συμβούλων) για δυόμισι χρόνια.

Πιο κάτω θα επιχειρήσουμε να προσεγγίσουμε το θέμα της αναβολής των εκλογών, παρουσιάζοντας τους λόγους της αντίθεσης μας. Με την καθιέρωση του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης, κατοχυρώνεται η κυρίαρχη τάση της μεταφοράς κρατικών αρμοδιοτήτων στην περιφέρεια, ενώ ταυτόχρονα διασφαλίζεται η διαχείριση των τοπικών υποθέσεων, από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Μεταφέρονται με αυτό το τρόπο, κρατικές αρμοδιότητες σε επίπεδο, όσο το δυνατό εγγύτερα στον πολίτη.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η τοπική αυτοδιοίκηση δεν αποτελεί απλά και μόνο θεσμό διοικητικής οργάνωσης, αλλά πολύ περισσότερο ένα θεσμό που συνδέεται άρρηκτα με το ίδιο το δημοκρατικό πολίτευμα. Πρόκειται λοιπόν για μια δημοκρατία, που εφαρμόζεται σε τοπικό επίπεδο, την τοπική δημοκρατία.

Το σύστημα της τοπικής αυτοδιοίκησης, είναι μια συνέχεια, ή συμπλήρωμα του όλου δημοκρατικού συστήματος, για αυτό και λόγω της νομικοπολιτικής φύσης της λειτουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης, στα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη, ρυθμίζεται από συνταγματικούς κανόνες και όχι μόνο από κανόνες της κοινής νομοθεσίας (βουλή). Η συνταγματικοπολιτική φύση της τοπικής αυτοδιοίκησης και η ιδιότητά της ως «τοπικής δημοκρατίας», τη συνδέουν απευθείας με το σύνταγμα, έτσι ώστε η ρυθμιστική δύναμη του συντάγματος, να καταλαμβάνει και την περιοχή του δικαίου της τοπικής αυτοδιοίκησης, ακόμη και όταν η τοπική αυτοδιοίκηση ρυθμίζεται μόνο με την κοινή νομοθεσία.

Οι διατάξεις του δικαίου της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν μπορεί να έρχονται σε αντίθεση προς τις συνταγματικές διατάξεις. Το δίκαιο της τοπικής αυτοδιοίκησης, αποτελεί άλλωστε μερικότερο κλάδο του διοικητικού δικαίου, ανήκει δηλαδή στο δημόσιο δίκαιο, δικαϊική περιοχή, στην οποία εφαρμόζονται οι συνταγματικές διατάξεις. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία, ότι οι περιεχόμενες στο κυπριακό σύνταγμα βασικές δικαιϊκές ρυθμιστικές αρχές, εφαρμόζονται και στο κυπριακό δίκαιο τοπικής αυτοδιοίκησης.

Από κάθε μορφής εκλογές, παράγεται, σύμφωνα με τους δικαιϊκούς κανόνες που έχουν τεθεί, λαϊκή εντολή. Η εντολή αυτή στα πλαίσια του αντιπροσωπευτικού συστήματος και της περιοδικής ανάδειξης των εντολοδόχων του λαού, συνδέεται με συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Η παράταση του χρόνου διάρκειας της λαϊκής εντολής, μπορεί να γίνει μόνο κατά τρόπο με τον οποίο παρασχέθηκε. Με την ανανέωση δηλαδή της λαϊκής εντολής. Κάτι που μπορεί να γίνει μόνο από το ίδιο το εκλογικό σώμα, κατά τη διαδικασία των εκλογών. Δεν μπορεί επομένως να δοθεί παράταση στην πενταετή θητεία των δημοτικών και κοινοτικών αρχόντων, με τη κοινή νομοθεσία και μάλιστα κατά το ήμισυ της θητείας για την οποία εκλέχθηκαν.

Ο κοινός νομοθέτης δεν μπορεί χωρίς να παραβιάσει το σύνταγμα, να εκτοπίσει το εκλογικό σώμα, αντικαθιστώντας στο θέμα αυτό τη θέληση του λαού, με τη θέληση του κοινοβουλίου. Μια τέτοια ενέργεια προφανώς δεν είναι σύμφωνη με τη δημοκρατική αρχή, την αντιπροσωπευτική αρχή, την αρχή της διά εκλογών περιοδικής ανανέωσης της λαϊκής εντολής, των δημοτικών και κοινοτικών αρχών.

Σε καμιά περίπτωση ο κοινός νομοθέτης, δεν μπορεί να επεμβαίνει και να μειώνει τη θητεία των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, χωρίς ταυτόχρονα να προσβάλλει τη συνολική δημοκρατική λειτουργία. Μια τέτοια ρύθμιση αφ' εαυτής, περιέχει νόθευση του δημοκρατικού πολιτεύματος, της τοπικής δημοκρατίας και κατ' αντανάκλαση και της συνολικής δημοκρατίας. Συνεπώς, η παράταση της πενταετούς θητείας των δημοτικών και κοινοτικών αρχόντων κατά δυόμισι έτη και η δημιουργία συνολικής θητείας επτάμισι ετών, προφανώς και αντίκειται σε βασικές αρχές του δικαίου και της πολιτικής διαδικασίας.

Ο κ. Πανίκος Λεωνίδου είναι κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Κόμματος – Μέλος Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών και νομικός.

Οι τουρκικοί σχεδιασμοί για Λιβύη και Β. Αφρική

Επιβολή πολιτικής λύσης στην Τρίπολη, δημιουργία στρατιωτικών βάσεων και στήριξη από Αλγερία και Τυνησία

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Στις 18 Οκτωβρίου 1912, η Οθωμανική Αυτοκρατορία με μια ιστορική συμφωνία παρέδωσε τον έλεγχο της Τρίπολης και της Κυρηναϊκής, στα παράλια της Βόρειας Αφρικής, στο Βασίλειο της Ιταλίας. Συνολικά, 107 χρόνια μετά την συνθηκολόγηση, οι στρατιώτες, οι πράκτορες, τα πολεμικά πλοία και τα αεροσκάφη της Τουρκίας , επέστρεψαν στα παράλια της Λιβύης για να δρομολογήσουν τα νέα μεγαλόπνοα σχέδια της Άγκυρας για την περιοχή.

Το καλοκαίρι του 2019 σημειώθηκε πρώτα η στρατιωτική εμπλοκή της Τουρκίας στην κρίση της Λιβύης. Η τουρκική στρατιωτική βοήθεια στη διεθνώς αναγνωρισμένη κυβέρνηση της Τρίπολης, την οποία ελέγχει το Κίνημα των Μουσουλμάνων Αδελφών, άλλαξε τις ισορροπίες στον εμφύλιο της Λιβύης. Οι δυνάμεις της Ανατολικής Λιβύης απωθήθηκαν σταδιακά από τα περίχωρα της Τρίπολης, την στιγμή που η Τουρκία υπέγραφε με την κεντρική κυβέρνηση το περίφημο σύμφωνο το οποίο προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση στα ελληνοτουρκικά. Λίγους μήνες μετά, στο προσκήνιο του εμφυλίου της Λιβύης, οι νέες εξελίξεις ευνοούν την προώθηση των μεγαλόπνοων τουρκικών σχεδίων τα οποία δεν περιορίζονται αποκλειστικά στην επικράτεια της Λιβύης.

Το τουρκικό σχέδιο για τα παράλια της Βόρειας Αφρικής, δρομολογείται σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ» από το τουρκικό Προεδρικό σε μια ιδιαίτερη χρονική συγκυρία. Οι εξελίξεις «τρέχουν» στα παρακάτω τέσσερα μέτωπα και φαίνεται ότι εξυπηρετούν τα τουρκικά συμφέροντα:

Στο στρατιωτικό πεδίο της Λιβύης οι τουρκικές και συμμαχικές δυνάμεις καταγράφουν εντυπωσιακές επιτυχίες. Με την παρασκηνιακή οικονομική βοήθεια του Κατάρ, την υποστήριξη των περίπου 7.000 ανδρών των ειδικών δυνάμεων και πρακτόρων της Τουρκίας, αλλά και με την ευρεία γκάμα τουρκικών πολεμοφοδίων που διαθέτει, η διεθνώς αναγνωρισμένη κυβέρνηση της Λιβύης έχει καταφέρει τις τελευταίες εβδομάδες να απωθήσει από τα περίχωρα της Τρίπολης και το βορειοδυτικό κομμάτι της χώρας τις δυνάμεις του Στρατάρχη Χαλίφα Μπιν Χαφτάρ, τον οποίο υποστηρίζουν η Γαλλία, η Αίγυπτος, η Σαουδική Αραβία, και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Στις νέες επιτυχίες της φιλοτουρκικής συμμαχίας σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και οι περίπου 10.000 πρώην τζιχαντιστές της Συρίας που έχουν μεταφερθεί στη Λιβύη μέσω Τουρκίας. Πριν από λίγες εβδομάδες, οι ΗΠΑ μπροστά στον κίνδυνο της «ρωσικής απειλής» στη Λιβύη, και στο ενδεχόμενο της ανάπτυξης μιας ισχυρής ρωσικής ακτίνας δράσης στη βόρεια Αφρική, επέλεξαν να ενεργοποιήσουν εκ νέου το ΝΑΤΟ στην κρίση της Λιβύης. Το ΝΑΤΟ, στα μέσα Μαΐου, δήλωνε έτοιμο να υποστηρίξει την κυβέρνηση της Τρίπολης. Παρομοίως και η Βρετανία, ενώ την ίδια στιγμή η Ιταλία σταθεροποιεί παρασκηνιακά την θέση της στην συμμαχία της Τρίπολης. Παράλληλα, ο Ταγίπ Ερντογάν, μετά από την τελευταία τηλεφωνική επικοινωνία του με τον Αμερικανό ομόλογό του, άφησε να εννοηθεί ότι Τουρκία και ΗΠΑ βρίσκονται πολύ κοντά σε προοπτική συνεργασίας στη Λιβύη. Η «Κ» είναι σε θέση να γνωρίζει ότι στον άξονα Ουάσιγκτον-Άγκυρας έχει τεθεί επί τάπητος το μέλλον των μεγάλων ενεργειακών κοιτασμάτων της Λιβύης και το αμερικανικό ενδιαφέρον για αυτές.

Η Μόσχα ενώπιον των προειδοποιήσεων ΝΑΤΟ, ΗΠΑ, Βρετανίας, επέλεξε να οπισθοχωρήσει αποσύροντας τις ρωσικές παραστρατιωτικές δυνάμεις (Ομάδα Wagner) που προηγουμένως πολιορκούσαν την Τρίπολη. Απόσυρση που επέφερε την κατάρρευση των δυνάμεων Χάφταρ στα περίχωρα της Τρίπολης, γεγονός που ενίσχυσε την αυτοπεποίθηση των φιλοτουρκικών ομάδων, οι οποίες πλέον πολιορκούν τη Σύρτη. Η Ρωσία, αντιδρώντας, ματαίωσε την επίσκεψη των Ρώσων Υπουργών Εξωτερικών και Άμυνας στην Τουρκία. Την ίδια στιγμή, η «αναθέρμανση του ρωσοτουρκικού μετώπου στο Ιντλίμπ της Συρίας είναι κάθε άλλο παρά τυχαία.

Σε πρώτο επίπεδο, η Άγκυρα στοχεύει στην κατάληψη της Σύρτης και της Τζούφρα, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ο έλεγχος ενεργειακών κοιτασμάτων. Στη φωτογραφία τουρκικά τεθωρακισμένα φορτώνονται στο μεταγωγικό για τη Λιβύη.

Η Άγκυρα στοχεύει σε επιβολή πολιτικής λύσης στη Λιβύη, σταθεροποίηση της κατάστασης στη χώρα, υλοποίηση εμπορικών-οικονομικών συμφωνιών που έχουν συναφθεί με την Τρίπολη και διασφάλιση του πρωταγωνιστικού της ρόλου στα ενεργειακά της Λιβύης.

Το σχέδιο δεν αφορά μόνο τη Λιβύη

«Υπάρχει ένα σημαντικό στοιχείο του τουρκικού σχεδίου, το οποίο αγνοούν σε μεγάλο βαθμό οι ξένες πρωτεύουσες και οι ξένοι αναλυτές. Το τουρκικό σχέδιο δεν αφορά αποκλειστικά τη Λιβύη. Μακροπρόθεσμα όμως τα τουρκικά σχέδια δημιουργούνται βάσει των δεδομένων στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου», σημειώνει καλά ενημερωμένη πηγή της «Κ», που επισημαίνει ότι αυτό το διάστημα η Τουρκία επιχειρεί να αναπτύξει διάλογο με Αλγερία και Τυνησία σε ό,τι αφορά τη Λιβύη και εξηγεί: «Μπορεί σε πρώτη φάση, οι ιδεολογικού τύπου διαφορές και ο αραβικός εθνικισμός, να καθυστερούν τα θετικά αποτελέσματα στην συνεργασία με Αλγερία και Τυνησία, ωστόσο δεν πρέπει να αγνοούμε το γεγονός ότι σε αυτές τις χώρες οι πολιτικές ισορροπίες τείνουν να αλλάξουν. Κυρίως στην Αλγερία έχει αναδυθεί ένα νέο καθεστώς, το οποίο δεν κλείνει την πόρτα στις τουρκικές προτάσεις και εισηγήσεις. Επίσης, σε αυτές τις χώρες δεν πρέπει να αγνοούμε τον παράγοντα των Μουσουλμάνων Αδελφών, με τον οποίο διατηρεί στενές σχέσεις το κυβερνών ΑΚΡ της Τουρκίας».

Το τουρκικό σχέδιο πιάνει και Αλγερία-Τυνησία

Στη σκιά των εν λόγω εξελίξεων έχουν αρχίσει να εκφράζονται στο εσωτερικό του μετώπου που υποστηρίζει τον Στρατάρχη Χάφταρ δεύτερες σκέψεις για το μέλλον του πολέμου της Λιβύης. Χαρακτηριστική είναι η τοποθέτηση του πρώην Υφυπουργού Εξωτερικών της Αιγύπτου, Hussein Haridy, ο οποίος χαρακτηρίζει την πιθανή στρατιωτική εμπλοκή της χώρας του στην κρίση της Λιβύης ως «μη βιώσιμη» επιλογή. Υπό αυτές τις συνθήκες η Άγκυρα δρομολογεί για τη Λιβύη και την Ανατολική Μεσόγειο μεγαλόπνοα σχέδια. Σε αντίθεση με τα πρόσφατα ελληνικά και ξένα δημοσιεύματα που περιορίζουν το τουρκικό ενδιαφέρον στα παράλια της Βόρειας Αφρικής με τη Λιβύη, κυρίως εξαιτίας του παράγοντα των ενεργειακών κοιτασμάτων της Ανατολικής Μεσογείου, οι πληροφορίες που εξασφάλισε η «Κ» δείχνουν ότι οι νέοι τουρκικοί σχεδιασμοί αφορούν ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων και περιοχών. Σε πρώτο επίπεδο, η Άγκυρα στοχεύει στην κατάληψη της Σύρτης και της Τζούφρα, έτσι ώστε να εξασφαλιστεί ο έλεγχος σημαντικών ενεργειακών κοιτασμάτων. Το δεύτερο στάδιο των νέων τουρκικών σχεδιασμών έχει τέσσερις πυλώνες: Α) η εξεύρεση πολιτικής λύσης στη Λιβύη. Β) σταθεροποίηση της συνολικής κατάστασης και της ασφάλειας στη χώρα, Γ) η υλοποίηση των εμπορικών και οικονομικών συμφωνιών που έχουν συναφθεί μεταξύ Τουρκίας και Λιβύης και Δ) διασφάλιση πρωταγωνιστικού ρόλου της Άγκυρας στα ενεργειακά ζητήματα της χώρας. Σε ό,τι αφορά την πολιτική λύση οι πηγές μας συγκλίνουν στο ενδεχόμενο ενός πολιτικού συμβιβασμού, στο πλαίσιο του «power-sharing», όχι με τον Χαφτάρ αλλά με την δημοκρατικά εκλεγμένη βουλή της Λιβύης. Στο πεδίο της ασφάλειας, οι τουρκικοί σχεδιασμοί εμπεριέχουν την δημιουργία δυο τουρκικών βάσεων στη Λιβύη. Η ιστορική στρατιωτική βάση Αλ Βατίγια προορίζεται για μελλοντική χρήση του στόλου των τουρκικών μη επανδρωμένων αεροσκαφών. Στην δε, Μισράτα σχεδιάζεται η δημιουργία τουρκικής ναυτικής βάσης, που δεν αποκλείεται να δρομολογηθεί παράλληλα με τη νέα τουρκική ναυτική βάση στα Κατεχόμενα.

Ο Ακιντζί βγαίνει κερδισμένος από την πανδημία

Κορωνοϊός και κοινωνικοπολιτική κρίση έπληξαν τους αντιπάλους του και δίνουν νέα ώθηση στην υποψηφιότητά του

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Λίγο πριν από την πανδημία του Covid 19, στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, οι έμπειροι αναλυτές αδυνατούσαν να προβλέψουν το αποτέλεσμα των «προεδρικών εκλογών», οι οποίες, υπό κανονικές συνθήκες, θα ολοκληρώνοντουσαν στα τέλη του Απριλίου. Οι τελευταίες σφυγμομετρήσεις έδειχναν ότι μια μικρή διαφορά χώριζε την υποψηφιότητα του ηγέτη της τ/κ Δεξιάς, Ερσίν Τατάρ από αυτήν του τ/κ ηγέτη, Μουσταφά Ακιντζί. Ο δε Τουχάν Έρχιουρμαν ακολουθούσε στις δημοσκοπήσεις στην τρίτη θέση, με αισθητή διαφορά. Οι τ/κ αναλυτές πίστευαν ότι εκτός απροόπτου, στο δεύτερο σκέλος των «προεδρικών», ο κ. Τατάρ θα αναμετριόταν με τον κ. Ακιντζί. Σε αυτήν την αναμέτρηση όλα τα ενδεχόμενα ήταν ανοιχτά.

Οι εξελίξεις και τα δεδομένα μέχρι τα τέλη του Φλεβάρη του 2020 έδειχναν ότι με μια καλή επικοινωνιακή στρατηγική, ο κ. Τατάρ θα μπορούσε να εκλεγεί, έστω και με μικρή διαφορά. Σήμερα, περίπου πέντε μήνες μετά, τα πολιτικά δεδομένα στην τ/κ κοινότητα έχουν αλλάξει. Μπορεί, από επιδημιολογικής άποψης, η «κυβέρνηση» της τ/κ Δεξιάς να ισχυρίζεται ότι κατάφερε το χειρότερο σενάριο, ωστόσο, η επιδείνωση της οικονομικής κρίσης και ο αναβρασμός στους κόλπους της τ/κ Δεξιάς αλλάζουν τα πολιτικά δεδομένα και δίνουν νέα ώθηση στην υποψηφιότητα του κ. Ακιντζί, ο οποίος λαμβάνοντας υπόψη του αυτήν την πραγματικότητα, την προηγούμενη εβδομάδα ζήτησε την επίσπευση των «προεδρικών εκλογών».

Σε τουλάχιστον τέσσερα πεδία εν μέσω πανδημίας, η «κυβέρνηση» βρίσκεται αντιμέτωπη με μεγάλα προβλήματα. «Τα προβλήματα είναι διαχειρίσιμα. Ωστόσο, πρέπει να είμαστε προσεκτικοί. Κυρίως το οικονομικό αντίτιμο της κρίσης θα μπορούσε να μας κοστίσει την προεδρία της ΤΔΒΚ», σημείωνε στα μέσα της προηγούμενης εβδομάδας στην «Κ» καλά ενημερωμένη πηγή από τους κύκλους της «πρωθυπουργίας». Την παρούσα στιγμή μια από τις μεγαλύτερες εστίες προβληματισμού στην τ/κ κοινότητα είναι το μέλλον της πανδημίας. Η συντριπτική πλειοψηφία των Τ/κ πολιτών την άποψη ότι δεν είναι προετοιμασμένοι για ένα πιθανό δεύτερο κύμα της πανδημίας. Η τ/κ αντιπολίτευση αλλά και ορισμένοι κύκλοι της ίδιας της «κυβέρνησης» χρεώνουν αυτήν την αποτυχία στον «Πρωθυπουργό» και στους συνεργάτες του. Σύμφωνα με την άποψή τους, κατά το πρώτο μισό του 2020 χάθηκε πολύτιμος χρόνος που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση των δομών υγείας και την δημιουργία ενός νοσοκομείου πανδημίας. Το δεύτερο ζήτημα-πρόβλημα που πλήττει το γόητρο και τα ποσοστά της τ/κ Δεξιάς αφορά το πεδίο της οικονομίας. Το πρώτο κύμα της πανδημίας αφήνει πίσω της συντρίμμια στον τομέα της οικονομίας. Στα μέσα του 2020 η τ/κ πλευρά παραμένει αποκομμένη από τον εξωτερικό κόσμο, με πολλούς τομείς της οικονομίας να έχουν φτάσει στα όρια των αντοχών τους.

«Όλες οι εξελίξεις, στις οποίες αναφέρεστε, ενισχύουν την υποψηφιότητα του κ. Ακιντζί. Πρόκειται για μια τάση που καταγράφουμε σε νέες έρευνες», σημειώνει στην «Κ» τουρκική πηγή.

Σε τουλάχιστον τέσσερα πεδία εν μέσω πανδημίας, η «κυβέρνηση» βρίσκεται αντιμέτωπη με μεγάλα προβλήματα, τα οποία πηγή της «Κ» από την «Πρωθυπουργία» θεωρεί ότι είναι διαχειρίσιμα.

«Επιχειρήσαμε να επουλώσουμε αρχικά τις πληγές της ραχοκοκαλιάς του κοινωνικοοικονομικού ιστού μας, του δημόσιου τομέα. Με περιορισμένους πόρους επιχειρήσαμε να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματά τους. Αυτό, όμως, δεν αρκεί. Πρέπει να δημιουργήσουμε σχέδιο δράσης για το σύνολο της κοινωνίας», σημειώνει η πηγή της «Κ». Η μεγάλη οικονομική κρίση πυροδοτεί επίσης, νέα προβλήματα, τα οποία αδυνατεί να αντιμετωπίσει η «κυβέρνηση» Τατάρ. Το μεγάλο πρόβλημα που προέκυψε με τους Τ/κ που εργάζονται στις ελεύθερες περιοχές μιλάει από μόνο του. Η «κυβέρνηση» όχι μόνο δεν παρείχε λύσεις στα προβλήματα χιλιάδων ανθρώπων, αλλά στην πορεία παράτησε τους Τ/κ εργάτες που επέστρεψαν στις ελεύθερες περιοχές στην τύχη τους.

Το μεγάλο σκάνδαλο

Μεταξύ των πολλών προβλημάτων της «κυβέρνησης», προστέθηκε ακόμη ένα το προηγούμενο Σαββατοκύριακο. Μια ομάδα Τούρκων επιχειρηματιών επισκέφθηκε τα Κατεχόμενα, παραβιάζοντας τα βασικά μέτρα προστασίας, μια παρανομία που μαζί με τους «υπουργούς» Εσωτερικών, Συγκοινωνιών, Τουρισμού και Υγείας χρεώθηκε και ο ίδιος ο «πρωθυπουργός», Τατάρ. Το σκάνδαλο, που έλαβε μεγάλες διαστάσεις μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, προκάλεσε κρίση στο εσωτερικό της «κυβέρνησης», με τον μικρό συνέταιρο, το Κόμμα του Λαού (ΚΛ) του Κουντρέτ Όζερσαϊ να ζητάει εξηγήσεις και «κυβερνητικό» ανασχηματισμό από τον κ. Τατάρ. Ο κ. Τατάρ και οι συνεργάτες τους αντεπιτέθηκαν στον κ. Όζερσαϊ και στο κόμμα του, υπενθυμίζοντας ότι στο μεγάλο σκάνδαλο φέρουν μερίδιο ευθύνης και οι ίδιοι. Στο επίκεντρο του μεγάλου σκανδάλου, που έφερε την «κυβέρνηση» στα πρόθυρα της διάλυσης, εκτός από την παραβίαση των μέτρων προστασίας (καραντίνας) υπάρχουν υποψίες για παρανομίες και παρασκηνιακές συνεννοήσεις που αφορούν το σχέδιο δημιουργίας μαρίνας στην κατεχόμενη Λάπηθο. Πολλοί Τ/κ αναλυτές σχετίζουν με την οικονομική πτυχή του σκανδάλου υψηλόβαθμα στελέχη της τ/κ Δεξιάς. Στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, ο κ. Τατάρ επιχείρησε να αφήσει πίσω του το νέο σκάνδαλο, με έναν περιορισμένης έκτασης «κυβερνητικό» ανασχηματισμό, ο οποίος τελικά σκόνταψε πάνω στην ένσταση του κ. Ακιντζί. Ο κ. Τατάρ επιχείρησε να αντικαταστήσει διάφορους «υπουργούς» με αμφιλεγόμενες προσωπικότητες, οι οποίες επίσης, στο παρελθόν ενεπλάκησαν σε φακέλους παρανομιών και διαφθοράς.

Η κρίση ενισχύει Ακιντζί

«Όλες οι εξελίξεις, στις οποίες αναφέρεστε ενισχύουν την υποψηφιότητα του κ. Ακιντζί. Πρόκειται για μια τάση που καταγράφουμε σε νέες έρευνες», σημειώνει στην «Κ» τουρκική πηγή, η οποία τα τελευταία χρόνια κρατά τον πολιτικό σφυγμό της τ/κ κοινότητας με σειρά αναλύσεων και δημοσκοπήσεων. Σύμφωνα με την πηγή μας, οι επιπτώσεις της πανδημίας, η οικονομική κρίση και κυρίως ο αναβρασμός στο εσωτερικό της τ/κ Δεξιάς έρχονται να αναπτερώσουν το ηθικό του κ. Ακιντζί για το δεύτερο σκέλος της αναμέτρησης για την τ/κ ηγεσία. Τη συγκεκριμένη πληροφορία επιβεβαιώνουν πληροφορίες που φτάνουν από τους κόλπους της τ/κ Δεξιάς. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας, κύκλοι της τ/κ Δεξιάς, συνομιλώντας με την «Κ», προειδοποιούσαν ότι ο κ. Τατάρ σε σύντομο χρονικό διάστημα δεν αποκλείεται να βρεθεί αντιμέτωπος με τον «εφιάλτη» που βίωσε ο Ντερβίς Έρογλου το 2015. Εσωκομματικές φράξιες και ομάδες στελεχών και «βουλευτών» είναι έτοιμες να γυρίσουν την πλάτη τους στον κ. Τατάρ και να υποστηρίξουν τους αντίπαλους του στις «προεδρικές», ακόμη και τον κ. Ακιντζί.

Η συμφωνία 9ης Ιουνίου δεν ευνοεί την Ελλάδα

Είναι πολύ σημαντικό το ότι κάθε περίπτωση οριοθέτησης θαλασσίων περιοχών είναι ξεχωριστή και με τις δικές της ιδιαιτερότητες

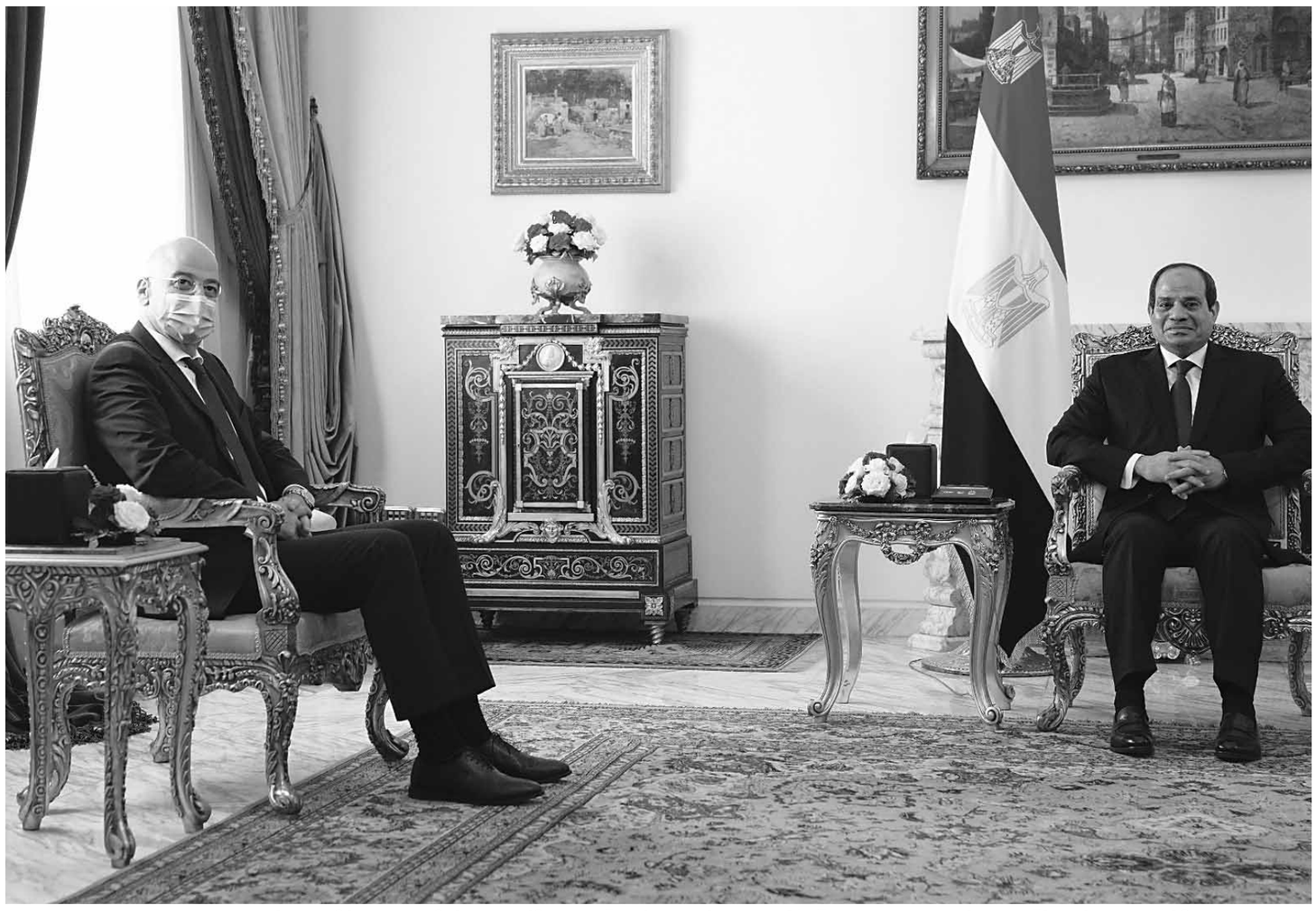

Αν και η πρακτική της τμηματικής οριοθέτησης με βρίσκει αντίθετο, το ζητούμενο είναι η κατάληξη σε μια συμφωνία, μεταξύ Αιγύπτου-Ελλάδας που να μην αφήνει την Κύπρο χωρίς κοινά θαλάσσια σύνορα με την Ελλάδα.

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ Ν. ΠΟΧΑΝΗ**

Η νέα Συμφωνία της 9ης Ιουνίου 2020, μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας, δεν αποτελεί μία παρθενογένεση αλλά μεταβολή μίας ήδη υπάρχουσας συμφωνίας, αυτής του1977 σε μία νέα, ενιαίων θαλασσίων συνόρων που περιλαμβάνει και την ΑΟΖ. Αυτή η νέα συμφωνία, όπως και εκείνη του 1977, αντανακλά μία πράξη με πολιτικές προθέσεις που απευθύνεται κυρίως προς την Τουρκία. Η άποψη αυτή συνεπικουρείται και με ένα αναπάντητο μέχρι σήμερα, ερώτημα: Για ποιο λόγο η Ελλάδα, από το 1977 μέχρι σήμερα, δεν εκμεταλλεύτηκε ποτέ τον υποθαλάσσιο πλούτο του Ιονίου, αφού η Συμφωνία της 24ης Μαΐου 1977 έδιδε το δικαίωμα στην Ελλάδα να εξερευνήσει και να εκμεταλλευτεί αυτόν, χωρίς καμία αντίρρηση από την Ιταλία. Η επικρατούσα λοιπόν αντίληψη ότι η πρόσφατη συμφωνία, μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας, δημιουργεί σοβαρό προηγούμενο για μελλοντικές, επιδιωκόμενες, παρόμοιες συμφωνίες με τα γειτονικά κράτη της Ελλάδας και κατά κύριο λόγο με την Τουρκία, με βρίσκει εντελώς αντίθετο για τους ακόλουθους λόγους:

1) Η Ελλάδα δεν έχει κάνει παρόμοια συμφωνία για οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας με άλλο γειτονικό της κράτος και ως εκ τούτου, οποιαδήποτε άλλη συμφωνία θα αρχίσει από το μηδέν.

2) Τόσο η Ελλάδα όσον και η Ιταλία αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης για την Υφαλοκρηπίδα του 1958 αλλά και της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 (Σύμβαση). Ως εκ τούτου, οι πεποιθήσεις και οι εν γένει απόψεις και των δύο κρατών επί των αρχών του δικαίου της Θάλασσας, χαρακτηρίζονται από μία ιδεολογική συνταύτιση.

Για την Ελλάδα, ο διάλογος είναι αυτός που θα οδηγήσει στη διαπραγμάτευση ή σε προσφυγή σε δικαιοδοτικό όργανο, ενώ για την Τουρκία η λύση πραγματοποιείται ή διά της πολιτικής οδού ή διά της διπλωματίας ή με πόλεμο.

Αν τώρα, ο απώτερος σκοπός της συμφωνίας της 9ης Ιουνίου ήταν η δημιουργία του κατάλληλου κλίματος για επίτευξη παρόμοιας συμφωνίας με την Τουρκία ή και τη Λιβύη ακόμα και με την Αλβανία, η παραπάνω ιδεολογική συγγένεια μεταξύ των, απλά, δεν υφίσταται.

3) κάθε περίπτωση οριοθέτησης θαλασσίων περιοχών μπορεί να διέπεται από κάποιους γενικούς κανόνες δικαίου ή εθιμικού δικαίου, πλην όμως είναι ξεχωριστή με τις δικές της ιδιαιτερότητες.

Ελλάδα - Αλβανία

Στις 27 Απριλίου 2009, οι δύο χώρες υπέγραψαν συμφωνία για οριοθέτηση των θαλασσίων ζωνών τους με τη μέθοδο της Μέσης Γραμμής. Η ιδιαιτερότητα της συμφωνίας, έγκειτο στο γεγονός ότι καθόριζε ένα «όριο πολλαπλών χρήσεων», το οποίο αφορούσε τόσο υφιστάμενες όσο και μελλοντικές ζώνες δικαιοδοσίας, χωρίς ωστόσο να υπάρχει σαφής αναφορά στην ΑΟΖ. Το Συνταγματικό Δικαστήριο της Αλβανίας, στις 15 Απριλίου 2010, επικαλούμενο λόγους αντισυνταγματικότητας και εσωτερικών διαδικασιών, ελλείψεις και ασάφειες στη συμφωνία, και μη εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου, εξέδωσε απόφαση που έκρινε τη συμφωνία ως αντισυνταγματική. Ως εκ τούτου, η συμφωνία, δεν έχει ακόμα τεθεί σε ισχύ. Ιδιαίτερη μνεία στην απόφαση αυτή, γίνεται στην ελληνο-ιταλική συμφωνία οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας ως παράδειγμα συμφωνίας που δεν αποδίδει πλήρη επήρεια στα νησιά στην υπό οριοθέτηση περιοχή.

Ελλάδα - Αίγυπτος

Στην ουσία εκτιμάται ότι δεν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες, αφού η Αίγυπτος αποδέχεται, τη Μέση Γραμμή ως μέθοδο οριοθέτησης και την απόδοση πλήρους επήρειας στα νησιά. Αυτό είναι φανερό και από τη συμφωνία που έκανε με την Κύπρο το 2003. Το πρόβλημα είναι οι διεκδικήσεις της Τουρκίας στην κοινή περιοχή οριοθέτησης οι οποίες την καθιστούν διστακτική να προχωρήσει με την Ελλάδα σε συμφωνία καθότι δεν επιθυμεί να εμπλακεί σε διενέξεις τρίτων.Την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, ο επικεφαλής της εξωτερικής πολιτικής της Ελληνικής Κυβέρνησης βρίσκεται στο Κάιρο για συνομιλίες και προφανώς στην ατζέντα του μεταφέρει και σχετική πρόταση που αφορά στην κοινή οριοθέτηση ΑΟΖ. Αν και η πρακτική της τμηματικής οριοθέτησης με βρίσκει αντίθετο, το ζητούμενο είναι η κατάληξη σε μια συμφωνία, μεταξύ Αιγύπτου-Ελλάδας που να μην αφήνει την Κύπρο χωρίς κοινά θαλάσσια σύνορα με την Ελλάδα.

Ελλάδα - Τουρκία

Η Τουρκία εκτός του ότι δεν δεσμεύεται από τη Σύμβαση, διαφωνεί με την Ελλάδα ότι η μοναδική τους διαφορά έγκειται στο ζήτημα οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ, τόσο στο Αιγαίο όσον και στην Ανατολική Μεσόγειο. Προβάλλει δε, ως ζητήματα συναφή με το ζήτημα της υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ για συνολική επίλυση, το εύρος της Χωρικής Θάλασσας, τον Εθνικό Εναέριο Χώρο, τα νησιά και τους βράχους που, κατά την άποψη της, δεν δόθηκαν στην Ελλάδα με διεθνείς συμφωνίες και συνθήκες και την αποστρατικοποίηση νησιών του Αν. Αιγαίου. Για την Ελλάδα, ο διάλογος είναι αυτός που θα οδηγήσει στη διαπραγμάτευση ή σε προσφυγή σε δικαιοδοτικό όργανο, ενώ για την Τουρκία η λύση πραγματοποιείται ή διά της πολιτικής οδού ή διά της διπλωματίας ή με πόλεμο.

Ελλάδα - Λιβύη

Οι απόψεις της Λιβύης συμπίπτουν με αυτές της Τουρκίας και αντιτίθεται σε απόδοση επήρειας των ελληνικών νησιών νοτίως των ακτών της Πελοποννήσου και της Κρήτης δηλ. Στροφάδες, Σαπιέντζα, Σχίζα, Γαύδος, Χρυσή και Κουφονήσι. Από ελληνικής πλευράς καταβλήθηκαν προσπάθειες διαπραγμάτευσης, η Λιβύη όμως με μονομερείς ενέργειες και κατά παράβαση των αρχών του διεθνούς δικαίου προχώρησε, το 1973 σε «κλείσιμο» του Κόλπου της Σύρτης με μία ευθεία γραμμή μήκους 306 νμ, το 2005 σε μία defacto θέσπιση ζώνης προστασίας αλιείας εύρους 62 νμ, χωρίς να έρθει σε συνεννόηση με την Ελλάδα. Η Λιβύη δεν έχει κυρώσει τη Σύμβαση και οι σχέσεις των δύο χωρών να διέπονται από τους κανόνες του εθιμικού δικαίου. Το δε κλείσιμο του Κόλπου της Σύρτης, επηρεάζει καθοριστικά τη χάραξη των θαλασσίων συνόρων. Τόσο η Ελλάδα όσο και η ΕΕ έχουν διαμαρτυρηθεί επανειλημμένως γι' αυτό.

Ο κ. Κυριάκος Ν. Ποχάνης είναι αρχιπλοίαρχος (ε.α.) Π.Ν. (Πρώην διοικητής Κυπριακού Ναυτικού).

Καστελλόριζο, Κύπρος, Κρήτη και τα άλλα νησιά

Η συμφωνία του 1977 δεν αναγνώρισε πλήρη επήρεια σε όλα τα ελληνικά νησιά στην υπό οριοθέτηση περιοχή, ως εκ του αποτελέσματος: στις Στροφάδες αποδίδεται μισή επήρεια, ενώ στους Οθωνούς νήσους, κάτι περισσότερο. Είναι φανερό ότι κατά τις διαπραγματεύσεις, δεν είχε τεθεί ζήτημα μειωμένης επήρειας των ελληνικών νησιών. Συναφώς και σύμφωνα με τη Σύμβαση, δεν υπάρχουν μικρά και μεγάλα νησιά αλλά, με βάση το Άρθρο 121, νησιά και βράχοι. Το τι συνιστά λοιπόν, νησί είναι αποκρυσταλλωμένο στη Σύμβαση όσον και στη μέχρι σήμερα διεθνή νομολογία. Ως εκ τούτου εκεί που πρέπει να επικεντρωθούμε είναι σε δύο κατηγορίες νησιών, οι οποίες έχουν αναδυθεί, μεταξύ άλλων, μέσα από τη διεθνή νομολογία και που αφορούν, νησιά που βρίσκονται κοντά στις ηπειρωτικές ακτές της επικράτειας και νησιά που βρίσκονται μακριά από αυτές. Έτσι, η διεθνής νομολογία έχει δείξει ότι, τα νησιά που βρίσκονται πλησίον, παράγουν μειωμένη επήρεια ενώ, αυτά που βρίσκονται μακριά, έχουν τη δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, να αναπτύξουν πλήρη επήρεια.

Όλες σχεδόν οι επίσημες δηλώσεις σχετικά με τα νησιά, συνοδεύονται από την φράση «Τα νησιά και ΑΟΖ έχουν και Υφαλοκρηπίδα έχουν». Κανείς όμως δεν λέει ποια είναι η έκταση αυτού του δικαιώματος των. Άρα, είναι αυτήν την έκταση που πρέπει να εξετάσουμε. Σύμφωνα με την διεθνή νομολογία αυτή η έκταση του δικαιώματος διαφέρει από περίπτωση σε περίπτωση πλην όμως δύο είναι οι παράγοντες που την επηρεάζουν και αυτοί είναι, η θέση του νησιού στην περιοχή οριοθέτησης και το μέγεθος του. Σε ό, τι αφορά στη θέση, αυτό αναπτύχθηκε επαρκώς πιο πάνω. Σχετικά με το μέγεθος, η νομολογία έχει αποδεχθεί ότι η μοναδική επίπτωση που μπορεί να έχει στην οριοθέτηση ένα νησί, είναι το μήκος των ακτών του αλλά και αυτό εξαρτάται πάντα από την θέση που βρίσκεται. Οι πυκνές συστάδες και η γεωγραφική συνέχεια που παρουσιάζουν τα νησιά του Αιγαίου σε συνδυασμό με τη συνολική ακτογραμμή τους, αποτελούν παράγοντες που, εκτιμώ ότι, λαμβάνονται υπόψη την οριοθέτηση, διότι αποτελούν μια γεωγραφική συνέχεια των ηπειρωτικών ακτών της Ελλάδας, από τις Κυκλάδες μέχρι και την Δωδεκάνησο και καμία σχέση έχουν με τα τουρκικά νομικά επιχειρήματα που βασίζονται σε περιπτώσεις μεμονωμένων νησιών, σε «λάθος» γεωγραφικές θέσεις (π.χ. νησιά της Μάγχης). Είναι λοιπόν, η άποψη μου ότι η Ελλάδα ευνοείται από αυτή τη γεωγραφική διάταξη των νησιών του Αιγαίου και όχι από την περίπτωση των νησιών του Ιονίου.

Το Καστελόριζο, για το οποίο πολύς λόγος γίνεται, αποτελεί τμήμα μιας περιοχής η οποία επηρεάζεται από τα δικαιώματα που έχουν η Κρήτη, η Κάσος, η Κάρπαθος και η Ρόδος και αυτά τα δικαιώματα αφορούν και σε ΑΟΖ και σε Υφαλοκρηπίδα. Η Τουρκία, βέβαια, με βάση τις πάγιες θέσεις της από το 1973, δεν το αποδέχεται αυτό και το παρουσιάζει ως μεμονωμένο και αποκομμένο νησί με μόνο δικαίωμα σε ΧΘ. Συμπερασματικά, κατά την άποψη μου, η πρακτική των τμηματικών οριοθετήσεων δεν προσφέρει λύση τουναντίον επιδεινώνει την όλη κατάσταση ένεκα των κενών που δημιουργούνται και παραμένουν. Η λύση όσον απλή και αν φαίνεται θέλει ισχυρή πολιτική βούληση. Εκτιμώ λοιπόν ότι, η ενδεδειγμένη λύση είναι η μονομερής κατάθεση γεωγραφικών συντεταγμένων, μίας προκαταρκτικής οριοθέτησης ΑΟΖ από την Ελλάδα,όπως έπραξε και η Κ.Δ. Στο κάτω-κάτω, αυτό αποτελεί μία πρακτική που ακολουθείται από τα κράτη, ελλείψει συμφωνίας, ως ελάχιστη κατοχύρωση των δικαιωμάτων τους σε θαλάσσιες περιοχές πέραν της ΧΘ τους. Αυτό συνάδει και με τη διεθνή νομολογία. Αν τώρα, η Ελλάδα προχωρήσει στην κατάθεση των ορθών συντεταγμένων, θα δημιουργούν

Η επικρατούσα αντίληψη ότι η συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας δημιουργεί σοβαρό προηγούμενο για μελλοντικές, επιδιωκόμενες, παρόμοιες συμφωνίες με τα γειτονικά κράτη της Ελλάδας και κατά κύριο λόγο με την Τουρκία, δεν είναι ορθή.

τα δύο τριεθνή σημεία (Ελλάδα – Αιγύπτου - Κύπρου και Ελλάδα – Τουρκία – Κύπρου). Αν τώρα, η Τουρκία, η οποία επικαλείται συνεχώς το διεθνές δίκαιο, έχει τις αντιρρήσεις της, που σίγουρα θα τις έχει, ας προσφύγει στο ΔΔΧ ή στο Δικαστήριο για το Δίκαιο της Θάλασσας (Αμβούργο) ή ακόμα στο Διαιτητικό Δικαστήριο (Arbitration Court).Μοιραία θα συμπαρασυρθεί και η Κύπρος και τα λοιπά ενδιαφερόμενα κράτη και ας αποφασίσει το Δικαστήριο ποιες είναι οι «σχετικές και ειδικές περιστάσεις» που θα διέπουν το ζήτημα των νησιών. Και ας μη μας διαφεύγει και το γεγονός ότι και η Κύπρος είναι νησί, ένα από τα δύο νησιωτικά κράτη της Μεσογείου, το δε, νησί αποτελεί το μοναδικό έδαφος ξηράς που ταυτίζεται με το κράτος και με την, παράνομη από όλες τις απόψεις, συμφωνία που έχει κάνει με το υποτελές ψευδοκράτος το Νοέμβριο του 2011, για οριοθέτηση Υφαλοκρηπίδας, η Τουρκία θεωρεί την Κύπρο όπως ακριβώς την Κρήτη και τα άλλα νησιά.

Στη διάθεση της ΕΕ οι υποδομές της Κύπρου

Ο Σάββας Αγγελίδης λέει στην «Κ» ότι Επιτροπή αξιολογεί τη συνεργασία της χώρας με τις ΗΠΑ στα εξοπλιστικά προγράμματα

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Η Λευκωσία παρακολουθεί και αξιολογεί με ιδιαίτερη προσοχή τις τουρκικές προκλήσεις στη Λιβύη, αναφέρει ο υπουργός Άμυνας κ. Σάββας Αγγελίδης σε συνέντευξή του στην «Κ». Η Κύπρος έχει διαμηνύσει στην Ε.Ε. πως έχει θέσει στη διάθεση της επιχείρησης IRINI τις υποδομές της. Την ίδια ώρα περιγράφει το επίπεδο σχέσεων με Γαλλία, Ελλάδα, Ισραήλ και Αίγυπτο, αναδεικνύοντας την ενίσχυση της εγχώριας στρατιωτικής βιομηχανίας.

–Το Υπουργείο Άμυνας και η Εθνική Φρουρά πώς παρακολουθούν όσα διαδραματίζονται δυτικά της Κύπρου έως και την Κρήτη;

–Παρακολουθούμε στενά όλες τις εξελίξεις νοτιοανατολικά της Κρήτης και την τουρκική προκλητικότητα στην περιοχή. Είμαστε σε καθημερινή επαφή και πλήρη συντονισμό με την Ελλάδα με ανταλλαγή πληροφοριών και καθορισμό των ενεργειών μας, τόσο σε διπλωματικό όσο και σε επιχειρησιακό επίπεδο. Επίσης, υπάρχει ενημέρωση και συντονισμός με κράτη που έχουμε συνάψει συμφωνίες στρατιωτικής συνεργασίας. Οι ενέργειες στις οποίες προβαίνουμε στόχο έχουν την εξομάλυνση της έντασης που επιχειρεί να προκαλέσει η Τουρκία. Ταυτόχρονα, αξιολογούμε τους κινδύνους και λαμβάνουμε τις αποφάσεις μας για προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

–Με τα σημερινά δεδομένα υπάρχει κάτι στο οποίο δίνουμε μεγαλύτερη προσοχή;

–Η διαδικασία αξιολόγησης διαχείρισης κρίσεων αλλά και η αξιολόγηση του κινδύνου γίνονται σε καθημερινή βάση. Αυτό που μπορώ να σας αναφέρω είναι πως υπάρχει συνεχής συλλογή πληροφοριών και δεδομένων, όμως για ευνόητους λόγους δεν θα υπεισέλθω σε λεπτομέρειες. Θέλω όμως να διαβεβαιώσω πως αξιολογούμε όλες τις καταστάσεις και λαμβάνουμε τα απαραίτητα μέτρα.

–Στο κομμάτι αξιολόγησης της κατάστασης ανάμεσα σε Κύπρο και Κρήτη πόσο μας απασχολεί το ενδεχόμενο εκτόνωσης της τουρκικής επιθετικότητας προς Ανατολάς;

–Σε ζητήματα αξιολόγησης κινδύνου και διαχείρισης κρίσης τίθενται επί τάπητος όλα τα σενάρια. Θέλω να τονίσω με σαφήνεια πως αυτά τα ζητήματα απασχολούν σε όλα τα επίπεδα, αρχηγούς κρατών, Υπουργεία Εξωτερικών, Άμυνας και στρατιωτικά και επιχειρησιακά επιτελεία. Δεν είναι ζητήματα που μπορούμε να τα συζητούμε δημόσια.

–Υπάρχουν απόψεις ότι η περίοδος μέχρι το ερχόμενο φθινόπωρο κρύβει παγίδες σχετικά με την τουρκική δραστηριότητα στην ευρύτερη περιοχή. Το Υπουργείο Άμυνας ή το ΓΕΕΦ συμμερίζονται αυτές τις απόψεις;

–Θα ήταν μάταιη προσπάθεια να επιχειρήσουμε να κρυφτούμε πίσω από το δάκτυλό μας εάν λέγαμε πως υπάρχει εφησυχασμός. Θέλω να επαναλάβω πως αξιολογούμε καθημερινά την κατάσταση, λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα και σ' αυτό αποσκοπούν οι συνεχείς επικοινωνίες σε επίπεδο τόσο υπουργών όσο και υπηρεσιακών λειτουργών με χώρες όπως η Ελλάδα, η Γαλλία, η Ιταλία, η Αίγυπτος και το Ισραήλ. Μ' αυτές τις ενέργειες αναδεικνύουμε τον αυξημένο κίνδυνο που υπάρχει με τη συμπεριφορά της Τουρκίας, η οποία επηρεάζει πλέον τα συμφέροντα και άλλων χωρών αλλά και της ίδιας της Ευρώπης με την αστάθεια που δημιουργείται στην περιοχή.

> *Η Γαλλία είναι ένας σημαντικός στρατηγικός μας εταίρος. Αποδεικνύεται έμπρακτα πως όλες οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο συμφωνιών, υλοποιούνται εκατέρωθεν. Δεν σας κρύβω την ικανοποίησή μου και σας διαβεβαιώνω ότι θα συνεχίσουμε με αυτή τη δυναμική.*

–Πώς κρίνονται οι στρατιωτικές συνεργασίες της Κύπρου με άλλες χώρες;

–Βρισκόμαστε στο στάδιο μετά την κρίση που προκάλεσε η πανδημία, η οποία αφενός βρίσκεται σε ύφεση στην Κύπρο, αφετέρου συνεχίζεται η λήψη μέτρων υγιεινής για προστασία και ασφάλεια του προσωπικού της Εθνικής Φρουράς. Μέσα από την κρίση με τον Covid19 διαφάνηκε πως οι συνεργασίες που διατηρούμε με τρίτες χώρες έχουν βάθος και στηρίζονται σε γερά θεμέλια. Υπήρξε ανταπόκριση σε αιτήματα που είχαμε τα οποία προέκυψαν, ένεκα της πανδημίας, καθώς επίσης διαφόρων άλλων αναγκών. Οι προγραμματισμένες κοινές ασκήσεις, που αναβλήθηκαν εξαιτίας πανδημίας, έχουν επαναπρογραμματιστεί για το δεύτερο εξάμηνο του 2020.

Με ΗΠΑ και Γαλλία

– Σε ποιο σημείο βρίσκεται η συνεργασία με τις Ηνωμένες Πολιτείες;

–Η συνεργασία με τις ΗΠΑ συνεχώς αναβαθμίζεται. Μετά και τον νόμο «EastMed Act» που αφορά τη στρατηγική συνεργασία των ΗΠΑ με την Κύπρο αλλά και Κύπρο-Ισραήλ-Ελλάδα, φαίνεται πως οι επόμενες ενέργειες είναι προς ενίσχυση και υλοποίηση αυτής της στρατηγικής. Συζητούμε για στρατιωτική συνεργασία σε θέματα εκπαίδευσης προσωπικού, τη διοικητική μέριμνα και σύναψη συμφωνιών σε εξιδεικευμένα θέματα.

Δεν υπάρχει εφησυχασμός με όσα συμβαίνουν ανοικτά της Κρήτης, αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο υπουργός Άμυνας Σάββας Αγγελίδης, ο οποίος τονίζει πως καθημερινά αξιολογείται η κατάσταση.

–Άρα έχουν ωριμάσει οι συνθήκες για συνεργασία και στο εξοπλιστικό κομμάτι;

–Έχει συσταθεί κοινή επιτροπή, η οποία συζητάει και αξιολογεί τρόπους συνεργασίας με τις ΗΠΑ και στα ζητήματα των εξοπλιστικών. Αυτά τα ζητήματα έχουν σχέση και με τον ειδικό προγραμματισμό που έχει γίνει στο Υπουργείο Άμυνας για το ευρύτερο κεφάλαιο των εξοπλιστικών προγραμμάτων της Εθνικής Φρουράς.

–Η Γαλλία συνεχίζει να αποτελεί ένα δυνατό κρίκο στις στρατιωτικές συνεργασίες της Κύπρου;

–Η Γαλλία είναι ένας σημαντικός στρατηγικός μας εταίρος. Αποδεικνύεται έμπρακτα πως όλες οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο πλαίσιο συμφωνιών, υλοποιούνται εκατέρωθεν. Δεν σας κρύβω την ικανοποίησή μου και ταυτόχρονα σας διαβεβαιώνω ότι θα συνεχίσουμε με αυτή τη δυναμική για περαιτέρω αναβάθμιση της συνεργασίας με τη Γαλλία. Πιστεύω ότι σε επίπεδο διμερών σχέσεων, υλοποίησης ευρωπαϊκών προγραμμάτων καθώς και για ζητήματα Κοινής Πολιτικής Άμυνας και Ασφάλειας της Ευρώπης συμπίπτουν απόλυτα οι θέσεις, τα συμφέροντα, οι αρχές και οι αξίες μας.

–Εννοείτε σε θέματα στρατιωτικών υποδομών και εξοπλιστικών προγραμμάτων;

–Εννοώ ένα ευρύτερο πλαίσιο συνεργασίας που αφορά και ζητήματα πολιτικής, θέματα συνεκπαίδευσης προσωπικού, ζητήματα αναβάθμισης της επιχειρησιακής ικανότητας αλλά και σε θέματα αμυντικής βιομηχανίας και εξοπλισμών.

–Πού βρίσκεται η προσπάθεια που ξεκίνησε η Κύπρος στον τομέα της αμυντικής βιομηχανίας;

–Πριν από έναν χρόνο περίπου αποφασίσαμε τη δημιουργία του τμήματος Έρευνας και Καινοτομίας σε ζητήματα αμυντικής βιομηχανίας. Στα αρχικά στάδια αυτό που έχουμε κάνει είναι να διερευνήσουμε την αγορά εντός της Κύπρου, αλλά και σε χώρες που έχουμε συνεργασία και να δώσουμε βαρύτητα στην κυπριακή βιομηχανία, σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις και σε ερευνητικά ιδρύματα-κέντρα και πανεπιστημιακές μονάδες. Μόλις πρόσφατα, κυπριακές μικρομεσαίες επιχειρήσεις συμμετείχαν σε προτάσεις με άλλες ευρωπαϊκές εταιρείες και κατάφεραν να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση ύψους 40 εκατομμυρίων ευρώ, κάτι που αποδεικνύει ότι η Κύπρος έχει και το προσωπικό, αλλά και τη δυνατότητα να συνεισφέρει έμπρακτα στον τομέα ανάπτυξης ευρωπαϊκών αμυντικών δυνατοτήτων. Επίσης με το Ισραήλ, έχουμε ιδιαίτερες σχέσεις και συνεργασία, κάτι που θα μας βοηθήσει σε εμπειρία και γνώση για περαιτέρω αναβάθμιση του τομέα.

–Σε παρεμβάσεις σας κυρίως σε Συμβούλια Υπουργών Άμυνας των χωρών της Ε.Ε., επαναλαμβάνετε και τονίζετε την ανάγκη για ναυτική παρουσία της Ε.Ε. στην Αν. Μεσόγειο. Πόσο εφικτή είναι η εισήγησή σας;

–Αυτό που ζητούμε εμείς ουσιαστικά είναι πρώτα να χαρακτηριστεί η περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, ως περιοχή ενδιαφέροντος για την Ευρωπαϊκή Ένωση καθώς τα συμφέροντα των κρατών μελών στην Αν. Μεσόγειο αποτελούν συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ζητήματα, όπως η μετανάστευση, η ενεργειακή ασφάλεια και η τρομοκρατία, προφανώς και επηρεάζουν συμφέροντα της ΕΕ. Ακολούθως για να διασφαλιστούν τα συμφέροντα της Ε.Ε. και να αποτραπεί η κλιμάκωση της τουρκικής προκλητικότητας, είναι ανάγκη να υπάρχει στην περιοχή μόνιμη ναυτική παρουσία της Ε.Ε. Θεωρούμε πως όταν υλοποιηθεί αυτή η εισήγηση θα σταλεί ένα ξεκάθαρο μήνυμα σε όσους στοχεύουν σε αστάθεια στην περιοχή. Εκτίμησή μου είναι ότι θα μπει φρένο στους τούρκικους σχεδιασμούς και θα ανακοπεί η φόρα της Τουρκίας που συμπεριφέρεται σαν «πειρατής» στην Ανατολική Μεσόγειο.

–Πριν από μερικές ημέρες σημειώθηκε επεισόδιο μεταξύ γαλλικού και τουρκικού πολεμικού σκάφους. Ποιο το σχόλιό σας για τη διαμάχη μεταξύ δύο χωρών που είναι μέλη του ΝΑΤΟ;

–Οι πληροφορίες για την παραβίαση του εμπάργκο όπλων στη Λιβύη προκάλεσε εντάσεις και διαφωνίες μεταξύ των μελών του ΝΑΤΟ. Ταυτόχρονα, η στάση και η συμπεριφορά της Τουρκίας, ακόμη και με τις χώρες που είναι μέλη του ΝΑΤΟ, καταδεικνύουν ότι στόχος της Άγκυρας είναι να προκαλεί ένταση και αποσταθεροποίηση στην ευρύτερη περιοχή της Αν. Μεσογείου. Αυτό το βλέπουμε άλλωστε και με τις προκλήσεις της Τουρκίας σχεδόν επί καθημερινής βάσης, έναντι της Ελλάδας που είναι επίσης χώρα μέλος του ΝΑΤΟ. Ειδικά για το θέμα της Λιβύης, ρόλο και εμπλοκή έχει και η Ευρωπαϊκή Ένωση με την επιχείρηση «ΕΙΡΗΝΗ» που έχει στόχο την τήρηση της απόφασης του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για εμπάργκο όπλων. Εμείς απ' την πλευρά μας διαμηνύσαμε στην Ε.Ε. ότι στην επιχείρηση «ΕΙΡΗΝΗ» μπορούμε να συμβάλουμε υποστηρικτικά διαθέτοντας υποδομές της Δημοκρατίας για μέσα που συμμετέχουν.

Η γραφειοκρατία τροχοπέδη

–Πολλές αλλαγές φέτος στην κατάταξη. Είναι όλα έτοιμα για να υποδεχθείτε τους νεοσύλλεκτους της 2020 ΕΣΣΟ;

–Η Ε.Φ. εξελίσσεται με σταθερά βήματα. Με τους συνεργάτες μου στο Υπουργείο αλλά και με τον Αρχηγό του ΓΕΕΦ θέσαμε στόχους σε διάφορους τομείς. Ένας τομέας ήταν και αυτός της κατάταξης των νεοσυλλέκτων. Σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια η κατάταξη των νεοσυλλέκτων άλλαξε ουσιαστικά με τη λειτουργία της ηλεκτρονικής πλατφόρμας για υποβολή των στοιχείων των στρατεύσιμων για μοριοδότησή τους. Προκειμένου να μην υπάρξει συνωστισμός και συγκέντρωση μεγάλου αριθμού νεοσυλλέκτων φέτος η κατάταξη θα γίνει σε δέκα ημέρες και σε 4 Κέντρα αντί σε 3 που γινόταν τα προηγούμενα χρόνια και δεν θα παραμείνουν για διανυκτέρευση στα ΚΕΝ οι περισσότεροι από τους νεοσύλλεκτους, αλλά θα μεταφερθούν αυθημερόν στις μονάδες τους. Τα ΚΕΝ δεν θα λειτουργήσουν με τον τρόπο που γνωρίζουμε αλλά η προσαρμογή και η εκπαίδευση των νεοσυλλέκτων θα γίνει κυρίως στις μονάδες που θα τοποθετηθούν. Όλες οι αλλαγές που εφαρμόζουμε εξυπηρετούν δύο στόχους, τόσο την απρόσκοπτη ένταξη των νεοσύλλεκτων στις τάξεις της Εθνικής Φρουράς, όσο και την πιστή τήρηση των μέτρων που προβλέπονται από τα υγειονομικά πρωτόκολλα.

–Συχνά σε δημόσιες τοποθετήσεις σας, αναφέρεστε σε διαδικασίες για να ξεπεραστούν γραφειοκρατικά εμπόδια. Έχετε διαπιστώσει κάτι συγκεκριμένο και νοιώθετε την ανάγκη για να κάνετε τη συγκεκριμένη αναφορά;

–Δεν σας κρύβω ότι υπάρχουν γραφειοκρατικές διαδικασίες και πρακτικές στη Δημόσια Υπηρεσία που δημιουργούν καθυστερήσεις στην εφαρμογή αποφάσεων και στην υλοποίηση σχεδιασμών. Δυστυχώς υπάρχει η προκατάληψη ότι η ανάληψη πρωτοβουλιών, δράσεων και η αποφασιστικότητα στη λήψη αποφάσεων εμπεριέχει συγκεκαλυμμένη διαφθορά και η ευθυνοφοβία εκλαμβάνεται ως υπευθυνότητα. Συνειδητή προσπάθειά μου είναι να προωθούμε μεταρρυθμίσεις για βελτίωση διαδικασιών για να υπάρχει αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση όλων των ζητημάτων και να αντιστραφεί το κλίμα που περιέγραψα.

ΑΡΘΡΟ / *Του ΔΡΟΣ* **ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΑΒΡΑΑΜ**

Κεμάλ, θ' αλλάξει ή δεν θ' αλλάξει ο κόσμος;

Στην ποίηση και ευρύτερα στον χώρο της τέχνης, πάντα κάποιος μπορεί να βρει ένα καταφύγιο προβληματισμού και αναστοχασμού, πάντα μπορεί να ανακαλύψει μια φλόγα αναβάπτισης και αναγέννησης αξιών, ιδεών και οραματισμών. Γιατί η τέχνη πέρα από την αισθητική της φύση έχει και την ηθική της διάσταση, κατά συνέπεια και τον δικό της ιδιόμορφο κοινωνικοπολιτικό παρεμβατικό λόγο. Τα δύο ποιήματα-τραγούδια των Γκάτσου-Χατζιδάκι «Κεμάλ» και Βαγιόπουλου-Ρασούλη «Μπορεί ν' αλλάξει Κεμάλ» αποδεικνύουν ότι η τέχνη παρακολουθεί, αφουγκράζεται και εμπνέεται από αυτά που συνέβησαν και από αυτά που συμβαίνουν γύρω μας, τα καταγράφει, τα ερμηνεύει και ποικιλόμορφα τα προβάλλει, στέλνοντας τα δικά της μηνύματα. Σκοπός μου δεν είναι να αναλύσω τους πιο πάνω φιλοσοφικούς και κοινωνικοπολιτικούς στίχους, αλλά να επισημάνω τη δυναμική, την επικαιρότητα και τη στόχευσή τους να αναδείξουν τη διαχρονική βούληση του ανθρώπου για να αλλάξει προς το καλύτερο τον άδικο και άνισο κόσμο, είτε με τον όμορφο αλλά αποτυχημένο εξεγερτικό αγώνα του ονειροπόλου Κεμάλ, που θυσιάζεται για να υπερασπιστεί και να καλυτερέψει τη ζωή των φτωχών και των αδύναμων, είτε με την αισιοδοξία της συνέχειας αυτού του αγώνα και την ελπίδα της επιτυχούς έκβασής του, με όπλα τον ορθολογισμό, τον ανθρωπισμό, τον διεθνισμό και την εποικοδομητική διεκδικητικότητα των πολιτών. Αυτή η αμείωτη βούληση για αλλαγή και του δικού μας δυστοπικού κόσμου με τα τόσα προβλήματα, αναγεννάται σήμερα και συνεχώς πλαταίνει. Μας το δείχνουν οι συνεχιζόμενες παγκόσμιες κινητοποιήσεις κατά της ρατσιστικής βίας, της αλαζονείας της εξουσίας και της απληστίας ενός συστήματος που παράγει και αναπαράγει τις διακρίσεις, τη φτώχια, την κοινωνική ανισότητα και αδικία. Ένα από τα ομορφότερα συνθήματα που χρησιμοποιείται στις εκδηλώσεις διαμαρτυρίας και φανερώνει την ουσία της αντίδρασης των πολιτών, όχι μόνο στις ΗΠΑ αλλά και σε πολλές χώρες του κόσμου, είναι το ευγενικό και ταυτόχρονα ειρωνικό και επαναστατικό αίτημα: «Συγγνώμη για την αναστάτωση, προσπαθούμε να αλλάξουμε τον κόσμο». Σε ποιους απευθύνεται αυτό το ριζοσπαστικό και ελπιδοφόρο μήνυμα, το οποίο αφ' ενός εκφράζει μια συσσωρευμένη οργή και βαθιά κριτική στο σύστημα του «υπαρκτού καπιταλισμού» και του άπληστου νεοφιλελεύθερου μοντέλου ανάπτυξής του και αφ' ετέρου προωθεί τη βούληση των ανθρώπων να απαλλαγούν από τα δεινά που τους μαστίζουν και να ζήσουν σε έναν διαφορετικό κόσμο, που να διασφαλίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες και να εξασφαλίζει κοινωνική ειρήνη, αλληλεγγύη και συνοχή, ασφάλεια, εργασία και ευημερία; Απευθύνεται, από τη μια ως αντίδραση στους πολιτικούς ηγέτες και τους οικονομικούς παράγοντες που καθορίζουν την εξέλιξη του κόσμου και από την άλλη ως κάλεσμα στους πολίτες για αγωνιστική συμμετοχή. Η ιδιαιτερότητα όμως του μαχητικού συνθήματος για αλλαγή έγκειται στο γεγονός ότι αυτό βγαίνει μέσα από την κρίση των τεχνολογικά και οικονομικά ανεπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών. Ο δημοσιογράφος και ιστορικός Thomas Frunk σε άρθρο του στην εφημερίδα Le Monde diplomatique («Πολίτης», 14/06/2020) διαπιστώνει ότι αυτή η περίοδος, «είναι η χειρότερη στιγμή των ΗΠΑ», αφού υπάρχει κρίση πανδημίας και δημόσιας υγείας, κρίση οικονομίας και κρίση ηγεσίας και δημοκρατίας. Γράφει ο Thomas Frunk: «Ο πρόεδρός μας, η πρώην βεντέτα τηλεοπτικών ριάλιτι Ντόναλντ Τραμπ, όχι μόνο φανέρωσε την πλήρη ανεπάρκειά του αλλά έθεσε παράλληλα σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία με τις ανόητες αερολογίες του... Μία από τις πιο ακμαίες οικονομίες του κόσμου πέρασε στο στάδιο της Μεγάλης Ύφεσης εν ριπή οφθαλμού, παρακάμπτοντας όλα τα ενδιάμεσα στάδια, με μαζική ανεργία και σειρά χρεοκοπιών μεγάλων ή μικρών επιχειρήσεων. Σ' αυτή τη χώρα του ατόμου-βασιλιά, το άτομο κυριολεκτικά καταβυθίστηκε παρασυρμένο από τα ανώνυμα ρεύματα της ασθένειας και της οικονομικής κατάρρευσης... Ο φόβος που μας κατατρώει μέσα στην πανδημία είναι να αναδιαμορφωθεί η ίδια η δημοκρατία εν τη απουσία μας. Το σύστημα μας εξαπάτησε, σχεδιασμένο καθώς ήταν γι' αυτόν τον σκοπό, όμως, όσο εμείς είμαστε άφαντοι άλλοι λαμβάνουν αποφάσεις που θα αλλάξουν το μέλλον μας. Ξαναγράφουν το κοινωνικό συμβόλαιό μας ενόσω εμείς βλέπουμε τηλεόραση και παρηγορούμαστε πίνοντας ένα ποτηράκι».

«Οι καιροί ου μενετοί», έγραψε σε άλλες εποχές ο Θουκυδίδης. Το ίδιο ισχύει και σήμερα. Οι καιροί και η χαοτική πραγματικότητα γύρω μας δεν μπορούν να περιμένουν, δεν μας επιτρέπουν να στρουθοκαμηλίζουμε, να αγνοούμε, να αδιαφορούμε, να αποστασιοποιούμαστε, να βολευόμαστε και να συμβιβαζόμαστε με το οικονομικοπολιτικό κατεστημένο. Απαιτείται εγρήγορση και βούληση για ριζοσπαστικές αλλαγές σε όλους τους τομείς, ιδιαίτερα στην πολιτική, την οικονομία, την παιδεία, την υγεία. Για να γίνουν όμως αυτές οι αλλαγές χρειάζονται οραματιστές, άδολοι και αδιάφθοροι πολιτικοί, μα πάνω απ' όλα αντικομφορμιστές, ενεργοί δημοκρατικοί πολίτες, που πάντοτε θα αντιδρούν στο άδικο, το άνισο, τη χειραγώγηση και την ύβρη, από όπου και αν προέρχονται. Ο επαναστάτης, στοχαστής και πολιτικός Μαχάτμα Γκάντι θέλοντας να ευαισθητοποιήσει και να ωθήσει τους πολίτες στους αγώνες για την ελευθερία και τη δικαιοσύνη, ενάντια στην καταπίεση και την εκμετάλλευση, τους καλούσε με ένα συναισθηματικό σύνθημα: «Γίνε εσύ η αλλαγή που θέλεις να φέρεις στον κόσμο!». Και ο φιλόσοφος θεατρικός συγγραφέας Μπέρτολτ Μπρεχτ σε μία από τις πολλές πολιτικές παρεμβάσεις του υπογράμμιζε: « Όταν αγωνίζεσαι μπορεί και να χάσεις. Όταν δεν αγωνίζεσαι έχεις ήδη χάσει». Τι να κάνουμε λοιπόν Κεμάλ...;

Ο κ. Μενέλαος Αβραάμ είναι δρ Φιλοσοφίας. rodo@primehome.com

Στα υπόγεια είναι η θέα της πλατείας Ελευθερίας

Ο συνολικός λογαριασμός του έργου είναι €40 εκατ., 85% από ευρωπαϊκούς πόρους και 15% από τον Δήμο Λευκωσίας και την Κ.Δ.

Συνέντευξη στον **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟ**
Φωτογραφίες **ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ**

Ξεκινώντας να συναντήσω τον δήμαρχο Λευκωσίας Κωνσταντίνο Γιωρκάτζη είχα προηγουμένως μαζέψει από κατοίκους της πρωτεύουσας γνώμες, ερωτήματα και παράπονα και σαν έτοιμος από καιρό πήγα στο ραντεβού. Πρωί στις οκτώ στην τάφρο Νταβίλα. Εκεί που τελειώνει ο χώρος στάθμευσης και ξεκινά το πολύπαθο πρότζεκτ «πλατεία Ελευθερίας». Από εκεί ξεκινήσαμε με τον δήμαρχο και τους συνεργάτες του στο έργο για να γνωρίσουμε, τον υπέροχο ομολογώ, «κάτω κόσμο» της καρδιάς της Λευκωσίας. Ένας περίπατος, ανάμεσα σε 200 δέντρα, γρασίδι, πολλά σιντριβάνια περίτεχνης σύγχρονης αρχιτεκτονικής, υπαίθρια θεατράκια, συναυλιακούς χώρους, καφετέριες κι εστιατόρια που σε βγάζει στο Field Club κι άμα θες σε πάει μέχρι τον Δημοτικό Κήπο. Είναι όμως ένα έργο που για να σου αποκαλυφθεί πρέπει να ολοκληρωθεί και να λειτουργήσει (σε τρεις μήνες διαβεβαιώνει ο δήμαρχος) και να μπεις μέσα να το ζήσεις. Τώρα απλώς το καλύπτει η μουρμούρα 15 χρόνων των Λευκωσιατών, που αντιτείνουν ότι πρόκειται για το «Γεφύρι της Άρτας», που κόλλησε στο βάλτο της γνωστής αναλγησίας με συμβόλαια και κομπίνες -και δεν έχουν άδικο, νοουμένου ότι οι πρώτες υπογραφές μπήκαν στα χαρτιά το 2005. Ας δούμε όμως τι λέει ο δήμαρχος Λευκωσίας σε αυτή την περιπατητική συνέντευξη.

Με τους καφέδες μας στο χέρι περάσαμε από την Ομήρου που μόλις παραδόθηκε στην κυκλοφορία και είπα στον κ. Γιωρκάτζη ότι ο κόσμος διαμαρτυρόταν, όταν είχε κλείσει ο δρόμος : «Ο κόσμος δικαίως διαμαρτύρεται όταν του χαλάς την καθημερινότητά του. Όμως το προσπερνά όταν τελειώσει το έργο που διευκολύνει τη ζωή της πόλης γενικότερα, όπως η Ομήρου. Έχουμε έναν καινούργιο δρόμο με πολύ μεγαλύτερα πεζοδρόμια και κυρίως κάτω από τον δρόμο έναν υπόγειο χώρος στάθμευσης 160 οχημάτων που εκτιμούμε ότι θα βοηθήσει πολύ και την επισκεψιμότητα εντός των τειχών.

Φτάνοντας στο δημαρχείο μάθαμε για ένα ακόμη πρότζεκτ, το RISE, που βρίσκεται σε εξέλιξη και στο οποίο επενδύονται 30 εκατ. Σύμφωνα με τον κ. Γιωρκάτζη, «συχνά ακούμε διακηρυκτικά ότι πρέπει να συνεργάζονται οι τοπικές αρχές με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα αλλά και να δίνουμε έμφαση σε καινοτόμες νεοφυείς επιχειρήσεις. Ως Δήμος Λευκωσίας το κάνουμε πράξη, μαζί με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το ΤΕΠΑΚ, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο, το University College of London και το Max Planck Institute της Γερμανίας, δημιουργούμε μεγάλο ερευνητικό κέντρο. Πριν μερικά χρόνια κάναμε πρόταση στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα της Ε.Ε., Horizon 2020, η οποία και εγκρίθηκε και πήραμε 15 εκατ. από τις Βρυξέλλες και ταυτόχρονα και 15 εκατ. από την κυβέρνηση. Το όλο πρότζεκτ ονομάζεται RISE και η συνεισφορά του Δήμου Λευκωσίας είναι οι χώροι που θα το στεγάσουν. Αγοράσαμε τη στοά απέναντι από την παλιά αγορά και ενοικιάσαμε τα κτήρια απέναντι από την είσοδο της αγοράς. Έτσι η παλιά δημοτική αγορά θα γίνει η έδρα του ερευνητικού κέντρου και τα πέριξ κτήρια, η γειτονιά του».

Το δυσκολότερο σε ένα τέτοιο έργο είναι ότι θα πρέπει να έχεις την υπομονή να αντιμετωπίσεις τα παράπονα όλων, ιδιοκτητών, καταστηματαρχών ακόμα και διαφόρων άλλων αρχών και συχνά και των ΜΜΕ. Σταδιακά, όμως, βλέπω ότι το έργο της αναβάθμισης φέρνει πια χαμόγελα.

Απολογιστικά ο κ. Γιωρκάτζης σημειώνει: Από το 2012 μέχρι σήμερα τα δύο δημοτικά συμβούλια υλοποιήσαμε τεράστιο έργο προς όφελος των δημοτών. Υπενθυμίζω ότι θεωρείτο αδιανόητο να αγγίξει κανείς την Καλλιπόλεως και την Κυριάκου Μάτση, δύο σημαντικότατες οδούς χωρίς πεζοδρόμια και με πολλά επικίνδυνα σημεία. Ακόμα η Μακαρίου και η Στασικράτους ήταν σε πορεία φθίνουσα και ουδείς διανοείτο να τις ακουμπήσει. Στην Καλλιπόλεως θα γίνουν εγκαίνια τέλος του μήνα, η Στασικράτους είναι πια ένα στολίδι και αρχίζουμε τώρα με τη Μακαρίου που αναμένεται να ολοκληρωθεί πριν από τα Χριστούγεννα του 2021.

Το έργο θα ολοκληρωθεί σε δύοτρεις μήνες σύμφωνα με τον δήμαρχο: «Κι αυτό διότι υπήρξαν και καθυστερήσεις λόγω πανδημίας. Εργοστάσιο στην Ελλάδα που θα μας παρέδιδε παραγγελίες ξαναλειτούργησε την περασμένη βδομάδα, οι ειδικοί του ηλεκτρονικού συστήματος ελέγχου θα έρθουν προσεχώς και θεωρώ ότι εντός τριών μηνών θα προχωρήσουμε σε προσωρινή παραλαβή του έργου. Δηλαδή, το έργο δίνεται στο κοινό και στην επόμενη περίοδο των 12 μηνών γίνονται κάποιες τελικές διορθώσεις μέχρι την επίσημη παραλαβή». Οι βρύσες πόσιμου νερού σχεδιάστηκαν από τους αρχιτέκτονες, είναι ένα ενιαίο καλούπι και παραγγέλθηκαν στην Ιταλία.

Είπαμε στον κ. Γιωρκάτζη ότι θεωρούμε πως οι δημότες δίκαια γκρινιάζουν, διότι από το 2005 ακούνε για νέα πλατεία και πλατεία δεν βλέπουν: «Θεωρώ ότι υποτιμήσαμε την πολυπλοκότητα του έργου, τεχνική και σχεδιαστική, τόσο στην υλοποίηση όσο και στην οικονομική πτυχή. Το έργο για να υλοποιηθεί χρειάστηκε και περισσότερα λεφτά και περισσότερο χρόνο. Είναι φυσικό να ασκείται κριτική, αλλά θέλω να σημειώσω ότι τόσο το προηγούμενο όσο και το νυν Δημοτικό Συμβούλιο με τις αποφάσεις τους έθεσαν το έργο σε πορεία ολοκλήρωσης.

«Ο περισσότερος κόσμος βλέπει μόνο τη γέφυρα που ενώνει την πόλη με το ιστορικό κέντρο και κρίνει. Όμως το έργο είναι πολύ μεγαλύτερο, αφού ξεκινά από την τάφρο Νταβίλα, περνά από κάτω από την πλατεία Σολωμού και φτάνει μέχρι τον όμιλο αντισφαίρισης Field Club», λέει ο δήμαρχος και προσθέτει: «Για πρώτη φορά ενώσαμε αυτά τα τρία τμήματα της Τάφρου και δημιουργήσαμε ένα μεγάλο περίπατο στη Λευκωσία ανάμεσα και κάτω από δέντρα και 16 σιντριβάνια. Αυτά τα στοιχεία θα αναδείξουν τον πρωτοποριακό χαρακτήρα του έργου, το οποίο είναι προσβάσιμο από παντού και από όλους».

Το έργο έχει ένα υπέροχο θεατράκι ενώ προσφέρονται πολλά τμήματά του για διάφορες εκδηλώσεις. Όσο για τα επόμενα πρότζεκτ, ο δήμαρχος λέει ότι είναι η προκήρυξη οσονούπω, του έργου του παλιού ΓΣΠ (πάρκο με δύο υπόγειους χώρους στάθμευσης) και η αίθουσα εκδηλώσεων του δημαρχείου επί της πλατείας Ελευθερίας.

–Κύριε δήμαρχε, 15 χρόνια δεν είναι αδικαιολόγητα πολλά;

–Έχω πολλάκις απαντήσει στο ερώτημα κατά καιρούς, όπως και οι υπηρεσίες του δήμου αλλά δυστυχώς επειδή πουλά και στα ΜΜΕ, υπάρχει τεράστια επανάληψη που δημιούργησε και κακή εικόνα. Να σας θυμίσω ότι όταν ανέλαβα τον Ιανουάριο του 2012, ο πρώτος εργολάβος που είχε αναλάβει, ο κ. Μιλτής Νεοφύτου, με τον οποίο συμφωνήσαμε κοινή συναινέσει να χωρίσουμε, δυσκολευόταν να ολοκληρώσει το έργο με τον προϋπολογισμό που είχε και λόγω τεχνικών-σχεδιαστικών δυσκολιών. Για να φέρουμε νέον εργολάβο, χρειάστηκαν δύο επαναπροκηρύξεις και πήρε άλλα τρία χρόνια. Άρα το έργο χτίζεται συνεχόμενα τα τελευταία τέσσερα και πλέον χρόνια.

–Πόσο υπολογίστηκε να στοιχίσει και πόσο τελικά θα στοιχίσει;

–Το εγκεκριμένο κατασκευαστικό κόστος είναι €26 εκατ. χωρίς ΦΠΑ. Η Ομήρου είχε κόστος περίπου €6 εκατ. Σημειώστε ότι το 2011 οι προσφορές για το κατασκευαστικό κομμάτι του έργου κυμαίνονταν μεταξύ €26,5 και €33 εκατ. χωρίς ΦΠΑ. Επίσης να πω ότι τα €23 εκατ. της προσφοράς του πρώτου εργολάβου διαμορφώθηκαν μετά από έκπτωση πέραν των €3 εκατ.

–Έχει ήδη γραφεί και γίνεται λόγος για ένα συνολικό ποσό πέριξ των €40 εκατ.

–Η αύξηση του προϋπολογισμού, οφείλεται στο ότι προσαρμόστηκε στο πραγματικό κόστος του έργου καθώς υπήρξε και ανάγκη πρόσθεσης εργασιών, σε σχέση με το 2011, κατά απαίτηση των πολιτών. Η αύξηση του προϋπολογισμού έγινε με πλήρη διαφάνεια μέσω ελεύθερου ανταγωνισμού και νενομισμένων διαδικασιών. Τα €40 εκατ. είναι ο εγκεκριμένος προϋπολογισμός του έργου της πλατείας, που συγχρηματοδοτείται κατά 85% από ευρωπαϊκούς πόρους και κατά 15% από τον Δήμο Λευκωσίας και την Κ.Δ. Στο κόστος περιλαμβάνονται και όλες οι μελέτες, ο εκσυγχρονισμός όλων των υπηρεσιών κοινής ωφελείας, αρχαιολογικές διερευνήσεις και διάφορα άλλα, συν ο ΦΠΑ.

–Το άλλο μεγάλο έργο, των € 30 εκατ., το ερευνητικό κέντρο RISE, που βρίσκεται σε εξέλιξη, ποιον στόχο έχει;

–Να φέρει κοντά στις επιχειρήσεις την ακαδημαϊκή καινοτομία, που συχνά δεν είναι εφαρμοσμένη. Ταυτόχρονα έχουμε βοηθήσει, θέλω να πιστεύω, από τα ευρωπαϊκά κονδύλια που είναι προγραμματισμένα για την τ/κ κοινότητα, ένα μέρος να πάει σε παρόμοιο πρότζεκτ (συνοικία νεοφυών επιχειρήσεων), με έδρα το σημερινό Παντοπουλείο, που βρίσκεται 50 μέτρα πίσω από το οδόφραγμα με τα βαρέλια δίπλα στο RED. Έτσι κάποια στιγμή όταν όλα αυτά τα έργα ολοκληρωθούν, σε 2-3 χρόνια, το τ/κ πρότζεκτ θα χρειάζεται και θα επιδιώκει τη στήριξη του ερευνητικού μας κέντρου. Ευελπιστώ ότι θα φύγουν τα βαρέλια και οι δύο επιστημονικές κοινότητες θα συναναστρέφονται και θα συνεργάζονται χωρίς φυσικά εμπόδια.

–Έχετε δηλώσει ότι δεν θα διεκδικήσετε ξανά τη δημαρχία. Γιατί;

–Διότι πιστεύω ότι στις εκτελεστικές θέσεις, όπως είναι η δημαρχία, πρέπει να υπάρχει εναλλαγή. Δυο θητείες είναι αρκετές.

-Θα διεκδικήσετε άλλο δημόσιο αξίωμα;

–Το σίγουρο είναι ότι θα συνεχίσω να ασχολούμαι με τα κοινά. Δεν έχω αποφασίσει ακόμα με ποιον τρόπο. Πάντως, η δημαρχία ήταν από τις σπουδαιότερες δουλειές που έχω κάνει. Μόνο η συνάφεια με τους δημότες και η ενασχόληση με τα προβλήματα του κόσμου είναι σπουδαίο εφόδιο.

–Θα μπορούσαμε να σας δούμε σε κάποιο κομματικό σχηματισμό;

–Δεν είναι κάτι που έχω σκεφτεί μέχρι σήμερα και δεν το βλέπω να συμβαίνει;

–Στη Βουλή;

–Δεν ξέρω.

–Στο ύπατο αξίωμα;

–Ούτε αυτό το είχα σκεφτεί ποτέ γι' αυτό δεν το βλέπω ιδιαίτερα πιθανό.

–Ποιο ήταν το πιο περίεργο αίτημα που αντιμετωπίσατε;

–Ένας κύριος που εργαζόταν το βράδυ και σχολούσε το πρωί και πήγαινε για ύπνο, είχε μεγάλο παράπονο, ο παπαγάλος του γείτονά του μιλούσε και δεν τον άφηνε να κοιμηθεί! Ξέρετε, τα πλέον άλυτα προβλήματα είναι μεταξύ γειτόνων...

Η επταετία που δίχασε Ν. Υπηρεσία και Δικαιοσύνη

Η αποχώρηση του Κώστα Κληρίδη κλείνει ένα κεφάλαιο πρωτόγνωρο για την Κύπρο

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Τον Σεπτέμβριο του 2013 η έλευση ενός άγνωστου, τότε, στο ευρύ κοινό δικαστή του Ανώτατου Δικαστηρίου, στο δεύτερο όροφο της Νομικής Υπηρεσίας, φάνταζε ως η καλύτερη επιλογή, υπό τις περιστάσεις, για τη θέση του γενικού εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Με νωπές τις πληγές της οικονομικής καταστροφής, αλλά και την τεράστια πίεση για απόδοση

Η δημόσια σύγκρουση του Κώστα Κληρίδη με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, αναφωνώντας «ντροπή» θα μείνει στα χρονικά της Κυπριακής Δημοκρατίας ως ένα πρωτόγνωρο γεγονός που σημάδευσε τη θητεία του γενικού εισαγγελέα.

κοινωνικής δικαιοσύνης, ο Κώστας Κληρίδης πληρούσε τα κριτήρια που θα έπρεπε να έχει ο νομικός σύμβουλος του κράτους, προκειμένου να φέρει εις πέρας το δύσκολο έργο που είχε ενώπιόν του. Προερχόμενος από τον χώρο της Δικαιοσύνης, χωρίς βαρίδια, κατά γενική ομολογία, ο Κώστας Κληρίδης είχε όσα απαιτούσε ένας ανεξάρτητος αξιωματούχος, προκειμένου να ανταποκριθεί στις υψηλές προσδοκίες των πολιτών, την περίοδο εκείνη. Επτά χρόνια παρουσίας στη θέση του γενικού εισαγγελέα, ο κ. Κληρίδης ετοιμάζεται να αποχωρήσει αφήνοντας πίσω του έναν χώρο που διαχρονικά απολάμβανε της εμπιστοσύνης των πολιτών διχασμένο, την υπηρεσία της οποίας ήταν επικεφαλής πληγωμένη, από την άκρατη αρνητική δημοσιότητα κατά τακτά χρονικά διαστήματα, και το κυριότερο: Χωρίς να έχει να επιδείξει θεαματικά αποτελέσματα, στη βασική αποστολή του, την τιμωρία των πραγματικών ενόχων της οικονομικής καταστροφής του 2013. Η παρουσία του κ. Κληρίδη στη Νομική Υπηρεσία συνοδεύτηκε από την άνευ προηγουμένου σύγκρουση με τον ανώτατο πολιτειακό θεσμό, κάτι που ποτέ δεν είχε συμβεί από ιδρύσεως της Δημοκρατίας παρά τις κατά καιρούς δύσκολες περιστάσεις. Προς το τέρμα της θητείας του, η εντύπωση που επικρατεί σε μερίδα του νομικού κόσμου της Κύπρου είναι πως κοιτάζοντας πίσω, ο δικαστής Κώστας Κληρίδης εφθάρη ως γενικός εισαγγελέας. Η υπερπροβεβλημένη θέση του γενικού εισαγγελέα, όπως λέγεται χαρακτηριστικά, έφερε στην επιφάνεια στοιχεία του χαρακτήρα του που σημάδεψαν τη θητεία του στη Νομική Υπηρεσία και όπως λέγεται δεν μπορεί κάποιος να τα παντρέψει με τη θέση του γενικού εισαγγελέα.

Η κόντρα με τους δικαστές

Αν εξαιρεθεί η δημόσια αντιπαράθεση με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την περιβόητη «ντροπή» που είχε πει δημόσια ο γενικός εισαγγελέας, το γεγονός στο οποίο καταλογίζονται σοβαρότατες ευθύνες στον Κώστα Κληρίδη είναι αυτό της δημόσιας σύγκρουσης με τους άλλοτε «αδελφούς του», δικαστές στο Ανώτατο Δικαστήριο. Χαρακτηριστικές είναι οι απόψεις που εκφράζονται από μερίδα του νομικού κόσμου της Κύπρου, με βαθιά γνώση», πως δεν «υπάρχουν μνήμες, ποτέ, η Νομική Υπηρεσία με τις ενέργειες του γενικού εισαγγελέα να έχει διχάσει και να βρίσκεται σε αντιπαράθεση με το άλλο κορυφαίο όργανο που είναι το Ανώτατο Δικαστήριο». Σύγκρουση που ήταν το αποτέλεσμα του τρόπου με τον οποίο αντέδρασε ο Κώστας Κληρίδης, όταν έχασε την έφεση στην υπόθεση Γιασεμή. Αμέσως μετά την απόφαση και του πενταμελούς Εφετείου που προήδρευσε, τότε, ο σημερινός πρόεδρος του Ανώτατου Στέλιος Ναθαναήλ, με τη απαλλαγή των κατηγορουμένων στη δεύτερη ποινική της Τράπεζας Κύπρου, έγινε μέρος της δημόσιας αντιπαράθεσης με το Ανώτατο Δικαστήριο. Εδώ οι επιπτώσεις, όπως υποστηρίζεται εντός του νομικού κόσμου, θα είναι σε βάθος χρόνου. «Δυστυχώς το διαχρονικό κακό που έγινε, είναι πως στην κοινωνία που δεχόταν μέχρι τότε το ανθρώπινο λάθος του δικαστή, με τη στάση του ο γενικός εισαγγελέας έσπειρε το μικρόβιο των αλλότριων κινήτρων, προκαλώντας την αμφισβήτηση της εντιμότητας των δικαστών. Η αντίδρασή του έβαλε το μικρόβιο της αμφισβήτησης της έδρας που είναι διαχρονικό κακό, που δύσκολα θα περάσει».

Τα θετικά

Στα θετικά της θητείας Κληρίδη είναι το αποτέλεσμα της έκβασης, με τις διεκδικήσεις Ανδρέα Βγενόπουλου από τη Δημοκρατία. Το Διεθνές Διαιτητικό Δικαστήριο του Παρισιού απέρριψε τις διεκδικήσεις Βγενόπουλου και άλλων επιχειρηματιών από Ελλάδα, οι οποίοι διεκδικούσαν 1,05 δισ. ευρώ. Επίσης, στα θετικά της θητείας περιλαμβάνεται και το αποτέλεσμα της έφεσης στις διεκδικήσεις δημοσίων υπαλλήλων, πετυχαίνοντας απόφαση πως ο σχετικός νόμος με τον οποίο εφαρμόσθηκαν οι μισθολογικές περικοπές δεν είναι αντισυνταγματικός.

Επτά χρόνια μετά τον διορισμό του στη θέση του γενικού εισαγγελέα ο Κώστας Κληρίδης ετοιμάζεται να αποχωρήσει χωρίς να έχει φέρει εις πέρας τη βασική αποστολή του, που ήταν η τιμωρία των ενόχων της οικονομικής καταστροφής του 2013.

Οι «οικονομικές» υποθέσεις της κατάρρευσης

Δεδομένης της χρονικής στιγμής μεταπήδησης του Κώστα Κληρίδη στη Νομική Υπηρεσία, η απόδοση δικαιοσύνης για την οικονομική καταστροφή του 2013 αποτέλεσε το μεγάλο στοίχημα για τον ίδιο αλλά και της υπηρεσίας που προΐσταται. Ο ίδιος τοποθέτησε ψηλά τον πήχη, από τις πρώτες δημόσιες εμφανίσεις του ως γενικού εισαγγελέα. Στην πρώτη συνέντευξη του στην «Κ», στις 13 Οκτωβρίου 2013, ήταν απολύτως ξεκάθαρος για τον προσανατολισμό του. «Εκείνο το οποίο προέχει σε τέτοιες περιπτώσεις είναι η σωστή διερεύνηση, έτσι ώστε να μην αφεθούν οποιαδήποτε κενά, να μη διαπιστωθούν στο τέλος παραλείψεις, οι οποίες μπορούν να αποβούν μοιραίες εις την όλη διερεύνηση. Γι' αυτό προχωρούμε βήμα προς βήμα κάνοντας πολύ προσεχτική διερεύνηση και αυτό που μετράει περισσότερο είναι η ποιότητα της όλης ανακριτικής δουλειάς παρά ο χρόνος. Αντιλαμβάνομαι την αγωνία του κόσμου όπως το ανακριτικό έργο περατωθεί όσο το δυνατόν συντομότερα». Επτά χρόνια μετά και λίγο πριν παραδώσει στον επόμενο γενικό εισαγγελέα, ο απολογισμός είναι πενιχρός. Η συντριπτική πλειοψηφία από τις λεγόμενες υποθέσεις που παρουσιάστηκαν στα δικαστήρια ότι σχετιζόντουσαν με την κατάρρευση της οικονομίας, δεν είχαν το ποθητό αποτέλεσμα. Το πιο σημαντικό όμως ήταν τα σχόλια, ενός από τα Δικαστήρια που κλήθηκαν να εκδικάσουν αυτές τις υποθέσεις και που στην ουσία δείχνουν πως καμία υπόθεση για την οικονομική καταστροφή δεν έφθασε ενώπιον του ακροατηρίου.

Η συντριπτική πλειοψηφία από τις λεγόμενες υποθέσεις που παρουσιάστηκαν στα δικαστήρια ότι σχετιζόντουσαν με την κατάρρευση της οικονομίας, δεν είχαν το ποθητό αποτέλεσμα.

Η κατάρρευση

Την πρώτη υπόθεση που κατέληξε ενώπιον του ακροατηρίου, αυτής της τράπεζας Κύπρου και παρουσιάστηκε ως η μητέρα των υποθέσεων για την οικονομική καταστροφή, κλήθηκε να εκδικάσει το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας. Πέντε και πλέον χρόνια μετά και εφόσον και άλλοι φάκελοι είχαν οδηγηθεί ενώπιον της δικαιοσύνης, η πρόεδρος του Κακουργιοδικείου Λευκωσίας Λένα Δημητριάδου, ανακοινώνοντας την ποινή στην πρώτη ποινική της Τράπεζας Κύπρου, γκρέμισε τον μύθο των υποθέσεων περί κατάρρευσης της οικονομίας, που οδηγούνταν ενώπιον της δικαιοσύνης. Επιχειρηματολογώντας γιατί δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη, στην επιμέτρηση της ποινής η έντονη δημοσιότητα που δόθηκε σε ένα εκ των κατηγορουμένων, η κ. Δημητριάδου παρατηρούσε. «Και τούτο παρά το ατυχές και λυπηρό γεγονός ότι τα ΜΜΕ παρουσίαζαν, εσφαλμένα, την παρούσα υπόθεση ως υπόθεση σχετική με την πρόκληση της καταστροφής της Κυπριακής οικονομίας και τους κατηγορούμενους ως άτομα υπαίτια για αυτή». Παρατηρήσεις που εκ των πραγμάτων αφορούσαν και τις υπόλοιπες υποθέσεις που βρισκόντουσαν ενώπιον της δικαιοσύνης και ήταν στο στάδιο της εκδίκασης.

Τα σχόλια του Κακουργιοδικείου Λευκωσίας, εν είδει συστάσεων προς τα ΜΜΕ, ουσιαστικά κατέρριψαν τον χαρακτηρισμό που έχει δοθεί, από πλευράς κατηγορούσας αρχής, στην εν λόγω υπόθεση, αλλά και φούντωσαν τις επικρίσεις για το έργο που επιτελείται από πλευράς κατηγορούσας αρχής. Πέρα από τις όποιες νομικές απόψεις υπήρχαν, μια συνέντευξη της Δήμητρας Καλογήρου, προέδρου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, στην «Κ», ήλθε να ενισχύσει τα όσα υποστηριζόντουσαν δημόσια πως ο γενικός εισαγγελέας στην ουσία παραλάμβανε φακέλους υποθέσεων που διερευνήθηκαν από την Κεφαλαιαγορά και χωρίς προεργασία, τις προωθεί στα δικαστήρια. «Οι κεφαλαιακές ανάγκες της Τράπεζας Κύπρου είναι ήδη στο ακροατήριο. Η δεύτερη είναι επίσης της Τράπεζας Κύπρου σε σχέση με τα ελληνικά ομόλογα και οι δύο υποθέσεις προήλθαν από πορίσματα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Η τρίτη ποινική αφορά τη Λαϊκή και είναι οι παραπλανητικές δηλώσεις Μπουλούτα, άρα και αυτή η υπόθεση προήλθε από την Επιτροπή. Υπάρχει και άλλη μία για την Τράπεζα Κύπρου που η ποινική διερεύνηση έχει ολοκληρωθεί». Ουσιαστικά αυτό το οποίο υποστηρίζεται από νομικής απόψεως και ενισχύεται από τα όσα είπε η κ. Καλογήρου, τότε, είναι πως ο γενικός εισαγγελέας πήρε φακέλους από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, με διοικητικά παραπτώματα και τα μετέτρεψε σε ποινικά.

Προχειρότητα

Ωστόσο, οι τεράστιες προσδοκίες που είχαν δημιουργηθεί για τιμωρία των ενόχων, εξανεμίστηκαν στις δικαστικές αίθουσες. Η καταδίκη του Ανδρέα Ηλιάδη, στην πρώτη ποινική της Τράπεζας Κύπρου, αρχικά απέτρεψε τη γενίκευση των επικριτικών απόψεων κατά της κατηγορούσας αρχής, μέχρι την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου στην έφεση που ασκήθηκε επί της πρωτόδικης απόφασης, εννέα μήνες μετά. Η θετική για τον κ. Ηλιάδη έφεση δημιούργησε και πάλι βαρύ κλίμα για τον γενικό εισαγγελέα, το έργο του οποίου αμφισβητείται ανοιχτά ως προς την αποτελεσματικότητα, όχι μόνο στη συγκεκριμένη υπόθεση αλλά και σε άλλες που βρίσκονταν στο στάδιο της εκδίκασης. Το δεύτερο καμπανάκι ότι κάτι δεν πάει καλά με τα κατηγορητήρια, στις λεγόμενες υποθέσεις για την οικονομία, ήλθε στη δεύτερη ποινική της Τράπεζας Κύπρου. Εδώ η εκδίκαση της υπόθεσης δεν ολοκληρώθηκε ποτέ. Δύο δικαστήρια, Εφετείο και Κακουργιοδικείο, κατέληξαν σε κοινό συμπέρασμα, πως η κατηγορούσα αρχή έστειλε τις δύο πρώτες ποινικές υποθέσεις για τις τράπεζες για εκδίκαση με λανθασμένο κατηγορητήριο.

Η απόφαση Γιασεμή

Οι διαπιστώσεις για νομικά λανθασμένα κατηγορητήρια ξεκίνησαν από την απόφαση του εφέτη δικαστή Γ.Ν. Γιασεμή σε αίτημα έκδοσης εντάλματος Certiorari από τους δικηγόρους υπεράσπισης. Ο δικαστής στην απόφασή του αναφερόταν σε «λανθασμένο κατηγορητήριο, με κατηγορίες που στερούνται νομικού ερείσματος», υποστηρίζοντας πως η συγκεκριμένη ποινική διαδικασία θα πρέπει να τερματιστεί, σε διαφορετική περίπτωση, όπως σημειωνόταν στην απόφαση, «θα συνιστά παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων των αιτητών». Η έφεση που έγινε από πλευράς γενικού εισαγγελέα εκδικάστηκε από πενταμελές Εφετείο, το οποίο επικύρωσε την απόφαση του μονομελούς με αποτέλεσμα την απαλλαγή όλων των κατηγορουμένων.

Την ίδια τύχη είχε και η τρίτη ποινική

Στα χνάρια της δεύτερης ποινικής της τράπεζας Κύπρου, βάδισε και η τρίτη ποινική υπόθεση. Το Δικαστήριο συμφώνησε με τη θέση της υπεράσπισης για κατάχρηση διαδικασίας, εκφράζοντας απορίες για τον χειρισμό της Νομικής Υπηρεσίας. «Εκείνο το οποίο δεν κατανοούμε (σ.σ. αναφερόταν στην απόφαση) είναι, γιατί, αφού ο κοινός παρονομαστής ήταν εξαρχής γνωστός, καταχωρίσθηκε εσπευσμένα η πρώτη υπόθεση εναντίον των κατηγορουμένων χωρίς να ολοκληρωθούν οι αστυνομικές εξετάσεις», με το Δικαστήριο να επισημαίνει πως «το προαναφερθέν ερώτημα γίνεται πολύ πιο βασανιστικό μετά την καταχώριση και της δεύτερης υπόθεσης», με τους δικαστές να συνεχίζουν και να κάνουν αναφορά και στην καταχώρηση της τρίτης ποινικής με την επισήμανση «έχοντας πάντα τον ίδιο κοινό παρονομαστή». Η έφεση που ασκήθηκε από τον γενικό εισαγγελέα δεν είχε τύχη στο Ανώτατο Δικαστήριο. Η απαλλαγή Ανδρέα Ηλιάδη, αρχικά, συμπαρέσυρε και το σύνολο των κατηγορουμένων με την απαλλαγή τους. Στην περίπτωση της πρώτης ποινικής για τη Λαϊκή, το Κακουργιοδικείο βρήκε ενόχους τους κατηγορούμενους, επιβάλλοντας ποινές προστίμου. Ωστόσο και εδώ ασκήθηκε έφεση, η εκδίκαση της οποίας εκκρεμεί.

Συγκοινωνούντα δοχεία οι δύο γενικοί, εισαγγελέας και ελεγκτής

Αν υπάρχει ένα πρόσωπο με το οποίο η συνεργασία τους ήταν άψογη, αυτός είναι ο γενικός ελεγκτής της Δημοκρατίας Οδυσσέας Μιχαηλίδης. Η σχέση των δύο θεσμών ήταν και παραμένει αρμονικότατη σε σημείο μάλιστα που να χαρακτηρίζεται ως συνεργασία και λειτουργία εν είδει συγκοινωνούντων δοχείων. Κατά τη θητεία του, ουδέποτε ο γενικός εισαγγελέας στράφηκε προς την πλευρά του γενικού ελεγκτή ακόμα και σε περιπτώσεις που είχε ενώπιόν του

Ο Κώστας Κληρίδης αρνήθηκε να προσδιορίσει τα όρια λειτουργίας του Οδυσσέα Μιχαηλίδη, παρά το έντονο κλίμα δυσαρέσκειας.

καταγγελίες από άλλους θεσμούς. Σε δύο περιπτώσεις, οι καταγγελίες που είχαν γίνει για τις πράξεις του γενικού ελεγκτή, δεν είχαν τύχη. Το ίδιο συνέβη και πρόσφατα όταν ο γενικός εισαγγελέας αρνήθηκε να προσδιορίσει τα όρια λειτουργίας του Οδυσσέα Μιχαηλίδη, παρά το έντονο κλίμα δυσαρέσκειας που επικρατεί σε τμήματα του δημόσιου και ημικρατικού τομέα, όπου γίνεται λόγος για ανεξέλεγκτη δράση του γενικού ελεγκτή, η οποία αποτελεί τροχοπέδη, όπως λέγεται, για την εύρυθμη λειτουργία του κράτους. Όπως υποστηρίζεται ο γενικός εισαγγελέας θα μπορούσε με γνωματεύσεις του, να οριοθετήσει τα πλαίσια εντός των οποίων θα μπορούσε να κινείται, ο γενικός ελεγκτής, για να μην προκαλεί κρατική λειτουργική ασφυξία και παράλληλα να μην επηρεάζεται το έργο και η αποστολή του.

Πρόστιμα - διορισμοί

Δύο γεγονότα που συγκέντρωσαν το δημόσιο ενδιαφέρον και έχουν να κάνουν με την εικόνα της Νομικής Υπηρεσίας, είναι αυτά με τα πρόστιμα τροχαίων παραβάσεων που διέγραψε ο Κώστας Κληρίδης και τους διορισμούς στη Γενική Εισαγγελία. Μετά από καταγγελίες του πρώην βουλευτή Ανδρέα Θεμιστοκλέους, αποκαλύφθηκε πως ο γενικός εισαγγελέας προχώρησε στην αναστολή δίωξης του γνωστού δικηγόρου Πόλυ Πολυβίου και της συζύγου του, για τροχαίες παραβάσεις, 19 σύμφωνα με τις καταγγελίες του πρώην βουλευτή. Ενέργεια που προκάλεσε αλγεινές εντυπώσεις ένεκα των σχέσεων του κ. Κληρίδη με το ζεύγος Πολυβίου. Το άλλο θέμα που επίσης προκάλεσε αρνητικές εντυπώσεις ήταν διορισμοί στη Νομική Υπηρεσία. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποιήθηκαν και δεν διαψεύστηκαν, τέσσερα πρόσωπα φέρεται να έτυχαν ευνοϊκρατικής μεταχείρισης κατά τη διαδικασία πρόσληψης. Πρόκειται για συγγενικά πρόσωπα λειτουργών της Νομικής Υπηρεσίας, στενής συνεργάτιδας του Κώστα Κληρίδη και αξιωματικού της Αστυνομίας.

Στα ρήγματα του μετώπου της Δύσης ποντάρει η Ρωσία

Ο Τούρκος αναλυτής δρ Κερίμ Χας μιλάει στην «Κ» για τις εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο με αφορμή τη Λιβύη

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Ο Τούρκος αναλυτής δρ Κερίμ Χας, τα τελευταία χρόνια, παρακολουθεί από κοντά τα πολιτικά και διπλωματικά δρώμενα της Ρωσίας. Κατά διαστήματα στην Άγκυρα, ο κ. Χας δέχεται τα πυρά των κύκλων της κυβέρνησης, με το σκεπτικό ότι εξυπηρετεί ξένα συμφέροντα ή τις θέσεις του Κινήματος Γκιουλέν. Παρά την κριτική που δέχεται, σε περιόδους σημαντικών εξελίξεων και κρίσεων, τα τουρκικά και ξένα μέσα ενημέρωσης προσφεύγουν στις απόψεις του. Συνομιλώντας με την «Κ» από τη Μόσχα, ο κ. Χας αναλύει τα τελευταία δεδομένα στις ρωσο-τουρκικές σχέσεις με αφορμή τις εξελίξεις στη Λιβύη. Ο Τούρκος αναλυτής δίνει τη ρωσική οπτική γωνία για τη νέα ένταση στα ελληνοτουρκικά, το ενδεχόμενο της διχοτόμησης της Λιβύης και τις νέες κινήσεις του Κρεμλίνου στην Ανατολική Μεσόγειο.

–Το τελευταίο διάστημα στις ρωσοτουρκικές σχέσεις παρατηρούνται «αναταράξεις». Το Ιντλίμπ και η Λιβύη προβληματίζουν τις δύο πλευρές. Ποια είναι η άποψή σας γι' αυτές τις εξελίξεις;

–Το Ιντλίμπ, εδώ και καιρό, είναι ένα είδος «δαμόκλειος σπάθη» στις ρωσοτουρκικές σχέσεις. Το τελευταίο διάστημα στη λίστα των προβλημάτων προστέθηκε και η Λιβύη. Για τη Ρωσία, σε σχέση με το Ιντλίμπ, το ζήτημα της Λιβύης είναι πιο διαχειρίσιμο. Και αυτό διότι ακόμη η Ρωσία δεν έχει επέμβει στρατιωτικά στη χώρα και η στρατιωτική της παρουσία σε αυτήν τη χώρα δεν έχει επίσημο χαρακτήρα. Επίσης, εκεί η Ρωσία δεν είναι ένας από τους βασικούς πρωταγωνιστές. Παρόλα αυτά, δεν μπορούμε να χωρίσουμε τον φάκελο του Ιντλίμπ από τον πόλεμο της Λιβύης. Η Τουρκία στέλνει τζιχαντιστές τους οποίους θέλει να «καθαρίσει» η Ρωσία στη Συρία, στη Λιβύη. Η χρήση των ομάδων τζιχαντιστών από καθεστώτα όπως αυτό του Ερντογάν προβληματίζει τη Ρωσία. Την ίδια στιγμή, η εντατικοποίηση της στρατιωτικής παρουσίας της Τουρκίας στο Ιντλίμπ περιπλέκει το όλο ζήτημα. Γι' αυτόν άλλωστε τον λόγο, δεν πρέπει να μας προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι η Ρωσία χρησιμοποιεί στις σχέσεις της με τον Ερντογάν έναν μηχανισμό φρένου-ισορροπίας. Ο συριακός στρατός με την υποστήριξη της ρωσικής Πολεμικής Αεροπορίας πλήττει το Ιντλίμπ. Όλα αυτά συμβαίνουν τη στιγμή που η Μόσχα αντιμετωπίζει με έντονο προβληματισμό τις κινήσεις του προέδρου Ερντογάν για τον έλεγχο περιοχών με πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου, όπως η Σύρτη και το σχέδιο δημιουργίας στρατιωτικών βάσεων στη Λιβύη. Επιπλέον, το Κρεμλίνο προβληματίζεται από το γεγονός ότι ο Ερντογάν καταλήγει σε μια σειρά συμφωνιών με τις ΗΠΑ, εξασφαλίζει την υποστήριξη των δυτικών χωρών, χρησιμοποιεί τους τζιχαντιστές, τον τουρκικό στρατό, τις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες, προωθεί τα δυτικά συμφέροντα και επωφελείται από αυτές τις εξελίξεις για να διαπραγματευτεί από θέση ισχύος με τη Ρωσία.

> *Η εμπλοκή της Τουρκίας στην κρίση της Λιβύης, η συμφωνία με την κυβέρνηση της Τρίπολης για την ΑΟΖ και η διένεξη για τα ενεργειακά κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου είναι εξελίξεις που εξυπηρετούν τα συμφέροντα της Ρωσίας.*

–Τα αγκάθια στις ρωσοτουρκικές σχέσεις είναι πολύ σημαντικά. Ωστόσο, υπάρχουν και πεδία σύγκλισης-συνεργασίας στη Λιβύη, έτσι δεν είναι;

–Το γεγονός ότι η ρωσική παραστρατιωτική δύναμη «Wagner» σήμερα αντιμετωπίζει την τουρκική απειλή υποχρεώνει τη Μόσχα να συντονίσει τις κινήσεις της με την Άγκυρα. Επιπλέον, η Ρωσία λαμβάνει υπόψη της το γεγονός ότι αυτήν τη στιγμή στη Λιβύη καμία από τις εμπλεκόμενες πλευρές δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσει τελική νίκη και γι' αυτόν τον λόγο με μια ρεαλιστική οπτική γωνία συνεχίζει τον διάλογο της και με τις δύο πλευρές και συνάπτει διάφορες συμφωνίες στο πεδίο της ενέργειας. Η Ρωσία θεωρεί ότι η διχοτόμηση της Λιβύης εξυπηρετεί τα συμφέροντα της. Την ίδια στιγμή, η στρατιωτική εμπλοκή της Άγκυρας στη Λιβύη της παρέχει ορισμένα πλεονεκτήματα. Με αυτόν τον τρόπο είναι σε θέση να διαπραγματευτεί με τις δυτικές χώρες για το μέλλον της Λιβύης διά μέσου του Ερντογάν. Επίσης, εξασφαλίζει περισσότερα προνόμια από τον Χάφταρ και επιβάλλει τις θέσεις της στον Σαράτζ. Παράλληλα, στη Λιβύη, τα μέλη του ΝΑΤΟ παρουσιάζουν διαφορετικές προσεγγίσεις. Η Ρωσία πλέον μπορεί να προκαλέσει ρήγμα στο ΝΑΤΟ (και στη Λιβύη), χρησιμοποιώντας τον Ερντογάν, τη στιγμή που οι εμπλεκόμενες πλευρές προσεγγίζουν τη Μόσχα ως «διαμεσολαβητή». Τέλος, η εμπλοκή της Τουρκίας στην κρίση της Λιβύης, η συμφωνία με την κυβέρνηση της Τρίπολης για την ΑΟΖ, η διένεξη για τα ενεργειακά κοιτάσματα της Ανατολικής Μεσογείου είναι εξελίξεις που εξυπηρετούν τα συμφέροντα της Ρωσίας. Μακροπρόθεσμα η Ρωσία θα μπορούσε να συμμετάσχει στον καταμερισμό των ενεργειακών κοιτασμάτων.

–Πώς θα μπορούσαμε να συνοψίσουμε τη στρατηγική της Ρωσίας για τη Λιβύη;

–Η πολιτική της Ρωσίας για τη Λιβύη είναι αρκετά ρεαλιστική και προβλέψιμη. Η Ρωσία επιχειρεί να επωφεληθεί από το κενό εξουσίας και τις διαφωνίες των πρωταγωνιστών. Υπάρχουν μια σειρά εξελίξεων, όπως η βύθιση των ΗΠΑ μέσα σε μεγάλα προβλήματα, οι διαφωνίες στην Ε.Ε., ο ανταγωνισμός Γαλλίας-Ιταλίας, η επικέντρωση του Ερντογάν στα προσωπικά του συμφέροντα, οι αδυναμίες της Ελλάδας και της Κύπρου ως προς την προβολή της στρατιωτικής ισχύος τους, τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Αίγυπτος μετά τις αραβικές εξεγέρσεις, ο προβληματισμός των Σαουδάραβων για το Κίνημα των Μουσουλμάνων Αδελφών, η διάλυση του κρατικού μηχανισμού στη Λιβύη, ο τυχοδιωκτισμός των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, παρέχουν στη Ρωσία σε «χρυσό δίσκο» περιθώρια ελιγμών στη Λιβύη.

–Μετά την πανδημία τι είδους βήματα θα πρέπει να αναμένουμε από τη Ρωσία στην Ανατολική Μεσόγειο;

–Εκτιμώ ότι δεν υπάρχουν λόγοι που υποχρεώνουν τη Ρωσία να λάβει βιαστικές αποφάσεις στην Ανατολική Μεσόγειο. Ενδεχομένως θα ξεκινήσει τις κινήσεις της από τη γεωγραφία, την οποία εμπιστεύεται. Δεν αποκλείεται να εντατικοποιήσει το εγχείρημα της μεγέθυνσης των βάσεών της στη Συρία. Στην περίπτωση δε της Λιβύης, η Ρωσία ήδη ζητάει κατάπαυση του πυρός. Στη συνέχεια δεν αποκλείεται να επιχειρήσει να εξασφαλίσει στρατιωτικές βάσεις στη Λιβύη, σε απόσταση αναπνοής από την Ευρώπη. Η Ρωσία θα μπορούσε να επισημοποιήσει τη στρατιωτική παρουσία της στη Λιβύη, στηριζόμενη στις σχέσεις της με τη Βουλή των Αντιπροσώπων με έδρα το Τομπρούκ, την οποία αναγνωρίζει ο ΟΗΕ. Τέτοιου είδους κινήσεις θα μπορούσαν να έρθουν παράλληλα με την συνεργασία με τη Γερμανία στο ζήτημα της Λιβύης και την αύξηση των συνεργατών της Ρωσίας εντός της Ε.Ε. Ένα πιθανό ρήγμα στις σχέσεις Ε.Ε.-ΗΠΑ θα εξυπηρετούσε τα ρωσικά συμφέροντα.

Η ένταση είναι τεχνητή, διότι από νομική άποψη η θέση της Άγκυρας δεν είναι ισχυρή. Ακόμη και αν το σύμφωνο Άγκυρας-Τρίπολης είναι έγκυρο, δεν εξυπηρετεί τα τουρκικά συμφέροντα στην Α. Μεσόγειο και στο Αιγαίο, λέει ο Τούρκος αναλυτής δρ Κερίμ Χας.

Διαχειρίσιμη η ένταση

–Στην Ανατολική Μεσόγειο, στα ελληνοτουρκικά παρατηρείται αυξημένη ένταση. Πώς προσεγγίζει η Μόσχα αυτήν την εξέλιξη;

–Από τη σκοπιά της Μόσχας πρόκειται για μια τεχνητή ένταση, η οποία θα μπορούσε να ελεγχθεί. Η ένταση είναι τεχνητή, διότι από νομική άποψη η θέση της Άγκυρας δεν είναι ισχυρή. Ακόμη και αν το σύμφωνο Άγκυρας-Τρίπολης είναι έγκυρο δεν εξυπηρετεί τα τουρκικά συμφέροντα στην Α. Μεσόγειο και στο Αιγαίο. Παρόλα αυτά, το συγκεκριμένο σύμφωνο άνοιξε τον δρόμο για τη στρατιωτική εμπλοκή της Τουρκίας στην κρίση της Λιβύης, την εξυπηρέτηση των οικονομικών συμφερόντων του γαμπρού του προέδρου και των φιλοκυβερνητικών επιχειρηματιών με την αποστολή πολεμοφοδίων, μη επανδρωμένων αεροσκαφών και την εξασφάλιση μεγάλων κερδών από τα ενεργειακά κοιτάσματα. Και την ίδια στιγμή, στο εσωτερικό της Τουρκίας δημιουργήθηκε ένα νέο εθνικιστικό-ισλαμιστικό κύμα. Παρά την τεχνητή υφή της, η ένταση κορυφώνεται. Και αυτό διότι η κυβέρνηση της Αθήνας, ακολουθώντας εθνικιστική-λαϊκιστική γραμμή, πέφτει εν αγνοία της ή ακόμη και ηθελημένα στην παγίδα του Ερντογάν. Δεν πρέπει να λάβουμε στα σοβαρά ένα σύμφωνο, το οποίο από νομικής άποψης είναι άνευ περιεχομένου και να παρασυρθούμε πίσω από κρίσεις. Επίσης, δεν πρέπει να προβάλλουμε στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο μαξιμαλιστικές απαιτήσεις όπως λ.χ. «ο Χάρτης της Σεβίλλης». Η Μόσχα θεωρεί ότι η νέα ένταση στα ελληνοτουρκικά είναι διαχειρίσιμη, διότι και οι δύο χώρες είναι μέλη του ΝΑΤΟ. Στο παρελθόν, πολλές φορές οι ΗΠΑ εμπόδισαν τη σύγκρουση των δύο σημαντικών μελών του ΝΑΤΟ. Θυμόμαστε τι συνέβη το 1996 στην κρίση των Ιμίων. Σήμερα δεν υπάρχουν πολλοί λόγοι για να μην επαναληφθεί το ίδιο σενάριο.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ**

Εξισωτισμός και κοινωνική διάκριση

Το 1831, έναν χρόνο μετά τον διορισμό του στο δικαστικό σώμα, ο Alexis de Tocqueville (1805-1859) ταξιδεύει σε επίσημη αποστολή στην Αμερική, με σκοπό να μελετήσει το αμερικανικό σωφρονιστικό σύστημα. Ο πραγματικός στόχος του όμως είναι να γνωρίσει από κοντά και να αναλύσει την πρώτη δημοκρατική κοινωνία του κόσμου. Για δύο χρόνια θα εγκύψει στα ήθη και τα έθιμα, τη νοοτροπία και τον τρόπο ζωής, τη φιλοσοφία των θεσμών των Αμερικανών. Με την επιστροφή του στη Γαλλία, στα 1832, θα ξεκινήσει τη συγγραφή του μεγάλου του έργου Η δημοκρατία στην Αμερική, το οποίο θα εκδοθεί σε δύο τόμους, ο πρώτος το 1835 και ο δεύτερος το 1840. Το μνημειώδες αυτό έργο αποτελεί μόνιμη αναφορά για όσους ερευνούν τα ήθη, τα πάθη και τις πρακτικές των δημοκρατικών κοινωνιών.

Σε αντίθεση με την κοινή δοξασία που θέλει την ισότητα και την ελευθερία να συνυπάρχουν αρμονικά στις δημοκρατικές κοινωνίες, ο Tocqueville ισχυρίζεται ότι «οι δημοκρατικοί λαοί επιδεικνύουν πιο φλογερή και πιο μακρόπνοη αγάπη για την ισότητα παρά για την ελευθερία». Είναι ικανοί δηλαδή να διακινδυνεύσουν την ελευθερία τους στο όνομα της ισότητας. Ο εξισωτισμός, το πάθος για την ισότητα, αποτελεί, κατά τον Tocqueville, κινητήρια δύναμη της ανθρώπινης ιστορίας και ακρογωνιαίο λίθο της αμερικανικής δημοκρατικής κοινωνίας. Αντίθετα με τους ευρωπαϊκούς λαούς, οι Αμερικανοί δεν γνώρισαν ποτέ Παλαιό Καθεστώς, δηλαδή φεουδαρχία, καθεστώς εδραιωμένο στην πολιτική και κοινωνική ανισότητα, όπου ο λαός ήταν υποταγμένος στους ευγενείς γαιοκτήμονες που κατείχαν κοινωνικά και πολιτικά προνόμια. Οι Αμερικανοί δεν βίωσαν την ανισότητα που πολέμησε η Γαλλική Επανάσταση. Κανείς Αμερικανός πολίτης δεν είχε ιδιαίτερα, αριστοκρατικά, προνόμια από τη γέννησή του. Η ριζική αυτή ισότητα όμως δεν θα ήταν εφικτή χωρίς τη βαθιά αλλαγή που επέφερε στη Δύση ο νέος κοινωνικός τρόπος οργάνωσης της οικονομίας: ο καπιταλισμός. Η Αμερική ήταν από τη δημιουργία της και παραμένει η χώρα του εμπορίου και του χρήματος. Χάρη στο χρήμα, η επιρροή της εγγείου ιδιοκτησίας στα πολιτικά πράγματα περιορίστηκε και στο τέλος εξαλείφθηκε. Το χρήμα, και όχι η γη ή τα κληρονομημένα ταξικά προνόμια, έγινε ο μοναδικός κανόνας της κοινωνικής διάκρισης. Η ισότητα της γέννησης μεταφράσθηκε ως ισότητα ευκαιριών, που οδήγησε σε μια άνευ προηγουμένου κοινωνική κινητικότητα. Στην αμερικανική κοινωνία, το ανελέητο παιχνίδι του ανταγωνισμού για την κοινωνική διάκριση αποτέλεσε τροφή για το δημοκρατικότερο όλων των παθών, τον φθόνο.

Ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα από τον Tocqueville για τον δημοκρατικό στρατό, που αποδεικνύει την οξυδέρκεια και τη διεισδυτικότητα του βλέμματός του στα αμερικανικά πράγματα, μπορεί να μας οδηγήσει σε χρήσιμα συμπεράσματα για το σύνολο της αμερικανικής κοινωνίας σε σχέση με τις διακρίσεις και τον ανταγωνισμό. Ο Γάλλος φιλόσοφος υποστήριξε ότι οι δημοκρατικοί στρατοί δύσκολα ξεκινάνε πόλεμο, αλλά, αν τον ξεκινήσουν, δύσκολα τον σταματούν. Ο λόγος, συνεχίζει, βρίσκεται στη δομή του δημοκρατικού στρατού, όπου οι βαθμοί και τα μετάλλια δεν αποτελούν προνόμιο μιας αριστοκρατίας, αλλά κερδίζονται στο πεδίο της μάχης με ανδραγαθήματα. Συνεπώς, σε έναν στρατό που δεν πολεμά, κανείς δεν βγαίνει κερδισμένος. Υπάρχει μια δυναμική στο στράτευμα, μια δίψα για διάκριση, που μόνο το αίμα του πολέμου μπορεί να σβήσει. Για τον λόγο αυτό, η πιο πολεμοχαρής τάξη δεν είναι ούτε οι ανώτεροι και ανώτατοι αξιωματικοί, αφού αυτοί έχουν κερδίσει τα «γαλόνια» τους, ούτε οι απλοί στρατιώτες, που δεν έχουν ούτε φιλοδοξία αλλά ούτε και προοπτικές να γίνουν στρατηγοί. Η πιο πολεμοχαρής είναι η μεσαία τάξη των υπαξιωματικών και χαμηλόβαθμων αξιωματικών, επειδή γι' αυτούς η λήξη του πολέμου θα σήμαινε και το τέλος των ονείρων τους για περαιτέρω διάκριση. Με τον ίδιο τρόπο, ενώ ο τερματισμός του κοινωνικού πολέμου και η παγίωση των διακρίσεων θα ωφελούσε ιδιαίτερα τους κατέχοντες και θα άφηνε αδιάφορους τους φτωχούς μεροκαματιάρηδες, ταυτόχρονα θα σήμαινε την ακύρωση των φιλοδοξιών των μικροαστικών και αστικών μεσαίων τάξεων.

Ό,τι ισχύει για τα άτομα, ισχύει και για τις κοινότητες, τις μειονότητες και την «σιωπηρή πλειοψηφία». Εμπλέκονται και αυτές ποικιλοτρόπως στο παιχνίδι του ανταγωνισμού και της κοινωνικής διάκρισης. Υπό αυτό το πρίσμα, ο υποβόσκων ρατσισμός που καταδυναστεύει σήμερα την αμερικανική κοινωνία έχει εντελώς διαφορετική αιτιολογία από αυτόν που οδήγησε εκατομμύρια Αφροαμερικανούς στα σκλαβοπάζαρα. Η κατάργηση της δουλείας, με την εισαγωγή της 13ης τροποποίησης του αμερικανικού Συντάγματος, με τη λήξη του Αμερικανικού Εμφυλίου (1861-1865), δεν εξαφάνισε το καθεστώς «κατωτερότητας» των Αφροαμερικανών, αντίθετα εγκαινίασε ένα επαίσχυντο καθεστώς apartheid. Εξήντα περίπου χρόνια μετά και το τέλος του apartheid στον αμερικανικό Νότο, ο σύγχρονος ρατσισμός δεν στηρίζεται σε μια υποτιθέμενη «κατωτερότητα» των Αφροαμερικανών, αλλά στο ότι αποδείχθηκαν αδιαμφισβήτητοι νικητές στον αγώνα τους για ισότητα και πανάξια διεκδικούν και αυτοί κοινωνικές διακρίσεις. Η επιτυχία αυτή, που απειλεί τις παγιωμένες κοινωνικές ισορροπίες, προκαλεί φόβο και φθόνο. Ο φόβος και ο φθόνος γεννούν με τη σειρά τους τη βία, εμποδίζουν την αλληλεγγύη μεταξύ των ατόμων και των κοινοτήτων και επιβάλλουν την παντελή αδιαφορία για τη μοίρα του άλλου.

Όπως υποστήριξε και ο Μαξ Βέμπερ, ο ανταγωνισμός αποτελεί εγγενές χαρακτηριστικό των ανθρώπινων κοινωνιών και τίποτα δεν θα μπορούσε να βάλει τέλος στο κυνήγι των κοινωνικών διακρίσεων. Οι δημοκρατικές κοινωνίες όμως που στηρίζονται στον εξισωτισμό και ιδιαίτερα οι μεσαίες τάξεις που αποτελούν τον πυλώνα τους επιτείνουν το φυσικό αυτό στοιχείο σε τέτοιο βαθμό που διακυβεύεται πλέον η ελευθερία. Το όραμα του Tocqueville για την αμερικανική κοινωνία μοιάζει εφιαλτικό: «Αν ο δεσποτισμός εδραιωθεί μεταξύ των δημοκρατικών εθνών του σήμερα, θα έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά από τις αρχαίες τυραννίες. Θα είναι πιο εκτεταμένος και πιο ήπιος, και θα υποβιβάσει τους ανθρώπους χωρίς να τους βασανίζει… Βλέπω ένα αναρίθμητο πλήθος παρόμοιων και ίσων ανθρώπων που περιφέρονται ανήσυχα, προκειμένου να κερδίσουν μικρές και χυδαίες απολαύσεις με τις οποίες γεμίζουν τις ψυχές τους. Ο καθένας από αυτούς, αποσυρμένος, είναι σαν ξένος στο πεπρωμένο όλων των άλλων. Τα παιδιά του και οι ιδιαίτεροι φίλοι του αποτελούν για αυτόν το σύνολο του ανθρώπινου είδους. Όσο για τους υπόλοιπους συμπολίτες του, βρίσκεται δίπλα τους, αλλά δεν τους βλέπει, τους αγγίζει χωρίς να τους αισθάνεται. Υπάρχει για τον εαυτό του μόνο, και αν εξακολουθεί να έχει οικογένεια, το λιγότερο που θα μπορούσε κανείς να πει είναι ότι δεν έχει πλέον πατρίδα».

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Η επικοινωνιακή στρατηγική του «πού σου νέφκω, πού πάεις»

Καλοκαιριάτικα καψόνια

Η πανδημία του κορωνοϊού έπληξε και την ετήσια παρέλαση των υπουργών της κυβέρνησης, για απολογισμό του έργου που έχουν παράξει. Ο Μάρτιος ήταν ο μήνας των υπουργικών παρελάσεων τις οποίες ωστόσο δεν θα τις αποφύγουμε. Η αρχή έγινε από τον υπουργό Εσωτερικών Νίκο Νουρή και αν κρίνω από τις αντιδράσεις των κομμάτων η εμφάνιση ήταν πετυχημένη. Η εντολή που έχει δώσει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι πως και τα υπόλοιπα κυβερνητικά στελέχη θα πρέπει να ετοιμάζονται για την ετήσια εμφάνισή τους. Αυτός που ετοιμάζει κόλες, είναι ο υπουργός Υγείας, ο οποίος φαίνεται να αναμένει και τις πρώτες επιδόσεις, κυρίως οικονομικές, του ΓεΣΥ σε πλήρη ανάπτυξη για να κάνει εμφάνιση. Απορία: ο υπουργός Ενέργειας Γιώργος Λακκοτρύπης θα κάνει απολογισμό και θα αποχωρήσει ή θα τον αφήσει πεσκέσι για τον ή την διάδοχό του;

Ο κολλητός του κολλητού

Κύριε Κληρίδη, είστε σίγουρος ότι εσείς δεν μπορείτε να γνωματεύσετε για τις αρμοδιότητες του αγαπημένου σας γενικού ελεγκτή και πετάξατε την μπάλα στο Ανώτατο Δικαστήριο; Ρωτάμε επειδή κυκλοφορούν δικές σας γνωματεύσεις που κάνατε για τον καλό μας Τσακ Νορις... που φυσικά θα μείνουν στη νομική ιστορία και βιβλιογραφία, όπως λένε οι συνάδελφοί σας, ως μνημεία νομικής κατάρτισης, ασυμβίβαστης νομικής λογικής με βασικές νομικές αρχές που όφειλε να γνωρίζει πρωτοετής φοιτητής νομικής. Αλήθεια τι γίνεται, έμαθα πως κάποιοι φίλοι σας τώρα που θα ιδιωτεύσετε άρχισαν να πηδούν από το καράβι σας; Είναι σκληρό άθλημα η δημοσιότητα μετά «αντιτίμου». Τα δύσκολα εμφανίζονται όταν σταματά η συνεργασία. Εσείς ξέρετε, έτσι δεν είναι;

Τους περιμένει

Ό,τι και αν λένε για τον υπουργό Εσωτερικών Νίκο Νουρή, αυτό που γνωρίζω είναι πως ετοιμάζεται να περάσει από κόσκινο όλες τις ΜΚΟ, που δρουν στην κυπριακή επικράτεια και βάζουν το δαχτυλάκι τους στο μεταναστευτικό. Μάλιστα, υπάρχουν και στοιχεία από τας Ευρώπας που υποστηρίζουν πως κάποιες από αυτές, ενδεχομένως να έχουν παρτίδες και με ξέπλυμα μαύρου χρήματος. Εγώ δεν τις πιστεύω, αναμένω από τον κ. Νουρή να τις ελέγξει και να ενημερώσει. Επίσης, θα πρέπει να ελεγχθούν και τα οικονομικά βιβλία-λογαριασμοί, αν υπάρχουν, ΜΚΟ κάποιες εξ αυτών μάλιστα έχουν χρηματοδοτηθεί από ευρωπαϊκά προγράμματα. Αλήθεια η κυβέρνηση ή οι εκπρόσωποι των ευρωπαϊκών θεσμών στην Κύπρο έχουν ελέγξει ποτέ πού πήγαν οι χρηματοδοτήσεις που δόθηκαν κατά καιρούς;

Μια εικόνα χίλιες λέξεις για την επικοινωνιακή πολιτική της κυβέρνησης, όπως γίνεται παραδεκτό ακόμα και από κυβερνητικά χείλη. Παρεμπιπτόντως, ο υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Κώστας Καδής εκφράζει με νεύματα την ικανοποίησή του στον χειριστή του αεροπλάνου του Τμήματος Δασών. Άντε και την επόμενη φορά με σήματα καπνού.

Πρωτιά ...

Η Κύπρος βρίσκεται ανάμεσα στις τρεις πρώτες χώρες που έλαβαν έγκαιρα μέτρα για αποσυμφόρηση και προστασία του πληθυσμού των φυλακών από την πανδημία του κορωνοϊού. Μπράβο στην Κύπρο, την κυβέρνηση, αλλά και τη διοίκηση των φυλακών. Μπράβο όμως και στην Επίτροπο Διοικήσεως, το γραφείο της οποίας αθόρυβα και έγκαιρα κινήθηκε προκειμένου να μπουν οι βάσεις για αποσυμφόρηση των φυλακών και η Κύπρος από τη χειρότερη θέση που βρισκόταν να βρεθεί στην καλύτερη. Για την ιστορία η Επίτροπος Διοικήσεως με το που εμφανίσθηκαν τα δυο πρώτα κρούσματα, συνέταξε έκθεση με συγκριμένα μέτρα που υιοθετήθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο. Μάλιστα, η σχετική έκθεση εστάλη ως παράδειγμα και από το διεθνές δίκτυο ΙΟΙ Επιτροπών σε άλλα κράτη.

Δεν ξέρετε, δεν ρωτάτε..

Εντάξει η κυβέρνηση πρόσφερε χείρα βοηθείας μέσα στην έξαρση της πανδημίας. Άντε να δεχθούμε πως υπήρχαν και κάποιες περιπτώσεις δύσκολες, προκειμένου οι αιτούντες να λάβουν την οικονομική βοήθεια. Προς το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Δεν υπάρχει δικαιολογία για τους ανθρώπους του πολιτισμού. Δόθηκε ένα εφάπαξ ποσό 900 ευρώ για τρεις μήνες, τουτέστιν 300 ευρώ τον μήνα. Υπάρχουν κάποιοι που ακόμα αναμένουν να πάρουν αυτό το συμβολικό ποσό βοήθειας. Πόσο δύσκολο, φίλτατε Πρόδρομε, είναι το Υπουργείο να ταυτοποιήσει αυτές τις περιπτώσεις και να ανοίξει ο δρόμος της καταβολής; Δεν προτρέπουμε σε παρανομία. Ανάλογα προβλήματα αντιμετώπισε και το Υπουργείο Εργασίας. Δεν σκέφθηκε κανείς εκεί στο Υπουργείο Παιδείας να ρωτήσουν τους ανθρώπους της κυρίας Ζέτας πώς επέλυσε τέτοιες περιπτώσεις; Είναι κρίμα και άδικο γιατί μπορεί να υπάρχουν περιπτώσεις που ενδεχομένως να καίγονται για τα 900 ευρώ.

Βγήκαν σεργιάνι

Να το δείτε πως εάν η Ελλάδα προχωρήσει σε τμηματική οριοθέτηση ΑΟΖ με την Αίγυπτο, θα εμφανιστούν κάποιοι εδώ και στην Αθήνα που θα σχίζουν τα ιμάτιά τους, επειδή τάχατες η Ελλάδα εγκαταλείπει την Κύπρο. Ανάμεσα σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται και κάποιοι απόστρατοι αξιωματικού που τώρα που ιδιωτεύουν έχουν ώρα και τοποθετούνται επί δικαίων και αδίκων του Ελληνισμού. Όλοι αυτοί που σκίζουν τα ιμάτιά τους, για συρρίκνωση του Ελληνισμού κάνουν την πάπια, αποφεύγοντας να πουν πως ο Ελληνισμός συρρικνώθηκε το 1974 και πως οι στρατιωτικοί φέρουν βαρύτατες ευθύνες. Αν θέλουν να το παίξουν σούπερ πατριώτες ας έλθουν να ζήσουν εδώ και να βλέπουν κάθε μέρα τα σύμβολα της κατοχής στον Πενταδάκτυλο. Όχι πατριωτικές κορώνες από την ασφάλεια του Κολωνακίου, με εσπρεσάκι και πούρο. Οι στρατιωτικοί μιλάνε εκεί που πρέπει να μιλήσουν και σίγουρα όχι από τας Αθήνας.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΜΕΒΛΟΥΤ ΤΣΟΥΣΟΓΛΟΥ

Ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας κινδυνεύει να γίνει το πιο σύντομο ανέκδοτο, όταν επιμένει να λέει με στόμφο, δημόσια πως η χώρα του σέβεται το διεθνές δίκαιο, αναφερόμενος στις παράνομες και προκλητικές δραστηριότητες στην περιοχή.

Το κόστος του μαξιμαλισμού ΙΙ

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Το γεγονός πέρασε στα ψιλά από τα κυπριακά ΜΜΕ, ενώ στα δικά μας δεν το είδα καν: ο βετεράνος Τούρκος διπλωμάτης Βολκάν Μποζκίρ εξελέγη με 178 ψήφους πρόεδρος της 75ης Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ. Η χώρα μας ήταν η μία από τις 14 που δεν τον ψήφισαν, μαζί με τη Σαουδική Αραβία, την Αίγυπτο, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα κ.ά. Και σε αυτή την περίπτωση, ακολουθήσαμε πειθήνια, ως συνήθως, την Κύπρο, η οποία είχε συμπήξει συμμαχία με την Αρμενία για να δημιουργήσουν «μέτωπο αντίστασης» στην εκλογή του πρώτου στην ιστορία Τούρκου προέδρου της Γ.Σ. Το εξευτελιστικό αποτέλεσμα της εκστρατείας (μόλις 14 κατά) παραδόξως χαρακτηρίστηκε «ικανοποιητικό» από διπλωματική πηγή – στην Κύπρο, όχι ευτυχώς στην Αθήνα. Τι κερδίσαμε από την εμπλοκή μας σε αυτή την υπόθεση;

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Στην Αίγυπτο, η επίσκεψη του υπουργού μας θεωρήθηκε επιτυχής, επειδή διαπιστώθηκε ότι «διαβάζουμε με τον ίδιο τρόπο την πραγματικότητα στην Αν. Μεσόγειο». Μάλιστα, αμφότερες οι πλευρές εξέφρασαν «την ανάγκη όλοι να σεβαστούν και να εφαρμόσουν τις αρχές και τις προβλέψεις του Διεθνούς Δικαίου», όπως ανέφερε ο ίδιος ο Αιγύπτιος υπουργός. Σημαίνει αυτό, άραγε, ότι η Αίγυπτος επιτέλους μεταστρέφεται και αναγνωρίζει υφαλοκρηπίδα σε Καστελλόριζο και Ρόδο; (Διότι στις μέχρι τώρα διαπραγματεύσεις, ξέρετε, δεν τη δέχονταν.) Δεν νομίζω. Οπως επίσης θεωρώ απίθανο να δεχθούν τη «μερική οριοθέτηση» που εμείς τους προτείνουμε: να προχωρήσουμε σε συμφωνία του τύπου που επετεύχθη με την Ιταλία, αφήνοντας όμως εκτός Καστελλόριζο, Ρόδο και άλλα διαφιλονικούμενα σημεία.

Για εμάς, η «μερική οριοθέτηση» είναι επιδίωξη, επειδή έτσι η ελληνοαιγυπτιακή ζώνη θα διασταυρωνόταν με την τουρκολιβυκή ζώνη και θα δημιουργούσε ένα σοβαρό εμπόδιο στην Τουρκία. Οπως έχει πει όμως ο Νετανιάχου, «σε αυτή την περιοχή του κόσμου, κανείς δεν προσφέρεται για να κάνει τους πολέμους του άλλου» και, λίγο ή πολύ, εμείς αυτό ζητούμε από τους Αιγύπτιους. Εκείνοι, ωστόσο, έχουν τα δικά τους συμφέροντα, τα οποία μάλιστα σε ορισμένα σημεία έρχονται σε τριβή με τα δικά μας (π.χ. Καστελλόριζο). Ο Αλ Σίσι δεν επιθυμεί καμία εμπλοκή με την Τουρκία, κάτι που έδειξε και η πρόσφατη αποστασιοποίησή του από τον Generalfeldmarschall Χαφτάρ, στον λεγόμενο εμφύλιο της Λιβύης.

Ανάλογες αποστάσεις από τις επιδιώξεις μας τηρεί και το Ισραήλ, παρά την εγκαρδιότητα στις σχέσεις των δύο ηγετών. Τόσο καιρό που εμείς φωνάζαμε για τις τουρκικές ενέργειες στην Αν. Μεσόγειο, έβγαλε κιχ το Ισραήλ; Δεν νομίζω. Εχει τη σημασία του επίσης ότι το Ισραήλ ανέβαλε την προγραμματισμένη επίσκεψη του προέδρου της Κύπρου, προφανώς για να μην προκληθούν υποψίες στην τουρκική πλευρά για την ισραηλινή ουδετερότητα.

Ακόμη ζοφερότεροι είναι οι συσχετισμοί στρατιωτικής ισχύος, τους οποίους με την Τουρκία απέναντι ουδείς μπορεί να αγνοεί. Αμερικανικό αεροπλανοφόρο δεν υπάρχει στην περιοχή. Το δε γαλλικό υφίσταται μάλλον για φιγούρα, περιτολμάει να το αντιμετωπίσει. Προσπαθούμε, δηλαδή, να υπερασπισθούμε τα δικαιώματά μας με όποιους τρόπους βρίσκουμε πρόσφορους (π.χ. ένα πλέγμα διμερών συμφωνιών), αρνούμενοι όμως να δεχθούμε ή να συζητήσουμε ότι και η άλλη πλευρά έχει δικαιώματα. Επί δεκαετίες, στηρίζουμε την επιχειρηματολογία μας στο Διεθνές Δίκαιο και πολύ καλά κάνουμε, αλλά κρυβόμαστε από την απλή αλήθεια ότι αυτό το ισχύον Δίκαιο της Θαλάσσης δεν προσφέρει καμία λύση σε ζητήματα οριοθέτησης θαλασσίων ζωνών, η οποία να μη βασίζεται στη συνεννόηση των δύο πλευρών.

Είμαστε έτοιμοι να δεχθούμε αμοιβαίως επωφελείς διευθετήσεις με την Τουρκία του τύπου που επετεύχθησαν με την Ιταλία; Αν ναι, τότε είμαστε έτοιμοι να δεχθούμε και τη δικαστική διευθέτηση των γκρίζων ζωνών, από την οποία ενδεχομένως να χάσουμε; Από αυτά κρυβόμαστε με πιρουέτες και κυκλωτικές κινήσεις. Ωστόσο, μόνον εφόσον τα αντιμετωπίσουμε και δώσουμε τις απαντήσεις που οφείλουμε στον εαυτό μας, θα μπορούμε να έχουμε την απαραίτητη συνδυαστική και ρεαλιστική πολιτική προσέγγιση σε ένα τόσο σύνθετο και κρίσιμο πρόβλημα όσο οι θαλάσσιες ζώνες στην Αν. Μεσόγειο. Από τη σταθερότητα, που θα μπορούσε να εξασφαλίσει η διευθέτησή του, εξαρτώνται το μέλλον και η ευημερία μας. Αντιθέτως, η χίμαιρα της διεθνούς απομόνωσης της Τουρκίας μπορεί να μας κοστίσει ολόκληρο τον 21ο αιώνα...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

Κάπου στη Νέα Ζηλανδία

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Μετά από δράσεις και αντιδράσεις των ανθρώπων της τέχνης βγήκε εν καιρώ καραντίνας ο υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού και ανακοίνωσε το πενιχρό βοήθημα στήριξής τους (900 ευρώ για τρεις μήνες). Και κάπως έτσι σ' αυτή τη μαρτυρική μεγαλόνησο ξεμπερδέψαμε με το θέμα του πολιτισμού και τους ανθρώπους της τέχνης που έχουν πληγεί από την πανδημία, και κάπως έτσι θεωρήσαμε πως στηρίξαμε τον πολιτισμό μας με μια πράξη που περισσότερο θυμίζει ελεημοσύνη παρά σοβαρή πολιτική θέση προάσπισης του πολιτισμού. Την προηγούμενη φορά που αναφέρθηκα στο συγκεκριμένο θέμα, έτυχε να λάβω σχόλια από αναγνώστες, οι οποίοι –ούτε λίγο, ούτε πολύ– υποστήριζαν πως όταν ο κόσμος καίγεται και οι άνθρωποι χάνουν τις δουλειές τους τότε δεν είναι προτεραιότητα του κράτους να ασχοληθεί με τους καλλιτέχνες, αυτούς δηλαδή που επέλεξαν να κάνουν το χόμπι τους δουλειά και την οποία προφανώς οι συγκεκριμένοι αναγνώστες δεν αναγνωρίζουν ως «σοβαρή» επαγγελματική απασχόληση. Γιατί το αναφέρω; Διότι είναι δηλωτικό και άκρως ενδεικτικό της ανεπάρκειας των εκάστοτε κρατούντων να κατοχυρώσουν τον πολιτισμό σαν αξία. Και αυτό δεν γίνεται προφανώς από τη μια μέρα στην άλλη, ούτε και όταν μας χτυπάει μια πανδημία, αλλά γίνεται στα χρόνια μέσω της παιδείας με συγκεκριμένους κρατικούς σχεδιασμούς. Για να συμβεί, ωστόσο, κάτι τέτοιο προϋποθέτει έναν υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού που να έχει όραμα και να μην είναι απλά δέσμιος των οδηγιών της Εκκλησίας που είναι γνωστό τοις πάσι πως αυτή καθόριζε ποιος θα είναι ο υπουργός Παιδείας προκειμένου να αλωνίζει –με τις ευλογίες της κυβέρνησης– ο κάθε «απολίτιστος» αρχιεπίσκοπος στα της παιδείας μας. Αποτέλεσμα αυτού του «εγκλήματος» ήταν ο πολιτισμός να θεμελιώνεται ως ένα είδος «πολυτελείας» που αφορά λίγους και ως εκ τούτου να παραγκωνίζεται με πάσα ευκολία σε κάθε δυσκολία που αντιμετώπιζε η χώρα. Φτάσαμε μέχρι το σημείο να καταργηθούν οι τέχνες από τα σχολεία μας και να περιοριστούν εκείνα τα μαθήματα τα οποία είναι τα μόνα που ενέχουν μια δυναμική να διευρύνουν το πνεύμα και να βγάλουν ανθρώπους με κριτική σκέψη. Και κάπως έτσι φτάσαμε στο σήμερα αφήνοντας τους ανθρώπους της τέχνης να τα βγάλουν πέρα με 300 ευρώ τον μήνα για τρεις μήνες και τον πολιτισμό μας να παραμένει πανηγυρικά στο πάτο των προτεραιοτήτων μας. Το είπε άλλωστε ξεκάθαρα ο αρμόδιος υπουργός: Πώς δεν ασχολήθηκε εξαρχής με το θέμα της ενίσχυσης των ανθρώπων της τέχνης γιατί είχε πιο… σημαντικά θέματα να λύσει όπως εκείνα της εκπαίδευσης. Λες και η εκπαίδευση είναι κάτι ξέχωρο από τον πολιτισμό. Ξέχωρο από τον πολιτισμό –για να λέμε τα πράγματα με το όνομά τους– είναι οι συνδικαλιστές της εκπαίδευσης που ξέρουν να κατεβαίνουν στους δρόμους μόνο όταν θίγονται τα δικά τους συμφέροντα και ακόμα δεν έχουν αντιληφθεί πως οφείλουν να κατεβαίνουν στους δρόμους για κάθε τι που πλήττει τις έννοιες παιδείας και πολιτισμού. Κι αυτό είναι ακόμα μια ένδειξη ότι βαδίζουμε σε ένα μέλλον χωρίς πολιτιστικό υπόβαθρο και το χειρότερο είναι πως δεν μας ανησυχεί καν αυτή η προοπτική. Θα μου πείτε, και τι θα μπορούσε να κάνει το κράτος; Υπάρχουν πολλοί τρόποι όταν πραγματικά ο πολιτισμός είναι μέσα στις προτεραιότητες των κρατούντων. Και ένα από παράδειγμα είναι το τι έπραξε η κυβέρνηση της Νέας Ζηλανδίας. Επένδυσε σε προγράμματα δημιουργικής μάθησης στα σχολεία ώστε αφενός να προσφέρει νέες θέσεις εργασίας σε 300 καλλιτέχνες και αφετέρου την ευκαιρία στους μαθητές να εκφράζονται δημιουργικά μέσω του χορού, της μουσικής, του θεάτρου και των εικαστικών. Στη δική μας χώρα κάτι τέτοιο φαντάζει πολύ ουτοπικό. Διότι για να συμβεί πρέπει πρώτα να βρούμε έναν υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού που να έχει όραμα και δεύτερο συνδικαλιστές της παιδείας που να αντιλαμβάνονται τι σημαίνει πολιτισμός ώστε να τον διεκδικούν. Δυστυχώς, όμως, όπως δείχνουν τα πράγματα, δεν νομίζω να αξιωθούμε να ζήσουμε κάτι τέτοιο.

e ı άO@gmail.com

Η Wannisa Manatham με τον γιο της ζουν σε μία γειτονιά αυξημένης εγκληματικότητας και με υψηλά ποσοστά χρήσης ναρκωτικών στην Μπανγκόκ της Ταϊλάνδης. Αυτή την περίοδο θα πρέπει να αντιμετωπίσουν και τις οικονομικές συνέπειες εξαιτίας του Covid-19.

EPA/DIEGO AZUBEL

Ένας υπαρκτός τυχοδιωκτισμός

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Περί τα τέλη του 2018, τα μικρά κόμματα του ενδιάμεσου χώρου άρχιζαν διαβουλεύσεις και διεργασίες με στόχο τη συνεργασία κάτω από ένα κοινό ψηφοδέλτιο στις επικείμενες εκλογές. Απέρριπταν αναφανδόν ότι οι σκέψεις τους για συνεργασία είχαν το στοιχείο της πολιτικής επιβίωσης, δεδομένων και των χαμηλών πτήσεων που παρουσίαζαν σε δημοσκοπήσεις. Υπογράμμιζαν όμως ότι η έγνοια τους να αποτραπεί η είσοδος του ΕΛΑΜ στο ευρωκοινοβούλιο ήταν πολύ πιο μεγάλη από τα όσα μικρά και ασήμαντα τους χώριζαν. Το πόσοι και ποιοι θα ήταν υποψήφιοι από κάθε κόμμα, κάποιοι όροι περί εναλλάξ θητείας στο ευρωκοινοβούλιο, το μερίδιο στις χορηγίες, και άλλες προϋποθέσεις που έμπαιναν στο τραπέζι των πολύωρων διαβουλεύσεων τους ήταν αρκετές για να διαλύσουν τον συνεταιρισμό. Αποτέλεσμα ήταν Γιώργος Λιλλήκας και Γιωργος Περδίκης να συμβαδίσουν προεκλογικά και στη συνέχεια ο πρώτος να βρίζει τον δεύτερο στο Εθνικό Συμβούλιο. Η Ελένη Θεοχάρους θεώρησε ωφελιμότερη για την ίδια τη στέγη στο ψηφοδέλτιο του ΔΗΚΟ, έστω και αν στη συνέχεια έλεγε –ενοχλημένη από το αποτέλεσμα– πως η ίδια έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην αύξηση των ποσοστών του ΔΗΚΟ. Και η ΕΔΕΚ; Η ΕΔΕΚ παρά τα προγνωστικά απώλειας της έδρας αποφάσισε να ρισκάρει μοναχική πορεία στις ευρωεκλογές.

Το ενδιαφέρον βεβαίως είναι πως ο Μαρίνος Σιζόπουλος επέλεξε να κάνει τον αντιφασισμό το κύριο προεκλογικό αφήγημα της ΕΔΕΚ και τον αποκλεισμό του ΕΛΑΜ το μεγάλο διακύβευμα των ευρωεκλογών. Δεν είχε καμία σημασία προφανώς ότι λίγους μήνες προηγουμένως ψήφιζαν τα δύο κόμματα κοινές προτάσεις στο κοινοβούλιο, ούτε ότι χέρι- χέρι συμμετείχαν σε διαδηλώσεις. Αποτελούσε λεπτομέρεια ότι πρώην στελέχη, όπως ο Μάριος Χαννίδης (ο οποίος επέστρεψε στην ΕΔΕΚ, καθώς όπως διαρρέεται του υποσχέθηκαν γη και ύδωρ) κατηγορούσαν το κόμμα των Σοσιαλιστών ότι λειτουργεί σαν παράρτημα της Χρυσής Αυγής, στην Κύπρο. Όλα αυτά αποτελούσαν μία θλιβερή υποσημείωση. Αμίμητες οι αντιπαραθέσεις Μαρίνου Σιζόπουλου με τα στελέχη του ΕΛΑΜ, καταγγέλλοντάς τους για φυγοστρατία και αφήνοντας αιχμές για το ποινικό τους μητρώο. Αντιπαραθέσεις που έκαναν πολλούς να αναθαρρήσουν ότι η ΕΔΕΚ ίσως να επανέκτησε έστω και με καθυστέρηση τη σοσιαλιστική της ταυτότητα και τα αντιφασιστικά της αντανακλαστικά.

Και εκείνο το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μία δεύτερη ευκαιρία του Μαρίνου Σιζόπουλου να ξανασυστηθεί με την κοινωνία. Όμως η έγνοια του για πάταξη της Ακροδεξιάς κοιμήθηκε λίγο μετά το μέτρημα της κάλπης των ευρωεκλογών. Και λέμε πως κοιμήθηκε, γιατί ενώ έχυνε κροκοδείλια δάκρυα για την Ακροδεξιά που δρακιάζει στον τόπο, όλα εκείνα τα δάκρυα στέγνωσαν στις δημαρχιακές εκλογές της Αμμοχώστου που ακολούθησαν δύο μήνες μετά. Τότε δεν τον απασχολούσε η ενίσχυση του ΕΛΑΜ. Και αυτό γιατί ενώ υποψήφιος δήμαρχος ήταν ο βουλευτής του ΕΛΑΜ Λίνος Παπαγιάννης ο ίδιος έκρινε σοφότερη την κατά βούληση ψήφο.

Και επειδή ο κ. Σιζόπουλος θεώρησε προφανώς πως το ποσοστό που έλαβε στις ευρωεκλογές ήταν προσωπική του νίκη και όχι απόρροια των δημοκρατικών αντανακλαστικών της κυπριακής κοινωνίας, θεώρησε καλό λίγο αργότερα να καθαρίσει συνοπτικά και τον τελευταίο πολιτικό του αντίπαλο εντός ΕΔΕΚ, τον ευρωβουλευτή του Δημήτρη Παπαδάκη. Θα μας πείτε ποιον ενδιαφέρει το τι έγινε τότε με την ΕΔΕΚ. Δεν θα μας ενδιέφερε, αν το θράσος και το δούλεμα είχαν όρια. Και λέμε όρια, γιατί σήμερα με το πρόσχημα αναβάθμισης της ποιότητας του κοινοβουλίου αποφάσισε να επανακαταθέσει την πρόταση για αύξηση του αριθμού των βουλευτών με ψηφοδέλτιο επικρατείας. Ας σκεφτόταν την ποιότητα, τον πολιτικό πολιτισμό και την αναβάθμιση, όταν έσερνε ένα ολόκληρο κόμμα στα ΤΑΕ και στα δικαστήρια.

Και επειδή το θέμα δεν είναι προσωπικό με τον κ. Σιζόπουλο, αλλά με τον τυχοδιωκτισμό που ευδοκιμεί σε κάθε εκλογική μάχη, ας ελπίσουμε πως αυτή την φορά δεν θα επιβραβευθούν οι αριβίστες. Ευκαιριακές συνεργασίες χωρίς νόημα. Πολύφερνες νύφες που ονειρεύονται την τύχη του Δημήτρη Συλλούρη μεταπηδώντας από το ένα ψηφοδέλτιο στο άλλο, αγνοώντας τις όποιες αρχές πρεσβεύουν. Όμως μέσα από αυτό, ας αποφευχθούν και οι ακρότητες εις άγραν ψήφων. Και εδώ τον ρόλο τους θα παίξουν πρώτα οι πολίτες και δευτερευόντως όσα πολιτικά πρόσωπα θέλουν πράγματι ένα αναβαθμισμένο κοινοβούλιο. Αυτή τη φορά ας μη σιωπήσουν ιδιοτελώς σε επικίνδυνους τυχοδιωκτισμούς. Γιατί μαζί με τα ξερά θα καούν και τα χλωρά. Και όποιος κατάλαβε, κατάλαβε!

economidoum@kathimerini.com.cy

Αποτρεπτική δυνατότητα του ελληνισμού

Του **ΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ**

Η Τουρκία προετοιμάζει το έδαφος για τη μεγαλύτερη αμφισβήτηση της ελληνικής κυριαρχίας. Μπροστά σε αυτό το σκηνικό, η οικονομική ισχυροποίηση του ελληνισμού αποκτά μια επιπρόσθετη και εξαιρετικά σημαντική διάσταση. Πέρα από την προφανή επιδίωξη της αναβάθμισης του βιοτικού επιπέδου, η ισχυρή οικονομία είναι αυτή που θα επιτρέψει την ενίσχυση των εθνικών δυνατοτήτων αποτροπής και θα διευρύνει, ταυτόχρονα, το πολιτικό και διπλωματικό εκτόπισμα της Ελλάδας και της Κύπρου.

Προφανώς, οι σχέσεις καλής γειτονίας και η συνύπαρξη με την Τουρκία είναι το ζητούμενο. Δεν διασφαλίζονται τα εθνικά συμφέροντα του ελληνισμού ούτε με τις εντάσεις, ούτε με τις εξάρσεις. Μια συμφωνημένη επίλυση του Κυπριακού θα αποτελούσε σημαντική κίνηση προς αυτή την κατεύθυνση. Ούτε, όμως, το Κυπριακό μπορεί να επιλυθεί, ούτε και οι ελληνοτουρκικές σχέσεις μπορούν να τεθούν σε μια βάση συνεννόησης και συνεργασίας, όσο η Τουρκία θεωρεί ότι έχει δικαιώματα που απορρέουν αποκλειστικά από το εκτόπισμα και τη στρατιωτική της ισχύ.

Η απροκάλυπτη προβολή στρατιωτικής ισχύος εκ μέρους της Τουρκίας στην ανατολική Μεσόγειο και η ωμή αμφισβήτηση των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Ελλάδας και της Κύπρου, είναι επιλογές που δεν συνάδουν με τη σύγχρονη αντίληψη των διεθνών σχέσεων. Βρίσκονται, όμως, στο επίκεντρο της κυρίαρχης τουρκικής εθνικιστικής προσέγγισης την οποία με ρεαλισμό και με σύνεση πρέπει να αντιμετωπίσουμε.

Αυτό δεν θα γίνει ούτε με δημαγωγικές εξάρσεις, ούτε με πατριωτικές κορώνες αλλά ούτε με επικοινωνιακούς χειρισμούς.

Την τουρκική επιθετική πολιτική θα την αντιμετωπίσουμε μόνο με την αξιόπιστη παρουσία στην ευρωπαϊκή και περιφερειακή πολιτική σκηνή, αλλά και με τη μεθοδική ενίσχυση της αποτρεπτικής ικανότητας του ελληνισμού. Και αυτό με τη σειρά του προϋποθέτει ότι, τόσο η Ελλάδα όσο και η Κύπρος, θα διατηρούν οικονομίες ισχυρές, εύρωστες, με περιθώρια και με αναπτυξιακή δυναμική. Και όχι, ασφαλώς, οικονομίες εξαντλημένες και αποδυναμωμένες οι οποίες θα χρειάζονται ξένα δεκανίκια για να λειτουργήσουν. Με απλά λόγια, η βελτίωση του στρατιωτικού ισοζυγίου και η ενίσχυση της αποτρεπτικής δυνατότητας του ελληνισμού θα είναι το αποτέλεσμα της ενίσχυσης των οικονομικών μας δυνατοτήτων.

Χαρακτηριστική είναι η πορεία των αμυντικών δαπανών της Ελλάδας. Στην εξαιρετικά δύσκολη, για την ελληνική οικονομία, τελευταία δεκαετία οι αμυντικές δαπάνες σε πραγματικούς αριθμούς έχουν συρρικνωθεί περίπου στο μισό. Οι ελληνικές ένοπλες δυνάμεις παραμένουν, ασφαλώς, ισχυρές αλλά η ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας είναι η απαραίτητη προϋπόθεση που θα επιτρέψει την κάλυψη του εδάφους που έχει χαθεί, κυρίως στο ναυτικό.

Στην Κύπρο, ο κορμός των εξοπλισμών που η Εθνική Φρουρά διαθέτει αποκτήθηκε κατά τη διακυβέρνηση του Γλαύκου Κληρίδη, ο οποίος αντιλαμβανόταν πλήρως την ανάγκη της αποτρεπτικής δύναμης έναντι της Τουρκίας. Κατά τη διάρκεια, όμως, των επόμενων δύο διακυβερνήσεων υλοποιήθηκε ένα μόνο κύριο εξοπλιστικό πρόγραμμα, αυτό της δεύτερης επιλαρχίας αρμάτων Τ80, ενώ η κυπριακή οικονομία σταδιακά οδηγήθηκε στην κατάρρευση. Η ανάκαμψη της οικονομίας τα τελευταία χρόνια, είναι αυτή που επέτρεψε την καθοριστικά σημαντική μετατροπή της Εθνικής Φρουράς σε ημιεπαγγελματική δύναμη. Την ίδια ώρα, σύμφωνα με τα δημοσιευμένα στοιχεία, έχουν δαπανηθεί την τελευταία τριετία πάνω από 300 εκ. μόνο για νέους εξοπλισμούς, μέσω του τακτικού και των συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Προφανώς πρέπει να γίνουν πολύ περισσότερα και γι' αυτό η οικονομία πρέπει, πράγματι, να αντικρίζεται ως εθνική υπόθεση. Θα ήταν ευτύχημα εάν οι χώρες μας, η Κύπρος και η Ελλάδα, ένιωθαν κάποια στιγμή ότι δεν συντρέχουν λόγοι για πραγματοποίηση μεγάλων επενδύσεων στην αμυντική θωράκιση. Εάν η Τουρκία μετατρεπόταν σε μια ειρηνική, δημοκρατική και ευημερούσα γείτονα, με την οποία θα οικοδομούσαμε σχέσεις φιλίας και συνεργασίας. Η πραγματικότητα σήμερα είναι πολύ διαφορετική. Παραμένουμε, ασφαλώς, πανέτοιμοι να διαπραγματευτούμε με κάθε καλή θέληση. Πρέπει όμως να είμαστε και έτοιμοι να αμυνθούμε. Έτσι θα διαφυλάξουμε την ειρήνη. Αυτό σημαίνει αποτρεπτική ικανότητα. Γι' αυτό και επιβάλλεται η ισχυροποίηση της οικονομικής, πολιτικής και στρατιωτικής μας θέσης.

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ.

Δείκτες απόδοσης στο Δημόσιο

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Διευθυντής πολυεθνικής εταιρείας, με έδρα την Κύπρο και δραστηριότητες σε όλο τον κόσμο, έλεγε τις προάλλες σε καφενείο της Λευκωσίας, ότι μια από τις πιο δύσκολες πτυχές της δουλειάς του, είναι ο καθορισμός δεικτών απόδοσης. Δηλαδή η υποχρέωση να προκαθορίσει στόχους για την επόμενη χρονιά, οι οποίοι να μην είναι ούτε υπερβολικοί, ούτε και ασήμαντοι. Με άλλα λόγια, πρέπει να προϋπολογίσει ότι το δικό του τμήμα, θα φέρει κέρδη, τόσα εκατομμύρια ευρώ στην εταιρεία και θα αυξηθούν κατά τόσο τοις εκατό οι εργασίες, με τον συγκεκριμένο αριθμό υπαλλήλων. Ο ικανότατος, αλλά και χρυσοπληρωμένος διευθυντής της εταιρείας, έλεγε ότι οι μέτοχοι του πολυεθνικού οργανισμού και οι γενικοί διευθυντές, κάθε χρόνο κρίνουν τη δουλειά του, έχοντας ως σημείο αναφοράς, τους δείκτες απόδοσης, τους οποίους ο ίδιος καθόρισε. Άρα κρίνεται για αυτά τα οποία ο ίδιος προκαθόρισε. Αν τα αποτελέσματα είναι θετικά για την εταιρεία, τότε έρχεται το γενναιόδωρο μπόνους, το οποίο μεταφράζεται σε πάρα πολλούς μισθούς. Αν τα αποτελέσματα είναι αρνητικά, τότε «παίζεται το κεφάλι του» και ξέρει εκ των προτέρων, ότι οι πιθανότητες να διατηρήσει την θέση του, είναι ελάχιστες. Μαζί με τον διευθυντή χάνουν τις δουλειές τους και πολλοί υφιστάμενοί του. Οι άγνωστοι μέτοχοι και οι άγνωστοι διοικούντες την εταιρεία, δεν ξέρουν ούτε πρόσωπα, ούτε έχουν φιλίες και ούτε φυσικά σκέφτονται για τα προβλήματα των εργαζομένων. Βλέπουν μόνο νούμερα στις οθόνες των υπολογιστών.Φανταστείτε τι θα συνέβαινε στην Κύπρο, αν υιοθετηθούν ανάλογες πρακτικές στη δημόσια υπηρεσία. Άραγε ποια θα ήταν η τύχη όσων εμπλέκονται στο «γεφύρι της Άρτας» στην πλατεία Ελευθερίας. Τι θα συνέβαινε με εκείνους που δεσμεύτηκαν προεκλογικά να λύσουν το κυκλοφοριακό, να αντιμετωπίσουν τις πολύχρονες καθυστερήσεις στον χώρο της Δικαιοσύνης, την ταλαιπωρία των πολιτών στα νοσοκομεία, τις αγκυλώσεις στη δημόσια υπηρεσία και ένα σωρό άλλες προεκλογικές υποσχέσεις. Ο λαός με την ψήφο του, θεωρητικά, έχει τη δύναμη να αλλάξει κυβερνήσεις. Αλλά ο «μινώταυρος», ο οποίος καλείται γραφειοκρατία και δημοσιοϋπαλληλική νοοτροπία, ζει και βασιλεύει εδώ και δεκαετίες και τρέφεται με την ψηφοθηρική πρακτική, χιλιάδων επίδοξων πολιτευτών. Τρέφεται και από χιλιάδες νομοθεσίες, οι οποίες πολλές φορές συγκρούονται μεταξύ τους και δημιουργούν ένα απίστευτο αλαλούμ. Πριν από μερικές μέρες συζητήθηκε στη Βουλή ένας νόμος «ομπρέλα», ο οποίος έχει άρωμα των δεικτών απόδοσης σε πολυεθνικές εταιρείες, αλλά απέχει κατά παρασάγγας, από τις πρακτικές του ιδιωτικού τομέα. Ο νόμος θα τεθεί σε ισχύει με τον προϋπολογισμό του 2022 και θα μπορούν τουλάχιστον οι βουλευτές, να έχουν ένα ξεκάθαρο μπούσουλα, για την πορεία εφαρμογής των έργων του προϋπολογισμού. Και σήμερα υπάρχει αυτή η δυνατότητα, αλλά για να ανακαλύψει ένας βουλευτής, ή ένας οποιοσδήποτε άλλος πολίτης, την πορεία υλοποίησης των έργων, πρέπει να αφιερώσει πολλές μέρες έρευνας. Εκτός και αν ενδιαφέρεται για ένα συγκεκριμένο έργο και τότε σίγουρα θα ψάξει την αλήθεια, με μερικά τηλεφώνημα. Το Στρατηγικό Σχέδιο, όπως αποκαλείται ο νόμος «ομπρέλα», ορίζει την αποστολή, το όραμα, τις αξίες και τις επιδιώξεις του κάθε οικονομικού φορέα. Ειδικότερα οι πόροι - χρηματικοί και ανθρώπινοι - θα αναλύονται μέσω του προϋπολογισμού και με αυτό τον τρόπο, θα ενισχυθεί η διαφάνεια στη χρήση των πόρων του κράτους. Όλες αυτές οι καινοτομίες, να σημειωθεί, ότι έχουν άρωμα και εντολές από τις Βρυξέλλες. Οι προγραμματιζόμενες αλλαγές είναι καλές και άγιες, αλλά το σημαντικότερο σε όλη αυτή την υπόθεση, είναι ο προβληματισμός ο οποίος ήδη άρχισε να αναπτύσσεται ανάμεσα σε υπουργούς και βουλευτές, για τον καθορισμό επιπτώσεων, όχι ποινών, στους διευθυντές του δημοσίου, αλλά και όσους λαμβάνουν αποφάσεις, όταν δεν τηρούν ή δεν μπορούν να τηρήσουν τις δεσμεύσεις τους. Με τον τρόπο αυτό ενδεχομένως να ανατραπεί και ο δημοσιοϋπαλληλικός άγραφος κανόνας, ο οποίος λέει ότι όταν δεν δουλεύεις, δεν κάνεις λάθη και προάγεσαι χωρίς εμπόδια. Έτσι και αλλιώς, όλοι είναι άριστοι στη δημόσια υπηρεσία, εδώ και δεκαετίες. Όλοι φωνάζουν για τα χάλια της δημόσιας υπηρεσίας, αλλά κανείς δεν τολμά να κατονομάσει τους ανθρώπους, οι οποίοι βρίσκονται πίσω από συγκεκριμένα γραφεία. Η εύκολη λύση είναι πάντα οι κυβερνώντες και οι βουλευτές, οι οποίοι καλώς ή κακώς ζητούν δημοσίως την ψήφο του λαού και υφίστανται την εύκολη κριτική. Το βαθύ κράτος του Δημοσίου, το οποίο είτε λαμβάνει, είτε σκόπιμα δεν λαμβάνει αποφάσεις, είναι κατά κανόνα, στο απυρόβλητο. Φυσικά τώρα έρχονται εκλογές, ο χρόνος δεν είναι κατάλληλος και είναι αδύνατο η εξουσία του τόπου να προωθήσει σκέψεις, επιπτώσεων σε όσους «αλλού κουλιαντιρίζουν» – αλλού τυρβάζουν. Όλα στην ώρα τους, ακόμη και για τους αναντικατάστατους.

kaparispan@yahoo.gr

Η Αγία Σοφία και ο Ερντογάν

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Η Αγία Σοφία δεν ανήκει στην ατζέντα των ελληνοτουρκικών εκκρεμοτήτων. Είναι ένα σπουδαίο, παγκόσμιο μνημείο το οποίο βρίσκεται στην επικράτεια του τουρκικού κράτους.

Η μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί θα δηλητηριάσει όμως για πάρα πολλά χρόνια τις σχέσεις των δύο χωρών και λαών. Ο πρόεδρος Ερντογάν το βλέπει από τη δική του σκοπιά. Διαβάζει τις δημοσκοπήσεις και διαπιστώνει ότι ένα μεγάλο κομμάτι της τουρκικής κοινής γνώμης θέλει τη «Μεγάλη Εκκλησία» τζαμί. Ο ίδιος πιέζεται δημοσκοπικά αλλά και από τους απαραίτητους πια ακροδεξιούς συμμάχους του. Είναι μια ευκαιρία να ανατρέψει μια ιστορική απόφαση του Κεμάλ Ατατούρκ που ελήφθη πριν από 86 χρόνια, αλλά συζητείται ακόμη στη γειτονα, και μάλιστα με έντονο τρόπο.

Εάν ο Τούρκοςπρόεδρος επιμείνει να μετατρέψει το παγκόσμιο μνημείο σε τζαμί, πρέπει να προετοιμαστούμε για ένα δύσκολο φθινόπωρο.

Ο Ερντογάν γνωρίζει καλά ότι μια συμβολική κίνηση με την Αγία Σοφία θα διχάσει τους λαούς μας, ενδεχομένως όσο τίποτα άλλο. Ξέρει ότι στο ελληνικό υποσυνείδητο το συγκεκριμένο μνημείο έχει ιδιαίτερο συγκινησιακό φορτίο. Δεν θα εξοργίσει μόνο τους επαγγελματίες τουρκοφάγους αλλά όλους τους Ελληνες. Θα δώσει τροφή στα άκρα και θα περιορίσει ακόμη περισσότερο τα περιθώρια χειρισμών των ελληνοτουρκικών σχέσεων από οιαδήποτε κυβέρνηση.

Δεν ξέρω πώς φτάσαμε από τον πρώιμο Ερντογάν, που δεν είχε τις ελληνοτουρκικές σχέσεις στο «ραντάρ» του, στον σημερινό Ερντογάν. Δεν ξέρω επίσης πώς φτάσαμε από τον Ερντογάν που θεωρούσε ότι το βαθύ κράτος συντηρεί και κλιμακώνει την ένταση με την Ελλάδα για να ενισχύσει τον ρόλο του και να υπονομεύει τον ίδιο στο σημερινό συνοικέσιο του παραδοσιακού βαθέος κράτους με το Παλάτι στην Αγκυρα. Εδώ είμαστε σήμερα όμως. Ενδεχομένως να χάθηκαν ευκαιρίες για τις δύο χώρες πριν από 15 ή πριν από 8 χρόνια. Οι ιστορικοί του μέλλοντος θα το κρίνουν και θα εξηγήσουν πώς κατρακυλήσαμε στη σημερινή αντιπαλότητα.

Φοβάμαι όμως ότι έχουμε φτάσει σε ένα σημείο που ο Τούρκος πρόεδρος δεν ενδιαφέρεται καθόλου για τον αντίκτυπο που θα έχει στην Ελλάδα η μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί. Δεν τον νοιάζει και ίσως μάλιστα τον γοητεύει η ιδέα ότι μπορεί αυτή η κίνηση να ενοχλήσει τόσο πολύ την Ελλάδα.

Κάτι έχει πάει πολύ στραβά στις ελληνοτουρκικές σχέσεις τους τελευταίους μήνες. Είναι παράδοξο αν σκεφθεί κανείς τη διάθεση με την οποία μπήκε στο «γήπεδο» ο Ελληνας πρωθυπουργός όταν ανέλαβε την εξουσία.

Τα τηλέφωνα, είτε αυτά είναι επίσημες κόκκινες γραμμές είτε παρασκηνιακά κανάλια, είναι νεκρά. Η Αγκυρα δεν κρύβει την πρόθεσή της να κλιμακώσει την ένταση κάποια στιγμή τον Σεπτέμβριο. Η Αγία Σοφία, το στήσιμο σκηνών στον Εβρο, οι υπερπτήσεις είναι κομμάτια ενός πακέτου εργαλείων άσκησης πίεσης.

Το μοιραίο ραντεβού μπορεί να αποφευχθεί μόνο αν ένας από τους δύο σηκώσει το τηλέφωνο και εκφράσει την επιθυμία να αρχίσει κάποιου είδους διάλογος.

Εάν όμως ο Ερντογάν επιμείνει στην Αγία Σοφία, θα ξέρει ότι αυτό το, ήδη απόμακρο, ενδεχόμενο απομακρύνεται για τα καλά. Ή μάλλον υπονομεύεται πλήρως. Αν το κάνει, σημαίνει ότι δεν τον νοιάζει. Αν δεν τον νοιάζει, σημαίνει ότι πρέπει να προετοιμαστούμε για ένα δύσκολο φθινόπωρο.

Η μάχη των μαχών

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Ο κ. Τζο Μπάιντεν θα ήταν ο ιδανικός πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, σε αυτή τη φάση, για το αμερικανικό κατεστημένο – το εκσυγχρονιστικό, εξυπακούεται. Δεν τον επέλεξαν ως ικανότερο. Απλώς προέκυψε ως σύμπτωμα αποσυνθέσεως του κόμματος των Δημοκρατικών.

Η έλλειψη πνευματικής διαύγειας από την οποία φαίνεται πως πάσχει ο κ. Μπάιντεν θα δώσει στο κατεστημένο τη δυνατότητα να επανακτήσει την αίγλη και την επιρροή του, εάν τελικώς ο υποψήφιος πετύχει να εκλεγεί στο προεδρικό αξίωμα.

Σχεδόν τέσσερα χρόνια από την εκλογή του έως σήμερα, η σύγκρουση υπήρξε ανηλεής, και στις σκληρότατες επιθέσεις και μεθοδεύσεις του κατεστημένου ο πρόεδρος Τραμπ ανταπέδωσε τα ίσα και τα χειρότερα ενίοτε.

Αυτά όμως είναι πράγματα που συμβαίνουν εν Ελλάδι, σε χώρες υπανάπτυκτες πολιτικώς, όπου δεν είναι ανεκτή η επικράτηση κάποιου αντιπάλου που δεν προέκυψε από τον συστημικό σωλήνα προαγωγής των ηγετών.

Το αμερικανικό σύστημα έχει κάποιες ιδιαιτερότητες. Τα άτομα που εκλέγονται στο αξίωμα του προέδρου δεν προέρχονται από το κατ' εξοχήν πολιτικό σώμα – το Κογκρέσο–, εκτός και εάν έχουν χρηματίσει γερουσιαστές.

Ενίοτε είναι κυβερνήτες πολιτειών, με περιορισμένη εάν όχι με στοιχειώδη γνώση της διεθνούς καταστάσεως και των θεμάτων ασφαλείας κάθε μορφής – θέματα εν ολίγοις τα οποία διαχειρίζεται κατ' αποκλειστικότητα ο πρόεδρος.

Εκεί ο ρόλος του κατεστημένου αναδεικνύεται εξόχως καθοριστικός. Αυτό είναι κάτι που συστηματικά αγνόησε εσκεμμένως ο κ. Τραμπ. Η διασαλευθείσα τάξη θα επανεύρει την ισορροπία της στην περίπτωση νίκης του κ. Μπάιντεν, καθώς το κατεστημένο θα επαναλάμψει ισχυρότατο, όσο ποτέ στο παρελθόν.

Συνέβη και άλλο ένα παράδοξο στις Ηνωμένες Πολιτείες. Μετά το τέλος της θητείας του, ο όποιος χρηματίσας ήδη πρόεδρος αποσυρόταν από την πολιτική σκηνή. Δεν συνέβη όμως στην περίπτωση του κ. Μπαράκ Ομπάμα, που ενεργότατα μετέχει στην πρόσφατη φυλετική σύγκρουση.

Μόνον που η έξαρση του φυλετικού προβλήματος είχε εμφανισθεί επί της προεδρίας του κ. Ομπάμα και όχι επί της προεδρίας του Ντόναλντ Τραμπ. Η άνοδος ενός προέδρου που δεν προερχόταν από την καυκάσια φυλή προκάλεσε ήδη βίαια ανακλαστικά σε μια άλλη κατηγορία πολιτών.

Αλλά η προεκλογική μάχη δεν έχει τελειώσει ακόμη. Τα ποσοστά των δημοσκοπήσεων δίδουν σημαντικό προβάδισμα στον κ. Μπάιντεν, όμως ως προς τους εκλέκτορες η διαφορά υπολογίζεται πως είναι αναστρέψιμη.

Εάν όμως διαψευσθούν οι προσδοκίες των Δημοκρατικών και του κατεστημένου που διαμορφώθηκε στα δεκαέξι χρόνια των διοικήσεων των προέδρων Μπιλ Κλίντον και Μπαράκ Ομπάμα, τότε όχι απλώς θα έρθουν πράγματι τα πάνω-κάτω στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά σε ολόκληρο τον κόσμο. Εξ ου και η μάχη των μαχών που δίδεται υπερατλαντικά, στον «Νέο Κόσμο».

Η «συνολική εικόνα» της Ευρώπης

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Η οικονομική κρίση που προκαλεί ο κορωνοϊός, οι προκλήσεις της μεταβιομηχανικής εποχής, της κλιματικής κρίσης και της μαζικής μετανάστευσης, η αναδιάταξη δυνάμεων διεθνώς, απαιτούν ισχυρή απάντηση από την Ε.Ε. Καλείται και να αντιμετωπίσει τα σημερινά προβλήματα και να χαράξει πολιτική που θα προετοιμάσει τους λαούς της για το μέλλον. Η προχθεσινή Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου μπορεί να μην κατέληξε σε συμφωνία για το σχέδιο της Επιτροπής, αλλά φαίνεται ότι οι ηγέτες των χωρών-μελών κατανοούν το μέγεθος της πρόκλησης, ώστε να υπάρξει λύση όταν συναντηθούν στις Βρυξέλλες σε λίγες εβδομάδες.

Η συζήτηση της Παρασκευής επικεντρώθηκε σε διαφωνίες για το μέγεθος του συνολικού προγράμματος (η Επιτροπή προτείνει πακέτο συνολικής αξίας 1,85 τρισ. ευρώ), για την αναλογία επιχορηγήσεων/δανείων, τους ίδιους νέους πόρους και επιστροφές. «Είναι απολύτως θεμιτό να συζητηθούν όλα αυτά τα ζητήματα και εξήγησα στους ηγέτες τη συλλογιστική της Επιτροπής όσον αφορά κάθε ένα εξ αυτών των ζητημάτων», είπε η πρόεδρος της Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. «Οι ηγέτες συμφώνησαν ομόφωνα ότι η σοβαρότητα της κρίσης δικαιολογεί μια φιλόδοξη κοινή αντίδραση. Μια αντίδραση που συνδυάζει την αλληλεγγύη, τις επενδύσεις και τις μεταρρυθμίσεις. Χάρηκα επίσης που άκουσα ότι πολλοί ηγέτες τόνισαν ότι πρέπει να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για να καταλήξουμε σύντομα σε συμφωνία στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πριν από τις θερινές διακοπές. Υπάρχει πραγματική κατανόηση ότι η αποτελεσματικότητα της αντίδρασης εξαρτάται και απ' αυτό», είπε η Φον ντερ Λάιεν. «Είμαι σίγουρη ότι στα σημεία αυτά μπορούμε να επιτύχουμε συναίνεση, υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα παραβλέψουμε τη μεγάλη εικόνα».

Αυτή η «μεγάλη» ή «συνολική» εικόνα είναι το ζητούμενο. Επειδή η συζήτηση δεν αφορά μόνο χρήματα, την πράσινη ανάπτυξη και το πέρασμα στην ψηφιακή εποχή. Στην ουσία, όλοι γνωρίζουν ότι οι σημερινές αποφάσεις δεν μπορούν να στοχεύουν μόνο στη διατήρηση της Ενωσης όπως ήταν τα προηγούμενα χρόνια – είναι αδύνατη η επιστροφή σε ανύπαρκτο σημείο. Απαιτείται πέρασμα στη νέα εποχή της Ενωσης, στην ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των χωρών-μελών, σε μια νέα Συνθήκη. Στο βιβλίο «Προβιομηχανικές Κοινωνίες» (1989, 2013), η ιστορικός Πατρίσια Κρόουν (Patricia Crone) παρατηρεί: «Οι ανθρώπινες κοινωνίες επιζητούν τη σταθερότητα· όλες ελπίζουν να βρουν την καταλληλότερη κοινωνική και πολιτική οργάνωση για το συγκεκριμένο πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον τους, δηλαδή αυτή που θα μειώσει τις εντάσεις και θα αυξήσει τη βιωσιμότητά τους στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό». Εποχές μεγάλης ρευστότητας, όπως η δική μας, απαιτούν τη διαμόρφωση νέου πλαισίου, νέα σχέση μεταξύ πολίτη και πολιτείας, μεταξύ χώρας-μέλους και Ενωσης. Δεν αντιμετωπίζουμε μόνο τις ιδιαίτερες σημερινές προκλήσεις, αλλά και τους αιώνιους, δίδυμους φόβους της κοινωνικής ταραχής και της ασυδοσίας μεγαλύτερων δυνάμεων.

Οσο δύσκολο είναι για τον καθένα μας και για κάθε λαό να σκεφθεί ότι η δική του πολιτισμική ιδιαιτερότητα κινδυνεύει από τη «συγχώνευση», τόσο δύσκολο είναι για ηγέτες και λαούς να παραχωρήσουν τον πλούτο τους για το συλλογικό καλό. Η δυσκολία κάποιων χωρών-μελών της Ε.Ε. (Ολλανδία, Δανία, Σουηδία και Αυστρία), οι οποίες πιστεύουν ότι οι προτάσεις της Επιτροπής είναι εις βάρος τους, δείχνει πόσο ισχυρός είναι ο θεσμός των εθνικών κρατών που διαδέχθηκε τις αυτοκρατορίες. Παρόλο που αυτή η νοοτροπία είναι πλέον άκαιρη, δεν είναι καθόλου εύκολο για ηγεσίες να στηρίξουν την περαιτέρω ενοποίηση της Ευρώπης όταν η δημόσια συζήτηση στη χώρα τους κυριαρχείται από το «εμείς» και «οι άλλοι». Αυτό το κατάλαβε έγκαιρα η καγκελάριος Αγκελα Μέρκελ. Ο φόβος της αστάθειας αφυπνίζει και τους πιο «δύσκολους». «Στο τέλος, θα πρέπει να επιδιώξουμε συμβιβασμό», είπε την Τετάρτη ο Ολλανδός πρωθυπουργός Μαρκ Ρούτε. «Η Ε.Ε., ως σημαντικός στυλοβάτης της ασφάλειας και της σταθερότητας στον κόσμο, δεν πρέπει να βγει αποδυναμωμένη απ' αυτό». Για τον ίδιο λόγο εντείνονται οι εκκλήσεις υπέρ μιας διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης. Μέσα στην καταιγίδα διαμορφώνεται η νέα Ευρώπη.

ΣΧΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Δίγλωσσα βρέφη

«Φωνές βοώντων εν τη ερήμω»: Αν και χαμένη πια η λειτουργία της δοτικής («εν τη ερήμω»), χαμένη και η εκφραστική δυναμική της μετοχής («βοώντων»), η φράση επιμένει να κραυγάζει μιαν αλήθεια ζωντανή, έστω και θαμμένη στην αδιαφορία. Ξεμυτίζουν ακόμα φωνές με σθεναρή την επίγνωση της ματαιοπονίας, προορισμένες για τη δημοσιότητα, ενώ προβλέπουν («και πολλοί προβλέπουν») ότι η δημοσιότητα θα αποδειχθεί έρημος, όπου τίποτα δεν ηχεί για να απηχείται.

Πόσοι από τους αναγνώστες τής εδώ επιφυλλίδας θα εκτιμήσουν τυχόν διαμαρτυρίες ή την οργή και την αγανάκτηση για την υπουργική απόφαση «να αρχίζει από το νηπιαγωγείο η διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας στην Ελλάδα»; Στην έρημο της α-νοησίας που καταπίνει προοδευτικά και αδυσώπητα την πολιτική, ο υπουργικός φετφάς γυαλίζει (και αυτό επιδίωκε), ωσάν πρωτοβουλία «προοδευτική», «εκσυγχρονιστική», μέγιστης «χρησιμότητας». Μην ξεχνάμε ότι μόνιμος καϋμός της Δεξιάς είναι να μη φανεί ποτέ ότι υστερεί σε επιδόσεις «προοδευτικής» αρλούμπας ανταγωνιζόμενη τον μπδενισμό τής τάχα και Αριστεράς.

Αγγλικά από το νηπιαγωγείο, σημαίνει, για τους «θεωρητικούς» της καταναλωτικής μονομανίας, την υποταγή ακόμα και του ψυχισμού των νηπίων στη χρησιμοθηρική μονομανία. «Να έχει εφόδιο το παιδί δύο γλώσσες» – εφόδιο,

Ο νους δεν αντέχει τόση ανοησία.

όπλο, χρηστικό εργαλείο, κλειδί πρόσβασης στον πλανητικά αποθεωμένο πρωτογονισμό της ωφελιμοθηρίας. Να είμαστε σίγουροι ότι θα σταδιοδρομήσει θριαμβικά το παιδί σαν γενίτσαρος του μηχανοργανωμένου διεθνισμού της αγγλοφωνίας.

Δεκαετίες τώρα, έχουν την ευθύνη της παιδείας (δηλαδή την τρομακτική σε συνέπειες δυνατότητα να καθορίζουν την «καλλιέργεια», την ποιότητα στη ζωή μας) άνθρωποι που αποδείχτηκαν ή αποδείχνονται ανίκανοι να υποψιαστούν τι σημαίνει «μητρική γλώσσα», ποια η διαφορά της μητρικής από κάθε άλλη, διδαγμένη, με γραμματικές και συντακτικό, γλώσσα. Που να πάρει η ευχή, δεν μπορούν να τα ξέρουν όλα οι δικηγόροι ή να αρκούν οποιαδήποτε διδακτορικά για να καθορίζει κάποιος την παιδεία ενός λαού (την «ψυχή» του), χωρίς να έχει ποτέ ξεφυλλίσει, έστω, τα στοιχειώδη της ανθρωπολογικής σπουδής.

Γράφει ο κάθε άλλο παρά αναχρονιστικός Ζακ Λακάν: «Η κυριαρχία του καρτεσιανού cogito στη νεωτερικότητα φτάνει στο σημείο να περιορίζει την υποκειμενικότητα σε μια εξουσιαστική δυνατότητα ανυπαρκτοποίησης (neantisation)». Τι θα πει αυτό; «Το υποκείμενο αντλεί τη βεβαιότητα ότι υπάρχει από τη νόηση (cogito), εξουσιάζει την ύπαρξή του με τη νοητική εκδοχή της, η νόηση μηδενίζει την υπαρκτική πραγματικότητα. Μετασχηματίζεται το υποκείμενο σε μονάδα μιας αυτοσυνειδησίας που τη διαμορφώνουν εξωτερικοί παράγοντες: ο νομικισμός, τα ατομικά δικαιώματα, η τεχνητά διεγερμένη καταναλωτική προτεραιότητα».

Η ισχυρότερη αντίσταση σε αυτή την «ανυπαρκτοποίηση» είναι η μητρική γλώσσα. Η μητρική γλώσσα γεννιέται και λειτουργεί συνδέοντας φωνητικά σημαίνοντα με εμπειρικά (όχι απλώς νοητικά) σημαινόμενα, γεννιέται από τις σχέσεις και παραπέμπει σε σχέσεις, σηματοδοτεί εμπειρίες, όχι «γυμνές έννοιες». Πολλαπλά σημαίνοντα για το ίδιο σημαινόμενο πλουτίζουν προοδευτικά την εκφραστική ικανότητα του παιδιού, αλλά δεν αναιρούν την πρωταρχική, εμπειρική-βιωματική γνώση που του εξασφαλίζει η μητρική γλώσσα.

Το νηπιαγωγείο είναι ο πρώτος χώρος όπου η μητρική γλώσσα «κοινωνείται», διευρύνεται η σημαντική λειτουργία των λέξεων, συνδέεται και με καινούργιες εμπειρίες. Διπλός σημαντικός κώδικας (μια δεύτερη γλώσσα, παράλληλη με τη μητρική), αν επιβληθεί διατεταγμένα, μεταθέτει αναπόφευκτα τη γνώση από την εμπειρία της σχέσης σε μόνη την ατομική (χρηστική) κατανόηση. Από το νηπιαγωγείο τα παιδιά να ταυτίζουν τη γνώση με τη συμβατικά σημαινόμενη κατανόηση, αποκομμένη από την εμπειρία της σχέσης – το σχολείο να ετοιμάζει μεθοδικά ανέραστους ανθρώπους, «κνίτες» που υπηρετούν ιδεολογήματα.

Το φαιδρότερο από όλα: Δεκαετίες τώρα, η αγγλική γλώσσα διδάσκεται στα ελληνικά σχολεία, από την πρώτη του Δημοτικού ώς και την τρίτη Λυκείου – δώδεκα χρόνια. Με ποιο αποτέλεσμα; Ολοι ξέρουμε και ζούμε το σχεδόν μηδενικό αποτέλεσμα – σκέτη ντροπή. Επαρκή αγγλικά μαθαίνουν τα παιδιά μόνο σε ελάχιστα «ιδιωτικά» σχολεία προσιτά σε κροίσους. Οταν το σχολείο δεν κατορθώνει να εκπαιδεύσει τα παιδιά στη χρήση (απαραίτητη) μιας διεθνούς γλώσσας, τι νόημα μπορεί να έχει η εξαγγελία επέκτασης της αποτυχίας και στο Νηπιαγωγείο; Δεν είναι χυδαία η πρόκληση για τη νοημοσύνη του πολίτη;

Με άτεγκτη νομοτέλεια, το ελλαδικό μας κρατίδιο οδηγείται ταχύτατα στην κατάποσή του από τον σφριγηλό μεγαλοϊδεατισμό των Τούρκων. Ας όψονται οι «προοδευτικές» δυνάμεις του μεταπρατικού μας Ελλαδέξ – ούτε αφορισμοί ούτε θρήνοι έχουν πια νόημα. Ημασταν οι προνομιούχοι του χρόνου και οι καταδικασμένοι του χώρου, αποδειχθήκαμε ανίκανοι να αντέξουμε την ευγένεια της καταγωγής και της γλώσσας μας.

Αγγλικά από το Νηπιαγωγείο λοιπόν, τώρα πια όλα επιτρέπονται, αφού τίποτα δεν έχει νόημα.

Το Βαρώσι είναι για τους Βαρωσιώτες, όχι για το Εβκάφ

Του **ΑΧΙΛΛΕΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ**

Υπάρχει συζήτηση για την περιφραγμένη πόλη της Αμμοχώστου (Βαρώσι). Είναι ένα πολύ μεγάλο θέμα για τους Ελληνοκύπριους και έχει επίσης γίνει αντικείμενο των εκλογών στα Κατεχόμενα. Είναι επίσης ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) σε νομικές διαδικασίες εναντίον της Τουρκίας με την συμμετοχή του Εβκάφ. Το Εβκάφ είναι ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα από το 1571 το οποίο διαχειρίζεται καταπιστεύματα - βακούφια (Vakfs) και λειτουργεί ως καταπιστευματοδόχος (muttavelli). Οι Άγγλοι το χειρίζονταν ως τμήμα της Αποικιοκρατικής Διοίκησης και πώλησαν γη που ανήκε σε βακούφια. Με νομοθεσία τον Μάιο του 1944 οι Άγγλοι αποδέχτηκαν να πληρώνουν στο Εβκάφ ως αποζημίωση στο διηνεκές το ετήσιο ποσό των STG £2230. Με τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης του '60, στο Παράρτημα Ω, η Αγγλική Κυβέρνηση (μετά από απαίτηση του Εβκάφ της τάξης των STG£4εκ.) συμφώνησε να πληρώσει το ποσό των STG£1.5εκ. με αντάλλαγμα την επιβεβαίωση από την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα (περιλαμβανομένου του Υψηλού Συμβουλίου του Εβκάφ) ότι δεν υπήρχε οποιαδήποτε χρηματική απαίτηση εναντίον της αγγλικής κυβέρνησης. Μάλιστα, ποσό STG£ 0,5 εκατ. πληρώθηκε στον κοινό λογαριασμό του δρα Κιουτσούκ, (που ήταν πρόεδρος του Υψηλού Συμβουλίου του Εβκάφ) και του κυρίου Ντενκτάς.

Η ιστορία έχει ως εξής: Η πρώτη απαίτηση από το Εβκάφ για περιουσίες στο Βαρώσι φαίνεται στην υπόθεση Αρέστης – Ξενίδης v. Τουρκίας (1999) ενώπιον του ΕΔΑΔ. Η αιτήτρια με βάση το πιστοποιητικό ιδιοκτησίας της Κυπριακής Δημοκρατίας διεκδικούσε αποζημιώσεις για απώλεια χρήσης. Το Δικαστήριο απέρριψε τις θέσεις του Εβκάφ, στο στάδιο του παραδεκτού τον Μάρτιο του 2005 και τελικά επιδίκασε αποζημιώσεις για διαφυγόντα εισοδήματα. Όμως, το Εβκάφ είχε επίσης κάνει αίτηση το 2000, στο Επαρχιακό Δικαστήριο Αμμοχώστου της υποτελούς τοπικής διοίκησης και εξασφάλισε απόφαση τον Δεκέμβριο του 2005, ότι 1472 τίτλοι στο Βαρώσι που άνηκαν δήθεν στο Βακούφικο του Αμπντουλάχ Πασά, ήταν του Εβκάφ. (Απόφαση 2005). Αυτό κατέστη επίδικο θέμα στην υπόθεση KV Mediterranean ενώπιον της Επιτροπής Ακίνητης Ιδιοκτησίας της Τουρκίας στην κατεχόμενη Λευκωσία (ΕΑΙ). Οι αιτητές κατέθεσαν προσφυγή το 2010 για απώλεια εισοδημάτων από το 1974, καθώς και ανάκτηση της κατοχής της περιουσίας τους. Η ΕΑΙ αποδέχθηκε το Εβκάφ ως ενδιαφερόμενο μέρος και μετά την εξάντληση των εσωτερικών ένδικων μέσων η υπόθεση κατέληξε στο ΕΔΑΔ.

Το θέμα είναι κατά πόσο η ιδιοκτησία των αιτητών στο Βαρώσι έχει επηρεαστεί από την εισβολή το 1974 και τον συνεπακόλουθο έλεγχο που εξασκεί στα κατεχόμενα η Τουρκία, καθώς και την απαίτηση του Εβκάφ. Όσον αφορά το πρώτο, τα πράγματα έχουν ξεκαθαρίσει με τις αποφάσεις Λοϊζίδου εναντίον Τουρκίας στο ΕΔΑΔ, όπου η αιτήτρια είναι ακόμη ο νόμιμος ιδιοκτήτης. Όμως, για να διεκδικήσουν αυτό τους το δικαίωμα για επιστροφή και απώλεια εσόδων πρέπει οι αιτητές να αποδείξουν την ιδιοκτησία τους ενώπιον της ΕΑΙ. Το ερώτημα είναι κατά πόσο τα πιστοποιητικά της Κυπριακής Δημοκρατίας που έχουν αναγνωριστεί από το ΕΔΑΔ ή η Απόφαση 2005 που δίδει δικαιώματα στο Εβκάφ, θα υπερισχύσει. Κανονικά οι αποφάσεις του ΕΔΑΔ έχουν προτεραιότητα και υποστηρίζονται από τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών όπως για παράδειγμα το 550 του 1984. Όμως, ερώτημα δημιουργείται σε περίπτωση που η διοίκηση στα Κατεχόμενα ανοίξει το Βαρώσι. Είναι τεράστιας σημασίας το θέμα αυτό, δεδομένου ότι προσπαθούμε να λύσουμε το Κυπριακό στη βάση του σεβασμού των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Δυστυχώς, μόνο ένας μικρός αριθμός υποθέσεων (280) σχετικά με το Βαρώσι έχουν καταχωρηθεί στην ΕΑΙ, εάν λάβουμε υπόψη ότι το Βαρώσι αποτελείται από 6082 τεμάχια. Τα 425 βρίσκονται στο παραλιακό μέτωπο, από το ξενοδοχείο Κωνστάντια μέχρι το Golden Sands. Αν οι Ε/κ ιδιοκτήτες δεν προσφύγουν στην ΕΑΙ για αποκατάσταση, εμφανώς οι πιθανότητες επιστροφής τους επηρεάζονται δυσμενώς. Ακόμη ένα θέμα το οποίο αξίζει συζήτησης είναι η μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό της αξίας των περιουσιών σε σχέση με τις αποζημιώσεις που θα επιδικαστούν. Από τη μία, η ε/κ πλευρά θεωρεί ότι οι τιμές στην Αμμόχωστο (που βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Δημοκρατίας), όπως για παράδειγμα η περιοχή στον Πρωταρά, είναι η βάση. Από την άλλη η διοίκηση στα Κατεχόμενα θεωρεί ότι οι τιμές στην Αμμόχωστο (που δεν βρίσκεται υπό τον έλεγχο της Δημοκρατίας), όπως για παράδειγμα η περιοχή στη Σαλαμίνα, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν. Ποια από τις δύο τιμές θα είναι η βάση της επιδίκασης των αποζημιώσεων;

Συμπερασματικά η επιστροφή του Βαρωσιού στους κατοίκους του ήταν πάντα μέρος των Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και ο φάρος της λύσης. Δυστυχώς, η στασιμότητα στο Κυπριακό έχει επιπτώσεις, με πρώτο το Βαρώσι. Η καθυστέρηση στις διαπραγματεύσεις έχει σπρώξει τους νόμιμους ιδιοκτήτες να διεκδικήσουν τα δικαιώματα τους και να προσφύγουν στο ΕΔΑΔ εναντίον της Τουρκίας, όπου το Εβκάφ συνεχίζει να διεκδικεί το Βαρώσι, ασχέτως του αποικιακού συμβιβασμού. Εάν οι Βαρωσιώτες επιθυμούν αποκατάσταση των περιουσιών τους, η ΕΑΙ φαίνεται να είναι η μόνη οδός προς το ΕΔΑΔ. Εάν αποτύχουν να εξαντλήσουν αυτό το Τουρκικό ένδικο μέσο, τότε είναι πολύ πιθανό, σε περίπτωση ανοίγματος του Βαρωσιού – κάτω από Τουρκικό έλεγχο – αυτοί να μην μπορούν να ανακτήσουν κατοχή των περιουσιών τους. Χρειάζεται, λοιπόν, σοβαρή σκέψη, συζήτηση και οργάνωση από φορείς, γιατί το Βαρώσι ανήκει στους Βαρωσιώτες.

Ο κ. Αχιλλέας Δημητριάδης είναι νομικός.

EPA/YONHAP SOUTH KOREA OUT

Ραντάρ των United States Forces Korea έχει αναπτυχθεί κοντά στη Yeoncheon της Νότιας Κορέας, κοντά στα σύνορα με τη Βόρεια Κορέα.

Με «μαεστρία» στον βάλτο της ακήρυκτης διχοτόμησης

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Πιθανώς σε μιαν άλλη χώρα όλα αυτά θα έμοιαζαν με θέατρο του παράλογου, πάρα ταύτα στη νήσον εμφανίζονται ως «εξωτερική πολιτική». Τα παραδείγματα αφθονούν καθώς η στροφή Αναστασιάδη στο Κυπριακό επέτρεψε σε όλο το φάσμα του εθνικολαϊκισμού να αφήσει όλα τα λουλούδια του να ανθίσουν:

1) Διαρκείς συμμαχίες και στρατιωτικές ασκήσεις γύρω από την Κύπρο για να στείλουμε «μηνύματα» στην Τουρκία. Ποιοι θα τις κάνουν; Κάποιοι άλλοι (όπως Αίγυπτος, Γαλλία, ΗΑΕ, Ιορδανία, Ισραήλ), καθώς η Κύπρος δεν διαθέτει ούτε ναυτικό, ούτε αεροπορία. Γιατί να τις κάνουν οι άλλοι για εμάς; Προφανώς επειδή έχουμε το δίκαιο με το μέρος μας. Πού και πότε έγινε κάτι ανάλογο και γιατί να γίνει τώρα στα ανοικτά της Κύπρου; Άγνωστο.

2) Αναβίωση του Δόγματος του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου Ελλάδας-Κύπρου. Παραβλέπω το γεγονός πως το δόγμα υπήρξε ένα κανονικό story telling από τον Γ. Αρσένη στη μάχη για τη διαδοχή του Α. Παπανδρέου και που αξιοποίησε κανονικά και ο Γ. Κληρίδης στο νησί, ουδείς απαντά το ερώτημα: άλλαξε κάτι στην αμυντική δυνατότητα της Κύπρου με το δόγμα; Προσέθεσε ισχύ; Πότε και πώς; Θυμίζω ότι απλώς παίξαμε με τη φωτιά με τους S-300 και ευτυχώς που ο Γ. Κρανιδιώτης εισηγήθηκε να πάνε στην Κρήτη και ο Κ. Σημίτης τον άκουσε και έτσι έμεινε ανοικτή η πόρτα για την ενταξιακή διαδικασία...

3) Εσχάτως διάφοροι περίεργοι τύποι ζητούν ενίσχυση των εξοπλιστικών προγραμμάτων και ενδυνάμωση της Ε.Φ. Βέβαια, αποφεύγουν να πουν αν διαθέτει το Υπουργείο Άμυνας ποσά πέρα από τις τρέχουσες υπηρεσιακές του ανάγκες και αν οι αντοχές της οικονομίας μπορούν να ισορροπήσουν τις επιπτώσεις από τον κορωνοϊό. Κουβέντα να γίνεται, μήπως ρωτά και κανένας τι σημαίνει για την Κύπρο να αδιαφορήσει για την πολιτική/διπλωματική διάσταση του Κυπριακού και τι θα σημαίνει στροφή στην αμυντική προπαρασκευή;

4) Σε κάθε ανακοίνωση που προκύπτει μια αρνητική δήλωση για την Τουρκία, προβάλλεται μόνο αυτό το σημείο. Έτσι δημιουργείται η ψευδής εικόνα ότι η αποδοκιμασία ισούται με μέτρα, με κυρώσεις, με χαστούκια κ.λπ. Αν παραγνωρίζουμε τα συμφέροντα που έχουν οι άλλες χώρες, ή, αν υποτιμούμε τις ικανότητες της τουρκικής διπλωματίας, μόνο ένας είναι ο χαμένος. Επιπρόσθετα, ο όγκος της Τουρκίας είναι τόσο μεγάλος που και αν υπάρχουν κάποιες κυρώσεις τις απορροφά μέσα σε μια μέρα. Το αποκορύφωμα της ασταθούς εικόνας. Η προεδρία της Γ.Σ. του ΟΗΕ πέρασε χωρίς ανθυποψήφιο στον Τούρκο διπλωμάτη Βολκάν Μπόζκιρ. Ωστόσο, για ορισμένα υποταγμένα Μέσα, η Ελλάδα, η Κύπρος και η Αρμενία έκαναν σπουδαία κίνηση, καθώς ζήτησαν ψηφοφορία για να αποτρέψουν τη διά βοής εκλογή Μπόζκιρ...

5) Σε επαφές με άλλους ηγέτες, κατά κανόνα δεν βγαίνει κοινή ανακοίνωση. Στα ανακοινωθέντα που προωθεί η προεδρία ή το ΥΠΕΞ γίνεται αναφορά μόνο στο τι είπαν οι Κύπριοι επίσημοι, παραλείπεται κάθε άλλο τμήμα της συζήτησης και έτσι καλλιεργείται η ψευδής εντύπωση ότι όλοι μάς κατανοούν και ότι «κερδίζωμεν έδαφος», όπως έλεγε συχνά ο Σ. Κυπριανού. Εξαίρεση στον κανόνα. Το ρωσικό ΥΠΕΞ σε σχέση με την τηλεφωνική επικοινωνία Λαβρόφ - Χριστοδουλίδη στις 17/6 δημοσίως σημείωσε ότι «οι δύο υπουργοί είχαν επίσης μια εις βάθος συζήτηση για τις εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο με έμφαση στις ενέργειες για προώθηση της διαδικασίας για διευθέτηση του Κυπριακού, περιλαμβανομένου του ρόλου των Η.Ε. σε αυτή τη διαδικασία». Αντίθετα το κυπριακό ΥΠΕΞ στην ιστοσελίδα του λέει ότι δύο υπουργοί «συζήτησαν το κυπριακό ζήτημα, περιφερειακές υποθέσεις με έμφαση στις τελευταίες εξελίξεις στην Α. Μεσόγειο και την κατάσταση στη Λιβύη»(!).

6) Κυριαρχεί η μονομέρεια και βέβαια η συσκότιση επί των αποτελεσμάτων της κυπριακής προσπάθειας για απομόνωση της Τουρκίας στα διεθνή φόρα. Η κυπριακή διπλωματία για κανένα άλλο θέμα δεν ενδιαφέρεται, πλην της καταδίκης της Τουρκίας. Στην πολιτική, ωστόσο, μετρά μόνο το αποτέλεσμα, ποτέ οι προθέσεις, ή οι δηλώσεις ή τα επίθετα. Το αποτέλεσμα είναι πως σήμερα μόνο τουρκικά ερευνητικά κινούνται στην κυπριακή ΑΟΖ. Κινούνται ως αποτέλεσμα μιας επιλογής: αντικατάσταση της διαδικασίας επίλυσης (μη συνομιλίες για τρία χρόνια) και τριμερείς περιοδείες για να απομονωθεί η Τουρκία στα ζητήματα ενέργειας. Να το αποτέλεσμα!

7) Όσο περισσότερες δυσκολίες συναντούμε εκτός, άλλο τόσο μεγαλώνουν τα επίθετα εντός: παραβατικές, έκνομες, πειρατικές, προκλητικές κ.λπ. ενέργειες της Τουρκίας. Στην πολιτική, όμως, μετρά μόνο το ουσιώδες, δηλαδή αν αυτά τα απέτρεψες με τις δικές σου επιλογές, όχι αν τα καταδίκασες.

8) Όλα μαζί τα πιο πάνω έδωσαν ώθηση στη μισαλλόδοξη ρητορική, στην εθνικολαϊκιστική συνθηματολογία περί της υπεροχής του Ε/κ έναντι κάθε άλλου Κύπριου «μουλλά», που κακώς κατοικεί στο νησί και τυχαίνει να ανήκει σε άλλο εθνοφυλετικό κλίμα. Καθόλου τυχαίο που μόνο στην Κύπρο δεν κουνήθηκε φύλλο για τον Τζ. Φλόιντ.

9) Έχουν περάσει ακριβώς τρία χρόνια χωρίς συνομιλίες με απέναντι τον μακράν πιο ορθολογικό Τ/κ πολιτικό, τον Μ. Ακιντζί. Αν αυτό δεν είναι ο ορισμός του ε/κ ανορθολογισμού, τότε οι έννοιες έχουν χάσει το νόημά τους. Ερμηνεύοντας τον Θουκυδίδη κατανοούμε τι έκανε η ε/κ ηγεσία στα τρία τελευταία χρόνια: «Άλλαξε την καθιερωμένη σημασία των λέξεων, ώστε να ταιριάζει με τις πράξεις της». Η παραπλάνηση αντικατέστησε τη λογική, το συλλογικό συμφέρον παραμερίστηκε, η ιδιοτέλεια πήρε τα ύψη, το πρόσκαιρο θεωρήθηκε ως μόνιμο, το μέλλον θυσιάζεται στην τυφλή πολιτική που μάς οδηγεί πιο βαθειά στον βάλτο της ακήρυκτης διχοτόμησης.

www.larkoslarkou.org.cy

Ένταξη στην Ε.Ε. Δεκαέξι χρόνια μετά η εξαπάτηση συνεχίζεται

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Η Κύπρος την 1η Μαΐου του 2004 κατέστη πλήρες μέλος της Ε.Ε. στη βάση της Συνθήκης Προσχώρησης που υπογράφηκε στις 16 Απριλίου 2003, στη Στοά του Αττάλου στην Αθήνα, από τον τότε πρόεδρο της Δημοκρατίας Τάσσο Παπαδόπουλο. Εδώ και δεκαέξι χρόνια μπορούμε να αποκαλούμαστε Ευρωπαίοι πολίτες με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Η μέχρι τώρα πορεία μας εντός της ενωμένης Ευρώπης έδειξε ότι ανεξαρτήτως του μεγέθους μας και του εθνικού μας προβλήματος, η μοιρασμένη Κύπρος αντιμετωπίζεται από τους εταίρους μας ως ισότιμο μέλος χωρίς διακρίσεις και με τον πρέποντα σεβασμό.

Γι' αυτό τον λόγο η ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε., και μάλιστα χωρίς τη λύση του Κυπριακού, θεωρείται το μεγαλύτερο επίτευγμα του ελληνισμού τα τελευταία 50 χρόνια. Για να καταλάβουμε το μέγεθος της επιτυχίας που κατάφεραν οι Γλαύκος Κληρίδης και Κώστας Σημίτης καλό είναι να αναλογιστούμε πώς θα αντιμετωπίζαμε τις διάφορες κρίσεις χωρίς τη συνδρομή της Ε.Ε. Αντιλαμβανόμαστε όμως τη μεγάλη σημασία του να είναι η Κύπρος μια ευρωπαϊκή χώρα; Σίγουρα ναι. Σε αυτό υπάρχει σχεδόν ομοφωνία. Ο ευρωσπεπτικισμός στη χώρα μας είναι σχεδόν ανύπαρκτος, κάτι που υποδηλοί ότι είμαστε ικανοποιημένοι με τη μέχρι τώρα ευρωπαϊκή μας πορεία. Το ερώτημα, όμως, είναι αν και οι εταίροι μας είναι ικανοποιημένοι. Σε κάθε «συμβίωση» πρέπει και οι δύο πλευρές να είναι ικανοποιημένες για να χαρακτηριστεί ένας «γάμος» υγιής. Για να απαντήσουμε στο πιο πάνω θα πρέπει να πάμε δεκαέξι χρόνια πριν και να θυμηθούμε τις συνθήκες υπό τις οποίες εντάχθηκε η Κύπρος στην ενωμένη Ευρώπη. «Προσωπικά αισθάνομαι ότι έχω εξαπατηθεί από την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Έκανα τα πάντα για να δημιουργήσω τις συνθήκες που θα επιτρέπουν στους Ελληνοκυπρίους να αποδεχθούν το σχέδιο του ΟΗΕ, προφανώς μάταια. Δεχθήκαμε, κατόπιν αιτήσεως των Ελληνοκυπρίων, η επίλυση του προβλήματος να μην αποτελέσει πρόκριμα για την ένταξη της Κύπρου, αλλά η κυπριακή κυβέρνηση όφειλε να κάνει ό,τι είναι δυνατόν για την εξεύρεση λύσης», δήλωνε ο Γκίντερ Φερχόιγκεν, ο επίτροπος διεύρυνσης, ενώπιον των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αμέσως μετά το δακρύβρεχτο Όχι του Τάσσου Παπαδόπουλου.

Δυστυχώς αυτή είναι η πικρή αλήθεια. Ενταχθήκαμε στην ενωμένη Ευρώπη με «ψευδείς παραστάσεις». Και αν κάποιοι νομίζουν ότι οι Ευρωπαίοι το έχουν λησμονήσει, είναι εκτός πραγματικότητας.

Εκτός αυτού δυστυχώς έχουμε ξεχάσει και τον σκοπό της ένταξής μας. Αφενός μεν να λειτουργήσει ως καταλύτης για επίλυση του Κυπριακού και αφετέρου οι όποιες διαφορές προκύψουν, μετά τη λύση, να μπορούν να επιλυθούν μέσα στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής φιλοσοφίας δηλαδή του pacta sunt servanda (οι συνθήκες πρέπει να διατηρούνται), όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο πρωτεργάτης της ένταξης, Γλαύκος Κληρίδης, στο βιβλίο του «Ντοκουμέντα μιας εποχής». Σίγουρα οι έκνομες ενέργειες της Τουρκίας είναι κάτι το οποίο αφορά άμεσα την Ευρώπη καθότι στρέφονται κατά κράτων μελών, κυρίως κατά της Κύπρου και της Ελλάδος, και ορθά θεωρείται ευρωπαϊκό πρόβλημα. Όμως το Κυπριακό, του οποίου η μη επίλυση είναι μια εκ των κυριοτέρων γενεσιουργών αιτιών για την ένταση στην ανατολική μεσόγειο, δεν θεωρείται, τουλάχιστον για τους εταίρους μας, ευρωπαϊκό θέμα. Μπορεί να μην το λένε ευθέως, αλλά θεωρούν το Κυπριακό ένα βαρίδι, έναν βραχνά που, παρά τη θέληση τους τους το «πασάραμε» το 2004.

Συνεπώς όταν ο ΠτΔ και ο ΥΠΕΞ πιέζουν την Ευρώπη για συμπαράσταση, θέλοντας να υποδείξουν στους εταίρους μας τις υποχρεώσεις τους στο πλαίσιο της εταιρικής αλληλεγγύης καλό είναι να θυμούνται και τη δική μας υποχρέωση προς αυτούς που δεν είναι τίποτε άλλο από την πολιτική βούληση για λύση του Κυπριακού, κάτι που δυστυχώς μετά το Κραν Μοντάνα οι εταίροι μας το αμφισβητούν. Δεν είναι τυχαίο που οι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι, όσον αφορά το Κυπριακό, μας παραπέμπουν στις πρωτοβουλίες του γ.γ. των Η.Ε., ο οποίος σε όλες του τις εκθέσεις, μετά το τραγικό ναυάγιο στην Ελβετία, επιρρίπτει εξίσου ευθύνες και στη δική μας πλευρά, απορρίπτοντας σαφέστατα το δικό μας αφήγημα για τα διαδραματισθέντα στο ελβετικό θέρετρο.

Ακόμα, όταν ο ΥΠΕΣ απευθύνεται στους ευρωπαίους με «θυμωμένο» ύφος, «κουνώντας» τους το δάκτυλο, θέλοντας να καταστήσει σαφές ότι η Κύπρος είναι κυρίαρχο κράτος, καλό είναι να γνωρίζει τα στοιχειώδη χαρακτηριστικά ενός κυριάρχου κράτους, που δεν είναι τίποτε άλλο από τη δυνατότητα να ασκεί κυριαρχία σε όλη του την επικράτεια, συμπεριλαμβανόμενης της ΑΟΖ. Να αντιληφθεί επιτέλους ότι δεν πρέπει να τεντώνουμε πολύ το σχοινί. Δεν πρέπει να παίζουμε με τη φωτιά ή καλύτερα, όπως αναφέρει η αρχαιοελληνική παροιμιακή φράση, δεν μπορούμε να συνεχίσουμε «την περί το φρέαρ όρχηση» (τον χορό γύρω από το πηγάδι), γιατί είτε θα καούμε είτε θα πέσουμε στο πηγάδι με αποτέλεσμα οι προοπτικές για τη μαρτυρική μας πατρίδα να είναι καταστροφικές. Είναι καιρός, αν πράγματι θέλουμε μια ευρωπαϊκή πορεία με προοπτική, να προσγειωθούμε και να σταματήσουμε τα παράδοξα. Κακά τα ψέματα, αλλά είναι επιεικώς παράδοξο να μιλάει η Ε.Ε. για λύση ΔΔΟ, που υποτίθεται είναι ο εθνικός μας στόχος, και εμείς, οι άμεσα ενδιαφερόμενοι, να σφυρίζουμε αδιάφορα, να παλινδρομούμε και να μιλούμε για σχέδια Β΄ και Γ΄, για πολιτική ανισότητα και κυρίως, δεκαέξι χρόνια μετά, να δηλώνουμε με τον πιο επίσημο τρόπο ότι, «όσο και αν επιθυμώ τη λύση του Κυπριακού άλλο τόσο δεν είμαι διατεθειμένος να περιφρονήσω την πλειοψηφία του Κυπριακού Ελληνισμού με βάση την ετυμηγορία του 2004», δηλαδή να υιοθετούμε και να πολιτευόμαστε στη βάση του Όχι του 2004, το οποίο για τους Ευρωπαίους θεωρήθηκε και δυστυχώς ακόμα θεωρείται εξαπάτηση. Ενόσω παλινδρομούμε δυστυχώς συνεχίζουμε την εξαπάτηση. Συνεχίζουμε να τους εξαπατούμε ενώ ταυτόχρονα απαιτούμε από αυτούς να επιδείξουν αλληλεγγύη και συμπαράσταση.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρ. υπολογιστών.

Το δύσκολο καλοκαίρι των «ντετέκτιβ» της ιχνηλάτησης

Οι τεχνικές και οι παγίδες

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Η διαδικασία, συνήθως, δεν διαρκεί πολλά λεπτά. Οι ερωτήσεις, απλές αλλά καίριες, στοχεύουν στη χαρτογράφηση των κοινωνικών επαφών ενός ασθενούς με COVID-19 σε βάθος δύο ή τριών 24ώρων. Τι γίνεται όμως όταν κάποιος αδυνατεί να μιλήσει; Στέλεχος της Πολιτικής Προστασίας θυμάται μιλώντας στην «Κ» την περίπτωση ενός ατόμου που διασωληνώθηκε άμεσα μετά τη διάγνωση. Ο ιχνηλάτης που είχε αναλάβει την υπόθεση προσπαθούσε επί μία ώρα στο τηλέφωνο

Σε ορισμένες χώρες αναζητείται το ψηφιακό αποτύπωμα ενός ατόμου μέσω κινητού. Στην Ελλάδα ακολουθείται μέχρι και σήμερα η πιο παραδοσιακή οδός των τηλεφωνικών συνεντεύξεων.

να καθοδηγήσει έναν συγγενή στα επόμενα βήματα. Επρεπε να βρει τον φορητό υπολογιστή του νοσηλευόμενου, τον κωδικό πρόσβασης και τα πιο πρόσφατα ραντεβού που είχε σημειώσει στην ατζέντα του, για να ακολουθήσει ένα ντόμινο τηλεφωνημάτων σε ανθρώπους οι οποίοι πιθανότατα είχαν εκτεθεί στον ιό.

Τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα, βάσει και των σχετικών οδηγιών του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, η ιχνηλάτηση υπήρξε ένας από τους βασικούς πυλώνες στην προσπάθεια περιορισμού της εξάπλωσης του νέου κορωνοϊού. Ασιατικές χώρες όπως η Κορέα και η Σιγκαπούρη βασίστηκαν σε μεγάλο βαθμό σε ηλεκτρονικά συστήματα επιτήρησης και προειδοποίησης. Μέσω εφαρμογών σε κινητά τηλέφωνα μπορούσε να αναζητηθεί το ψηφιακό αποτύπωμα ενός ατόμου και να βρεθεί κοντά σε ποιους πλησίασε.

Στη χώρα μας και σε άλλα κράτη ακολουθείται μέχρι και σήμερα η πιο παραδοσιακή οδός των τηλεφωνικών συνεντεύξεων.

Κάθε ασθενής καλείται να ανακαλέσει τις πιο πρόσφατες κινήσεις του. Πώς ταξίδεψε, ποιους συνάντησε σε απόσταση μικρότερη των δύο μέτρων για πάνω από 15 λεπτά, ώστε να ξεδιπλωθούν ακτινωτά οι υψηλού ρίσκου επαφές του. Ενα σύστημα που σε μεγάλο βαθμό βασίζεται στη μνήμη και στην ειλικρίνεια. Μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων στην Ελλάδα και το άνοιγμα των συνόρων σε τουρίστες του εξωτερικού η ιχνηλάτηση παραμένει ένα από τα βασικά εργαλεία ελέγχου διασποράς της νόσου.

Περίπου 40 επιστημονικά στελέχη του ΕΟΔΥ συγκρότησαν την πρώτη ομάδα που ξεκίνησε την ιχνηλάτηση για την COVID-19 στην Ελλάδα, όπως αναφέρει στην «Κ» η Ελένη Μαλτέζου, παιδίατρος λοιμωξιολόγος και διευθύντρια στη Διεύθυνση Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Παρέμβασης για λοιμώδη νοσήματα. Σε αυτούς προστέθηκαν και συνέδραμαν εθελοντικά τελειόφοιτοι νοσηλευτές στρατιωτικών σχολών.

Η κ. Μαλτέζου εξηγεί ότι η ιχνηλάτηση γίνεται και σε άλλα νοσήματα. Φέρνει ως παράδειγμα τη μηνιγγίτιδα, όπου οι ειδικοί θα ανατρέξουν στα παιδιά που κάθονταν στα διπλανά θρανία εάν ανιχνευθεί κάποιο κρούσμα σε ένα σχολείο. Αλλη νόσος στην οποία γίνεται ιχνηλάτηση είναι και η φυματίωση. Ωστόσο, η χαρτογράφηση της COVID-19 είχε άλλες ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό.

Οι ανακριτικοί υπάλληλοι

Στα μέσα Μαρτίου η Πολιτική Προστασία χρειάστηκε να στελεχώσει στη ΓΑΔΑ ομάδα ιχνηλατών για να μοιραστούν τον φόρτο των ερευνών. Περίπου 50 άτομα, ανακριτικοί υπάλληλοι της Αστυνομίας και της Διεύθυνσης Αντιμετώπισης Εγκλημάτων Εμπρησμού της Πυροσβεστικής εκπαιδεύτηκαν για τα σχετικά πρωτόκολλα. Με την ενεργοποίησή τους ο ΕΟΔΥ επικεντρώθηκε στις ιχνηλατήσεις σε νοσοκομειακό περιβάλλον. Ο σχεδιασμός της Πολιτικής Προστασίας προέβλεπε την κινητοποίηση έως και 150 ιχνηλατών πανελλαδικά σε φάση κορύφωσης της επιδημίας. Τελικά η πορεία της νόσου δεν απαίτησε να χρησιμοποιηθεί προσωπικό από αυτή τη δεξαμενή.

Αλλες χώρες ακολούθησαν διαφορετικό μοντέλο στελέχωσης παρόμοιων ομάδων. Στη Νέα Υόρκη 10.000 άνθρωποι υπέβαλαν αιτήσεις για 2.500 πόστα ιχνηλατών, ενώ στην Πολιτεία της Μασαχουσέτης στάλθηκαν 45.000 βιογραφικά για 1.700 αντίστοιχες θέσεις εργασίας. Δεν ήταν απαραίτητο να έχει κάποιος προϋπηρεσία ως υγειονομικός ή αστυνομικός. Οσοι επιλέγονταν, όμως, θα περνούσαν από σχετική εκπαίδευση.

Στέλεχος της Πολιτικής Προστασίας που μίλησε στην «Κ» υπό τον όρο της ανωνυμίας επισημαίνει ότι το κέντρο ιχνηλάτησης στη ΓΑΔΑ δεν μπήκε σε διαδικασία αστυνομικής διερεύνησης. Τα τηλεφωνήματα των ιχνηλατών δεν είχαν χαρακτήρα ανάκρισης και κατάθεσης, η οδηγία ήταν να μην υπάρξει στιγματισμός του ασθενούς. Οπως επισημαίνει ο ίδιος, πάντως, σε ορισμένες περιπτώσεις η αναμονή μπει σε υποχρεωτική καραντίνα ως στενή επαφή και ρισκάρει να χάσει την εργασία του.

«Ο κορωνοϊός μεταδίδεται και στην ασυμπτωματική φάση και στην προσυμπτωματική και δεν θέλεις να χάσεις κανένα», λέει η κ. Μαλτέζου. «Στην αρχή πηγαίναμε πίσω τέσσερα 24ωρα αναζητώντας τις στενές επαφές, πλέον όπως προβλέπεται από τις σχετικές οδηγίες πάμε στα δύο 24ωρα». Η ιχνηλάτηση δυσκολεύει σε συνθήκες συνωστισμού ή μεγάλης κινητικότητας. Ενα «τυφλό σημείο» θεωρητικά θα μπορούσε να είναι κάποιο μέσο συγκοινωνίας χωρίς ονομαστική λίστα επιβατών, όπως ένα λεωφορείο ή τρόλεϊ. Η κ. Μαλτέζου εξηγεί ότι σε αυτή την περίπτωση εξετάζεται αρχικά εάν ο ασθενής είχε συμπτώματα. Εφόσον η απάντηση είναι καταφατική, θα αναζητηθεί εάν αυτός και οι συνεπιβάτες του φορούσαν μάσκα, εάν τηρούσαν αποστάσεις ή είχαν ανοιχτά παράθυρα.

«Λαμβάνεις υπόψη πόσο εκτέθηκε κάποιος και εάν χρειαστεί ενημερώνεις ότι όσοι πήραν το συγκεκριμένο δρομολόγιο για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα θα πρέπει να είναι σε εγρήγορση για εμφάνιση συμπτωμάτων», λέει για αυτό το υποθετικό σενάριο. Ακόμη πιο δύσκολη θα ήταν πάντως μια ιχνηλάτηση στο μετρό, όπου ανανεώνεται ο κόσμος με μεγαλύτερη συχνότητα.

Οι τουρίστες

Ενα από τα ζητήματα στα οποία αναμένεται να εστιάσει η ιχνηλάτηση το καλοκαίρι είναι ο τουρισμός. Σε μια μεγάλη οθόνη στην αίθουσα συσκέψεων της Πολιτικής Προστασίας προβάλλεται ο χάρτης της καραντίνας των ταξιδιωτών του εξωτερικού. Σε αυτόν φαίνονται πολίτες οι οποίοι έχουν εισέλθει στην Ελλάδα πριν από τις 15 Ιουνίου και είχαν τεθεί σε περιορισμό βάσει των σχετικών κανονισμών, προτού απελευθερωθούν οι πτήσεις. Συνολικά, το απόγευμα της περασμένης Τετάρτης 17 Ιουνίου, 5.472 άτομα υπάγονταν ακόμη σε αυτό το καθεστώς. Μεγεθύνοντας τον χάρτη τα στελέχη της Πολιτικής Προστασίας μπορούν να εστιάσουν σε πόλη, οικοδομικό τετράγωνο, ή συγκεκριμένη οδό και να εμφανιστούν μπροστά τους τα στοιχεία του ατόμου, καθώς και οι ημέρες που του αναλογούν μέχρι να λήξει η περίοδος απομόνωσης. Τα επιβεβαιωμένα κρούσματα εμφανίζονται σε άλλο χάρτη της υπηρεσίας. Στα τέλη Φεβρουαρίου οι ειδικοί χρειάστηκε για πρώτη φορά να συμβουλευθούν σκαρίφημα θέσεων αεροπλάνου για την ιχνηλάτηση επαφών του πρώτου κρούσματος που ανιχνεύθηκε στην Ελλάδα. Στη σχετική φόρμα που θα συμπληρώνουν όσοι εισέρχονται στη χώρα θα πρέπει να αναφέρουν και τη θέση τους. Βάσει της νέας φάσης των μέτρων οι έλεγχοι στο αεροδρόμιο για όσους προέρχονται από χώρες χαμηλού επιδημιολογικού προφίλ είναι πλέον δειγματοληπτικοί. Σε περίπτωση ανίχνευσης του ιού σε κάποιον ξένο ταξιδιώτη ο ΕΟΔΥ θα ενημερώνει τη χώρα προέλευσης, αλλά και τη χώρα transit από όπου μπορεί να πέρασε ο τουρίστας με κάποια ενδιάμεση πτήση.

A.P./RICK BOWMER

Ερευνήτρια στις ΗΠΑ εκπαιδεύει ιχνηλάτες της νόσου COVID-19. Συχνά οι στενές επαφές ασθενών περιορίζονται στα μέλη του οικογενειακού τους περιβάλλοντος. Υπήρξαν όμως και άλλες πιο πολύπλοκες περιπτώσεις και στην Ελλάδα με δεκάδες επαφές.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Οι άγνωστοι πρωταγωνιστές μιας μεγάλης προσπάθειας

Μετά από τη μακρά περίοδο των περιοριστικών μέτρων, οι άνθρωποι σε κάθε γωνιά του πλανήτη προσπαθούν να προσαρμοστούν στα νέα δεδομένα που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοϊού. Η σταδιακή αποκλιμάκωση του υγειονομικού συναγερμού βρίσκει πολλές χώρες να θρηνούν για την απώλεια δεκάδων χιλιάδων ανθρώπινων ζωών. Στην Κύπρο είμαστε περήφανοι γιατί, ως κοινωνία και ως πολιτεία, θωρακίσαμε με επάρκεια το σύστημα υγείας, δώσαμε προτεραιότητα στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και περιορίσαμε στο ελάχιστο τις απώλειες.

Η συνεργασία της συντριπτικής πλειοψηφίας του πληθυσμού με τις αποφάσεις της πολιτείας συνέβαλε τα μέγιστα στην εδραίωση μιας εξαιρετικής επιδημιολογικής εικόνας, η οποία βοήθησε ώστε η Κύπρος να κάνει το βήμα εξόδου από το τούνελ της πανδημίας. Η εξέλιξη αυτή είναι το αποτέλεσμα της οργανωμένης προσπάθειας που ξεκίνησε από τότε που ο ιός άρχισε να εξαπλώνεται στην Κίνα. Πολύ έγκαιρα, οι Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας και η Μονάδα Επιδημιολογικής Επιτήρησης του Υπουργείου Υγείας τέθηκαν σε κινητοποίηση και ενεργοποίησαν το πλάνο δράσης για αντιμετώπιση της κρίσης. Πολύτιμοι συνεργάτες σε αυτή την προσπάθεια ήταν και παραμένουν οι ανεξάρτητοι επιστήμονες, που μετακάλεσα για να συνδράμουν. Επιθυμώ για μια ακόμη φορά να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μας προς τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής για τη βοήθεια που προσέφεραν και εξακολουθούν να προσφέρουν.

Καταλυτική η συμβολή πολλών ατόμων που εργάστηκαν με αυτοθυσία για την επιτυχή διαχείριση διαφόρων πτυχών της πανδημίας.

Ακούραστοι στρατιώτες υπήρξαν οι άνθρωποι της Υπηρεσίας Ασθενοφόρων του ΟΚΥπΥ, οι οποίοι υπό την καθοδήγηση της Ριάνας Κωνσταντίνου, ξεπέρασαν κυριολεκτικά εαυτούς και απέδειξαν τι θα πει εργατικότητα και ανιδιοτέλεια.

Καταλυτική ήταν η συμβολή πολλών ατόμων που εργάστηκαν με αυτοθυσία για την επιτυχή διαχείριση διαφόρων πτυχών της πανδημίας. Έχουμε αναφερθεί πολλάκις στους ιατρούς, δημόσιους και ιδιώτες, και τους νοσηλευτές στα νοσηλευτήρια, τους οποίους δικαίως χαρακτηρίσαμε ως τους ήρωες της πρώτης γραμμής. Τους ευχαριστούμε και πάλι. Είναι όμως και οι άλλοι, οι αφανείς ήρωες, που πάλεψαν ο καθένας από το δικό του οχυρό και τους οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ από καρδιάς.

Ακούραστοι στρατιώτες υπήρξαν οι άνθρωποι της Υπηρεσίας Ασθενοφόρων του ΟΚΥπΥ, οι οποίοι υπό την καθοδήγηση της Ριάνας Κωνσταντίνου, ξεπέρασαν κυριολεκτικά εαυτούς και απέδειξαν τι θα πει εργατικότητα και ανιδιοτέλεια. Τεράστια ήταν επίσης η συμβολή της ομάδας των εθελοντών, υπό τον Βαλεντίνο Σιλβέστρο, που ανέλαβαν το επώδυνο κομμάτι της ενημέρωσης ατόμων που βρέθηκαν θετικά στον ιό και την ιχνηλάτηση των επαφών τους. Γνωρίζω από πρώτο χέρι πόσο σχολαστική υπήρξε η δουλειά που έκαναν, για την οποία μάλιστα έχουμε αποσπάσει τα εύσημα από διεθνείς οργανισμούς. Ευχαριστίες οφείλουμε επίσης σε όλους τους εθελοντές που, υπό τον συντονισμό του Επιτρόπου Εθελοντισμού και ΜΚΟ Γιάννη Γιαννάκη, έσπευσαν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους προς την πατρίδα από διάφορα πόστα.

Η διαχείριση των περιστατικών στα δημόσια νοσηλευτήρια έγινε πιο αποτελεσματική χάρη στη λειτουργία των Ιατρείων Δημόσιας Υγείας, τα οποία συντόνισαν με επιτυχία οι Ολγα Καλακούτα και Ντενίζ Αλεξάνδρου, τις οποίες ευχαριστώ ιδιαίτερα, όπως επίσης και τους ιατρούς και το υπόλοιπο προσωπικό που τα στελέχωσε επάξια. Ευχαριστίες οφείλω και στον Διευθυντή των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, Λούη Παναγή, και την ομάδα του, που κυριολεκτικά εν μια νυκτί οργάνωσαν τον μηχανισμό για τα άτομα που έπρεπε να παραμείνουν σε καραντίνα, αλλά και για τη στελέχωση του τηλεφωνικού κέντρου 1450. Ευχαριστώ θερμά και τις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας που λειτούργησαν κέντρο ψυχικής τηλε-φροντίδας και υποστήριξης των θετικών στον ιό περιστατικών, των οικείων τους και άλλων ατόμων που χρειάστηκαν αυτές τις υπηρεσίες εν μέσω πανδημίας. Ευχαριστίες οφείλουμε στη Διεύθυνση Αγορών και Προμηθειών του Υπ. Υγείας για την τιτάνια προσπάθεια που είχε σαν αποτέλεσμα την έγκαιρη παραλαβή του εξοπλισμού από την Κίνα.

Αυτή η μεγάλη δοκιμασία ανέδειξε και τα τεράστια αποθέματα αλτρουϊσμού της κοινωνίας μας, όπως εκδηλώθηκαν μέσα από την οικονομική, υλική και ηθική βοήθεια που προσφέρθηκε χωρίς φειδώ όλο αυτό το διάστημα.

Η Κύπρος επιχειρεί την επιστροφή στην κανονικότητα με αισιοδοξία και αυτοπεποίθηση. Ο υγειονομικός κίνδυνος δεν έχει εξαλειφθεί οριστικά και για το λόγο αυτό οφείλουμε όλοι να παραμείνουμε σε εγρήγορση, γιατί όπως έχουμε πει πολλές φορές, δεν έχουμε την πολυτέλεια ενός πισωγυρίσματος. Το σύνθημα «θα τα καταφέρουμε» που υιοθετήσαμε ως στόχο από την αρχή αυτής της κρίσης δεν είναι κενό περιεχομένου. Είναι η υπόσχεση που δώσαμε ο ένας στον άλλο, στην οικογένειά μας, στη γειτονιά μας, στην κοινωνία μας. Είναι το δώρο ζωής που κάναμε στους ανθρώπους που αγαπούμε, είναι το μεγάλο διακύβευμα μιας προσπάθειας, η οποία συνεχίζεται μέχρι τέλους. Είμαι βέβαιος ότι με περισσότερη εμπειρία, πολύτιμες γνώσεις και ζωτική επάρκεια σε όλα τα επίπεδα, θα κάνουμε και αυτή τη φορά αυτό που πρέπει ώστε να βγούμε νικητές από τη δοκιμασία.

Ο κ. Κωνσταντίνος Ιωάννου είναι υπουργός Υγείας της Κυπριακής Δημοκρατίας

Οχι στους εκβιασμούς της Τουρκίας

Ο καγκελάριος της Αυστρίας Σεμπάστιαν Κουρτς μιλάει στην «Κ» για τις προκλήσεις της Ε.Ε. μετά την πανδημία

Συνέντευξη στον **ΣΤΕΦΑΝΟ ΤΣΑΚΙΡΗ**

Με δεδομένη τη διαρκώς αυξανόμενη τουρκική προκλητικότητα στα σύνορα της Ελλάδος και της Ευρώπης, το μεταναστευτικό καθώς και το επίκαιρο ζήτημα της πανδημίας, η «Κ» προσκάλεσε για μια συνέντευξη εφ' όλης της ύλης τον καγκελάριο της Αυστρίας, Σεμπάστιαν Κουρτς. Ο νεαρότερος αρχηγός κράτους του κόσμου μίλησε για το πώς μπορεί η Ευρώπη να αντιμετωπίσει την τουρκική απειλή, τον ρόλο των ΗΠΑ ως εγγυητριών της σταθερότητας στον κόσμο αλλά και για τη στάση που θα τηρήσει η Αυστρία στο μεταναστευτικό. Τόνισε ότι η ελληνική κυβέρνηση έχει σταθεί επάξια απέναντι στον κορωνοϊό και ότι είναι υψίστης σημασίας η Ευρωπαϊκή Ενωση να αντιμετωπίσει το ζήτημα αυτό πιο ενωμένη από ποτέ. Εξήρε την «άριστη» συνεργασία Αυστρίας - Ελλάδας και υπογράμμισε ότι η Ε.Ε. δεν θα πρέπει επ' ουδενί να επιτρέψει στην Τουρκία να την εκβιάζει. Και αυτό θα επιτευχθεί μόνον εάν όλα τα κράτη αποφασίσουν να ενεργήσουν αποφασιστικά σε πολιτικό επίπεδο.

> *Είμαι εξαιρετικά ικανοποιημένος με τη συνεργασία που έχουμε με τους φίλους μας στην Ευρώπη και ειδικότερα με την Ελλάδα. Ο κ. Μητσοτάκης ενήργησε γρήγορα και αποφασιστικά.*

> *Οι στόχοι μας είναι γνωστοί: Ενα Ταμείο Ανάκαμψης, περιορισμένης διάρκειας, για την αποφυγή μιας μόνιμης μεταφοράς πόρων, δάνεια αντί για επιχορηγήσεις και με ξεκάθαρες προϋποθέσεις για την εκταμίευση των πόρων.*

> *Δεν πρέπει να αφήσουμε την Τουρκία να χρησιμοποιεί τους μετανάστες για να εκβιάσει την Ε.Ε., όπως έχει προσπαθήσει επανειλημμένως.*

– Η Ευρώπη αυτή τη στιγμή αντιμετωπίζει μια πρωτόγνωρη κατάσταση μετά το πρώτο κύμα της πανδημίας. Κατά την άποψή σας, ποια είναι τα βασικά ερωτήματα τα οποία θα αναγκαστεί η Ε.Ε. να απαντήσει εντός του προσεχούς διαστήματος; Το ρωτώ αυτό διότι η χώρα σας, μαζί με μερικές άλλες της Ε.Ε., έχουν απορρίψει το οικονομικό πακέτο διάσωσης της Κομισιόν.

– Πρώτα από όλα, είναι σημαντικό να αναφέρω ότι η βασική προτεραιότητα για όλους μας είναι η αντιμετώπιση της πανδημίας με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο, να σώσουμε τον μέγιστο αριθμό ζωών, να κρατήσουμε τον αριθμό των κρουσμάτων χαμηλά και έτσι να θέσουμε γερές βάσεις για να ξανανοίξουμε τις οικονομίες μας. Είναι αναγκαίο να επανέλθουμε στην οικονομική κατάσταση που βρισκόμασταν προτού ξεσπάσει η πανδημία. Είμαι επίσης εξαιρετικά ικανοποιημένος με τη συνεργασία που έχουμε με τους φίλους μας στην Ευρώπη και ειδικότερα με την Ελλάδα. Ο κ. Μητσοτάκης ενήργησε γρήγορα και αποφασιστικά. Αυτός είναι εξάλλου ο λόγος για τον οποίο στην Ελλάδα η κατάσταση είναι τόσο θετική. Τέλος, είμαι ευχαριστημένος που έχουμε κατορθώσει να δουλέψουμε εντός της συνεργασίας με τις «Εξυπνες Χώρες» (σ.σ. των «νικητών» του κορωνοϊού) όπου έχουμε την ευκαιρία να συζητάμε και να ανταλλάσσουμε ιδέες για το πώς μπορούμε να υπερκεράσουμε την απειλή αυτή.

Στα Ευρωπαϊκά Συμβούλια είμαι πεπεισμένος πως τα πράγματα θα εξελιχθούν πολύ θετικά για όλους μας εάν δράσουμε ως ομάδα και βρούμε κοινές λύσεις που να λύνουν τα ζητήματα όλων των χωρών της Ευρώπης. Είχαμε μια πρώτη συζήτηση γύρω από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Ανάκαμψης προσφάτως και ανταλλάξαμε χρήσιμες απόψεις. Οπως είναι λογικό, υπήρχαν διαφορετικές απόψεις γύρω από τις προτάσεις της Κομισιόν. Την Παρασκευή ήταν η αρχή μιας μακράς διαπραγμάτευσης. Οσον αφορά τη θέση μας, είμαι σε διαρκή επικοινωνία με τους πρωθυπουργούς της Ολλανδίας, της Σουηδίας και της Δανίας για να χαράξουμε μια κοινή πορεία. Οι στόχοι μας είναι γνωστοί: Ενα Ταμείο Ανάκαμψης, περιορισμένης διάρκειας, για την αποφυγή μιας μόνιμης μεταφοράς πόρων, δάνεια αντί για επιχορηγήσεις και με ξεκάθαρες προϋποθέσεις για την εκταμίευση των πόρων. Ο στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε κίνητρα για μεταρρυθμίσεις. Αυτό θα καταστήσει τις οικονομίες μας περισσότερο ανθεκτικές και ανταγωνιστικές σε παγκόσμιο επίπεδο μεσοπρόθεσμα. Ενας ακόμα στόχος είναι το πώς να ρυθμίσουμε τις οικονομίες μας ώστε να μπορούν να αντεπεξέλθουν στις νέες προκλήσεις, όχι μόνον να συζητάμε το ύψος των ευρωπαϊκών πακέτων, δηλαδή αυτό που συνηθίζουμε να αποκαλούμε λανθασμένα «φρέσκο χρήμα». Είναι αλήθεια ότι όλοι μας έχουμε μεγάλη ευθύνη απέναντι στους φορολογουμένους μας οι οποίοι θα είναι εκείνοι που στο τέλος θα επωμισθούν και το κόστος. Εύχομαι στο τέλος να βρεθεί ένας συμβιβασμός.

– Θα ήθελα να συζητήσουμε λίγο για την Τουρκία και να σας ρωτήσω πώς θα πρέπει κατά την άποψή σας η Ευρώπη να αντιμετωπίσει τον τουρκικό αναθεωρητισμό απέναντι τόσο στην Ελλάδα όσο και στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου.

– Δεν πρέπει να επιτρέψουμε στην Τουρκία να μας εκβιάζει! Δεν πρέπει να αφήσουμε την Τουρκία να χρησιμοποιεί τους μετανάστες για να εκβιάσει την Ε.Ε., όπως έχει προσπαθήσει επανειλημμένως. Αυτός ακριβώς είναι ο λόγος για τον οποίο στείλαμε βοήθεια στον Εβρο τον περασμένο Μάρτιο: ώστε να βοηθήσουμε την Ελλάδα να υπερασπιστεί τα σύνορά της τα οποία ταυτόχρονα αποτελούν και τα σύνορα της Ε.Ε. και να στείλουμε ένα ξεκάθαρο μήνυμα στην Τουρκία. Είμαι πολύ χαρούμενος βλέποντας την Ε.Ε. να έχει βοηθήσει συνολικά την Ελλάδα να υπερασπιστεί να εξωτερικά σύνορα, ενώ ο FRONTEX διαδραμάτισε κομβικό ρόλο. Η απάντηση της Ε.Ε. απέναντι στην Τουρκία πρέπει πάντοτε να είναι ξεκάθαρη. Χρειάζεται να δείξουμε ενότητα όχι μόνο στο ζήτημα της μετανάστευσης αλλά και απέναντι σε αμφιλεγόμενα θέματα.

– Θεωρείτε ότι η απουσία ευρωπαϊκού στρατού είναι εμπόδιο σε αυτό; Θα μπορέσουμε να σχηματίσουμε ενιαίο στρατό στο μέλλον ή μήπως είναι οι διαφορετικές απόψεις πάνω στο ζήτημα ασύμβατες;

– Είμαστε ξεκάθαρα υπέρ της στενής συνεργασίας μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. σε θέματα ασφαλείας και αμύνης. Ετσι, συμμετέχουμε στην PESCO αλλά και σε άλλες αποστολές της Ε.Ε. στο εξωτερικό. Με αυτόν τον τρόπο, η Ε.Ε. μπορεί να συμβάλει ενεργά στο να διασφαλίσει τη σταθερότητα στα ανατολικά και νότια σύνορά της. Επιτρέψτε μου όμως να είμαι σαφής: δεν βλέπω την προοπτική για ενιαίο στρατό με ιδιαίτερα μεγάλη θέρμη επειδή η Αυστρία είναι μια ουδέτερη χώρα και κάτι τέτοιο θα ήταν νομικά αδύνατο για εμάς. Μια στενότερη συνεργασία παρ' όλα αυτά εξοικονομεί χρήματα και επιτρέπει συνέργειες μεταξύ στρατών κρατών-μελών της Ε.Ε., κάτι το οποίο μας κάνει όλους μαζί ισχυρότερους.

– Αν υπάρξουν νέες προκλήσεις από την Αγκυρα απέναντι στην Ελλάδα το καλοκαίρι, ποια θα είναι η απάντηση της Αυστρίας;

– Ελπίζουμε πως θα είναι δυνατό να σταματήσουν αντίστοιχες παραβιάσεις κυριαρχικών δικαιωμάτων μελών της Ε.Ε. από την Τουρκία. Εμείς, ως Ε.Ε., αποσκοπούμε σε καλές συνεργασίες με όλους τους γείτονές μας. Από την άλλη μεριά, είναι σημαντικό να είμαστε ξεκάθαροι με τους γείτονές μας σε περίπτωση που τέτοια γεγονότα λαμβάνουν χώρα και να δρούμε συντεταγμένα σε πολιτικό επίπεδο. Να στέλνουμε σαφή μηνύματα ότι είμαστε μία ενιαία μάζα, ότι θα είναι αδύνατο να μας διχάσει οποιοσδήποτε το προσπαθήσει και ότι η θέση μας απέναντι σε ζητήματα διεθνούς δικαίου είναι αμετακίνητη. Είτε αυτό έχει να κάνει με την Ουκρανία, είτε με την Ελλάδα, είτε με την Κύπρο.

– Διάφοροι αναλυτές εκτιμούν ότι οι μαζικές ροές μεταναστών από χώρες της Αφρικής και της Ασίας μεταβάλλουν τη δημογραφική σύνθεση και το πολιτισμικό οικοδόμημα της Ευρώπης. Αλλοι θεωρούν ότι η Ε.Ε. πρέπει να είναι πιο ανοιχτόμυαλη και περισσότερο πολυπολιτισμική. Ποια είναι η γνώμη σας σε αυτό;

– Η Αυστρία είναι μια «ανοικτή» και καινοτόμος χώρα, η οποία είναι σταθερά αντίθετη σε οποιαδήποτε μορφή ρατσισμού, είναι επίσης και εξαιρετικά πολυπολιτισμική. Την ίδια στιγμή πρέπει να καταστήσουμε σαφές ότι η παράνομη μετανάστευση δεν είναι σε καμία περίπτωση κάτι θετικό. Εχουμε μεγάλο χρέος να ελέγξουμε τις ροές μεταναστών και για αυτό τον σκοπό χρειαζόμαστε ακλόνητους κανόνες. Οποιαδήποτε χώρα πρέπει να έχει την ελευθερία να αποφασίσει ποιος θα εισέλθει και ποιος θα εξέλθει από αυτή, ποιος μπορεί να εισέλθει νόμιμα και ποιος έχει το δικαίωμα να συμμετάσχει νόμιμα στην αγορά εργασίας.

«Η Αυστρία είναι μια "ανοικτή" και καινοτόμος χώρα, η οποία είναι σταθερά αντίθετη σε οποιαδήποτε μορφή ρατσισμού, είναι επίσης και εξαιρετικά πολυπολιτισμική. Την ίδια στιγμή πρέπει να καταστήσουμε σαφές ότι η παράνομη μετανάστευση δεν είναι σε καμία περίπτωση κάτι θετικό», λέει ο Σεμπάστιαν Κουρτς.

Ο νεότερος αρχηγός κράτους στον κόσμο

Ο καγκελάριος της Αυστρίας, Σεμπάστιαν Κουρτς, είναι ο νεότερος αρχηγός κράτους στον κόσμο σε ηλικία 33 ετών. Ηταν επίσης και ο νεότερος υπουργός στον κόσμο, όταν σε ηλικία 27 ετών ανέλαβε καθήκοντα υπουργού Εξωτερικών της χώρας του. Το 2017 ανέλαβε την προεδρία του Οργανισμού για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), που αποτελεί τον μεγαλύτερο διακρατικό οργανισμό για τη διαφύλαξη της ασφάλειας στον κόσμο. Τον Δεκέμβριο του 2017 εξελέγη για πρώτη φορά καγκελάριος. Ανανέωσε τη θητεία του στην καγκελαρία τον Ιανουάριο του τρέχοντος έτους, αυξάνοντας μάλιστα τον αριθμό των εδρών του αυστριακού Λαϊκού Κόμματος κατά εννέα.

Ευγνώμων για τη συνεργασία μας σε θέματα όπως η παράνομη μετανάστευση

– Παρακολουθώντας τις εξελίξεις στις ΗΠΑ, εκτιμάτε ότι δημιουργείται παγκόσμιο κενό ασφαλείας τη στιγμή που η Αμερική διανύει μια περίοδο απομονωτισμού;

– Η Αυστρία είναι μια μικρή και ανεξάρτητη χώρα. Γειτνιάζουμε με εξαιρετικά φιλικές χώρες και βρισκόμαστε στην καρδιά της Ευρώπης, σε μια ευνοϊκή περιοχή. Οσον αφορά τα διεθνή ζητήματα, είμαστε πεπεισμένοι ότι η μόνη λύση είναι η διεθνής συνεργασία μέσω διεθνών οργανισμών, όπως ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών κ.λπ. Ως μικρή χώρα, αυτή θεωρούμε πως είναι η μόνη λύση.

– Ποιά υπάρχει χώρος για βελτίωση στις σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Αυστρίας και πού συνεργαζόμαστε πιο αποτελεσματικά; Πώς κρίνετε τη γενικότερη σχέση Ελλάδας - Αυστρίας;

– Εχουμε μια απίθανη και φοβερά δυνατή σχέση. Ο κ. Μητσοτάκης εργάζεται εξαιρετικά και αυτό με κάνει να θέλω να δουλέψω πολύ με εκείνον. Είναι κοινή μας πεποίθηση ότι πρέπει γρήγορα να δημιουργήσουμε και πάλι μια ισχυρή οικονομία, που να διασφαλίζει ότι καθένας από τους πολίτες μας θα μπορεί να παρέχει τα βασικά στην οικογένειά του και να ξοδεύει χρήματα που είναι καίριας σημασίας για την ανάπτυξη. Επιπλέον, είμαι εξαιρετικά ευγνώμων για το ότι συνεργαζόμαστε και πάνω σε άλλα θέματα, όπως η παράνομη μετανάστευση και η πανδημία.

> *Δεν πρέπει να αφήσουμε την Τουρκία να χρησιμοποιεί τους μετανάστες για να εκβιάσει την Ε.Ε.*

– Πώς βλέπετε να αναπτύσσεται η Πρωτοβουλία των Μικρών Κρατών, ποιες είναι οι φιλοδοξίες σας και πώς κρίνετε την αντίδραση της Ελλάδας στην πανδημία;

– Ηταν εξαιρετικά βοηθητικό να έχουμε αυτή την Πρωτοβουλία των Μικρών Κρατών (σ.σ.: πρωτοβουλία του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας), γιατί μας έδωσε τη δυνατότητα να ανταλλάξουμε εμπειρίες με άλλες χώρες στην Ευρώπη, όπως η Ελλάδα, αλλά και με χώρες όπως η Σιγκαπούρη, το Ισραήλ και η Αυστραλία. Πιστεύω ότι όλοι μάθαμε πολλά από αυτές τις χώρες που είχαν χτυπηθεί νωρίτερα από εμάς από τον κορωνοϊό και φυσικά είμαι εντυπωσιασμένος από τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίστηκε την κρίση στην Ελλάδα ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης. Ο αριθμός των κρουσμάτων στη χώρα ήταν ιδιαίτερα χαμηλός και αυτός είναι ο λόγος που μπορείτε κι εσείς να ανοίξετε την οικονομία σας, όπως έχουμε κάνει κι εμείς στην Αυστρία.

– Οι περισσότεροι από εμάς γνωρίζουμε ποιος είναι ο Κουρτς, αλλά λίγοι ξέρουν ποιος είναι ο Σεμπάστιαν. Πώς καταφέρνει κανείς να γίνει ο νεαρότερος αρχηγός κράτους στον κόσμο;

– Το πλάνο μου δεν ήταν ποτέ να γίνω καγκελάριος. Ξεκίνησα να συμμετέχω στα κοινά ως απλός εθελοντής από το σχολείο και μου άρεσε να έχω πολιτική άποψη, όμως ποτέ δεν στόχευσα στο να γίνω πολιτικός κατ' επάγγελμα. Πάντα ήθελα να δουλέψω στον ιδιωτικό τομέα, αλλά τα έφερε έτσι η ζωή και ξεκίνησα να λαμβάνω μέρος όλο και περισσότερο στην πολιτική. Εγινα υπουργός Εξωτερικών το 2013, κατά τύχη θα μπορούσα να πω. Η υπόλοιπη ιστορία μου είναι λίγο πολύ γνωστή.

EPA / CHRISTIAN BRUNA

«Εχουμε μια δυνατή σχέση με τον κ. Μητσοτάκη. Εργάζεται εξαιρετικά και αυτό με κάνει να θέλω να δουλέψω πολύ μαζί του», λέει ο κ. Κουρτς.

Διεθνές κέντρο εκπαίδευσης πιλότων στην Καλαμάτα

Κοντά σε συμφωνία Ελλάδα - Ισραήλ

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

ΑΠΕ-ΜΠΕ

Ελληνικό μαχητικό ακολουθείται από τέσσερα ισραηλινά σε παλαιότερη κοινή εκπαιδευτική άσκηση στην 110 Πτέρυγα Μάχης στη Λάρισα. Ελλάδα και Ισραήλ διαθέτουν δύο από τις καλύτερες πολεμικές αεροπορίες στον κόσμο.

Κοντά σε συμφωνία δημιουργίας Διεθνούς Εκπαιδευτικού Κέντρου Πτήσεων στην Καλαμάτα βρίσκονται Ελλάδα και Ισραήλ, έπειτα από την επίσκεψη του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη στην Ιερουσαλήμ την περασμένη εβδομάδα. Πιθανή ολοκλήρωση αυτής της συμφωνίας δίνει ανάσα στην Πολεμική Αεροπορία (Π.Α.), η οποία έως σήμερα πραγματοποιεί τις εκπαιδεύσεις των εκπαιδευομένων της Σχολής Ικάρων με εξαιρετική δυσκολία λόγω του πεπαλαιωμένου υλικού και, προφανώς, δεν μπορεί να προσελκύσει πιλότους από την ευρύτερη περιοχή. Κατά την επίσκεψή του στην Ιερουσαλήμ, ο κ. Μητσοτάκης συναντήθηκε με τον διευθύνοντα σύμβουλο της ELBIT, της εταιρείας η οποία έχει αναλάβει τη συγκεκριμένη πρόταση για την Καλαμάτα. Για το έργο αυτό στην 120 Πτέρυγα Εκπαίδευσης Αέρος (ΠΕΑ) στην Καλαμάτα (το κόστος του οποίου υπολογίζεται σε περίπου 1,4 δισ. ευρώ σε βάθος 20 ετών), υπάρχει εκφρασμένο ενδιαφέρον και από την καναδική πλευρά (CAE). Ωστόσο είναι απολύτως σαφές ότι η Αθήνα συζητεί με την Ιερουσαλήμ με στρατηγικούς όρους, ως εκ τούτου, τουλάχιστον αυτή τη στιγμή, το Ισραήλ φαίνεται να έχει κάποιο προβάδισμα. Οι σχέσεις της Π.Α. με την ισραηλινή αεροπορία είναι ήδη πολύ στενές και αποτελούν ίσως τον πλέον ισχυρό πυλώνα της στρατηγικής σχέσης στον τομέα της Αμυνας. Αλλωστε, πρόκειται για δύο από τις καλύτερες αεροπορίες στον κόσμο, με βάση μετρήσιμα στοιχεία από εκπαιδεύσεις, ασκήσεις και επιδόσεις σε όλους τους τομείς.

Τα οφέλη για την Π.Α. θα είναι άμεσα, καθώς θα αναβαθμιστεί το σύστημα εκπαίδευσης στα ελικοφόρα αεροσκάφη. Θα αναλάβουν, επίσης, τη συντήρηση των αεροσκαφών και την αναβάθμιση του συστήματος επίγειας εκπαίδευσης (δηλαδή των προσομοιωτών). Οι πιλότοι θα εκπαιδεύονται στο ολοκληρωμένο σύστημα του νέου εκπαιδευτικού αεριωθουμένου. Λεπτομέρειες γι' αυτό δεν έχουν ακόμα διευκρινιστεί, ωστόσο κατά πάσα πιθανότητα στη θέση των επί πέντε δεκαετίες αξιόπιστων αλλά παρωχημένων πια T-2 Buckeye, θα διατεθούν τα ιταλικής κατασκευής M-346 (Alenia Aermacchi). Η ανάγκη της Π.Α. δεν εκφράστηκε τώρα, αλλά αποτελεί ένα σχέδιο τουλάχιστον πέντε ετών, κυρίως λόγω της υφιστάμενης φθοράς στον εκπαιδευτικό στόλο.

Ουσιαστικά στην πρόταση της ισραηλινής ELBIT περιλαμβάνονται οι εξής τρεις διαστάσεις:

Πρώτον, η δημιουργία διεθνούς εκπαιδευτικού κέντρου πτήσεων στην Καλαμάτα με χρηματοδοτική μίσθωση. Ουσιαστικά θα δίνεται η δυνατότητα σε αεροπορίες από άλλες πλευρές της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής να εκπαιδεύονται στην Ελλάδα. Πρακτικά ένα τέτοιο εκπαιδευτικό κέντρο θα λειτουργήσει ανταγωνιστικά και προς την Ιταλία, όπου ήδη προσφέρονται αυτού του είδους οι υπηρεσίες, όπως στο Κέντρο Αεροπορικής Εκπαίδευσης του Λέτσε.

Η επίσκεψη του κ. Μητσοτάκη στο Ισραήλ έδειξε ότι υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες συνεργασίας στον τομέα άμυνας και ασφάλειας μεταξύ Αθήνας και Ιερουσαλήμ.

Δεύτερον, συμβάλλεται η εταιρεία που θα αναλάβει την παροχή αυτής της υπηρεσίας στους εκπαιδευόμενους πιλότους της Π.Α., αλλά και άλλων πιθανών αεροποριών του κόσμου, με στόχο η Καλαμάτα να εξελιχθεί σε διεθνές κέντρο εκπαιδευτικών πτήσεων. Στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της Καλαμάτας περιλαμβάνονται και οι καλές κλιματικές συνθήκες, αλλά και η τοποθεσία της 120 ΠΕΑ εκτός των βασικών αεροδιαδρόμων, κάτι που την καθιστά αρκετά απομονωμένη για εκπαιδευτικές πτήσεις.

Τρίτον, η οικονομική διάσταση. Τόσο η πρόταση της ELBIT όσο και η καναδική φθάνουν περίπου στο 1,4 δισ. ευρώ, έχουν βάθος 20 ετών, ενώ παρέχονται περίπου 10.000 ώρες πτήσεις για κάθε χρόνο. Στην Π.Α. προσφέρεται, μεταξύ άλλων, η αναβάθμιση των διαθεσιμοτήτων των εκπαιδευτικών ελικοφόρων, ώστε αυτά να μην είναι ποτέ κάτω από τον αριθμό των 25 στη διάθεση των Ικάρων. Σήμερα οι διαθεσιμότητες είναι πολύ χαμηλότερες και σπάνια ξεπερνούν το 50% αυτού του αριθμού.

Η επίσκεψη του κ. Μητσοτάκη στο Ισραήλ, αλλά και οι επαφές που είχε στην Ιερουσαλήμ ο υπουργός Εθνικής Αμυνας Νίκος Παναγιωτόπουλος, έδειξε τις τεράστιες δυνατότητες που υπάρχουν για συνεργασία στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας. Οι φάκελοι για το Διεθνές Εκπαιδευτικό Κέντρο Πτήσεων στην Καλαμάτα βρίσκονται στα χέρια του κ. Παναγιωτόπουλου, όπως και μια σειρά άλλες υποθέσεις, όπως το εθνικό τυφέκιο (υπάρχει, μεταξύ άλλων, και ισραηλινή πρόταση γι' αυτό) και η ανάπτυξη του εθνικού UAV με ισραηλινή τεχνογνωσία, αλλά και η εξέλιξη του προγράμματος συνεργασιών από το φθινόπωρο και μετά, ή και αργότερα, λόγω των περιορισμών της πανδημίας. Εκεί που τα πράγματα φαίνονται ιδιαιτέρως δύσκολα και παρατηρούνται προβλήματα είναι στη διαδικασία ιδιωτικοποίησης της ΕΛΒΟ. Αντιθέτως, εκτιμάται ότι ταχέως θα προχωρήσουν οι συζητήσεις (κυρίως μέσω του υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης) για τη δημιουργία δομών κυβερνοασφάλειας.

Διαβουλεύσεις

Οι επαφές με το Ισραήλ έχουν, βεβαίως, και σοβαρότατη πολιτική διάσταση. Δεν είναι τυχαίο ότι οι κ. Μητσοτάκης και Νετανιάχου επέλεξαν να βρεθούν διμερώς και να μην προχωρήσουν σε τριμερή. Ηταν προγραμματισμένη να γίνει αυτή την εβδομάδα και διμερής Νετανιάχου - Αναστασιάδη στην Ιερουσαλήμ, αλλά η ανάκαμψη της πανδημίας στο Ισραήλ ανέβαλε την πτήση του Κύπριου προέδρου. Αμέσως μετά ακολούθησε το ταξίδι του υπουργού Εξωτερικών Νίκου Δένδια στην Αίγυπτο, όπου κατ' αρχάς συμφωνήθηκε να πραγματοποιηθεί νέος γύρος διαβουλεύσεων στην Αθήνα, στις αρχές Ιουλίου, ανάμεσα στα τεχνικά κλιμάκια. Ο κ. Μητσοτάκης εξήγησε ξανά την κατάσταση στην Ανατολική Μεσόγειο στους ομολόγους του της Ε.Ε. την Παρασκευή και ευελπιστεί, εκτός απροόπτου, να τα πει και από κοντά τον Ιούλιο στις Βρυξέλλες. Για την Αθήνα, ερώτημα αποτελεί βεβαίως η στάση που θα τηρήσει η Τουρκία και αν μέχρι τον Σεπτέμβριο υπάρχει δυνατότητα κάποιας σοβαρής διπλωματικής εξέλιξης, που θα αποσοβήσει εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή του τουρκολιβυκού μνημονίου, η οποία περιλαμβάνει την Κρήτη, τα ανατολικά Δωδεκάνησα και το Καστελλόριζο. Η συμφωνία Ελλάδας - Ιταλίας φαίνεται πως έχει ενεργοποιήσει κάποια αντανακλαστικά στην Αγκυρα, όπως φάνηκε και στην προχθεσινή συνάντηση του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου με τον Ιταλό ομόλογό του Λουίτζι ντι Μάιο.

ΑΠΟΨΗ

Η σημασία της στρατιωτικής ισχύος

Του **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΣΚΑΡΒΕΛΗ***

Η γεωγραφία είναι αμείλικτη και μας έχει επιβάλει έναν κακό γείτονα, την Τουρκία. Θα παραμείνει κακή και με τους διαδόχους του κ. Ερντογάν, όποτε επέλθει διαδοχή, διότι, όπως επισημαίνει ο καθηγητής Γεωπολιτικής στη Σορβόννη Γ. Πρεβελάκης σε άρθρο με τίτλο «Οι αναγκαίες ριζικές αναθεωρήσεις» («Κ», 6/7 Ιουνίου 2020) –ασπάζομαι πλήρως την άποψή του–, η σημερινή εξωτερική πολιτική της και η επιθετικότητά της είναι ζήτημα «εθνικής επιβίωσής της».

Ο πανισλαμισμός και ο νεοοθωμανισμός της εξωτερικής πολιτικής της τροφοδοτούν τον τουρκικό ψυχισμό, ώστε να ξεπερνά τα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, και ευνοεί την παντοδυναμία του κ. Ερντογάν. Ομως για πόσο χρόνο μπορεί αυτό να συμβαίνει; Ο Αθηναίος τραγικός ποιητής του 5ου π.Χ. αιώνος Αγάθων έχει πει ότι ο ηγέτης «ουκ αεί άρχει» («Ο Αρχων νόμοις άρχει, ανθρώπων άρχει και ουκ αεί άρχει»). Ο κ. Ερντογάν ασφαλώς το γνωρίζει αυτό, όπως γνωρίζει και τις αδυναμίες των οραμάτων του. Η πολιτική του απαιτεί γενναία οικονομική υποστήριξη αφενός, που δεν τη διαθέτει, και την ευνοϊκή διάθεση των ισχυρών της Γης, ΗΠΑ, Ρωσίας, Ε.Ε., Κίνας... που και αυτή δεν εξαρτάται από τον ίδιο και δεν νομίζω ότι αυτές οι δυνάμεις έχουν τη διάθεση να του εκχωρίσουν χώρο και δικαιώματα, εις βάρος των δικών τους γεωπολιτικών αναγκών και επιδιώξεων. Ομως ο ουτοπισμός των ονείρων του δεν θα τον αποτρέψει από τις επιδιώξεις του εις βάρος της χώρας μας, διότι δεν έχει άλλον τρόπο μακροημέρευσης της εξουσίας του.

Ο κακός γείτονας λοιπόν δεν μας επιτρέπει εφησυχασμό. Εχουν γραφεί πολλά άρθρα τελευταίως από επιστήμονες και ανθρώπους του Τύπου για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και φρονώ ότι η κοινωνία μας είναι αρκούντως ενημερωμένη και σε μεγάλο ποσοστό προετοιμασμένη και για το χειρότερο σενάριο. Η κυβέρνησή μας αντιμετωπίζει την κατάσταση με σοβαρότητα και ενεργητικότητα, προσπαθώντας συγχρόνως να μη φοβίσει και να μην προκαλέσει, ώστε να μη βλάψει τους σχεδιασμούς της για την ανάκαμψη της οικονομίας μας.

Ο κ. Ερντογάν δεν αγόρασε τα ερευνητικά και γεωτρητικά πλοία και δεν ήλθε σε συμφωνία με τον πρωθυπουργό της Λιβύης κ. Σαράζ για λόγους εντυπωσιασμού, αλλά για την επίλυση αναγκών της χώρας του, με κυριότερη αυτήν της απόκτησης επάρκειας «ενεργείας», χωρίς την οποία δεν μπορεί να υπάρξει άνθηση της οικονομίας της. Παράλληλα παρακολουθεί και τη διεθνή συγκυρία, κυρίως τη συμπεριφορά των ΗΠΑ, της Ε.Ε. και της Ρωσίας, ώστε να εξαρτήσει τις δραστηριότητές του από την ανοχή τους. Η ρητορική τους δεν τον φοβίζει, διότι δεν βλέπει να συνοδεύεται από πράξεις. Η επίσκεψη της Φον ντερ Λάιεν στον Εβρο έγινε διότι πονούσε την ίδια και τις χώρες της Ε.Ε. το ενδεχόμενο εισροής μεταναστών στον ευρωπαϊκό χώρο. Την πονάει το ίδιο η παραβίαση της ελληνικής υφαλοκρηπίδος; Τη θεωρεί ευρωπαϊκή υφαλοκρηπίδα; Η Τουρκία εξοπλίζει τον Σαράζ υπό τα βλέμματα ευρωπαϊκών ναυτικών δυνάμεων, που υποτίθεται ότι επιβλέπουν την τήρηση του εμπάργκο, αλλά στην ουσία προτιμούν αυτόν από τον στρατηγό Χαφτάρ, ώστε η Ρωσία να μη θέσει πόδα, εκτός από τη Συρία, και στη Λιβύη. Οσο για τον κ. Τραμπ, δεν φαίνεται να έχει διάθεση για τίποτε περισσότερο από ανακοινώσεις δευτεροκλασάτων στην ιεραρχία, ευτυχώς ευνοϊκών. Ο κ. Ερντογάν έχει αποδείξει ότι γνωρίζει να ερμηνεύει τη διεθνή συγκυρία και να την εκμεταλλεύεται.

Επενδύσεις και τουρισμός δεν μπορούν να υπάρξουν σε περιβάλλον ανασφάλειας.

Επανέρχομαι στο «χειρότερο σενάριο» που προανέφερα, διότι σε αυτό βρίσκεται η ουσία των ελληνοτουρκικών σχέσεων και των τουρκικών επιδιώξεων. Αυτό το σενάριο έχει άμεση σχέση με τη «στρατιωτική ισχύ» μας. Τη σημασία της στρατιωτικής ισχύος ανέπτυξα προ καιρού στην Ακαδημία, σε εκδήλωση προς τιμήν της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων, διότι αυτή, μαζί με τις Σχολές Ικάρων και Ναυτικών Δοκίμων, συνεισφέρει μεγάλως στη στρατιωτική ισχύ της χώρας, παρέχοντας στις Ενοπλες Δυνάμεις μας τα μόνιμα στελέχη τους. Από τα βάθη των αιώνων, ο Θουκυδίδης, ο ιστορικός που επιστημονικοποίησε τη μελέτη της Ιστορίας, έχει αναδείξει τη σημασία της στρατιωτικής ισχύος εξιστορώντας τον Πελοποννησιακό Πόλεμο. Μας λέγει ότι ο ισχυρός επιβάλλει επί του ασθενούς ό,τι η ισχύς του επιτρέπει και ο τελευταίος υποχωρεί από αδυναμία. «Δυνατά οι προύχοντες πράττουσι και οι ασθενείς ξυγχωρούσιν». Η στρατιωτική ισχύς δεν έχει υποκατάστατο. Η διπλωματία, οι συμμαχίες, οι συμφωνίες με κράτη υποβοηθούν, αλλά δεν αντικαθιστούν. Το δόγμα μας είναι καθαρά αμυντικό, εναρμονισμένο με την αμυντική φιλοσοφία της Ε.Ε. Κατά τον πολιτικό φιλόσοφο Τζον Ρολς, ο αμυντικός πόλεμος είναι ο μόνος δίκαιος πόλεμος, ως αναγκαία συνθήκη υπεράσπισης της ίδιας της ελευθερίας του αμυνομένου, ως υπέρτατου αγαθού. Θεμελιωτές της αντίληψης αυτής είναι οι πρόγονοί μας, με τον Ομηρο να διακηρύττει ότι «εις οιωνός άριστος αμύνεσθαι περί πάτρης». Η αντίληψη αυτή έχει ενσωματωθεί στον Καταστατικό Χάρτη του ΟΗΕ, στο άρθρο 51, ως «φυσικό δικαίωμα» κάθε κράτους που δέχεται επίθεση και κατ' επέκταση που απειλείται με επίθεση. Ο αμυντικός πόλεμος εξάλλου έχει και το άλλοθί του, διότι δεν θα υπήρχε αν δεν υπήρχε ο επιθετικός πόλεμος. Οι Τούρκοι ουδέποτε αναφέρονται στο παραπάνω άρθρο, που καλύπτει την οποιαδήποτε στρατιωτική παρουσία μας στα νησιά και επιμένουν στην αποστρατιωτικοποίησή τους, αν και γνωρίζουν ότι η Συνθήκη της Λωζάννης έχει προβλέψεις στρατιωτικής παρουσίας σε αυτά.

Αδιαφορούν επίσης για τις προβλέψεις της Συνθήκης που αφορούν την ελληνική μειονότητα της Κωνσταντινούπολης και τον Ελληνισμό της Ιμβρου και Τενέδου (διωγμοί του 1955 και 1963), στην απαγόρευση υπέρπτησης πάνω από τις νήσους μας, στην ύπαρξη αρκετών τουρκικών νησίδων πλησίον των ακτών τους χωρίς να αναγράφονται ονομαστικώς στη Συνθήκη, όπως συμβαίνει και με ελληνικά νησιά, χωρίς εμείς να «γκριζάρουμε ζώνες». Εχουν εκδώσει από τα τέλη του προηγούμενου αιώνα μελέτες από το ίδρυμα της Ιστορίας «Ατατούρκ» για το Αιγαίο και τα νησιά του, δίδοντας αυθαίρετες ερμηνείες των Συνθηκών και αναπτύσσοντας δικές τους θεωρίες περί του καθεστώτος τους. Μια συζήτηση πλέον ή και διαπραγμάτευση με τη γειτονική χώρα είναι εκ των πραγμάτων αδύνατη, διότι ο όποιος διάλογος πρέπει να βασίζεται στις υπάρχουσες συνθήκες και στο διεθνές δίκαιο, αλλά οι γείτονες έχουν παρερμηνεύσει τα πάντα. Ο κ. Τσαβούσογλου διαβεβαιώνει τους πάντες ότι τα νησιά δεν έχουν υφαλοκρηπίδα και οικονομική ζώνη, πάντα κατά το διεθνές δίκαιο, και σε κάνει να διερωτάσαι αν το έχει διαβάσει ή αν γνωρίζει γράμματα.

Αλλά ας επανέλθουμε στο αμυντικό δόγμα μας, κλειδί του οποίου είναι η λέξη «αποτροπή». Με απλά λόγια, η στρατιωτική ισχύς πρέπει να αποθαρρύνει τον αντίπαλο από μια επιθετική ενέργεια που δεν θα του απέφερε κέρδη, αλλά ζημίες. Προλαμβάνει λοιπόν έναν πόλεμο, αρκεί η ισχύς να είναι πειστική. Το αξιόπιστό της σήμερα ελέγχεται ευχερώς με τα υπάρχοντα τεχνολογικά μέσα. Είναι ποσόν μετρήσιμο και συγκρίσιμο και ουδείς μπορεί να εξαπατήσει τον άλλον. Το μεγάλο ερώτημα επομένως είναι πόσο πειστική είναι η στρατιωτική ισχύς μας. Δεν έχω καμία αμφιβολία για το ηθικό και την επαγγελματικότητα της στρατιωτικής ηγεσίας, για την υπευθυνότητά τους στην άσκηση των καθηκόντων τους, δεν αμφισβητώ τον πατριωτισμό και τη συναίσθηση ευθύνης έναντι της ιστορίας μας των πολιτικών ηγεσιών και το υψηλό φρόνημα του λαού μας και είμαι πεπεισμένος ότι όλοι μαζί και ο καθένας χωριστά θα πράξουν εις το ακέραιον το προς την πατρίδα καθήκον τους. Πρέπει όμως να διαθέτουν και το κατάλληλο εργαλείο, τη στρατιωτική ισχύ. Οφείλω επομένως να επισημάνω ότι τις δύο τελευταίες δεκαετίες η στρατιωτική ισχύς μας είχε χάσει την προτεραιότητα που της οφείλουμε. Αφενός η δεκαετία της οικονομικής κρίσης και αφετέρου μια υπερτίμηση της αποτελεσματικότητας της διπλωματίας και των συμμαχιών έναντι της στρατιωτικής ισχύος έβλαψαν σε κάποιο βαθμό την τελευταία και ο σκοπός αυτού του άρθρου είναι να το επισημάνει αυτό και να συμβάλει στην ταχεία ενίσχυση του πρωταρχικού αυτού παράγοντος ασφαλείας. Μια αξιόπιστη αμυντική ικανότητα παρέχει την αναγκαία ασφάλεια στη χώρα, προϋπόθεση για την ανάπτυξή της και την ευημερία της. Επενδύσεις και τουρισμός δεν μπορούν να υπάρξουν σε περιβάλλον ανασφάλειας. Είναι άυλο αγαθό η ασφάλεια και διαφεύγει την προσοχή μας, όμως είναι αναγκαίο και με κόστος που πρέπει να το αποδεχόμεθα. Οι νέες μορφές πολέμου –υβριδικός, κυβερνοπόλεμος κ.λπ.– δεν αναιρούν την πρωταρχική αξία της κλασικής μορφής στρατιωτικής ισχύος.

Η Τουρκία έχει εξαγγείλει τις προθέσεις της για έρευνες και γεωτρήσεις σε ελληνική υφαλοκρηπίδα. Οι περισσότεροι αναλυτές εκτιμούν ότι θα τις πραγματοποιήσει, διότι άλλως το πολιτικό κόστος για τον ίδιο τον Ερντογάν θα είναι πολύ μεγάλο, σε περίοδο μάλιστα που λόγω οικονομικών προβλημάτων και πανδημίας έχει πάρει κατηφορική πορεία στις δημοσκοπήσεις.

Επομένως, η «κρίσιμη στιγμή» θα έλθει και κάποιοι την τοποθετούν και μέσα στο καλοκαίρι. Πολύ καλή η ρητορική μας ότι «θα δείξουμε τα δόντια μας» και «θα υπερασπιστούμε τα κυριαρχικά δικαιώματά μας», αλλά αυτή πρέπει να γίνει πράξη τη δεδομένη στιγμή, πράξη που εναπόκειται στη στρατιωτική ισχύ μας. Ας τρέξουμε έστω και τώρα να θεραπεύσουμε τυχόν αδυναμίες. Η στρατιωτική ισχύς θα μας είναι αναγκαία ακόμα και στην περίπτωση κάποιας μελλοντικής διαπραγμάτευσης. Αυτή οφείλουμε να την κάνουμε από «θέσεως ισχύος». Αν όχι, θα μας καταραστεί από ψηλά ο Θουκυδίδης.

* Ο στρατηγός ε.α. Δημήτριος Σκαρβέλης είναι επίτιμος αρχηγός ΓΕΕΘΑ, ακαδημαϊκός.

Η Αγκυρα κάνει αυτό που λέει

Ο Τούρκος πρέσβης στην Αθήνα Μπουράκ Οζουγκέργκιν μιλάει για το ενδεχόμενο ερευνών στην ελληνική υφαλοκρηπίδα

Συνέντευξη στο **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟ**

Η Αγκυρα πάντα «λέει αυτό που κάνει», αλλά και «κάνει ό,τι λέει», τονίζει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρέσβης της Τουρκίας στην Αθήνα Μπουράκ Οζουγκέργκιν, απαντώντας σε ερώτηση περί του αν τελικά θα αδειοδοτηθεί η ΤΡΑΟ για έρευνες στην περιοχή του τουρκολιβυκού μνημονίου. Ο Τούρκος διπλωμάτης τονίζει, ωστόσο, ότι η Αγκυρα είναι ανοιχτή για συζητήσεις οριοθέτησης με την Αθήνα, τονίζοντας πως αυτή θα πρέπει να είναι «δίκαιη, ισότιμη και ειρηνική».

– Πρόσφατα αρκετοί Τούρκοι αξιωματούχοι δήλωσαν ότι η Τουρκία έχει προτείνει στην Ελλάδα γύρο επίσημων διαπραγματεύσεων για τις διαφορές τους, αλλά η Αθήνα αρνήθηκε ή απέφυγε να πάρει καθαρή θέση. Μπορείτε να πείτε πότε έγινε αυτό και ποιο ήταν το περιεχόμενο αυτών των προτάσεων; Μπορείτε να προσδιορίσετε την πιθανή μορφή τους;

– Δεν είναι μυστικό ότι έχουμε μακροχρόνιες διαφωνίες στο Αιγαίον Πέλαγος ανάμεσα στην Τουρκία και την Ελλάδα. Αυτές οι διαφωνίες είναι σχετικά παλιότερες και πιο περίπλοκες σε σύγκριση με αυτές στην Ανατολική Μεσόγειο (μην ξεχνάτε ότι χρειάστηκαν 43 χρόνια για να καταλήξει η Ελλάδα σε συμφωνία με την Ιταλία, για ένα πολύ πιο απλό, από νομικής άποψης, θαλάσσιο χώρο). Αυτό είναι αρκετά φυσιολογικό ανάμεσα σε γείτονες. Αυτό που δεν είναι φυσιολογικό είναι να αρνείσαι να το συζητήσεις. Ακούμε μια εκκωφαντική σιωπή από την Ελλάδα όλα αυτά τα χρόνια. Στην ουσία έχουμε ήδη άρτια καθιερωμένους διαύλους για τη συζήτηση αυτών των θεμάτων. Επίσης, έχουμε την καθοδήγηση του διεθνούς δικαίου. Οι συζητήσεις μας με την Ελλάδα όσον αφορά τις διαφωνίες στο Αιγαίο ανάγονται στη δεκαετία του ’70 – όπως και οι «διαγενεακές» διαπραγματεύσεις ανάμεσα στην Ελλάδα και την Ιταλία για την οριοθέτηση θαλάσσιων ζωνών.

Ενα πρόβλημα είναι ότι σε αυτή τη χώρα έχει γίνει «μάντρα» να γίνεται αναφορά στην «τουρκική παραβατικότητα» όταν πρόκειται για το διεθνές δίκαιο. Μιας που η Ελλάδα τελικά συνήψε την πρώτη της συμφωνία για την οριοθέτηση ΑΟΖ με έναν από τους γείτονές της, γνωρίζετε ότι έχουμε ήδη ολοκληρώσει επιτυχημένα όλα τα είδη συμφωνιών οριοθέτησης με όλους τους γείτονές μας (ακόμα και με χώρες που δεν ανήκουν αναγκαστικά στο ίδιο πολιτικό στρατόπεδο με εμάς) στη Μαύρη Θάλασσα; Επιπλέον, κάποιες από αυτές τις συμφωνίες έγιναν στο μέσον του Ψυχρού Πολέμου! Οχι βασισμένες στη επιβολή, ή τις απειλές, ή κάποιους άλλους τρόπους, όπως το ελληνικό κοινό οδηγείται συχνά να πιστεύει για το πώς οι Τούρκοι κάνουν δουλειές, αλλά βασισμένες στον αμοιβαίο σεβασμό και το διεθνές δίκαιο.

– Πριν από λίγο καιρό η εφημερίδα της (τουρκικής) κυβέρνησης δημοσίευσε αιτήματα της ΤΡΑΟ για έρευνες σε συντεταγμένες της Ανατολικής Μεσογείου (ανοιχτά της Ρόδου, της Καρπάθου και της Κάσου) που η Ελλάδα θεωρεί ως μέρος της υφαλοκρηπίδας της. Το τουρκικό υπουργείο Ενέργειας θα αδειοδοτήσει αυτές τις έρευνες;

– Δεν χρειάζεται να διαβάζετε μηνύματα ανάμεσα στις γραμμές. Τα μηνύματά μας είναι πάντα, σε κάθε επίπεδο, ανοιχτά και ευθύτατα. Δεν μας αρέσουν τα τετελεσμένα εναντίον μας και ούτε δρούμε εμείς με αυτό τον τρόπο. Λέμε αυτό που κάνουμε, και κάνουμε αυτό που λέμε. Παραδείγματος χάριν, εξακολουθούσαμε επί χρόνια να προειδοποιούμε τους Ελληνοκύπριους (και τους περιφερειακούς και άλλους συνεργάτες τους, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας) ότι οι μονομερείς απόπειρές τους να χαράξουν γραμμές στην Ανατολική Μεσόγειο παραβίαζαν ξεκάθαρα τα δικαιώματά μας και εκείνα των Τουρκοκυπρίων. Καμία χώρα δεν μπορεί απλά να καθίσει ήσυχη, όταν οι άλλες υφαίνουν ιστούς που τόσο εμφανώς επηρεάζουν τα δικαιώματα και τα συμφέροντά της. Ειδικά μια χώρα όπως η Τουρκία που διαθέτει τη μεγαλύτερη ακτογραμμή στην Ανατολική Μεσόγειο.

Οι θέσεις μας στα θέματα θαλάσσιας δικαιοδοσίας πάντα λαμβάνουν υπόψη τις βασικές αρχές του δικαίου της θάλασσας όπως και τις πολυάριθμες πρακτικές και αποφάσεις δικαστηρίων που μαζί δημιουργούν νομολογία και ως τέτοιες συγκροτούν το διεθνές δίκαιο. Είναι γεγονός ότι το να είσαι μεγάλη χώρα δεν σε απαλλάσσει από τις υποχρεώσεις σου στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου. Το διεθνές δίκαιο είναι για όλες τις χώρες, μεγάλες ή μικρές. Αλλά το διεθνές δίκαιο στην ολότητά του και στα συμφραζόμενά του λαμβάνει υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες, όχι μόνο τα πράγματα που θα γνώριζε και ένας πρωτοετής της Νομικής. Γι’ αυτό οι άνθρωποι αφιερώνουν χρόνια στις νομικές σχολές και γι’ αυτό και δεν σταματάς ποτέ να μαθαίνεις κατά τη διάρκεια της εξάσκησης του νόμου.

– Θεωρείτε ότι, σε αυτό το πλαίσιο, είναι πιθανόν να έχουμε θετικές εξελίξεις;

– Ναι. Είναι πράγματι πιθανόν να έχουμε θετικές εξελίξεις, εφόσον οι παραλυτικές πεποιθήσεις σταματήσουν και οι απολιθωμένες στάσεις εγκαταλειφθούν. Δεν είναι ποτέ αργά για γείτονες όχι μόνο να συζητούν, αλλά ακόμα και να ακούει ο ένας τον άλλον.

– Πιστεύετε ότι η συμφωνία ανάμεσα σε Ελλάδα και Ιταλία μπορεί να λειτουργήσει ως προηγούμενο που θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη σε έναν πιθανό διάλογο Αγκυρας-Αθήνας;

– Πριν από 35 χρόνια, κατά τις εισαγωγικές μου εξετάσεις στο υπουργείο Εξωτερικών, ερωτήθηκα για το ποια είναι, κατά την άποψή μου, η πηγή του προβλήματος ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία στο Αιγαίο. Απάντησα ότι η Ελλάδα στην ουσία αποφασίζει να χαράξει γραμμές στα ύδατα και πεισματικά αρνείται να μας μιλήσει και ότι έχει αποφασίσει περί του ποια θεωρεί ότι είναι τα δικαιώματά της, χωρίς να σκέφτεται τι σημαίνει αυτό για τους άλλους (πέρασα το τεστ). Τελικά το είχε το κισμέτ, στην περίπτωση της συμφωνίας με τους Ιταλούς, να δω τη μέρα που αυτού του είδους η απολυταρχική σκέψη στη διαμόρφωση της ελληνικής πολιτικής, αρχίζει να εξελίσσεται. Βρίσκω πολύ ενθαρρυντικό ότι η Ελλάδα εντέλει άρχισε να επιλύει τα μακροχρόνια ζητήματα οριοθέτησης με τους γείτονές της.

Είναι αυτονόητο ότι κάθε διαδικασία διαπραγμάτευσης πρέπει να περιλαμβάνει μια άσκηση δούναι και λαβείν και η κοινή γνώμη οφείλει να αισθάνεται άνετα με αυτό το γεγονός της ζωής. Τα μοντέλα συνεργασίας που προωθήθηκαν από την ίδια τη συμφωνία, όπως και τα συνοδευτικά έγγραφα που υπέγραψαν η Ελλάδα και η Ιταλία, ως δύο μέλη της Ε.Ε., προσφέρουν περαιτέρω ιδέες. Οπως το βλέπω, η συμφωνία αποτελεί μια περαιτέρω απόδειξη ότι το διεθνές δίκαιο δεν αποτελείται απλά από τη χάραξη μέσων γραμμών, με την απόδοση πλήρους επήρειας σε νησιά, αγνοώντας όλους τους υπόλοιπους παράγοντες. Στην πραγματικότητα, το διεθνές δίκαιο της θάλασσας είναι ένα πολύ περίπλοκο αντικείμενο μελέτης.

Ως προς τα τρίτα μέρη και ιδιαίτερα για τα τρίτα μέρη, θα έλεγα ότι δεν είναι καλή ιδέα να είναι πρόθυμοι για σχόλια όποτε τους προσφέρεται ένα μικρόφωνο, όση αυτοπεποίθηση και αν αισθάνονται για το θέμα. Είναι ακριβώς γι’ αυτό τον λόγο που τόσοι δικηγόροι, ακαδημαϊκοί και ειδικοί απασχολούνται με το να ερμηνεύουν το διεθνές δίκαιο. Διαφορετικά, ένας χάρακας θα έκανε τη δουλειά. Αν όντως η οριοθέτηση θαλάσσιων ζωνών ήταν τόσο απλή όσο η χάραξη μιας μέσης γραμμής ανάμεσα σε δύο ακτές, με απόδοση επήρειας στα νησιά «όπως στις ηπειρωτικές ακτές», πιστεύετε ότι η οριοθέτηση στον κόλπο του Μέιν ανάμεσα στις ΗΠΑ και τον Καναδά θα ήταν αυτή που είναι σήμερα; Πώς θα έμοιαζε η Μάγχη; Ρωτήστε τους Ρουμάνους και Ουκρανούς φίλους μας πώς κατόρθωσαν να οριοθετήσουν τις ζώνες τους στη Μαύρη Θάλασσα, δεδομένης της παρουσίας ενός μικρού νησιού που ανήκε στην μια πλευρά, αλλά σκέπαζε τις ακτές της άλλης. Οπότε, όχι. Η ζωή δεν είναι τόσο απλή.

> *Τα μηνύματά μας είναι πάντα, σε κάθε επίπεδο, ανοιχτά και ευθύτατα. Δεν μας αρέσουν τα τετελεσμένα εναντίον μας και ούτε δρούμε εμείς με αυτό τον τρόπο.*

> *Τόσοι δικηγόροι, ακαδημαϊκοί και ειδικοί απασχολούνται με το να ερμηνεύουν το διεθνές δίκαιο. Διαφορετικά, ένας χάρακας θα έκανε τη δουλειά.*

> *Στους διπλωμάτες δεν μας αρέσουν οι αναφορές σε «αδιέξοδα». Η Ιστορία δεν τελειώνει ποτέ, πάντα έχει έναν τρόπο να εφεύρει ξανά τον εαυτό της. Αλλά κάνει επίσης ομοιοκαταληξίες...*

> *Δεν θα επιτρέψουμε άλλα 50 χρόνια ελιγμών, αναβλητικότητας και καθυστέρησης από τους Ελληνοκυπρίους, ενώ οι Τουρκοκύπριοι διατηρούνται σε μια κατάσταση ασφυξίας.*

ΙΝΤΙΜΕ NEWS / ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΑΜΑΡΟΣ

«Είναι πράγματι πιθανό να έχουμε θετικές εξελίξεις, εφόσον οι παραλυτικές πεποιθήσεις σταματήσουν και οι απολιθωμένες στάσεις εγκαταλειφθούν. Δεν είναι ποτέ αργά για γείτονες όχι μόνο να συζητούν, αλλά ακόμα και να ακούει ο ένας τον άλλον», λέει ο Τούρκος πρέσβης στην Αθήνα Μπουράκ Οζουγκέργκιν.

Το τουρκολιβυκό μνημόνιο

– Υπάρχει μια επιφύλαξη από την ελληνική οπτική γωνία και αυτή είναι σχετικά με το μνημόνιο κατανόησης που υπεγράφη μεταξύ των κυβερνήσεων της Τουρκίας και της Λιβύης, τουλάχιστον για το μέρος του που αφορά την οριοθέτηση θαλασσίων ζωνών. Οπως γνωρίζετε, η Ελλάδα δεν αποδέχεται την οριοθέτηση ανάμεσα σε Τουρκία και Λιβύη όπως αυτή περιγράφεται στο συγκεκριμένο μνημόνιο. Πώς η Αθήνα και η Αγκυρα μπορούν να ρυθμίσουν τις διαφορές τους όταν το μνημόνιο αυτό εφαρμόζεται όσο μιλάμε; Φοβάστε ότι μπορεί να πλησιάζουμε σε κάποιο αδιέξοδο;

– Στους διπλωμάτες δεν μας αρέσουν οι αναφορές σε «αδιέξοδα». Η Ιστορία δεν τελειώνει ποτέ, πάντα έχει έναν τρόπο να εφεύρει ξανά τον εαυτό της. Αλλά κάνει επίσης ομοιοκαταληξίες...

Στο Κυπριακό η μπάλα δεν βρίσκεται στο γήπεδό μας

– Τούρκοι υπουργοί ή διπλωμάτες συχνά αναφέρονται στη τριμερή συμφωνία Ελλάδας, Κυπριακής Δημοκρατίας και Ισραήλ ως συμμαχία εναντίον της Τουρκίας. Ομως αυτή η συνεργασία υπονοεί ανοικτά ότι υπάρχει περιθώριο για περισσότερα. Θα βλέπατε την Τουρκία να εισέρχεται σε ένα είδος περιφερειακής ομάδας χωρών, ίσως κάποια στιγμή μαζί με την Αίγυπτο ή/και με άλλους παίκτες;

– Μετά το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, το παγκόσμιο σύστημα βασισμένο στα μπλοκ παρέμεινε στο παρελθόν. Οι τελευταίες εξελίξεις στο παγκόσμιο πολιτικό και οικονομικό τοπίο καθιστούν ακόμη πιο σημαντική για όλους μας την ενίσχυση της συνεργασίας μας, ειδικά σε περιφερειακό επίπεδο. Ο κόσμος είναι πιο συναλλακτικός, οι άνθρωποι είναι πιο συνδεδεμένοι και το εμπόριο είναι πιο παγκόσμιο. Αυτό συμπεριλαμβάνει προφανώς και την εποχή του κορωνοϊού. Θα πρέπει να εργαστούμε σκληρά για να επιστρέψουμε τουλάχιστον στις προ κορωνοϊού ημέρες και πρέπει να το κάνουμε μαζί.

Επομένως, είναι θετικό να διαμορφώσουμε σχήματα περιφερειακής συνεργασίας καθώς και μηχανισμούς διαπεριφερειακής διαβούλευσης. Κάθε χώρα το κάνει. Η ίδια η Τουρκία συμμετέχει σε πολλές τριμερείς, τετραμερείς ή διπλωματικές πλατφόρμες συνεργασίας. Αλλά ας είμαστε ειλικρινείς. Ούτε η Τουρκία ούτε η Ελλάδα είναι νέες στη σκηνή των διεθνών σχέσεων. Οπως λένε, μπορούμε να κατανοήσουμε ο ένας τον άλλον με μια ματιά. Δείξτε μου στην εφημερίδα σας ένα άρθρο ή κάποια είδηση σχετικά με τις τριμερείς –ή τις όποιες ενσαρκώσεις τους– χωρίς καμία αναφορά σε ένα «σθεναρό μήνυμα προς την Τουρκία».

Λοιπόν έτσι όπως συμβαίνει, η Αγκυρα παίρνει πράγματι το μήνυμα. Αν θέλεις να χτίσεις ένα σπίτι, δεν ξεκινάς από την οροφή. Κανένα σχέδιο, πρόγραμμα, οργάνωση ή σχήμα που έχει σχεδιαστεί με σκοπό τον εξαναγκασμό μας –είτε ηθελημένα είτε όχι– δεν θα λειτουργήσει. Δεν μπορείτε να μετακινήσετε έναν λίθο με οδοντογλυφίδα, ανεξάρτητα από το τι λέει ο κανόνας του μοχλού.

– Πιστεύετε ότι μπορεί να υπάρξει λύση στο Κυπριακό σε αυτό το πλαίσιο;

– Από τη δεκαετία του ’60, υπήρξαν πολλά σχέδια και διαπραγματεύσεις για την εξεύρεση λύσης στο Κυπριακό. Δεν έχει απομείνει καμία λύση που να μην εξετάστηκε. Πάσης φύσεως γενικοί γραμματείς του ΟΗΕ, πρόεδροι, διαμεσολαβητές, εθνικές ομάδες έχουν συσσωρεύσει αμέτρητα χρόνια στην αναζήτηση λύσης. Ολες οι μέθοδοι έχουν εξαντληθεί. Για δεκαετίες, όλα τα επιχειρήματα και τα αντεπιχειρήματα έχουν τεθεί στο τραπέζι. Επομένως, δεν ευθύνεται μια έλλειψη καλών ανθρώπων ή καλών ιδεών για το γεγονός ότι η τελική λύση παραμένει ανέφικτη. Είναι ξεκάθαρα επειδή η ελληνοκυπριακή πλευρά δεν προτίθεται –ή δεν μπορεί να το υιοθετήσει– να μοιραστεί τη διακυβέρνηση και τον πλούτο, να αναγνωρίσει την πολιτική ισότητα και να αντιμετωπίσει τις ανάγκες ασφάλειας των Τουρκοκυπρίων ομολόγων της. Οπως το θέτει ο Αϊνστάιν, «είναι τρέλα να κάνεις το ίδιο πράγμα ξανά και ξανά αναμένοντας διαφορετικά αποτελέσματα». Δεν θα επιτρέψουμε άλλα 50 χρόνια ελιγμών, αναβλητικότητας και καθυστέρησης από τους Ελληνοκυπρίους, ενώ οι Τουρκοκύπριοι διατηρούνται σε μια κατάσταση ασφυξίας. Δεν θα υπάρξει συνέχεια από το σημείο που σταματήσαμε στο Κραν Μοντανά, γιατί εκεί που σταματήσαμε στο Κραν Μοντανά ήταν ένα στιγμιότυπο του σημείου που ήμασταν όλα αυτά τα χρόνια. Η μπάλα δεν βρίσκεται στο γήπεδό μας.

– Υπάρχουν βήματα που μπορεί να γίνουν στο άμεσο μέλλον, σε πολιτικό, διπλωματικό ή ακόμη και στρατιωτικό επίπεδο; Μπορεί να δούμε μια νέα συνάντηση ανάμεσα στους ηγέτες των δύο χωρών;

– Οπως είπα και προηγουμένως, οι γείτονες δεν μπορούν και δεν πρέπει να αποφεύγουν τον διάλογο, ανεξάρτητα από το πόσο δύσκολος μπορεί να είναι. Είναι αδύνατον να λύσεις τις διαφωνίες αν δεν υπάρχει διάλογος πρόσωπο με πρόσωπο. Ούτε βοηθάει να προσποιούμαστε ότι κάνουμε διάλογο αλλά να εξακολουθούμε να συμπεριφερόμαστε ο ένας στον άλλο σαν φαντάσματα. Η συμφωνία με την Ιταλία είναι ένα εξαιρετικό παράδειγμα για το ότι οι γείτονες πρέπει να κάθονται πρόσωπο με πρόσωπο –όπως οι ακτές τους– και να διευθετούν τα θέματα μεταξύ τους. Γι’ αυτό υπάρχει το διεθνές δίκαιο, εφόσον κάποιος αποφασίσει να κατέβει από τα υποτιθέμενα υψηλά ηθικά του τείχη και αρχίσει να σέβεται τα δικαιώματά του ή της γείτονός του. Χωρίς παρεμβάσεις, χωρίς θεατρινισμούς.

> *Δεν θα επιτρέψουμε άλλα 50 χρόνια ελιγμών, αναβλητικότητας και καθυστέρησης από τους Ελληνοκυπρίους, ενώ οι Τουρκοκύπριοι διατηρούνται σε μια κατάσταση ασφυξίας.*

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ / ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΑΠΑΜΗΤΣΟΣ

«Οι γείτονες δεν μπορούν και δεν πρέπει να αποφεύγουν τον διάλογο, ανεξάρτητα από το πόσο δύσκολος μπορεί να είναι», λέει ο κ. Οζουγκέργκιν (στη φωτ. οι κ. Μητσοτάκης και Ερντογάν στη Σύνοδο Κορυφής του ΝΑΤΟ τον Δεκέμβριο του 2019).

Η διεθνής κοινότητα αναγνωρίζει τη συνεισφορά μας στη Λιβύη

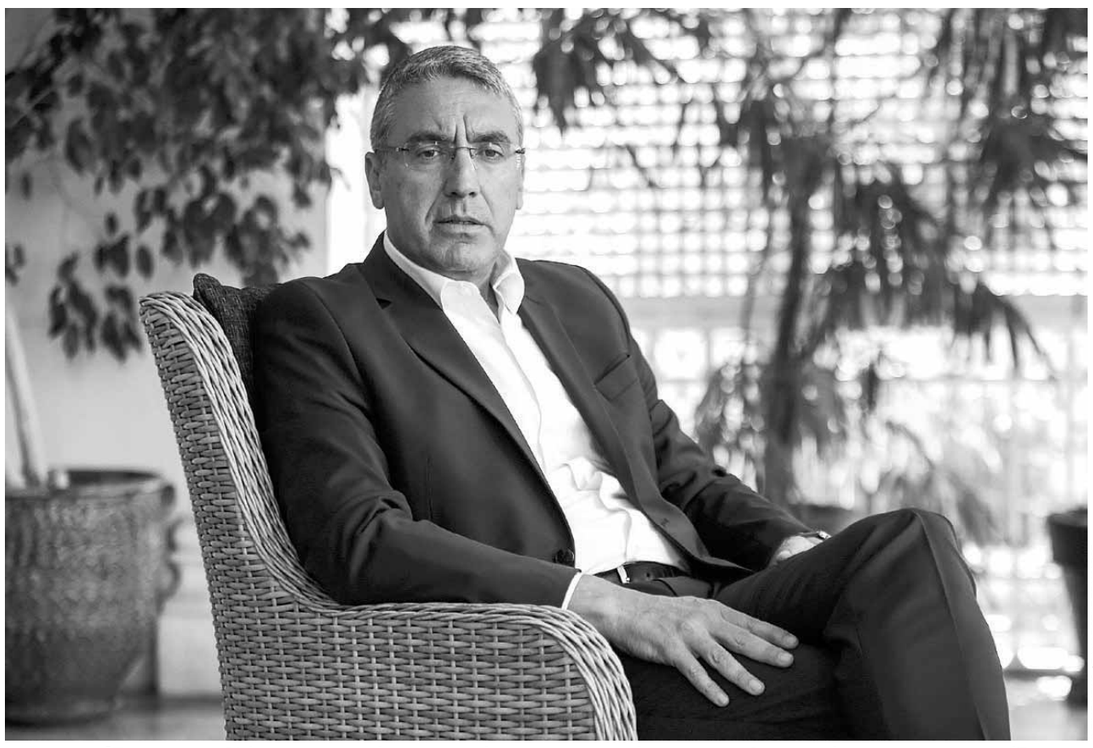

ΙΝTIME NEWS / ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΖΑΜΑΡΟΣ

«Οσο οι ρίζες του προβλήματος παραμένουν αναπάντητες, η Τουρκία και η Ε.Ε. θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν τέτοιες πιέσεις», λέει για το προσφυγικό ο κ. Οζουγκέργκιν.

– Αναρωτιόμαστε συχνά για την κατάσταση της συνεργασίας σας με τη Ρωσία, ειδικά στη Λιβύη. Θα λέγατε ότι η Τουρκία στη Λιβύη παίζει ρόλο υπεράσπισης των συμφερόντων του ΝΑΤΟ; Ή είναι αποκλειστικά μέρος της στρατηγικής της Τουρκίας για ενίσχυση της περιφερειακής επιρροής της;

– Η Τουρκία έχει μια εξωτερική πολιτική βασισμένη σε αρχές. Είμαστε ένας αφοσιωμένος σύμμαχος του ΝΑΤΟ και ένας κεντρικός παίκτης. Είμαστε ευαίσθητοι στον ανθρώπινο πόνο και αυτή η ανθρωποκεντρική κρατική παράδοση μας καθιστά τον μεγαλύτερο ανθρωπιστικό δωρητή στον κόσμο και την πιο γενναιόδωρη χώρα με βάση τις κατά κεφαλήν ανθρωπιστικές δαπάνες. Ποτέ δεν αποφεύγουμε να αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες με σχετικές χώρες για να σταματήσουμε τους εμφυλίους πολέμους και την ανθρώπινη δυστυχία. Αυτό είναι το σκεπτικό πίσω από τον συνεχή διάλογο και την επαφή με τη Ρωσία για ένα πολύ ευρύ φάσμα θεμάτων, από τη Συρία έως τη Λιβύη. Ποτέ δεν υποστηρίζουμε πολεμάρχους ή πραξικοπηματίες.

Η Τουρκία κοιτάζει προς τη Λιβύη μέσω της οπτικής της συνείδησης: Γι' αυτό απαντήσαμε θετικά, τον Νοέμβριο του 2019, στο αίτημα της διεθνώς αναγνωρισμένης κυβέρνησης Εθνικής Συμφωνίας της Λιβύης. Αυτός είναι ο λόγος που εργαστήκαμε σκληρά για να επιτύχουμε εκεχειρία τον Ιανουάριο, ώστε να διευκολύνουμε την πολιτική διαδικασία. Τις τελευταίες δύο εβδομάδες, εκτός από κάποιες άσχετες φωνές που αντηχούν πνεύματα από την εποχή των αποικιών, η διεθνής κοινότητα αναγνώρισε τελικά την αξία των συνεισφορών της Τουρκίας στη Λιβύη – όχι μόνο για το ότι επιφέρει τη σταθερότητα στην εν λόγω χώρα, αλλά και για την ευρωατλαντική ασφάλεια.

– Στο προσφυγικό, δεν θα έπρεπε Αθήνα και Αγκυρα να εργάζονται πιο στενά; Θα βλέπατε ένα νέο γύρο προσπάθειας μεταναστών και προσφύγων να περάσουν τα ελληνικά σύνορα στον Εβρο ή στη θάλασσα;

– Οι αυξημένες μεταναστευτικές πιέσεις προς την Ευρώπη είναι ένα διαρκές φαινόμενο της τελευταίας δεκαετίας. Η Τουρκία είναι ένα από τα κράτη που βρίσκονται στο μέτωπο, αντιμετωπίζοντας τα χειρότερα αυτής της πίεσης. Οπότε, δεν είναι απλώς ζήτημα πολλών προσφύγων που φεύγουν από την Τουρκία, αλλά, κατ' αρχάς, οι συνθήκες που τους εξαναγκάζουν να ξεφύγουν από συγκρούσεις στο Αφγανιστάν, στη Συρία, στη Λιβύη και αλλού. Οσο οι ρίζες του προβλήματος παραμείνουν αναπάντητες, η Τουρκία και η Ε.Ε. θα συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν τέτοιες πιέσεις.

Υπό αυτές τις συνθήκες, συμφωνώ απολύτως ότι τόσο η Τουρκία και η Ελλάδα, δύο σύμμαχοι στο ΝΑΤΟ, όσο και η υπόλοιπη Ε.Ε. μπορούν και πρέπει να συνεργαστούν στο προσφυγικό. Η Ε.Ε. πρέπει να καταλάβει ξεκάθαρα και αναμφίβολα και να εκτιμήσει ότι η Τουρκία είναι αυτή που στην πραγματικότητα σηκώνει το φορτίο των προσφυγικών ροών. Για 10 χρόνια. Με 4 εκατομμύρια ανθρώπους. Σας ερωτώ: Πού θα κατέληγαν αυτοί οι άνθρωποι αν δεν τους είχαμε φιλοξενήσει; Ενα χτύπημα στην πλάτη δεν είναι αρκετό. Η δήλωση της 18ης Μαρτίου εξελίχθηκε υπό δύσκολες συνθήκες, για να αντιμετωπιστεί προσωρινά μια έκτακτη κατάσταση τότε το 2016 και παρείχε ένα χρήσιμο αποτύπωμα. Η εμπειρία μας, ωστόσο, τα τελευταία τέσσερα χρόνια μάς άφησε με μια πικρή γεύση. Οχι μόνο λόγω της μη εκπλήρωσης της οικονομικής πτυχής, όπως κάποιοι θέλουν να υποβαθμίζουν το ζήτημα σε αυτό. Αλλά λόγω των ασυνεπειών ή των απίστευτων καθυστερήσεων εκ μέρους της Ε.Ε. στο να είναι σωστή σε δεσμεύσεις σχετικά με την αναβάθμιση της τελωνειακής ένωσης, την απελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων, της ενταξιακής διαδικασίας μας, πάνω από τη γνωστή οικονομική βοήθεια που λαμβάνουν οι Σύροι υπό προσωρινή προστασία.

> *Η Ε.Ε. πρέπει να εκτιμήσει ότι η Τουρκία είναι αυτή που σηκώνει το φορτίο των προσφυγικών ροών. Με 4 εκατ. ανθρώπους. Ενα χτύπημα στην πλάτη δεν είναι αρκετό.*

Πρέπει να καταλάβετε ότι η δήλωση της 18ης Μαρτίου περιλαμβάνει μια ευαίσθητη αίσθηση ισορροπιών. Η Τουρκία είναι έτοιμη και πρόθυμη να συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με την Ελλάδα και την Ε.Ε. όχι μόνο στη μετανάστευση, αλλά επίσης σε έναν αριθμό θεμάτων. Η Ελλάδα, ως μέλος της Ε.Ε., θα μπορούσε πραγματικά να σηματοδοτήσει μια αλλαγή προς αυτή την κατεύθυνση. Μια ανανεωμένη δέσμευση στην Αθήνα και αλλού στην Ε.Ε. να προχωρήσουμε τη δήλωση της 18ης Μαρτίου μπροστά, σε γράμμα και πνεύμα, θα ήταν μια καλή αφετηρία. Οντως, έχουμε μια ευρεία γκάμα θεμάτων που χρειάζονται διαρκή διάλογο: από την οικονομική συνεργασία σε θέματα σχετικά με τον τουρισμό, από τον συντονισμό στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, σε συναντήσεις τεχνικής φύσεως σχετικά με τα κοινά χερσαία σύνορά μας. Και, προφανώς, τα θέματα του Αιγαίου και της Ανατολικής Μεσογείου. Δεν θα πρέπει να περιμένουμε 43 χρόνια.

Είμαστε ανοικτοί

– Τι, κατά την άποψή σας, θα βελτίωνε σημαντικά την ατμόσφαιρα ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία, ιδιαίτερα σε αυτή την κρίσιμη φάση που διανύουμε; Αναφερθήκατε ήδη σε κάποιες πιθανές εξελίξεις, αλλά και παραδείγματα. Οπως εξελίσσονται τα πράγματα, θα μπορούσατε να δείτε μεσολάβηση κάποιων τρίτων παικτών. Να γίνει δηλαδή αποδεκτός ένας πιθανός ρόλος τρίτων, στην προσπάθεια να έλθουν οι δύο πλευρές, Αθήνα και Αγκυρα, πιο κοντά, είτε πρόκειται για την Ε.Ε. ή τις ΗΠΑ;

– Πράγματι μπορεί να έχουμε ένα άνοιγμα εδώ. Αλλά το να παραπονιόμαστε σε τρίτες πλευρές δεν μας οδηγεί σε λύσεις, τουλάχιστον όχι στην περίπτωσή μας. Η προσπάθεια της άσκησης πίεσης με τη βοήθεια άλλων δρώντων απλά δεν θα λειτουργήσει. Οι πολιτισμένες χώρες δεν λύνουν τα θέματά τους διαλαλώντας τα από τα μπαλκόνια. Ο Χάρτης του ΟΗΕ είναι εδώ: περιλαμβάνει με έναν σχεδόν εξαντλητικό τρόπο όλους τους τρόπους με τους οποίους οι διαφωνίες μπορεί να επιλυθούν – διαπραγμάτευση, μεσολάβηση, διαιτησία, δικαστικός συμβιβασμός κ.ά., πείτε το όπως θέλετε. Είμαστε ανοιχτοί σε οποιαδήποτε και όλες από αυτές τις μεθόδους, ας τις χρησιμοποιήσουμε. Το «μάντρα» μας ήταν πάντα ότι η οριοθέτηση πρέπει να είναι δίκαιη, ισότιμη και ειρηνική.

Η μάχη Μητσοτάκη για τα 32 δισ.

Τα επόμενα βήματα της Αθήνας στις συζητήσεις με Αίγυπτο για την ΑΟΖ

Του **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Με τον φάκελο του ανασχηματισμού να μπαίνει τελικά για τις αμέσως επόμενες εβδομάδες στο συρτάρι του γραφείου του πρωθυπουργού στο Μέγαρο Μαξίμου, ο κ. Μητσοτάκης στρέφει την προσοχή του στα τρία μεγάλα μέτωπα της τρέχουσας περιόδου: στη διαχείριση της επικίνδυνης έξαρσης στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, στις διεργασίες στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Ενωσης για το κονδύλι των 32 δισ. και στο άνοιγμα της τουριστικής περιόδου με ασφάλεια. Στο μέτωπο των ελληνοτουρκικών σχέσεων κρίσιμο θεωρείται το διάστημα μέχρι και τις αρχές Σεπτεμβρίου, οπότε και η Αγκυρα μπορεί θεωρητικά να αρχίσει έρευνες με βάση το τουρκολυβικό μνημόνιο. Πέραν των σχεδίων αποτροπής που έχει επεξεργαστεί το υπουργείο Αμυνας, η κυβέρνηση θα κλιμακώσει τις κινήσεις της στη διεθνή σκακιέρα, με πρώτο βήμα την προχθεσινή παρέμβαση του πρωθυπουργού στο Συμβούλιο Κορυφής της Ε.Ε. Παράλληλα, όπως αναφέρουν πληροφορίες, εξετάζονται όλες οι πτυχές τυχόν συμφωνίας για τη μερική οριοθέτηση ΑΟΖ με την Αίγυπτο, με τις σχετικές συζητήσεις να προσλαμβάνουν νέα δυναμική μετά την επίσκεψη του υπουργού Εξωτερικών Ν. Δένδια την περασμένη Πέμπτη στο Κάιρο. Κατά τις ίδιες πηγές, η συμφωνία είναι πλέον εφικτή. Ομως, ακόμη σταθμίζονται τα «υπέρ» και τα «κατά» ενός συμβιβασμού με την Αίγυπτο, που όπως και η συμφωνία με την Ιταλία για την ΑΟΖ θα εμπεριέχει και υποχωρήσεις, χωρίς όμως –σε αντίθεση με αυτή– να διευθετεί συνολικά και οριστικά το ζήτημα της οριοθέτησης.

Το δεύτερο μεγάλο «κεφάλαιο» που απασχολεί το Μέγαρο Μαξίμου είναι η διαπραγμάτευση εντός της Ε.Ε. για το Ταμείο Ανάκαμψης και η ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διαχείριση των κονδυλίων που θα διοχετευθούν προς τη χώρα. Η κυβέρνηση αναμένει ότι οι σχετικές διαβουλεύσεις θα ολοκληρωθούν σε νέα Σύνοδο Κορυφής τον επόμενο μήνα επί γερμανικής προεδρίας, καθώς το σχέδιο που βρίσκεται στο τραπέζι φέρει, εν πολλοίς, τη σφραγίδα της κ. Αγκελα Μέρκελ. Ομως έχει σημασία η τελική μορφή που αυτό θα λάβει. Ειδικότερα, ο πρωθυπουργός είναι αποφασισμένος να δώσει μάχη προκειμένου:

- Να μην αλλάξει η λεγόμενη «κλείδα κατανομής», δηλαδή τα ποσά ανά χώρα που έχει προτείνει η Κομισιόν.
- Το Ταμείο Ανάκαμψης να λειτουργήσει μέχρι το 2024 και όχι το 2022, όπως ζητούν ορισμένα κράτη-μέλη.
- Ο «έλεγχος» να πραγματοποιείται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εξαμήνου.

Το στίγμα των ελληνικών θέσεων έδωσε ο κ. Μητσοτάκης κατά την παρέμβασή του στην προχθεσινή –μέσω τηλεδιάσκεψης– Σύνοδο. «Δεν πρέπει να αλλάξει η πρόταση της Κομισιόν. Αλλιώς ανοίγουμε το κουτί της Πανδώρας», ανέφερε συγκεκριμένα, σύμφωνα με πληροφορίες, ο πρωθυπουργός, που πρόσθεσε πως «αποφασίζοντας να ολοκληρώσουμε το πρόγραμμα πολύ γρήγορα, είναι σαφές πως διακινδυνεύουμε να υπονομεύσουμε τις προοπτικές επιτυχίας του». «Πρέπει να είναι τετραετές και εμπροσθοβαρές», κατέληξε ο κ. Μητσοτάκης. Παράλληλα, όπως προαναφέρθηκε, κρίσιμο θεωρείται να δημιουργηθεί ένας αποτελεσματικός μηχανισμός υποδοχής και διαχείρισης των πόρων που θα εισρεύσουν την επόμενη τριετία στην ελληνική οικονομία, ώστε να μην υπάρξει εμπλοκή στα γραφειοκρατικά γρανάζια των επιμέρους υπουργείων. Οπως αναφέρει χαρακτηριστικά κορυφαίος υπουργός, «θα είναι καταστροφή να επαναλάβουμε πρακτικές που θα οδηγούν σε απορροφητικότητα της τάξης του 25%, όπως συμβαίνει με το ΕΣΠΑ». Στην κατεύθυνση αυτή, δεδομένο θεωρείται πως σε επιτελικό επίπεδο θα είναι κρίσιμος ο ρόλος του υπουργού Επικρατείας Γ. Γεραπετρίτη, του υφυπουργού Ακ. Σκέρτσου και του διευθυντή του Γραφείου του Πρωθυπουργού Γρ. Δημητριάδη. Παράλληλα, όμως, εξετάζεται και η τοποθέτηση ενός υφυπουργού –πιθανότατα στο υπουργείο Ανάπτυξης– που θα «τρέχει» σε καθημερινή βάση το όλο εγχείρημα. Μάλιστα, κατά πληροφορίες, το «μοντέλο» διαχείρισης των 32 δισ. είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους οι διορθωτικές αλλαγές στο κυβερνητικό σχήμα που προανήγγειλε ο πρωθυπουργός μετατέθηκαν για αργότερα. Το τρίτο μεγάλο στοίχημα για την κυβέρνηση είναι να «ανοίξει» από την πρώτη Ιουλίου ο τουρισμός, αλλά με ασφάλεια. Η Ελλάδα ενίσχυσε ιδιαίτερα την εικόνα της χάρις στην αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας. Ομως, τα όποια κέρδη μπορεί να χαθούν εάν η τουριστική περίοδος συνοδευθεί από ένα μεγάλο κύμα κρουσμάτων ή από την αδυναμία διαχείρισης τυχόν περιστατικών. Ετσι, βρίσκεται σε εξέλιξη ήδη μια μεγάλη προσπάθεια, ώστε τόσο σε επίπεδο γιατρών και νοσηλευτών όσο και στο μέτωπο των διαγνωστικών τεστ, να υπάρξει η μεγαλύτερη δυνατή επάρκεια σε όλους τους τουριστικούς προορισμούς. Πάντως, κυβερνητικά στελέχη αναγνωρίζουν πως δύσκολα ο τουρισμός θα υπερβεί το 25% της κίνησης του περασμένου καλοκαιριού.

ΑΠΕ-ΜΠΕ

Ο πρωθυπουργός υποστήριξε ότι για να επιτύχει το πρόγραμμα του Ταμείου Ανάκαμψης πρέπει να είναι τετραετές και εμπροσθοβαρές.

«Δεν πρέπει να αλλάξει η πρόταση της Κομισιόν. Αλλιώς ανοίγουμε το κουτί της Πανδώρας», υπογράμμισε ο πρωθυπουργός στην προχθεσινή Σύνοδο της Ε.Ε.

Πότε σχεδιάζει ο Αλέξης Τσίπρας να ζητήσει εκλογές

Δεν επιθυμεί πρόωρες κάλπες

Του **ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ**

«Ο Τσίπρας δεν θα περιμένει να περάσει πρώτος στις δημοσκοπήσεις για να ζητήσει εκλογές. Μπορεί να μη γίνει ποτέ αυτό», τόνιζε κορυφαίο στέλεχος του ΣΥΡΙΖΑ στην «Κ», χωρίς όμως να είναι σε θέση να προσδιορίσει πότε ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης θα «γυρίσει τον διακόπτη» και θα «διαβεί τον Ρουβίκωνα». Δεν αποκλείεται να περιμένει να εκμεταλλευθεί κάποιο μεγάλο σφάλμα της κυβέρνησης ή να συνθέσει πολλά μικρά λάθη για να περάσει στην εκλογική αντεπίθεση. Είναι χαρακτηριστική η περίπτωση της χρηματοδότησης των ΜΜΕ και πλέον στην Κουμουνδούρου, όχι τυχαία, στοχοποιούν τον ίδιο τον πρωθυπουργό. «Εκεί που απολάμβανε την εμπιστοσύνη των πολιτών λόγω κορωνοϊού, ξύπνησε μνήμες», τόνιζε μέλος του Πολιτικού Συμβουλίου, που εκτιμά ότι το κλίμα δεν θα είναι το ίδιο για τον Κυριάκο Μητσοτάκη από εδώ και πέρα.

Ο Αλέξης Τσίπρας δεν θέλει σε καμία περίπτωση, όπως ο ίδιος έχει πει επανειλημμένως, να μιμηθεί τον Κυριάκο Μητσοτάκη, ο οποίος από τον Ιανουάριο του 2016, που βρέθηκε στο τιμόνι της Ν.Δ., ζητούσε την προσφυγή στις κάλπες. Οι λάτρεις των στατιστικών στην Κουμουνδούρου υπενθυμίζουν πως στη μεταπολιτευτική ιστορία του τόπου το ίδιο πρόσωπο δεν κατάφερε ποτέ έπειτα από εκλογική μάχη να πραγματοποιήσει τρίτη συνεχόμενη πρωθυπουργική θητεία. Το σίγουρο είναι, πάντως, ότι στον ΣΥΡΙΖΑ δεν επιθυμούν να στηθούν πρόωρες κάλπες ώστε ο Κυριάκος Μητσοτάκης να πάρει γρήγορα τη «δεύτερη ευκαιρία που δικαιούται». Αντιθέτως, τα σημάδια που απομακρύνουν το ενδεχόμενο γρήγορων πολιτικών εξελίξεων (Ταμείο Ανάκαμψης, ανασχηματισμός) φαίνεται πως προκάλεσαν ανακούφιση σε πολλά στελέχη της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Μακρύς ο δρόμος

Στις συσκέψεις που πραγματοποιούνται στην Κουμουνδούρου κανείς δεν έχει θέσει στο τραπέζι το θέμα, καθώς τα δημοσκοπικά στοιχεία δείχνουν πως ο δρόμος για τον ΣΥΡΙΖΑ είναι μακρύς ακόμα. Η συμφιλίωση μεταξύ των τάσεων δεν έχει επέλθει και η αντιπολιτευτική τακτική εξακολουθεί να διχάζει.

Μία από τις πολλές συνθήκες που θα επέτρεπε σε βάθος χρόνου η αξιωματική αντιπολίτευση να ζητήσει εκλογές είναι και η προοπτική συμπόρευσης με το Κίνημα Αλλαγής. Πώς μπορεί ο Αλέξης Τσίπρας να πείσει το ΚΙΝΑΛ να προσέλθει σε ειλικρινή διάλογο, όταν ο Παύλος Πολάκης επιλέγει να φωτογραφίζεται με τον Πάνο Καμμένο; Ο τέως αναπληρωτής υπουργός Υγείας τορπιλίζει την προσπάθεια του προέδρου να προσεγγίσει τον προοδευτικό χώρο, θυμίζοντας την περίοδο της διακυβέρνησης με τους ΑΝΕΛ.

Μελετώντας προσεκτικά τα ποιοτικά στοιχεία των δημοσκοπήσεων, στην Κουμουνδούρου εκτιμούν πως ένα νέο δεδομένο προκαλεί σκεπτικισμό στο Μαξίμου. Οι πολίτες έχουν αρχίσει να εκφράζουν προβληματισμό και να θέτουν ερωτήματα κυρίως για τα εργασιακά, αλλά και για την πορεία της οικονομίας γενικά. Το ζητούμενο αλλά και το μεγάλο στοίχημα είναι αν ο ΣΥΡΙΖΑ θα καταφέρει να συντονιστεί με τον παλμό της κοινωνίας μέχρι το τέλος του χρόνου. Στις συζητήσεις που πραγματοποιούνται εκτιμάται πως το 2021 ο Αλέξης Τσίπρας θα μπορεί να βγει πιο μπροστά και να ζητήσει την προσφυγή στη λαϊκή ετυμηγορία, αξιολογώντας την κόπωση της κοινωνίας, την ύφεση στην οικονομία και τους δείκτες της ανεργίας. Τα εκλογικά αντανακλαστικά θα λειτουργήσουν μόνο όταν δουν το πρώτο ηχηρό ξέσπασμα διαμαρτυριών στους δρόμους, αλλά και τις συμμαχίες μέσα στη Βουλή να αποκτούν χαρακτήρα σύγκρουσης με την πλειοψηφία. Οι προσπάθειες απομόνωσης της Ν.Δ. πληθαίνουν το τελευταίο διάστημα, με κοινοβουλευτικά στελέχη να θυμίζουν πως ο νόμος Διαμαντοπούλου ψηφίστηκε το 2011 με την ιστορική πλειοψηφία των 255 βουλευτών, ενώ το πρόσφατο νομοσχέδιο της Νίκης Κεραμέως συγκέντρωσε μόνο 158 ψήφους.

Το μεγάλο στοίχημα είναι αν ο ΣΥΡΙΖΑ θα καταφέρει να συντονιστεί με τον παλμό της κοινωνίας μέχρι το τέλος του χρόνου.

Ολα δείχνουν πως η συνταγή του «ώριμου φρούτου» είναι αυτή τη στιγμή μονόδρομος για τον Αλέξη Τσίπρα. Ετσι κι αλλιώς, το «μαχαίρι και το πεπόνι» το έχει η κυβέρνηση, που αρνείται κατηγορηματικά τα σενάρια εκλογών. Μετά τη ΔΕΘ ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ θα επανακαθορίσει τη στρατηγική που θα ακολουθήσει και οδηγός για τις επόμενες κινήσεις θα είναι και η ολοκλήρωση του συνεδρίου. Μόνο με ένα κόμμα ενιαίο, που θα έχει αποτινάξει από πάνω του φραξιονισμούς, μπορεί να έχει τύχη σε μια εκλογική αναμέτρηση, όποτε και αν γίνει.

INTIME NEWS

Ο κ. Τσίπρας δεν βιάζεται να ζητήσει προσφυγή στις κάλπες. Ωστόσο, εντός του ΣΥΡΙΖΑ η συμφιλίωση μεταξύ των τάσεων δεν έχει επέλθει και η αντιπολιτευτική τακτική εξακολουθεί να διχάζει.

ΑΠΟΨΗ

Λιβύη, χώρα-κλειδί για την Τουρκία

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΣΥΡΙΓΟΥ***

Η Λιβύη κατέχει ιδιαίτερη θέση στους εθνικούς μύθους της Τουρκίας. Υπήρξε το τελευταίο αφρικανικό έδαφος που απώλεσε η οθωμανική αυτοκρατορία, μόλις το 1912. Το 4-5% του πληθυσμού είναι απόγονοι Οθωμανών στρατιωτών. Ο ίδιος ο Σαράζ επαίρεται ότι είναι Τούρκος. Πρωτίστως, όμως, η Λιβύη συμβολίζει στον μέσο Τούρκο τη βούληση της οθωμανικής αυτοκρατορίας να σταματήσει την εδαφική της συρρίκνωση. Οταν το 1911 οι Ιταλοί θέλησαν να την καταλάβουν, οι Οθωμανοί αποφάσισαν να πολεμήσουν στέλνοντας αξιωματικούς να συντονίσουν την αντίσταση. Μεταξύ των αξιωματικών ήταν και ο νεαρός τότε Μουσταφά Κεμάλ (μετέπειτα Ατατούρκ). Αν και η νίκη των Ιταλών ήταν εύκολη, η μετέπειτα αγιοποίησή του Κεμάλ είχε ως αποτέλεσμα οποιαδήποτε πράξη του –περιλαμβανομένης και της αποστολής στη Λιβύη– να έχει χαρακτηριστικά θρύλου.

Η Λιβύη κατέχει ιδιαίτερη θέση και στους σύγχρονους τουρκικούς σχεδιασμούς. Κατ' αρχάς είναι τα νεοοθωμανικά σχέδια του Τούρκου προέδρου. Το 2010, μέσω των αραβικών ανοίξεων, ο Ερντογάν επιχείρησε να τοποθετήσει μουσουλμανικές αδελφότητες στις ηγεσίες των κρατών που ήσαν στο παρελθόν εδάφη της οθωμανικής αυτοκρατορίας. Στόχος του ήταν η δημιουργία μιας οθωμανικής κοινοπολιτείας, στο πρότυπο της (βρετανικής) Κοινοπολιτείας. Από εκείνο το σχέδιο απέμειναν οι πόλεμοι σε Συρία, Λιβύη και Υεμένη. Ο Ερντογάν επανέρχεται με στόχο πλέον τη Λιβύη. Εκτός από τη δική του στρατιωτική βοήθεια, έχει μεταφέρει 9.000 Σύρους ισλαμιστές που πολεμούν για τον Σαράζ. Εάν ο τελευταίος επικρατήσει, η χώρα θα διοικείται από μία ισλαμική αδελφότητα. Αυτό συνιστά υπαρξιακή απειλή για τον Αιγύπτιο πρόεδρο Σίσι. Το ισχυρό αιγυπτιακό κίνημα των Αδελφών Μουσουλμάνων θα βρίσκει καταφύγιο και υποστήριξη στη γειτονική Λιβύη. Παρομοίως και η Ευρώπη θα έχει πρόβλημα. Η Λιβύη δεν είναι Συρία. Βρίσκεται στο μέσον της Μεσογείου σε απόλυτη γειτνίαση με Ελλάδα, Ιταλία και Μάλτα και σε κοντινή απόσταση από τη Γαλλία…

Πολλοί στην Ελλάδα αναρωτιούνται εάν η Ρωσία, που υποστηρίζει τον στρατηγό Χαφτάρ, θα επιτρέψει στην Τουρκία να επικρατήσει στη Λιβύη. Η Ρωσία, όμως, ουδέποτε επιδίωξε την απόλυτη νίκη του (έχοντος και αμερικανική υπηκοότητα) Χαφτάρ. Ακόμη και όταν ο τελευταίος βρέθηκε κοντά στη συντριβή του Σαράζ, οι Ρώσοι μιλούσαν για κυβέρνηση ενότητας με κορμό τον Χαφτάρ. Προφανώς φοβούνται ότι εάν ο Χαφτάρ κέρδιζε, θα τους εγκατέλειπε και θα συνεννοείτο με τους Αμερικανούς. Αντιθέτως, προτιμούν να βρουν λύση με τον Ερντογάν για τρεις λόγους: (α) στρατιωτικά οι Τούρκοι είναι πολύ υποδεέστεροι των Ρώσων· (β) η παρουσία των Τούρκων στη Συρία εξαρτάται απολύτως από τους Ρώσους· (γ) η ήδη στενή σχέση Ρωσίας-Τουρκίας στη Συρία θα ενδυναμωθεί περισσότερο λόγω Λιβύης, γεγονός που θα προκαλέσει περισσότερα προβλήματα στο ΝΑΤΟ.

Τυχόν προσφυγή του Σαράζ στη Χάγη για τη νομιμότητα ή μη του τουρκολιβυκού μνημονίου ανατρέπει την τουρκική πολιτική για τη Γαλάζια Πατρίδα. Δεν θα τον αφήσουν οι Τούρκοι.

Τα πράγματα όμως δεν κινούνται γραμμικά. Οι Τούρκοι γλυκάθηκαν από τις νίκες τους στη δυτική Λιβύη και θέλουν να προχωρήσουν στον κεντρικό τομέα της χώρας και να ελέγξουν τον λιμένα της Σύρτης. Από εκεί εξάγεται ο κύριος όγκος των λιβυκών υδρογονανθράκων. Για τον έλεγχο του λιμένος ενδιαφέρονται ΗΠΑ, Ρωσία (που σήμερα τον ελέγχει), Γαλλία και Ιταλία (που σήμερα εξυπηρετούνται από αυτόν).

Φεύγοντας από τη μεγάλη εικόνα και περνώντας στα ελληνοτουρκικά, η Λιβύη είναι χώρα-κλειδί και για την τουρκική πολιτική της Γαλάζιας Πατρίδας. Παράλληλα διακόπτει τον διάδρομο Ελλάδος-Κύπρου με Ισραήλ και Αίγυπτο. Μέσω του τουρκολιβυκού συμφώνου η Τουρκία απέκτησε μία επίπλαστη μεν αλλά απαραίτητη νομιμότητα να παρεμβαίνει στην περιοχή. Ενα από τα πολλά ζητούμενα στις ελληνοτουρκικές σχέσεις είναι πώς θα ανατρέψουμε το συγκεκριμένο μνημόνιο. Η κυβέρνηση Σαράζ με σημείωμα προς τον ΟΗΕ στις 27 Δεκεμβρίου 2019 ανέφερε ότι θα εξέταζε και το ενδεχόμενο προσφυγής στη Χάγη για το τουρκολιβυκό μνημόνιο. Ιστορικά η Λιβύη έχει εντυπωσιακό ιστορικό τεσσάρων προσφυγών στο Διεθνές Δικαστήριο: το 1982 και 1985 αντιστοίχως για θαλάσσιες οριοθετήσεις με Τυνησία και Μάλτα· το 1994 για μία συνοριακή διαφορά με το γειτονικό Τσαντ και το 2003 για την ανατίναξη επιβατικού αεροσκάφους πάνω από το Λόκερμπι της Σκωτίας. Αξίζει από κάθε άποψη να επιδιώξουμε την προσφυγή στη Χάγη. Δυνητικός σύμμαχός μας είναι η διεθνής νομιμότητα που επικαλείται για την αναγνώρισή της η κυβέρνηση Σαράζ. Εξ αντικειμένου, όμως καλό είναι να μην τρέφουμε φρούδες ελπίδες. Ο Σαράζ σήμερα αναπνέει με τουρκικούς πνεύμονες. Τυχόν προσφυγή στη Χάγη για τη νομιμότητα ή μη του τουρκολιβυκού μνημονίου ανατρέπει την τουρκική πολιτική για τη Γαλάζια Πατρίδα. Δεν θα τον αφήσουν οι Τούρκοι. Τις επόμενες ημέρες πάντως μάλλον θα ακούσουμε ότι η Τουρκία αποκτά αεροπορική βάση στη δυτική Λιβύη. Παράλληλα θα δοθούν στην τουρκική κρατική εταιρεία πετρελαίου θαλάσσια τεμάχια νοτίως της Κρήτης που υποτίθεται ότι βάσει του τουρκολιβυκού μνημονίου «ανήκουν» στη Λιβύη. Οσο πλησιάζουμε προς τις αμερικανικές εκλογές, η Τουρκία θα επιταχύνει.

* Ο κ. Αγγελος Μ. Συρίγος είναι αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής, βουλευτής της Ν.Δ. στην Α΄ Αθηνών.

Ρωσία και Γαλλία φρενάρουν την Τουρκία στη Λιβύη

Βήματα προσέγγισης από Ταγίπ Ερντογάν και Ντόναλντ Τραμπ

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

«Ο Τραμπ και ο Τούρκος πρόεδρος βρίσκουν κοινό έδαφος» ήταν ο τίτλος εκτενούς ρεπορτάζ των New York Times το Σάββατο, 13 Ιουνίου. Η δημοσιογράφος σημείωνε ότι, ενώ πριν από δέκα μήνες ΗΠΑ και Τουρκία βρίσκονταν στο χείλος της στρατιωτικής σύγκρουσης στη βόρεια Συρία, σήμερα η εικόνα διαγράφεται εντελώς διαφορετική. Αφού ανέχθηκε την τουρκική εισβολή εναντίον των Κούρδων συμμάχων των ΗΠΑ, αποσύροντας τα αμερικανικά στρατεύματα από τη βόρεια Συρία τον περασμένο Οκτώβριο, ο Αμερικανός πρόεδρος έκανε πρόσφατα ένα δεύτερο μεγάλο βήμα προσέγγισης του Ερντογάν, δίνοντας το πράσινο φως για την τουρκική στρατιωτική παρέμβαση στη Λιβύη. Με άλλα λόγια, ανέθεσε και στις δύο περιπτώσεις στην Τουρκία τον ρόλο του βασικού αναχώματος έναντι της ρωσικής διείσ-

REUTERS / TURKISH FOREIGN MINISTRY

Οι υπουργοί Οικονομικών Μπεράτ Αλμπαϊράκ (αριστερά) και Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου (κέντρο) της Τουρκίας συζητούν με τον Φαγέζ αλ Σαράζ, κατά την πρόσφατη επίσκεψη πολυπληθούς τουρκικής αντιπροσωπείας στη Λιβύη.

Ανησυχία στην Ε.Ε., καθώς η Αγκυρα διεκδικεί στρατιωτικές βάσεις στη νότια Μεσόγειο και τον έλεγχο άλλης μιας πύλης μεταναστών.

δυσης, κάνοντας outsourcing ενός δύσκολου καθήκοντος, το οποίο κανονικά θα έπρεπε να επωμιστεί ο αμερικανικός στρατός.

Δεν είχε προλάβει να στεγνώσει το μελάνι στο χαρτί των New York Times, και οι ειδήσεις από τη Μόσχα ήρθαν να ενισχύσουν το ρεπορτάζ τους. Ο Ρώσος υπουργός Εξωτερικών Σεργκέι Λαβρόφ ακύρωσε προγραμματισμένη για την περασμένη Κυριακή επίσκεψή του στην Αγκυρα. Εκεί, επρόκειτο να συζητήσει με τον ομόλογό του Μεβλούτ Τσαβούσογλου σχέδιο για κατάπαυση του πυρός στη Λιβύη, όπου Ρωσία και Τουρκία υποστηρίζουν αντίπαλες παρατάξεις της εμφύλιας σύγκρουσης. Οπως έγινε γνωστό, η προοπτική μιας ρωσοτουρκικής συμφωνίας για εκεχειρία (κατ' αναλογία με εκείνη των Πούτιν-Ερντογάν για την ειρήνευση στο Ιντλίμπ της Συρίας, τον Μάρτιο) απομακρύνθηκε λόγω αγεφύρωτων διαφωνιών γύρω από το μέλλον της Σύρτης.

Η στρατηγικής σημασίας πόλη, στο κέντρο της λιβυκής ακτογραμμής, που ελέγχει τους περισσότερους τερματικούς σταθμούς του λιβυκού πετρελαίου, έπεσε στα χέρια του Λιβυκού Εθνικού Στρατού (LNA) του Χαλίφα Χαφτάρ τον περασμένο Απρίλιο, όταν ο ισχυρός άνδρας της Ανατολικής Λιβύης, με έδρα τη Βεγγάζη, προήλαυνε προς τα δυτικά, με στόχο την κατάληψη της Τρίπολης. Ωστόσο, η αποφασιστική παρέμβαση της Τουρκίας (με στρατιωτικούς συμβούλους, drones, όπλα και χιλιάδες μισθοφόρους που μεταφέρθηκαν από τη Συρία) ανέτρεψε τα δεδομένα υπέρ της κυβέρνησης του Φαγέζ αλ Σαράζ.

Οι δυνάμεις της Τρίπολης έδιωξαν τον LNA σχεδόν από όλες τις θέσεις της Δυτικής Λιβύης που είχε καταλάβει και βρέθηκαν να προελαύνουν προς τα ανατολικά, με επόμενο στόχο τη Σύρτη. Απορρίπτοντας το σχέδιο ειρήνευσης της Αιγύπτου, που επίσης υποστηρίζει τον Χαφτάρ, η Τουρκία και ο πολιτικός της όμηρος Σαράζ (περισσότερο εκπρόσωπος Τύπου των τζιχαντιστικών πολιτοφυλακών, παρά πραγματικός ηγέτης) έκαναν σαφές ότι εννοούν να διαπραγματευτούν για εκεχειρία μόνο μετά την άλωση της Σύρτης.

Οι προσδοκίες της Τουρκίας για τη λιβυκή της επένδυση είχαν ήδη εκδηλωθεί με το μνημόνιο χάραξης ΑΟΖ, που δικαιολογημένα ανησύχησε Ελλάδα, Κύπρο και Ε.Ε. Εγιναν όμως ακόμη καθαρότερες την περασμένη Τετάρτη, όταν υψηλότατου επιπέδου τουρκική αντιπροσωπεία (πλην του Τσαβούσογλου, συμμετείχαν ο Ιμπραχήμ Καλίν, υπ' αριθμόν 1 σύμβουλος του Ερντογάν, ο αρχηγός της μυστικής υπηρεσίας ΜΙΤ Χακάν Φιντάν και ο υπουργός Οικονομικών Μπεράτ Αλμπαϊράκ) επισκέφθηκαν την Τρίπολη. Σύμφωνα με τουρκικά και αραβικά μέσα, στο τραπέζι τέθηκαν η ανάθεση σε τουρκικές εταιρείες μεγάλων έργων στη δυτική Λιβύη, αλλά και η δημιουργία τουρκικών βάσεων στη βόρεια Αφρική, για πρώτη φορά μετά την κατάρρευση της οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Λόγος γίνεται για τη ναυτική βάση της Μισράτα και την αεροπορική της Αλ Ουατίγια, την οποία μέχρι πρόσφατα ήλεγχαν οι δυνάμεις του Χαφτάρ.

Πρέπει να θεωρείται βέβαιο, όμως, ότι η Ρωσία δεν θα επιτρέψει την προέλαση των υποστηριζόμενων από την Τουρκία δυνάμεων του Σαράζ προς την ανατολική Λιβύη, όπου έχει επενδύσει τόσα πολλά, ενδεχομένως, δε, προσβλέπει σε μια δεύτερη ρωσική βάση στη Μεσόγειο, πλάι σε εκείνη της Ταρτούς, στη Συρία. Ηδη τα ρωσικά Μιγκ και Σουχόι που μεταφέρθηκαν στη βάση της Αλ Τζούφρα, νότια της Σύρτης, για να ενισχύσουν τον Χαφτάρ, σταμάτησαν με αεροπορικούς βομβαρδισμούς την προέλαση των κυβερνητικών δυνάμεων σε απόσταση ασφαλείας από τη Σύρτη.

Με αυτά τα δεδομένα, το πιθανότερο είναι ότι, αργά ή γρήγορα, και μάλλον γρήγορα, η Λιβύη θα μετατραπεί σε ένα ασταθές ρωσοτουρκικό condominium (πεδίο συγκυριαρχίας) και θα οδεύσει προς μια προσωρινή εκεχειρία. Ενδεχομένως αυτό θα γίνει αφού ο φθαρμένος Χαφτάρ αντικατασταθεί, ως πολιτικός εκπρόσωπος της ανατολικής Λιβύης, από τον περισσότερο αποδεκτό από την Αγκυρα πρόεδρο του Κοινοβουλίου του Τομπρούκ, Ακίλα Σάλεχ. Το λιβυκό πρόβλημα είναι πιθανό να μετατραπεί σε μια παγωμένη σύγκρουση, με σποραδικές υποτροπές, καθώς Μόσχα και Αγκυρα θα έχουν περισσότερο συμφέρον να διαχειρίζονται τη διένεξη παρά να τη λύσουν, αφού θα διαιωνίζουν με αυτόν τον τρόπο τον παρεμβατικό τους ρόλο στη νότια Μεσόγειο.

Η Ευρώπη μεταξύ Πούτιν και Ερντογάν

Καμία ευρωπαϊκή χώρα, ούτε καν η Ιταλία που στηρίζει τον Σαράζ, δεν θα αισθανόταν καλά με τον πλήρη έλεγχο της Λιβύης από τους συμμάχους της Τουρκίας. Και μόνο το γεγονός ότι αυτό θα έδινε στην Αγκυρα τον έλεγχο άλλης μιας βασικής πύλης εξόδου προσφύγων, προκαλεί εύλογη ανησυχία. Μέχρι στιγμής, όμως, μόνο η Γαλλία αντέδρασε σθεναρά, ζητώντας από το ΝΑΤΟ «να σταματήσει να στρουθοκαμηλίζει» απέναντι στην «απαράδεκτη συμπεριφορά» της Τουρκίας σε Λιβύη, Κύπρο, Αιγαίο. Γεγονός είναι ότι οι μόνες δυνάμεις που «μετράνε» στρατιωτικά στη Λιβύη είναι η Ρωσία και η Τουρκία, καθώς οι Αμερικανοί έχουν αποχωρήσει από το 2012, ενώ η Ε.Ε. δεν είναι σε θέση ούτε καν την επιχείρηση «Ειρήνη» να υλοποιήσει, υποχωρώντας στην επίδειξη δύναμης από τις τουρκικές φρεγάτες. Με ωμό ρεαλισμό, η Le Monde καλούσε, την περασμένη Τρίτη, τους ηγέτες της Δύσης να αποφασίσουν αν στο κρίσιμο λιβυκό θέατρο «έρχεται πρώτη στην ιεράρχηση των απειλών η Ρωσία ή η Τουρκία», υπονοώντας ξεκάθαρα ότι πλειοδοτεί υπέρ της δεύτερης επιλογής.

Σε κλοιό πιέσεων ο Νετανιάχου για τη Δυτική Οχθη

Προειδοποιεί η Παλαιστινιακή Αρχή

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Ο Ισραηλινός πρωθυπουργός Μπέντζαμιν Νετανιάχου έχει εξαγγείλει ότι μετά την 1η Ιουλίου το Ισραήλ «θα εντάξει στην ισραηλινή κυριαρχία» (ευφημισμός του «θα προσαρτήσει») εδάφη της Δυτικής Οχθης. Οσο η ημερομηνία πλησιάζει τόσο η διεθνής κοινότητα συνειδητοποιεί τον εμπρηστικό χαρακτήρα της ενέργειας αυτής και επιχειρεί να αποτρέψει την κυβέρνηση Νετανιάχου από τη μονομερή και παράνομη αυτή ενέργεια.

Η προσάρτηση εδαφών απαγορεύεται ρητά από το διεθνές δίκαιο και επισύρει κυρώσεις, ακόμη και στην περίπτωση που οι κάτοικοι της περιοχής που προσαρτάται εκφράζουν σύμφωνη γνώμη με δημοψήφισμα, όπως έγινε στην περίπτωση της Κριμαίας το 2014.

Οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν τότε στη Ρωσία θεμελιώθηκαν στην παραβίαση του διεθνούς δικαίου και το ερώτημα είναι αν το Ισραήλ θα βρεθεί αντιμέτωπο με παρόμοιας κλίμακας αντιδράσεις.

Παρότι η κυβερνητική συμφωνία ανάμεσα στον Μπέντζαμιν Νετανιάχου και τον επικεφαλής της αντιπολίτευσης Μπένι Γκαντς περιλαμβάνει την ημερομηνία της 1ης Ιουλίου, πολλά μένουν ακόμη να καθοριστούν. Πρώτον, δεν είναι σίγουρο αν ο Νετανιάχου θα προχωρήσει πράγματι στην κίνηση αυτή και πόσο μεγάλο θα είναι το τμήμα της Δυτικής Οχθης που θα επιχειρήσει να εντάξει στο Ισραήλ. Είναι διαφορετικό το να προσαρτήσει την κοιλάδα του Ιορδάνη, όπου συγκεντρώνεται η αγροτική περιοχή των παλαιστινιακών εδαφών και η προσάρτηση της οποίας αποκόπτει τα παλαιστινιακά εδάφη από την Ιορδανία και διαφορετικό να προσαρτήσει τους εβραϊκούς εποικισμούς που καταλαμβάνουν το 3% της έκτασης της Δυτικής Οχθης.

Και στις δύο περιπτώσεις θα πρόκειται για ενταφιασμό κάθε απόπειρας συναινετικής λύσης, καθώς η προσάρτηση των εποικισμών, που είναι διάσπαρτοι στα πιο προνομιακά σημεία, στερεί και επισήμως από το μελλοντικό παλαιστινιακό κράτος την πιο στοιχειώδη εδαφική συνέχεια.

Αποφεύγοντας, ωστόσο, το δεύτερο, την προσάρτηση της κοιλάδας του Ιορδάνη, ο Νετανιάχου θα προσπαθήσει να κάμψει τις αντιδράσεις της Ιορδανίας, η οποία αναγκάζεται να αναθεωρήσει τη συνθήκη ειρήνης που έχει υπογράψει με το Ισραήλ αλλά και τις αντιδράσεις του Γκαντς, ο οποίος υποστηρίζει ότι μια τέτοια κίνηση πρέπει να έχει μια στοιχειώδη διεθνή ανοχή.

MENAHEM KAHANA

Μετά την 1η Ιουλίου σκοπεύει ο Μπέντζαμιν Νετανιάχου να εντάξει «στην ισραηλινή κυριαρχία» εδάφη της Δυτικής Οχθης.

Εσωτερικές περιπλοκές και διεθνείς αντιδράσεις για το σχέδιο προσάρτησης εδαφών.

Στις δεύτερες σκέψεις της ισραηλινής ηγεσίας συμβάλλει και η αβεβαιότητα για την αντίδραση των ΗΠΑ. Ο Νετανιάχου δεν θα διανοείτο να προχωρήσει σε μια τέτοια ενέργεια αν δεν είχε τη στήριξη του Ντόναλντ Τραμπ, αλλά το ενδεχόμενο να χάσει ο Τραμπ τις εκλογές τον Νοέμβριο και να επιβληθούν στο Ισραήλ ουσιαστικές κυρώσεις εξετάζεται όλο και πιο σοβαρά από την ισραηλινή ηγεσία.

Την ίδια ώρα, η Παλαιστινιακή Αρχή προειδοποιεί ότι μια προσάρτηση θα σήμαινε αυτόματα διακοπή της συνεργασίας Παλαιστινιακής Αρχής - Ισραήλ σε θέματα ασφαλείας και θα οδηγούσε στην διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Παλαιστινιακού κράτους. Είναι απορίας άξιον αν ο Νετανιάχου θα αφεθεί, από τη διεθνή κοινότητα και την ίδια την κοινή γνώμη της χώρας του, να ανοίξει τον ασκό του Αιόλου.

Δικαστικό «χαστούκι» υπέρ παράτυπων μεταναστών στις ΗΠΑ

Του **MICHAEL D. SHEAR**
THE NEW YORK TIMES

Σημαντική νίκη πέτυχε η προοδευτική πτέρυγα του Ανωτάτου Δικαστηρίου των ΗΠΑ, με την ακύρωση του προεδρικού διατάγματος Τραμπ, το οποίο επέτρεπε την απέλαση και τη στέρηση αδειών εργασίας ενηλίκων αλλοδαπών, οι οποίοι είχαν εισέλθει παράνομα στις ΗΠΑ ως παιδιά.

Ο πρόεδρος Τραμπ και σκληροπυρηνικοί σύμβουλοί του, όπως ο Στίβεν Μίλερ, πρέπει τώρα να αποφασίσουν αν θα εγκαταλείψουν την προσπάθεια ή θα καταθέσουν εκ νέου, με βελτιώσεις, την πρόταση κατάργησης της ευνοϊκής νομοθεσίας για τους νεαρούς μετανάστες. Σε σειρά μηνυμάτων του στο Twitter, ο Αμερικανός πρόεδρος άφησε να εννοηθεί ότι θα τηρήσει την προεκλογική του δέσμευση από το 2016 για κατάργηση του προγράμματος ανοχής προς τους μετανάστες αυτούς. «Πρέπει τώρα να ξαναρχίσουμε όλη τη διαδικασία. Η απόφαση του δικαστηρίου ήταν εξόχως πολιτική και δεν έμοιαζε να βασίζεται στον νόμο», έγραψε ο Τραμπ στο Twitter.

Η προοδευτική απόφαση αναμένεται να συσπειρώσει την υπερσυντηρητική εκλογική βάση του Τραμπ.

Η εκλογική βάση του Τραμπ απαιτεί από αυτόν την απέλαση εκατοντάδων χιλιάδων παράτυπων μεταναστών, ενώ ενδεχόμενη αθέτηση της δέσμευσης αυτής από την κυβέρνηση απειλεί τις πιθανότητες επανεκλογής του. «Το πρόγραμμα ευνοϊκής μεταχείρισης των μεταναστών αυτών δημιουργήθηκε από το πουθενά και εφαρμόστηκε παράνομα από την κυβέρνηση Ομπάμα. Ο αμερικανικός λαός απαιτεί την πιστή τήρηση και εφαρμογή των νόμων, όπως τους συνέταξαν οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι στο Κογκρέσο. Η απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου αποτελεί απόπειρα σφετερισμού της εκτελεστικής εξουσίας», είπε ο εκτελών χρέη υπουργού Εσωτερικής Ασφάλειας, Τσαντ Γουλφ. Οι μετανάστες που ευνοήθηκαν από τον νόμο του Ομπάμα δεν είναι, όμως, μέλη συμμοριών, όπως ισχυριζόταν ο Τραμπ στην προεκλογική του εκστρατεία, το 2016. Οι περισσότεροι βρίσκονται στις ΗΠΑ εδώ και δεκαετίες, εργάζονται και έχουν οικογένειες στη χώρα. Η επιμονή της εκστρατείας Τραμπ να καταργήσει το πρόγραμμα απειλεί, στο μεταξύ, να αποξενώσει αναποφάσιστους ψηφοφόρους, απαραίτητους στην προσπάθεια των Ρεπουμπλικανών να διατηρήσουν τον έλεγχο της Γερουσίας.

Υποστηρικτές του προγράμματος ευνοϊκής μεταχείρισης των παιδιών μεταναστών πανηγυρίζουν μετά την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Η απόφαση του Δικαστηρίου, με οριακή πλειοψηφία 5 υπέρ και 4 κατά, αναμένεται να συσπειρώσει την εκλογική βάση του Τραμπ γύρω από το αίτημα του προέδρου για διορισμό νέων συντηρητικών μελών στο Ανώτατο Δικαστήριο και τα ομοσπονδιακά εφετεία, τα οποία θα ψηφίζουν υπέρ των προτάσεων κατά της μετανάστευσης και των αμβλώσεων και υπέρ του δικαιώματος οπλοκατοχής – μεταξύ άλλων αμφιλεγόμενων ζητημάτων. Μετά την ορκωμοσία του, ο πρόεδρος Τραμπ, με τη βοήθεια του επικεφαλής της Γερουσίας, Μιτς Μακόνελ, είχε προωθήσει με ζήλο την εκλογή συντηρητικών μελών, όπως οι δικαστές Νιλ Γκόρσατς και Μπρετ Κάβανο.

«Οι φρικτές και πολιτικά φορτισμένες αυτές αποφάσεις, που εκδίδονται από το Ανώτατο Δικαστήριο, είναι πυροβολισμοί στο πρόσωπο όσων πολιτών είναι υπερήφανοι που αποκαλούνται Ρεπουμπλικανοί ή συντηρητικοί», έγραψε ο Τραμπ στο Twitter μία ώρα μετά την ανακοίνωση της πολυαναμενόμενης δικαστικής απόφασης, την οποία επαίνεσε ο υποψήφιος των Δημοκρατικών, Τζο Μπάιντεν, δεσμευόμενος να παραμείνει στο πλευρό των μεταναστών.

Ντόμινο η «πτώση» των αγαλμάτων

Ενώ οι διαδηλωτές συνεχίζουν ακάθεκτοι, μεγάλες εταιρείες αλλάζουν λογότυπα που παραπέμπουν σε ρατσιστικά στερεότυπα

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Αν οι μαζικές διαμαρτυρίες κατά του ρατσισμού και της αστυνομικής βίας ξεκίνησαν τον περασμένο μήνα με αφορμή τη δολοφονία του Τζορτζ Φλόιντ, μετεξελίχθηκαν γρήγορα σε βίαιες κινητοποιήσεις, λεπλασίες καταστημάτων και βανδαλισμούς αγαλμάτων. Την τελευταία εβδομάδα μάλιστα, και με την αρωγή της διχαστικής ρητορικής του προέδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, οδήγησαν σε μια προσπάθεια ακροδεξιών στοιχείων να διεισδύσουν σε αυτές.

Ενοπλες πολιτοφυλακές και ομάδες από vigilantes και υπερμάχους της αυτοδικίας έχουν αποφασίσει να δώσουν δυναμικό «παρών» στις κινητοποιήσεις, προκαλώντας ανησυχίες για ενδεχόμενο εκτροχιασμό της κατάστασης. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα κοινωνικής πόλωσης σημειώθηκε στην Αλμπουρκέρκη του Νέου Μεξικού, όπου ακροδεξιοί πυροβόλησαν και τραυμάτισαν αντιρατσιστή διαδηλωτή την ώρα που ομοϊδεάτες του

Πολλοί φοβούνται ότι σε αυτό το ιστορικό ξεκαθάρισμα λογαριασμών με αγάλματα, προϊόντα, ταινίες κ.λπ. ελλοχεύει ο κίνδυνος ανοιχτής λογοκρισίας.

επιχειρούσαν να ρίξουν το άγαλμα ενός Ισπανού κατακτητή (κονκισταδόρ) του 16ου αιώνα. Οι αντιρατσιστές έχουν βάλει στο στόχαστρο δουλεμπόρους, ιμπεριαλιστές και αποικιοκράτες, διευρύνοντας διαρκώς τη δεξαμενή εχθρών τους: από τον οβελίσκο της Συνομοσπονδίας και τον πρόεδρό της, Τζέφερσον Ντέιβις, στο Ριτσμοντ της Βιρτζίνια μέχρι τον Τόμας Τζέφερσον, συντάκτη της Διακήρυξης για την Ανεξαρτησία των ΗΠΑ, και τον Ιταλό εξερευνητή Χριστόφορο Κολόμβο.

Την ίδια στιγμή, μεγάλες εταιρείες αποφασίζουν να εγκαταλείψουν λογότυπα με χαρακτήρες που αναπαράγουν τη στερεοτυπική αντιμετώπιση των μαύρων και παραπέμπουν είτε στη ρατσιστική μεταχείρισή τους είτε στην εξιδανίκευση των διακρίσεων εις βάρος της. Αυτήν την εβδομάδα, το ρύζι Uncle Ben's ανακοίνωσε ότι θα σταματήσει να κυκλοφορεί με την εικόνα ενός μαύρου αγρότη, που χρησιμοποιεί η εταιρεία από το 1940, ενώ είναι πιθανό να αλλάξει και το όνομα του προϊόντος. Είχε προηγηθεί παρόμοια απόφαση της επιχείρησης τροφίμων Quaker, που σχεδιάζει να αλλάξει το όνομα και το λογότυπο της 130ετούς (θείας) Aunt Jemima στην ομώνυμη συσκευασία σιροπιού για τηγανίτες. Η πρέσβειρα των μπανανών Chiquita, η Miss Chiquita, με ένα καλάθι στο κεφάλι και παραδοσιακό στενό χορευτικό κοστούμι αποτελεί ένα ακόμη παράδειγμα στερεοτυπικής απεικόνισης μειονοτήτων και θα μπορούσε να ακολουθήσει το παράδειγμα των προαναφερθέντων προϊόντων.

Οι πιέσεις –από τα κάτω πια και όχι μόνο την ακαδημαϊκή κοινότητα– για μια πιο μαύρη και δίκαιη ιστοριογραφία στη χώρα και την αντικατάσταση συμβόλων καταπίεσης αναγνωρίζεται από πολλούς ως σημαντικό αίτημα του κινήματος «Black Lives Matter». Στον αντίποδα, πολλοί φοβούνται ότι σε αυτό το ιστορικό ξεκαθάρισμα λογαριασμών με αγάλματα, προϊόντα, ταινίες, βιβλία και άλλα έργα τέχνης δεν υπάρχει όριο και ελλοχεύει ο κίνδυνος ανοιχτής λογοκρισίας. «Πού βάζουμε την κόκκινη γραμμή;» αναρωτιούνται. Αλλοι πάλι ανησυχούν πως όλη η αγανάκτηση θα διοχετευθεί σε τέτοιου είδους επιφανειακά ζητήματα και δεν θα θίξει τα πιο σοβαρά προβλήματα, που αφορούν την καθημερινότητα των Αφροαμερικανών. Από τη μεροληπτική και υπερβολικά βίαιη μεταχείρισή τους από την αστυνομία μέχρι την περιορισμένη πρόσβασή τους στις κοινωνικές υπηρεσίες, όπως η παιδεία και η υγεία, γεγονός που επιβεβαιώθηκε και κατά την πρόσφατη πανδημία.

«Μπορούμε να προσποιηθούμε ότι η διαμάχη για τα σύμβολα της Συνομοσπονδίας σχετίζεται με τη διατήρηση ή απάλειψη της Ιστορίας. Στην πραγματικότητα, όμως, το θέμα αφορά τις αξίες μας. Το ερώτημα είναι κατά πόσον μας ενδιαφέρουν περισσότερο να παραμείνουν όρθια τα μνημεία και να πέσουν οι άνθρωποι. Γιατί ξέρουμε, μέσα από τις στατιστικές, τις βιντεοσκοπημένες εικόνες και όλες τις αφηγήσεις, ότι οι άνθρωποι που πληγώνονται περισσότερο από αυτά τα σύμβολα πέφτουν σε δυσανάλογα ποσοστά κατά μήκος και πλάτος της χώρας», έγραψε σε άρθρο της στην Washington Post η Τερέζα Βάργκας.

Ενα υπαρκτό πρόβλημα

Σύμφωνα με πρόσφατο άρθρο του Γάλλου οικονομολόγου Τομά Πικετί στη γαλλική Monde, τα ξεσπάσματα οργής των ακτιβιστών κατά του ρατσισμού θέτουν στην πραγματικότητα, με άναρθρο μεν τρόπο, ένα υπαρκτό πρόβλημα: αυτό της παροχής αποζημιώσεων για ένα βίαιο παρελθόν που περιλαμβάνει τη δουλεία και την αποικιοκρατία. «Πρόκειται για ένα ζήτημα που δεν έχει αντιμετωπιστεί πλήρως», επισημαίνει ο Πικετί, υπογραμμίζοντας ότι δεν μπορεί να υπάρχει αυτή η εκκρεμότητα αιωνίως ούτε στις ΗΠΑ ούτε στην Ευρώπη. Θυμίζει, δε, ότι στο τέλος του αμερικανικού εμφυλίου, το 1865, ο Αβραάμ Λίνκολν είχε υποσχεθεί στους απελευθερωμένους δούλους ότι μετά τη νίκη θα λάβουν 160 στρέμματα και ένα μουλάρι. Η πρωτοβουλία είχε σκοπό να τους αποζημιώσει για την κακομεταχείριση και την απλήρωτη εργασία πολλών δεκαετιών και να τους επιτρέψει να ατενίσουν το μέλλον ως ελεύθεροι εργάτες. Μόλις όμως τελείωσε ο πόλεμος, η υπόσχεση ξεχάστηκε. «Τα 160 στρέμματα και το μουλάρι έγιναν το σύμβολο της εξαπάτησης και της υποκρισίας των Βορείων», γράφει ο Γάλλος οικονομολόγος.

Στην Ευρώπη

Ο πόλεμος των αγαλμάτων διαχύθηκε από τις ΗΠΑ και στην Ευρώπη, όπου δύο αγάλματα του Σαρλ ντε Γκωλ στη Γαλλία έπεσαν θύματα βανδαλισμών την προηγούμενη μέρα της επίσκεψης του Εμανουέλ Μακρόν, στο Λονδίνο, την Πέμπτη, επί τη ευκαιρία της 80ής επετείου από την έκκληση του Γάλλου στρατηγού μέσω του BBC για αντίσταση στον ναζισμό. Δεν είχε προλάβει να κοπάσει η οργή για την καταστροφή του αγάλματος του Βρετανού πρωθυπουργού Ουίνστον Τσώρτσιλ με το σύνθημα «Ηταν ρατσιστής». Αμέσως πυροδοτήθηκαν αντιδράσεις και συζητήσεις, καθώς τόσο ο ντε Γκωλ όσο και Τσώρτσιλ θεωρούνται ήρωες του Β΄ Παγκοσμίου και οι επιθέσεις εναντίον τους σκανδαλώδεις και ακατανόητες. Ολα αυτά, τη στιγμή που οι Αρχές του Λονδίνου εξέταζαν το ενδεχόμενο να βγάλουν το προστατευτικό κουτί, το οποίο είχαν τοποθετήσει γύρω από τον ανδριάντα του Τσώρτσιλ. Ο εγκιβωτισμός του είχε γίνει υπό τον φόβο ζημιών στη διάρκεια αντιρατσιστικών διαδηλώσεων και αντιδιαδηλώσεων από Ακροδεξιούς. Στην Οξφόρδη αποφασίστηκε να απομακρυνθεί το άγαλμα του Βρετανού αποικιοκράτη στη Νότια Αφρική και θεωρητικού της υπεροχής των λευκών, Σέσιλ Ρόουντς, αν και Συντηρητικοί πολιτικοί υπενθύμισαν ότι πολλοί μαύροι φοιτητές σπουδάζουν χάρη στη γενναιοδωρία των ομώνυμων υποτροφιών. Στο Βέλγιο στο στόχαστρο βρέθηκαν τρία αγάλματα του βασιλιά Λεοπόλδου Β΄, υπεύθυνου για τον θάνατο εκατομμυρίων Αφρικανών. Ο όρος «έγκλημα κατά της ανθρωπότητας» χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στη διάρκεια της βασιλείας του για να περιγράψει την απάνθρωπη πολιτική του.

Οι ανδριάντες της οργής

Αγάλματα δουλεμπόρων, ιμπεριαλιστών, κατακτητών και εξερευνητών ανατρέπονται σε όλο τον κόσμο, στο πλαίσιο του κύματος οργής κατά του ρατσισμού μετά τον θάνατο του Τζορτζ Φλόιντ στα χέρια της αμερικανικής αστυνομίας.

Διαδηλωτές έριξαν άγαλμα του Χριστόφορου Κολόμβου στο Σεν Πολ, κατηγορώντας τον Ιταλό εξερευνητή για γενοκτονία και εκμετάλλευση ιθαγενών.

Σέσιλ Ρόουντς
Διαδηλωτές θέλουν την αποκαθήλωση του αγάλματός του στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης, καταγγέλλοντας τον βικτωριανό ιμπεριαλιστή ως αρχιτέκτονα του απαρτχάιντ στη Νότια Αφρική.

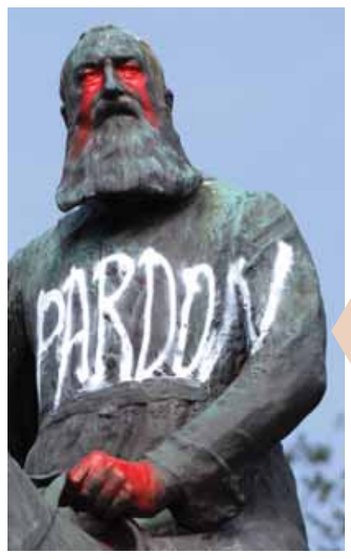

Τζέφερσον Ντέιβις
Πρόεδρος της Συνομοσπονδίας, οδήγησε 11 πολιτείες του Νότου, στις οποίες ανθούσε το δουλεμπόριο, κατά του Βορρά στον αμερικανικό εμφύλιο.

Τζον Χάμιλτον
Η ομώνυμη πόλη της Νέας Ζηλανδίας απομάκρυνε το μπρούτζινο άγαλμα του δολοφόνου Βρετανού αξιωματούχου του ναυτικού, ο οποίος κατηγορείται για σφαγές Μαορί στη δεκαετία του 1860.

Δον Χουάν ντε Ονιάτε
Ισπανός κατακτητής (κονκισταδόρ) που λατρεύεται ως ιδρυτής της ισπανόφωνης μειονότητας στις ΗΠΑ, αλλά μισείται εξαιτίας της αγριότητάς του κατά των Ινδιάνων.

Το άγαλμα του Λεοπόλδου Β΄ μετά τον βανδαλισμό με γκράφιτι

Λεοπόλδος Β΄
Βέλγος βασιλιάς που κυβέρνησε το Κονγκό πριν από 100 χρόνια, εξωθώντας πολλούς στη δουλεία για προσωπικό όφελος. Οι ειδικοί πιστεύουν ότι οι ενέργειές του ευθύνονται για 10 εκατ. νεκρούς.

Ζαν-Μπατίστ Κολμπέρ
Υπουργός του βασιλιά της Γαλλίας Λουδοβίκου ΙΔ΄, ο οποίος συνέταξε τον «Μαύρο Κώδικα», που ρύθμιζε τις συνθήκες της δουλείας στις γαλλικές αποικίες.

ΠΗΓΕΣ: Associated Press, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Associated Press, Getty Images

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μια εφιαλτική εβδομάδα για τον Ντόναλντ Τραμπ

Αλλεπάλληλα πλήγματα από το βιβλίο του Τζον Μπόλτον και δύο σημαντικές αποφάσεις του Ανωτάτου Δικαστηρίου

Στριμωγμένος πολιτικά από τις μνημειώδεις γκάφες του στη διαχείριση της COVID-19 και την εμπρηστική του συμπεριφορά απέναντι στο πανεθνικό κύμα των αντιρατσιστικών διαδηλώσεων, ο Ντόναλντ Τραμπ σχεδίαζε να περάσει στην αντεπίθεση, την εβδομάδα που πέρασε, με την πρώτη, μετά το lockdown, ανοιχτή προεκλογική του συγκέντρωση στην Τάλσα της Οκλαχόμας. Ωστόσο, τα πράγματα εξελίχθηκαν πολύ διαφορετικά απ' ό,τι υπολόγιζε. Αντί για επίδειξη δύναμης ενός προέδρου που συσπειρώνει τη «σιωπηλή πλειοψηφία», η εβδομάδα που πέρασε αποδείχθηκε εφιάλτης διαρκείας, επιτείνοντας πολιτική του απομόνωση.

Ο Τραμπ αναγκάστηκε να μεταθέσει από την Παρασκευή για το Σάββατο την πανηγυρική έναρξη της εκστρατείας για την επανεκλογή του λόγω σφοδρών αντιδράσεων των Αφροαμερικανών, που είδαν ως πρόκληση την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης την ημέρα που αυτοί θα γιόρταζαν την επέτειο της κατάργησης της δουλείας.

Στο μεταξύ, οι νεότερες δημοσκοπήσεις κατέδειξαν πτώση της δημοτικότητάς του και άνοιγμα της ψαλίδας με τον προπορευόμενο υποψήφιο των Δημοκρατικών, Τζο Μπάιντεν.

Σημαντικότερα ήταν τα πλήγματα που δέχθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο, σε πείσμα όσων προσπαθειών είχε καταβάλει για να διασφαλίσει συντηρητική πλειοψηφία στον κορυφαίο δικαστικό θεσμό των ΗΠΑ. Με δύο διαδοχικές αποφάσεις τους, οι εννέα

Πρεμιέρα της προεκλογικής εκστρατείας του σε γκρίζο φόντο, καθώς αυξάνεται το δημοσκοπικό προβάδισμα του Μπάιντεν.

ομοσπονδιακοί δικαστές κατοχύρωσαν την ισότητα, από πλευράς εργασιακών δικαιωμάτων, των ομοφυλοφίλων και των διεμφυλικών, και επικύρωσαν το καθεστώς προστασίας περίπου 700.000 νέων μεταναστών, τους οποίους ο Τραμπ ήθελε να απελάσει, ακυρώνοντας ρύθμιση του Μπαράκ Ομπάμα.

Αλλά το πιο οδυνηρό πλήγμα ήρθε από την προδημοσίευση αποσπασμάτων του βιβλίου του Τζον Μπόλτον «The Room Where It Happened», το οποίο αναμένεται να κυκλοφορήσει στα βιβλιοπωλεία αυτή τη βδομάδα. Σκληροπυρηνικός Ρεπουμπλικανός, ο επί 17 μήνες σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του Τραμπ σκιαγραφεί, στις 577 σελίδες του βιβλίου, το πορτρέτο ενός αδαούς, ανεξέλεγκτου και επικίνδυνου προέδρου, «ηθικά ακατάλληλου και πνευματικά απροετοίμαστου για το αξίωμα», όπως δήλωσε η Δημοκρατική πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων Νάνσι Πελόσι, σε μια σπανιότατη στιγμή σύγκλισης με τον συγγραφέα.

Σύμφωνα με τον Μπόλτον, ο Τραμπ απόρησε όταν η τότε πρωθυπουργός της Βρετανίας Τερέζα Μέι ανέφερε ότι η χώρα της διαθέτει πυρηνικά όπλα, ενώ θεωρούσε ότι η Φινλανδία είναι τμήμα της Ρωσικής Ομοσπονδίας και γενικά εμφάνιζε εκπληκτική άγνοια σε ζητήματα διεθνούς πολιτικής. Με την ιδιότητα του αυτόπτου μάρτυρα συναντήσεων κορυφής, ο Μπόλτον καταγγέλλει ότι ο 45ος πρόεδρος ζήτησε από τον ηγέτη της Κίνας Σι Τζινπίνγκ να παρέμβει υπέρ του στις επόμενες εκλογές ανοίγοντας την κινεζική αγορά σε αμερικανικά αγροτικά προϊόντα και επιβεβαιώνει ότι προσπάθησε να εκβιάσει τους Ουκρανούς για να βλάψει τον Μπάιντεν.

Ο Αμερικανός πρόεδρος θεωρούσε ότι η Φινλανδία είναι τμήμα της Ρωσικής Ομοσπονδίας και γενικά εμφάνιζε εκπληκτική άγνοια σε ζητήματα διεθνούς πολιτικής, ισχυρίζεται στο βιβλίο του ο Τζον Μπόλτον.

Επιπλέον, του καταλογίζει ότι προσπαθούσε να παρέμβει στο έργο της αμερικανικής Δικαιοσύνης προς όφελος απολυταρχικών ηγετών με τους οποίους διατηρούσε άριστες σχέσεις, όπως ο Ταγίπ Ερντογάν. Τέλος, το βιβλίο σκιαγραφεί μια σχιζοφρενική εικόνα στον Λευκό Οίκο, με κορυφαίους αξιωματούχους, συμπεριλαμβανομένου του υπουργού Εξωτερικών Μάικ Πομπέο, να λοιδορούν κατ' ιδίαν τον πρόεδρο και να φτάνουν κατ' επανάληψη στα πρόθυρα της παραίτησης.

Βέβαια, ο Μάικ Πομπέο αποδοκίμασε μετά βδελυγμίας τον Μπόλτον, χαρακτηρίζοντάς τον «προδότη», ενώ άλλοι αξιωματούχοι διέψευσαν μερικές από τις σοβαρότερες καταγγελίες του συγγραφέα, όπως εκείνες για τη συνάντηση με τον Σι. Ο ίδιος ο Τραμπ προσπέρασε τις καταγγελίες ως χονδροειδή ψεύδη ενός αποτυχημένου συμβούλου, τον οποίο ο ίδιος απέλυσε, ενώ ο Λευκός Οίκος προσπάθησε να εμποδίσει διά της δικαστικής οδού την κυκλοφορία του βιβλίου, επικαλούμενος δημοσιοποίηση κρατικών απορρήτων, αν και η ζημιά είχε ήδη γίνει.

Από την πλευρά τους, οι Δημοκρατικοί υπενθύμισαν ότι είχαν καλέσει τον Μπόλτον να καταθέσει στη Βουλή των Αντιπροσώπων εναντίον του Τραμπ για την ουκρανική υπόθεση, αλλά εκείνος το απέφυγε, προτιμώντας τα δύο εκατομμύρια δολάρια που θα τσεπώσει από την αποκλειστική συνεργασία του με τον εκδοτικό οίκο Simon & Schuster's. Γεγονός παραμένει ότι ο Ρεπουμπλικανός πρόεδρος υπέστη σοβαρό πλήγμα, το οποίο δεν θα είναι το τελευταίο αυτού του είδους. Τον επόμενο μήνα αναμένεται να κυκλοφορήσει βιβλίο της ανιψιάς του, Μέρι Τραμπ, για τα ένοχα μυστικά της οικογένειας. Ο εκδοτικός οίκος της υπόσχεται ότι το βιβλίο θα δώσει τη δυνατότητα στους αναγνώστες να καταλάβουν «πώς ο θείος της έγινε ο άνδρας που σήμερα απειλεί την υγεία, την οικονομική ασφάλεια και τον κοινωνικό ιστό της οικουμένης».

REUTERS

Ανησυχία για τις μεταλλάξεις του ιού

Η χαλάρωση των μέτρων οδήγησε σε τοπικές εξάρσεις της COVID-19 σε Ευρώπη, Αμερική, Κίνα και Νέα Ζηλανδία

Της **ΔΙΟΝΥΣΙΑΣ ΒΟΡΙΔΗ**

EPA / ROMAN PILIPEY

Ανδρας αφήνει τρόφιμα προκειμένου να μοιραστούν στους κατοίκους περιοχής του Πεκίνου, η οποία έχει τεθεί εδώ και μία εβδομάδα σε αυστηρή καραντίνα.

Με εύλογη ανησυχία, και τον φόβο ενός δεύτερου κύματος της πανδημίας, η παγκόσμια κοινότητα παρακολουθεί τη νέα έξαρση της COVID-19, σε όλο τον κόσμο: από τις ΗΠΑ, όπου τουλάχιστον δέκα Πολιτείες καταγράφουν σημαντική αύξηση των κρουσμάτων, μέχρι το Πεκίνο. Εκεί, τις τελευταίες ημέρες, εξαιτίας της αλματώδους αύξησης των επιβεβαιωμένων κρουσμάτων, επικρατεί «πολεμική κατάσταση» και οι Αρχές για μία ακόμα φορά επέβαλαν δρακόντεια περιοριστικά μέτρα. Τον κίνδυνο δεν έχει ξεπεράσει ούτε η Ευρώπη, με τα κρούσματα να αυξάνονται στην Ιταλία, ενώ στη Γερμανία, στη συνοικία Νόικελν του Βερολίνου περισσότερες από 300 οικογένειες τέθηκαν εκ νέου σε «καραντίνα» μετά τον εντοπισμό δεκάδων νέων κρουσμάτων. Η Νέα Ζηλανδία, που τις τελευταίες εβδομάδες είχε κηρυχθεί «ελεύθερη κορωνοϊού», κατέγραψε δύο νέα εισαγόμενα κρούσματα με αποτέλεσμα να ιχνηλατεί τώρα τις δεκάδες επαφές τους. Μάλιστα, η πρωθυπουργός Τζασίντα Αρντερν ανέθεσε στις ένοπλες δυνάμεις την εποπτεία της επιβολής και τήρησης καραντίνας στις νέες αφίξεις.

Η αναζωπύρωση της πανδημίας οφείλεται, προφανώς στη γενικευμένη χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων και τον εφησυχασμό των πολιτών που πιστεύουν ότι «ο κίνδυνος πέρασε». Ομως ως αίτιο της σημερινής κατάστασης δεν μπορεί να αποκλειστεί και ένας άλλος παράγοντας: το γεγονός ότι ο νέος κορωνοϊός μεταλλάσσεται, πράγμα που ενισχύει την ικανότητά του να μεταδίδεται και να εισβάλλει στα ανθρώπινα κύτταρα.

Σχεδόν από την αρχή της πανδημίας, οι ερευνητές συγκέντρωσαν και ανέλυσαν δεκάδες χιλιάδες δείγματα του κορωνοϊού. Ετσι κατάφεραν να εντοπίσουν κάποιες αλλαγές στο γονιδίωμά του. Ανάμεσά τους η μετάλλαξη D614G, που κυριαρχούσε επί όλων των άλλων στελεχών.

Το μεταλλαγμένο στέλεχος εμφανίστηκε αρχικά τον Φεβρουάριο στην Ευρώπη, εκτιμούν οι Αμερικανοί επιστήμονες. Τελικά υποκατέστησε όλα τα υπόλοιπα στελέχη του ιού και ξεκινώντας από την Ιταλία μεταδόθηκε σε όλη την υφήλιο.

Οι επιστήμονες του Ερευνητικού Ινστιτούτου Scripps της Φλόριντα, οι οποίοι πραγματοποίησαν την ανάλυση, επισημαίνουν ότι η μετάλλαξη που εντόπισαν επηρεάζει την πρωτεΐνη στις ακίδες της εξωτερικής επιφάνειας του μικροοργανισμού. Αυτές διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην επιβίωση του ιού, καθώς αποτελούν δομικό στοιχείο του μηχανισμού που επιτρέπει στον λοιμώδη παράγοντα να αναγνωρίσει και να συνδεθεί με το κύτταρο - ξενιστή, προτού τελικά το μολύνει.

Η μετάλλαξη D614G καθιστά περισσότερο μεταδοτικό τον κορωνοϊό και πιθανότατα δεν θα είναι η τελευταία.

Η μετάλλαξη, εξηγούν οι Αμερικανοί ερευνητές, πολλαπλασιάζει κατά τέσσερις ή πέντε φορές τις ακίδες που διαθέτει ο κορωνοϊός στην επιφάνειά του, ενισχύοντας σημαντικά την ικανότητά του να μολύνει πολύ περισσότερα κύτταρα. Ειδικότερα, διαπίστωσαν ότι σε εργαστηριακό περιβάλλον το μεταλλαγμένο στέλεχος είναι δέκα φορές πιο μεταδοτικό από τα άλλα στελέχη. Ο μεταλλαγμένος ιός είναι κυρίαρχος σε Ευρώπη, ΗΠΑ και Λατινική Αμερική. Ωστόσο, τονίζουν οι ερευνητές, ο πιο μεταδοτικός ιός δεν σημαίνει ταυτόχρονα ότι είναι και πιο θανατηφόρος. Πράγματι κάτι τέτοιο δεν έχει διαπιστωθεί μέχρι σήμερα.

Η μετάλλαξη D614G, ωστόσο, δεν πρόκειται να είναι η τελευταία. Το αντίθετο, μάλλον. Ενδεικτικά, ιατροί στις επαρχίες Τζιλίν και Χεϊλονγκγιάνγκ, διαπίστωσαν ότι οι ασθενείς σήμερα διατηρούν τον ιό στον οργανισμό τους για πολύ μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Επίσης παρατήρησαν ότι μεσολαβεί περισσότερος χρόνος από τη μόλυνση μέχρι την εκδήλωση των πρώτων συμπτωμάτων. Τίποτα δεν αποκλείει, λοιπόν, ότι ο ιός μεταλλάσσεται προκειμένου να γίνει πιο επίμονος, δίνοντας την «ευκαιρία» σε όσους μολύνει να τον μεταδώσουν ευρύτερα.

Οι μελέτες των Ιαπώνων

Πριν από λίγες εβδομάδες Ιάπωνες ερευνητές, δημοσίευσαν δύο ακόμα μελέτες, οι οποίες δεν έχουν ακόμα αξιολογηθεί από επιστημονικές επιτροπές. Οι μελέτες εξέτασαν τις πρωτεΐνες που παράγει το γονίδιο orf3b του κορωνοϊού, το οποίο καταστέλλει μέρος της αντίδρασης του ανοσοποιητικού μας συστήματος, όταν προσβληθούμε από κάποιον ιό. Μία ποικίλη μορφή του γονιδίου πετυχαίνει την καταστολή αποτελεσματικότερα, δίνοντας έτσι στον κορωνοϊό τη δυνατότητα να πολλαπλασιαστεί περισσότερο. Αποτέλεσμα είναι ο ασθενής να εμφανίσει πολύ βαρύτερα συμπτώματα.

Είναι πραγματικά δύσκολο να συλλάβει κανείς ότι ο νέος κορωνοϊός, που μέχρι τις αρχές της εβδομάδας είχε προσβάλει πάνω από 8,1 εκατομμύρια ανθρώπους, προκαλώντας τουλάχιστον 445.000 θανάτους, ξεκίνησε μολύνοντας, πριν από έξι μήνες, έναν μοναδικό άνθρωπο. Προφανώς μέχρι σήμερα έχουν δοθεί στον νέο κορωνοϊό 8,1 εκατομμύρια περισσότερες ευκαιρίες να προσαρμοστεί στο νέο ανθρώπινο οικοσύστημά του και όπως φαίνεται τα καταφέρνει περίφημα.

Στον πόλεμο εναντίον του αόρατου εχθρού διαθέτουμε εκ πείρας ένα σημαντικό εφόδιο: η μελέτη του ιού του έιτζ, αλλά και της γρίπης, μας δίδαξε ότι δεν βρισκόμαστε αντιμέτωποι με στατικό αντίπαλο. Η παγκόσμια κοινότητα καταβάλλει υπεράνθρωπες προσπάθειες να ελέγξει έναν ιό που μεταβάλλεται διαρκώς και που έχει ήδη αποδείξει ότι είναι πολύ «επιδέξιος».

Τις τελευταίες ημέρες, το ενδεχόμενο ενός δεύτερου κύματος της πανδημίας, ιδιαίτερα μετά την επανεμφάνιση κρουσμάτων σε Κίνα και Νέα Ζηλανδία, ρίχνει απειλητική τη σκιά του. Είναι, άραγε, απλώς ένα ενδεχόμενο ή μία επιστημονική βεβαιότητα; Πολλοί επιδημιολόγοι, μεταξύ των οποίων και ο σύμβουλος του Αμερικανού προέδρου σε θέματα πανδημίας, δρ Αντονι Φάουτσι, αμφισβητούν τη βεβαιότητα του δεύτερου πανδημικού κύματος. Τονίζουν αφενός ότι οι δυσμενείς προβλέψεις βασίζονται, κατά κύριο λόγο, στη συμπεριφορά και την εποχικότητα του ιού της γρίπης και αφετέρου ότι τα πάντα εξαρτώνται από τη δική μας προσέγγιση και τις δικές μας ενέργειες. Δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι ο νέος κορωνοϊός θα επιδείξει την ίδια συμπεριφορά με τη γρίπη. Ταυτόχρονα είναι αδιαμφισβήτητο ότι η μη συμμόρφωση με τα μέτρα προστασίας και τους κανόνες κοινωνικής αποστασιοποίησης θα προκαλέσει ραγδαία αύξηση των κρουσμάτων.

Αλλοι επιστήμονες εκτιμούν ότι είναι ανώφελο να αναφερόμαστε σε δεύτερο κύμα όταν ακόμα εξελίσσεται το πρώτο, που δεν φαίνεται να ολοκληρώνεται στο εγγύς μέλλον. Οι επιστήμονες, άλλωστε, ευελπιστούν ότι ακόμα και αν υπάρξει δεύτερο κύμα θα διαθέτουμε περισσότερα μέσα για την αναχαίτισή του, όπως υποδομές για να είναι εφικτή η κοινωνική αποστασιοποίηση και κυρίως ένα αποτελεσματικό εμβόλιο ή καλύτερες θεραπείες. Πράγματι οι ελπίδες ενισχύθηκαν από τα αποτελέσματα της έρευνας της δεξαμεθαζόνης, ενός κορτικοστεροειδούς που αποδεδειγμένα μειώνει τον κίνδυνο θανάτου στους βαριά ασθενείς.

Η απειλή, όμως, ενός δεύτερου κύματος της πανδημίας, μέχρι να αποκτήσουμε τα απαραίτητα ισχυρά όπλα για την αντιμετώπισή του, πρέπει να παρακινεί κάθε μεμονωμένο άτομο αλλά και τις διάφορες κοινότητες μέσα στην κοινωνία μας να εξακολουθήσουν την τήρηση, με θρησκευτική ευλάβεια, όλων των οδηγιών και συστάσεων υγειονομικών φορέων και ειδικών.

Οι «ποδηλατόδρομοι του κορωνοϊού» αλλάζουν τις πόλεις

Η νέα τάση σε όλη την Ευρώπη

Της **LIZ ALDERMAN**
THE NEW YORK TIMES

REUTERS / CHARLES PLATIAU

Υποίθριο συνεργείο επιδιόρθωσης ποδηλάτων στο Παρίσι. Δεκάδες χιλιόμετρα νέων ποδηλατοδρόμων (που ξεπερνούσαν ήδη τα 1.000 χλμ.) δημιουργήθηκαν μέσα στην καραντίνα στη γαλλική πρωτεύουσα.

Λίγες ώρες πριν από την άρση των περιοριστικών μέτρων στο Παρίσι, τον περασμένο μήνα, ένας μικρός στρατός δημοτικών υπαλλήλων έπιασε δουλειά μέσα στη νύχτα δημιουργώντας δεκάδες χιλιόμετρα νέων ποδηλατοδρόμων, με την τοποθέτηση σαμαριών και κώνων που εμποδίζουν την κίνηση αυτοκινήτων. Μεταξύ των ποδηλατών που ωφελήθηκαν από τα νέα μέτρα του δήμου είναι και ο 52χρονος Κριστόφ Ταφορό. «Είναι η πρώτη φορά που ποδηλατώ προς τη δουλειά μου, γιατί φοβάμαι πια να χρησιμοποιήσω συγκοινωνίες», λέει ο Ταφορό.

Καθώς οι ευρωπαϊκές πρωτεύουσες εξέρχονται από την καραντίνα, το ποδήλατο καλείται να παίξει κεντρικό ρόλο στην επανεκκίνηση της οικονομίας, τη στιγμή που οι πολίτες δεν μπορούν να βασισθούν πλήρως στις δημόσιες συγκοινωνίες, εξαιτίας των νέων κανόνων αποστασιοποίησης. Στις αστικές ζώνες το ποδήλατο κατέστη έτσι αναγκαίο εργαλείο της αναζωογόνησης της οικονομικής ανάπτυξης.

Σε όλη την Ευρώπη, πολλές πόλεις έχουν ήδη εντάξει το ποδήλατο στις μεταφορικές υποδομές τους, ενώ νέες επιστημονικές μελέτες συνδέουν ευθέως την ατμοσφαιρική ρύπανση με τη θνησιμότητα της πανδημίας του κορωνοϊού. Γαλλία, Ιταλία, Βρετανία και οι γείτονές τους επενδύουν εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ σε υποδομές για την εξυπηρέτηση πολιτών που επιλέγουν το ποδήλατο. Στο Παρίσι, οι κάτοικοι μπορούν να εξασφαλίσουν επιδότηση 500 ευρώ για την αγορά ηλεκτρικού ποδηλάτου και 50 ευρώ για την επιδιόρθωση παλαιού, δημιουργώντας ουρές στα ειδικευμένα καταστήματα. Οι υπηρεσίες ενοικίασης ποδηλάτων καταγράφουν πρωτοφανή τζίρο. Η δημιουργία νέων ποδηλατοδρόμων σε ευρωπαϊκές πόλεις έχει οδηγήσει σε τετραπλασιασμό των πωλήσεων ποδηλάτων, σύμφωνα με στοιχεία καταστημάτων από τις Βρυξέλλες μέχρι και τα Τίρανα.

Η βρετανική κυβέρνηση δέσμευσε 250 εκατ. στερλίνες για την ενίσχυση των ποδηλατικών υποδομών. Το Μιλάνο εισήγαγε το πρόγραμμα «Ανοικτοί Δρόμοι», δημιουργώντας 35 χλμ. νέων ποδηλατοδρόμων, ενώ η ιταλική κυβέρνηση αποφάσισε την επιδότηση αγοράς νέου ποδηλάτου σε ποσοστό 70%. Οι κάτοικοι του Βερολίνου πρόσφεραν λουλούδια σε δημοτικούς υπαλλήλους οι οποίοι κατασκεύαζαν το νέο δίκτυο αποκλειστικής κυκλοφορίας ποδηλάτων και λεωφορείων στην πρωτεύουσα.

Το μεταφορικό μέσο που παίζει πλέον κεντρικό ρόλο στην επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας μετά την καραντίνα.

Το Παρίσι βρέθηκε στην πρωτοπορία της νέας τάσης πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας. Η δήμαρχος Αν Ινταλγκό, που «κληρονόμησε» δίκτυο 1.000 χλμ. ποδηλατοδρόμων, επέκτεινε σημαντικά το μήκος τους, απαγορεύοντας τα αυτοκίνητα στη λεωφόρο ταχείας κυκλοφορίας που κινείτο παράλληλα με τον ποταμό Σηκουάνα, καθώς και σε άλλες αρτηρίες της πρωτεύουσας. Η οδός Ριβολί, μια από τις πλέον επιβαρυμένες συγκοινωνιακά οδούς του Παρισιού, αποδόθηκε κατ' αποκλειστικότητα στους ποδηλάτες, στα ταξί και στα λεωφορεία.

Από την άλλη, στοιχεία από τα νοσοκομεία του Παρισιού δείχνουν σημαντική αύξηση των τραυματισμών από πτώσεις ποδηλατών και πεζών «θυμάτων» τους. Η αύξηση των ποδηλάτων έχει δημιουργήσει επίσης σημαντικό πρόβλημα στάθμευσής τους, με ορισμένα πεζοδρόμια να είναι απροσπέλαστα στους πεζούς.

Παρά τα προβλήματα, όμως, ο κορωνοϊός δημιούργησε νέα πολεοδομικά πρότυπα, μεταβάλλοντας ριζικά τη μετακίνηση των πολιτών, όπως εξηγεί ο αντιδήμαρχος Συγκοινωνιών του Παρισιού, Μισέλ Ναϊντοφσκί. Τα νέα πρότυπα ασπάσθηκε αμέσως ο κ. Ταφορό, που έσπευσε να αγοράσει μεταχειρισμένο ποδήλατο την ημέρα άρσης της καραντίνας στη γαλλική πρωτεύουσα. Ο Ταφορό ομολογεί ότι δεν είχε εμπειρία ποδηλασίας στο κέντρο της πόλης. Επέλεξε, όμως, «να βουτήξει στα βαθιά», ακολουθώντας το πλήθος ποδηλατών. Εκεί λέει ότι ένιωσε ασφαλής χάρη στα τσιμεντένια σαμαράκια που εμποδίζουν στα αυτοκίνητα να πλησιάσουν τα ποδήλατα. «Η ύπαρξη πολλών ποδηλατοδρόμων μού έδωσε το απαραίτητο κίνητρο», επισημαίνει πριν ξεκινήσει από το διαμέρισμά του, στον λόφο της Μονμάρτρης, για να κατευθυνθεί στο γραφείο του, στην πλατεία της Βαστίλλης.

Η Κοπεγχάγη

Τα τελευταία δέκα χρόνια, η χρήση αυτοκινήτου υποχώρησε στην πρωτεύουσα της Δανίας από 28% σε 25%, χάρη στα νέα περιοριστικά μέτρα, την κατακόρυφη αύξηση τελών κυκλοφορίας και του κόστους στάθμευσης, αλλά και εξαιτίας της δημιουργίας επιπλέον θέσεων στάθμευσης για ποδήλατα. Τα στοιχεία εμφανίζουν, όμως, ταυτόχρονη μικρή μείωση στη χρήση ποδηλάτου, η οποία εξηγείται από τη λειτουργία των νέων γραμμών του μετρό της πόλης. Οι σφυγμομετρήσεις μεταξύ των κατοίκων της πόλης δείχνουν ότι 87% των πολιτών συμφωνεί με τη μετατροπή δρόμων για την αποκλειστική κίνηση ποδηλάτων. Ποσοστό 55% των κατοίκων της Κοπεγχάγης δηλώνει ότι δεν έχει πρόσβαση σε Ι.Χ., ενώ μόλις 5% δηλώνει ότι χρησιμοποιεί καθημερινά αυτοκίνητο για να μεταβεί στην εργασία του. Την ίδια ώρα, το ποδήλατο λειτούργησε στην πρωτεύουσα της Δανίας, στις πόλεις και στις μικρές κοινότητες της χώρας ως μοχλός ενσωμάτωσης μεταναστών στη δανέζικη κοινωνία, δίνοντας την ευκαιρία σε ξένους να αναζητήσουν εργασία ή να επισκεφθούν το κέντρο της πρωτεύουσας χωρίς οικονομική επιβάρυνση.

STOIXIMAN

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

STOIXIMAN

Ο γραμματέας της επιτροπής διοργανώσεων της UEFA Τζόρτζιο Μαρκέτι και ο πρόεδρος Αλεξάντερ Τσέφεριν εξήγησαν τα πάντα σε συνέντευξη τύπου μέσω τηλεδιάσκεψης.

Ερχεται μια πολύ απαιτητική σεζόν

Οι αποφάσεις της UEFA για το Champions League, το Europa League και το EURO 2020

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Οι πολύ σημαντικές αποφάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής της UEFA, στην τηλεδιάσκεψή της την Τετάρτη 17/6 και την Πέμπτη 18/6, ξεκαθάρισαν πλήρως το θολό, μέχρι τότε τοπίο, στο Ευρωπαϊκό ποδόσφαιρο. Οι αποφάσεις αφορούν στους κανονισμούς, τη μορφή, το ημερολόγιο και τα γήπεδα για τις διάφορες διασυλλογικές διοργανώσεις της UEFA και τις αντίστοιχες διοργανώσεις των αντιπροσωπευτικών συγκροτημάτων. Επιβεβαιώθηκαν και οι 12 διοργανώτριες πόλεις για το EURO 2020 ενώ εγκρίθηκε το νέο αγωνιστικό πρόγραμμα.

Ιατρικό πρωτόκολλο

Εγκρίθηκαν οι βασικές αρχές του ιατρικού πρωτοκόλλου της UEFA, ενώ οι λεπτομερείς κατευθυντήριες γραμμές θα οριστικοποιηθούν τις επόμενες εβδομάδες προκειμένου να εκπονηθεί ένα πλήρες υγειονομικό σχέδιο, το οποίο θα εφαρμοστεί για την προστασία της υγείας όλων όσοι θα συμμετέχουν στους αγώνες της UEFA, όταν αυτοί αρχίσουν ξανά. Η UEFA θα αξιολογεί την κατάσταση σε όλη την Ευρώπη τακτικά και θα είναι σε επαφή με τις τοπικές αρχές όσον αφορά τη σταδιακή επιστροφή των φιλάθλων.

Champions League 2019/20

Οι προημιτελικοί, οι ημιτελικοί και ο τελικός αγώνας θα διεξαχθούν με τη μορφή Final-8 στα γήπεδα Estádio do Sport Lisboa e Benfica και Estádio José Alvalade της Λισαβόνας την περίοδο μεταξύ 12 και 23 Αυγούστου 2020. Οι εναπομείναντες επαναληπτικοί αγώνες της φάσης των 16 θα διεξαχθούν το διήμερο 7 και 8 Αυγούστου, ενώ εκκρεμεί η απόφαση κατά πόσον θα παιχθούν στις έδρες των γηπεδούχων ομάδων ή στην Πορτογαλία. Εφόσον απαιτηθεί θα προστεθούν στη λίστα των γηπέδων της Λισαβόνας τα γήπεδα Estádio do Dragão στο Πόρτο και το Estádio Dom Afonso Henriques στην Γκιμαράες. Οι προημιτελικοί αγώνες έχουν προγραμματιστεί για τις 12/13/14/15 Αυγούστου, οι ημιτελικοί για τις 18/19 Αυγούστου και ο τελικός στο Estádio do Sport Lisboa e Benfica για τις 23 Αυγούστου. Το εναρκτήριο λάκτισμα για όλες οι αναμετρήσεις που απομένουν για το Champions League της περιόδου 2019/20 θα είναι στις 21:00 ώρα Κεντρικής Ευρώπης. Οι κληρώσεις για την προημιτελική και την ημιτελική φάση του Europa League 2019/20 θα γίνουν στις 10 Ιουλίου 2020 στην έδρα της UEFA στη Νυόν και το πρόγραμμα των αγώνων θα γίνει γνωστό μετά την κλήρωση. Όλοι οι προημιτελικοί και ημιτελικοί αγώνες, σε περίπτωση ισοπαλίας στην κανονική διάρκεια του αγώνα, θα πάνε σε παράταση και διαδικασία των πέναλτι. Η ίδια κανονιστική αλλαγή θα ισχύσει αντίστοιχα για τους αγώνες των λοιπών διοργανώσεων για τους οποίους έχει ληφθεί η ίδια απόφαση. Η Κωνσταντινούπολη, στην οποία είχε αρχικά ανατεθεί η διοργάνωση του τελικού για το 2020, θα φιλοξενήσει τον Τελικό του Champions League του 2021, ενώ όλες οι πόλεις που είχαν επιλεγεί για τους επόμενους τελικούς, συμφώνησαν να φιλοξενήσουν τους τελικούς έναν χρόνο αργότερα: η Αγία Πετρούπολη το 2022, το Μόναχο στο 2023 και το Λονδίνο (Γουέμπλεϊ) το 2024.

Οι προημιτελικοί, οι ημιτελικοί και ο τελικός του φετινού Champions League θα διεξαχθούν με τη μορφή Final-8 στη Λισαβόνα, μεταξύ 12 και 23 Αυγούστου.

Europa League 2019/20

Οι προημιτελικοί, οι ημιτελικοί και ο τελικός θα διεξαχθούν με σύστημα Final-8 στην Κολωνία, το Ντόρτμουντ, το Ντίσελντορφ και το Γκελζενκίρχεν την περίοδο μεταξύ 10 και 21 Αυγούστου. Οι αγώνες της φάσης των 16 θα διεξαχθούν το διήμερο 5 και 6 Αυγούστου με ώρα έναρξης στις 18:55 και 21:00 ώρα Κεντρικής Ευρώπης αντίστοιχα. Για όσες αναμετρήσεις έχει παιχθεί ο πρώτος αγώνας, θα ληφθεί εν ευθέτω χρόνω η απόφαση κατά πόσον οι επαναληπτικοί αγώνες της Φάσης των 16 θα γίνουν στην έδρα της γηπεδούχου ομάδας ή στη Γερμανία. Στις αναμετρήσεις Ίντερ-Χετάφε και Σεβίλη-Ρόμα, για τους οποίους είχε αναβληθεί ο πρώτος αγώνας, οι αγώνες θα είναι μονοί σε γήπεδο το οποίο θα επιβεβαιωθεί. Όλοι οι επόμενοι αγώνες της διοργάνωσης θα διεξαχθούν με σύστημα Final-8, με τους προημιτελικούς να έχουν προγραμματιστεί για τις 10/11 Αυγούστου, τους ημιτελικούς για τις 16/17 Αυγούστου και τον τελικό στην Κολωνία στις 21 Αυγούστου. Η σέντρα σε όλους τους αγώνες θα γίνει στις 21:00 ώρα Κεντρικής Ευρώπης. Οι κληρώσεις για την προημιτελική και την ημιτελική φάση του Europa League 2019/20 θα γίνουν στις 10 Ιουλίου 2020 στην έδρα της UEFA στη Νυόν και το πρόγραμμα των αγώνων θα γίνει γνωστό μετά την κλήρωση. Το Γκντανσκ, στο οποίο είχε αρχικά ανατεθεί η διοργάνωση του τελικού για το 2020, θα φιλοξενήσει τον Τελικό του Europa League του 2021, ενώ όλες οι πόλεις που είχαν επιλεγεί για τους επόμενους τελικούς, συμφώνησαν να φιλοξενήσουν τους τελικούς έναν χρόνο αργότερα: η Σεβίλλη το 2022 και η Βουδαπέστη το 2023.

UEFA Super Cup 2020

Το Super Cup για το 2020, το οποίο είχε αρχικά προγραμματιστεί να γίνει στο Πόρτο, πλέον θα διεξαχθεί στο Puskás Aréna στη Βουδαπέστη στις 24 Σεπτεμβρίου 2020 στις 21.00 ώρα Κεντρικής Ευρώπης. Οι επόμενες εκδόσεις του Super Cup θα πραγματοποιηθούν όπως είχαν αρχικά προγραμματιστεί στο Μπέλφαστ (2021), το Ελσίνκι (2022) και το Καζάν (2023).

Οι λίστες συμμετοχής για το Champions League 2020/21, το Europa League, το Champions League Γυναικών και το Youth League δεν επηρεάζονται από το νέο καλεντάρι. Η καταληκτική προθεσμία για τη δήλωση των ομάδων στις διοργανώσεις από τις εθνικές ομοσπονδίες είναι η 3η Αυγούστου για το Champions League και το Europa League και για το Champions League Γυναικών η 10η Αυγούστου.

Προσωρινές τροποποιήσεις στους κανονισμούς

Στις ομάδες θα επιτραπεί η εγγραφή τριών νέων ποδοσφαιριστών στην πρώτη τους ομάδα για την αγωνιστική περίοδο 2019/20 που απομένει, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί είχαν ήδη εγγραφεί και είχαν δικαίωμα να αγωνιστούν με την ομάδα μετά την τελευταία περίοδο εγγραφών (3 Φεβρουαρίου 2020 για το Champions League και το Europa League και 18 Μαρτίου 2020 για το Champions League Γυναικών). Συνεχίζει να ισχύει το όριο των μέχρι 25 ποδοσφαιριστών για την πρώτη ομάδα. Οι ομάδες δεν θα μπορούν να εγγράψουν τους ποδοσφαιριστές που προέρχονται από νέες μετεγγραφές. Οι πέντε αλλαγές θα επιτρέπονται σε όλους τους εναπομείναντες αγώνες της περιόδου 2019/2020, σε συμμόρφωση με την προσωρινή μεταβολή στους Κανόνες του Παιχνιδιού, ενώ ο αριθμός των αλλαγών για την περίοδο 2020/21 θα παραμείνει στις τρεις αλλαγές.

Οι ευρωπαϊκές διοργανώσεις της περιόδου 2020/21

Προκειμένου να επιτευχθεί ο απαραίτητος διαχωρισμός με την τελική φάση της περιόδου 2019/2020 και να μην υπάρξει αντίκτυπος στη λίστα συμμετοχής και τις ομάδες που ενδεχομένως εμπλέκονται και στις δύο φάσεις των διοργανώσεων, οι προκριματικοί γύροι για τις δύο διοργανώσεις θα γίνουν με μονούς αγώνες, με μόνη εξαίρεση τους αγώνες playoffs για το Champions League όπου οι αγώνες θα συνεχίσουν να είναι διπλοί. Η έδρα κάθε αναμέτρησης θα καθορίζεται κατόπιν κλήρωσης.

Champions League 2020/21

- **Προ-προκριματικός γύρος**: 8 και 11 Αυγούστου
- **Α΄ προκριματικός γύρος:** 18/19 Αυγούστου
- **Β΄ προκριματικός γύρος:** 25/26 Αυγούστου
- **Γ΄ προκριματικός γύρος:** 15/16 Σεπτεμβρίου
- **Πλέι-οφ:** 22/23 και 29/30 Σεπτεμβρίου
- **Φάση ομίλων:** 20/21 και 27/28 Οκτωβρίου, 3/4 και 24/25 Νοεμβρίου, 1/2 και 8/9 Δεκεμβρίου

Europa League 2020/21

- **Προ-προκριματικός γύρος:** 20 Αυγούστου
- **Α΄ προκριματικός γύρος:** 27 Αυγούστου
- **Β΄ προκριματικός γύρος:** 17 Σεπτεμβρίου
- **Γ΄ προκριματικός γύρος:** 24 Σεπτεμβρίου
- **Πλέι-οφ:** 1 Οκτωβρίου
- **Φάση ομίλων:** 22 και 29 Οκτωβρίου, 5 και 26 Νοεμβρίου, 3 και 10 Δεκεμβρίου

Δεν υπάρχει καμία αλλαγή στις ημερομηνίες των επόμενων γύρων. Οι κληρώσεις της φάσης των ομίλων για το Champions League και το Europa League της επόμενης περιόδου θα γίνουν στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος στην Αθήνα, στις 1 και 2 Οκτωβρίου αντίστοιχα.

Οι προκριματικοί γύροι για Champions και Europa League θα γίνουν με μονούς αγώνες, με μόνη εξαίρεση τους αγώνες playoffs για το Champions League.

Euro 2020

Επιβεβαιώθηκαν οι 12 πόλεις ως διοργανώτριες της τελικής φάσης που θα διεξαχθεί το καλοκαίρι του 2021 και εν συνεχεία εγκρίθηκε το επικαιροποιημένο αγωνιστικό πρόγραμμα.

Εθνικές ομάδες

Τα αγωνιστικά παράθυρα του Οκτωβρίου και του Νοεμβρίου 2020 για τις εθνικές ομάδες, πλέον θα περιλαμβάνουν τρεις αγώνες το καθένα αντί για δύο, επιτρέποντας έτσι τον επαναπρογραμματισμό των Ευρωπαϊκών Αγώνων Μπαράζ για την έναρξη των αντίστοιχων αγωνιστικών παραθύρων, στις 8 Οκτωβρίου και 2 Νοεμβρίου. Οι αγώνες της φάσης των ομίλων για το Nations League 2020/21 θα διεξαχθούν κατά τις ακόλουθες ημερομηνίες: 3/4/5 και 6/7/8 Σεπτεμβρίου, 10/11 και 13/14 Οκτωβρίου, και 14/15 και 17/18 Νοεμβρίου 2020. Οι φιλικές αναμετρήσεις θα γίνουν στις 7/8 Οκτωβρίου και 11/12 Νοεμβρίου.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Μένουμε Κύπρο... ορεινά και ακριβά

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Κάτι περίεργες ονομασίες, με γερμανική κυρίως προέλευση, κάτι φυσικά τοπία παντελώς ανόμοια με τη μεσογειακή γη, αγελαδίτσες να βόσκουν μασουλώντας το καταπράσινο γρασίδι, υπερσύγχρονα αθλητικά κέντρα, απομονωμένα, περιτριγυρισμένα από πλούσια βλάστηση και επιβλητικά δέντρα, φιλικά με ξένες ομάδες, ιταλικές, ολλανδικές, γερμανικές, ελληνικές, εσωτερικές πισίνες, σπα, άνετα πούλμαν, μα κυρίως, κυρίως οι ιδανικότερες καιρικές συνθήκες για να προετοιμάζεται κανείς ντάλα καλοκαίρι ενόψει της δύσκολης σεζόν που ακολουθεί. Κάπως έτσι έμοιαζε τα τελευταία χρόνια η προετοιμασία των ομάδων μας και όχι απαραίτητα των μεγάλων αλλά και των μικρών. Μεγάλα ποσά δαπανήθηκαν προκειμένου έτσι οι ομάδες να χτιστούν στα βάθη της Ευρώπης και να γυρίσουν στην ανατολική Μεσόγειο ως υπερομάδες που θερίζουν όποιον βρουν στο διάβα τους.

Πάει όμως τελείωσε το στόρι. Η επιδημία ήρθε και όπως και στη κανονική μας ζωή έτσι και στο ποδόσφαιρο, έθεσε τα δεδομένα σε μια άλλη βάση παντελώς διαφορετική. Τόσο… που για πρώτη φορά μετά από χρόνια, όλες οι ομάδες θα βασίσουν την καλοκαιρινή τους προετοιμασία στα χώματα του νησιού. Τα ορεινά κυρίως γιατί άμα είναι να κάνουν σκληρές προπονήσεις μες τις πόλεις ανά την Κύπρο, Ιούλιο μήνα, τότε όσοι γλύτωσαν από κορωνοϊό θα μπλέξουν με την υπερθέρμανση του σώματος και την πλιάση. Και εκείνα τα περίεργα ονόματα πόλεων, ορεινών θέρετρων στα βάθη των βουνών της κεντρικής-δυτικής Ευρώπης απλοποιούνται στα δικά μας αυτιά, λαμβάνοντας οικείους πια ήχους. Κακοπετριά, Πλάτρες, Κυπερούντα, Σολιά και κάτι τέτοια δροσερά μέρη που λιγουρεύεσαι προκειμένου ν' αποδράσεις από το αστικό τοπίο που σε πνίγει. Για το κόστος, μην με ρωτάτε… αλλά μην νομίζεις μπορεί και να έρχεται στα ίσα. Όπως και σε σένα έχει τύχει, έτσι και για τις ομάδες, το κόστος ταξιδιού στο εξωτερικό καμιά φορά δεν υπερβαίνει το ποσό που χρειάζεται για να πας στα τουριστικά θέρετρα του νησιού. Την ακρίβεια όχι απλά την ζούμε αλλά την έχουμε αποδεχθεί πλήρως. Ένα τριήμερο στον Πρωταρά, μπορεί να σου στοιχίσει περισσότερα απ' ότι πέντε μέρες στα Χανιά. Το ίδιο και για τις ομάδες. Δύο εβδομάδες στην ορεινή Κύπρο, μην παραξενευτείς να δαπανήσουν τα ίδια λεφτά με την Αυστρία. Όπως και να έχει, θέλοντας και μη, οι ομάδες και οι περισσότεροι από μας… μένουμε Κύπρο μετά από πολλά όντως χρόνια.

Το νου σας!

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Ούτως ή άλλως, τα δεδομένα έχουν δυσκολέψει τα τελευταία χρόνια στην προσπάθεια των κυπριακών ομάδων για διάκριση στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις. Επιπρόσθετα φέτος, προκύπτει και η σημαντική ιδιαιτερότητα των μονών αγώνων. Ιδιαιτερότητα η οποία θα πρέπει να αποδειχθεί ή και να λειτουργήσει ως πλεονέκτημα στη φετινή προσπάθεια για τις ομάδες της χώρας μας. Μονοί αγώνες, σημαίνει αυξημένη πιθανότητα για αποτέλεσμα έκπληξη, για επικράτηση της ομάδας που δεν χαρακτηρίζεται ως φαβορί. Στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις, οι κυπριακές ομάδες, ιδιαίτερα μετά το δεύτερο προκριματικό, δύσκολα και όχι συχνά χαρακτηρίζονται ως φαβορί και αναλόγως της κλήρωσης.

Το νου σας λοιπόν κύριοι, ποδοσφαιριστές και προπονητές, γιατί λάθη στον πρώτο προκριματικό προκαλούν ανεπανόρθωτη ζημιά, γιατί δυνατότητα διόρθωσης λαθών σε επαναληπτικούς αγώνες δεν υπάρχει πλέον. Αναλόγως αντιπάλων, οι οποίοι θα προκύψουν από τις κληρώσεις, σημαντική ιδιαιτερότητα μπορεί να αποδεχθεί το πότε ολοκληρώθηκαν κάποια πρωταθλήματα στην Ευρώπη. Το γεγονός πως ομάδες μπήκαν σε μια διαφορετική προετοιμασία μετά από μια σημαντική περίοδο αγωνιστικής απραξίας, λόγω της πανδημίας, επέστρεψαν σε αγωνιστικές υποχρεώσεις για να ολοκληρώσουν τις υποχρεώσεις τους στα διάφορα πρωταθλήματα και έπειτα ξανά διακοπή για ξεκούραση και ξανά διαφορετική διαδικασία προετοιμασίας για πιο γρήγορη επάνοδο, σε σχέση με άλλα καλοκαίρια. Σε αντίθεση δηλαδή, με ό,τι ισχύει στη χώρα μας. Μεγάλη περίοδος ξεκούρασης, από τα μέσα του περασμένου Μάρτη, φυσιολογική καλοκαιρινή περίοδος προγραμματισμού και προετοιμασίας ενόψει της νέας αγωνιστικής περιόδου. Με την ελπίδα, το πρώτο δείγμα, η πρώτη εικόνα στον αγωνιστικό χώρο να αποδεικνύει πως έγινε σωστή δουλειά, όλο αυτό το διάστημα, έστω με δύσκολα δεδομένα από οικονομικής πλευράς.

Το νου σας κύριοι! Ισχυρές ή αδύνατες ομάδες στις κληρώσεις της ΟΥΕΦΑ ανέτρεψαν πολλές φορές τα προγνωστικά και τις εκτιμήσεις, ως προς την τελική έκβαση και την πρόκριση. Ως ισχυρές και φαβορί, κυπριακές ομάδες την έπαθαν σε αρκετές περιπτώσεις τα τελευταία χρόνια. Υπό τα νέα δεδομένα διεξαγωγής των προκριματικών γύρων σε Champions και Europa League, ο κίνδυνος είναι φέτος ακόμη μεγαλύτερος, την ίδια ώρα, ωστόσο, περισσότερες μπορεί να είναι και οι πιθανότητες να ευνοηθούν οι κυπριακές ομάδες και να πετύχουν αποτελέσματα και προκρίσεις, κόντρα σε αντιπάλους στους οποίους πολύ πιο δύσκολα θα μπορούσαν να επιβληθούν υπό άλλα δεδομένα και σε δύο παιγνίδια.

Αρκεί βέβαια να αποδειχθείς έτοιμος και ικανός να εκμεταλλευθείς την όποια ευκαιρία…

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας				Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100		Πετρέλαιο	€/$
Χ.Α.Κ.	Χ.Α.								ΚΟΜΙΣΙΟΝ		
1,39%	3,3%		1,13%	3,55%	0,73%	2,60%	2,43%		Θέτει εμπόδια στις εξαγορές εταιρειών από τρίτες χώρες Σελ. 10	8,11%	-0,36%

Το 2022 θα ομαλοποιηθεί ο τουρισμός

Χάρης Λοϊζίδης: Με 800.000 αφίξεις θα μπούμε με δυναμική στο 2021 - Προσφορές από ξενοδόχους

Αρκετά συγκρατημένες είναι οι προσδοκίες των ξενοδόχων για τη φετινή χρονιά. Οπως τονίζει σε συνέντευξη στην «Κ» ο πρόεδρος του ΠΑΣΥΞΕ Χάρης Λοϊζίδης, δίνεται μεγάλη σημασία στην φετινή χρονιά. Αν φέτος κινηθούμε, έστω και με 800.000 αφίξεις, σημαίνει ότι εισερχόμαστε στο 2021 με μια δυναμική. Εάν, από την άλλη, έχουμε προβλήματα και δεν προχωρήσουμε το 2020, το 2021 θα ξεκινούμε από μηδενική βάση που είναι ό,τι χειρότερο. Άρα, το 2021 θα είναι χρονιά ανάπτυξης και ευελπιστούμε το 2022 θα επανέλθουμε στην πλήρη ομαλότητα και στα νούμερα των τελευταίων ετών. Εκφράζει την ικανοποίηση των ξενοδόχων για το πακέτο στήριξης και θέτει το ζήτημα των δυο μεγάλων αγορών της Κύπρου, Μεγάλης Βρετανίας και Ρωσίας, εκτιμώντας πως η Κύπρος μπορεί να υποδεχθεί τουρίστες από τις χώρες αυτές τον Ιούλιο. Βάζει στο τραπέζι το θέμα των γρήγορων τεστ, αλλά και το ενδεχόμενο οι ίδιοι οι ξενοδόχοι να επωμιστούν το οικονομικό κόστος. Σημαντικό στοιχείο για τον πρόεδρο του ΠΑΣΥΞΕ και ο εσωτερικός τουρισμός αλλά και ένα κούρεμα τιμών στο 30%. **Σελ. 4**

«Προσγείωση» τιμών εισιτηρίων για απογείωση αεροπλάνων

Σε πόλεμο προσφορών έχουν αποδυθεί οι αεροπορικές εταιρείες για να προσελκύσουν επιβάτες που θέλουν να ταξιδέψουν μετά την πολύμηνη καραντίνα. Βέβαια, οι πολύ χαμηλές τιμές και οι συναφείς ευκαιρίες θα πάψουν να ισχύουν όταν επανέλθει σε κανονικά επίπεδα η ζήτηση. **Σελ. 9**

Γιατί έτυχαν μεγάλης στήριξης οι «χαϊδεμένοι»

Το μερίδιο στην απασχόληση

Τη μεγαλύτερη δυνατή οικονομική στήριξη έλαβαν οι ξενοδόχοι, οι tour operators και οι συναφείς κλάδοι που ασχολούνται με τον τουρισμό, με αποτέλεσμα να γίνεται λόγος για στήριξη δύο ταχυτήτων. Αν και ο τομέας των ξενοδοχείων και εστιατορίων συνεισφέρουν στα κρατικά έσοδα το 4,7%, έχει αρκετό μερίδιο στην απασχόληση και στην Προστιθέμενη Αξία. **Σελ. 3**

Δεν αρκούν μόνο ο ήλιος και η θάλασσα

Το λογότυπο για τουρισμό

Το σημερινό λογότυπο για τον τουρισμό δεν φαίνεται να εξυπηρετεί τον στόχο του Υφυπουργείου να προωθηθεί η Κύπρος και για στοιχεία πέραν του ήλιου και της θάλασσας. Εντός Ιουνίου ολοκληρώνεται ο διαγωνισμός για τη δημιουργία νέου λογότυπου και σλόγκαν της τουριστικής Κύπρου. **Σελ. 5**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΛΕΜΕΣΟΣ

Ξανακτύπησε δυνατά η καρδιά της μαρίνας

Στους κανονικούς ρυθμούς επιστρέφει η μαρίνα Λεμεσού. Η επισκεψιμότητα τις τελευταίες δύο εβδομάδες ανήλθε στο 85% σε σχέση με την ίδια περίοδο την προηγούμενη χρονιά, γεγονός που ικανοποιεί τους επιχειρηματίες. Προχωρούν σταθερά οι πωλήσεις πολυτελών επαύλεων. **Σελ. 5**

ΠΛΗΓΜΑ ΣΤΗ «ΧΡΥΣΗ ΒΙΖΑ»

Οι κινέζοι δεν επενδύουν σε ακίνητα στην Ελλάδα

Σε αντίθεση με τους ενδιαφερόμενους από άλλες χώρες, άφαντοι παραμένουν οι Κινέζοι επενδυτές από την ελληνική αγορά κατοικίας, στερώντας μια σημαντική πηγή εσόδων και ρευστότητας για τον κλάδο, ιδίως για το πρόγραμμα χορήγησης αδειών παραμονής «χρυσή βίζα». **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**0,92%**	**-0,09%**
Γερμανία	-0,41	-0,01%
Γαλλία	-0,08%	0,07%
Ιταλία	1,37%	-0,11%
Ισπανία	0,51%	-0,11%
Ιρλανδία	0,06%	-0,11%
Ελλάδα	1,25%	-0,02%
Ην. Βασίλειο	0,22%	0,03%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ** *και* **ΟΜΗΡΟΥ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ**

Πράσινη οικονομία – μια μεγάλη αναπτυξιακή ευκαιρία για την Κύπρο

Πριν από τέσσερις μήνες αρθρογραφήσαμε για τις θετικές επιπτώσεις της πράσινης οικονομίας. Είχαμε ταχθεί υπέρ μιας μεγαλεπήβολης προσπάθειας η οποία απαιτεί σημαντικέσεπενδύσεις, σύγχρονο ρυθμιστικό πλαίσιο και αρμονική συνεργασία κρατικού και ιδιωτικού τομέα σε μακροχρόνιο ορίζοντα. Με οικονομικούς όρους, είχαμε εισηγηθεί ένα ισορροπημένο καταμερισμό του δυσβάσταχτου κόστους, το οποίο ο σημερινός τρόπος ζωής μεταφέρει στις επόμενες γενιές: πιο απλά, να αρχίσουμε να επωμιζόμαστε τα επακόλουθα του περιβαλλοντικού μας αποτυπώματος αντί να καρπωνόμαστε τα θετικά και να μεταφέρουμε τα αρνητικά στα παιδιά μας.

Η έλευση του κορωνοϊού επέδρασε αρνητικά στην οικονομική δραστηριότητα, αλλά μας πρόσφερε παράλληλα μια ένδειξη της ποιότητας ζωής όταν περιορίστούν οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Σε ορισμένες πόλεις σημειώθηκε μείωση των ρύπων μέχρι και 50%, ενώ η ενεργειακή ζήτηση στην Ευρώπη περιορίστηκε κατά 10%. Το σημαντικότερο όμως δίδαγμα είναι η σημασία στροφής προς βιώσιμες δραστηριότητες στη βάση επιστημονικών δεδομένων : χώρες οι οποίες αντιμετώπισαν τον κορωνοϊό στη βάση ορθολογιστικού σχεδιασμού περιόρισαν ταυτόχρονα το ανθρωπιστικό και οικονομικό του αντίκτυπο.

Εξετάζοντας τα επιστημονικά δεδομένα που αφορούν το περιβάλλον, είναι πασιφανές ότι η σχέση μας με τη φύση θα πρέπει να αποκατασταθεί. Η προσπάθεια θα είναι επίπονη, αναμβίφολα όμως η κατεύθυνση είναι θετική. Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο φαίνεται να εμπεδώνεται μια φιλόδοξη προσέγγιση σε ό,τι αφορά τη στήριξη της πράσινης οικονομίας, η οποία αποτυπώνεται στο σχέδιο ''Πράσινη Ευρώπη 2050'' που στοχεύει σε μια κλιματικά ουδέτερη ήπειρο. Ήδη διαφαίνονται τα πρώτα θετικά αποτελέσματα. Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουνίου 2020, παρά την κατακόρυφη πτώση της ζήτησης ενέργειας και ενώ η τιμή πετρελαίου μειώθηκε κατά 50% και φυσικού αερίου κατά 65%, οι ευρωπαϊκές τιμές εκπομπών του άνθρακα υποχώρησαν λιγότερο από 10%. Σε αντίθεση, το 2008 οι τιμές εκπομπών του άνθρακα είχαν μειωθεί κατά 80%, αποτρέποντας ιδιωτικές επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Στο σημερινό περιβάλλον αρνητικών επιτοκίων, η διατήρηση της Ευρώπης ως κέντρου επενδύσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενδυναμώνει τη θέση της στο παγκόσμιο σκηνικό.

Οι προτεραιότητες προς την πράσινη οικονομία αποτυπώνονται και σε εθνικό επίπεδο, παρά την αμφιταλάντευση ορισμένων χωρών π.χ. το πρόσφατο γερμανικό δημοσιονομικό πλαίσιο τόνωσης της οικονομίας περιλαμβάνει ισχυρά κίνητρα για απόκτηση ηλεκτρικών οχημάτων και ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Στην Κύπρο επιβάλλεται η υιοθέτηση φιλόδοξων στόχων και μέτρων για έργα βελτίωσης του περιβάλλοντος και μείωσης της ρύπανσης, όπως για παράδειγμα προγράμματα πεζοδρόμησης, ποδηλατοδρόμησης, προώθησης αγοράς ηλεκτρικού αυτοκινήτου και δημόσιων συγκοινωνιών. Σημαντικό στοιχείο μιας τέτοιας πολιτικής θα αποτελούσε μια ριζοσπαστική μεταρρύθμιση του φορολογικού μας συστήματος με πράσινη κατεύθυνση. Επιπλέον, δεδομένου του γεωγραφικού της στίγματος, η χώρα μας μπορεί να εκμεταλλευτεί τον ήλιο για να καλύψει τις ενεργειακές της ανάγκες. Ο αντίκτυπος θα ήταν ιδιαίτερα θετικός στο μείζονα τομέα του τουρισμού, όπου η τάση προς περιβαλλοντικά φιλικούς προορισμούς συνεχώς διευρύνεται.

Η Κύπρος είναι σε πλεονεκτική θέση και επιβάλλεται να αξιοποιήσει την ευκαιρία που δημιουργούν τα μεγαλεπήβολα σχέδια της ΕΕ προς την πράσινη οικονομία, εκμεταλλευόμενη τους κοινοτικούς πόρους και προσαρμόζοντας το αναπτυξιακό της μοντέλο.

Ο Ανδρέας Χαραλάμπους είναι οικονομολόγος και πρώην διευθυντής στο Υπουργείο Οικονομικών.
Ο Όμηρος Πισσαρίδης είναι διευθύνων σύμβουλος της Pricewaterhouse Coopers Investment Services.

pwc

PwC's CFO Pulse Survey

Τελευταίος κύκλος της έρευνας

Ποια μέτρα λαμβάνουν οι Οικονομικοί Διευθυντές για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις του COVID-19

pwc.com.cy/covid-cfo

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **BEN STEVERMAN / BLOOMBERG**

Η καινοτομία στη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής

Οι καινοτόμες ιδέες για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, ειδικά όταν λαμβάνουν τη μορφή μιας νεοφυούς επιχείρησης, προσφέρουν πολλές ελπίδες για το μέλλον του πλανήτη, αλλά συχνά εμπεριέχουν και κινδύνους ειδικά στα πρώτα στάδια ανάπτυξης – κινδύνους κυρίως για επίδοξους επενδυτές. Ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός Prime Coalition στο Κέμπριτζ της Μασαχουσέτης με τους επτά πλήρως απασχολούμενους υπαλλήλους του, εκμεταλλευόμενος προβλέψεις στην αμερικανική νομοθεσία περί αγαθοεργιών και δωρεών, συγκεντρώνει κεφάλαια για να χρηματοδοτεί νεοφυείς εταιρείες περιβαλλοντικού προσανατολισμού, που εστιάζουν στην αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής. Λόγου χάριν, όταν ένα εργοστάσιο, μία χαρτοποιία ή μία κλωστοϋφαντουργία χρειάζεται να διαχωρίσουν τις διαφορετικές χημικές ουσίες, συνήθως χρησιμοποιούν μεθόδους που προϋποθέτουν υψηλή θερμοκρασία και έκλυση θερμότητας. Αυτό με απλά λόγια σημαίνει ότι εκπέμπονται μεγατόνοι διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα. Η 32χρονη Σρέγια Ντέιβ και ο 30χρονος Μπρεντ Κέλερ είχαν μόλις αποφοιτήσει από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης, όταν συνέλαβαν την ιδέα μιας μεμβράνης, που θα έκανε τον διαχωρισμό με μη ενεργοβόρο τρόπο. Ενας άλλος εφευρέτης, ο Ντέιβιν Σναϊντάκερ, αφού ολοκλήρωσε το διδακτορικό του στο Πανεπιστήμιο Νορθγουέστερν, επινόησε μία φθηνή και καθαρή μέθοδο εξαγωγής λιθίου, ενός στοιχείου περιζήτητου για τις μπαταρίες.

Η ζήτηση λιθίου εδράζεται στην πολύ μεγάλη χρήση του στα ηλεκτρικά οχήματα και σε άλλες συσκευές που εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες των μπαταριών αυτών. Ωστόσο, αυτές οι εφευρέσεις μπορεί να αποδειχθούν πολύ ριξικέλευθες και αναγκαίες ή ίσως και μία «φούσκα». Ας μη λησμονούμε ότι τα καινοτόμα επενδυτικά κεφάλαια στηρίζουν οικονομικά εφαρμογές και λογισμικό, αλλά όχι τις καινοτομίες εκείνες, που θα απορρυπάνουν τον κόσμο. Εδώ έρχεται η συμβολή της μη κερδοσκοπικής Prime Coalition, η οποία στα έξι χρόνια λειτουργίας της κατόρθωσε να συγκεντρώσει 76 εκατομμύρια δολάρια για περιβαλλοντικές νεοφυείς εταιρείες, που βρίσκονται στα πρώτα τους στάδια. Η πηγή από την οποία απορρέουν τα κεφάλαια είναι ιδρύματα και καταπιστεύματα, που λειτουργούν στη λογική των δωρεών, καθώς και πλούσιοι άνθρωποι, οι οποίοι δεν προβληματίζονται εάν χάσουν λίγα χρήματα στη μάχη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται ο γνωστός οικολόγος επενδυτής Τζέρεμι Γκράνταμ, οι χολιγουντιανοί ηθοποιοί Γουίλ Σμιθ και Τζέιντα Πίνκετ Σμιθ, ο δισεκατομμυριούχος Οράιον Χιντουάι, το Ιδρυμα Πάκαρντ και το Ιδρυμα Χιούλιετ καθώς και το Ιδρυμα Σιέρα Κλαμπ. Επιπροσθέτως, στο διοικητικό συμβούλιο της Prime Coalition συμμετέχει ως μέλος η Νικόλ Σάιστρομ, σύζυγος του συνιδρυτή του Instagram, Κέβιν Σάιστρομ. Προϋπόθεση χρηματοδότησης από την Prime Coalition είναι οι νεοφυείς να μπορούν να μετριάσουν τον αντίκτυπο από 500 εκατομμύρια τόνους διοξειδίου του άνθρακα έως το 2050. Ολα ξεκίνησαν από την 35χρονη ιδρύτρια της Prime, Σάρα Κέρνεϊ, η οποία ως φοιτήτρια έμαθε ότι υπήρχε πρόβλεψη στη φορολογική νομοθεσία των ΗΠΑ, βάσει της οποίας μπορούσαν ιδρύματα να χρησιμοποιούν μέρος των κληροδοτημάτων τους ως επενδύσεις για ποικίλα προγράμματα. Οι εν λόγω επενδύσεις ορισμένες φορές είχαν χρησιμοποιηθεί για προγράμματα στέγασης, αλλά ποτέ με επίκεντρο την επιστημονική έρευνα. Το 2014, η Prime άρχισε να λειτουργεί με κεφάλαια από την οικογένεια των ηθοποιών Σμιθ και άλλες οικονομικά ισχυρές οικογένειες, αποσκοπώντας να κάνει μόχλευση με χρήματα που έμεναν ανεκμετάλλευτα σε αμερικανικά ιδρύματα και φιλανθρωπικούς οργανισμούς στις Ηνωμένες Πολιτείες. Σύμφωνα με υπολογισμούς, αυτά στις αρχές του 2020 υπερέβαιναν το 1 τρισεκατομμύριο δολάρια. Η κ. Κέρνεϊ χρειάστηκε χρόνια δουλειάς για να ξεπεράσει γραφειοκρατικά εμπόδια και να πείσει τους διστακτικούς δικηγόρους των εύπορων ανθρώπων να τοποθετήσουν οι πελάτες τους χρήματα σε τεχνολογίες, στις οποίες δεν θα επένδυαν συμβατικοί επενδυτές. Εν κατακλείδι, ήθελε να δείξει ότι οι νεοφυείς που στήριζε, θα μπορούσαν να προσελκύσουν ιδιώτες επενδυτές και να ακμάσουν επιχειρηματικά, επηρεάζοντας θετικά στο μέλλον τον πλανήτη ως προς τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής – εξ ου και η Prime Coalition χρηματοδότησε 10 νεοφυείς εταιρείες με 24 εκατομμύρια δολάρια από 54 πλούσιες οικογένειες την περίοδο 2015 έως 2018.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

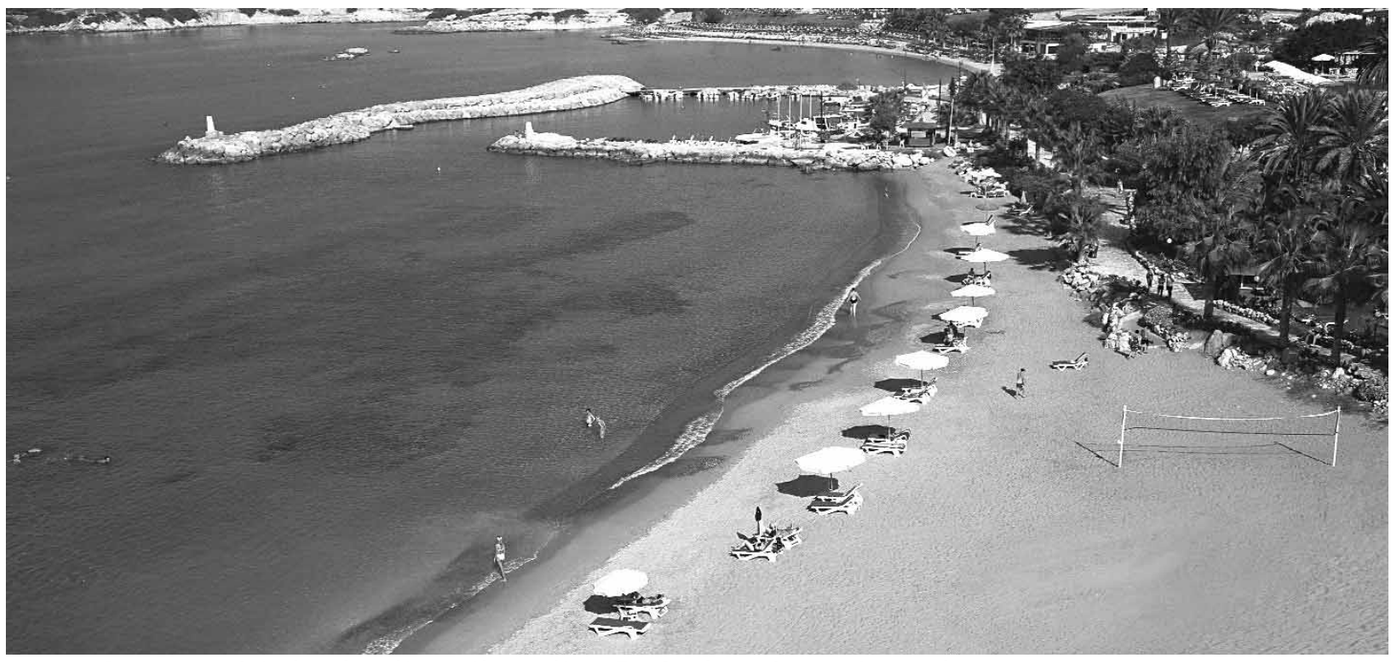

90% επιδότηση του μισθολογίου μέχρι τέλος Ιουλίου για όλα τα ξενοδοχεία που θα επαναλειτουργήσουν

Στάση αναμονής

Το σοβαρό ενδεχόμενο ενός μεγάλου κύματος υποβαθμίσεων μελετά η ΕΚΤ, η οποία εξετάζει την πιθανότητα να συμπεριλάβει στο πρόγραμμα αγοράς ομολόγων της και εταιρικά ομόλογα, που θα υποβαθμιστούν και θα χάσουν την επενδυτική βαθμίδα ως αποτέλεσμα της πανδημίας. Ο λόγος μιας πιθανής παρέμβασης θα είναι η στήριξη των τιμών αυτών των στοιχείων του ενεργητικού, τα οποία θα αποτελέσουν αντικείμενο ρευστοποιήσεων από ασφαλιστικά ταμεία και συνταξιοδοτικά σχέδια που έχουν στους όρους εντολής τους περιορισμούς στην διαβάθμιση των ομολόγων που διατηρούν, συνήθως αυτά της επενδυτικής βαθμίδας. Προς το παρόν, η νομισματική αρχή τηρεί στάση αναμονής αφού κάποιο μεγάλο κύμα υποβαθμίσεων δεν έχει εκδηλωθεί ακόμα.

Σημαντική στήριξη

Έρευνα που ετοίμασε οι ασφαλιστικός οργανισμός Allianz καταγράφει ότι πιθανώς ένας στους πέντε εργαζομένους, που σήμερα ο μισθός τους υποστηρίζεται από κάποιο κυβερνητικό πρόγραμμα στήριξης της απασχόλησης, θα βρεθεί στην ανεργία. Σύμφωνα με τα στοιχεία, σήμερα υποστηρίζονται από κυβερνητικά προγράμματα συνολικά 45εκατ. εργαζόμενοι και μόλις αυτή η στήριξη τερματιστεί, θα «χαθούν» 9εκατ. θέσεις εργασίας. Σε μια τέτοια περίπτωση, θα αυξηθεί σημαντικά η μακροχρόνια ανεργία ναρκοθετώντας τις προοπτικές ανάκαμψης στην Ευρώπη. Πάντως, ο αρνητικός αντίκτυπος της ανεργίας θα εκδηλωθεί εντός του 2021 και θα μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνον εφόσον οι εργαζόμενοι μετακινηθούν έγκαιρα σε άλλους κλάδους από εκείνους που πλήγηκαν σημαντικά από την πανδημία, όπως είναι η εστίαση, ο τουρισμός, η ψυχαγωγία και το λιανεμπόριο.

Αυστηρός έλεγχος

Την ανάγκη για σωστή και σε πραγματικό χρόνο ενημέρωση του ευρωκοινοβουλίου έθεσε η πρόεδρος της επιτροπής ελέγχου στο πλαίσιο της συζήτησης που ξεκίνησε για το ταμείο ανάκαμψης ύψους 750 δισ. ευρώ. Τα ποσά, σημείωσε, είναι πρωτόγνωρα και θα πρέπει να δαπανηθούν γρήγορα. Συνεπώς, η σωστή πληροφόρηση, που δεν θα επαφίεται στο κράτος-μέλος, είναι καίριας σημασίας. Σημείωσε, επίσης, ότι απαραίτητη προϋπόθεση είναι τα ποσά που θα διατεθούν, μοχλεύοντας τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, θα διοχετευτούν σε έργα που θα δημιουργήσουν προοπτική και σε καμία περίπτωση δεν θα επιτραπεί η χρηματοδότηση υποχρεώσεων που έχουν δημιουργηθεί πριν την εκδήλωση της πανδημίας.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Υπερπληθωρισμός

CYPRUS INSTITUTE of MARKETING THE CYPRUS BUSINESS SCHOOL

Υπερπληθωρισμός καλείται η υπερβολικά μεγάλη και συνεχής αύξηση (ενδεχομένως και εκτός ελέγχου) του γενικού επιπέδου τιμών σε μια οικονομία, η οποία συνεπάγεται την υπερβολικά αισθητή και συστηματική μείωση της αγοραστικής αξίας / αγοραστικής δύναμης του χρήματος.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

ΜΕΧ και πανδημία

Ως ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η προσπάθεια της Άλφα Τράπεζας στην Ελλάδα να ολοκληρώσει την πώληση του χαρτοφυλακίου Galaxy, το οποίο αποτελείται από μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις ύψους €10,6 δισ. Σύμφωνα με δημοσιογραφικές πληροφορίες, η κινητικότητα αυτήν την περίοδο είναι αυξημένη και η διαδικασία περιλαμβάνει πέντε υποψήφιους αγοραστές μεταξύ των οποίων η Pimco και η Cerberus. Το ενδιαφέρον, εφόσον ολοκληρωθεί, βρίσκεται στο τίμημα της συναλλαγής αφού όλοι οι εμπλεκόμενοι στην αγορά θα ήθελαν να μάθουν πώς αποτιμώνται αυτά τα στοιχεία του ενεργητικού μετά την πανδημία. Το ενδιαφέρον είναι και στην Κύπρο μεγάλο μιας και οι δυο κύριες συστημικές τράπεζες είχαν εκφράσει πρόθεση για τη διενέργεια μεγάλων συναλλαγών μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, που όμως σταμάτησαν λόγω της πανδημίας και αναμένεται να επανεκκινήσουν σύντομα.

Μικραίνει η Ευρώπη

Η μείωση στον αριθμό των γεννήσεων στην Ευρώπη θα έχει ως αποτέλεσμα να αντιπροσωπεύει η «γηραιά ήπειρος» το 2070 μόλις το 4% του παγκόσμιου πληθυσμού. Την εκτίμηση αυτή δημοσιοποίησε η Κομισιόν όπου αναφέρεται ότι η αύξηση στο προσδόκιμο ζωής θα έχει ως αποτέλεσμα το 2070 το ποσοστό του πληθυσμού άνω των 80 ετών να ανέρχεται στο 13,2% από 5,8% το 2019. Με αυτά τα δεδομένα, είναι επιτακτική η ανάγκη να γίνουν σημαντικές επενδύσεις στα συστήματα υγείας και να προσελκυστούν άτομα σε θέσεις εργασίας αφού ο πληθυσμός σε ηλικία εργασίας θα τείνει να συρρικνώνεται με αποτέλεσμα να τίθεται σε σοβαρό κίνδυνο η οικονομική ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια.

Κάθε οργανισμός θέλει τη δική του δίαιτα

Δεν υπάρχει υγιεινή δίαιτα που να είναι αποτελεσματική για όλους τους ανθρώπους, σύμφωνα με νέα επιστημονική έρευνα, κατά την οποία εξετάστηκαν η επίπτωση που έχουν στον ανθρώπινο μεταβολισμό γενετικοί παράγοντες, τα μικρόβια που υπάρχουν στα έντερα και ο τρόπος ζωής. Το βασικό συμπέρασμα είναι ότι κάθε άνθρωπος μεταβολίζει με διαφορετικό τρόπο την τροφή που παίρνει, συνεπώς θα πρέπει να σχεδιάζει μια δίαιτα που να ταιριάζει ειδικά σε αυτόν. Επιστήμονες από το Πανεπιστήμιο King's College του Λονδίνου μελέτησαν την ανταπόκριση που είχε ο μεταβολισμός 1.102 υγιών ατόμων, στους οποίους παρείχαν επί δύο εβδομάδες τα ίδια ακριβώς γεύματα. Ο μεταβολισμός κάθε ανθρώπου που εξετάστηκε ανταποκρίθηκε με διαφορετικό τρόπο –ορισμένες φορές η διαφορά ήταν έως και δεκαπλάσια–, γεγονός που οδηγεί στο συμπέρασμα ότι μια δίαιτα που είναι υγιής για κάποιον δεν είναι για κάποιον άλλον. «Κάθε ένας αντιδρά διαφορετικά στο ίδιο ακριβώς φαγητό», τόνισε στο περιοδικό New Scientist ο Τιμ Σπέκτορ του King's College. Οι επιστήμονες μέτρησαν τα επίπεδα γλυκόζης, ινσουλίνης και τριγλυκεριδίων στο αίμα των εθελοντών. Αν είναι αυξημένα και τα τρία μετά την κατανάλωση φαγητού, αυτό σημαίνει αυξημένο κίνδυνο παχυσαρκίας. Ανθρωποι των οποίων αυξάνεται το επίπεδο γλυκόζης και τριγλυκεριδίων στο αίμα μετά το φαγητό είναι πιθανότερο να εμφανίσουν καρδιαγγειακές ασθένειες και διαβήτη. Παράλληλα, η επιστημονική ομάδα εξέτασε τον ύπνο των εθελοντών, το επίπεδο άσκησής τους και τη συχνότητα της αίσθησης πείνας, ενώ πήρε δείγματα κοπράνων, ώστε να διαπιστώσει ποια μικρόβια περιείχαν τα έντερά τους.

Με διαφορετικό τρόπο μεταβολίζει κάθε άνθρωπος την τροφή που παίρνει, συνεπώς θα πρέπει να σχεδιάζει μια δίαιτα ειδικά για τον ίδιο και μόνον.

Τα μικρόβια που βρίσκονται στα έντερα, ο κιρκαδιανός ρυθμός, ο ύπνος και η άσκηση διαδραματίζουν σημαντικότερο ρόλο από τα γονίδια.

Ο Τιμ Σπέκτορ, που είναι γενετιστής, λέει ότι περίμενε να εντοπίσει ισχυρή γενετική σύνδεση σε σχέση με τον μεταβολισμό, αλλά προς έκπληξή του κάτι τέτοιο δεν συνέβη. Μεταξύ των εθελοντών υπήρχαν αρκετοί ομοιοζυγωτικοί δίδυμοι, ο μεταβολισμός των οποίων εμφάνισε πολύ σημαντικές διαφορές στην πρόσληψη της ίδιας τροφής. «Αυτό μας είπε αμέσως ότι τα γονίδια δεν διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο. Το πώς ανταποκρινόμαστε σε ένα γεύμα πλούσιο σε λίπη, ουσιαστικά δεν εξαρτάται από τα γονίδια», λέει ο Σπέκτορ. Αντιθέτως, άλλοι παράγοντες, όπως τα μικρόβια που βρίσκονται στα έντερα, ο κιρκαδιανός ρυθμός, ο ύπνος και η άσκηση διαδραματίζουν σημαντικότερο ρόλο. Η χρονική στιγμή που τρώει κανείς είναι επίσης σημαντικός παράγοντας. Ορισμένοι μεταβολίζουν καλύτερα το φαγητό το πρωί, ενώ άλλοι το μεταβολίζουν με την ίδια αποτελεσματικότητα οποιαδήποτε στιγμή της ημέρας. Ολα αυτά τα στοιχεία υποδηλώνουν ότι είναι πολύ πιο αποτελεσματικό να σχεδιάσει κανείς μια υγιεινή δίαιτα ειδικά για ένα συγκεκριμένο άτομο, παρά να συστήνει γενικά προγράμματα διατροφής. «Τα αποτελέσματα της μελέτης είναι εντυπωσιακά», αναφέρει στο New Scientist ο Γιάννης Μαυρομμάτης, από το Πανεπιστήμιο St Mairy's του Λονδίνου. «Τα αρχικά αποτελέσματα θα διαμορφώσουν το μέλλον της επιστήμης της Διατροφής».

Τουλάχιστον 36 οι εξωγήινοι πολιτισμοί

ΛΟΝΔΙΝΟ. Περισσότεροι από 30 νοήμονες εξωγήινοι πολιτισμοί, ικανοί για επικοινωνία μεταξύ τους, ενδέχεται να υπάρχουν αυτή τη στιγμή στον γαλαξία μας, σύμφωνα με μελέτη αστροφυσικών του Πανεπιστημίου του Νότιγχαμ της Αγγλίας. «Το πόρισμα της μελέτης μας έχει μεγάλη αξία, καθώς μπορεί να αποτελέσει εφαλτήριο για αξιόπιστες προβλέψεις για το μέλλον της ανθρωπότητας στο σύμπαν. Είναι η πρώτη φορά που μπορούμε να υπολογίσουμε τον αριθμό των νοημόνων πολιτισμών, ικανών για επικοινωνία», σημειώνει ο επικεφαλής της μελέτης, δρ Κρίστοφερ Κονσελίτσε. Το 1961, ο αστρονόμος Φρανκ Ντρέικ επινόησε την «εξίσωση Ντρέικ», θέτοντας επτά παραμέτρους για τον εντοπισμό εξωγήινης ζωής και τον αριθμό νοημόνων πολιτισμών. Οι παράμετροι αυτές αφορούσαν τον αριθμό άστρων που σχηματίζονται ετησίως στον γαλαξία, μέχρι και τον χρόνο που θα απαιτείτο από έναν πολιτισμό για να στείλει σήματα μέσω Διαστήματος. Η εξίσωση Ντρέικ περιέχει, όμως, πολλές ασάφειες και αξιοποιείται περισσότερο ως θεωρητικό εργαλείο παρά ως μέθοδος μέτρησης. Σύμφωνα με τη νέα μελέτη, η οποία λαμβάνει υπόψη της πολλούς συγκεκριμένους και μετρήσιμους παράγοντες, ο γαλαξίας μας διαθέτει σήμερα μεταξύ τεσσάρων και 211 εξωγήινων πολιτισμών, ικανών να επικοινωνούν μεταξύ τους, με τον πιθανότερο αριθμό να είναι 36. Ο Κονσελίτσε επισημαίνει, όμως, ότι ο αριθμός αυτός αποτελεί συντηρητική εκτίμηση, βασισμένη στην ανθρώπινη εμπειρία. Ο άνθρωπος κατόρθωσε εδώ και μόλις έναν αιώνα να στέλνει σήματα στο Διάστημα. Η επιστημονική ομάδα εκτιμά ότι ο ανθρώπινος πολιτισμός θα πρέπει να επιβιώσει τουλάχιστον άλλα 6.120 χρόνια ώστε να είναι ικανός για αλληλοεπικοινωνία με εξωγήινους. «Οι εκτιμήσεις μας αφορούν έναν πολύ μακρινό πολιτισμό, σε απόσταση 17.000 έτη φωτός από τη Γη. Αν, πάλι, εντοπίσουμε κάποιον –ή πολλούς– εξωγήινο πολιτισμό πιο κοντά, αυτό θα ενισχύσει τις μακροπρόθεσμες πιθανότητες επιβίωσης του ανθρώπινου είδους, καθώς θα αποδεικνύει ότι ο χρόνος ζωής πολιτισμών που επικοινωνούν μεταξύ τους στο Διάστημα είναι πολύ μεγαλύτερος από ό,τι αρχικά νομίζαμε», αναφέρει ο δρ Κονσελίτσε στην εφημερίδα The Guardian. Ο καθηγητής Αντριου Κόουτς, του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, εκτιμά ότι οι υποθέσεις της ομάδας του Νότιγχαμ είναι λογικές, αλλά παραμένουν αναπόδεικτες με τα σημερινά τεχνολογικά μέσα και πριν από την πραγματοποίηση νέων αποστολών σε πλανητικά σώματα του ηλιακού συστήματος.

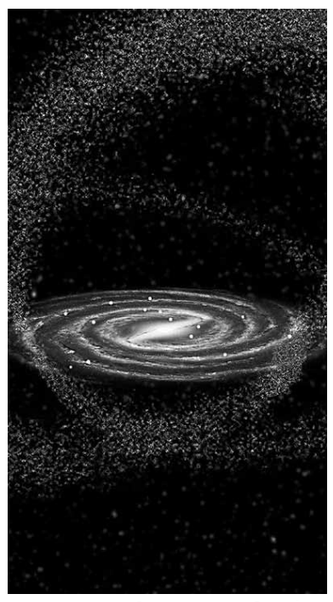

REUTERS

Ο σχηματισμός που πυροδοτεί ο γαλαξίας - νάνος του Αιγόκερου όσο πλησιάζει στον δικό μας γαλαξία.

Βρετανοί αστροφυσικοί υπολόγισαν τους εκτός ανθρωπότητας νοήμονες πολιτισμούς, αυτή τη στιγμή, στον γαλαξία μας.

REUTERS

Στήριξη δύο ταχυτήτων στο βωμό του τουρισμού

Μεγάλη εύνοια στον κλάδο από το κράτος – Παράλληλα χάνεται η ευκαιρία για αλλαγή του τουριστικού μοντέλου

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Αν και ο τομέας των ξενοδοχείων και εστιατορίων συνεισφέρουν στα κρατικά έσοδα το 4,7% (χαμηλό ποσοστό), έχει αρκετό μερίδιο στην απασχόληση και στην Προστιθέμενη Αξία.

Από τις πρώτες ημέρες του ξεσπάσματος της πανδημίας στην Κύπρο οι ξενοδόχοι, οι tour operators και οι συναφείς κλάδοι που ασχολούνται με τον τουρισμό ζήτησαν άμεση και τη μεγαλύτερη δυνατή οικονομική στήριξη. Έτσι και έγινε –όπως άλλωστε και σχεδόν σε όλους τους κλάδους- ενώ βλέπουμε πως στην τρίτη φάση στήριξης της οικονομίας τα δύο από τα συνολικά 4 συν 1 σχέδια που εξαγγέλθηκαν, είναι στοχευμένα μόνο στον τουριστικό τομέα. Καθ' όλη τη διάρκεια του lockdown καθώς και της σταδιακής άρσης του, οι ξενοδόχοι προχωρούσαν σε συνεχείς δηλώσεις για κλειστό τουρισμό για φέτος, ότι δεν θα ανοίξουν τα ξενοδοχεία και ότι δεν θα τους συμφέρει να ανοίξουν λόγω έλλειψης τουριστών από τις παραδοσιακές αγορές. Σημειώστε πως γίνεται «μνημόσυνο» για αγορές από τις οποίες χρόνια θέλουν –θεωρητικά πάντα- να αποτινάξουν ώστε να αλλάξει και το τουριστικό μοντέλο της Κύπρου που έχει γίνει μονοδιάστατο. Ο λόγος, για τους τουρίστες από το Ηνωμένο Βασίλειο. Εκτός από την οικονομική στήριξη που έλαβε γενικά ο τουριστικός κλάδος στο πλαίσιο των δύο πρώτων κυβερνητικών σχεδίων που τρέχουν από τον Μάρτιο, εκτός από την ψήφιση του νομοσχεδίου για τις ακυρώσεις ταξιδιών λόγω της πανδημίας και μη επιστροφής των προκαταβολών παρέχοντας τη δυνατότητα στους ξενοδόχους και τουριστικούς πράκτορες να αποζημιώνουν τους πελάτες τους με vouchers διάρκειας 18 μηνών, εκτός από την παύση των πληρωμών των δόσεων στις τράπεζες (μορατόριουμ), πλέον θα λάβουν και τη μεγαλύτερη στήριξη από όλους τους άλλους κλάδους. Γιατί όμως δίνεται τόση σημασία από την Κυβέρνηση σε αυτό τον κλάδο; Επίσημα στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών δεικνύουν πως αν και ο τομέας των ξενοδοχείων και εστιατορίων συνεισφέρουν στα κρατικά έσοδα το 4,7% (χαμηλό ποσοστό), έχει αρκετό μερίδιο στην απασχόληση και στην Προστιθέμενη Αξία. Συγκεκριμένα, σε αυτούς τους δύο τομείς συνεισφέρει 11,6% και 7,1% αντίστοιχα. Ο τομέας υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης, δηλαδή τα ξενοδοχεία και εστιατόρια, συνεισφέρουν το 7,1% της συνολικής Προστιθέμενης Αξίας. Ο τομέας απασχολεί γύρω στα 47.134 άτομα, δηλαδή είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος σε αριθμό εργοδοτουμένων και αριθμό επιχειρήσεων. Τα ξενοδοχεία συνεισφέρουν το 4% της συνολικής Προστιθέμενης Αξίας και απασχολούν 21.659 άτομα. Η εστίαση, η οποία περιλαμβάνει εστιατόρια, μπαρ και συναφείς υπηρεσίες, συνεισφέρουν το 3,1% της συνολικής Προστιθέμενης Αξίας, και απασχολεί 25.475 άτομα. Το 71,2% της Προστιθέμενης Αξίας της εστίασης αφορά εστιατόρια και το 24,6% αφορά μπαρ. Εκεί μάλλον πρέπει να κρύβεται και η απάντηση από το κράτος για τη στήριξη που δίνει σε αυτό τον τομέα, αφού αν συγκρίνουμε τον τομέα των ξενοδοχείων και εστιατορίων αναφορικά με το πόσο συνεισφέρουν στα κρατικά έσοδα, δεν δικαιολογείται τόση στήριξη. Οι κατασκευές που συνεισφέρουν 16% και το λιανικό εμπόριο που συνεισφέρει 12%, δεν είναι εντός του τρίτου προγράμματος στήριξης της κυβέρνησης μέχρι τον Οκτώβριο του 2020 εν αντιθέσει με τα σχέδια για τον τουρισμό.

> **Ο τομέας ήταν κερδοφόρος τα τελευταία χρόνια και δεν είναι δυνατό μέσα σε ένα μόνο χρόνο να απειλούν με απολύσεις προσωπικού οι ξενοδόχοι και οι συναφείς κλάδοι.**

Η Κύπρος τα τελευταία χρόνια κατέγραφε συνεχώς ρεκόρ αφίξεων τουριστών. Αυτό τι σημαίνει; Ότι ο τομέας ήταν κερδοφόρος τα τελευταία χρόνια και δεν είναι δυνατό μέσα σε ένα μόνο χρόνο να απειλούν με απολύσεις προσωπικού οι ξενοδόχοι και οι συναφείς κλάδοι, ιδίως μετά από τόσα μέτρα που λήφθηκαν από την Κυβέρνηση. Εάν το επιχειρηματικό μοντέλο τους έχει πρόβλημα και δεν έχουν κεφάλαια μετά από τόσα συνεχή ρεκόρ αφίξεων και εσόδων από τον τουρισμό με 4 εκατομμύρια τουρίστες τότε ο κορωνοϊός δεν είναι το μεγαλύτερό τους πρόβλημα και θα πρέπει να αναθεωρήσουν αρκετά το πλάνο τους.

Για την περίοδο Ιανουαρίου – Δεκεμβρίου 2019 οι αφίξεις τουριστών ανήλθαν σε 3.976.777 σε σχέση με 3.938.625 την ίδια περίοδο του 2018, σημειώνοντας αύξηση 1% και ξεπερνώντας τις αφίξεις που καταγράφηκαν ποτέ στην Κύπρο σε ένα χρόνο.

Αλλαγή τουριστικού μοντέλου

Πέραν των φωνών που υπάρχουν από την Τετάρτη μετά την ανακοίνωση του τρίτου προγράμματος στήριξης της κυβέρνησης που χαρακτηρίζουν ως «χαϊδεμένο» τον τομέα του τουρισμού, φαίνεται επίσης να απομακρύνεται η «χρυσή» ευκαιρία αλλαγής του τουριστικού μοντέλου της Κύπρου που παρουσιάστηκε στο περιθώριο των προβλημάτων που υπάρχουν. Σε μία «νεκρή» τουριστικά περίοδο – όπως οι ίδιοι οι φορείς του τουρισμού λένε- θα μπορούσαν να αναβαθμίσουν το τουριστικό μοντέλο της χώρας και επιτέλους να προχωρήσουν στην εφαρμογή του πλάνου που έχουν φτιάξει οι Ισπανοί. Τώρα θα ήταν η «χρυσή ευκαιρία» η Κύπρος να «απογαλακτισθεί» από το όχι και τόσο ποιοτικό τουριστικό μοντέλο που για παράδειγμα εξυπηρετεί η Αγία Νάπα με τις κρατήσεις των «all inclusive» και καταστημάτων τα οποία απευθύνονται μόνο σε τουρίστες συγκεκριμένου τύπου από το Ηνωμένο Βασίλειο. Ίσως εάν το τουριστικό προϊόν που είχε να δώσει η Κύπρος προς τα έξω ήταν ποιοτικότερο, τότε δεν θα έκαναν και τις ανάλογες προσπάθειες – εκκλήσεις στους πολίτες που διαμένουν και εργάζονται στην Κύπρο να κάνουν διακοπές εντός του νησιού.

Τα σχέδια για τον τουρισμό

Το πρώτο σχέδιο αφορά ξενοδοχειακές μονάδες και τουριστικά καταλύματα και καλύπτει τέσσερις περιόδους μέχρι τις 12 Οκτωβρίου του 2020. Δύναται να ενταχθεί οποιαδήποτε ξενοδοχειακή μονάδα ή τουριστικό κατάλυμα που ασκεί οικονομική δραστηριότητα με μείωση κύκλου εργασιών πέραν του 35% και πέραν του 40%, ανάλογα με την περίοδο, με ποσοστό μισθολογικής επιδότησης στο 60%. Το δεύτερο σχέδιο αφορά οικονομικές δραστηριότητες συνδεόμενες με την τουριστική βιομηχανία ή οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες επηρεάζονται άμεσα από τον τουρισμό ή οικονομικές δραστηριότητες που συνδέονται με επιχειρήσεις που τελούν υπό υποχρεωτική πλήρη αναστολή. Καλύπτει τέσσερις περιόδους από 13 Ιουνίου μέχρι 31 Αυγούστου του 2020 και περιλαμβάνει ποσοστό μείωσης κύκλου εργασιών πέραν του 40% και πέραν του 55%, ανάλογα με την περίοδο με ποσοστό μισθολογικής επιδότησης στο 60%.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΣ ΔΑΝΕΙΟΛΗΠΤΕΣ/ ΕΓΓΥΗΤΕΣ / ΠΑΡΟΧΟΥΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΤΟΥ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ VELOCITY II ΑΠΟ ΤΗΝ B2KAPITAL CYPRUS LTD (ΜΕΤΑΒΙΒΑΖΟΥΣΑ ΟΝΤΟΤΗΤΑ) ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 15 ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΙΤΛΟΠΟΙΗΣΕΩΝ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ 2018 (ο Ν. 88(Ι)/2018) ή ο «Τιτλοποιήσεων Νόμος»)

Πρόθεση για μεταφορά χρηματοδοτικών ανοιγμάτων για σκοπούς τιτλοποιήσης του χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων διευκολύνσεων με ειδική ονομασία Χαρτοφυλάκιο Velocity II («το Χαρτοφυλάκιο») σε «Οντότητα Ειδικού Σκοπού Για Τιτλοποιήση» ή «ΟΕΣΤ».

Σε συνέχεια της Επιστολής (η «Επιστολή») που εστάλη στους ίδιους δανειολήπτες και/ή εγγυητές και/ή πάροχους εξασφαλίσεων αυτών («οι Οφειλέτες») από την B2Kapital Cyprus Ltd, ημερομηνίας 13 Μαΐου 2020, με θέμα την εξαγορά χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων πιστωτικών διευκολύνσεων και των σχετικών εξασφαλίσεων αυτών από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λιμιτεδ (το «**Χαρτοφυλάκιο**») , ανακοινώνονται τα εξής:

Η παρούσα ανακοίνωση αφορά όλους τους δανειολήπτες και/ή εγγυητές και/ή παρόχους εξασφαλίσεων αυτών (οι «Οφειλέτες») του Χαρτοφυλακίου, οι οποίοι έχουν ήδη ειδοποιηθεί από την B2Kapital Cyprus Ltd όσον αφορα την εξαγορά του Χαρτοφυλακίου από την Τράπεζα Κύπρου Δημόσια Εταιρεία Λιμιτεδ, με βάση τον Περί Αγοραπωλησίας Πιστωτικών Διευκολύνσεων και Συναφών Θεμάτων Νόμο, 169 (Ι)/2015), τα στοιχεία των σχετικών διευκολύνσεων, τους διάφορους τρόπους επικοινωνίας και πληρωμής όσον αφορά τις διευκολύνσεις αυτές καθώς και την πρόθεση της B2Kapital Cyprus Ltd:

α) να μεταβιβάσει την κυριότητα των προαναφερόμενων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων για σκοπούς τιτλοποιήσης σε **«οντότητα ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση»** ή **«ΟΕΣΤ»** με βάση τον περί Τιτλοποιήσεων Νόμο του 2018, και ταυτόχρονα

β) να διοριστεί ως **ο Διαχειριστής** των εν λόγω χρηματοδοτικών ανοιγμάτων ενεργώντας εκ μέρους της ΟΕΣΤ για τη διαχείριση των Πιστωτικών Διευκολύνσεων και των σχετικών εξασφαλίσεων, συμπεριλαμβανόμενης και την ανάληψης της ευθύνης για επικοινωνία με τους Οφειλέτες σε σχέση με την αποπληρωμή των εν λόγω χρηματοδοτικών ανοιγμάτων.

Με την παρούσα ανακοίνωση ενημερώνονται οι Οφειλέτες ότι, υπό την προϋπόθεση παραχώρησης των σχετικών εγκρίσεων που απαιτούνται με βάση τον Τιτλοποιήσεων Νόμο από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, και τουλάχιστον 30 ημερολογιακές ημέρες μετά από την παρούσα ανακοίνωση, η B2Kapital Cyprus Ltd, υπο την ιδιότητα της μεταβιβάζουσας οντότητας σκοπεύει να προβεί σε μεταβίβαση των προαναφερόμενων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων για σκοπούς τιτλοποιήσης στην οντότητα ειδικού σκοπού για τιτλοποίηση με το όνομα K2P INVESTMENTS LIMITED, μια ιδιωτική εταιρεία περιορισμένη ευθύνης εγγεγραμμένη στην Κύπρο με αριθμό εγράφης HE402158. Κατά το χρόνο της μεταβίβασης, η B2Kapital Cyprus Ltd θα διοριστεί ως διαχειριστής με βάση τις πρόνοιες του περι Τιτλοποιήσεων Νόμου του 2018.

Σημειώνεται ότι τα στοιχεία επικοινωνίας με την B2Kapital Cyprus Ltd για τα προαναφερόμενα χρηματοδοτικά ανοίγματα, καθώς και οι διάφοροι τρόποι πληρωμής όσον αφορά στις διευκολύνσεις αυτές παραμένουν όπως αναφέρονται στην Επιστολή.

Επιπλέον, η B2Kapital Cyprus Ltd ενημερώνει και διαβεβαιώνει τους Οφειλέτες για τα ακόλουθα:

(α) Τυχόν τέλη ή φόροι που σχετίζονται με τη μεταφορά και την τιτλοποιήση των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων προς την K2P INVESTMENTS LIMITED δεν θα επιβαρύνουν τον υποκείμενο Οφειλέτη.

(β) Η μεταφορά του Χαρτοφυλακίου από τη μεταβιβάζουσα οντότητα, δηλαδή τη B2Kapital Cyprus Ltd, προς την ΟΕΣΤ, δηλαδή την K2P INVESTMENTS LIMITED, για σκοπούς τιτλοποιήσης, δεν επηρεάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του υποκειμένου Οφειλέτη όσον αφορά τη διαδικασία που προβλέπεται στον Κώδικα Συμπεριφοράς που προσαρτάται στην περί της Διαχείρισης Καθυστερήσεων Οδηγία του 2015 ή άλλη διαδικασία, όπως εκάστοτε ισχύει και εφαρμόζεται από τη μεταβιβάζουσα οντότητα βάσει κείμενης νομοθεσίας ή/και οδηγιών της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου.

(γ) Η μεταφορά του Χαρτοφυλακίου από τη B2Kapital Cyprus Ltd προς την K2P INVESTMENTS LIMITED, για σκοπούς τιτλοποίησης, δεν επηρεάζει το δικαίωμα του υποκείμενου Οφειλέτη να υποβάλει αίτηση για Διακανονισμό Αφερεγγυότητας ούτε το δικαίωμα του υποκείμενου δανειολήπτη ή άλλων εμπλεκόμενων μερών για διορισμό εξεταστή δυνάμει του Μέρους IVA του περί Εταιρειών Νόμου.

(δ) Οποιαδήποτε διαδικασία η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη, δυνάμει των διατάξεων του περί Αφερεγγυότητας Φυσικών Προσώπων (Προσωπικά Σχέδια Αποπληρωμής και Διάταγμα Απαλλαγής Οφειλών) Νόμου ή του Μέρους IVA του περί Εταιρειών Νόμου, δεν επηρεάζεται από τη μεταφορά και εξακολουθεί να διενεργείται μεταξύ του Οφειλέτη και του Διαχειριστή.

(ε) Η B2Kapital Cyprus Ltd, υπό την προϋπόθεση παραχώρησης των σχετικών εγκρίσεων που απαιτούνται με βάση τον Τιτλοποιήσεων Νόμο από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, από τη ημέρα ισχύος της τιτλοποίησης και μεταβίβασης θα αναλάβει τον ρόλο του υπεύθυνου επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων (ο «Υπεύθυνος Επεξεργασίας») και θα εκτελεί όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 (ή «GDPR») και τον περί της Προστασίας των Φυσικών Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας των Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Δεδομένων αυτών Νόμος του 2018 (Νόμος 125(Ι)/2018).

Για περισσότερες πληροφορίες οι Οφειλέτες μπορούν να αποταθούν στην Πολιτική Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα της B2Kapital Cyprus Ltd η οποία στάλθηκε στους Οφειλέτες με επιστολή ημερομηνίας 13 Μαΐου 2020, με θέμα την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των Οφειλετών και στον σύνδεσμο **https://www.b2kapital.com.cy/el/about/politiki-prostasias-prosopikon-dedomenon/**

Η B2Kapital Cyprus Ltd είναι ιδιωτική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, εγγεγραμμένη στην Κύπρο με αριθμό εγράφης HE378000 2 και έχει το εγγεγραμμένο της γραφείο στην οδό Σπύρου Κυπριανού, 79, 4042, Λεμεσός, Κύπρος. Η B2Kapital Cyprus Ltd έχει αδειοδοτηθεί από την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου ως εταιρεία εξαγοράς πιστώσεων με βάση τον Περί Αγοραπωλησίας Πιστωτικών Διευκολύνσεων και Συναφών Θεμάτων Νόμο, 169 (Ι)/2015). Οι Οφειλέτες μπορούν να επικοινωνήσουν με την B2Kapital Cyprus Ltd με email στο velo2@b2kapital.com.cy ή τηλεφωνικώς στο 25268700.

Λεμεσός, 21 Ιουνίου 2020

B2Kapital Cyprus Ltd

Χρονιά ανάπτυξης το 2021, ομαλοποίηση το 2022

Χάρης Λοϊζίδης: Ο εσωτερικός τουρισμός αποτελεί το σκαλοπάτι για να βγούμε και πάλι δυναμικά στις αγορές

Συνέντευξη στον **ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ**

Την ικανοποίηση των ξενοδόχων για το πακέτο στήριξης και προς τον ξενοδοχειακό τομέα, εκφράζει ο πρόεδρος του ΠΑΣΥΞΕ. Σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Χάρης Λοϊζίδης θεωρεί πως η κρατική στήριξη θα ωθήσει ξενοδοχεία να ανοίξουν το επόμενο διάστημα, εξέλιξη πολύ σημαντική για τον ίδιο προκειμένου να υπάρχουν προοπτικές για τα επόμενα δυο χρόνια. Ο κ. Λοϊζίδης θέτει το ζήτημα των δυο μεγάλων αγορών της Κύπρου, Μεγάλης Βρετανίας και Ρωσίας, εκτιμώντας πως η Κύπρος μπορεί να υποδεχθεί τουρίστες από τις χώρες αυτές τον Ιούλιο. Ο ίδιος βάζει στο τραπέζι το θέμα των γρήγορων τεστ αλλά και το ενδεχόμενο οι ίδιοι οι ξενοδόχοι να επωμιστούν

Οι ξενοδόχοι είναι ανοικτοί σε συζήτηση για να αναλάβουν μέρος του κόστους για γρήγορα τεστ προκειμένου να ανοίξουν οι μεγάλες αγορές Μεγάλης Βρετανίας και Ρωσίας.

Κάλεσμα στους ξενοδόχους να εκμεταλλευτούν τη χρυσή ευκαιρία, ντόπιοι τουρίστες να γνωρίσουν την Κύπρο και τα κυπριακά ξενοδοχεία με ελκυστικές τιμές και προσφορές, απευθύνει ο πρόεδρος του ΠΑΣΥΞΕ Χάρης Λοϊζίδης στη συνέντευξή του στην «Κ».

το οικονομικό κόστος. Σημαντικό στοιχείο για τον πρόεδρο του ΠΑΣΥΞΕ και ο εσωτερικός τουρισμός αλλά και ένα κούρεμα τιμών στο 30%.

-Ανακοινώθηκε από την κυβέρνηση το οικονομικό πακέτο στήριξης εργαζομένων. Πώς οι ξενοδόχοι το αξιολογούν;

-Είναι ένα πακέτο στήριξης εργαζομένων, σε αρκετούς κλάδους αλλά κυρίως στον τουριστικό τομέα το οποίο πιστεύω ότι θα βοηθήσει πάρα πολύ. Είναι ένα στοχευμένο πακέτο στήριξης που κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Εννοούμε δηλαδή ότι δημιουργεί κίνητρο για επαναλειτουργία ξενοδοχείων και άλλων τουριστικών επιχειρήσεων, αντί να παραμείνουν κλειστά. Αυτό πιστεύω ότι είναι πολύ σωστό και ευελπιστούμε πως τις επόμενες μέρες θα δούμε πολλά ξενοδοχεία να ανακοινώνουν την ημερομηνία που θα επαναλειτουργήσουν.

-Με τα δεδομένα που έχουμε, μπορεί να γίνει πρώτη εκτίμηση για τον αριθμό ή το ποσοστό των ξενοδοχείων που θα ανοίξουν;

-Τέτοια εκτίμηση είναι δύσκολο να γίνει αυτή τη στιγμή, διότι έχουμε και τα ξενοδοχεία που ανήκουν σε ομίλους. Οι όμιλοι πιστεύω δεν θα επαναλειτουργήσουν το σύνολο των ξενοδοχείων τους, θα κάνουν επιλογές και θα λειτουργήσουν επιλεκτικά κάποιες μονάδες για να μπορέσουν να έχουν μια ισομερή κατανομή των κλινών ανά επαρχία. Έχουμε δυο από τις βασικές μας αγορές οι οποίες εξακολουθούν να είναι με μεγάλο ερωτηματικό, εάν και πότε θα ξεκινήσουν : η Ρωσία και η Μεγάλη Βρετανία. Αυτό δημιουργεί ένα τεράστιο ερωτηματικό για το πώς θα εξελιχθεί η σεζόν και επειδή υπάρχουν πολλά ξενοδοχεία, τα οποία είναι απόλυτα εξαρτημένα από τις δυο αυτές αγορές θα πρέπει να κάνουμε λίγη υπομονή για να μπορέσουμε να δούμε κάποιες αρχικές εκτιμήσεις που αφορούν το κομμάτι, πόσα ξενοδοχεία θα ανοίξουν.

-Με τις ιδιαιτερότητες της φετινής τουριστικής περιόδου εάν θα ανοίξει π.χ. ένα 40% των ξενοδοχείων θα είναι επιτυχία;

-Πιστεύω οτιδήποτε κοντά στο 50% και πιο πάνω, θα είναι επιτυχία. Διότι εάν λειτουργήσει το 50% με 60% των ξενοδοχείων για την περίοδο που έχει απομείνει, η πολύ μειωμένη κίνηση θα κατανεμηθεί σε πολύ λιγότερα ξενοδοχεία, άρα αυτά που θα μείνουν ανοιχτά θα λειτουργούν με μια υποφερτή πληρότητα της τάξης του 40%. Οπόταν με πληρότητα 40%, ευελπιστώ ότι πολλά από τα ξενοδοχεία θα μειώσουν αισθητά τις ζημιές τους. Άρα αν θα βάζαμε κάπου τον πήχη, θα έλεγα στο 50%.

-Με τον τρόπο που μας περιγράφετε τα ξενοδοχεία καλύπτουν μόνο το κόστος λειτουργίας τους;

-Πιστεύω ότι εξακολουθούν να είναι κάτω από το κόστος λειτουργίας, αλλά τουλάχιστον θα μειώσουν τη ζημιά σε σύγκριση με τη ζημιά εάν μείνουν κλειστά. Γιατί και κλειστός να μείνεις έχεις να υποστείς μια ζημιά. Άρα ο στόχος είναι να ανοίξουμε και η ζημιά να μειωθεί και λειτουργικά αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τις πληρότητες τις πενιχρές. Μα μην ξεχνάμε πως παραδοσιακά αυτούς τους μήνες, οι πληρότητες άγγιζαν το 85% με 90% όλα τα προηγούμενα χρόνια.

-Αγγλία και Ρωσία με ερωτηματικό, άρα φέτος που στοχεύουμε;

-Πρώτα και κύρια με βάση την επιδημιολογική κατάσταση και την λίστα Α΄ των χωρών, να δούμε τι μπορούμε να φέρουμε από αυτές. Σε αυτή την κατάσταση η κύρια αγορά είναι η Γερμανία, κάποιες χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, όπως η Αυστρία, η Ελλάδα και από εκεί και πέρα ευελπιστούμε με την πάροδο του χρόνου θα προστεθούν και άλλες χώρες στην κατηγορία Α΄.

-Μιλούμε για τον Αύγουστο;

-Όχι και για τον Ιούλιο. Παραμένει το κομμάτι των μεγάλων αγορών που εκεί πιστεύω πρέπει να δούμε αν μπορούμε να καθιερώσουμε υποχρεωτικό τεστ. Θα πρέπει να το δούμε με μεγάλη προσοχή, εμείς το συζητήσαμε στον ΠΑΣΥΞΕ για να δούμε αν μπορούμε να καθιερώσουμε τα γρήγορα τεστ των 5 λεπτών που μπορούν να δώσουν αποτέλεσμα με μεγάλο βαθμό ακρίβειας. Με αυτά τα τεστ, πιστεύω, μπορούμε σταδιακά να ανοίξουμε και την Αγγλία και την Ρωσία.

-Μήπως θα χρειασθεί και η βοήθεια τους κράτους να έλθει σε συνεννόηση με τις δυο χώρες, ώστε όσοι επιστρέφουν να μην χρειάζεται να υποβάλλονται σε τεστ ή καραντίνα;

-Αυτό θα ρυθμιστεί από μόνο του. Εμείς αυτό που θέλουμε είναι τη συνεννόηση με τις αεροπορικές εταιρείες και τους οργανωτές ταξιδιών, να επιδοτηθούν ακόμα σε κάποιες περιπτώσεις από τους ξενοδόχους τα τεστ για να γίνονται στο σημείο αναχώρησης. Είναι διάφορα θέματα που μελετούμε αλλά πιστεύουμε πως με το τεστ μπορούμε να ξεπεράσουμε πολλά προβλήματα, να μην ανησυχεί ο κόσμος εδώ ότι θα εισβάλει ο ιός μέσω του τουρισμού για αυτό προτείνουμε κάποιες λύσεις που θα συζητήσουμε τις επόμενες μέρες με το υφυπουργείο Τουρισμού αλλά και το υπουργείο Υγείας.

-Εσείς ως ξενοδόχοι μπορείτε να αναλάβετε το κόστος των τεστ;

-Ναι, εάν πρόκειται για αυτά τα γρήγορα τεστ, θα μπορούσαμε να το συζητήσουμε.

-Τα μέτρα στα αεροδρόμια έχουν χαλαρώσει σε μεγάλο βαθμό. Ποιες οι προσδοκίες για το επόμενο διάστημα;

-Οι προσδοκίες μας είναι αρκετά συγκρατημένες, διότι εισπράττουμε τα μηνύματα από τις αγορές, έχουμε καθημερινή επαφή με τις χώρες προέλευσης των τουριστών. Εκείνο που έχει σημασία είναι οι πρώτες πτήσεις που θα έλθουν να μην έχουν προβλήματα, να λειτουργήσουν σωστά, οι πελάτες να εξυπηρετηθούν κανονικά στα ξενοδοχεία, να διαπιστώσουν και οι ίδιοι τα αυστηρά πρωτόκολλα υγιεινής που εφαρμόζουμε στα ξενοδοχεία και όταν επιστρέψουν στις χώρες τους, θα γίνουν οι πιο καλοί πρεσβευτές του τουριστικού μας προϊόντος. Για αυτό έχει σημασία να δούμε πολύ προσεχτικά τις πρώτες πτήσεις να εξελίσσονται ομαλά. Αν αυτό επιτευχθεί, πιστεύω θα αρχίσει ένα σταδιακό χτίσιμο πτήσεων.

-Λέμε για τουρίστες από το εξωτερικό. Με τον εσωτερικό τουρισμό τι γίνεται;

-Ο Ιούνιος και ο Ιούλιος είναι μια χρυσή ευκαιρία για τα ξενοδοχεία, να δώσουν ελκυστικές τιμές και προσφορές προς τους συμπατριώτες μας, προκειμένου να κάνουν διακοπές, όχι απλά το Σαββατοκύριακο, αλλά σε μεγαλύτερη διάρκεια. Ο Ιούλιος και ο Αύγουστος είναι οι μήνες των διακοπών και νομίζω με καλές τιμές θα μπορούμε να κάνουμε μια πολύ καλή αρχή από την επαναλειτουργία των ξενοδοχείων με εγχώριο τουρισμό.

-Ο εσωτερικός τουρισμός είναι το ανάχωμα εάν δεν εξελιχθούν ομαλά οι σχεδιασμοί με τις αφίξεις από το εξωτερικό;

-Δεν είναι ανάχωμα αλλά το σκαλοπάτι, για να βγούμε και πάλι δυναμικά στις αγορές. Πρέπει και το τονίζω και το έχω πει στους συναδέλφους ξενοδόχους, να ανοίξουμε πολύ δυνατές προσφορές για τους ντόπιους. Υπάρχει μια αρκετά καλή κυπριακή αγορά που φέτος να μην επιλέξει να ταξιδεύσει εκτός Κύπρου, θα πρέπει να τους δοθεί μια καλή ευκαιρία να γνωρίσουν την Κύπρο και τα κυπριακά ξενοδοχεία.

-Ένα κούρεμα της τάξης του 30% είναι μια ελκυστική προσφορά;

-Θεωρώ πως είναι πάρα πολύ καλή και μακάρι να γίνουν τέτοιου είδους προσφορές. Θα βοηθήσει πάρα πολύ, θα ικανοποιηθεί και ο ντόπιος τουρίστας και θα δημιουργηθεί σοβαρή κίνηση στα ξενοδοχεία.

-Στις προοπτικές του κυπριακού τουρισμού. Συμμερίζεστε τις απόψεις πως το 2021 και 2022 ότι θα είναι χρονιές ανάπτυξης του τουρισμού;

-Σίγουρα το 2021 είναι ο λόγος που θα πρέπει να δώσουμε μεγάλη σημασία στο 2020, διότι αν πάει καλά η φετινή χρονιά, έστω και με 800 χιλιάδες αφίξεις, σημαίνει ότι εισερχόμαστε στο 2021 με μια δυναμική. Εάν από την άλλη έχουμε προβλήματα και δεν προχωρήσουμε το 2020, το 2021 θα ξεκινούμε από μηδενική βάση που είναι ό,τι χειρότερο. Άρα το 2021 θα είναι χρονιά ανάπτυξης και ευελπιστούμε το 2022 θα επανέλθουμε στην πλήρη ομαλότητα και στα νούμερα των τελευταίων ετών.

Θετική η εικόνα στο εξωτερικό για την υγειονομική διαχείριση της πανδημίας

-Για το υγειονομικό κομμάτι άφιξης τουριστών γίνεται πολύς λόγος. Κατ' εσάς ποιος πρέπει να είναι ο χειρισμός ενός κρούσματος σε ξενοδοχεία;

-Το καλύτερο σενάριο από πλευράς αφίξεων είναι να ανέλθουν στις 700 με 800 χιλιάδες τουρίστες. Αν πιάσουμε τα νούμερα αυτά, δεν θα έλεγα πως είναι μια ικανοποιητική κατάσταση, όμως έχει σημασία όσοι θα έλθουν να αισθάνονται ασφαλείς και από υγειονομικής απόψεως αλλά και να χαίρονται τις διακοπές τους. Με βάση τα πρωτόκολλα, υπάρχει συγκεκριμένη διαδικασία όχι με το άτομο που εντοπίζεται θετικό αλλά και με τις στενές του επαφές. Το κράτος αναλαμβάνει τη νοσηλευτική περίθαλψη και οι στενές επαφές του, οικογένεια, θα τους δοθεί η ευκαιρία να μην φύγουν, να παραμείνουν σε ξενοδοχεία αναφοράς, όπως αυτά λειτουργούσαν την περίοδο της πανδημίας που φάνηκε ότι είναι μια διαχειρίσιμη κατάσταση. Και σας λέω πως υπάρχει θετικό ενδιαφέρον στο εξωτερικό από τον συγκεκριμένο τρόπο διαχείρισης, που ανακοίνωσε η χώρα μας. Αυτό έχει αγκαλιαστεί στο εξωτερικό και επίσης έχει αναγνωριστεί η σοβαρή ιατρική υποδομή που διαθέτουμε.

Οι τράπεζες μέτρησαν με πόσα καταστήματα μπορούν να λειτουργούν

Θα δούμε από το 2021 μειώσεις και σε αριθμό υπαλλήλων, εξαιτίας των δεδομένων που δημιούργησε η πανδημία

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Το καθολικό «lockdown» άλλαξε την κανονικότητά μας, όμως πλέον μπαίνουμε στην τέταρτη φάση άρσης των μέτρων και λειτουργίας των επιχειρήσεων. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, οι τράπεζες προχώρησαν σε κλείσιμο των περισσοτέρων από τα καταστήματά τους και άφησαν ανοιχτά μόνο τα καταστήματα τα οποία έκριναν οι ίδιες πως ήταν απαραίτητα να είναι ανοιχτά. Μετά την καραντίνα όμως, οι τράπεζες έχουν στα χέρια τους δεδομένα τα οποία πριν από την πανδημία δεν θα μπορούσαν να έχουν. Με πόσα καταστήματα είναι ικανό να λειτουργήσει το μοντέλο λειτουργίας τους, αλλά και με πόσους υπαλλήλους. Αυτά τα δεδομένα, όπως διαρρέει, έχουν συλλεγεί και αναμένεται να δούμε -από τον επόμενο χρόνο τώρα πια- σχέδια εθελουσίας εξόδου με μεγαλύτερους αριθμούς από ό,τι είχαν αρχικώς στο μυαλό τους οι ηγεσίες των τραπεζών. Από τη μία το «τεστάρισμα» και από την άλλη η αύξηση της τεχνολογίας θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο. Τη δεδομένη στιγμή δεν υπάρχουν σίγουρα τα χρήματα για να εφαρμόσουν σχέδια μείωσης προσωπικού, καθώς είναι ένα μεγάλο κόστος. Στην Τράπεζα Κύπρου για παράδειγμα, το τελευταίο σχέδιο εθελουσίας εξόδου που είχε ως αποτέλεσμα να φύγουν 500 άτομα, της κόστισε 81 εκατομμύρια ευρώ. Και η αλήθεια είναι πως χρήματα τα οποία έχουν οι τράπεζες αυτό το διάστημα –όπως κατέγραψε ξανά η «Κ»- θα τα χρησιμοποιήσουν πιθανώς για προβλέψεις δανείων. Για να είναι θωρακισμένες από τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια που ενδεχομένως θα έρθουν μετά τη λήξη του μορατόριουμ των δόσεων. Την ίδια ώρα οι τράπεζες είδαν μία υποχρεωτική μεν, ευχάριστη προς αυτές δε, στροφή προς την τεχνολογία. Υπήρξε μία κατακόρυφη αύξηση των ηλεκτρονικών καναλιών των τραπεζών και από νέους και από υφιστάμενους πελάτες, για την οποία εάν δεν είχε έρθει η πανδημία θα χρειάζονταν χρόνια για να την επιτύχουν. Όπως είναι αντιληπτό, όλα τα παραπάνω δημιουργούν ένα κοκτέιλ λειτουργίας των τραπεζών μελλοντικά με λιγότερους υπαλλήλους και με λιγότερα καταστήματα. Όπως ανάφεραν τραπεζικοί στην «Κ», η επιτάχυνση των διαδικασιών που προχώρησαν στο προηγούμενο διάστημα ήταν μεγάλη, όπως για παράδειγμα του ανοίγματος ενός λογαριασμού ενός πελάτη από το σπίτι. Σε μερικές μόλις ημέρες θα είχε την κάρτα του ΑΤΜ στην οικία του, ενώ το μόνο που χρειαζόταν ήταν μία υπογραφή κάποια στιγμή. Αυτό το μοντέλο λειτουργίας για παράδειγμα το είχαν ζητήσει και πέρυσι, αλλά οι διοικήσεις και οι επόπτες είχαν πει όχι. Πλέον θεωρούν πως τέτοιες «express» διαδικασίες που προσπερνούν προσωπική επαφή με υπαλλήλους, θα εδραιωθεί.

Τη δεδομένη στιγμή δεν υπάρχουν σίγουρα τα χρήματα για να εφαρμόσουν σχέδια μείωσης προσωπικού, καθώς μην ξεχνάμε πως είναι ένα μεγάλο κόστος.

Στάση ΕΤΥΚ

Η Ένωση Τραπεζικών Υπαλλήλων Κύπρου (ΕΤΥΚ) λειτουργεί πάντα ως ο θεματοφύλακας των συμφερόντων των τραπεζικών υπαλλήλων. Και πολύ σωστά γίνεται, μακάρι να υπήρχε η ίδια σθεναρή εκπροσώπηση των δικαιωμάτων από οργανωμένα σύνολα και για όλα τα επαγγέλματα. Ωστόσο, υπάρχει πλέον μία μεγάλη διαφορά σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Η ΕΤΥΚ βρίσκεται και μέσα στα μετοχικά σχήματα των τραπεζών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα που είναι μέσα στην Ελληνική Τράπεζα, καλώς εχόντων των πραγμάτων θα είναι και εντός της Astrobank μετά την αύξηση κεφαλαίου, αλλά και εμμέσως στην CDBBank. Η ΕΤΥΚ έχει τη δύναμη (χρηματικά) να μπει στα μετοχικά κεφάλαια και άλλων τραπεζών της Κύπρου και θα πρέπει να υπάρχει πάντα στο πίσω μέρος του μυαλού μας. Αξίζει να δούμε τι στάση θα κρατήσει σε ενδεχόμενο κλεισίματος καταστημάτων και σε μειώσεις υπαλλήλων, είτε είναι με σχέδια εθελουσίας εξόδου, είτε στο βωμό των τεχνολογικών εξελίξεων, είτε εν μέσω πλεονασμών. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία που πηγάζουν από το Σύνδεσμο Τραπεζών, οι τραπεζοϋπάλληλοι στην Κύπρο ανέρχονται στις 8.940. Τα καταστήματα τραπεζών που λειτουργούσαν στην Κύπρο μέχρι το τέλος του 2018 έφταναν τα 384, ενώ τα στοιχεία καταδεικνύουν πως αντιστοιχούν 44 καταστήματα για κάθε 100.000 καταναλωτές. Από τότε έχει προχωρήσει η Τράπεζα Κύπρου σε ένα Σχέδιο εθελουσίας, άρα οι τραπεζοϋπάλληλοι είναι στις 8.500.

«Ζωντάνεψε» για καλά η μαρίνα Λεμεσού

Στο 85% το ποσοστό της επισκεψιμότητας τις τελευταίες δύο εβδομάδες σε σχέση με πέρυσι την ίδια περίοδο

Της **ΑΝΤΡΗΣ ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ**

Με την άρση των περιοριστικών μέτρων ένα από τα πιο μαγευτικά σημεία της Λεμεσού έχει αναζωογονηθεί και ξαναζωντανέψει. Ο λόγος για την μαρίνα Λεμεσού, που περιλαμβάνει 40.000 τετραγωνικά μέτρα με οικιστικές και εμπορικές αναπτύξεις. Το τελευταίο χρονικό διάστημα το κοινό δείχνει την ιδιαίτερη προτίμησή του στην περιοχή.

Όπως πληροφορείται η «Κ», η επισκεψιμότητα στη μαρίνα Λεμεσού τις τελευταίες δύο εβδομάδες ανέρχεται στο ποσοστό του 85% σε σχέση με την ίδια περίοδο την προηγούμενη χρονιά.

Το ενδιαφέρον του κοινού εστιάζεται στη συνολική εμπειρία που μπορεί να αποκομίσει κάποιος στη μαρίνα Λεμεσού. Βόλτα κατά μήκος της προκυμαίας με θέα τα σκάφη και τη θάλασσα, καφές ή φαγητό σε ένα από τα καφεστιάτορια και ψώνια στα καταστήματα είναι μόνο μερικά από τα όσα απολαμβάνουν οι επισκέπτες που φαίνεται ότι μετά την εποχή του κορωνοϊού έχουν ξεθαρρέψει. Επιχειρηματίες, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην περιοχή με εστιατόρια και με τους οποίους συνομίλησε η «Κ», εμφανίζονται αισιόδοξοι σε σχέση με το μέλλον, ενώ θεωρούν ότι η εισροή τουριστών αναμένεται να δώσει νέα πνοή στην επανεκκίνηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της οικονομίας.

Ο Food&Beverage manager του Marina Beach Bar, Νίκος Μακρής, δήλωσε στην «Κ» ότι το κοινό έχει ανταποκριθεί σε πολύ μεγάλο βαθμό στις υπηρεσίες που προσφέρονται. Το Marina Beach Bar άνοιξε την περασμένη Πέμπτη με ανανεωμένο μενού.

Επιχειρηματίες, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην περιοχή με εστιατόρια, εμφανίζονται αισιόδοξοι σε σχέση με το μέλλον ενώ θεωρούν ότι η εισροή τουριστών αναμένεται να δώσει νέα πνοή στην επανεκκίνηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της οικονομίας.

«Δίνουμε ιδιαίτερη σημασία στα μέτρα προφύλαξης. Είναι κάτι στο οποίο ζητούν και δίδουν ιδιαίτερη σημασία οι πελάτες. Είμαστε πολύ ικανοποιημένοι από την ανταπόκριση των πελατών. Το δείγμα της πρώτης εβδομάδας ήταν άκρως ικανοποιητικό», τονίζει ο κ. Μακρής.

Όπως ανέφερε στην «Κ», ο Διευθυντής της γνωστής ψαροταβέρνας, «Pyxida», Δημήτρης Γεωργίου, το κοινό θα πρέπει να επιδείξει εμπιστοσύνη στα εστιατόρια ότι τηρούν τα μέτρα προστασίας που προνοεί το πρωτόκολλο του Υπουργείου Υγείας για τον κορωνοϊό. Ο κ. Γεωργίου θεωρεί ότι το μεγάλο στοίχημα είναι η εισροή τουριστών που τοποθετείται χρονικά γύρω στον Σεπτέμβριο – Οκτώβριο.

Στο μεταξύ, το περασμένο Σάββατο άνοιξε τις πύλες του στο πλαίσιο των νέων χαλαρώσεων των περιοριστικών μέτρων το Sanctum Spa & Fitness at Limassol Marina.

Μεγαλύτερα σκάφη

Με το άνοιγμα της μαρίνας Λεμεσού, ένας σημαντικός αριθμός σκαφών αναψυχής διάφορου μεγέθους κατέφθασε στο νησί εφαρμόζοντας όλα τα αναγκαία πρωτόκολλα εισόδου, σύμφωνα με τα μέτρα ασφάλειας και υγείας που έχει λάβει η κυβέρνηση. Αυτή τη στιγμή η πληρότητα της μαρίνας φτάνει μέχρι και το 60%. Οι θέσεις που διατίθενται για ελλιμενισμό σκαφών αναψυχής φθάνουν τις 650.

«Ως μαρίνα, είμαστε στην ευχάριστη θέση να καλωσορίσουμε πίσω στο έργο όχι μόνο τους υφιστάμενους πελάτες μας, αλλά και επισκέπτες από το εξωτερικό που διάλεξαν την Κύπρο ως ασφαλή προορισμό για τις καλοκαιρινές τους κρουαζιέρες, αλλά και σκάφη που παρέμειναν στη θάλασσα κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους με την αρχή της περιόδου καραντίνας και το κλείσιμο των συνόρων σε όλες τις χώρες. Σε στενή συνεργασία με τις Κυπριακές Αρχές και το αρμόδιο υπουργείο, εφαρμόστηκαν προσεχτικά σαφείς διαδικασίες, για να διασφαλιστεί η συνεχής προστασία της δημόσιας υγείας και να υπάρχει μια ομαλή εμπειρία άφιξης για το πλήρωμα και τους ιδιοκτήτες σκαφών αναψυχής. Σταδιακά επιστρέφουμε στην κανονική λειτουργία», αναφέρει στην «Κ» ο Manager της μαρίνας Λεμεσού, Tom Lord.

Μάλιστα, τον Ιούνιο και τον Ιούλιο, αναμένονται περισσότερες αφίξεις μεγαλύτερων σκαφών οι επιβάτες των οποίων μπορούν να επωφεληθούν από όλα όσα έχει να προσφέρει το νησί, καθώς η μαρίνα Λεμεσού συνεχίζει να αποτελεί έναν από τους πιο συναρπαστικούς προορισμούς για σκάφη αναψυχής στη Μεσόγειο.

Εμφαση στην ασφάλεια

Προτεραιότητα στη μαρίνα Λεμεσού είναι η ασφάλεια τόσο των εργαζομένων όσο και των επισκεπτών, για αυτό και έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα και ενδεικνυόμενα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας. «Στόχος είναι μέσα από τις ανάλογες ενέργειες, το προσωπικό της μαρίνας, οι ένοικοι, οι ιδιοκτήτες σκαφών, οι εργαζόμενοι στα εστιατόρια και τα καταστήματα μας αλλά και φυσικά οι επισκέπτες μας, να αισθάνονται ασφάλεια», τονίζει ο Tom Lord.

Τις επόμενες εβδομάδες στη μαρίνα Λεμεσού, αναμένεται η πραγματοποίηση εκδηλώσεων στο πλαίσιο των μέτρων μου έχει εξαγγείλει η κυβέρνηση, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η υγεία και η ασφάλεια των πολιτών. Παράδειγμα αποτελούν οι διάφορες δραστηριότητες που οργανώνονται για τους πελάτες των σκαφών αναψυχής στη μαρίνα με σκοπό την ξενάγηση στις ομορφιές του νησιού και την ψυχαγωγία. Οι πλείστες εκδηλώσεις είναι προγραμματισμένες από τον Σεπτέμβριο και έπειτα, για τις οποίες αναμένονται περεταίρω μέτρα στα πλαίσια της διεξαγωγής τους.

Ολοκληρώθηκαν 74 επαύλεις

Σε ό,τι αφορά στο οικιστικό προϊόν της μαρίνας Λεμεσού συνολικά 74 επαύλεις έχουν ολοκληρωθεί. Οι επαύλεις «Peninsula Villas» έχουν όλες πωληθεί και παραδοθεί στους ιδιοκτήτες τους, ενώ υπάρχουν εννέα διαθέσιμες στο συγκρότημα «Island Villas» οι οποίες εκτός από μαγευτική θέα, διαθέτουν και ιδιωτικό θαλάσσιο χώρο ή ιδιωτική θέση ελλιμενισμού για σκάφη μήκους μέχρι 20 μέτρα. Σχετικά με τις επαύλεις οι τιμές ξεκινούν από 2,9 εκ. ευρώ, αποτελούν την «κορωνίδα» των παραθαλάσσιων οικισμών του έργου, είναι έτοιμες προς κατοίκηση και απέχουν μόνο μερικά βήματα μακριά από την παραλία. Αναφορικά δε με τις κατοικίες του συγκροτήματος «Castle Residences» που διαθέτει συνολικά 211 πολυτελή διαμερίσματα, όλα όσα έχουν ολοκληρωθεί έχουν ήδη πωληθεί.

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η πολυπλοκότητά του και η ανεπιτυχής προσπάθεια αναθεώρησής του, το 1963

Μία κριτική επισκόπηση του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας

«Εν αρχή ήν το ήθος. Και το ήθος του συγγραφέα αντανακλά στο περιεχόμενο και στον τρόπο της γραφής του βιβλίου. Ύφος σεμνό, απέριττο, κατανοητό, αλλά παράλληλα αυστηρά επιστημονικό. Πρόκειται για κείμενο που σε πείθει σε όλο το μήκος και πλάτος, ότι ο συγγραφέας με αφοσίωση και αγάπη για την πατρίδα, χωρίς οποιαδήποτε σκοπιμότητα είναι ένας ασυμβίβαστος κυνηγός της επιστημονικής αλήθειας. Η επεξεργασία των θεμάτων υπόκειται σε επιστημονική συνέπεια χωρίς εκλεκτικισμούς.»

Ανδρέας Δημητρόπουλος,
Ομ. Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου
Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ Α.Ε.
ΑΘΗΝΑ-ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Αθήνα: Ιπποκράτους 23 - Τ.Κ. 106 79 - Τηλ. 210 33 87 500 - Fax 210 33 90 075 - **Θεσσαλονίκη: Φράγκων 1** - Τ.Κ. 546 26 - Τηλ. 2310 535 381 - Fax 2310 546 812
Εθνικής Αμύνης 42 - Τ.Κ. 546 21 - Τηλ. 2310 244 228, 9 - Fax 2310 244 230 - **www.sakkoulas.gr - info@sakkoulas.gr**

Νέα κανάλια επικοινωνίας με συνεργάτες και ξένους επενδυτές χτίζει η εταιρεία Pafilia

Στη διεύρυνση των καναλιών επικοινωνίας με συνεργάτες και ξένους επενδυτές και στην ενίσχυση των προσπαθειών για προώθηση της Κύπρου ως επενδυτικού προορισμού, στοχεύει τους τελευταίους μήνες η εταιρεία Pafilia Property Developers. Σημαντικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια διαδραματίζει η θετική εικόνα που έχει κτίσει η Κύπρος σε διεθνές επίπεδο όσον αφορά τη διαχείριση της πανδημίας του κορωνοϊού. Οι αντικειμενικές δυσκολίες που προέκυψαν από τους περιορισμούς που επιβλήθηκαν, κυρίως από το κλείσιμο των αεροδρομίων και την ακύρωση των πτήσεων, οδήγησε την ομάδα πωλήσεων της Pafilia σε μια δημιουργική διαδικασία εξεύρεσης νέων τρόπων επικοινωνίας και προώθησης των έργων της εταιρείας στους ξένους επενδυτές. Πρώτιστος στόχος της προσπάθειας αυτής ήταν η διατήρηση του ενδιαφέροντος των επενδυτών σε υψηλά επίπεδα ώστε με την άρση των περιορισμών και την λειτουργία των αεροδρομίων, να καλυφτεί αρκετό από το χαμένος έδαφος των τελευταίων μηνών.

Μεταξύ άλλων, η ομάδα πωλήσεων της Pafilia ανέπτυξε εργαλεία που προσφέρουν μια μοναδική εμπειρία ψηφιακής ξενάγησης στους ενδιαφερόμενους αγοραστές μέσα από την άνεση του σπιτιού τους, όπως ζωντανές προβολές, εικονικές περιηγήσεις στο εσωτερικό των ακινήτων, περιηγήσεις με drones στα εργοτάξια και στα ακίνητα της εταιρείας, βιντεοπαρουσιάσεις, ηλεκτρονικές παρουσιάσεις καθώς επίσης τηλεφωνικές και εικονικές διασκέψεις.

Παρά το χαμένο έδαφος, η εκτελεστική διευθύντρια της Pafilia, Ευαγγελία Ηλιάδου, εμφανίστηκε συγκρατημένα αισιόδοξη για την περίοδο που ακολουθεί λόγω του έντονου ενδιαφέροντος που εισπράττει η εταιρεία από συνεργάτες και επενδυτές, τονίζοντας ωστόσο ότι υπάρχουν πρακτικές δυσκολίες οι οποίες πρέπει να ξεπεραστούν για να κεφαλαιοποιηθεί το ενδιαφέρον αυτό. Σύμφωνα με την κα. Ηλιάδου, «σημαντικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια, διαδραματίζει η θετική εικόνα που έχει κτίσει η Κύπρος σε διεθνές επίπεδο όσον αφορά τη διαχείριση της πανδημίας ως αποτέλεσμα των έγκαιρων και αποτελεσματικών μέτρων που έλαβε η κυβέρνηση». Η αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας στην οικονομία του τόπου, πρόσθεσε η κα. Ηλιάδου, «απαιτεί συλλογικότητα, συνέργιες και συνεργασία ανάμεσα στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα καθώς επίσης προσαρμογή στα νέα δεδομένα» ενώ σημείωσε ότι «ο τομέας των ακινήτων, ως βασικός πυλώνα της κυπριακής οικονομίας και του τομέα της απασχόλησης, μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο ως προς την άντληση των ξένων κεφαλαίων που χρειάζεται η κυπριακή οικονομία, αρχικά για σκοπούς σταθεροποίησης και στη συνέχεια για σκοπούς ανάκαμψης».

Αναφερόμενη στις προσπάθειες της ομάδας πωλήσεων και στα νέα εργαλεία που έχει αναπτύξει, η κα. Ηλιάδου σημείωσε ότι «η πρωτόγνωρη κατάσταση που βιώνουμε, ώθησε την ομάδα πωλήσεων σε μια δημιουργική διαδικασία αξιοποίησης της τεχνολογικής υποδομή της εταιρείας» και πρόσθεσε ότι «η διαδικασία αυτή μας επέτρεψε να κατανοήσουμε καλύτερα τα ωφελήματα που μπορούμε να έχουμε από την ορθολογική αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρει η τεχνολογία στις επιχειρηματικές μας δραστηριότητες».

Κλείνοντας, η κα Ηλιάδου, σημείωσε πως «η ανταπόκριση που είχαμε από τους υποψήφιους επενδυτές στα νέα αυτά εργαλεία είχε θετικό πρόσημο και φάνηκε ότι ο κόσμος εύκολα προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα» τονίζοντας παράλληλα πως «όλοι στην Pafilia αισθανόμαστε περήφανοι για αυτή την προσπάθεια και τη γρήγορη προσαρμογή στους νέους τρόπους επικοινωνίας που έχει επιβάλλει η σημερινή κατάσταση».

Ηλιος και θάλασσα μέχρι τέλος του χρόνου

Παράταση παίρνει το Cyprus in your heart, αρχές του 2021 η νέα τουριστική ταυτότητα της Κύπρου

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Την ηλιοφάνεια, τους χαλαρούς ρυθμούς ζωής, τον καθαρό αέρα και την γνήσια φιλοξενία του κόσμου στην Κύπρο. Αυτά είναι τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να αποτυπώνει το νέο τουριστικό λογότυπο και το σλόγκαν της Κύπρου, ώστε να καταφέρει να διαφοροποιήσει την χώρα από τον ανταγωνισμό, και είναι αυτά που ζητά το Υφυπουργείο Τουρισμού από τους συμμετέχοντες. Όπως αναφέρεται στο κείμενο του διαγωνισμού, με το νέο λογότυπο θα πρέπει επίσης να αναδεικνύεται η εγγύτητα μας με την περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής,

Μέσα Ιουλίου αναμένεται η 3η φάση της διαφημιστικής προβολής της Κύπρου η οποία θα επικεντρωθεί στο μήνυμα «escape to nature».

Εντός Ιουνίου ολοκληρώνεται ο διαγωνισμός για τη δημιουργία νέου λογότυπου και σλόγκαν της τουριστικής Κύπρου.

η δυνατότητα να βιώσει κάποιος ποικιλία αυθεντικών εμπειριών και διαφορετικών συναισθημάτων σε σύντομο χρονικό διάστημα, λόγω των μικρών αποστάσεων στο νησί, και η πολυπολιτισμικότητα της Κύπρου μέσα από τα 11.000 χρόνια ιστορίας. Με αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές επιχειρείται η απεξάρτηση της Κύπρου από το τετριμμένο δίπτυχο «Ήλιος- θάλασσα». Στόχος ο οποίος δεν είναι ακριβώς ξεκάθαρος στην τελευταία οπτικοακουστική καμπάνια του Υφυπουργείου, καθώς αυτά τα δύο στοιχεία καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο κομμάτι του υλικού και συνδυάζονται με το σλόγκαν Cyprus in your heart, με το οποίο συστηνόμαστε στον τουριστικό κόσμο την τελευταία δεκαετία. Αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ίσως το μοναδικό μελανό σημείο στην οπτικοακουστική καμπάνια η οποία έτρεξε εν μέσω κορωνοϊού. Κάτι που παραδέχτηκε και ο Υφυπουργός Τουρισμού ο οποίος τόνισε την ανάγκη ύπαρξης πιο μοντέρνου λογότυπου και σλόγκαν, το οποίο ακόμα αναζητείται στο πλαίσιο σχετικού διαγωνισμού.

Δεύτερο πείραμα

Η διαφημιστική καμπάνια της Κύπρου θα πρέπει εκ των πραγμάτων για τους επόμενους μήνες να βασιστεί στο Cyprus in your heart, μέχρι δηλαδή να ετοιμαστεί το νέο λογότυπο και σλόγκαν για την τουριστική Κύπρο. Ο διαγωνισμός προκηρύχθηκε από τις 29 Απριλίου και αναμένεται να ολοκληρωθεί στις 24 Ιουνίου. Από εκεί και πέρα οι προσφορές θα αξιολογηθούν και το νέο λογότυπο αναμένεται να είναι έτοιμο περί τα τέλη του τρέχοντος έτους. Αυτός τουλάχιστον είναι ο στόχος. Υπενθυμίζεται ότι πρόκειται για την δεύτερη προσπάθεια του Υφυπουργείου σε περίοδο δώδεκα μηνών. Προηγήθηκε άλλος διαγωνισμός κοινός για λογότυπο και τουριστική ταυτότητα, τα αποτελέσματα του οποίου δεν ήταν στην φιλοσοφία που αναζητούσε το Υφυπουργείο και δεν ικανοποίησε την αρμόδια επιτροπή. Από εκεί και έπειτα αποφασίστηκε να γίνει ξεχωριστός διαγωνισμός για την δημιουργία λογοτύπου ύψους 10 χιλιάδων ευρώ και ξεχωριστός για τη νέα τουριστική ταυτότητα της Κύπρου, ούτως ώστε η διαδικασία να ολοκληρωθεί πιο σύντομα. Για τον διαγωνισμό του branding, δεν αποφασίστηκαν ακόμα τα ποσά αλλά αναμένεται να είναι λιγότερα από τον αρχικό προϋπολογισμό. Στην περίπτωση του λογοτύπου, βάσει των όρων του διαγωνισμού, θα βραβευτούν οι τρεις καλύτερες ιδέες αλλά το υφυπουργείο διατηρεί το δικαίωμα να τις τροποποιήσει και να καθορίσει την τελική όψη του λογοτύπου.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΘΕΜΑ: ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΩΝ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1 («ΜΑΚ 1») ΤΗΣ HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LIMITED

Η Hellenic Bank Public Company Limited ("η Τράπεζα"), σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες του Ενημερωτικού Δελτίου ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013 ("ΕΔ") σε σχέση με την εθελοντική μετατροπή των ΜΑΚ 1 σε συνήθεις μετοχές της Τράπεζας ονομαστικής αξίας €0,50 η κάθε μια, ανακοινώνει τα ακόλουθα:

(α) Περίοδος Μετατροπής
Σύμφωνα με τους όρους έκδοσης των ΜΑΚ 1, οι κάτοχοι των ΜΑΚ 1 δύνανται να ασκήσουν το δικαίωμα μετατροπής των ΜΑΚ 1 σε συνήθεις μετοχές κατά τις περιόδους 15-31 Ιανουαρίου και 15-31 Ιουλίου, κάθε έτους («η Περίοδος Μετατροπής») με πρώτη Περίοδο Μετατροπής να αρχίζει στις 15 Ιανουαρίου 2016 και τελευταία Περίοδο Μετατροπής να αρχίζει στις 15 Ιουλίου 2023. Εάν η πρώτη ή/και η τελευταία ημερομηνία οποιασδήποτε Περιόδου Μετατροπής δεν είναι εργάσιμη ημέρα, τότε αυτή η Περίοδος Μετατροπής θεωρείται ότι αρχίζει την αμέσως επόμενη εργάσιμη μέρα ή/και λήγει την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από αυτή, αναλόγως.

(β) Προσεχής Περίοδος Μετατροπής
Σύμφωνα με τους όρους του ΕΔ η προσεχής Περίοδος Μετατροπής αρχίζει στις 15 Ιουλίου 2020 και διαρκεί μέχρι και τις 31 Ιουλίου 2020.

(γ) Τιμή Μετατροπής
Σύμφωνα με τους όρους έκδοσης που περιέχονται στο ΕΔ, η τιμή μετατροπής σε περίπτωση που ο κάτοχος επιλέξει να μετατρέψει τα ΜΑΚ 1 σε μετοχές θα είναι ίση με το ψηλότερο της:
(i) Εθελοντικής Αναφερόμενης Τιμής Αγοράς, δηλαδή της μέσης τιμής κλεισίματος των τελευταίων 5 ημερών διαπραγμάτευσης της μετοχής της Τράπεζας στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ("ΧΑΚ") που προηγούνται της μετατροπής με έκπτωση 20%,
(ii) ελάχιστης τιμής μετατροπής των €6,50[1], και
(iii) εκάστοτε ονομαστικής αξίας των συνήθων μετοχών της Τράπεζας.

Η ελάχιστη τιμή μετατροπής υπόκειται σε αναπροσαρμογή με βάση την Παράγραφο 10.Γ.1 του Μέρους IV/Β/ΙΙΙ, του ΕΔ.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω, η σχετική τιμή μετατροπής σήμερα, για την περίοδο 15 Ιουλίου 2020 - 31 Ιουλίου 2020 διαμορφώνεται σε €6,50.
Σε περίπτωση που η τιμή διαφοροποιηθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΕΔ, οι κάτοχοι θα ενημερωθούν σχετικά με δημοσίευση σε δύο εφημερίδες παγκύπριας κυκλοφορίας, μέσω της ιστοσελίδας της Τράπεζας (www.hellenicbank.com) και μέσω του ΧΑΚ και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με σχετικές ανακοινώσεις.

(δ) Διαδικασία Μετατροπής
Σύμφωνα με τους όρους του ΕΔ:
- η υποβολή Δήλωσης Μετατροπής από τον κάτοχο καθιστά την αίτηση για μετατροπή των ΜΑΚ 1 σε μετοχές αμετάκλητη,
- κάθε ένα (1) ΜΑΚ 1 θα παρέχει στον κάτοχό του δικαίωμα μετατροπής σε συνήθεις μετοχές της Τράπεζας με δικαίωμα ψήφου,
- οι κάτοχοι ΜΑΚ 1 δύνανται να ζητούν τη μετατροπή των ΜΑΚ 1 σε μετοχές της Τράπεζας μόνο κατά τις ημερομηνίες που εμπίπτουν στις Περιόδους Μετατροπής,
- σε περίπτωση που συνεπεία της Μετατροπής προκύπτουν κλασματικά δικαιώματα επί μετοχών, για κλασματικά υπόλοιπα κάτω του 0,50 δεν θα δίνεται μετοχή, ενώ για κλασματικά υπόλοιπα πάνω του 0,50 (συμπεριλαμβανομένου) θα δίνεται μια επιπλέον μετοχή.

(ε) Τόκος Πληρωτέος κατά τη Μετατροπή
Εάν ο κάτοχος ΜΑΚ 1 ασκήσει το Δικαίωμα Μετατροπής, ο πληρωτέος τόκος (εάν υπάρχει) σταματά να υπολογίζεται και καθίσταται πληρωτέος μέχρι την ημερομηνία λήξης της περιόδου μετατροπής κατά τη διάρκεια της οποίας έχει ασκηθεί το δικαίωμα εθελοντικής μετατροπής, τηρουμένων των προνοιών της Παραγράφου 10.Β(δ), του Μέρους IV/Β/ΙΙΙ του ΕΔ.

(στ) Άσκηση του δικαιώματος
Οι κάτοχοι ΜΑΚ 1 δύνανται να ασκήσουν το δικαίωμα μετατροπής των ΜΑΚ 1 σε μετοχές ονομαστικής αξίας €0,50 η κάθε μια με την υποβολή δεόντως συμπληρωμένης Δήλωσης Μετατροπής κατά τις εργάσιμες ημέρες της Περιόδου Μετατροπής, από τις 08:00 μέχρι τις 14:00:
- σε οποιοδήποτε κατάστημα της Τράπεζας στην Κύπρο, ή
- στην Υπηρεσία Μετοχών & Χρεογράφων της Τράπεζας

Για επενδυτές εκτός Κύπρου, το δικαίωμα μετατροπής μπορεί επίσης να εξασκηθεί εντός της προαναφερθείσας προθεσμίας και το αργότερο μέχρι τις 14:00 της 31ης Ιουλίου 2020 με την αποστολή μέσω φαξ στο 00357 22 500 065 της δήλωσης με την υπογραφή του επενδυτή.

Η Δήλωση Μετατροπής είναι διαθέσιμη:
- στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (www.hellenicbank.com, Σχέσεις Επενδυτών – Πληροφορίες Μετόχων - Ενημερωτικά Δελτία – 2013 – Σχετικά Αρχεία)
- στην Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας και
- σε όλα τα καταστήματα της Τράπεζας στην Κύπρο.

Ταυτόχρονα με την υποβολή Δήλωσης Μετατροπής από τον κάτοχο, ο κάτοχος σε συνεννόηση με τον χειριστή του θα πρέπει να προχωρήσει με "δέσμευση για μετατροπή" των ΜΑΚ 1 που επιθυμεί να μετατρέψει και να κοινοποιήσει στην Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας (e-mail: shares@hellenicbank.com, τηλ: 00357 22 500 650 και 00357 22 500 794) τον αριθμό των εν λόγω ΜΑΚ 1 που επιθυμεί να δεσμεύσει.

Τα ΜΑΚ 1 που θα μετατραπούν σε μετοχές θα πρέπει να είναι ήδη εκκαθαρισμένα και εγγεγραμμένα επ' ονόματι του κατόχου και ελεύθερα από κάθε επιβάρυνση το αργότερο μέχρι την ημερομηνία υποβολής της σχετικής Δήλωσης Μετατροπής.

Η Τράπεζα, εντός των προβλεπόμενων από την ισχύουσα Νομοθεσία και τους ισχύοντες Κανονισμούς προθεσμιών, θα προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση των νέων μετοχών που θα προκύψουν από τη μετατροπή των ΜΑΚ 1 στο ΧΑΚ.

Για οποιεσδήποτε διευκρινίσεις αναφορικά με τη διαδικασία μετατροπής των ΜΑΚ 1 σε μετοχές μπορείτε να επικοινωνείτε με την Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας, στα τηλέφωνα 00357 22 500 650 και 00357 22 500 794.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ

Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ, ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ, ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ Ή ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ. Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΕΝ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΜΕ ΚΑΝΕΝΑΝ ΤΡΟΠΟ Ή ΤΥΠΟ (ΕΓΓΡΑΦΟ Ή ΑΛΛΟ), ΑΜΕΣΑ Ή ΕΜΜΕΣΑ, ΕΝΤΟΣ Ή ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ, ΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ, ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ, ΤΗ ΝΟΤΙΟ ΑΦΡΙΚΗ Ή ΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ Ή ΣΕ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΑΥΤΗΣ, Η ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΟΣΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΗ Ή ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ, ΚΑΝΟΝΑ Ή ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ.

[1] Συνεπεία των ανακοινώσεων στις 20 Νοεμβρίου 2014 και 27 Φεβρουαρίου 2015 και δυνάμει των προνοιών του ΕΔ, Μέρος IV/Β/ΙΙΙ, παράγραφος 10. Γ.1 η Ελάχιστη Τιμή Εθελοντικής Μετατροπής των ΜΑΚ 1 έχει αναπροσαρμοστεί.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Θετικά τα πρώτα σχόλια

Όσον αφορά την οπτικοακουστική καμπάνια την περίοδο του κορωνοϊού, ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίος ανέφερε στην «Κ» ότι τόσο το πρώτο φιλμάκι με το μήνυμα «Better days are coming», όσο και το «Better days are here» απέσπασαν πολύ καλά σχόλια τόσο για την χρονική στιγμή που παρουσιάστηκαν όσο και για την ιστορία που παρουσίαζαν. Ειδικότερα, εξήγησε, το πρώτο φιλμάκι το οποίο παρουσιάστηκε σε μια στιγμή που όλος ο κόσμος ήταν κλεισμένος σπίτι και είχε ανάγκη από ένα αισιόδοξο μήνυμα, και ενώ άλλες χώρες βγήκαν με το μήνυμα «stay home, stay safe, travel later». Υπήρξε λοιπόν διαφοροποίηση της Κύπρου. Το ίδιο και με το δεύτερο φιλμάκι για το οποίο πάλι το Υφυπουργείο έλαβε πολύ θετικά σχόλια και πάλι για τον σωστό χρόνο στον οποίο η Κύπρος έδωσε το μήνυμα ότι είναι έτοιμη να υποδεχτεί τους πρώτους επισκέπτες μετά την περίοδο της καραντίνας. Αλλά αυτός δεν ήταν και ο μοναδικός λόγος. Σύμφωνα με τον κ. Περδίο, σημαντικό ρόλο έπαιξε το γεγονός ότι τα φιλμάκια ήταν αρκετά μοντέρνα στον τρόπο που γυρίστηκαν, περιείχαν πολλές εναλλαγές σκηνών, πλάνα από drone, και στριφογυρίσματα της κάμερας και έδειχναν έντονη κινητικότητα και εγρήγορση. Η 3η πτυχή για την οποία λήφθηκαν θετικά σχόλια ήταν ότι προβλήθηκε μια άλλη πτυχή της Κύπρου και εκτός του ήλιου και της θάλασσας, η οποία δεν ήταν γνωστή όχι μόνο στο εξωτερικό αλλά και εντός Κύπρου. Την ετοιμασία του βίντεο ανέλαβε με απευθείας ανάθεση εξωτερικός συνεργάτης, ο 23χρονος Νικόλας Πέτρου από το Παραλίμνι ενώ η προώθηση σε ψηφιακές πλατφόρμες, το μήνυμα και το σενάριο του βίντεο έγινε από το τμήμα Μάρκετινγκ του Υφυπουργείου. Για την 3η φάση, το Υφυπουργείο προχώρησε σε προσφορές. Και πάλι το Υφυπουργείο θεωρεί ότι θα κερδίσουμε το στοίχημα του σωστού χρόνου, αφού με την 3η φάση της η καμπάνια θα ξεπεράσει το «Better days are here», θα προχωρήσει με ένα διαφορετικό μήνυμα μέχρι τον Σεπτέμβρη ώστε από εκεί και πέρα να συνεχίσει η διαφήμιση που αφορά τη χειμερινή σεζόν.

Ιούλιο το 3ο φιλμάκι

Μέσα Ιουλίου αναμένεται η 3η φάση της διαφημιστικής προβολής της Κύπρου στο εξωτερικό και το εσωτερικό όπου θα είναι ένα μήνυμα του στυλ «Escape to nature». Στόχος είναι να αξιοποιηθεί το γεγονός ότι ο κόσμος αυτή την στιγμή θέλει να αποδράσει από την καραντίνα και να πάει σε περιοχές ή τόπους οι οποίοι έχουν φυσικό περιβάλλον. Είναι ένα μήνυμα το οποίο παροτρύνει τον κόσμο να φύγει από τις πόλεις και τα καυσαέρια και την πολυκοσμία του εξωτερικού και να έρθει σε μια χώρα όπου θα αποτελέσει απόδραση στον καθαρό αέρα και στην απουσία πολυκοσμίας, σχολιάζει ο κ. Περδίος.Τα δύο πρώτα φιλμάκια έχουν προβληθεί στην Βρετανία, την Ρωσία, το Ισραήλ, την Αυστρία, την Γερμανία, τη Δανία, την Ελβετία, την Ελλάδα, την Μάλτα, τη Νορβηγία, την Ουγγαρία, την Ουκρανία, την Πολωνία, την Ρουμανία, την Τσεχία και την Φινλανδία. Υποψήφιες χώρες για προβολή της 3ης φάσης της διαφημιστικής καμπάνιας είναι η Αίγυπτος, το Βέλγιο, η Γαλλία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Ηνωμένες Πολιτείες, Ιορδανία, Λίβανος, Ολλανδία και η Σουηδία, με την προϋπόθεση ότι θα συνεχίσουν να παρουσιάζουν καλά επιδημιολογικά στοιχεία ώστε να ενταχθούν στις κατηγορίες Α΄ ή Β΄. «Όπως εξελίσσεται η κατάσταση με την κατηγοριοποίηση, εξελίσσεται και το μάρκετινγκ του Υφυπουργείου», επισήμανε ο Υφυπουργός.

Το υφιστάμενο λογότυπο δεν εξυπηρετεί τον στόχο του Υφυπουργείου να προωθηθεί η Κύπρος και για στοιχεία πέραν του ήλιου και της θάλασσας.

Επί τάπητος τα ενοίκια για το λιανικό

Μετά την εξαίρεση από τα σχέδια στήριξης, οι επιχειρήσεις ετοιμάζουν προτάσεις ρύθμισης των ενοικίων

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Τα φορολογικά κίνητρα δεν έχουν οδηγήσει σε μείωση των ενοικίων. Ζητούν επιπλέον ρυθμίσεις οι ιδιοκτήτες καταστημάτων.

Νεφελώδες το τοπίο για το λιανικό εμπόριο αφού μετά την ανακοίνωση των σχεδίων στήριξης της κυβέρνησης, είναι ξεκάθαρο ότι οι επιχειρηματίες του κλάδου θα πρέπει να στηριχθούν στα δικά τους δεκανίκια για να ορθοποδήσουν την επόμενη μέρα. Έξω από αυτή την εξίσωση είναι το λιανικό τροφίμων, το οποίο κατέγραψε αρκετά ψηλούς τζίρους την περίοδο της καραντίνας. Τα υπόλοιπα καταστήματα, κυρίως δε του κλάδου ένδυσης και υπόδησης, είδαν τον Μάιο, μετά την επαναλειτουργία τους, τον κύκλο εργασιών τους να συρρικνώνεται στο 40-45% σε σύγκριση με τον Μάιο του 2019. Είναι σαφές ότι οι χαμηλοί τζίροι των καταστημάτων ακολουθούν την μειωμένη αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, αφού η πλειοψηφία αυτών βασιζόταν τους τελευταίους μήνες στα ειδικά επιδόματα του Υπουργείου Εργασίας. Επιπλέον, με τις κοινωνικές εκδηλώσεις και συγκεντρώσεις όπως γάμοι και βαφτίσεις να μεταφέρονται για μετά τον Σεπτέμβρη, δεν αναμένεται η εικόνα του λιανικού να διαφοροποιηθεί σημαντικά μέσα στο καλοκαίρι.

Ανοικτή πληγή

Σημειώνεται ότι των σχεδίων της κυβέρνησης μπορούν να επωφεληθούν καταστήματα εντός των τουριστικών περιοχών, κάτι που επίσης δημιουργεί προβληματισμό για τους επιχειρηματίες του κλάδου που κάνουν λόγο για άνιση μεταχείριση μεταξύ των επιχειρήσεων που παρουσιάζουν την ίδια μείωση του κύκλου εργασιών λόγω κορωνοϊού. Ωστόσο επιδότηση θα μπορεί να λάβει μια επιχείρηση στην Αγία Νάπα, και όχι ένα κατάστημα που δραστηριοποιείται στα εμπορικά κέντρα της Λευκωσίας. Αυτό που έχει ξεκαθαριστεί στους επαγγελματικούς συνδέσμους του λιανικού εμπορίου είναι ότι τα σχέδια της κυβέρνησης δεν πρόκειται να διαφοροποιηθούν. Το επόμενο βήμα λοιπόν για τον κλάδο είναι να επικεντρωθούν στα ενοίκια, ένα ζήτημα που αποτελεί ανοικτή πληγή για τους ιδιοκτήτες καταστημάτων. Δίνοντας την εικόνα, ο γ.γ. του Παγύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου Μάριος Αντωνίου, ανέφερε ότι το κόστος των ενοικίων, είναι μετά το κόστος του προσωπικού το πιο σοβαρό έξοδο που έχουν τα καταστήματα. Κυρίως δε για όσα καταστήματα δραστηριοποιούνται εντός των εμπορικών κέντρων. Υπενθυμίζεται ότι αρχές Μαΐου προωθήθηκαν μέσω νομοσχεδίων, φορολογικές ελαφρύνσεις σε ιδιοκτήτες που ενοικιάζουν ακίνητη ιδιοκτησία σε φυσικά ή σε νομικά πρόσωπα ως κίνητρο για να προχωρήσουν σε εθελοντική μείωση του ενοικίου για περίοδο τριών μηνών, σε ενοικιαστές οι οποίοι έχουν πληγεί οικονομικά την περίοδο της πανδημίας συνεπεία του κορωνοϊού. Βάσει του νομοσχεδίου, θα παραχωρείται φορολογική ελάφρυνση ίση με το 50% του ποσού μείωσης του ενοικίου, νοουμένου ότι η μείωση ενοικίου δεν υπερβαίνει το 50% και δεν είναι μικρότερη του 30% του ενοικίου. Σύμφωνα με το δεύτερο νομοσχέδιο το οποίο πέρασε από τη Βουλή, αναστέλλονται οι εξώσεις μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου. Και οι δύο νόμοι αντιμετωπίστηκαν με επιφυλακτικότητα από την πλειοψηφία των κομμάτων, για το κατά πόσο θα είναι αποτελεσματικό εργαλείο για τη ρύθμιση του θέματος. Ένα μήνα μετά, οι ενοικιαστές εμπορικών ακινήτων, οι οποίοι είναι οι άμεσα ενδιαφερόμενοι επιβεβαιώνουν τις αρχικές ανησυχίες. Οι ελαφρύνσεις που δόθηκαν δεν ήταν αρκετές για να ρυθμίσουν τα ενοίκια και ο μεγαλύτερος αριθμός ιδιοκτητών, δεν προχώρησε τελικά σε μειώσεις του ποσού των ενοικίων. Επιπλέον, υπάρχει έντονη ανησυχία στους κόλπους των καταστηματαρχών για το τι μέλλει γενέσθαι με το θέμα των εξώσεων, μετά το τέλος του Σεπτέμβρη.

Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να θυματοποιηθούν οι εργαζόμενοι τονίζεται. Συνολικά ο κλάδος του λιανικού απορροφά 75 χιλιάδες εργαζομένους.

Δύο προτάσεις

Μετά τις ανακοινώσεις των σχεδίων, ακολούθησε σύσκεψη του διοικητικού συμβουλίου του συνδέσμου λιανικού εμπορίου, στο πλαίσιο της οποίας λήφθηκαν αποφάσεις για περαιτέρω χειρισμό της κατάστασης. Αναμένεται λοιπόν τις επόμενες μέρες, να γίνουν επαφές τόσο με την ΟΕΒ όσο και με τα κοινοβουλευτικά κόμματα ώστε να προωθηθούν οι εισηγήσεις του κλάδου για ρύθμιση των εκκρεμούντων θεμάτων. Καταρχήν θα ζητηθεί η επιμήκυνση της περιόδου μείωσης των ενοικίων μέχρι και τον Οκτώβρη, περίοδος κατά την οποία λήγει η αναστολή των εξώσεων.

Θα ζητηθεί επίσης, η αύξηση του συντελεστή της φορολογικής ελάφρυνσης για τους ιδιοκτήτες, που σήμερα είναι στο 50%. Με αυτό τον τρόπο εκτιμάται ότι οι ιδιοκτήτες θα έχουν πραγματικά ένα κίνητρο ώστε να προχωρήσουν σε μειώσεις ενοικίων. Σε κάθε περίπτωση, ο σύνδεσμος λιανικού εμπορίου υπογραμμίζει ότι δεν θα πρέπει να θυματοποιηθούν οι εργαζόμενοι του κλάδου. Πρόκειται συνολικά για 75 χιλιάδες οι οποίοι απασχολούνται στο λιανικό εμπόριο ενώ η προσφορά του κλάδου στο ΑΕΠ ανέρχεται στο 12%.

Μία στις 4 επιχειρήσεις εστίασης στην Ελλάδα μπορεί να μην ανοίξει ποτέ

Κλειστό υπολογίζεται ότι παραμένει ένα 30% με 35% των επιχειρήσεων εστίασης, ακόμη και μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων, ενώ ένα μεγάλο μέρος αυτών (περίπου 25% του συνόλου) μπορεί να μην ανοίξει καθόλου. Ακόμη, πάντως, και όσες έχουν ανοίξει, καταγράφουν μειωμένο τζίρο, αφενός λόγω της κακοκαιρίας το πρώτο διάστημα μετά την άρση της απαγόρευσης για τη λειτουργία της εστίασης, αρχικά μόνο σε εξωτερικούς χώρους, αφετέρου λόγω της διστακτικότητας μεγάλης μερίδας καταναλωτών να επισκεφθούν ένα εστιατόριο. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Ελληνικής Ένωσης Επιχειρήσεων Οργανωμένης Εστίασης (ΕΠΟΕΣ), πάνω από 70% των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο θα κλείσουν τη φετινή χρονιά με ζημίες. Κάποιες, βεβαίως, από τις επιχειρήσεις εστίασης που σήμερα είναι κλειστές, αναμένεται να ανοίξουν στις 15 Ιουνίου, οπότε θα ξεκινήσει η λειτουργία των εποχικών καταλυμάτων. Το πλήγμα είναι μεγάλο κυρίως για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε τουριστικές περιοχές, καθώς και για όσες βρίσκονται σε χώρους όπως τα αεροδρόμια –εν προκειμένω πρόκειται κατά βάση για καταστήματα αλυσίδων της οργανωμένης εστίασης– αλλά και σε εμπορικά κέντρα, λόγω της μη λειτουργίας των κλειστών κινηματογράφων. Σύμφωνα με εκπροσώπους του κλάδου, η κίνηση είναι μειωμένη και στα εστιατόρια που βρίσκονται στους σταθμούς εξυπηρέτησης αυτοκινητιστών (ΣΕΑ) στις εθνικές οδούς και δεν παρατηρήθηκε σημαντική αναθέρμανσή της ούτε κατά το πρόσφατο τριήμερο του Αγίου Πνεύματος. Μιλώντας σε συζήτηση που διοργανώθηκε χθες στο πλαίσιο του Οικονομικού Φόρουμ των Δελφών, ο γνωστός σεφ κ. Δημήτρης Σκαρμούτσος υποστήριξε ότι το 30% με 35% των επιχειρήσεων δεν κατάφεραν να ανοίξουν μετά το lockdown, ενώ το 20% έχει ανοίξει δοκιμαστικά. Ο ίδιος ανέφερε ότι η μείωση του τζίρου φτάνει το 40%, ενώ την ίδια ώρα υπάρχει αύξηση των λειτουργικών εξόδων, καθώς και ανατιμήσεις στις πρώτες ύλες οι οποίες οφείλονται στις ελλείψεις που προκλήθηκαν λόγω των περιορισμών στις μετακινήσεις και στις μεταφορές.

INTIME

Ο γνωστός σεφ Δημήτρης Σκαρμούτσος υποστήριξε ότι 30% με 35% των επιχειρήσεων του κλάδου δεν κατάφεραν να ανοίξουν μετά το lockdown, ενώ το 20% έχει ανοίξει δοκιμαστικά.

Φοβούνται

Σύμφωνα με έρευνα της IRI, η οποία παρουσιάστηκε χθες από τον κ. Π. Μπορέτο, εμπορικό διευθυντή και αναπληρωτή γενικό διευθυντή της εταιρείας, στο πλαίσιο διαδικτυακού σεμιναρίου το 45% των καταναλωτών εμφανίζεται διστακτικό να καταναλώσει φαγητό και ποτό εκτός σπιτιού και να πάει σε κάποιο εστιατόριο ή μπαρ. Αποθαρρυντικά, ειδικά για τις τουριστικές περιοχές, είναι επίσης τα ευρήματα σχετικά με τον προγραμματισμό διακοπών των Ελλήνων το φετινό καλοκαίρι. Καταρχάς το 21% δηλώνει ότι δεν θα πάει διακοπές και θα παραμείνει στο σπίτι. Το 18% δηλώνει ότι θα πάει στο χωριό του, το 16% ότι θα πάει στο εξοχικό του και το 8% ότι θα πάει σε εξοχικό φιλικού ή συγγενικού του προσώπου. Μόλις 20% ανέφερε ότι θα μείνει στις διακοπές σε κάποιο ξενοδοχείο ή ενοικιαζόμενο δωμάτιο.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΘΕΜΑ: ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΩΝ ΑΞΙΟΓΡΑΦΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2 («ΜΑΚ 2») ΤΗΣ HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LIMITED

Η Hellenic Bank Public Company Limited ("η Τράπεζα"), σύμφωνα με τις σχετικές πρόνοιες του Ενημερωτικού Δελτίου ημερομηνίας 30 Σεπτεμβρίου 2013 ("ΕΔ") σε σχέση με την εθελοντική μετατροπή των ΜΑΚ 2 σε συνήθεις μετοχές της Τράπεζας ονομαστικής αξίας €0,50 η κάθε μια, ανακοινώνει τα ακόλουθα:

(α) Περίοδος Μετατροπής
Σύμφωνα με τους όρους έκδοσης των ΜΑΚ 2, οι κάτοχοι των ΜΑΚ 2 δύνανται να ασκήσουν το δικαίωμα μετατροπής των ΜΑΚ 2 σε συνήθεις μετοχές κατά τις περιόδους 15-31 Ιανουαρίου και 15-31 Ιουλίου, κάθε έτους («η Περίοδος Μετατροπής») με πρώτη Περίοδο Μετατροπής να αρχίζει στις 15 Ιανουαρίου 2016 και τελευταία Περίοδο Μετατροπής να αρχίζει στις 15 Ιουλίου 2023. Εάν η πρώτη ή/και η τελευταία ημερομηνία οποιασδήποτε Περιόδου Μετατροπής δεν είναι εργάσιμη ημέρα, τότε αυτή η Περίοδος Μετατροπής θεωρείται ότι αρχίζει την αμέσως επόμενη εργάσιμη μέρα ή/και λήγει την τελευταία εργάσιμη ημέρα πριν από αυτή, αναλόγως.

(β) Προσεχής Περίοδος Μετατροπής
Σύμφωνα με τους όρους του ΕΔ η προσεχής Περίοδος Μετατροπής αρχίζει στις 15 Ιουλίου 2020 και διαρκεί μέχρι και τις 31 Ιουλίου 2020.

(γ) Τιμή Μετατροπής
Σύμφωνα με τους όρους έκδοσης που περιέχονται στο ΕΔ, η τιμή μετατροπής σε περίπτωση που ο κάτοχος επιλέξει να μετατρέψει τα ΜΑΚ 2 σε μετοχές θα είναι ίση με το ψηλότερο της:
(i) Εθελοντικής Αναφερόμενης Τιμής Αγοράς, δηλαδή της μέσης τιμής κλεισίματος των τελευταίων 5 ημερών διαπραγμάτευσης της μετοχής της Τράπεζας στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου ("ΧΑΚ") που προηγούνται της μετατροπής με έκπτωση 20%,
(ii) ελάχιστης τιμής μετατροπής των €6,50[1], και
(iii) εκάστοτε ονομαστικής αξίας των συνήθων μετοχών της Τράπεζας.

Η ελάχιστη τιμή μετατροπής υπόκειται σε αναπροσαρμογή με βάση την Παράγραφο 11.Γ.1 του Μέρους IV/Γ/III, του ΕΔ.

Σύμφωνα με τα πιο πάνω, η σχετική τιμή μετατροπής σήμερα, για την περίοδο 15 Ιουλίου 2020 - 31 Ιουλίου 2020 διαμορφώνεται σε €6,50.
Σε περίπτωση που η τιμή διαφοροποιηθεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΕΔ, οι κάτοχοι θα ενημερωθούν σχετικά με δημοσίευση σε δύο εφημερίδες παγκύπριας κυκλοφορίας, μέσω της ιστοσελίδας της Τράπεζας (www.hellenicbank.com) και μέσω του ΧΑΚ και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς με σχετικές ανακοινώσεις.

(δ) Διαδικασία Μετατροπής
Σύμφωνα με τους όρους του ΕΔ:
- η υποβολή Δήλωσης Μετατροπής από τον κάτοχο καθιστά την αίτηση για μετατροπή των ΜΑΚ 2 σε μετοχές αμετάκλητη,
- κάθε ένα (1) ΜΑΚ 2 θα παρέχει στον κάτοχό του δικαίωμα μετατροπής σε συνήθεις μετοχές της Τράπεζας με δικαίωμα ψήφου,
- οι κάτοχοι ΜΑΚ 2 δύνανται να ζητούν τη μετατροπή των ΜΑΚ 2 σε μετοχές της Τράπεζας μόνο κατά τις ημερομηνίες που εμπίπτουν στις Περιόδους Μετατροπής,
- σε περίπτωση που συνεπεία της Μετατροπής προκύπτουν κλασματικά δικαιώματα επί μετοχών, για κλασματικά υπόλοιπα κάτω του 0,50 δεν θα δίνεται μετοχή, ενώ για κλασματικά υπόλοιπα πάνω του 0,50 (συμπεριλαμβανομένου) θα δίνεται μια επιπλέον μετοχή.

(ε) Τόκος Πληρωτέος κατά τη Μετατροπή
Εάν ο κάτοχος ΜΑΚ 2 ασκήσει το Δικαίωμα Μετατροπής, ο πληρωτέος τόκος (εάν υπάρχει) σταματά να υπολογίζεται και καθίσταται πληρωτέος μέχρι την ημερομηνία λήξης της περιόδου μετατροπής κατά τη διάρκεια της οποίας έχει ασκηθεί το δικαίωμα εθελοντικής μετατροπής, τηρουμένων των προνοιών της Παραγράφου 11.Β(δ), του Μέρους IV/Γ/III του ΕΔ.

(στ) Άσκηση του δικαιώματος
Οι κάτοχοι ΜΑΚ 2 δύνανται να ασκήσουν το δικαίωμα μετατροπής των ΜΑΚ 2 σε μετοχές ονομαστικής αξίας €0,50 η κάθε μια με την υποβολή δεόντως συμπληρωμένης Δήλωσης Μετατροπής κατά τις εργάσιμες ημέρες της Περιόδου Μετατροπής, από τις 08:00 μέχρι τις 14:00:
- σε οποιοδήποτε κατάστημα της Τράπεζας στην Κύπρο, ή
- στην Υπηρεσία Μετοχών & Χρεογράφων της Τράπεζας

Για επενδυτές εκτός Κύπρου, το δικαίωμα μετατροπής μπορεί επίσης να εξασκηθεί εντός της προαναφερθείσας προθεσμίας και το αργότερο μέχρι τις 14:00 της 31ης Ιουλίου 2020 με την αποστολή μέσω φαξ στο 00357 22 500 065 της δήλωσης με την υπογραφή του επενδυτή.

Η Δήλωση Μετατροπής είναι διαθέσιμη:
- στην ιστοσελίδα της Τράπεζας (www.hellenicbank.com, Σχέσεις Επενδυτών – Πληροφορίες Μετόχων - Ενημερωτικά Δελτία – 2013 – Σχετικά Αρχεία)
- στην Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας και
- σε όλα τα καταστήματα της Τράπεζας στην Κύπρο.

Ταυτόχρονα με την υποβολή Δήλωσης Μετατροπής από τον κάτοχο, ο κάτοχος σε συνεννόηση με τον χειριστή του θα πρέπει να προχωρήσει με "δέσμευση για μετατροπή" των ΜΑΚ 2 που επιθυμεί να μετατρέψει και να κοινοποιήσει στην Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας (e-mail: shares@hellenicbank.com, τηλ: 00357 22 500 650 και 00357 22 500 794) τον αριθμό των εν λόγω ΜΑΚ 2 που επιθυμεί να δεσμεύσει.

Τα ΜΑΚ 2 που θα μετατραπούν σε μετοχές θα πρέπει να είναι ήδη εκκαθαρισμένα και εγγεγραμμένα επ' ονόματι του κατόχου και ελεύθερα από κάθε επιβάρυνση το αργότερο μέχρι την ημερομηνία υποβολής της σχετικής Δήλωσης Μετατροπής.

Η Τράπεζα, εντός των προβλεπόμενων από την ισχύουσα Νομοθεσία και τους ισχύοντες Κανονισμούς προθεσμιών, θα προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εισαγωγή προς διαπραγμάτευση των νέων μετοχών που θα προκύψουν από τη μετατροπή των ΜΑΚ 2 στο ΧΑΚ.

Για οποιεσδήποτε διευκρινίσεις αναφορικά με τη διαδικασία μετατροπής των ΜΑΚ 2 σε μετοχές μπορείτε να επικοινωνείτε με την Υπηρεσία Μετοχών και Χρεογράφων της Τράπεζας, στα τηλέφωνα 00357 22 500 650 και 00357 22 500 794.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ

Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ, ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ, ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΣΥΜΒΟΥΛΗ Ή ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗ. Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΔΕΝ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΜΕ ΚΑΝΕΝΑΝ ΤΡΟΠΟ Ή ΤΥΠΟ (ΕΓΓΡΑΦΟ Ή ΑΛΛΟ), ΑΜΕΣΑ Ή ΕΜΜΕΣΑ, ΕΝΤΟΣ Ή ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ, ΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ, ΤΗΝ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ, ΤΗ ΝΟΤΙΟ ΑΦΡΙΚΗ Ή ΤΗΝ ΙΑΠΩΝΙΑ Ή ΣΕ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΑΥΤΗΣ, Η ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΟΣΩΝ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΕΙΝΑΙ ΠΑΡΑΝΟΜΗ Ή ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΟΠΟΙΑΣΔΗΠΟΤΕ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ, ΚΑΝΟΝΑ Ή ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ.

[1] Συνεπεία των ανακοινώσεων στις 20 Νοεμβρίου 2014 και 27 Φεβρουαρίου 2015 και δυνάμει των προνοιών του ΕΔ, Μέρος IV/Γ/III, παράγραφος 11. Γ.1 η Ελάχιστη Τιμή Εθελοντικής Μετατροπής των ΜΑΚ 2 έχει αναπροσαρμοστεί.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Κόκκινα δάνεια 7,3 δισ. πέρασαν στα funds μέσα στο α΄ τρίμηνο

Στα 30,8 δισ. η αξία του χαρτοφυλακίου των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Κόκκινα δάνεια ύψους 30,8 δισ. ευρώ διαχειρίζονται οι servicers, δηλαδή οι εταιρείες που λειτουργούν ανεξάρτητα από τις τράπεζες και διαχειρίζονται οφειλές σε καθυστέρηση νοικοκυριών και επιχειρήσεων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η ΤτΕ, οι συγκεκριμένες εταιρείες αύξησαν, σε σχέση με τα τέλη του 2019, το υπό διαχείριση χαρτοφυλάκιο κατά 7,3 δισ. ευρώ, διευρύνοντας την παρουσία τους στην ελληνική αγορά.

Πρόκειται για κόκκινα δάνεια που έχουν μεταβιβαστεί σε funds, μέσα από τις πωλήσεις χαρτοφυλακίων που προχωρούν οι τράπεζες στο πλαίσιο της πολιτικής μείωσης του όγκου των μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPEs). Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, η συνολική αξία των δανείων που άλλαξαν χέρια το α΄ τρίμηνο του έτους, αυξήθηκε κατά 7,3 δισ. ευρώ και διαμορφώθηκε σε 30,8 δισ. ευρώ, έναντι 23,5 δισ. ευρώ το δ΄ τρίμηνο του 2019.

Από αυτά, η πλειοψηφία, το 53%, είναι οφειλές ιδιωτών, δηλαδή στεγαστικά και καταναλωτικά δάνεια. Το 29% είναι κόκκινα δάνεια επιχειρήσεων, ενώ το υπόλοιπο 18% είναι οφειλές ελευθέρων επαγγελματιών, αγροτών και ατομικών επιχειρήσεων.

Η σημαντική αύξηση που παρατηρήθηκε το α΄ τρίμηνο του έτους οφείλεται στη μεταβίβαση του χαρτοφυλακίου Cairo, ύψους 7,5 δισ. ευρώ, στον ιταλικό όμιλο doValue στο πλαίσιο της τιτλοποίησης που ολοκλήρωσε η Eurobank. Διαχειριστής του σχετικού χαρτοφυλακίου ορίστηκε η εταιρεία FPS, το 80% της οποίας μεταβιβάστηκε επίσης στον ιταλικό όμιλο.

Οι εταιρείες διαχείρισης αναμένεται να διευρύνουν την παρουσία τους στην ελληνική αγορά, αναλαμβάνοντας να διαχειριστούν τα δάνεια που προγραμματίζουν να τιτλοποιήσουν οι τράπεζες έως τα τέλη του 2020, το ύψος των οποίων θα φτάσει τα 24 δισ. ευρώ.

Από τα δάνεια που διαχειρίζονται οι servicers το 53% είναι οφειλές ιδιωτών, δηλαδή καταναλωτικά και στεγαστικά.

Η πρόσφατη πώληση του χαρτοφυλακίου Icon από την Εθνική Τράπεζα ή του χαρτοφυλακίου Aeolous από την PQH και η επικείμενη ολοκλήρωση της συναλλαγής Neptune από την Alpha Bank θα ενισχύσουν περαιτέρω τον ρόλο των εταιρειών διαχείρισης και το β΄ τρίμηνο του 2020, ανεβάζοντας τα δάνεια υπό διαχείριση κοντά στα 35 δισ. ευρώ.

Μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής Cairo, στο οποίο περιλαμβανόταν και σημαντικός αριθμός στεγαστικών δανείων, οι εταιρείες διαχείρισης αύξησαν σημαντικά τη δραστηριότητά τους στον συγκεκριμένο τομέα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, η ονομαστική αξία των στεγαστικών δανείων υπό τη διαχείριση των ανεξάρτητων servicers αυξήθηκε κατά 2,1 δισ. ευρώ και διαμορφώθηκε το α΄ τρίμηνο του έτους σε 4,4 δισ. ευρώ.

Συνολικά, οι servicers διαχειρίζονται οφειλές νοικοκυριών ύψους 16,3 δισ. ευρώ, από τα οποία η πλειοψηφία, δηλαδή περί τα 11,8 δισ. ευρώ, είναι οφειλές από καταναλωτικά δάνεια και κάρτες.

Το σύνολο των επιχειρηματικών που έχουν μεταβιβαστεί σε funds και ανατέθηκαν στη συνέχεια υπό τη διαχείριση των ανεξάρτητων servicers, ανήλθε το α΄ τρίμηνο του έτους στα 8,8 δισ. ευρώ από 6,4 δισ. ευρώ στο τέλος του προηγούμενου τριμήνου.

Από το σύνολο των 8,8 δισ. ευρώ, δάνεια ύψους 5,9 δισ. ευρώ είναι οφειλές μικρομεσαίων επιχειρήσεων και τα υπόλοιπα είναι οφειλές μεγαλύτερων επιχειρήσεων, ενώ στα 79 εκατ. ευρώ διαμορφώθηκε η ονομαστική αξία των δανείων ασφαλιστικών και άλλων χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων, που έχουν ανατεθεί στις εταιρείες διαχείρισης.

Τέλος, η ονομαστική αξία των υπό διαχείριση από τους servicers οφειλών από ελεύθερους επαγγελματίες, αγρότες και ατομικές επιχειρήσεις αυξήθηκε κατά 2,4 δισ. ευρώ έναντι του προηγούμενου τριμήνου και διαμορφώθηκε σε 5,6 δισ. ευρώ στο τέλος του α΄ τριμήνου του 2020.

Το χαρτοφυλάκιο δανείων των εταιρειών διαχείρισης απαιτήσεων

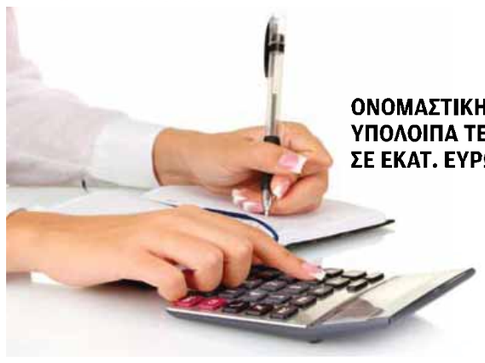

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ, ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ, ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ

	Γ΄τρίμηνο 2019	Δ΄τρίμηνο 2019	Α΄τρίμηνο 2020
Ιδιωτικός τομέας	20.105	23.537	30.817
Επιχειρήσεις	5.408	6.400	8.851
Μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις (ΜΧΕ)	5.361	6.353	8.773
εκ των οποίων μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ)	3.719	4.528	5.915
Ασφαλιστικές επιχειρήσεις και λοιπά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα	47	48	79
Ελεύθεροι επαγγελματίες, αγρότες και ατομικές επιχειρήσεις	2.256	3.273	5.647
Ιδιώτες και ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα	12.441	13.863	16.319
εκ των οποίων καταναλωτικά δάνεια	10.105	11.539	11.833
εκ των οποίων στεγαστικά δάνεια	2.329	2.317	4.436

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Περισσότερο ευάλωτες στην πανδημία οι ΜμΕ

Η παύση της οικονομικής δραστηριότητας, τους προηγούμενους μήνες, είχε αρνητική επίδραση στην απασχόληση και στην παραγωγική διαδικασία ενός ευρύτατου φάσματος επιχειρήσεων, τονίζει η Alpha Bank στο εβδομαδιαίο δελτίο της για την οικονομία.

Ιδιαίτερα ευάλωτες στην κρίση είναι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ), λόγω του μεγέθους τους, αλλά και της αδυναμίας ταχείας προσαρμογής στις συνθήκες λειτουργίας που διαμόρφωσε το σοκ της πανδημίας στην οικονομία. Οι ΜμΕ απορροφούν αναλογικά το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων σε πληττόμενους κλάδους της ελληνικής οικονομίας. Όπως αναφέρει η τράπεζα, το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 85% και είναι από τα υψηλότερα στην Ευρώπη. Ως εκ τούτου, προκύπτει η αδήριτη ανάγκη επαναπροσδιορισμού της επιχειρηματικής στρατηγικής τους στις νέες συνθήκες.

Οι μεγαλύτερες προκλήσεις για τις ΜμΕ μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων λόγω της πανδημίας και την επανεκκίνηση της οικονομίας είναι, σύμφωνα με την τράπεζα, τα ζητήματα της ρευστότητας, της εφοδιαστικής αλυσίδας και της διατήρησης των θέσεων εργασίας.

Οι ΜμΕ αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες από τη διάσπαση της εφοδιαστικής αλυσίδας εξαιτίας του περιορισμένου αριθμού προμηθευτών τους, σε σύγκριση με τις μεγάλες επιχειρήσεις. Τους επόμενους μήνες, μπορεί να είναι δύσκολο για πολλές να «ξαναχτίσουν» τη σύνδεση με τις προηγούμενες αλυσίδες εφοδιασμού, καθώς το κόστος σύναψης νέων συμφωνιών ίσως να είναι υψηλότερο.

Οι ΜμΕ απορροφούν αναλογικά το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων σε πληττόμενους κλάδους της ελληνικής οικονομίας.

Χρειάζονται επειγόντως στήριξη από τις τράπεζες και το κράτος για να επιβιώσουν, σημειώνουν αναλυτές της Alpha Bank.

Επιπλέον, η απώλεια εισοδήματος ενός ποσοστού των απασχολουμένων, οι αυστηροί κανόνες «κοινωνικής αποστασιοποίησης» και η υψηλή αβεβαιότητα είχαν αρνητική επίδραση στην καταναλωτική δαπάνη και κατ' επέκταση στη ζήτηση αγαθών και υπηρεσιών, ιδιαίτερα για τις μικρομεσαίες που είναι πιο ευάλωτες.

Επίσης, οι ΜμΕ παρουσιάζουν συχνά χαμηλότερη ανθεκτικότητα και ευελιξία στην αντιμετώπιση της απότομης αύξησης του κόστους που συνεπάγονται τέτοιου είδους αναταράξεις. Για παράδειγμα, το κόστος των απαιτούμενων διαδικαστικών αλλαγών, όπως η μετάβαση στην τηλεργασία, μπορεί να είναι σχετικά υψηλότερο για τις ΜμΕ συγκριτικά με τις μεγάλες εταιρείες, λόγω μικρών οικονομιών κλίμακος.

Έλλειψη ρευστότητας

Τέλος, η απότομη και έντονη πτώση της ζήτησης αγαθών και υπηρεσιών και επομένως των εσόδων για τις ΜμΕ επηρέασε δυσμενώς τη λειτουργία τους, προκαλώντας σοβαρή έλλειψη ρευστότητας. Το πρόβλημα της ρευστότητας επιδεινώνεται περαιτέρω από τη μεγαλύτερη δυσκολία κάλυψης των πιστωτικών κριτηρίων, σε σχέση με τις μεγάλες επιχειρήσεις, αλλά και από τις περιορισμένες, συγκριτικά, εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης (π.χ. άντληση κεφαλαίων από τις χρηματαγορές).

Συνεκτιμώντας τις ανωτέρω παραμέτρους και δεδομένου ότι ο χρονικός ορίζοντας επιβίωσης των ΜμΕ μετά το αρχικό σοκ είναι μικρότερος σε σύγκριση με τις μεγάλες επιχειρήσεις, η παροχή χρηματοδοτικής στήριξης από το τραπεζικό σύστημα, καθώς και φορολογικών κινήτρων και άλλων μέτρων από το κράτος οφείλουν να λάβουν τη μορφή του «επείγοντος», προκειμένου οι ΜμΕ να διατηρηθούν σε λειτουργία.

Σημειώνεται πως η μικρομεσαία επιχειρηματικότητα συνιστά ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας. Ενδεικτικό της βαρύτητας των ΜμΕ στην ελληνική οικονομία είναι το υψηλό ποσοστό τους, καθώς, όπως αναφέρει σχετική έκθεση του ΟΟΣΑ, αποτελούν το 99,9% των ελληνικών επιχειρήσεων. Η πλειονότητα αυτών, μάλιστα, είναι «πολύ μικρές» επιχειρήσεις (micro-enterprises) που απασχολούν λιγότερα από 10 άτομα προσωπικό.

«Βροχή» αιτήσεων για ρευστότητα 26 δισ. ευρώ

Αιτήματα για ρευστότητα άνω των 26 δισ. ευρώ έχουν υποδεχθεί μέχρι σήμερα οι τράπεζες από επιχειρήσεις που θέλουν να δανειοδοτηθούν για κεφάλαιο κίνησης είτε μέσω του ΤΕΠΙΧ ΙΙ είτε μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας, δημιουργώντας προβληματισμό και ερωτήματα για το πραγματικό μέγεθος των αναγκών της οικονομίας που προκαλεί η πανδημική κρίση.

Στην περίπτωση του ΤΕΠΙΧ ΙΙ, το πρόγραμμα έκλεισε την περασμένη Δευτέρα και, σύμφωνα με τα οριστικά στοιχεία στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) του υπουργείου Ανάπτυξης, υποβλήθηκαν 98.622 αιτήσεις συνολικού αιτούμενου ποσού 10,2 δισ. ευρώ, ξεπερνώντας κατά πολύ τον προϋπολογισμό της δράσης. Σύμφωνα με στοιχεία από τις τράπεζες, που διαγκωνίστηκαν στην κατανομή των ποσών, στην περίπτωση του ΤΕΠΙΧ ΙΙ, η Τράπεζα Πειραιώς ήταν η τράπεζα επιλογής για 36.811 αιτήσεις συνολικού ύψους 3,4 δισ. ευρώ, δηλαδή για το 38%, και από αυτές 18.016 αιτήσεις συνολικού ύψους 1,9 δισ. ευρώ συνοδεύτηκαν από πλήρη φάκελο. Συνολικά στο τραπεζικό σύστημα εγκρίθηκαν 10.150 αιτήσεις ύψους 1,3 δισ. ευρώ για το ΤΕΠΙΧ ΙΙ και η Τράπεζα Πειραιώς θα διαχειριστεί το 32% των αιτήσεων αυτών και συγκεκριμένα 3.200 αιτήσεις ύψους 385 εκατ. ευρώ. Ψηλά στην κατάταξη είναι και η Alpha Bank, μέσω της οποίας εγκρίθηκαν δάνεια 387 εκατ. ευρώ περίπου, ενώ ακολουθεί η Eurobank με 2.322 εγκεκριμένες αιτήσεις για δάνεια προς επιχειρήσεις συνολικού ύψους 360 εκατ. ευρώ.

Οσον αφορά το Ταμείο Εγγυοδοσίας, που ενεργοποιήθηκε στις 3 Ιουνίου, οι αιτήσεις φθάνουν ήδη τα 16 δισ. ευρώ, όταν ο προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε αυτή τη φάση στα 3,6 δισ. ευρώ. Να σημειωθεί ότι το υπουργείο Ανάπτυξης έχει δεσμευτεί για τον διπλασιασμό του ποσού αυτού, το οποίο θα φθάσει τα 7,2 δισ. ευρώ.

Η τράπεζα που δέχθηκε τις περισσότερες αιτήσεις για δάνεια μέσω του ΤΕΠΙΧ ΙΙ ήταν η Πειραιώς.

Από επιχειρήσεις που θέλουν να δανειοδοτηθούν είτε μέσω του ΤΕΠΙΧ ΙΙ είτε μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας.

Από το αρχικό ποσό των 3,6 δισ. ευρώ, η Τράπεζα Πειραιώς ανέλαβε να χορηγήσει πάνω από 1 δισ. ευρώ, η Εθνική Τράπεζα 810 εκατ. ευρώ, η Alpha Bank 796 εκατ. ευρώ και η Eurobank 769 εκατ. ευρώ. Μέχρι χθες η Τράπεζα Πειραιώς υποδέχθηκε, ως τράπεζα επιλογής, 21.608 αιτήσεις συνολικού ύψους 5 δισ. ευρώ.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Επενδυτικό ενδιαφέρον για εισηγμένες εταιρείες από το εξωτερικό

Εκπρόσωποι 77 funds και 116 διαχειριστές χαρτοφυλακίων συμμετείχαν στο 9ο Greek Investment New York Forum που διοργάνωσε το Χρηματιστήριο Αθηνών και το Ελληνοαμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο, από τις 15 έως και τις 18 Ιουνίου.

Ο διευθύνων σύμβουλος του Χρηματιστηρίου Αθηνών Σωκράτης Λαζαρίδης υπογράμμισε ότι «το ενδιαφέρον των ξένων επενδυτών για την εγχώρια αγορά αποτυπώνεται τόσο στη σταθερά αυξημένη συμμετοχή τους στην κεφαλαιοποίηση του ελληνικού Χρηματιστηρίου, η οποία σήμερα διαμορφώνεται σε 65%, όσο και στην αξία συναλλαγών που, με σημαντική τη συμμετοχή των επενδυτών από τις ΗΠΑ, δεν έχει βρεθεί σε χαμηλότερα επίπεδα του 50% του συνόλου αγοράς μηνιαίως από το 2013». Η πανδημία COVID-19 ανέκοψε τη δυναμική πορεία της αγοράς των αρχών του έτους, όμως ήδη ο Γενικός Δείκτης έχει ανακάμψει από το τέλος Μαρτίου, αυξημένος κατά 33%, σε ποσοστό μεγαλύτερο από την άνοδο του δείκτη MSCI των ανεπτυγμένων ευρωπαϊκών αγορών την αντίστοιχη περίοδο.

Ο πρόεδρος του Ελληνοαμερικανικού Εμπορικού Επιμελητηρίου Νικόλαος Μπακατσέλος υποστήριξε ότι η αποτελεσματική διαχείριση της COVID-19 έχει ενισχύσει την εμπιστοσύνη των ξένων επενδυτών στην Ελλάδα και αναφερόμενος στο ευρωπαϊκό πακέτο στήριξης δήλωσε ότι «αποτελεί ευκαιρία για την Ελλάδα να ισχυροποιήσει την οικονομία της, η οποία φαίνεται να αντιδρά και να ανακάμπτει γρήγορα μετά την πανδημία».

Ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας κατά τη διάρκεια της ομιλίας του τόνισε, μεταξύ άλλων, πως η Ελλάδα αντιμετώπισε επί πολλά χρόνια ένα σημαντικό επενδυτικό κενό, το οποίο πρέπει να κλείσει. Η κυβέρνηση έχει έναν διττό στόχο: να κλείσει το αρνητικό κενό παραγωγής, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τα δημόσια οικονομικά, και να βελτιώσει την παραγωγική ικανότητα της οικονομίας.

Ο προϊστάμενος του οικονομικού γραφείου του πρωθυπουργού Αλέξης Πατέλης υπογράμμισε ότι η χώρα μας εξακολουθεί ακόμη και εν μέσω πανδημίας να προσελκύει το ενδιαφέρον των επενδυτών. «Θα προσπαθήσουμε», τόνισε, «βασιζόμενοι στην καλή εικόνα που εξέπεμψε η Ελλάδα από τη διαχείριση του κορωνοϊού, να δημιουργήσουμε νέες θέσεις εργασίας, αλλά και συνολικά εκείνες τις συνθήκες που θα επιτρέψουν να φέρουμε πίσω κάποιους από τις 800.000 συμπολίτες μας που έφυγαν από την Ελλάδα στη διάρκεια της κρίσης». Συνοψίζοντας ο Γεώργιος Χαντζηνικολάου, πρόεδρος του Χρηματιστηρίου Αθηνών, της Τράπεζας Πειραιώς και της Ενωσης Ελληνικών Τραπεζών, αναφέρθηκε με έμφαση στις πολλές και καλές επενδυτικές ευκαιρίες που υπάρχουν σήμερα στην Ελλάδα. Στοιχείο που αποτυπώνεται και στον αυξημένο αριθμό επενδυτών, οι οποίοι, με την παρουσία τους στο US Investment Forum, δείχνουν εμπράκτως το ενδιαφέρον τους για τις εγχώριες εισηγμένες επιχειρήσεις. Υπογραμμίζοντας τη σπουδαιότητα της αμερικανικής αγοράς κεφαλαίων, τόνισε πόσο σημαντικό είναι για τις ίδιες τις εταιρείες να αδράξουν την ευκαιρία και να αξιοποιήσουν με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο το ενδιαφέρον αυτό.

Η επιτυχημένη διαχείριση του κορωνοϊού ενίσχυσε την εμπιστοσύνη των ξένων στην Ελλάδα.

«Προσγείωση» τιμών εισιτηρίων για να απογειωθούν τα αεροπλάνα

Μπαράζ προσφορών για να επανεκκινήσει η ταξιδιωτική βιομηχανία

Σε πόλεμο προσφορών έχουν αποδυθεί οι αεροπορικές εταιρείες για να προσελκύσουν επιβάτες που θέλουν να ταξιδέψουν μετά την πολύμηνη καραντίνα. Βέβαια, οι πολύ χαμηλές τιμές και οι συναφείς ευκαιρίες θα πάψουν να ισχύουν όταν επανέλθει σε κανονικά επίπεδα η ζήτηση.

Το πόσο δελεαστικά είναι τα πακέτα προσφορών φαίνεται από το εισιτήριο, λόγου χάριν, που δίνει η ιρλανδική Ryanair Holdings για την πτήση Λονδίνο - Σεβίλλη από το αεροδρόμιο Στάνστεντ. Στα μέσα Ιουλίου κοστίζει 28 ευρώ και για την Τεργέστη, πάλι από το ίδιο αεροδρόμιο 62 ευρώ, ενώ πέρυσι το μετ' επιστροφής εισιτήριο κόστιζε κατά μέσον όρο σε ευρωπαϊκούς προορισμούς γύρω στα 74 ευρώ. «Ο καθένας μας μπορεί να εξασφαλίσει καλές προσφορές, διότι οι αεροπορικές εταιρείες αυτό το καλοκαίρι θέλουν να γεμίσουν τα αεροπλάνα τους», λέει ο Μαρκ Μάντουκα, αναλυτής της Citigroup. Τον Ιούνιο και τον Ιούλιο οι τιμές εισιτηρίων είναι μειωμένες σχεδόν 14% σε σύγκριση με τους ίδιους μήνες της περυσινής χρονιάς, ενώ για τον Αύγουστο είναι 10%, όπως αναφέρει η εταιρεία δεδομένων αεροπορικών ταξιδίων Skytra.

REUTERS

Η Διεθνής Ενωση Αερομεταφορών (ΙΑΤΑ) προβλέπει συνολικά για τον κλάδο ζημίες 200 δισ. δολ. φέτος και του χρόνου, έναντι 32 δισ. την περίοδο 2008-2009.

Πόλεμος τιμών

Ο επικεφαλής και ιδρυτής της Ryanair, Μάικλ Ο' Λίρι, προαναγγέλλει ότι επίκειται ένας πόλεμος τιμών, διότι οι αερομεταφορείς θέλουν να ανακτήσουν το χαμένο έδαφος λόγω της υποχρεωτικής καθήλωσης αεροσκαφών, όταν ξέσπασε η πανδημία. Το ενδιαφέρον έγκειται στο ότι αν και διαφημίζει τις εκπτώσεις της η εν λόγω εταιρεία, ουσιαστικά τα ναύλα της είναι σχεδόν 20% ακριβότερα από τα αντίστοιχα πέρυσι τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, ενώ στον υπόλοιπο κλάδο γίνονται μειώσεις. Οπως αναφέρει το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, η ιρλανδική εταιρεία δεν μπορεί να ανταγωνιστεί αερομεταφορείς οι οποίοι θα προσφέρουν το πλήρες φάσμα των πτήσεών τους και θα έχουν την επιδότηση από κρατικά κονδύλια, όπως η γερμανική Lufthansa και η γαλλο-ολλανδική Air France - KLM.

Οι ανταγωνίστριες αεροπορικές εταιρείες χαμηλών εισιτηρίων, όπως οι EasyJet και Wizz Air Holdings, που μόλις αυτήν την εβδομάδα επανεκκίνησαν τα δρομολόγιά τους, δεν δείχνουν διατεθειμένες να μπουν σε έναν πόλεμο τιμών, όταν γενικά οι Ευρωπαίοι καταναλωτές έχουν προβλήματα άλλα πέραν των εισιτηρίων.

Ο Τζόαν Λάντγκριν, διευθύνων σύμβουλος της βρετανικής EasyJet, ανέφερε πως θα επικεντρωθεί στις επικερδείς πτήσεις, ενώ αναμένει τους ναύλους να αυξηθούν όταν η προσφορά συμβαδίσει με τη ζήτηση. Η εν λόγω εταιρεία θα εξυπηρετεί το 60% του δικτύου της τον Ιούλιο και το 75% τον Αύγουστο.

Η Διεθνής Ενωση Αερομεταφορών (ΙΑΤΑ) προβλέπει συνολικά για τον κλάδο ζημίες 200 δισ. δολ. φέτος και του χρόνου, έναντι 32 δισ. την περίοδο 2008-2009. Το παράδοξο στη συγκυρία αυτή είναι πως οι εταιρείες ξεκινούν ουσιαστικά από το μηδέν, διότι έχασαν σημαντικούς μήνες πωλήσεων.

Στη Νοτιοανατολική Ασία και στις ΗΠΑ, όπου τα ταξίδια δεν διακόπηκαν πλήρως όπως στην Ε.Ε., οι εταιρείες κάνουν προσφορές. Η AirAsia με 93 δολάρια καλύπτει απεριόριστες πτήσεις μεταξύ 16 πόλεων της Μαλαισίας έως του χρόνου τον Μάρτιο, ενώ η Korean Air Lines παρέχει έκπτωση 15% σε διεθνείς πτήσεις επί διετία, εάν κλείνονταν έως τις 31 Μαΐου. Η Skytra προβλέπει, πάντως, στις αγορές αυτές μετά τις εκπτώσεις τον μήνα Ιούλιο και Αύγουστο, άνοδο τιμών. Τέλος, κατά τον Μαρκ Μάντουκα, πιο ρωμαλέοι θα εξέλθουν από την κρίση όσοι αερομεταφορείς επικεντρωθούν στα όσα τους δείχνουν τα δεδομένα των επιβατών, έχοντας την ευελιξία να ανταποκριθούν στις επιλογές τους και διατηρώντας τα κόστη πολύ χαμηλά.

Σε απολύσεις 35.000 εργαζομένων προχωρεί η HSBC

Μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων για τη συγκράτηση του κορωνοϊού και τη σταδιακή επιστροφή στην κανονικότητα, ο χρηματοπιστωτικός όμιλος HSBC, ο μεγαλύτερος στο Ηνωμένο Βασίλειο, επαναφέρει το θέμα των μαζικών περικοπών στις θέσεις εργασίας – και γίνεται ο τελευταίος στον κλάδο, που προχωρεί σε δραστικά μέτρα μείωσης δαπανών μετά την Deutsche Bank στη Γερμανία, την Credit Suisse στην Ελβετία και την UniCredit στην Ιταλία. Σύμφωνα με αναφορά, η οποία περιήλθε σε γνώση του ειδησεογραφικού δικτύου BBC και επιβεβαιώθηκε από τη βρετανική τράπεζα, ο διευθύνων σύμβουλός της Νόελ Κουίν ενημέρωσε ότι ετοιμάζεται να μειώσει το προσωπικό έως και κατά 35.000 επί συνόλου 235.000 εργαζομένων παγκοσμίως. Το εν λόγω σχέδιο είχε αρχικά ανακοινωθεί τον μήνα Φεβρουάριο, αλλά ανεβλήθη εξαιτίας του κορωνοϊού και της ανάγκης να στηριχθούν οι εργαζόμενοι στην αντίξοη αυτή κατάσταση, όπως είχε ανακοινώσει η HSBC.

Η HSBC επανεξετάζει τις λιγότερο κερδοφόρες δραστηριότητές της.

Σύμφωνα με το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, η μείωση των εξόδων αποτελεί βασικό ζητούμενο των ευρωπαϊκών τραπεζών, οι οποίες ήδη αντιμετώπιζαν πτώση εσόδων λόγω των χαμηλότατων ή αρνητικών επιτοκίων και των απρόβλεπτων αλλαγών στην αγορά τους.

Ειδικότερα, η HSBC ανακοίνωσε ότι θα προσπαθήσει να μετακινήσει εσωτερικά εργαζομένους των οποίων οι θέσεις θα καταργηθούν, αλλά δεν απέκλεισε και τις απολύσεις. Ο όμιλος προσδοκά με τις περικοπές να εξοικονομήσει έως το 2022 περί τα 4,5 δισεκατομμύρια δολάρια. Ενδεχομένως, να προκύψει πλεονασματικό προσωπικό με τη συγχώνευση υποστηρικτικών θέσεων στον κλάδο της εξυπηρέτησης πελατών λιανικής και στον βραχίονα επενδυτικής τραπεζικής, ενώ θα γίνει από την HSBC και επανεξέταση των λιγότερο κερδοφόρων δραστηριοτήτων της. Οπως υπενθυμίζει το BBC, την περίοδο της ακμής της απασχολούσε περισσότερα από 300.000 άτομα, αλλά, αφ' ης στιγμής ξέσπασε η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση το 2008, πούλησε δραστηριότητές της και αποχώρησε από αγορές όπως εκείνη της Βραζιλίας το 2016.

Τέλος, αναφορικά με άλλα ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά, τα οποία επανέφεραν τις περικοπές μετά την άρση της καραντίνας, η Deutsche Bank ήταν η πρώτη. Τον Μάιο ανακοίνωσε τη δέσμευσή της τα επόμενα δυόμισι χρόνια να μειώσει κατά 12.000 άτομα το προσωπικό της, ενώ η Credit Suisse δήλωσε πως μετά την πανδημία θα χρειάζεται λιγότερους εργαζομένους. Η UniCredit προχώρησε με περικοπές και μεσούσης της κρίσης. Τον Απρίλιο ήρθε σε συμφωνία με τα συνδικάτα για 5.200 περικοπές έως το 2023, ήτοι λιγότερες από τις αρχικές, ενώ θα προσλάβει και 2.600 νεαρούς εργαζομένους.

CMMI
CYPRUS MARINE AND MARITIME INSTITUTE

Harris Kyriakides LLC is proud to represent the Cyprus Marine and Maritime Institute. On behalf of our client, we are seeking to recruit qualified applicants for different levels (Junior to Senior) in the position of Researcher/ Scientist/ Engineer, to join or lead multidisciplinary groups, situated in Cyprus. The employment period is a fixed-term one to two-year contract with possibility of renewal.

Cyprus Marine and Maritime Institute:
The Cyprus Marine and Maritime Institute (CMMI), is an innovative, non-profit, research, innovation and technology development centre established in Cyprus, supported by EU funds, as well as the Government of Cyprus and established industry stakeholders. The CMMI pulls together expertise from local universities and industry, and international partners. The goals of the CMMI are to develop knowledge and utilise new approaches and technologies to solve challenges facing the marine environment and the wider maritime and offshore sectors. The focus areas include, but are not limited to, big data and cybersecurity, robotics and autonomous systems, materials, structures, and testing, environmental modeling and mapping, energy and subsea resources, vessel design and performance, marine bio-resources, ports, logistics, tourism, safety, risk, and regulation, and cultural heritage.

Candidate profile:
We seek to recruit a cohort of visionary Researchers/ Scientists/ Engineers with the desire and ability to undertake a range of multidisciplinary projects that will support research and innovation work at the CMMI. At this early developmental stage of the CMMI, there is great incentive to strive towards forging the direction of the Institute and to capitalise on collaborations with local and international CMMI partners. The CMMI seeks to establish the local knowledge and capability baselines on the regional environment and maritime operations and develop pathways for future research and innovation. Researchers/ Scientists/ Engineers with significant academic, industrial, or field experience who will contribute to the goals of the CMMI are encouraged to apply.

Job description and qualifications:
Successful candidates, depending on their rank, will lead or contribute to project proposals and their execution, including development and delivery of scientific methods and software, products and services, reports, conference/journal publications, and dissemination activities.

Candidates, in accordance on their rank, position, and the duration of the contract, are expected to demonstrate:
- Academic, field, or industrial excellence in one of the areas of specialization.
- Record of lasting impact publications, dissemination activities, funding acquisition for research and innovation (especially for higher ranking Researchers).

Areas of specialization:
- Marine and Offshore Science, Technology, and Engineering
- Marine Robotics and Automation Systems
- Maritime Digitalization and Vessel Performance Optimization
- Marine Observation and Seabed Mapping
- Marine and Coastal Ecosystems
- Data Science / Artificial Intelligence

Personal Characteristics:
- Strong strategic planning and leadership skills (for higher ranking Researchers).
- Strong analytical and integrative thinking
- Strong organisational and teamwork skills
- Strong written, oral, graphical, and digital presentation skills
- Ability to network with governmental, industrial, and other external organisations
- Ability to work under pressure, delegate and plan personal workload effectively
- Ability to solve problems creatively.

Benefits: An attractive remuneration package will be offered.

How to apply:
Interested candidates may provide the following by email to recruitment@harriskyriakides.law with reference Researcher2020 no later than the **31st of July 2020**.

1. Cover letter that specifies the reasons for pursuing a research career at CMMI, the full title of the position, including the specific level thereof (Senior, Senior Associate, Associate, Assistant, Junior) that you are applying for (e.g. "Senior Researcher/ Scientist/ Engineer"), the employment availability date, and part-time or full-time availability.
2. Description of academic, research, industrial, or field experience (2 pages maximum)
3. A statement that describes plans for research and innovation (3 pages maximum, only for higher ranking Researchers/ Scientists/ Engineers)
4. A detailed curriculum vitae
5. Copies of degree certificates
6. Contact details of at least two referees that can provide reference letters.

Only applications that fulfil the above criteria will be considered.

All applications will be treated in strict confidence.

For further information please contact us at +35724201600 or by email at recruitment@harriskyriakides.law.

CMMI was established by the MaRITeC-X project as a "Center of Excellence in Maritime and Maritime Research, Innovation and Technology" and has received funding from the European Union's Horizon 2020 Research and Innovation Programme under Grant Agreement No. 857586 as well as equivalent funding from the Government of Cyprus through the Directorate General for European Programmes, Coordination and Development".

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, διενεργεί Διαγωνισμό για την Ανάθεση με Δημόσια Σύμβαση της δημιουργίας 4 Κατοικιών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης στις Επαρχίες Λεμεσού, Λάρνακας ή Αμμοχώστου, οι οποίες θα φιλοξενούν άτομα με αναπηρίες.
Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εξασφαλίσουν τα Έγγραφα Διαγωνισμού σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα του ΤΚΕΑΑ www.mlsi.gov.cy/dsid.

Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο · Κυπριακή Δημοκρατία · Ευρωπαϊκή Ένωση

Εμπόδια στις εξαγορές εταιρειών της Ε.Ε. θέτει η Κομισιόν

Για να περιορίσει επεκτατικές κινήσεις από τρίτες χώρες, κυρίως από την Κίνα

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Τη Λευκή Βίβλο της για την αντιμετώπιση των στρεβλώσεων που προκαλούν οι επιδοτήσεις τρίτων χωρών στην ενιαία αγορά παρουσίασε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το έγγραφο τίθεται σε δημόσια διαβούλευση, που θα διαρκέσει έως τις 23 Σεπτεμβρίου 2020, με σκοπό να συμβάλει στην κατάρτιση των νομοθετικών προτάσεων που θα καταθέσει τελικά η Κομισιόν στο ζωτικό αυτό πεδίο. Η Λευκή Βίβλος είναι μέρος της «Νέας Βιομηχανικής Στρατηγικής για την Ευρώπη», την οποία προκήρυξε η Επιτροπή στις 10 Μαρτίου – και προϊόν της αυξημένης εγρήγορσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τη θωράκιση των στρατηγικών επιχειρήσεων της Ε.Ε. από αθέμιτο ανταγωνισμό και απόπειρες εξαγορών από τρίτες χώρες. Οπως σημειώνεται στο σχετικό ανακοινωθέν της Επιτροπής, «οι επιδοτήσεις που χορηγούνται από κυβερνήσεις τρίτων χωρών σε εταιρείες στην Ε.Ε. φαίνεται ότι έχουν αυξανόμενο αρνητικό αντίκτυπο στον ανταγωνισμό στην ενιαία αγορά, αλλά δεν εμπίπτουν στον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων της Ε.Ε. Παρατηρείται αυξανόμενος αριθμός περιπτώσεων στις οποίες ξένες επιδοτήσεις φαίνεται να έχουν διευκολύνει την εξαγορά εταιρειών της Ε.Ε. ή να έχουν στρεβλώσει τις επενδυτικές αποφάσεις, τις δραστηριότητες στην αγορά ή τις πολιτικές τιμολόγησης των δικαιούχων τους ή να έχουν στρεβλώσει την υποβολή προσφορών στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων, εις βάρος μη επιδοτούμενων εταιρειών».

Η Κομισιόν εντοπίζει «κανονιστικό κενό» στη ρύθμιση περιπτώσεων όπου οι ξένες επιδοτήσεις γίνονται όχημα διευκόλυνσης εξαγορών ευρωπαϊκών εταιρειών ή άμεσης στήριξης θυγατρικών ξένων εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην Ε.Ε. Οι υφιστάμενοι κανόνες εμπορικής άμυνας, σημειώνεται, αφορούν μόνο τις εξαγωγές εμπορευμάτων από τρίτες χώρες.

Η Λευκή Βίβλος προτείνει λύσεις και νέα εργαλεία για την κάλυψη αυτού του κενού. Σχετικά με την παροχή επιδοτήσεων από τρίτες χώρες σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ενιαία αγορά, προτείνεται η Επιτροπή και οι αρμόδιες εθνικές αρχές να εξετάζουν ανά περίπτωση την ισορροπία θετικών (δημιουργία θέσεων εργασίας, συμβολή στην πράσινη μετάβαση κ.ά.) και αρνητικών επιπτώσεων που προκύπτουν. Σε περίπτωση που υπερισχύουν οι αρνητικές επιπτώσεις, η εθνική εποπτική αρχή θα μπορεί να επιβάλει επανορθωτικά μέτρα, μεταξύ των οποίων και επιστροφή της επιδότησης στην κυβέρνηση που τη χορήγησε.

Ομιλοι εκτός Ε.Ε. μέσω κρατικών ενισχύσεων προχωρούν σε εξαγορές, στρεβλώνοντας τον ανταγωνισμό.

Σχετικά με τη διασύνδεση επιδοτήσεων και εξαγορών, προτείνεται η Κομισιόν να ελέγχει αν η χρηματοδοτική στήριξη που λαμβάνει μια εταιρεία από κυβέρνηση τρίτης χώρας τής παρέχει αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι άλλων πιθανών μνηστήρων τής υπό εξαγορά επιχείρησης. «Συναλλαγές δεν θα μπορούν να περαιώνονται ενόσω εκκρεμεί ο έλεγχος της Επιτροπής», σημειώνεται, ενώ αν δεν ικανοποιηθούν οι όροι που θα θέσει η Κομισιόν στην υπό διερεύνηση εταιρεία, η εξαγορά θα μπλοκάρεται.

Ενα τρίτο μέτωπο όπου η υπομονή της Ε.Ε., ειδικά απέναντι σε χώρες όπως η Κίνα, έχει φθάσει στα όριά της, είναι οι δημόσιες συμβάσεις. Οι επιδοτήσεις από κυβερνήσεις τρίτων χωρών στην περίπτωση αυτή δίνουν τη δυνατότητα στις εταιρείες που καταθέτουν προσφορές να κινηθούν «σε τιμές χαμηλότερες από τις τιμές της αγοράς ή ακόμη και κάτω του κόστους». Η Λευκή Βίβλος προτείνει έναν μηχανισμό βάσει του οποίου «η αρμόδια αναθέτουσα αρχή και η αρμόδια εποπτική αρχή θα αξιολογούν εάν υφίσταται ξένη επιδότηση και κατά πόσον έχει επηρεάσει αθέμιτα τη διαδικασία», με πιθανή κατάληξη τον αποκλεισμό της εταιρείας από αυτή.

Τέλος, η Λευκή Βίβλος καταπιάνεται με το ζήτημα της ενίσχυσης με κοινοτικούς πόρους εταιρειών που λαμβάνουν ξένες επιδοτήσεις, προβλέποντας έναν αντίστοιχο μηχανισμό ελέγχου με αυτόν που προτείνεται για τις δημόσιες συμβάσεις. Επιπλέον, τονίζεται ότι είναι σημαντικό οι διεθνείς χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί που υλοποιούν έργα τα οποία στηρίζονται από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε., όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, να εφαρμόζουν την ίδια προσέγγιση.

Η εκτελεστική αντιπρόεδρος Μαργκρέτε Βεστάγκερ, αρμόδια για την Πολιτική Ανταγωνισμού, δήλωσε σχετικά ότι η Λευκή Βίβλος «εγκαινιάζει μια σημαντική συζήτηση σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης των επιπτώσεων που προκαλούν οι ξένες επιδοτήσεις. Η ενιαία αγορά έχει κομβική σημασία για την ευημερία της Ευρώπης και λειτουργεί αποτελεσματικά μόνο αν υπάρχουν ίσοι όροι ανταγωνισμού». Η κ. Βεστάγκερ ανέφερε επίσης ότι οι υφιστάμενοι κανόνες για την επιτήρηση (screening) των ξένων άμεσων επενδύσεων στην Ε.Ε. εστιάζουν αποκλειστικά σε θέματα ασφάλειας και δημόσιας τάξης – όχι αθέμιτου ανταγωνισμού.

Η κ. Βεστάγκερ δήλωσε ακόμα ότι ο έλεγχος ξένων επιδοτήσεων μπορεί να επεκταθεί και σε εταιρείες τρίτων χωρών που έχουν κάνει εξαγορές στο παρελθόν και εξακολουθούν να λαμβάνουν επιδοτήσεις, ειδικά αν «πρόκειται για εξαιρετικά επιζήμιες επιδοτήσεις, όπως αυτές που χρησιμοποιούνται για την κάλυψη του κόστους λειτουργίας» μιας επιχείρησης.

Το διεθνές εμπόριο αποτελεί το 35% του ΑΕΠ της Ε.Ε. και συνδέεται με 35 εκατομμύρια θέσεις εργασίας. Η Ε.Ε. συλλογικά είναι επίσης ο κορυφαίος προορισμός παγκοσμίως για ξένες άμεσες επενδύσεις (7,2 τρισ. ευρώ στα τέλη του 2018), από τις οποίες έχουν προκύψει 16 εκατομμύρια θέσεις εργασίας.

Η εκτελεστική αντιπρόεδρος της Κομισιόν Μαργκρέτε Βεστάγκερ, αρμόδια για την Πολιτική Ανταγωνισμού, παρουσιάζοντας τη Λευκή Βίβλο υπογράμμισε πως «η ενιαία αγορά έχει κομβική σημασία για την ευημερία της Ευρώπης και λειτουργεί αποτελεσματικά μόνο αν υπάρχουν ίσοι όροι ανταγωνισμού».

Αυξάνει τον δανεισμό της η Γερμανία στα 218,5 δισ. ευρώ για το 2020

Δεν σταματάει να εντυπωσιάζει το Βερολίνο με τη στροφή 180 μοιρών που έχει κάνει τους τελευταίους τρεις μήνες, καθώς για να αντιμετωπίσει τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας εγκαταλείπει την πολιτική λιτότητας, το δόγμα του μηδενικού ελλείμματος και τους ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς. Ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών, Ολαφ Σολτς, παρουσίασε τον δεύτερο συμπληρωματικό προϋπολογισμό του Βερολίνου σε λιγότερο από τρεις μήνες, με στόχο να χρηματοδοτήσει τα μέτρα στήριξης της γερμανικής οικονομίας, με τα οποία αναμένεται πως ο δανεισμός της θα φτάσει συνολικά τα 218,5 δισ. ευρώ.

Χαλάρωση

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ του Reuters, ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών συνόδευσε τις αποφάσεις του Βερολίνου με στίχους από ένα δημοφιλές ποπ τραγούδι της δεκαετίας του 1980. Παράλληλα, όμως, τόνισε πως η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία έχει «τη δυνατότητα να προχωρήσει σε αυτήν τη δημοσιονομική χαλάρωση επειδή φρόντισε να μειώσει το χρέος της τις καλές εποχές και τώρα είναι πολύ υγιή τα δημόσια οικονομικά της».

Το δημόσιο χρέος θα ανέλθει φέτος στο 77% του ΑΕΠ από 60% το περασμένο έτος.

Υπενθύμισε πως η Γερμανία επωφελείται από το ιστορικά χαμηλό κόστος του δανεισμού της γι' αυτό και παρά τον πρόσθετο δανεισμό το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους της δεν θα υπερβεί φέτος τα 9 δισ. ευρώ.

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της κυβέρνησης, το χρέος της Γερμανίας θα ανέλθει φέτος περίπου στο 77% του ΑΕΠ της, σημειώνοντας, βέβαια, σημαντική αύξηση από το 60% του περασμένου έτους. Σε ό,τι αφορά το συνολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, αναμένεται φέτος να φτάσει το 7,25% όταν το περασμένο έτος ο γερμανικός προϋπολογισμός εμφάνισε πλεόνασμα 1,5%.

Ο υπουργός Οικονομικών, Ολαφ Σολτς, παρουσίασε τον δεύτερο συμπληρωματικό προϋπολογισμό του Βερολίνου σε λιγότερο από τρεις μήνες.

Χθες το Βερολίνο άντλησε 4,14 δισ. ευρώ από την έκδοση δεκαετών ομολόγων μολονότι η ζήτηση για τους τίτλους του γερμανικού δημοσίου φαίνεται να έχει μειωθεί. Οπως τονίζει το Bloomberg, η δημοπρασία υπερκαλύφθηκε σχεδόν δύο φορές, συγκριτικά λίγο δηλαδή ως προς τη ζήτηση που παραδοσιακά έχουν τα ασφαλή γερμανικά ομόλογα. Παράλληλα, η κυβέρνηση Μέρκελ σχεδιάζει να αντλήσει άλλα 62,5 δισ. ευρώ με την έκδοση ομολόγων.

Υφεση

Σκοπός του νέου δανεισμού είναι να αντιμετωπίσει τη βαθύτερη ύφεση στην οποία έχει βρεθεί η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς η αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας ανά τον κόσμο οδήγησε σε πτώση των γερμανικών εξαγωγών, αλλά και σε αύξηση της ανεργίας.

Η γερμανική οικονομία είχε ήδη διολισθήσει σε ύφεση από το τελευταίο τρίμηνο του περασμένου έτους. Το τίμημα που κατέβαλε, όμως, για να ανακόψει τη μετάδοση της πανδημίας ήταν βαρύτατο. Η αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας προκάλεσε πτώση του γερμανικού ΑΕΠ κατά 2,2% το πρώτο τρίμηνο του έτους. Κι ενώ παραμένει η αβεβαιότητα για το κατά πόσον θα υπάρξει δεύτερο κύμα της πανδημίας και ποιος θα είναι ο οικονομικός αντίκτυπός του, οι εκτιμήσεις για το σύνολο του έτους μιλούν ήδη για μείωση του γερμανικού ΑΕΠ κατά 6,5%. Μόνο μέσα στον Απρίλιο απολύθηκαν πάνω από 370.000 εργαζόμενοι. Το Βερολίνο είχε ήδη επιστρατεύσει περίπου 1,2 τρισ. ευρώ για τη στήριξη των γερμανικών επιχειρήσεων, ενώ στις αρχές Ιουνίου ο κυβερνητικός συνασπισμός συμφώνησε νέα δέσμη μέτρων, ύψους 130 δισ. ευρώ. Μεταξύ άλλων, τα μέτρα προβλέπουν προσωρινή μείωση του ΦΠΑ, επιταγές σε γερμανικά νοικοκυριά που έχουν παιδιά, ενέσεις κεφαλαίου στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης της χώρας, όπως και σε γερμανικές επιχειρήσεις που κινδυνεύουν από πτώχευση, ακόμη και κίνητρα για την αγορά πλεκτροκίνητων αυτοκινήτων.

Νέο πακέτο στήριξης 10 δισ. ευρώ στην Ιταλία

Επιπλέον στήριξη 10 δισεκατομμυρίων ευρώ σκοπεύει να διοχετεύσει στην οικονομία της η ιταλική κυβέρνηση. Ως αποτέλεσμα, το ήδη διογκωμένο δημοσιονομικό της έλλειμμα θα αυξηθεί περαιτέρω στο 11% του ΑΕΠ. Σύμφωνα με πηγές που επικαλείται το Bloomberg, ο πρωθυπουργός της γείτονος χώρας, Τζουζέπε Κόντε, θα αναζητήσει σύντομα έγκριση από το Κοινοβούλιο για το νέο σχέδιο επιπλέον δαπανών.

Το νέο πακέτο θα ενισχύσει το πρόγραμμα στήριξης μικρομεσαίων επιχειρήσεων και τις δαπάνες σε διάφορες περιοχές και μικρές πόλεις της χώρας. Επιπλέον, ένα μέρος του πακέτου θα αξιοποιηθεί για την εφαρμογή των ευρωπαϊκών προγραμμάτων. Από την επέλαση του κορωνοϊού, η Ιταλία έχει διοχετεύσει 75 δισεκατομμύρια ευρώ για τη στήριξη της οικονομίας. Τις τελευταίες εβδομάδες, η οικονομία σημειώνει σταδιακή ανάκαμψη εξαιτίας της χαλάρωσης των περιοριστικών μέτρων.

Εκτιμάται πλέον ότι το δημοσιονομικό έλλειμμα της χώρας θα ανέλθει φέτος στο 11%.

Ωστόσο, μέσα στους επόμενους μήνες ο οικονομικός αντίκτυπος της πανδημίας ενδέχεται να επιβαρύνει περαιτέρω την ιταλική οικονομία, καθώς θα λήξουν οι αναστολές των πληρωμών φόρων και παράλληλα θα αρθεί η απαγόρευση απολύσεων από τις πληγείσες επιχειρήσεις. Από τις βασικές προτεραιότητες της ιταλικής κυβέρνησης είναι να αποφύγει μια ραγδαία αύξηση στον αριθμό των ανέργων στα μέσα Αυγούστου, όταν δηλαδή λήξει το πρόγραμμα στήριξης των επιχειρήσεων. Οπως δήλωσε η υφυπουργός Οικονομικών της Ιταλίας, Λάουρα Καστέλι, στο κρατικό ραδιόφωνο Rai Radio 1, η κυβέρνηση εξετάζει ακόμη τη μείωση του ΦΠΑ για μερικά χρόνια, προκειμένου να ενισχύσει την κατανάλωση.

Εάν η ιταλική κυβέρνηση πράγματι εγκρίνει το επιπλέον πακέτο 10 δισεκατομμυρίων ευρώ, τότε το δημοσιονομικό της έλλειμμα θα ανέλθει στο 11% το 2020. Οπως δήλωσαν Ιταλοί αξιωματούχοι στο Bloomberg, στην περίπτωση που η Ιταλία αξιοποιήσει πλήρως τα ευρωπαϊκά προγράμματα στήριξης, τότε το έλλειμμα θα ενισχυθεί κατά περίπου 60 δισεκατομμύρια ευρώ την περίοδο 2020-2021.

Αυτή τη στιγμή, η προσοχή της ιταλικής κυβέρνησης είναι στραμμένη προς τις εξελίξεις σχετικά με το κοινό ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης, από το οποίο πρόκειται να εξασφαλίσει το μεγαλύτερο μερίδιο σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Οποιαδήποτε καθυστέρηση στη δημιουργία του Ταμείου θα οδηγήσει σε «αποτυχία», τόνισε χθες ο Κόντε ενώπιον του Κοινοβουλίου. Ωστόσο, ο ίδιος επισήμανε πως οι ευρωπαϊκές χώρες απέχουν πολύ ακόμη από τη σύναψη συμφωνίας. «Οι θέσεις των κρατών-μελών απέχουν ακόμ- σε αρκετά σημεία, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί τους τελευταίους μήνες», τόνισε.

Η κεντρική τράπεζα της Ιταλίας προβλέπει ότι η οικονομία θα διολισθήσει σε ύφεση μεταξύ 9,2% και 13,1% φέτος. Επίσης, αναμένει πως θα υπάρξει μια ήπια ανάκαμψη το 2021. Σημειώνεται πως η ιταλική οικονομία είχε συρρικνωθεί ήδη από το τέλος του 2019. Το ήδη υψηλότατο χρέος της χώρας αναμένεται πως θα εκτοξευθεί στο 150% του ΑΕΠ.

Ο πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε θα αναζητήσει σύντομα έγκριση από το ιταλικό κοινοβούλιο για το σχέδιο επιπλέον δαπανών.

Στα 16 τρισ. δολ. ο λογαριασμός της πανδημίας για το 2020

Στο ποσό αυτό υπολογίζονται οι ετήσιες επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία

Σημαντικές αλλαγές στις καταναλωτικές συνήθειες αναμένει η Moody's. Προβλέπει πως ορισμένες από τις αλλαγές θα είναι προσωρινές, αλλά κάποιες άλλες θα μονιμοποιηθούν, όπως η μείωση της ζήτησης για αεροπορικά ταξίδια, για μετακινήσεις με τα δημόσια μέσα μαζικής μεταφοράς, τα ψώνια με φυσική παρουσία στο εσωτερικό καταστημάτων και η ψυχαγωγία σε χώρους συναθροίσεων.

Καθώς σε ορισμένες χώρες το δεύτερο κύμα του κορωνοϊού βρίσκεται ήδη προ των πυλών και σε πολλές άλλες δεν έχει ακόμη υποχωρήσει το πρώτο κύμα, η κλίμακα και η διάρκεια που θα έχει ο οικονομικός αντίκτυπος της πανδημίας προβληματίζουν όλο και περισσότερο οικονομικούς αναλυτές και διεθνείς οργανισμούς.

Ιδιαίτερη ανησυχία εκφράζει ο οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Moody's καθώς προβλέπει πως η πανδημία θα αφήσει μόνιμα και βαθιά σημάδια στην παγκόσμια οικονομία, επιφέροντας ή επισπεύδοντας μεταβολές σε παγκόσμια κλίμακα. Την ίδια στιγμή, η συμβουλευτική Bolton Consulting Group προειδοποιεί πως η πανδημία θα έχει επιπτώσεις μεγαλύτερες από εκείνες της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης και θα προκαλέσει απώλεια πλούτου έως και 16 τρισ. δολαρίων.

Σε σχετική έκθεσή της, η Moody's εντοπίζει έξι ευρύτερα μοτίβα με τα οποία η κρίση θα διαμορφώσει ή θα επιταχύνει τα επόμενα χρόνια τις οικονομικές, επιχειρηματικές και καταναλωτικές τάσεις. Προβλέπει πως θα διατηρούν οι χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης για μεγάλη χρονική διάρκεια και παράλληλα θα διευρυνθεί η εισοδηματική ανισότητα ιδιαιτέρως μεταξύ των ανεπτυγμένων και των αναπτυσσόμενων οικονομιών.

Εκτιμά πως θα παγιωθούν τα ιδιαίτερα χαμηλά επιτόκια σε βάθος χρόνου, επειδή οι κυβερνήσεις θα προσπαθούν να θωρακίσουν τις οικονομίες τους, ενώ προεξοφλεί πως θα υπάρξει κατακερματισμός του παγκόσμιου εμπορίου καθώς θα ενισχύεται η τάση για στροφή στον προστατευτισμό. Οπως τονίζει, θα αναπτυχθεί έντονος ανταγωνισμός ανάμεσα σε διαφορετικές οικονομικές ζώνες, που θα επιβάλουν νέους περιορισμούς στο εμπόριο, στις επενδύσεις και στη μεταφορά τεχνολογίας. Θα ενισχυθεί η εχθρική στάση προς την παγκοσμιοποίηση και θα επέλθουν μεταβολές στην παραγωγή, στην άντληση των πρώτων υλών και στο εμπόριο.

Προεξοφλεί όμως παράλληλα και σημαντικές αλλαγές στις καταναλωτικές συνήθειες και στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, εκτιμώντας πως θα ενταθεί το ενδιαφέρον για το περιβάλλον. την κοινωνία και την εταιρική διακυβέρνηση. Θεωρεί πως ορισμένες

Η Moody's εκτιμά πως η παρούσα κρίση θα αφήσει μόνιμα και βαθιά σημάδια στην οικονομική δραστηριότητα.

από τις αλλαγές θα είναι προσωρινές, αλλά κάποιες άλλες θα μονιμοποιηθούν όπως η μείωση της ζήτησης για αεροπορικά ταξίδια, για μετακινήσεις με τα δημόσια μέσα μαζικής μεταφοράς, τα ψώνια με φυσική παρουσία στο εσωτερικό καταστημάτων και η ψυχαγωγία σε χώρους συναθροίσεων. Οι αλλαγές αυτές προβλέπει πως θα επιταχύνουν τις αναταράξεις στο τεχνολογικό τοπίο, προσφέροντας σαφές πλεονέκτημα στις εταιρείες τεχνολογίας, ενώ πιθανολογεί και μεταβολές στο πολιτικό κλίμα.

Την ίδια στιγμή, η Bolton Consulting προειδοποιεί πως ο συνδυασμός της αστάθειας στις αγορές και του άμεσου οικονομικού αντίκτυπου της πανδημίας θα διαγράψει πολύ μεγαλύτερο πλούτο από την παγκόσμια οικονομία σε σύγκριση με τον πλούτο που χάθηκε εξαιτίας της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης. Οπως τονίζει σε σχετική μελέτη της, το 2008 η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση διέγραψε πλούτο ύψους 10 τρισ. δολαρίων, ενώ τώρα ενδέχεται να χαθούν 16 τρισ. δολάρια μόνο μέσα στο τρέχον έτος.

Η Bolton εκτιμά, άλλωστε, πως η πανδημία μπορεί να εμποδίσει την ανάπτυξη της παγκόσμιας οικονομίας τα επόμενα έτη. Επισημαίνει ότι οι αγορές σημείωναν άνοδο επί μία δεκαετία αυξάνοντας τον πλούτο των βαθύπλουτων με ρυθμό διπλάσιο από εκείνον των μεσαίων εισοδημάτων και των χαμηλών στρωμάτων. Υπολογίζει, όμως, πως τώρα η αστάθεια των αγορών μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τον προσωπικό πλούτο πάρα πολλών ανθρώπων. Στη διάρκεια του περασμένου έτους ο προσωπικός πλούτος στο σύνολό του έφτασε τα 226 τρισ. δολάρια παγκοσμίως έχοντας αυξηθεί κατά 9,6% σε σύγκριση με το 2018. Σημείωσε, εν ολίγοις, τη μεγαλύτερη ετήσια αύξηση που έχει καταγραφεί από το 2005.

Τώρα, όμως, η κατάσταση αλλάζει και ο ρυθμός αύξησης του πλούτου από το 2019 μέχρι και το 2024 ενδέχεται να επιβραδυνθεί στο 1,4% εάν, βέβαια, υλοποιηθεί το χειρότερο σενάριο που εξετάζει η Bolton. Παρουσιάζοντας την εν λόγω μελέτη, η Αννα Ζακρέφσκι, στέλεχος της Bolton, ανέφερε πως στην περίπτωση αυτή θα πληγούν σε μεγάλο βαθμό οι βαθύπλουτοι λόγω της εκτεταμένης έκθεσής τους στις αγορές μετοχών που παρουσιάζουν μεγάλη αστάθεια. Ο αριθμός των βαθύπλουτων των οποίων η περιουσία ανέρχεται σε εκατομμύρια δολάρια έχει τριπλασιασθεί τα τελευταία 20 χρόνια, φτάνοντας τα 24 εκατομμύρια άτομα.

Τα 2/3 αυτών των 24 εκατ. βρίσκονται στη Βόρεια Αμερική και ελέγχουν πάνω από το ήμισυ του παγκόσμιου προσωπικού πλούτου. Αυτό σημαίνει πως στην περίπτωση που υλοποιείται το χειρότερο σενάριο και η παγκόσμια οικονομία ανακάμπτει με αργούς ρυθμούς, η Βόρεια Αμερική θα είναι η γεωγραφική ζώνη που θα πληγεί στον μέγιστο βαθμό και μετά η Ιαπωνία. Προεξοφλεί πως βραχυπρόθεσμα οι βαθύπλουτοι θα μεταφέρουν περιουσιακά στοιχεία τους σε φορολογικούς παραδείσους και μόνον μακροπρόθεσμα ορισμένοι θα επαναπατρίσουν μέρος του πλούτου τους, προκειμένου να έχουν εύκολη πρόσβαση σε ρευστότητα, ιδίως εάν η ύφεση έχει μεγάλη διάρκεια.

Διαβουλεύσεις στη Σύνοδο Κορυφής για το Ταμείο Ανάκαμψης

Αναζητείται σύγκλιση για το μέγεθος του πακέτου και τον επιμερισμό μεταξύ επιχορηγήσεων - δανείων.

Δεν αναμένονται θεαματικές εξελίξεις από την πρώτη συζήτηση σε επίπεδο κορυφής σχετικά με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Ταμείο Ανάκαμψης (Next Generation EU), προϋπολογισμού 750 δισ. ευρώ, η οποία θα λάβει χώρα σήμερα, μέσω τηλεδιάσκεψης. Τα ζητήματα που διχάζουν –το μέγεθος του πακέτου, ο επιμερισμός μεταξύ επιχορηγήσεων και δανείων, η διάρκεια ζωής του εργαλείου και ο τρόπος αποπληρωμής– παραμένουν όλα ανοικτά.

Παράλληλα, μαζί με το Next Generation EU, οι «27» πρέπει να καταλήξουν σε συμφωνία για τον επόμενο επταετή προϋπολογισμό της Ενωσης, το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της περιόδου 2021-2027 – προσπάθεια η οποία είχε ναυαγήσει τον Φεβρουάριο, στην τελευταία Σύνοδο Κορυφής με φυσική παρουσία πριν από την επέλαση του νέου κορωνοϊού στην Ευρώπη.

Σχετικά με το πακέτο των 750 δισ. ευρώ, οι πιο προβεβλημένοι πολέμιοί του είναι οι λεγόμενοι «φειδωλοί 4» (Ολλανδία, Σουηδία, Δανία, Αυστρία). Διπλωματικές πηγές προερχόμενες από τη φειδωλή συμμαχία αναδεικνύουν μια σειρά από ενστάσεις σχετικά με το πακέτο όπως διαμορφώθηκε από την Επιτροπή.

Αφενός θεωρούν ότι παραμένει θολή η διαδικασία έγκρισης των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και το πού πρέπει να δαπανηθούν οι πόροι του πακέτου. Χωρίς να καταθέτουν συγκεκριμένες εναλλακτικές προτάσεις, επιμένουν πως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (δηλαδή τα υπόλοιπα κράτη-μέλη) πρέπει να έχει μεγαλύτερο λόγο στη διαδικασία έγκρισης από αυτόν που ήδη προβλέπεται από την Επιτροπή.

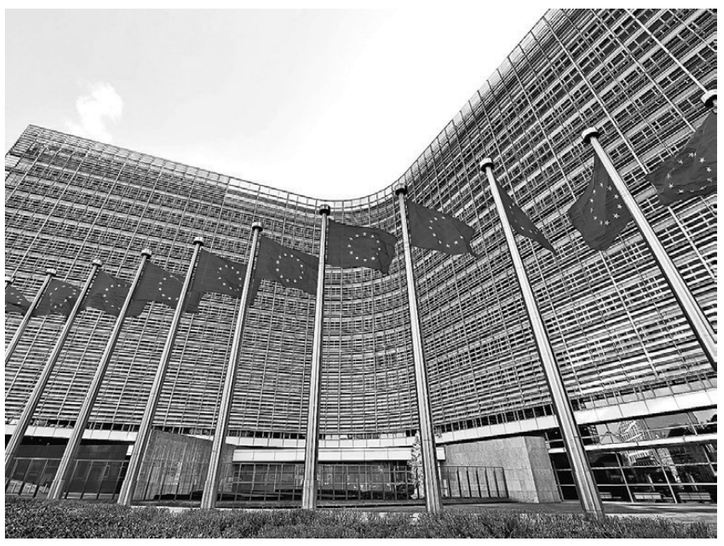

Πληροφορίες αναφέρουν πως το τελικό πακέτο της Κομισιόν μπορεί να μειωθεί στα περίπου 500 δισ. ευρώ, χωρίς να διευκρινίζουν πάντως τι ποσοστό θα είναι απευθείας επιχορηγήσεις στα κράτη-μέλη.

Η διάθεση των «4» να αποδεχθούν μεγάλο μέρος του τελικού πακέτου να αποτελείται από επιχορηγήσεις αντί για δάνεια (στην πρόταση της Κομισιόν είναι 2 προς 1) θα εξαρτηθεί από την ικανοποίησή τους σχετικά με την αυστηρή επιτήρηση των δαπανών. Επιπλέον, θέτουν ζητήματα σχετικά με τη δυνατότητα απορρόφησης των ποσών και ζητούν το πακέτο να μετατραπεί από τετραετές σε διετές (να λήγει δηλαδή στο τέλος του 2022). Μια πηγή εκτίμησε ότι το τελικό πακέτο θα μειωθεί περίπου στα 500 δισ. ευρώ – χωρίς να διευκρινίζει τι ποσοστό θα είναι απευθείας επιχορηγήσεις.

Εκτός των «4», δύσκολη περίπτωση θα είναι και η Φινλανδία, οι διατάξεις στο Σύνταγμα της οποίας σχετικά με τη δημοσιονομική κυριαρχία δημιουργούν νομικό κώλυμα για τη συμμετοχή της στην κοινή έκδοση χρέους μέσω της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αλλες χώρες, όπως η Εσθονία, θεωρούν ότι ποινικοποιούνται στην κατανομή των πόρων για τη σημαντική οικονομική πρόοδο που έχουν πετύχει την τελευταία δεκαετία, ενώ η Ουγγαρία δεν έχει πειστεί ότι πρέπει να συμμετάσχει σε ένα σχήμα χρηματοδότησης που θα παράσχει τη μερίδα του λέοντος των επιχορηγήσεων σε πολύ πλουσιότερες χώρες.

Σύμφωνα με υψηλόβαθμο κοινοτικό αξιωματούχο, «είναι θετικό ότι καμία χώρα δεν έχει απορρίψει ευθέως το σχέδιο». Διπλωματικές πηγές αναφέρουν ότι οι διαπραγματεύσεις σε επίπεδο μόνιμων αντιπροσώπων από τότε που δημοσιεύθηκε η πρόταση (27 Μαΐου) εξελίσσονται σε θετικό κλίμα και ότι δεν ακούγονται «πολεμοχαρείς διατυπώσεις». Υπάρχει, περαιτέρω, ευρεία συναίνεση ότι η συμφωνία πρέπει να κλείσει μέσα στον Ιούλιο, ώστε να υπάρχει χρόνος στη συνέχεια για την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αλλά και την κύρωση της απόφασης για αύξηση της οροφής των ιδίων πόρων στα Κοινοβούλια των κρατών-μελών. Η Επιτροπή, επιπλέον, εκτιμά ότι η διπλή διαπραγμάτευση για το ΠΔΠ και το Next Generation EU μπορεί να διευκολύνει την εξεύρεση λύσης, ικανοποιώντας μέσω του προϋπολογισμού αιτήματα χωρών που νιώθουν αδικημένες από το Next Generation EU.

Το μόνο σίγουρο είναι ότι, όπως ανέφερε επανειλημμένως υψηλόβαθμος αξιωματούχος της Επιτροπής, «βρισκόμαστε στην αρχή της διαπραγμάτευσης». Ενδέχεται να είναι ένα μακρύ καλοκαίρι.

Αύξησε το QE κατά 100 δισ. λίρες η Τράπεζα της Αγγλίας

Ο νέος στόχος είναι η διοχέτευση 745 δισ. στερλινών (825 δισ. ευρώ) στην αγορά ομολόγων μέχρι το τέλος του έτους.

Τις προσδοκίες της αγοράς επιβεβαίωσε χθες η Τράπεζα της Αγγλίας, ενισχύοντας το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων κατά 100 δισ. στερλίνες, ποσό που αντιστοιχεί σε 110 δισ. ευρώ, προκειμένου να απορροφήσει τους κραδασμούς από την πανδημία. Επιπλέον, οι οικονομολόγοι που συμμετείχαν στη χθεσινή συνεδρίαση αποφάσισαν ομόφωνα τη διατήρηση του επιτοκίου αναφοράς στο ιστορικό χαμηλό 0,1%.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η πίεση στις αγορές έχει μειωθεί το τελευταίο διάστημα, η κεντρική τράπεζα αποφάσισε παράλληλα πως θα μειώσει τον ρυθμό αγοράς ομολόγων. Ωστόσο, άφησε να εννοηθεί πως θα τον αυξήσει ξανά, σε περίπτωση που χρειαστεί. Ο νέος στόχος είναι η διοχέτευση 745 δισ. στερλινών (825 δισ. ευρώ) στην αγορά ομολόγων μέχρι το τέλος του έτους. Βέβαια, η τράπεζα δεν ανέφερε εάν θα επεκτείνει το πρόγραμμα και στο 2021.

Οσον αφορά τα επιτόκια δανεισμού, η Τράπεζα της Αγγλίας έχει δηλώσει επανειλημμένως πως θέλει να τα κρατήσει σε θετικό επίπεδο, ωστόσο δεν έχει αποκλείσει την περαιτέρω μείωσή τους στο μέλλον. Πάντως, από την επέλαση του κορωνοϊού έχει προβεί δύο φορές σε μείωση του επιτοκίου, από το 0,75% στο 0,1%. «Παρά το πρόσφατο φλερτάρισμα με τα αρνητικά επιτόκια, θεωρούμε αρκετά απίθανο να τα επιβάλει», σχολίασε στο αμερικανικό δίκτυο CNBC ο Λουκ Μπαρθόλομιου από την Aberdeen Standard Investments.

Με τα εν λόγω μέτρα η τράπεζα σκοπεύει να διατηρήσει σε χαμηλά επίπεδα το κόστος δανεισμού της βρετανικής κυβέρνησης.

Το υπουργείο Οικονομικών θα μπορεί έτσι να ενισχύσει περαιτέρω τα προγράμματα στήριξης της οικονομίας και να διασώσει επιχειρήσεις και εκατομμύρια θέσεις εργασίας.

Μολονότι οι αγορές είχαν προβλέψει τις κινήσεις της τράπεζας, ήλπιζαν παράλληλα πως θα δώσει περισσότερη ώθηση στη βρετανική οικονομία. «Η συγκεκριμένη κίνηση από την κεντρική τράπεζα της Αγγλίας είναι κατανοητή. Αυτές οι πολιτικές πρέπει να επιβάλλονται με σταθερό ρυθμό. Εφόσον τα οικονομικά στοιχεία είναι καλύτερα από το προσδοκώμενο, η τράπεζα έχει ένα περιθώριο ελιγμού, στην περίπτωση που η ανεργία γίνει διαρθρωτική», τόνισε στο CNBC ο Χινές Πατέλ από την Quilter Investors.

Η Βρετανία αντιμετωπίζει δυσκολίες στην επανεκκίνηση της οικονομίας της. Τα περιοριστικά μέτρα, τα οποία, σημειωτέον, επέβαλε αργότερα σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη, γονάτισαν τους καίριους κλάδους της οικονομίας της και ιδίως τον τομέα των υπηρεσιών. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΟΟΣΑ, η βρετανική οικονομία θα σημειώσει ύφεση 11%, δηλαδή μια από τις μεγαλύτερες υφέσεις στον ανεπτυγμένο κόσμο.

Η Τράπεζα της Αγγλίας με ομόφωνη απόφαση διατήρησε το επιτόκιο αναφοράς στο ιστορικό χαμηλό του 0,1%.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

Δήλωση μεταβίβασης ακινήτου σε τρεις ημέρες

Σε τρεις ημέρες θα ολοκληρώνεται η δήλωση μεταβίβασης ακινήτου, σύμφωνα με το σχέδιο που εκπονεί η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, και μάλιστα χωρίς να απαιτείται η παρουσία του πωλητή ή του αγοραστή στην εφορία. Με απόφαση που υπέγραψε ο διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, Γιώργος Πιτσιλής, και αναμένεται να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, απλοποιείται και επιταχύνεται η διαδικασία δήλωσης ακινήτου στην εφορία. Οπως τονίζουν από την ΑΑΔΕ, με αυτόν τον τρόπο δίνεται τέλος σε μια αναχρονιστική και χρονοβόρο πρακτική που δημιουργούσε ουρές στις εφορίες, τριβές και ταλαιπωρία για τους φορολογουμένους. Σύμφωνα με πληροφορίες, η λύση στην οποία έχουν καταλήξει στην ΑΑΔΕ, και η οποία θα εφαρμοστεί μέχρι την πλήρη ψηφιοποίηση των δηλώσεων φορολογίας κεφαλαίου, περιλαμβάνει τα εξής:

1. Οι κάθε είδους αιτήσεις ή δηλώσεις μπορούν να αποστέλλονται μέσω ταχυδρομείου (συστημένο), courier ή e-mail, καθώς και να κατατίθενται στο πρωτόκολλο της ΔΟΥ. Για την υποβολή των αιτήσεων, είναι δυνατόν να χρησιμοποιείται η φόρμα της υπεύθυνης δήλωσης του gov.gr.

2. Σε περίπτωση ηλεκτρονικής αποστολής, αποστέλλεται αυτοματοποιημένο μήνυμα (auto-reply), το οποίο αποτελεί αποδεικτικό παραλαβής της δήλωσης ή αίτησης. Σε περίπτωση αποστολής μέσω ταχυδρομείου ή courier, αποδεικτικό παραλαβής αποτελεί το αντίστοιχο αποδεικτικό αποστολής από το ταχυδρομείο ή την εταιρεία courier.

3. Εφόσον ο φάκελος είναι πλήρης, οι δηλώσεις και αιτήσεις διεκπεραιώνονται υποχρεωτικά εντός τριών εργασίμων ημερών.

4. Με την ολοκλήρωση της διεκπεραίωσης, ο πολίτης ενημερώνεται με μήνυμα στο Taxisnet, όπου αναρτάται και το επίσημο αντίγραφο της δήλωσης ή του πιστοποιητικού που αιτείται.

5. Δεν χρειάζεται καμία επίσκεψη στη ΔΟΥ για τη διεκπεραίωση της αίτησης.

6. Εντός 60 ημερών από τη διεκπεραίωση των δηλώσεων, γίνεται επαλήθευση της ορθότητας του περιεχομένου με βάση τις διατάξεις της νομοθεσίας. Αν διαπιστωθούν σφάλματα, αποστέλλεται πρόσκληση υποβολής τροποποιητικής δήλωσης. Αν ο πολίτης δεν ανταποκριθεί εντός των προθεσμιών, εκδίδεται εντολή ελέγχου, ο οποίος και διενεργείται υποχρεωτικά.

Οι κάθε είδους αιτήσεις ή δηλώσεις μπορούν να αποστέλλονται μέσω ταχυδρομείου (συστημένο), courier ή e-mail, καθώς και να κατατίθενται στο πρωτόκολλο της ΔΟΥ.

Στην ΑΑΔΕ εκτιμούν ότι με αυτή τη λύση οι πολίτες και οι συμβολαιογράφοι θα εξυπηρετούνται ταχύτερα και με διαφάνεια, χωρίς να χρειάζεται να περιμένουν στην ουρά στις εφορίες, οι οποίες είναι ήδη πολύ επιβαρυμένες με τα κάθε είδους αιτήματα εξυπηρέτησης των πολιτών, που συσσωρεύτηκαν από την έναρξη της κρίσης του κορωνοϊού. Χαρακτηριστικά, από τα πρώτα στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η ΑΑΔΕ φαίνεται ότι από τα μέσα Μαρτίου έως και τα τέλη Μαΐου οι εφορίες της χώρας δέχθηκαν πάνω από 1 εκατομμύριο αιτήματα εξυπηρέτησης μέσω e-mail και τηλεφώνου και ανταποκρίθηκαν σε 850.000. Ταυτόχρονα, οι υπηρεσίες πληροφορικής της ΑΑΔΕ επισπεύδουν την ηλεκτρονικοποίηση των δηλώσεων φορολογίας κεφαλαίου, η οποία ανεστάλη στα τέλη του 2019, λόγω του αιτήματος των συμβολαιογράφων, που ζήτησαν χρόνο προσαρμογής και εκπαίδευσης στο νέο σύστημα δηλώσεων. Εντός του 2020 θα έχει ολοκληρωθεί η ψηφιακή τουλάχιστον δήλωση του φόρου μεταβίβασης ακινήτων, που αποτελεί και τον μεγαλύτερο όγκο των δηλώσεων φορολογίας κεφαλαίου.

ΠΡ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

«Πάγωσε» η αγορά ακινήτων από Κινέζους στην Ελλάδα

Η πλήρης αλλαγή στάσης οφείλεται στις συνέπειες της πανδημίας

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Αφαντοι παραμένουν οι Κινέζοι επενδυτές από την ελληνική αγορά κατοικίας, στερώντας μια σημαντική πηγή εσόδων και ρευστότητας για τον κλάδο, ιδίως για το πρόγραμμα χορήγησης αδειών παραμονής «χρυσή βίζα».

Το αξιοπερίεργο μάλιστα είναι ότι αυτό δεν συμβαίνει με ενδιαφερόμενους από άλλες χώρες, όπου γίνεται το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή το αγοραστικό ενδιαφέρον είναι υψηλότερο συγκριτικά με πέρυσι.

Σε πρόσφατη ανάλυση, το δίκτυο ηλεκτρονικών αγγελιών Spitogatos επισήμανε ότι τον Μάιο ο αριθμός των επισκέψεων από ξένους χρήστες που ενδιαφέρονται για την αγορά ή ενοικίαση ακινήτου εκτινάχθηκε κατά 30% σε σχέση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα. Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον σημείωσαν άνθρωποι από τη Γερμανία, το Ην. Βασίλειο, τις ΗΠΑ, την Κύπρο, την Αυστραλία, τη Γαλλία, την Ολλανδία, την Ελβετία και τον Καναδά.

Οπως αντιλαμβάνεται κανείς, από τη σχετική λίστα απουσιάζουν οι Κινέζοι ενδιαφερόμενοι, οι οποίοι κατά το αντίστοιχο περυσινό διάστημα (Απριλίου - Μαΐου) κατατάσσονταν εντός της πρώτης δεκάδας με τους πιο κινητικούς επενδυτές στην ελληνική αγορά.

Αντιθέτως, φέτος δεν βρίσκονται ούτε στην πρώτη 20άδα χωρών. Πρόκειται για μια στροφή 180 μοιρών σε σχέση με τις αρχές του 2020, όταν φαινόταν ότι οι Κινέζοι θα κυριαρχούσαν ακόμα περισσότερο στην ελληνική κτηματαγορά.

Μάλιστα, σε σχετική εκδήλωση που είχε πραγματοποιηθεί τον προηγούμενο Ιανουάριο στο Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών, μέλη της Ενωσης Κινέζων Επενδυτών Ελλάδας είχαν προβλέψει ότι οι κινεζικές επενδύσεις στην ελληνική αγορά ακινήτων θα προσεγγίσουν το 1 δισ. ευρώ κατά τη διάρκεια του 2020, ξεπερνώντας κάθε προηγούμενο. Η πλήρης αλλαγή στάσης οφείλεται ασφαλώς στις συνέπειες της πανδημίας του νέου κορωνοϊού, οι οποίες απ' ό,τι φαίνεται έχουν επηρεάσει πολύ περισσότερο την ψυχολογία των Κινέζων επενδυτών, σε σχέση με άλλων χωρών.

Συνολικές χορηγήσεις αδειών διαμονής σε επενδυτές-αγοραστές ακινήτων ανά χώρα
Στοιχεία έως 22/5/2020

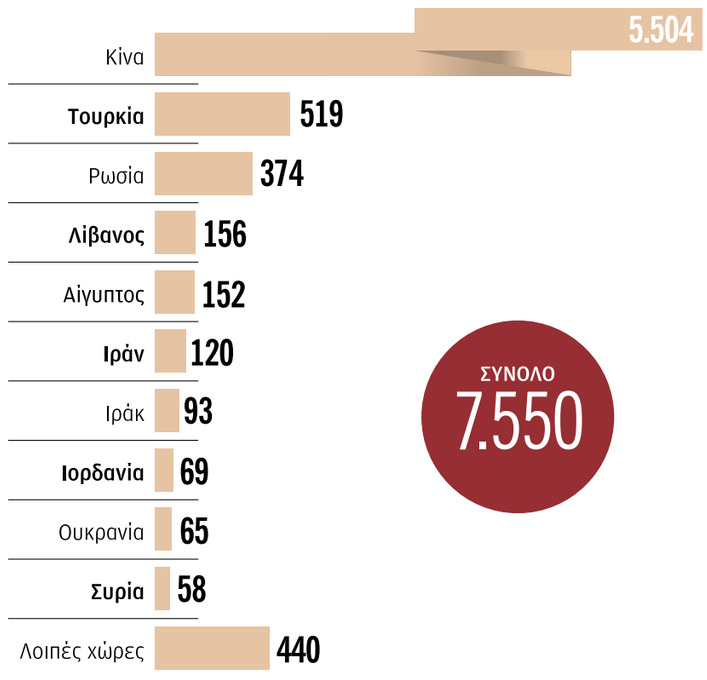

ΠΗΓΕΣ: Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, Γενική Γραμματεία Μεταναστευτικής Πολιτικής — Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δεν μπορούν να ταξιδέψουν στην Ελλάδα για να αγοράσουν ακίνητο και να λάβουν άδεια παραμονής.

Η εικόνα αυτή αποτυπώνεται εναργώς και στην πορεία του προγράμματος «χρυσή βίζα», το οποίο έχει σχεδόν βαλτώσει.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας Μεταναστευτικής Πολιτικής του υπουργείου Μετανάστευσης, από τις αρχές του έτους έχουν εκδοθεί μόλις 271 νέες άδειες παραμονής, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό από την έναρξη του προγράμματος σε 7.550. Αν υπολογιστεί ότι 73% των εν λόγω αδειών, ή 5.504, αφορούν Κινέζους επενδυτές, είναι προφανές το πρόβλημα για την πορεία του προγράμματος. Ασφαλώς, η σημαντική αυτή επιβράδυνση οφείλεται στα μέτρα περιορισμού και δη στην αδυναμία των Κινέζων επενδυτών να ταξιδέψουν στην Ελλάδα, προκειμένου να ολοκληρώσουν τις σχετικές διαδικασίες αγοράς ακινήτου και κατάθεσης των εγγράφων για τη χορήγηση άδειας παραμονής.

Με δεδομένο ότι αυτό συνεχίζεται εν πολλοίς μέχρι σήμερα, φαίνεται πως οι ενδιαφερόμενοι στην πλειονότητά τους έχουν αναστείλει πλήρως κάθε σχετική επένδυση, μεταθέτοντας τα πλάνα τους σε μεταγενέστερο χρόνο, πιθανότατα από το 2021 και μετά. Παράλληλα, με δεδομένο ότι αρκετοί Κινέζοι προτιμούσαν να αγοράσουν κάποια εμπορικά καταστήματα, ή διαμερίσματα κατάλληλα προς βραχυχρόνια μίσθωση, είναι πιθανό οι σχετικές αποφάσεις να εξαρτηθούν από την πορεία των συγκεκριμένων κατηγοριών ακινήτων το επόμενο διάστημα.

Τόσο τα καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης, όσο και τα εμπορικά καταστήματα υποαποδίδουν, καθώς στην πρώτη περίπτωση τα έσοδα έχουν καταρρεύσει, συμβαδίζοντας με τη γενικότερη εικόνα των τουριστικών αφίξεων από το εξωτερικό, ενώ στη δεύτερη, οι πιέσεις για μειωμένα ενοίκια θα συνεχιστούν και κατά τη διάρκεια του δευτέρου εξαμήνου.

Ως εκ τούτου, η μοναδική προοπτική επί του παρόντος είναι οι Κινέζοι επενδυτές που εξετάζουν την ελληνική αγορά για την απόκτηση κατοικίας για ίδια χρήση, π.χ. στα νότια προάστια ή σε κάποιο νησί.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Κοινό και αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης

Όπως και παντού, έτσι και στα ακίνητα, υπάρχουν ορολογίες και έννοιες που χρησιμοποιούμε συχνά στην καθημερινότητα μας, που όμως αρκετοί έχουν συγχυσμένες στο μυαλό τους, με αποτέλεσμα να προκαλούν αχρείαστο άγχος στους ιδίους ή ακόμη και διαπληκτισμούς με άλλους. Παρόλο που δεν προτίθεμαι να παραθέσω ένα γλωσσάρι ακίνητης ιδιοκτησίας, καθώς αυτό είναι ένα βιβλίο από μόνο του, θα αρχίσω να παραθέτω σε μια τυχαία σειρά από άρθρα μερικές από αυτές τις έννοιες όσο πιο συνοπτικά γίνεται χωρίς να δίνω – αναλόγως περίπτωσης – την πλήρη κτηματολογική, κτηματική, νομική, οικονομική ή άλλη ερμηνεία. Ως αρχή σήμερα θα δούμε ποια είναι η διαφορά μεταξύ κοινού και αποκλειστικού δικαιώματος χρήσης. Οποιαδήποτε οικοδομή ή συγκρότημα αποτελείται από τουλάχιστον πέντε μονάδες (π.χ. διαμερίσματα, γραφεία, καταστήματα, κατοικίες κλπ) θεωρείται κοινόκτητη. Οποιαδήποτε οικοδομή ή συγκρότημα αποτελείται από δύο μέχρι τέσσερις μονάδες μπορούν να ενταχθούν στην κατηγορία των κοινόκτητων κατά την κρίση του Διευθυντή του Κτηματολογίου μετά από σχετικό αίτημα των ενδιαφερομένων μερών.

Με τον όρο κοινόκτητη οικοδομή εννοούμε ότι οι ιδιοκτήτες των μονάδων έχουν κατά αναλογία μεριδίου επί της ιδιοκτησίας της γης πάνω στην οποία είναι κτισμένη η οικοδομή ή το συγκρότημα. Στο ακραίο σενάριο όπου η οικοδομή κατεδαφίζεται ο κάθε ιδιοκτήτης μονάδας γνωρίζει εκ των προτέρων τι μερίδιο του αναλογεί στο κενωθέν τεμάχιο. Σε όλες τις περιπτώσεις το ποσοστό κοινοκτημοσύνης καθορίζει το ύψος των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του έναντι του συνόλου.

Γενικά τα μερίδια κοινοκτημοσύνης καθορίζονται από τον αρχικό ιδιοκτήτη (π.χ. developer). Όμως επειδή παλαιότερα αυτό δεν συνέβαινε κατά κόρον με αποτέλεσμα να επικρατεί μπάχαλο, το θέμα τακτοποιήθηκε νομοθετικά το 1993. Έτσι για οικοδομές που είχαν εξασφαλίσει άδεια οικοδομής πριν το 1993 και δεν καθόριζαν τα ποσοστά ιδιοκτησίας των ιδιοκτητών, αυτά καθορίστηκαν σύμφωνα με τις τιμές των μονάδων επί του συνόλου της οικοδομής κατά την Γενική Εκτίμηση της 1ης Ιανουαρίου 1980. Για οικοδομές που εξασφάλισαν άδεια οικοδομής από το 1993 και έκτοτε τα ποσοστά ιδιοκτησίας επί του συνόλου καθορίζονται από τον αρχικό ιδιοκτήτη.

Δύο απλά παραδείγματα που παραθέτουν τη λογική πίσω από το ποσοστό κοινοκτημοσύνης είναι τα ακόλουθα:

Ας υποθέσουμε ότι έχουμε ένα συγκρότημα το οποίο ανεγέρθηκε πριν από πέντε χρόνια. Αποτελείται από δέκα διαμερίσματα ίσης αξίας προ πενταετίας €100.000 το κάθε ένα. Η συνολική αρχική αξία της οικοδομής ήταν €1εκ. Άρα η κάθε μονάδα έχει το 10% της αξίας του συνόλου και αυτό το 10% μεταφράστηκε έκτοτε σε 10% μερίδιο επί της κοινόκτητης ιδιοκτησίας για την κάθε μονάδα. Το κάθε ποσοστό παραμένει «κλειδωμένο» στο διηνεκές.

Αν το δικαίωμα χρήσης ενός roof- garden δεν είναι αποκλειστικό σε κάποια μονάδα, τότε αυτόματα είναι κοινόχρηστο για όλες τις μονάδες.

Στο άλλο παράδειγμα, ας υποθέσουμε ότι έχουμε ένα διώροφο κτήριο το οποίο ανεγέρθηκε το 1990. Αποτελείται από ένα κατάστημα στο ισόγειο και δύο πανομοιότυπα διαμερίσματα στον όροφο. Το κατάστημα είχε αξία κατά την 1η Ιανουαρίου 1980 €20.000 ενώ το κάθε διαμέρισμα είχε αξία κατά την ίδια ημερομηνία €5.000. Η συνολική αξία της οικοδομής ήταν €30.000. Τότε το κατάστημα απέκτησε έχει μερίδιο 2 προς 3 ή 66,67% επί του οικοπέδου, ενώ το κάθε διαμέρισμα από 1 προς 6 ή περίπου 16,67% επί του οικοπέδου.

Τώρα που θέσαμε το ευρύτερο πλαίσιο, ας δούμε τις διαφορές μεταξύ κοινού και αποκλειστικού δικαιώματος χρήσης. Σε μια κοινόκτητη οικοδομή συνυπάρχουν λοιπόν τα ακόλουθα αναγκαία στοιχεία:

Πρώτον, αποκλειστική ιδιοκτησία μονάδων (όπως για παράδειγμα οι «τέσσερις τοίχοι» του διαμερίσματος σας) και δεύτερον, η αποκλειστική συνιδιοκτησία των κοινόκτητων χώρων. Από εκεί και πέρα, για την ομαλή λειτουργία της οικοδομής είναι αναγκαίο να υπάρχουν κάποιοι κοινόχρηστοι χώροι. Σαν τέτοιοι αναφέρονται παραδειγματικά, οι διάδρομοι, οι σκάλες, οι ανελκυστήρες, ο περιβάλλοντας χώρος της αυλής με την περίφραξη, η ταράτσα κλπ. Αυτοί οι χώροι ανήκουν ιδιοκτησιακά σε όλους, αλλά και χρησιμοποιούνται από όλους τους ιδιοκτήτες ή/ και ενοίκους τους. Το ποσοστό ιδιοκτησίας επί των κοινόκτητων χώρων, δεν θέτει περιορισμούς χρήσης των κοινοχρήστων. Αν δηλαδή εγώ έχω ποσοστό 10% στη συνιδιοκτησία, δεν σημαίνει ότι νομιμοποιούμαι να απαιτώ μείωση των υποχρεώσεων μου έναντι των συντηρήσεων και εξόδων γενικά αν η χρήση που κάνω των κοινοχρήστων μπορεί να μετρηθεί ως κάτω του 10% της ολικής χρήσης. Επίσης αν εγώ προβαίνω σε χρήση των κοινοχρήστων πέραν του 10%, δεν νομιμοποιούνται οι υπόλοιποι να μου θέσουν φραγμούς ή όρια στην χρήση αυτή. Φυσικά στην κάθε περίπτωση εννοείται ότι δεν καταστρατηγώ με οποιονδήποτε τρόπο τους κανονισμούς που έχει κάθε νόμιμο δικαίωμα να θέτει η διαχειριστική επιτροπή.

Πέραν των κοινόχρηστων χώρων, είναι δυνατόν και παρέχεται ευχέρεια από τη νομοθεσία, να καθορίζονται και κάποιοι χώροι ως χώροι με αποκλειστικά δικαιώματα χρήσης. Αυτό σημαίνει πως το δικαίωμα χρήσης των χώρων αυτών ανήκει σε μια μονάδα και συνεπώς οι υπόλοιπες μονάδες δεν έχουν κανένα δικαίωμα χρήσης επί αυτών. Σαν τέτοιοι χώροι αναφέρονται οι χώροι στάθμευσης, οι αποθήκες, αυλές, μέρος μιας ταράτσας κλπ. Ας πούμε, το roof- garden που ανήκει σε συγκεκριμένη μονάδα εμπίπτει στην τελευταία κατηγορία παραδείγματος. Αν το δικαίωμα χρήσης ενός roof- garden δεν είναι αποκλειστικό σε κάποια μονάδα, τότε αυτόματα είναι κοινόχρηστο για όλες τις μονάδες. Ο τρόπος βάσει του οποίου καθορίζεται αν μια επιφάνεια ανήκει σε μια μονάδα ή όχι είναι μέσω εγγραφής του δικαιώματος στον τίτλο Ιδιοκτησίας της συγκεκριμένης μονάδας. Αυτό το εγγεγραμμένο δικαίωμα καθορίζεται ως «αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης». Και είναι πολύ απλό. Αν για παράδειγμα έχετε ένα διαμέρισμα και το διαμέρισμα σας έχει δικό του χώρο στάθμευσης, δική του αποθήκη και δική του αυλή, τότε στον τίτλο ιδιοκτησίας σας, θα αναγράφει ότι διαθέτει με αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης τον χώρο στάθμευσης αρ. τάδε, την αποθήκη αρ. τάδε και την αυλή αρ. τάδε και μόνο οι χρήστες του διαμερίσματος σας έχουν το απόλυτο δικαίωμα χρήσης. Οι αριθμοί παραπέμπουν στο επίσημο κτηματικό σχέδιο οριζόντιου και κάθετου διαχωρισμού και δεν μπορεί να τους αμφισβητήσει κανένας.

Ό,τι λοιπόν δεν ανήκει με αποκλειστικό δικαίωμα χρήσης σε συγκεκριμένη μονάδα αποτελεί χώρο κοινοχρήστων και όλοι έχουν δικαίωμα, αλλά και ευθύνη χρήσης του. Με άλλα λόγια ένας καταστηματάρχης δεν μπορεί να αποποιηθεί της ευθύνης να πληρώσει για τη συντήρηση του ανελκυστήρα με τη δικαιολογία πως δεν τον χρησιμοποιεί επειδή ο ανελκυστήρας είναι κοινής χρήσης από όλες τις μονάδες ανεξαρτήτως συχνότητας χρήσης.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ζωή
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

Χαμός στο σύμπαν του Χάρι Πότερ

Τέσσερις συγγραφείς σχολιάζουν τις δηλώσεις της Τζ. Κ. Ρόουλινγκ για τα διεμφυλικά άτομα και όσα ακολούθησαν

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ**

Στα τέλη Μαΐου, ο ιστότοπος devex.com δημοσίευσε ένα άρθρο με θέμα την υγειονομική ασφάλεια που τα ευπαθή «άτομα με εμμηνόρροια» θα χρειαστούν μετά την πανδημία. Στις αρχές του Ιουνίου, η συγγραφέας του «Χάρι Πότερ» Τζ. Κ. Ρόουλινγκ, ανάρτησε το άρθρο στο Twitter μαζί με έναν σαρκασμό: «Είμαι σίγουρη ότι κάποτε υπήρχε μία λέξη για τα "άτομα με εμμηνόρροια"», έγραψε, υπονοώντας τον όρο «γυναίκες». Αρκετοί ακόλουθοί της είχαν άλλη άποψη· με ένα τέτοιο σχόλιο η Ρόουλινγκ απέκλειε, αν δεν ειρωνευόταν, τα διεμφυλικά ή τρανς άτομα, αλλά και τις γυναίκες σε εμμηνόπαυση.

«Αισθάνεσαι περισσότερο γυναίκα όταν χτυπάς τους άλλους; Νιώθεις κάποια απειλή; Κάποιοι τρανς άνδρες έχουν περίοδο. Πώς σε επηρεάζουν και γιατί θες να τους αστυνομεύσεις;», έγραψε κάποια. «Η Τζ. Κ. Ρόουλινγκ συνεχίζει να ευθυγραμμίζεται με μια ιδεολογία που σκοπίμως διαστρεβλώνει γεγονότα για τις έμφυλες ταυτότητες και τα τρανς άτομα», δήλωσε η μη κυβερνητική οργάνωση GLAAD, αναφερόμενη σε παλιότερες περιπτώσεις που η συγγραφέας είχε χαρακτηριστεί τρανσφοβική. «Η Ρόουλινγκ πρόδωσε τον κόσμο που η ίδια δημιούργησε» ήταν ο τίτλος ενός άρθρου που αναφερόταν στη διαφορετικότητα του σύμπαντος του «Χάρι Πότερ».

Στην έντονη διαδικτυακή συζήτηση που ακολούθησε συμμετείχαν και οι πρωταγωνιστές των ταινιών της σειράς «Χάρι Πότερ» –ο Ντάνιελ Ράντκλιφ, η Εμα Γουάτσον, ο Ρούπερτ Γκριντ– οι οποίοι αναγνώριζαν μεν την επιρροή της Ρόουλινγκ στη ζωή τους, ωστόσο, στο συγκεκριμένο ζήτημα υποστήριζαν τα τρανς άτομα. Η ίδια η συγγραφέας, πρώτα δήλωσε ότι σέβεται το δικαίωμα των τρανς ατόμων να ζουν με όποιο τρόπο τα κάνει να νιώθουν άνετα, έπειτα συμπλήρωσε ότι «η εξάλειψη της έννοιας του φύλου αφαιρεί τη δυνατότητα πολλών να μιλήσουν ουσιαστικά για τη ζωή τους» και τελικά δημοσίευσε ένα εκτενές κείμενο όπου, μεταξύ άλλων, αναφερόταν στη δική της εφηβική ανάγκη να ξεφύγει από τα έμφυλα στερεότυπα, μιλούσε ανοιχτά για τη σεξουαλική κακοποίηση που είχε υποστεί στο παρελθόν, δήλωνε ξανά τον σεβασμό της στην κοινότητα των τρανς, τόνιζε όμως ότι αν τους επιτρεπόταν λ.χ. να εισέρχονται σε δημόσιες τουαλέτες βάσει της ταυτότητας που τους εκφράζει, το δικαίωμά τους αυτό θα γινόταν αντικείμενο εκμετάλλευσης από τυχόν θύτες τους.

Δεν είναι στις αρμοδιότητές μας η χάραξη των ορίων μεταξύ βιολογικού και κοινωνικού φύλου ή ο σχολιασμός μιας συζήτησης που συνεχίζεται ακόμα. Μπορούμε ωστόσο να εμπλουτίσουμε την τελευταία, ζητώντας δυο λόγια από συγγραφείς που είτε εκτιμούν τα έργα της Ρόουλινγκ, είτε έχουν καταπιαστεί με τη σεξουαλικότητα στα δικά τους, είτε απευθύνονται κι οι ίδιοι σε εφήβους που αναζητούν τον εαυτό τους.

Την έκφραση «άτομα με εμμηνόρροια» σε ένα άρθρο στηλίτευσε η Τζ. Κ. Ρόουλινγκ στο Twitter, διερωτώμενη εμμέσως πού πήγε η λέξη «γυναίκες». Αρκετοί ακόλουθοί της είχαν άλλη άποψη: θεώρησαν πως με το σχόλιό της η συγγραφέας απέκλεισε ή και ειρωνευόταν τα διεμφυλικά ή τρανς άτομα.

AP / LEFTERIS PITARAKIS

Από αριστερά: οι Ρούπερτ Γκριντ, Εμα Γουάτσον και Ντάνιελ Ράντκλιφ, πρωταγωνιστές των ταινιών Χάρι Πότερ, υποστήριξαν τα διεμφυλικά άτομα στη συζήτηση που άνοιξε μετά τα σχόλια της Τζ. Κ. Ρόουλινγκ.

AP / JOEL RYAN

ΜΑΡΙΑ ΤΟΠΑΛΗ
Ποιήτρια, μεταφράστρια

Θα κρατήσουμε τα βιβλία

Διαβάζοντας τις δηλώσεις της Τζ. Κ. Ρόουλινγκ στο Twitter λυπήθηκα, αλλά σκέφθηκα: θα της την έσπασε το ροβεσπιερικό λεξιλόγιο. Κι εμένα με ενοχλεί η ξύλινη, βεβιασμένη πολεμική που ανθεί ορισμένως σε επιστημονικούς κύκλους. Σκέφθηκα πως η μεγάλη συγγραφέας θα παρασύρθηκε από την ενστικτώδη, για έναν φιλελεύθερο άνθρωπο, αντιπάθεια προς την καθαρολογία, το υψωμένο δάχτυλο, τον φανατισμό, τον φονταμενταλισμό.

Επειτα σκέφθηκα: ένας έξυπνος άνθρωπος όφειλε, ωστόσο, να μην παρασυρθεί. Η υπόθεση των τρανς, που εξακολουθούν, εξευτελιστικά για όλους μας, να καταπιέζονται, είναι προδήλως σημαντικότερη από τους όποιους φανατικούς.

Σκέφθηκα, τέλος, τα παιδιά μου, με την κυριολεκτική και συμβολική έννοια: τον Ρωμανό, τον Αιμίλιο, την Ειρήνη. Χάρη στη Ρόουλινγκ καταδέχονται να με κάνουν λίγο παρέα, επειδή έμαθαν να αγαπούν το διάβασμα χάρη στον «Χάρι Πότερ» κι ήμουν από τους λίγους ενήλικες που το διάβαζαν με φανατισμό. Τους έμαθε καλά γράμματα η Ρόουλινγκ, πρέπει να πω. Φαίνεται και από την πρόοδό τους και από τις αξίες που υπηρετούν στη ζωή.

Κρίμα, σκέφθηκα, για τα παιδιά που πίστεψαν σε αυτήν: με την απόπειρά της να ενισχύσει το «επιχείρημά» της επικαλούμενη τραυματική προσωπική εμπειρία –ότι δηλαδή υπήρξε η ίδια θύμα ανδρικής βίας– όχι μόνο δεν πείθει αλλά και αφαιρεί, δυστυχώς, το ελαφρυντικό της αυθόρμητης αντίδρασης στην καθαρολογία, με το οποίο επιχείρησα μέσα μου να τη διασώσω αρχικά.

Τότε, ευτυχώς, θυμήθηκα τη Δέλτα: πολλές από τις πολιτικές της απόψεις υπήρξαν θλιβερές. Παραμένει όμως μια γιγάντια συγγραφέας που μας μετάγγισε λογοτεχνία και αξίες – όχι φανατισμό. Θύμα, και αυτή, ενδοοικογενειακής βίας. Αγαπητή Πηνελόπη, σκέφτηκα, αγαπητή Τζόαν: θα κρατήσουμε τα βιβλία.

ΑΡΓΥΡΩ ΜΑΝΤΟΓΛΟΥ
Συγγραφέας, μεταφράστρια

Ο νέος ιός της αποκαθήλωσης

Ολα άρχισαν από ένα tweet της Τζ. Κ. Ρόουλινγκ, όπου εξέφρασε τον προβληματισμό της για «τους ανθρώπους με εμμηνόρροια» κατά τη διάρκεια της πανδημίας, υπονοώντας κατά πόσον είναι ασφαλές οι διεμφυλικοί να χρησιμοποιούν τις ίδιες τουαλέτες με τις γυναίκες. Αυτή η μάλλον επιπόλαιη (φαινομενικά) δήλωση έφερε στην επιφάνεια μια παλιά συζήτηση για την έμφυλη ταυτότητα και την κατασκευή της, τη διαφορά ανάμεσα στο βιολογικό φύλο και στο κοινωνικό φύλο, την «ουσιοκρατία» και τον «αυτοκαθορισμό» του φύλου. Μέσα από την ένθερμη διαμάχη μάθαμε για τον όρο gender dysphoria, «φυλετική δυσφορία», τη ρευστότητα του φύλου και το δικαίωμα να το επιλέξεις, ακόμα και σε εφηβική ηλικία – στο σημείο αυτό η Ρόουλινγκ κρούει τον κώδωνα του κινδύνου, καθώς υπάρχουν περιπτώσεις που μετά την αλλαγή κάποια άτομα θέλησαν να επιστρέψουν στο βιολογικό τους φύλο.

Στο όνομα μιας κακώς εννοούμενης πολιτικής ορθότητας παρατηρείται ένας αντεστραμμένος ρατσισμός, ένας υπόγειος μισογυνισμός. Η γυναικεία εμπειρία δεν είναι πλέον προνόμιο και αποκλειστικότητα της (βιολογικής) γυναίκας με εμμηνόρροια και δυνατότητα τεκνοποίησης. Η ίδια η Ρόουλινγκ, μεγαλωμένη τη δεκαετία του '80 βίωσε τη βία, τον μισογυνισμό, την κακοποίηση και τον αποκλεισμό και έχει κάθε δικαίωμα να μιλάει και να υπεραμύνεται των θέσεών της. Σε κείμενο 3.500 λέξεων μπαίνει στον κόπο να απαντήσει σε όλες τις κατηγορίες που της προσάπτουν και να αποκαλύψει μέρος των εμπειριών της.

Αυτό που με αιφνιδίασε είναι το μένος και η οργή των οπαδών της. Υποψιάζομαι πως ένας νέος ιός, ο ιός της αποκαθήλωσης, απλώνεται ραγδαία. Δακρύβρεχτες αναρτήσεις και πολυσέλιδες εξομολογήσεις, όπου οι φαν περιγράφουν την «προδοσία» που βίωσαν, ως χειρότερη και από βιασμό. Αλλοι έκαψαν τα βιβλία της, άλλοι τα πολτοποίησαν και άλλοι δήλωσαν πως ο λόγος που είχαν παρατείνει τη ζωή τους ήταν για να διαβάσουν τη συνέχεια του «Χάρι Πότερ». Ο ακραίος θαυμασμός και η λατρεία τρέπονται, εν ριπή, οφθαλμού σε άγριο μένος, οι δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.

«Η υπόθεση των τρανς, που εξακολουθούν να καταπιέζονται, είναι προδήλως σημαντικότερη από τους όποιους φανατικούς».

«Κανένας σοβαρός αναγνώστης δεν φαντασιώνεται μία λογοτεχνία όμοια με politically correct διαφημιστικό σποτάκι».

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗΣ
Συγγραφέας

Γέφυρες και χαρακώματα

Κάθε φορά που προκύπτει ένα ανάλογο ζήτημα –και η αλήθεια είναι πως, τελευταία, τα ζητήματα αυτά προκύπτουν με μεγάλη συχνότητα– προσπαθώ να έχω στο μυαλό μου το εξής: στην εποχή μας, κοινωνικές ομάδες και άνθρωποι που μέχρι τώρα ήταν αναγκασμένοι να κρύβονται ή ζούσαν σε ένα καθεστώς φρικτής καταπίεσης εξαιτίας της διαφορετικότητάς τους, διεκδικούν το δικαίωμα να είναι ορατοί, αποδεκτοί και σεβαστοί από την κοινωνία και την πολιτεία. Είναι λοιπόν πολύ σημαντικό να τους ακούμε, να προσπαθούμε να τους κατανοήσουμε και, γιατί όχι, να διδαχθούμε από εκείνους πράγματα που δεν γνωρίζουμε. Ειδικά όσοι από εμάς είχαμε την τύχη ή καταφέραμε μέσα από τη δουλειά μας (η περίπτωση της Τζόαν Ρόουλινγκ) να βρεθούμε σε μια κοινωνικά προνομιακή θέση. Από την άλλη, φοβάμαι ότι αυτού του τύπου οι μαζικές επιθέσεις προς τα δημόσια –και όχι μόνο– πρόσωπα που εκφέρουν μια άποψη, η οποία ακόμα και αν είναι λανθασμένη δεν έχει ολοφάνερα στοιχεία μισαλλοδοξίας (και πάλι η περίπτωση της Τζόαν Ρόουλινγκ), λειτουργούν προς την αντίθετη κατεύθυνση. Αντί να ρίχνουν φως στα διάφορα ζητήματα, τα συσκοτίζουν. Αντί να στήνουν γέφυρες, σκάβουν χαρακώματα. Αντί να βοηθούν την κοινωνία να αλλάξει προς το καλύτερο, σπέρνουν τοξικότητα και, το χειρότερο, ρίχνουν νερό στον μύλο των πραγματικά μισαλλόδοξων.

ΒΙΒΙΑΝ ΣΤΕΡΓΙΟΥ
Συγγραφέας

Και με τους τρανς και με τον Πότερ

Τα τρανς πρόσωπα υπάρχουν. Οι άνθρωποι που δεν θέλουν να αυτοπροσδιορίζονται ως αγόρι ή κορίτσι επίσης υπάρχουν. Σιγά σιγά φαίνονται κι αποκτούν δικαιώματα. Ετσι, εμφανίζονται φράσεις που εκφράζουν αυτήν πραγματικότητα, όπως η φράση «άτομα με περίοδο» σε άρθρο για την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας. Το tweet της Ρόουλινγκ περιγελά τη φράση.

Κανένας συγγραφέας δεν έχει υποχρέωση να υιοθετήσει μια «Χ» γλώσσα ή να στρατευθεί στην εντελώς δίκαιη μάχη για τα δικαιώματα των τρανς. Φιμώνουν τη συγγραφέα όσοι/όσες την κράζουν για το tweet; Οχι. Απλώς, ασκούν κι αυτοί/αυτές το δικαίωμα που ασκεί κι η Ρόουλινγκ. Ελευθερία του λόγου δεν έχουν μόνο οι συγγραφείς, αλλά και όσοι/όσες τους διαβάζουν.

Πολλοί φοβούνται ότι αν αρχίσουμε να κράζουμε τους συγγραφείς, επειδή μιλάνε κάπως για τις μειονότητες κι όχι κάπως αλλιώς, όλοι θα γράφουν βαρετές ανδίες όπου κάποιο μαύρο, τρανς, γκέι κοριτσάκι αποφασίζει να γίνει βίγκαν για να καταπολεμήσει την κλιματική αλλαγή. Χαζομάρες. Κανένας σοβαρός συγγραφέας δεν θα άλλαζε αυτά που έχει να πει από φόβο μην τον κράξουν στα social media και κανένας σοβαρός αναγνώστης δεν φαντασιώνεται μία λογοτεχνία όμοια με politically correct διαφημιστικό σποτάκι. Μήπως ήταν υπερβολικό το κράξιμο, όμως; Σίγουρα! Αλλά αυτό είναι το Twitter. Μία αγχωτική, υπεραπλουστευτική εφαρμογή όπου περίπλοκα θέματα γίνονται τοξικά σχόλια δύο γραμμών. Σε κάθε περίπτωση, το έργο είναι έργο κι η συγγραφέας άνθρωπος. Ο Χάρι Πότερ κι η Ερμιόνη είναι η παιδική μας ηλικία, τα πρώτα μας διαβάσματα. Αυτό, ούτε η ίδια η Ρόουλινγκ δεν μπορεί να το χαλάσει.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

21.6 - 28.6.2020

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΒΙΒΛΙΟ

Βραδιά αναγνώσεων

Το Βιβλιοτρόπιο και το Κέντρο Λόγου και Τεχνών Τεχνοδρόμιο συνδιοργανώνουν βραδιά λογοτεχνικής ανάγνωσης με τίτλο «Η λογοτεχνία στην πόλη». Κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να αναγνώσει ποιήματα ή πεζό κείμενο μικρής έκτασης διάρκειας τριών λεπτών. Οι δηλώσεις συμμετοχής θα πρέπει να συνοδεύονται με την αποστολή του κειμένου (να δηλώνεται ο τίτλος και ο/η συγγραφέας) το οποίο ο ενδιαφερόμενος επιθυμεί να διαβάσει. Συμμετέχουν οι μουσικοί **Γιώργος Κολιάς και Γιώργος** Ιωάννου. **Προαύλιος χώρος Παττιχείου Ιστορικού Αρχείου (πρώην οικία Επάρχου). Πέμπτη 25 Ιουνίου, ώρα 7:30 μ.μ.**

ΕΚΘΕΣΗ

Η επιστροφή 219 Εργων Τέχνης από την Τ/κ στην Ε/κ Κοινότητα

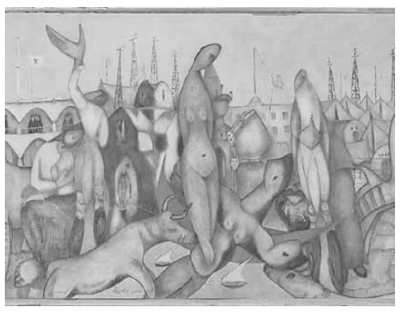

Η Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Τέχνης – ΣΠΕΛ παρουσιάζει έκθεση με τα 219 έργα τέχνης που επεστράφησαν, μετά από 46 χρόνια, από την Τουρκοκυπριακή στην Ελληνοκυπριακή Κοινότητα, στο πλαίσιο των μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης που συμφωνήθηκαν μεταξύ των ηγετών των δύο Κοινοτήτων. Η έκθεση στη ΣΠΕΛ χωρίζεται σε ενότητες ανάλογα με την εικαζόμενη ή επιβεβαιωμένη προέλευση των έργων (π.χ. Δημοτική Πινακοθήκη Αμμοχώστου), φέρνει στο φως εμβληματικά έργα ιστορικών Ελληνοκυπρίων καλλιτεχνών, όπως των Γεώργιου Πολ. Γεωργίου, Γιώργου Σκοτεινού, Στέλιου Βότση, Χριστόφορου Σάββα, Ανδρέα Χαραλαμπίδη, Μιχαήλ Κκάσιαλου, Ιωάννη Κισσονέργη, Νίκου Νικολαΐδη, Ρέας Μπέιλυ, Αδαμάντιου Διαμαντή, Τηλέμαχου Κάνθου κ.ά. Παρουσιάζονται, επίσης, έργα σημαντικών Ελλήνων καλλιτεχνών όπως των Γιάννη Τσαρούχη, Γιάννη Μόραλη, Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα, Γιώργου Γουναρόπουλου, Φώτη Κόντογλου κ.ά. Κρατική Πινακοθήκη Συγχρονης Τεχνης – ΣΠΕΛ, Αμμοχώστου 73, Λευκωσία. Διάρκεια έως 1 Αυγούστου. **Πληροφορίες: Τηλ.: 22479600, Facebook / Instagram: spelstategallery**

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Αφιέρωμα στον κυπριακό κινηματογράφο

Από τις 20 Ιουνίου μέχρι και τις 15 Ιουλίου, το ανοικτό θέατρο του Σκαλιού Αγλαντζιάς μετατρέπεται σε ένα ευρύχωρο θερινό σινεμά και υποδέχεται το Αφιέρωμα στον κυπριακό Κινηματογράφο. Οι προβολές διαρκείας, οι οποίες διοργανώνονται από τον κινηματογράφο Pantheon σε συνεργασία με την STS events, περιλαμβάνουν 26 ταινίες 22 Κυπρίων σκηνοθετών, μεταξύ αυτών και πολλών που έχουν διακριθεί διεθνώς. Σημειώνεται ότι κάθε μέρα θα προβάλλονται δύο ταινίες τις οποίες το κοινό θα μπορεί να παρακολουθήσει. Η επιλογή των ταινιών είχε ως κριτήριο την αυθεντικότητα, την αισθητική, την πρωτοτυπία και την καλλιτεχνική ειλικρίνεια των δημιουργιών, μακριά από αγοραίες επιδιώξεις. Σκαλί Αγλαντζιάς, Αγίου Γεωργίου 15, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22675787**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Getting Across»

Το NiMAC [Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, Συνεργασία: Ίδρυμα Πιερίδη] και το Ινστιτούτο Γκαίτε Κύπρου οργανώνουν και παρουσιάζουν την έκθεση «Getting Across» στο NiMAC. Η έκθεση πραγματεύεται τα κρίσιμα ζητήματα της μετανάστευσης, των διελεύσεων και των συνόρων και παρουσιάζει έργα σημαντικών καλλιτεχνών της διεθνούς σκηνής, από ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα πολιτισμών και διαφορετικών ιστορικών καταστάσεων. Η επιμέλεια του πρότζεκτ γίνεται με την προϋπόθεση ότι τα σύνορα είναι ανθρωπογενείς οριοθετήσεις, με βάση αυθαίρετες αποφάσεις και μόνο, που ασκούν παρόλα αυτά μια τεράστια, μερικές φορές φρικτή επίδραση σε άτομα. Ο κόσμος φαίνεται να είναι όλο και περισσότερο παγκοσμιοποιημένος οικονομικά, αλλά συγχρόνως, κατακερματισμένος από εθνική, θρησκευτική και πολιτική άποψη. NiMAC, Παλιάς Ηλεκτρικής 19, Λευκωσία. Από Πέμπτη 11 Ιουνίου 2020 μέχρι 1 Αυγούστου 2020. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22797400.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

«Πάμε ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ... νύχτες με φεγγάρι στην αυλή»

Μοναδικές καλοκαιρινές παραστάσεις, κάτω από τον έναστρο ουρανό, εγκαινιάζουν ο Δήμος Λεμεσού και το ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ Δημοτικό Θέατρο, στηρίζοντας για άλλη μια φορά καλλιτέχνες και εργαζόμενους. Κάθε Παρασκευή και Σάββατο στις 20:30, το ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ Θέατρο «ανοίγει» την ατμοσφαιρική αυλή του, ταξιδεύοντας το κοινό σε θεατρικά και μουσικά μονοπάτια, προσφέροντας μαγευτικές βραδιές καλλιτεχνικής έκφρασης και δημιουργίας. Οι παραστάσεις «Πάμε ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ... νύχτες με φεγγάρι στην αυλή» αρχίζουν στις 19 Ιουνίου και αναμένεται να διαρκέσουν μέχρι τις αρχές Αυγούστου, τηρουμένων των ενδεικνυόμενων αποστάσεων ασφαλείας και κανόνων υγιεινής. Παττίχειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού, Αγίας Ζώνης 4, Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλέφωνο 25377277.**

ΧΟΡΟΣ

«Καρφίτσες» Περφόρμανς

Το επόμενο πρότζεκτ του echo arts /Αριάννα Οικονόμου είναι μια σπουδή έρευνας και μελέτης υπό μορφή περφόρμανς χορού σε 3 έργα από τα 14 έργα της σειράς «Καρφίτσες» του Χριστόφορου Σάββα. Πρόκειται για τα έργα Κύκλοι και Τετράγωνα (67-68), Σφαίρα (1968), Αναδυόμενη Μορφή (67-68). Στο πρόγραμμα για τη περφόρμανς χορού ΚΑΡΦΙΤΣΕΣ γράφει η χορογράφος Αριάννα Οικονόμου: «Αρχική σκέψη για προσέγγιση αυτού του έργου ως χορογράφος είναι πως οι καρφίτσες αυτές μου θυμίζουν ως χορογράφο το κύτταρο, τη πρώτη μορφή ζωής και ότι το σώμα αποτελείται από εκατομμύρια κυττάρων. [...] οι χορευτές εξερευνούν το σώμα ως σφαίρα όπου τα μέρη του στη κίνηση τους συνεχώς γράφουν καμπύλες γραμμές, ενώ κάνουν επίσης τομές στα διάφορα παραλληλόγραμμα. Χορογραφία Αριάννα Οικονόμου, περφμόρμερς: Αλεξία Νικολάου, Παναγιώτης Τοφή, Γεωργία Κωσταντίνου Στάιλινγκ, Χαρά Σαββίδου.

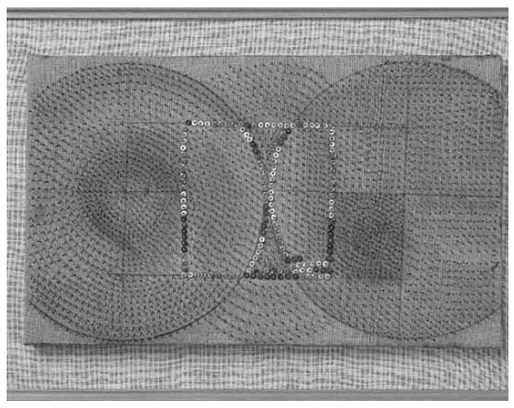

Μουσική Αντώνης Αντωνίου, σύμβουλος δραματουργίας Αλεξάντρα Βάγιερσταλ, Σχέδιο αφίσας Αντρέας Σπυρόπουλος, Παραγωγή Παντελής Γεωργίου. Παραστάσεις Τετάρτη 24, Πέμπτη 25 και Παρασκευή 26 Ιουνίου, Δύο παραστάσεις κάθε μέρα στις 8 μ.μ.-8:30 μ.μ. και 9 μ.μ.-9:30 μ.μ. **Απαραίτητη η κράτηση στο τηλέφωνο 22479600.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Μουσική άνευ ορίων

Με την έλευση της βασίλισσας Καρλότας, δεύτερης συζύγου του βασιλιά Ιανού, τον Αύγουστο του 1411, ήρθαν μαζί της, μεταξύ άλλων και σπουδαίοι μουσικοί, όπως οι Giles Velut και Jean Hanelle. Η έλευσή τους έδωσε νέα πνοή στα μουσικά πράγματα του Βασιλείου, με αποκορύφωμα τα μουσικά κομμάτια που σώθηκαν στον περίφημο Κώδικα του Torino. Άλλος αέρας, άλλα μουσικά ήθη φύσηξε τουλάχιστον στις πόλεις. Κάπως έτσι ανανεώνονται τα μουσικά πράγματα, διά της όσμωσης και του πειραματισμού. Αυτή η όσμωση μέχρι πριν από κάποια χρόνια νιώθω ότι έλειπε από τη χώρα, κάτι το οποίο την τελευταία πενταετία τουλάχιστον νιώθω ότι αλλάζει.

Το τελευταίο διάστημα βλέπω ότι υπάρχει στη χώρα μουσική θέληση για δημιουργία. Ολοένα και περισσότεροι και περισσότερες μουσικοί ξημεροβραδιάζονται πάνω από κάποιο μουσικό όργανο, μια κονσόλα, ένα κομμάτι χαρτί για να δημιουργήσουν.

Γίνομαι πολύ συχνά δέκτης μηνυμάτων για την κυκλοφορία νέων δίσκων, καινούργιων κομματιών. Βλέπω στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης προσπάθειες μουσικές. Υπάρχει μεγάλο μουσικό τάλαντο στη χώρα και αυτό είναι ένα πολιτιστικό κεφάλαιο που πρέπει όλοι να υποστηρίξουμε. Αλλά και πόσοι/ες ακόμα υπάρχουν που δεν γνωρίζω εγώ, και που θα άξιζαν της προσοχής ενός μέσου; Θα μου πείτε μα όλοι και όλες αξίζουν; Όχι, βέβαια, αλλά τη ζυγαριά ας τη βγάλει ο κόσμος.

Αυτό που θέλω να πω είναι ότι το κεφάλαιο της Κύπρου δεν είναι αμελητέο, κάτι που φανερώνει και το μουσικό πρότζεκτ της κολεκτίβας Island Seeds, οι οποίοι κυκλοφορούν τη Δευτέρα το τραγούδι «The Time Is Ripe». Τριάντα επτά μουσικοί από όλο το νησί υλοποίησαν μια ιδέα του μουσικού Λευτέρη Μουμτζη και έφτιαξαν ένα τραγούδι με τίτλο «The Time is Ripe».

Ακούγοντας το τραγούδι, πριν καν διαβάσω το δελτίο Τύπου ένιωσα τη φρεσκάδα του και την εναλλαγή στους ήχους του, ένα μουσικό ψηφιδωτό, παραδοσιακοί πειραγμένοι ήχοι, ανατολίτικοι ρυθμοί, τζαζ, ψυχεδελικές ροκ συγχορδίες και όλα αυτά με τους στίχους που συντέθηκαν από τον τραγουδοποιό Λευτέρη Μουμτζή, τον μουσικό/ποιητή Βασίλη Φιλίππου και ποιητή Gurgenc Korkmazel. Ένα τραγούδι που υμνεί τη φύση και τον άνθρωπο.

Γενικά το τραγούδι αναδεικνύει τη δύναμη της μουσικής και το πώς αυτή μπορεί να ρίχνει και τείχη, πρώτα μεταξύ ανθρώπων και ιδανικά και άλλα. Μετά σκέφτομαι και το τραγούδι του Asik Veysel, ένα από τα δημοφιλέστερα τραγούδια στην Τουρκία, που ο Γιώργος Καλογήρου απέδωσε στα ελληνικά, πάνω σε μια ιδέα του Αβραάμ Κοντού, ο οποίος είχε τον και συντονισμό, έκανε την ενορχήστρωση, την επεξεργασία του βίντεο, τη μίξη και την παραγωγή. Και αναρωτιέμαι, δεν γίνεται να μην μπορούμε να τραγουδάμε όλοι μαζί, δεν γίνεται να μη γνωριζόμαστε.

Προσοχή, δεν μιλάω για διαγραφή του παρελθόντος, δεν πιστεύω στον θάνατο του χθες, αλλά στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων από τη μελέτη του. Φτάνει να ανοίξουμε όλοι τα μάτια μας και να δούμε πώς μπορούμε όλοι μαζί να βρούμε «εκείνα τα λόγια που παίρνουνε το ίδιο βάρος σ' όλες τις καρδιές, σ' όλα τα χείλη, έτσι να λέμε πια τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη», όπως σοφά έγραψε ο Γιάννης Ρίτσος, εμείς οι άνθρωποι, μακριά από σπουδαία και περίεργα τεχνητά κατασκευάσματα, υψηλών πολιτικών προσώπων.

Μακάρι όλοι αυτοί οι μουσικοί να βρουν τον τρόπο τον Σεπτέμβριο να τραγουδήσουν όλοι μαζί πάνω στα τείχη, εκεί στην Πύλη Πάφου και δίπλα κα παραδίπλα.

ΥΓ. Αυτό το καλοκαίρι οι μουσικοί -όχι μόνο στην Κύπρο- θα δυσκολευτούν κατ' αρχάς να συναντηθούν με το κοινό τους, δεν θα έχουν την ευκαιρία να συστηθούν σε νέα κοινά, ένεκα των μέτρων της πανδημίας, που απαγορεύει τις συναυλίες και τα φεστιβάλ, αλλά επιτρέπει τα επιδημιολογικά ναυάγια. Φυσικά και δεν υποστηρίζω ότι πρέπει να επιτραπούν όλα άνευ όρων, αλλά να βρεθεί ένας τρόπος να μπορέσουν οι άνθρωποι της μουσικής να ασκήσουν το επάγγελμά τους, και αυτό αφορά όλο το εργασιακό φάσμα της μουσικής βιομηχανίας ή βιοτεχνίας, όπως θέλετε πείτε τη.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Το αρχαίο θέατρο και ο «Λεωνίδας»

Φέτος, το Φεστιβάλ Επιδαύρου θα έχει τρεις όλες κι όλες παραστάσεις, με πρώτη τους «Πέρσες» του Αισχύλου από το Εθνικό Θέατρο, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Λιγνάδη, στις 24 Ιουλίου. Γι' αυτό, ίσως, το λεύκωμα με τον ατμοσφαιρικό τίτλο «Η Κάλλας, ο Μινωτής, ο Κουν και τα μαγειρευτά της Κάκιας», που κυκλοφορεί αυτές τις ημέρες, να έρχεται στην κατάλληλη στιγμή. Σε μια παύση μετακινήσεων που προσφέρεται για εσωτερικές «τακτοποιήσεις». Οσοι γνωρίζουν, επαναξιολογούν· όσοι δεν γνωρίζουν, μπορεί να κοντοσταθούν από περιέργεια ή από ενδιαφέρον ευρείας γκάμας: τα πρόσωπα, ο τόπος, η καταγραφή πολλών εποχών και από διαφορετικές οπτικές.

Οπως διαβάζουμε σε προδημοσίευση της «Κ», της περασμένης Κυριακής, πρόκειται για έκδοση των εκπαιδευτηρίων Ελληνογερμανική Αγωγή, την οποία επιμελείται ο δημοσιογράφος Φώτης Απέργης, με πρόλογο της υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνας Μενδώνη. Στις 200 σελίδες του φυλλομετράει κανείς 60 χρόνια ζωής των καλλιτεχνών στην Επίδαυρο, με στιγμές και αφηγήσεις από τη θρυλική ταβέρνα του «Λεωνίδα». Μαρτυρίες/συνεντεύξεις 26 ανθρώπων του θεάτρου, διαφορετικών ηλικιών, που περιγράφουν εμπειρίες, γεύσεις, αισθήσεις.

Το αρχαίο θέατρο και ο Λεωνίδας (Λιακόπουλος), στη μνήμη του οποίου ετοιμάστηκε η έκδοση, η γυναίκα του και τόσο ξεχωριστή μαγείρισσα Κάκια και τα δύο παιδιά του, ο Νίκος και ο Γιώργος, ήταν, και παραμένουν σε ένα βαθμό, συγκοινωνούντα δοχεία. Οπως επισημαίνει και ο σκηνογράφος Διονύσης Φωτόπουλος στο λεύκωμα, «ο "Λεωνίδας" λειτουργούσε ήδη ως φυσική προέκταση του θεάτρου, αναπόσπαστο μέρος της ζωής του φεστιβάλ». Δεκάδες φωτογραφίες –πολλές με αυτόγραφα και αφιερώσεις στον Λεωνίδα και στην Κάκια– συνθέτουν αυτό που πραγματικά ήταν η ταβέρνα: μια μικρή κοινωνία, κάποτε και διεθνής (αφού την επισκέπτονταν και ξένες προσωπικότητες), πολύχρωμη όσο και η ψυχοσύνθεσή της, φασαριόζικη και εξωστρεφής, με πολλούς εσωτερικευμένους θυμούς, ανταγωνισμούς, αλλά και γενναιοδωρία, αγάπη, ικανή για το καλύτερο και το χειρότερο, αφοσιωμένη στην τέχνη της και στα πάθη της. Η μαγειρική της Κάκιας είχε τη δύναμη να καθησυχάζει. Οχι μόνο με τις γεύσεις της, αλλά και με την οικειότητα που δημιουργεί το αναλλοίωτο στον χρόνο «μενού». Τα κεφτεδάκια και τα γεμιστά, ό,τι και να συνέβαινε, ήταν «εκεί» για να συνοδεύσουν τη χαρά του θριάμβου ή για να κατευνάσουν τη θλίψη της αποτυχίας και τη δυσκολία διαχείρισής της.

Διαβάζοντας κείμενα και εξιστορήσεις, γύρισα κι εγώ τον χρόνο πίσω. Οταν ως φοιτήτρια ακόμη, αρχές του '80, περνούσα μέρες στην Επίδαυρο, σε πρόβες και γενικές δοκιμές, ως φιλότεχνη συνοδός του μετέπειτα συζύγου μου, σκηνοθέτη Δημήτρη Εξάρχου, διστακτική, απορημένη και συνεπαρμένη. Εκείνος νέος και φέρελπις, άρτι αφιχθείς από την Αγγλία, έκανε τα πρώτα του βήματα ως βοηθός σκηνοθέτη, σε παραστάσεις του Γιώργου Σεβαστίκογλου, του Σπύρου Ευαγγελάτου, του Νίκου Χαραλάμπους.

Ξενύχτια στο θέατρο για να λυθούν τα τεχνικά προβλήματα, να σταμπιλαριστεί ο φωτισμός. Να καθοδηγεί η ψηλόλιγνη, στωική φιγούρα του Σεβαστίκογλου τη Μαρία Σκούντζου και τον Νικήτα Τσακίρογλου στον «Ορέστη» ή η πυρετώδης, σαρωτική παρουσία του Ευαγγελάτου, το καθηλωτικό στροβίλισμα του ανδρικού χορού στη σκηνή της «Επίκλησης» του φαντάσματος του Δαρείου, στους «Πέρσες».

Η κάθε επόμενη μέρα ξεκινούσε και έκλεινε στον «Λεωνίδα». Ξεκινούσε με γενναίες φέτες ψωμιού με βούτυρο και μέλι –κανένα διαιτητικό πρωτόκολλο δεν στερούσε την απόλαυση εκείνο τον καιρό– και τελείωνε αργά το βράδυ με τα αχνιστά φρεσκομαγειρεμένα πιάτα έτοιμα και πάντα φροντισμένα. Ηξερε τον κόσμο και τις ιστορίες τους η οικογένεια του Λεωνίδα Λιακόπουλου. Πολύ κόσμο και πολλές ιστορίες. Διέκριναν τις «καταιγίδες» (όχι μόνο του καιρού), παρατηρούσαν διακριτικά, συμμετείχαν και συμπαραστέκονταν με τον τρόπο τους.

Είναι χρόνια πια που πάω και επιστρέφω από την Επίδαυρο μέσα σε λίγες ώρες. Αφίξη, παράσταση, γυρισμός, χωρίς στάση. Χάνονται οι άνθρωποι, κάποιοι για πάντα, τα τελετουργικά συντηρούνται και ανατροφοδοτούνται με νέους θαμώνες, που κάποτε παλιώνουν κι αυτοί. Στον «Λεωνίδα» οι απώλειες δεν σημαίνουν φθορά. Υπάρχουν οι άνθρωποι στις φωτογραφίες, στις καλύτερες στιγμές τους, δικαιώνοντας τον τίτλο διαρκώς: «Η Κάλλας, ο Μινωτής, ο Κουν και τα μαγειρευτά της Κάκιας».

Οι μουσικοί της Κύπρου δείχνουν τον δρόμο

Τριάντα επτά καλλιτέχνες της κολεκτίβας Island Seeds από όλο το νησί κυκλοφορούν το τραγούδι «The Time Is Ripe»

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Το τραγούδι «The Time Is Ripe» γεννήθηκε μέσα από τη μουσική σκηνή που προωθεί το πρόγραμμα United by Sounds του Σπιτιού της Συνεργασίας.

«Γιατί εμείς δεν τραγουδάμε για να ξεχωρίσουμε αδελφέ μου απ' τον κόσμο. Εμείς τραγουδάμε για να σμίξουμε τον κόσμο», οι στίχοι αυτοί του Ρίτσου από το «Καπνισμένο τσουκάλι» μου ήλθαν στο μυαλό, ακούγοντας το τραγούδι: «The Time Is Ripe», που θα κυκλοφορήσει τη Δευτέρα 21 Ιουνίου από τους Island Seeds. Μέσα στη γενικότερα ταραγμένη εποχή μας πρωτοβουλίες όπως αυτή της κολεκτίβας Island Seeds η οποία γεννήθηκε μέσα από τη μουσική σκηνή που προωθεί το πρόγραμμα United by Sounds του Σπιτιού της Συνεργασίας, ένα κοινωνικοπολιτισμικό κέντρο που βρίσκεται στην ελεγχόμενη από τα Ηνωμένα Έθνη νεκρή ζώνη, στη Λευκωσία. Το τραγούδι/βίντεο «The Time Is Ripe» είναι μια πρόσκληση για συνεργασία στην Κύπρο, μακριά από κοινά ανακοινωθέντα, κείμενα όρων αναφοράς και λυκοφιλικές χειραψίες.

Μίλησα με τον Λευτέρη Μουμτζή, τον μουσικό που αναζητεί συνεχώς λιμνάζοντα ύδατα για να τα ταράξει, κατάλαβα αμέσως την αφοσίωσή του στο συγκεκριμένο πρότζεκτ. «Σκέφτηκα ότι είναι καιρός πια να γνωριστούμε εμείς οι μουσικοί της Κύπρου μεταξύ μας», μα εν καιρώ κορωνοϊού, όταν τα οδοφράγματα είναι κλειστά, όταν τα αεροδρόμια είναι νεκρά; Αναρωτιέμαι… «τώρα ωρίμασε ο καιρός, το λέει και ο τίτλος του τραγουδιού», μου λέει αφοπλιστικά ο Λευτέρης. Η ιδέα του Λευτέρη για μια τέτοια συνεργασία, όπως που είπε με πολλή χαρά, αγκαλιάστηκε αμέσως από όλους με τους οποίους επικοινώνησε, και ο ένας συντελεστής έφερνε το άλλο στο πρότζεκτ.

Το αποτέλεσμα είναι 37 μουσικοί από ολόκληρο το νησί να ενώνουν τις μουσικές τους δυνάμεις και να δίνουν το «The Time Is Ripe», θέλοντας να δώσουν το μήνυμα ότι καμιά πολιτική διαίρεση δεν μπορεί να εμποδίσει την επανένωση των δύο κοινοτήτων. Το ενδιαφέρον που έχει επίσης η πρωτοβουλία είναι ότι το τραγούδι εκδηλώνει την πρόσκληση των καλλιτεχνών για συνεργασία προς όλο τον κόσμο.

Ο Λευτέρης Μουμτζής, ως συντονιστής των μουσικών προγραμμάτων στο Σπίτι της Συνεργασίας, χρησιμοποίησε την εμπειρία στη φιλοξενία συνεργασιών μεταξύ καλλιτεχνών από τις δύο κοινότητες, ως λυρική έμπνευση και σημειώνει «μετά από τόσα χρόνια πόνου, ήλθε η ώρα να θεραπεύσουμε τη συλλογική πληγή και να έλθουμε κοντά ως άνθρωποι, για να συνυπάρξουμε και να συν-δημιουργήσουμε».

Ο καθένας και η καθεμία από τους μουσικούς υπηρετεί το δικό του μουσικό είδος, έτσι και το τραγούδι είναι ένα μουσικό μωσαϊκό, σαν το κυπριακό μαρμαράκι, ένα ψηφιδωτό από παραδοσιακούς ρυθμούς, μοντέρνους ήχους...

Ομολογώ ότι ενώ είχα ακούσει για τον Τ/κ ποιητή Gurgenc Korkmazel, δεν έτυχε να τον γνωρίσω, ώσπου έφτασε η στιγμή να του ζητήσω για την «Κ» ένα ποίημά του, δυστυχώς δεν καταφέραμε να συντονιστούμε, ωστόσο η ανταλλαγή μερικών μόνο μηνυμάτων μου έδωσαν την εντύπωση ενός ανθρώπου που βλέπει τα πράγματα από την αισιόδοξη πλευρά τους και αυτό φαίνεται από τους στίχους που έγραψε για το τραγούδι, τα αρώματα και τα πουλιά της Κύπρου δεν έχουν σύνορα, δεν αλλάζουν πέταγμα, έχουν τα ίδια χρώματα. Διαβάζω στο δελτίο Τύπου που μου εστάλη τις λέξεις του Korkmazel και αμέσως σκέφτομαι ότι τελικά ο άνθρωπος είναι η λύση, οι ανθρώπινες σχέσεις, οι νότες ίσως… λέει ο Korkmazel, λοιπόν, «Για να επισπεύσουμε τις διαδικασίες που θα ρίξουν κάτω τους τοίχους, και για να ενισχύσουμε το δεσμό μεταξύ των κοινοτήτων, πρέπει πρώτα να αναμιχθούμε! Πρέπει να γράψουμε ποιήματα, να τραγουδήσουμε τραγούδια, να πιούμε και να φάμε μαζί, να χορέψουμε, να κάνουμε έρωτα». Σημειώνουμε ότι η μουσική και οι τρίγλωσσοι στίχοι στα αγγλικά, ελληνοκυπριακά και τουρκοκυπριακά, συντέθηκαν από τον τραγουδοποιό Λευτέρη Μουμτζή, τον μουσικό/ποιητή Βασίλη Φιλίππου και ποιητή Gurgenc Korkmazel.

Ο Βασίλης Φιλίππου σημειώνει για το τραγούδι αυτό που οι στίχοι λένε, πόσο σημαντική είναι η φύση και φυσικά ο άνθρωπος ως αναπόσπαστο μέρος της, «As μάθουμεν που τα δεντρά, Οι κλώνοι μας ν'απλώσουν / Τζιαι μέσα στες αγκάλες μας, Πλάσματα να μερώσουν».

Ο καθένας και η καθεμία από τους μουσικούς υπηρετεί το δικό του μουσικό είδος, έτσι και το τραγούδι είναι ένα μουσικό μωσαϊκό, σαν το κυπριακό μαρμαράκι, ένα ψηφιδωτό από παραδοσιακούς ρυθμούς, σόλο τζαζ συνδυασμούς, ανανεωμένες παραδοσιακές κυπριακές πρακτικές, ή ψυχεδελικές ροκ συγχορδίες. Πρόκειται, λοιπόν,για μια σύμπραξη που αντικατοπτρίζει τη σημερινή μουσική κουλτούρα της Κύπρου: ανοιχτόμυαλη, εκλεκτική, χωρίς δεσμεύσεις σε οποιεσδήποτε ατζέντες. Επιπρόσθετα, πολλοί καλλιτέχνες από τους Island Seeds, μουσικοί Παλαιστινιακής, Λιβανέζικης και Αρμενικής καταγωγής, αντικατοπτρίζουν τον αριθμό των εθνικών κοινοτήτων που συναποτελούν εδώ και καιρό την ταυτότητα της Κύπρου. Θα κλείσω πάλι με στίχο του Γιάννη Ρίτσου, από το «Καπνισμένο τσουκάλι» ως ευχή και προτροπή: ««Γιατί εμείς δεν τραγουδάμε για να ξεχωρίσουμε αδελφέ μου απ' τον κόσμο. Εμείς τραγουδάμε για να σμίξουμε τον κόσμο» και ελπίζω να μάθετε κάποτε τον κόσμο να γελάει…

Το βίντεο

Η κυκλοφορία του τραγουδιού έρχεται με ένα βίντεο από τον Αντώνη Πουλιάση, που απεικονίζει σκηνές από τους καλλιτέχνες των Island Seeds, οι οποίοι βιντεογραφούν το δικό τους κομμάτι στο τραγούδι σε στούντιο και τα σπίτια τους στην Κύπρο, τη Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ελλάδα, τον Καναδά και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Το «The Time Is Ripe» κυκλοφορεί από το Σπίτι της Συνεργασίας, και στηρίζεται από: την Πρεσβεία της Ιρλανδίας στην Κύπρο, το Active Citizens Fund, τα EEA and Norway Grants 2014-2021, την Πρεσβεία της Πολωνίας, την Πρεσβεία του Βασιλείου της Ολλανδίας, την Πρεσβεία της Σουηδίας, την Πρεσβεία της Ελβετίας, την Πρεσβεία της Γερμανίας και την Πρεσβεία της Ιταλίας στην Κύπρο.

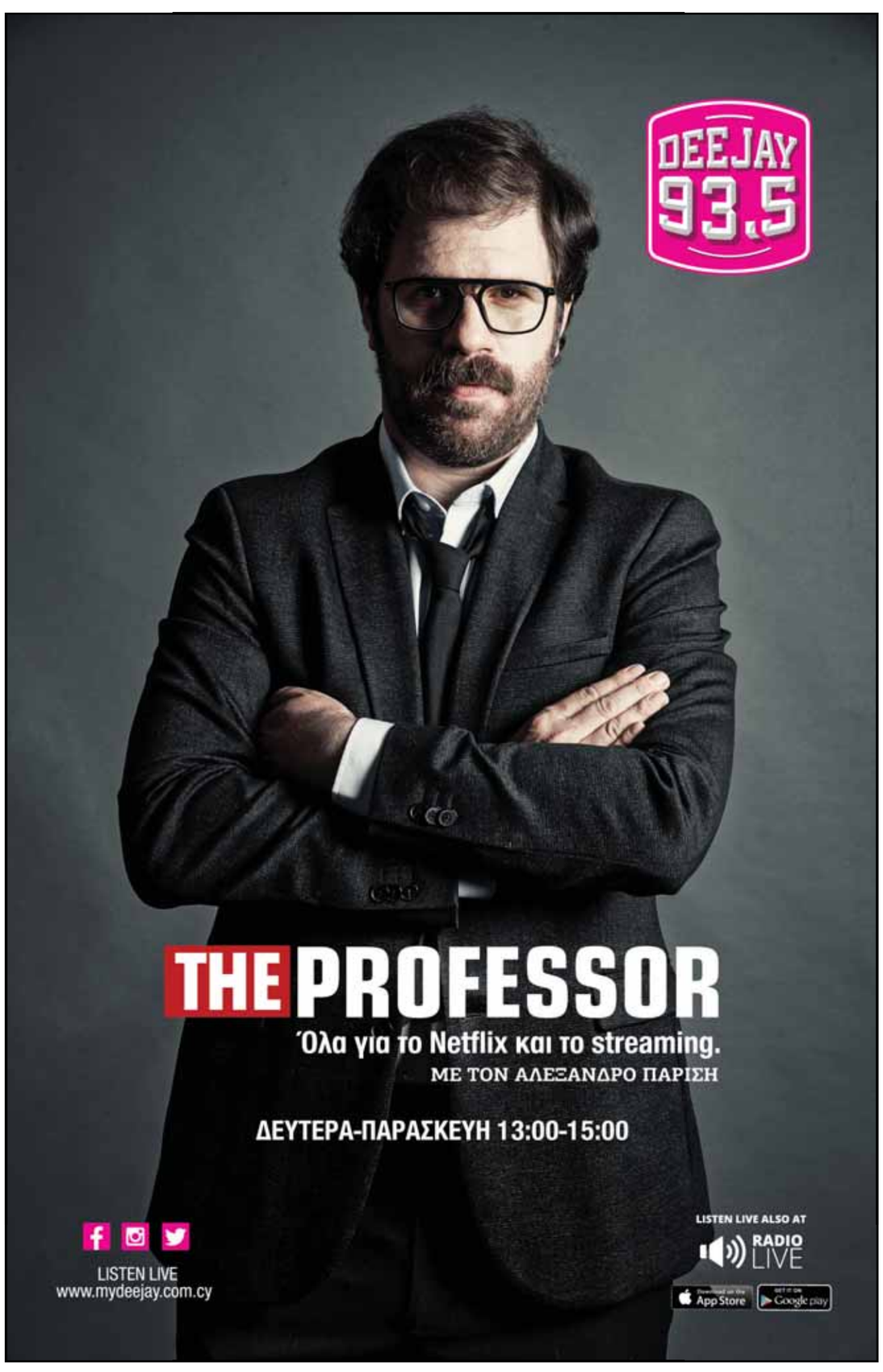

Μέσα από εντυπωσιακές εικόνες, αναπτύγματα και κοπτικά, αποκαλύπτεται ένας κόσμος πολύχρωμος και ταυτόχρονα ανεξάντλητος, ενώ τα κείμενα που συνοδεύουν την εικονογράφηση είναι γεμάτα από ενδιαφέρουσες πληροφορίες.

«Ωκεανός» από χαρτί και χρώμα

Ενα ξεχωριστό θαλασσινό λεύκωμα για μικρούς και μεγάλους, με εκπληκτική εικονογράφηση, από τις εκδόσεις Καπόν

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Ολα ξεκίνησαν από μια επίσκεψη στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας του Λονδίνου, μια Κυριακή που ακόμη ταξιδεύαμε. Αλλωστε δεν είναι τυχαίο πως ο τίτλος του βιβλίου είναι «Ωκεανός». Στο εξώφυλλό του απλώνεται ένα κόκκινο γιγαντιαίο καλαμάρι, που το μοναδικό του μάτι κοιτάζει τον αναγνώστη καλά καλά. Εν προκειμένω μαγνήτισε την εκδότρια Ραχήλ Καπόν, τον σύζυγό της Μωυσή και τον ανιψιό τους.

«Ξεφυλλίζοντας το βιβλίο, ο ενθουσιασμός μας για την ανακάλυψή του όλο και μεγάλωνε», λέει η ίδια. «Ηταν τόσο ζωηρή η εντύπωση, τόσο έντονο το αίσθημα της χαράς που μας άφησε το βιβλίο, που δεν μπορέσαμε να αντισταθούμε στην ομορφιά του, και στην επιστροφή συζητούσαμε μόνο γι' αυτό. Αμέσως αποφασίσαμε ότι θα ήταν η επόμενη έκδοσή μας, και φυσικά θα εντασσόταν στη σειρά παιδικών-νεανικών βιβλίων. Αυτή η σειρά ήταν μια επιθυμία μας για πολλά χρόνια, αλλά δεν βρίσκαμε κάτι που να μας εμπνέει και να μας ενθουσιάζει από την πρώτη ματιά. Γι' αυτό την εμπλουτίζουμε με τίτλους σιγά σιγά και προσεκτικά».

Ο «Ωκεανός», αυτό το μεγάλου σχήματος βιβλίο για τον θαλάσσιο κόσμο, είναι σίγουρα κάτι πολύ περισσότερο από ένα εικονογραφημένο βιβλίο γνώσεων για παιδιά. Απόδειξη πως όποιος το βλέπει, θαυμάζει. Από τη μια μεριά είναι η γοητεία και τα μυστήρια της βαθιάς θάλασσας που σε τραβούν. Από την άλλη η καταπληκτική δουλειά της βραβευμένης εικονογράφου που το σχεδίασε.

Απόλυτα δικαιολογημένα –κι ας συμβαίνει σπανίως– το όνομα της Ελέν Ντρουβέρ βρίσκεται στην κορυφή του εξωφύλλου με μεγάλα γράμματα. Αλλά κι εκείνη μαγεμένη ξεκίνησε να σχεδιάζει: «Ζω κοντά στον ωκεανό, τον βλέπω καθημερινά από το σπίτι μου, είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μου», μας λέει από το σπίτι της στη Γαλλία. «Ο σύντροφός μου είναι παθιασμένος με το σερφ, εγώ επίσης σερφάρω και κολυμπάω στον ωκεανό. Μας αρέσει να ταξιδεύουμε και να ανακαλύπτουμε καινούργιες θάλασσες. Ξεκίνησα αυτό το βιβλίο στη διάρκεια ενός οικογενειακού ταξιδιού με βαν στις ακτές της Νέας Ζηλανδίας, γιατί κι οι δυο μας ελπίζουμε να μεταδώσουμε την αγάπη μας για τον ωκεανό στα δυο μας παιδιά, που είναι 3 και 8,5 ετών».

Οταν ήταν μικρή, η Ελέν Ντρουβέρ ονειρευόταν να φτιάξει παιδικά βιβλία. Μεγαλώνοντας έγινε σχεδιάστρια υφασμάτων κι άρχισε να ζωγραφίζει διακοσμητικά μοτίβα για υφάσματα. Στη συνέχεια ενδιαφέρθηκε για την κοπτική τέχνη του χαρτιού –μία από τις αρχαιότερες τεχνικές των Καλών Τεχνών στην Απω Ανατολή–, κι έτσι μπήκε στις εκδόσεις. «Τελικά πραγματοποίησα το παιδικό μου όνειρο χωρίς καν να το καταλάβω», λέει. «Μου αρέσει να εικονογραφώ και να κόβω, κι αυτή είναι μια διαδικασία που απαιτεί πολλή ενέργεια και χρόνο. Σε αυτό το βιβλίο ήθελα να παρουσιάσω τον πλούτο και τις λεπτομέρειες της θαλάσσιας χλωρίδας και πανίδας, αλλά να απλοποιήσω τα σχέδια κρατώντας τα βασικά στοιχεία. Ξεκινώντας την εικονογράφηση, δεν είχα αποφασίσει το ύφος της· μου επιβλήθηκε μόνο του στην πορεία».

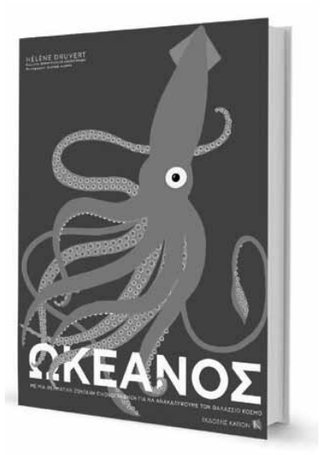

Στο εξώφυλλό του απλώνεται ένα κόκκινο γιγαντιαίο καλαμάρι, που το μοναδικό του μάτι κοιτάζει καλά καλά τον αναγνώστη.

Η βραβευμένη εικονογράφος του βιβλίου, Ελέν Ντρουβέρ, είναι αυθεντία στην κοπτική τέχνη του χαρτιού – μία από τις αρχαιότερες τεχνικές των καλών τεχνών στην Απω Ανατολή.

Χωρίς οφθαλμαπάτες

Τίποτε δεν είναι στατικό στον «Ωκεανό», κι ας είναι φτιαγμένος μόνον από χαρτί και χρώμα: ένα κύμα ορθώνεται αφρίζοντας, τα πορτοκαλιά κοράλλια λάμπουν στον βυθό κι ένας καρχαρίας πλησιάζει. Καμιά «εικονική» ψηφιακή οφθαλμαπάτη· μόνον η παλιά, σπουδαία τέχνη της τυπογραφίας με νέες όμως δυνατότητες. Ετσι, μέσα από εντυπωσιακές εικόνες, αναπτύγματα και κοπτικά, αποκαλύπτεται ένας κόσμος πολύχρωμος, αεικίνητος και ταυτόχρονα ανεξάντλητος, ενώ τα κείμενα που συνοδεύουν την εικονογράφηση είναι γεμάτα από ενδιαφέρουσες πληροφορίες. «Το βιβλίο του "Ωκεανού" με τα κοπτικά του έφερε στη μνήμη μου τον Δημήτρη και τη Ζουζού Μυταρά, καθηγητές μου στη Σχολή Δοξιάδη, που πριν από τόσα χρόνια μας μάθαιναν για το στυλιζάρισμα και για τις ιαπωνικές τεχνικές του οριγκάμι και κιριγκάμι, άγνωστες τότε στον πολύ κόσμο», θυμάται η Ραχήλ Καπόν. «Φυσικά, εκείνη την εποχή τα κάναμε όλα με το χέρι, με κοπίδια και διάφορα άλλα εργαλεία πάνω σε ειδικά χαρτιά, αντλώντας έμπνευση από τα ασύλληπτης λεπτότητας, ακρίβειας και επινοητικότητας έργα των Ιαπώνων καλλιτεχνών. Από τότε, η τεχνική έχει βέβαια εξελιχθεί, και πλέον το λέιζερ αντικατέστησε τη δουλειά με το χέρι, όπως συνέβη σε αυτό το βιβλίο. Ομως, όσο και να προχωρά η τεχνολογία, η επιθυμία για καλλιτεχνική πρωτοτυπία και δημιουργία παραμένει πάντοτε η βασική προϋπόθεση».

Ολα αυτά βέβαια αφορούν την ομορφιά, αλλά, μόλις σκεφτείς πώς

«Εχουμε φτάσει στο σημείο οι ωκεανοί να απειλούνται από τον άνθρωπο», λέει η χημικός-ωκεανογράφος, ερευνήτρια στο ΕΛΚΕΘΕ Χριστίνα Ζέρη.

μπορείς να την κάνεις δική σου, τότε έρχεται κάπως απότομα η πραγματικότητα και σε προσγειώνει.

Ως εκδοτικό εγχείρημα ο «Ωκεανός» έχει ρίσκο. Τα ερωτήματα για τους εκδότες δεν ήταν κι εύκολα: Πόσο θα κοστίσει; Ποιοι θα είναι οι όροι του ξένου εκδοτικού οίκου; Ποια θα είναι η τιμή του βιβλίου στην αγορά; Θα έχει επιτυχία; «Τα υπολογίζεις», λέει η εκδότρια, «αλλά και πάλι παραδίνεσαι πρόθυμα στο όνειρο, υποκύπτεις στη μοναδικότητα του βιβλίου, και σκέφτεσαι ότι ίσως, ακόμα και εάν δεν υπάρξει κέρδος, οι πωλήσεις θα καλύψουν το κόστος. Τελικά, ούτε και αυτό είναι πραγματική προϋπόθεση για να προχωρήσεις στην έκδοση. Οφείλω να ομολογήσω πως ούτε εγώ ούτε ο Μωυσής είμαστε αυτό που λένε "εμπορικά δαιμόνια", δεν κυνηγάμε μπεστ σέλερ. Αλλά δεν υπάρχει πιο μεγάλη ικανοποίηση και ευχαρίστηση από το να κάνεις εκείνο που σ' ενθουσιάζει και πραγματικά αγαπάς».

Τα κείμενα του βιβλίου έχει γράψει η βιολόγος και δημοσιογράφος Εμανουέλ Γκρουντμάν. Ο λόγος της είναι εμπεριστατωμένος, αλλά διατηρεί μια μεγάλη τρυφερότητα περιγράφοντας τον ωκεανό σαν το τεράστιο, πανέμορφο σπίτι μας που χρειάζεται φροντίδα.

«Η σχέση του ανθρώπου με τη θάλασσα είναι αρχέγονη. Γνωρίζουμε ότι οι περισσότεροι προϊστορικοί πολιτισμοί αναπτύχθηκαν στην παράκτια ζώνη, ενώ από τα αρχαία χρόνια ο άνθρωπος χρησιμοποιεί τους ωκεανούς ως οδούς μεταφοράς», σχολιάζει η χημικός-ωκεανογράφος, ερευνήτρια στο ΕΛΚΕΘΕ Χριστίνα Ζέρη. «Παρ' όλα αυτά η θάλασσα αποτελούσε απειλή για τον άνθρωπο. Ενα σωρό μυθικά πλάσματα και τέρατα προσωποποιούν τον φόβο του αγνώστου. Σήμερα γνωρίζουμε τη λειτουργία των ωκεανών και συνεχίζουμε να μαθαίνουμε για αυτούς. Δεν φοβόμαστε τη θάλασσα, αντίθετα έχουμε φτάσει στο σημείο οι ωκεανοί να "απειλούνται" από τον άνθρωπο». Η τελευταία ενότητα του βιβλίου έχει τίτλο: «Ο ωκεανός σε κίνδυνο». «Ασθενούν» οι ωκεανοί και με ποιον τρόπο, ρωτάμε την ειδικό. «Οι πιέσεις που δέχονται οι ωκεανοί σήμερα σχετίζονται αφενός με την παγκόσμια κλιματική αλλαγή –έχουμε αλλαγές στην κυκλοφορία και ανανέωση των νερών, στην οξυγόνωσή τους, αλλαγές στην οξύτητα (το νερό της θάλασσας γίνεται πιο όξινο)– και αφετέρου με τη συνεχή αύξηση του παράκτιου πληθυσμού», απαντά. «Οι αυξημένες εισροές αζώτου και φωσφόρου έχουν ήδη ξεπεράσει τα όρια ανοχής των ωκεανών, ενώ ακόμα δεν γνωρίζουμε ποια είναι αυτά τα όρια σε σχέση με τους χημικούς ρύπους, τα νανοσωματίδια και τα μικροπλαστικά. Ολα τα παραπάνω σε συνδυασμό με την υπεραλίευση σε παγκόσμιο επίπεδο, υποβαθμίζουν τη βιοποικιλότητα και τη φυσική ισορροπία».

«Για να παραμείνει ο ωκεανός ένας από τους πολυτιμότερους συμμάχους μας, πρέπει να συνεχίσουμε να τον προστατεύουμε και να τον κανακεύουμε», είναι η τελευταία φράση του βιβλίου (η μετάφραση είναι της Καρίνας Λάμψα). Για να το διατυπώσουμε και επιστημονικά, είναι εφικτή η βιωσιμότητά του; «Η έννοια της βιωσιμότητας είναι άμεσα συνυφασμένη με την εκμετάλλευση των πόρων», λέει η επιστήμονας. «Το ερώτημα λοιπόν που τίθεται είναι αν η εκμετάλλευση των ωκεάνιων πόρων γίνεται με τρόπο που να μη διαταράσσεται η φυσική ισορροπία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Οι ωκεανοί προσφέρουν στον άνθρωπο, πόρους/πρώτες ύλες (π.χ. αλιεύματα, υδρογονάνθρακες, μέταλλα, κ.ά.), και οφέλη χωρίς άμεση οικονομική αξία, όπως είναι το οξυγόνο που αναπνέουμε και η αποθήκευση του διοξειδίου του άνθρακα. Η καλή λοιπόν υγεία των ωκεανών σημαίνει και καλή υγεία και ευημερία του ανθρώπου».

Επικοινωνία ιδεών και ανθρώπων στο Φυτώριο

Ο Σύνδεσμος Εικαστικών Καλλιτεχνών Κύπρου διοργανώνει τρία προγράμματα φιλοξενίας καλλιτεχνών και θεωρητικών τέχνης

Της **ΛΟΪΖΑΣ ΛΟΥΗ**

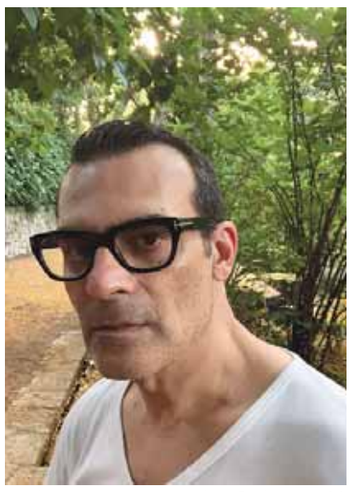

Στο πρώτο residency στο Φυτώριο συμμετέχουν οι εικαστικοί Ανδρέας Μαλλουρής και Ελένη Οδυσσέως (9 Ιουνίου- 8 Ιουλίου).

Ο Σύνδεσμος Εικαστικών Καλλιτεχνών Κύπρου (ΕΙ.ΚΑ) διοργανώνει τρία προγράμματα φιλοξενίας καλλιτεχνών και θεωρητικών τέχνης για το καλοκαίρι του 2020, Ιούνιος-Σεπτέμβριος. Για τα προγράμματα αυτά έχουν επιλεγεί οκτώ καλλιτέχνες και τα οποία θα διοργανωθούν στο Φυτώριο, το οποίο θα λειτουργήσει κατά την περίοδο αυτή ως εργαστήρι παραγωγής έργων και σκέψης. Το πρόγραμμα φιλοξενίας πραγματοποιείται για τέταρτη συνεχόμενη χρονιά.

Σε συνέχεια της ανοικτής πρόσκλησης για τη σειρά προγραμμάτων φιλοξενίας στο Φυτώριο (Phytorio Artists-in-Residency) ανακοινώθηκαν τα ονόματα των καλλιτεχνών που έχουν επιλεγεί, για τη νέα διάταξη του προγράμματος, όπως και για τη νέα πρόταση Phytoriocamp, η οποία θα εγκαινιαστεί την ερχόμενη άνοιξη. Η «Κ» μίλησε με την ομάδα του Φυτωρίου (Μαρία Λοϊζίδου, Μελίνα Σουκιούρογλου, Μαρίνα Χριστοδουλίδου, Μαρία Λιανού, Μαρία Τριλλίδου), καθώς, και με τους δύο πρώτους καλλιτέχνες του προγράμματος φιλοξενίας για την περίοδο 9 Ιουνίου – 8 Ιουλίου 2020, τους Ανδρέα Μαλλουρή και Ελένη Οδυσσέως.

Η ομάδα του Φυτωρίου πιστεύει ότι μέσω των προγραμμάτων θα διερευνηθούν ιδέες και μέσα, που αφορούν άμεσα την πρακτική νέων εικαστικών και θεωρητικών τέχνης που επιλέχθηκαν κατόπιν ανοικτής πρόσκλησης. «Η επιλογή των προτάσεων βασίστηκε σε σύγχρονες πρακτικές, κυρίως για να δώσει τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να εργαστούν συλλογικά και να συζητήσουν θέματα που απασχολούν την πρακτική τους. Κατά τη διάρκεια της φιλοξενίας, οι συμμετέχοντες θα αναπτύξουν κατ' αρχήν τις προτάσεις τους και στη συνέχεια θα έρθουν σε επαφή με μέντορες, εικαστικούς και θεωρητικούς τέχνης, τους οποίους οι ίδιοι επέλεξαν για να συζητήσουν τη δουλειά τους. Τα προγράμματα θα ολοκληρωθούν με εκθέσεις και συζητήσεις ανοικτές σε όλους».

Ο λόγος που υπάρχει αυτή η ανοικτή πρόσκληση, καθώς και για το πώς έγινε η συγκεκριμένη επιλογή των καλλιτεχνών η ομάδα του Φυτωρίου είπε: «Η ανοικτή πρόσκληση αφήνει ελεύθερο τον κάθε φιλοξενούμενο, είτε ως άτομο, είτε ως ομάδα, να χρησιμοποιήσει τον χώρο του Φυτωρίου ως εργαστήρι και σημείο συνάντησης, αφενός, για να απομονωθεί και να δημιουργήσει, κι αφετέρου για να συνευρεθεί με ανθρώπους του χώρου και το κοινό. Λάβαμε μεγάλο αριθμό προτάσεων και το κύριο κριτήριο επιλογής ήταν η πρωτοτυπία μιας ιδέας εν τω γίγνεσθαι. Ο αυξημένος αριθμός φιλοξενούμενων με βάση την Κύπρο προκύπτει από τις πρόσφατες συνθήκες και την απαγόρευση της αεροπορικής μετακίνησης».

«Δημιουργείται μια πλατφόρμα σκέψης και δράσης σε κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα, πειραματισμού και επεξεργασίας πρακτικών. Το Φυτώριο αποτελεί για όλους χώρο έμπνευσης», λέει η ομάδα του Φυτωρίου στην «Κ».

Η γενική φιλοσοφία και το σκεπτικό του προγράμματος αυτού, όπως μας εξήγησε η ομάδα είναι ότι, «μέσω νέων τρόπων παραγωγής σκέψης σε καίρια κοινωνικά ζητήματα που επικοινωνεί η σύγχρονη τέχνη, με τη μεθοδολογία και τα εργαλεία της, κινητοποιεί πρωτότυπες και καινοτόμες προτάσεις νέων καλλιτεχνών. Με αυτό τον τρόπο δημιουργείται μια πλατφόρμα σκέψης και δράσης σε κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα, αυτοοργάνωσης, πειραματισμού και επεξεργασίας πρακτικών που προκύπτουν και απασχολούν τους φιλοξενούμενους. Το Φυτώριο αποτελεί για όλους χώρο έμπνευσης», λένε χαρακτηριστικά.

Νέοι τρόποι σκέψης

Οι δύο πρώτοι καλλιτέχνες, ο Ανδρέας Μαλλουρής και η Ελένη Οδυσσέως θεωρούν ότι η έρευνα και των δύο τους περιστρέφεται γύρω από θέματα πολιτικής του σώματος και μέσα από αυτό το residency ελπίζουν στη διερεύνηση κοινών πτυχών αλληλεπίδρασης της πρακτικής τους. «Οι συζητήσεις που εξελίχθηκαν μεταξύ μας, μέσα από κοινές συνιστώσες φεμινισμού και queer theories, αφορούσαν σε ζητήματα διεκδίκησης αυτονομίας, αντίστασης σε συστήματα ιεραρχίας και ελέγχου, αποκέντρωσης και αναχαίτισης συστημάτων δυαδικότητας», επιπρόσθετα και οι δύο καλλιτέχνες δήλωσαν για το τι θα ήθελαν να αποκομίσουν από την εμπειρία τους ότι, «Θα επιθυμούσαμε την ενεργοποίηση παραγωγικού διαλόγου που εν δυνάμει θα οδηγούσε σε μια μακροχρόνια συνεργασία, μεταξύ μας αλλά και με τη κοινότητα του Φυτωρίου. Το Φυτώριο μάς παρέχει την ευκαιρία να συζητήσουμε γύρω από τις πρακτικές μας σε βάθος με τρεις μέντορες της επιλογής μας, γεγονός ιδιαίτερα χρήσιμο για μια εποικοδομητική εμπειρία και ενδελεχή ερεύνα στα ζητήματα που μας απασχολούν καλλιτεχνικά.»

Λαμβάνοντας μέρος σε ένα πρόγραμμα φιλοξενίας συνήθως βοηθά τους καλλιτέχνες να δουν από άλλη οπτική γωνία τη δουλειά τους. Σε ερώτηση στους Ανδρέα Μαλλουρή και Ελένη Οδυσσέως κατά πόσο η εμπειρία του residency τους έχει κάνει να αντικρίσουν διαφορετικά τη δουλειά τους εξήγησαν πως στο οικοσύστημα όπου φιλοξενούνται έρχονται σε επαφή με κοινότητες περιθωριοποιημένες, αποτέλεσμα της πατριαρχικής νεοφιλελεύθερης κανονικότητας και υιοθετημένων συστημάτων ανοσίας. «Ο καλλιτέχνης, ως πολιτικό σώμα, εξελίσσεται μέσω των στοιχείων και εμπειριών που συλλέγει. Με τον διάλογο που αναπτύσσεται στο Φυτώριο, σίγουρα ανοίγονται νέοι τρόποι σκέψης.

Ευελπιστούμε να δημιουργήσουμε γέφυρες επικοινωνίας με όσους από τους επισκέπτες δείξουν ενδιαφέρον για τη δουλειά μας, συνομιλώντας και μοιράζοντας σκέψεις και ιδέες μαζί τους, στο λεγόμενο 'open studio', που στοχεύουμε να οργανώνουμε στον χώρο μας».

Phytorio Artists-in-Residency
Καλοκαίρι 2020
- 9 Ιουνίου-8 Ιουλίου
  Ανδρέας Μαλλουρής
  και Ελένη Οδυσσέως
- 15 Ιουλίου-14 Αυγούστου
  Μιχάλης Χαραλάμπους
  και Όθωνας Χαραλάμπους
- 24 Αυγούστου-23 Σεπτεμβρίου
  Λευκή Σαββίδου
  και Ελπίδα Φραγκεσκίδου

Πληροφορίες
www.phytorio.org | Facebook: Visual Artists Cyprus | Εικαστικοί Καλλιτέχνες (Κύπρου) - ΕΙ.ΚΑ @VisualArtistsCyprus |

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Μαύρος Φλόιντ

Διαδηλώτρια, στην Ουάσιγκτον, με φωτογραφία του Τζορτζ Φλόιντ. Ξεκίνησε να εργάζεται σε φορτηγό, οδηγός. Φύλακας σε εστιατόριο. Το αφεντικό τον αποκαλούσε «Μεγάλο Φλόιντ». «Αγαθό γίγαντα». «Ευγενικό Φλόιντ».

Ο Τζορτζ Φλόιντ αποφάσισε να μετακομίσει στη Μινεσότα, μήπως τα πράγματα βελτιώνονταν. Είχε γεννηθεί στη Βόρεια Καρολίνα. Είχε μεγαλώσει στο Χιούστον. Στο γυμνάσιο έπαιζε μπάσκετ. Εγινε ράπερ. Υστερα παντρεύτηκε. Εκανε παιδιά. Δεν τα έφερνε βόλτα. Ωσπου έμπλεξε.

Το 2009 φυλακίστηκε. Τέσσερα χρόνια αργότερα αποφυλακίστηκε. Ηρθε στη Μινεάπολη. Ξεκίνησε να εργάζεται σε φορτηγό, οδηγός. Φύλακας σε εστιατόριο. Σεκιούριτι. Το αφεντικό τον αποκαλούσε «Μεγάλο Φλόιντ». «Αγαθό γίγαντα». «Ευγενικό Φλόιντ». Μα ο Φλόιντ ήξερε πως ήταν μόνο ο Φλόιντ. Ο μαύρος. Τίποτα άλλο.

Η οικογένεια είχε μείνει στο Χιούστον. Τουλάχιστον τώρα μπορούσε να τη βοηθάει. Εστελνε χρήματα στις κόρες. Νοίκιαζε ένα μικρό διαμέρισμα. Τις νύχτες έπινε μια μπίρα πριν κοιμηθεί. Μιλούσε με τη γυναίκα του στο τηλέφωνο. Επιτέλους ν' αναπνεύσουμε λίγο, της έλεγε. Μα ήρθε ο ιός και τον απέλυσαν. Αυτή ήταν η ζωή του Φλόιντ. Ως τα τέλη Μάη. Εκατόν πενήντα λέξεις. Τι περισσότερο να γράψω για την εφημερίδα;

Ψάχνω στο Διαδίκτυο. Ο καιρός στη Μινεάπολη. Δευτέρα 25 Μάη. Η θερμοκρασία είναι καλή, αθηναϊκή. Ρωτώ μια φίλη που σπούδαζε εκεί, για επιβεβαίωση. Πολιτεία που συνορεύει με τον Καναδά. Κρύο τον χειμώνα. Ζέστη το καλοκαίρι. Εκείνο το απόγευμα ο Φλόιντ φορούσε μια μαύρη φανέλα. Αυτές τις λίγες πληροφορίες έχω για τον καιρό.

Σημειώνω μια φράση. Η ανάσα γίνεται πέτρα, κολλά στον λαιμό. Πού να τη στριμώξω τούτη την αράδα; Δεν ξέρω. Μερικές λέξεις δεν χωράνε πουθενά. Αλλωστε τα γραπτά δεν φτιάχνονται με λέξεις. Μα με την αναπνοή. Τα κείμενα τα μετράς. Ενα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, έξι, επτά. Οκτώ λεπτά. Σαράντα έξι δευτερόλεπτα. Ή χρόνια. Τι σημασία έχει;

Συνεχίζω. Σχεδιάζω μια τεθλασμένη γραμμή στο χαρτί, ενώνω δυο συμβάντα που φαινομενικά δεν είναι συγγενή: ο Φλόιντ μάλλον δεν ήξερε για τον πόλεμο στην πρώην Γιουγκοσλαβία. Ούτε είχε δει τη φωτογραφία που είχε τραβηχτεί στην Μπέλινα, μια μέρα του Απρίλη. Ενας Σέρβος παραστρατιωτικός ετοιμάζεται να κλωτσήσει το κεφάλι μιας γυναίκας από τη Βοσνία. Η γυναίκα κείτεται στο πεζοδρόμιο, ήδη νεκρή. Ούτε βέβαια είχε ακούσει τη φωνή του Γκοντάρ στο δίλεπτο βίντεο «Χαίρε Σεράγεβο», βασισμένο στη φωτογραφία του '92. Ενα βίντεο που είναι λουλούδια στους τάφους. Οχι, δεν το είχε δει. Δεν είχε ακούσει τη φωνή.

Η οικογένεια είχε μείνει στο Χιούστον. Τουλάχιστον τώρα μπορούσε να τη βοηθάει. Εστελνε χρήματα στις κόρες. Μιλούσε με τη γυναίκα του στο τηλέφωνο. Επιτέλους ν' αναπνεύσουμε λίγο, της έλεγε.

Το απόγευμα πάω στο Ζάππειο με τον γιο μου. Ο καιρός είναι ζεστός. Τον χαζεύω που κάνει ποδήλατο. Στο παγκάκι, δυο κύριοι. Τ' αυτί μου πιάνει τον διάλογο. Ο πρώτος: «Εντάξει, τον σκοτώσανε. Αυτός είναι λόγος για να κάψουνε όλη την Αμερική;». Ο δεύτερος απαντά, μα προτιμώ ν' απομακρυνθώ σιωπώντας. Το ποδήλατο αναπτύσσει ταχύτητα. Κοιτάζω τις ακτίνες του. Μοιάζουν έτοιμες να τρυπήσουν τη ρόδα, τη σαμπρέλα. Τα γεγονότα είναι αιχμηρά. Σαν ακτίνες. Υπάρχουν γεγονότα που δεν μπορείς να τα περιφράξεις μέσα στα όριά τους. Δραπετεύουν, σκάνε.

Αυτό είναι ένα άρθρο ασφυξίας, για τη χαμένη μαύρη ανάσα. Επιστρέφω στη φωνή του Γκοντάρ. Λες και ανήκει σε άντρα που δυσκολεύεται ν' αναπνεύσει. Που είναι έτοιμος να πνιγεί: «Ο φόβος είναι η κόρη του Θεού. Υπάρχει ο κανόνας και υπάρχει η εξαίρεση. Ο κανόνας θέλει τον θάνατο της εξαίρεσης. Είδα τόσους ανθρώπους να ζουν τόσο άσχημα και τόσους ανθρώπους να πεθαίνουν τόσο καλά». Το βίντεο τελειώνει.

Είναι 8 το βράδυ, γυρίζουμε σπίτι. Ενα περιπολικό έχει σταθμεύσει στην Αμαλίας. Προσπαθώ να θυμηθώ αν οι αστυνομικοί φορούσαν κοντομάνικα πουκάμισα, όπως οι συνάδελφοι στη Μινεάπολη. Σπάω το κεφάλι μου. Δεν μπορώ να θυμηθώ. Ο Φλόιντ βγαίνει από τ' αυτοκίνητο. Αγοράζει τσιγάρα στο γωνιακό κατάστημα. Το χαρτονόμισμα είναι πλαστό. Το ξέρει. Δεν το ξέρει. Τι σημασία έχει; Κατά βάθος όλα τα χαρτονομίσματα είναι πλαστά, ψεύτικα. Συνδέονται παράνομα με την αξία των πραγμάτων. Η αληθινή τους αξία δεν μπορεί να κοστολογηθεί. Και μετά τον συλλάβανε.

Βλέπω το βίντεο. Του έχουν περάσει χειροπέδες. Γονατίζει στον τοίχο. Προσπαθούν να τον βάλουν στο περιπολικό. Ο Φλόιντ αντιστέκεται. Ενα δεύτερο περιπολικό καταφθάνει. Κι ένα τρίτο. Οι αστυνομικοί προσπαθούν να τον στριμώξουν μέσα. Η οπτική γωνία αλλάζει. Τώρα ο Φλόιντ είναι ξαπλωμένος στην άσφαλτο. Τρεις αστυνομικοί πάνω από το σώμα του. Οι στρατιώτες ήταν τρεις. Εκείνος που κλώτσησε, κάπνιζε τσιγάρο. Η οπτική γωνία αλλάζει.

Ο αστυνόμος Σόβιν πιέζει τον λαιμό με το πόδι. Ο Φλόιντ τον παρακαλά. Δεν μπορεί ν' αναπνεύσει. Ο χρόνος περνά. Λιγοστεύει. Επικαλείται τη μητέρα του. Επειδή καταλαβαίνει πως επιστρέφει στην κοιλιά της, στο χώμα. Και μετά φεύγει. Δεν κουνιέται πια. Παγώνει. Γίνεται εικόνα. Μαύρο κεφάλι κάτω από μαύρη μπότα λευκού. Υπάρχει η εξαίρεση, ο κανόνας.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Τα δάκρυα του αναγνώστη

DAVID PARK
Ταξιδεύοντας σε ξένη γη
μτφρ. Νίκος Μάντης,
εκδ. Gutenberg, **σελ.** 233

Το μυθιστόρημα του εξηντάχρονου Ιρλανδού Ντέιβιντ Παρκ είναι ένα έργο των ημερών μας. Ο κεντρικός του ήρωας οδηγεί με τη βοήθεια GPS, μιλάει κάθε τόσο στο κινητό, σχολιάζει όσους βγάζουν φωτογραφίες σέλφι. Σε αντίθεση ωστόσο με τα περισσότερα πεζογραφήματα της δικής μας εποχής, είναι ένα έργο τεράστιας, οδυνηρής, σπαρακτικής συγκίνησης – στις τελευταίες πενήντα σελίδες τα δάκρυα του αναγνώστη δεν σταματούν να τρέχουν.

Παραμονή Χριστουγέννων ο Τομ ξεκινάει από το Μπέλφαστ για την Αγγλία, μια μέρα ισχυρότατων χιονοπτώσεων, για να φέρει σπίτι τον άρρωστο γιο του. Οδηγεί το ιδιωτικό τους αυτοκίνητο, καθώς η ασυνήθιστη κακοκαιρία έχει διακόψει τις αεροπορικές συγκοινωνίες. Ενα από τα πιο γνωστά μοτίβα της αγγλοσαξονικής λογοτεχνίας, αναφέρει εισαγωγικά ο μεταφραστής, είναι το θέμα των χιονισμένων ταξιδιών και της χριστουγεννιάτικης ιστορίας. Υπάρχει ακόμα μια μακραίωνη αγγλοσαξονική παράδοση θρησκευτικής υμνολογίας όπου, αψηφώντας το έρεβος και άλλους κινδύνους, ο μοναχικός προσκυνητής συνεχίζει την παράτολμη πορεία του με στόχο κάποιαν ανώτερης μορφής επίγνωση ή και την εξιλέωσή του. Καθώς λοιπόν ο ήρωας του Ντέιβιντ Παρκ αναλαμβάνει ως υπεύθυνος πάτερ φαμίλιας να οδηγήσει τον φοιτητή γιο του σπίτι, και καθώς αντιμετωπίζει διαρκείς δυσκολίες που οφείλονται στις αρνητικές μετεωρολογικές συνθήκες, αρχίζει σιγά σιγά να ξετυλίγεται μέσα του το κουβάρι μιας οδυνηρής οικογενειακής υπόθεσης. Πρόκειται για μια ιστορία απεγνωσμένης ενοχής η οποία αργά και σταθερά αποκαλύπτει το θέμα της. Πόσο εντέλει κατάλληλος και επαρκής γονιός ήταν;

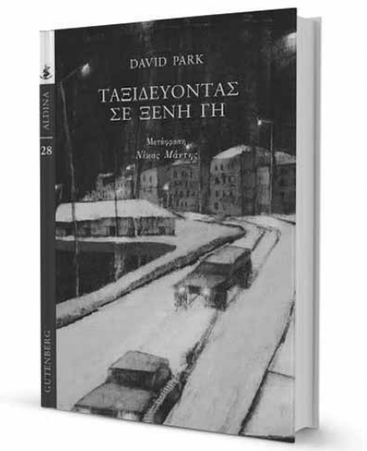

Ενας από τους γνωστότερους Ιρλανδούς συγγραφείς, σύμφωνα με τις διαδικτυακές πληροφορίες, ο Ντέιβιντ Παρκ στήνει το πεζογράφημά του με ιδιαίτερη επιδεξιότητα.

Ενας κατ' αρχήν ουδέτερος μονόλογος, σταδιακά αφήνει να διαφανεί η απέραντη θλίψη του ήρωα. Το ταξίδι στην ξένη γη, δύσβατο εξαιτίας της σφοδρής κακοκαιρίας, αποδεικνύεται πως δεν είναι άλλο από το ταξίδι της ζωής του, μιας ζωής που από κάποιο σημείο και πέρα μετατράπηκε σε κοιλάδα δακρύων. Με μια έντεχνη εναλλαγή ανάμεσα στο παρόν και στις αναδρομές στο παρελθόν, αναδεικνύεται η αμηχανία ενός γονιού που δεν ξέρει εντέλει πώς να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες των παιδιών του, την αδιαφάνεια, τις σιωπές και τα ψέματά τους. Και που στο τέλος αναγκάζεται, προκειμένου να προστατέψει τα υπόλοιπα, να αποβάλει το απολωλός με συνέπειες τραγικές για όλους. Κι έτσι, μέσα σε αυτή την κάτασπρη φύση, στα εμπόδια που ορθώνει και στην απέραντη μοναξιά που απαιτεί η υπέρβασή τους, ανεπαισθήτως ο λόγος αλλάζει διεύθυνση – παύει να είναι πρωτοπρόσωπος και αρχίζει να απευθύνεται στο απολωλός πρόβατο. Ανοίγει έτσι τη συζήτηση που ουδέποτε έγινε, για να αντιμετωπίσει και να αποδεχτεί το γεγονός της καταστροφής και να συμφιλιωθεί μαζί της.

Η τέχνη του Ντέιβιντ Παρκ βρίσκεται στη δημιουργία συμπαγών σκοτεινών δεδομένων που ανθίστανται στην ερμηνεία, προσφέροντας την ίδια στιγμή το ενδεχόμενο κάποιου υπόγειου δεσμού ανάμεσά τους. Πώς είναι δυνατόν η δραστήρια, γενναία Λόρνα να αρραβωνιάστηκε αρχικά ένα κοινωνικό κατακάθι; Και όμως συνέβη. Γιατί στον κατοπινό της γάμο ο πρωτότοκος γιος εξοκέλλει; Θα ήταν δυνατόν τα δύο γεγονότα να συνδέονται; Και ναι, και όχι. Φέρει εντέλει ευθύνη ο Τομ για την κατάληξη του γιου του; Η τέχνη του Ιρλανδού συγγραφέα συνίσταται στη δημιουργία αμφίσημων καταστάσεων: στο ότι ο γονατισμένος μαρτυρικός πατέρας καταλήγει εντέλει επαίτης μιας συγγνώμης για ένα κρίμα ασαφούς και αμφισβητήσιμου περιεχομένου.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΝΙΚΟ Ζ. ΚΟΜΝΗΝΟ

Ο Νίκος Ζ. Κομνηνός δραστηριοποιείται στη διοίκηση εταιρειών υψηλής τεχνολογίας. Εχει ζήσει πολλά χρόνια στις ΗΠΑ και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Με υπόβαθρο τις σπουδές του στην ψυχολογία, στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και στην επιχειρηματικότητα, εμπνέεται αλλά και ανησυχεί για τις αλλαγές που επέρχονται στη ζωή μας από την τεχνητή νοημοσύνη και τις τεχνολογίες αιχμής. Αρκετούς μήνες πριν εμφανιστεί ο κορωνοϊός, ολοκλήρωσε τη «Σπίθα», ένα τεχνολογικό θρίλερ με έντονες οικολογικές ανησυχίες (εκδ. Καστανιώτης), στο οποίο περιγράφεται μια πανδημία ακριβώς σαν αυτή που ζούμε σήμερα.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
«Το Σμήνος» του Φρανκ Σέτσινγκ: το απόλυτο οικολογικό θρίλερ.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Η Κάτνις Εβερντιν, στην τριλογία «Αγώνες Πείνας» της Σούζαν Κόλινς: εξελίσσεται σε ηγέτιδα της επανάστασης, παραμένοντας, όμως, πιστή στις αξίες της χωρίς να τη διαφθείρει η εξουσία.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Τον Τζορτζ Οργουελ, τον Μάικλ Κράιτον, τον Γιουβάλ Νώε Χαράρι. Ενδιαφέρον, πάντως, θα είχε αν στο δείπνο ήταν καλεσμένοι και ορισμένοι δισεκατομμυριούχοι, «επιταχυντές» του μέλλοντος, όπως οι Τζεφ Μπέζος, Μαρκ Ζούκερμπεργκ, Μπιλ Γκέιτς, Ελον Μασκ και, γιατί όχι, ο Στιβ Τζομπς.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Οτι σχεδόν όλα από όσα θεωρούμε χειροπιαστά, ως ανθρώπινο είδος, είναι προϊόντα δικής μας επινόησης. Ο Χαράρι, στη τριλογία του, αποδομεί βασικές παραδοχές μας, όπως, ας πούμε, τον γεωγραφικό καταμερισμό του πλανήτη.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Το έπος «Κάιν και Αβελ» του Τζέφρι Αρτσερ, ένα μυθιστόρημα με πολλές περιπετειώδεις πτυχές και με μια ανατροπή στο τέλος, που θα χαρακτήριζα μητέρα όλων των ανατροπών.

Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, τα συστατικά ενός καλού μυθιστορήματος;
Στις περιπέτειες και τα θρίλερ, απαραίτητο συστατικό είναι πρώτα η ολοκληρωμένη και ξεκάθαρη δομή των χαρακτήρων. Ακολουθεί η πλοκή, δηλαδή, η ευρηματικότητα των εμποδίων που αντιτίθενται στην επιδίωξη των στόχων τους, καθώς και ο χρόνος που πάντα μετράει αντίστροφα.

Γράψατε για έναν θανατηφόρο ιό πριν ενσκήψει ο κορωνοϊός. Πώς επιλέξατε αυτό το θέμα;
Ο ιός στη «Σπίθα» επινοήθηκε εξελικτικά της δράσης, για να υποστηρίξει την πλοκή. Το εννοιολογικό πεδίο του μυθιστορήματος στοχεύει σε ευρύτερα όρια, οικολογικά και ηθικά. Σε σχέση με τον ιό, αυτό που απασχολεί είναι από πού προήλθε και γιατί. Πού οδήγησε τελικά η πανδημία;

Και μετά τη «Σπίθα» τι; Μία ακόμα απειλή για την ανθρωπότητα;
Αν και πολλά βιβλία μπορούν να γραφτούν για τους κινδύνους που ελλοχεύουν στο άμεσο μέλλον, ας μιλήσουμε ξεκάθαρα: Δεν υπάρχει άλλη απειλή μετά την καταστροφή του περιβάλλοντος. Η οικολογική είναι η τελευταία απειλή της ανθρωπότητας.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, δοκίμια, βιογραφίες

1 **«Το δώρο 2»**
του Στέφανου Ξενάκη (Key Books)

2 **«Το βιβλίο που θα ήθελες να είχαν διαβάσει οι γονείς σου»**
της Φιλίπα Πέρι (Διόπτρα)

3 **«Ελλάδα - Βιογραφία ενός σύγχρονου έθνους»**
του Ρόντρικ Μπίτον (Πατάκη)

4 **«Sapiens, μια σύντομη ιστορία του ανθρώπου»**
του Γιουβάλ Νόα Χαράρι (Αλεξάνδρεια)

5 **«Ο υπαρξισμός είναι ένας ανθρωπισμός»**
του Ζαν Πολ Σαρτρ (Δώμα)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1 **«Ο βασιλιάς της»**
του Χρήστου Χωμενίδη (Πατάκη)

2 **«Ο φόνος είναι χρήμα»**
του Πέτρου Μάρκαρη (Κείμενα)

3 **«Κόντρα στο κύμα»**
της Αλκυόνης Παπαδάκη (Διόπτρα)

4 **«Ζευγάρια που έγραψαν την ιστορία της Ελλάδας»**
της Λένας Διβάνη (Πατάκη)

5 **«Θηριόμορφοι»**
της Ελενας Μαρούτσου (Πόλις)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία «Ευριπίδης» (Α. Παπανδρέου 11, Χαλάνδρι - Κηφισίας 310, Κηφισιά)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΜΑΪΣΕΝ
Παράδοση 300 ετών
Στο εργοστάσιο πορσελάνης στο Μάισεν, στη Γερμανία, όπου παράγονται οι περίφημες πορσελάνες Meissen, συνεχίζεται η παράδοση που ξεκίνησε στις αρχές του 18ου αιώνα. Νέες σειρές, όλες από σπουδαίους καλλιτέχνες, ζωγραφισμένες στο χέρι, και γι' αυτό με υψηλές τιμές, έρχονται στο φως και ενθουσιάζουν τους συλλέκτες. Στο www.meissen.com υπάρχει όλη η ιστορία, τα νέα κομμάτια των συλλογών και οι σειρές, για λίγους, λόγω σπανιότητας.

GREGOR HOHENBERG

ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ
Οθέλλος του Γιόνας Κάουφμαν
Το νέο άλμπουμ, από τις εντυπωσιακές νέες παραγωγές της Sony Classical, φέρνει την ερμηνεία του Γερμανού τενόρου Γιόνας Κάουφμαν στον «Οθέλλο» του Βέρντι. Στην ηχογράφηση διευθύνει ο Αντόνιο Παπάνο, που ήταν και στο ντεμπούτο του Κάουφμαν, σε αυτόν τον ρόλο, το 2017 στη Βασιλική Όπερα του Λονδίνου. Με την ορχήστρα της Εθνικής Ακαδημίας της Αγίας Καικιλίας. Περιλαμβάνονται κορυφαίες ερμηνείες, όπως της Φεντερίκα Λομπάρντι και του Κάρλος Αλβαρεθ.

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ
Αύγουστος Σάντερ
Καθώς ανοίγουν και πάλι οι εκθεσιακοί χώροι ανά τον κόσμο, έρχονται τα νέα για επαναλειτουργία εκθέσεων που είχε διακόψει η πανδημία. Στο Λος Αντζελες, στη Hauser & Wirth, παρουσιάζεται και πάλι στο κοινό η έκθεση φωτογραφιών του μεγάλου Γερμανού φωτογράφου Αύγουστου Σάντερ (August Sander, 1876-1964) με τίτλο «Νέοι Ανδρες, Νέες Γυναίκες, Νέες Ταυτότητες», από τον Μεσοπόλεμο και την ανατροπή των παλαιών ηθών. Από τη Γερμανία της Βαϊμάρης στην Αμερική του Τραμπ.

MATHIAS VOELZKE

ΒΕΡΟΛΙΝΟ
Αναβολή Μπιενάλε
Τα μεγάλα εικαστικά γεγονότα που συνδέονται με προσέλευση πλήθους συνεχίζουν να αναβάλλονται παντού. Η Μπιενάλε του Βερολίνου θα είχε ανοίξει αυτήν την περίοδο αλλά πήρε αναβολή για το φθινόπωρο (Σεπτ. - Νοέμ. 2020). Οι επιμελητές είχαν δημιουργήσει «πέντε κεφάλαια» ανοικτά στο κοινό και σε διαρκή εξέλιξη ήδη από τον περασμένο Σεπτέμβριο. Το κοινό συμμετέχει, παρεμβαίνει, παρακολουθεί διαδραστικά και από απόσταση, όπως στο εικονιζόμενο «δωμάτιο».

STEVEN SEBRING

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Πάτι Σμιθ
Η απήχηση που είχε το πιο πρόσφατο λογοτεχνικό – αυτοβιογραφικό βιβλίο της Πάτι Σμιθ «In the Year of the Monkey» την κρατά στην επικαιρότητα με εκτενή αρθρογραφία που συνδέεται και με τα τρέχοντα γεγονότα στις ΗΠΑ. «Τα πάντα είχαν τη μυρωδιά της ελευθερίας σε ένα μεταίχμιο, τέλους και αρχής», γράφει για τα δικά της χρόνια η Πάτι Σμιθ. Τα βιβλία της «M Train» και «Πάτι και Ρόμπερτ» κυκλοφορούν στα ελληνικά από τις εκδόσεις Κέδρος.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

SHUTTERSTOCK

Το Πανεπιστήμιο Γκαίτε επεκτείνεται

ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗ
Παρά την κρίση που επέφερε η πανδημία, το Πανεπιστήμιο Γκαίτε στη Φρανκφούρτη συνεχίζει απρόσκοπτα τα αναπτυξιακά του σχέδια με ανεγέρσεις νέων κτιρίων και την υποδοχή μιας εικαστικής εγκατάστασης από τον Κινέζο καλλιτέχνη Αϊ-Γουέι-Γουέι, η οποία θα είναι μόνιμα σε νέα πτέρυγα. Το Πανεπιστήμιο Γκαίτε είναι δημιούργημα των αρχών του εικοστού αιώνα και το χαρακτηριστικό του κτίριο, αχανές και φαραωνικό, είναι ένα μοντερνιστικό οικοδόμημα, γνωστό παλιότερα ως το Πεντάγωνο της Ευρώπης. Σχεδιασμένο από τον αρχιτέκτονα Χανς Πέλτσιχ, χτίστηκε την περίοδο 1928-32 αρχικά ως έδρα του φαρμακευτικού κολοσσού IG Farben που αργότερα συνδέθηκε με την εγκατάσταση των Συμμάχων στη Δυτική Γερμανία μετά τον πόλεμο. Το 1995 αγοράστηκε από το ομόσπονδο κρατίδιο της Εσσης για λογαριασμό του Πανεπιστημίου της Φρανκφούρτης και από το 2001 αποτελεί οργανικό μέρος του. Η πρόεδρος του Πανεπιστημίου Μπριγκίτα Βολφ θέλει να προχωρήσουν όλα τα αναπτυξιακά έργα που έχουν σχεδιαστεί για την επόμενη δεκαετία. Προβλέπεται ανέγερση νέων κτιρίων, με σημαντικότερο το έργο της νέας Βιβλιοθήκης προϋπολογισμού 105 εκατομμυρίων ευρώ, που θα αναπτύξει το κάμπους προς τα δυτικά. Εκεί, η πρόεδρος του Πανεπιστημίου θέλει να κατασκευαστεί σταθμός για το μετρό ώστε να εξυπηρετούνται οι χιλιάδες φοιτητές και όλο το προσωπικό. Η Βιβλιοθήκη θα λέγεται «Βιβλιοθήκη του Μέλλοντος» και θα βασίζεται στις πιο προηγμένες υποδομές για έρευνα και γνώση. Τα 105 εκατομμύρια εξασφαλίστηκαν από την πώληση του παλαιού Αρχηγείου της Αστυνομίας και η ανέγερση της Βιβλιοθήκης θα γίνει στην έκταση που καταλάμβανε παρακείμενο σχολείο, το οποίο μεταφέρεται έπειτα από ανταλλαγή περιουσίας. Το ομόσπονδο κρατίδιο της Εσσης είναι ο φορέας που θα προχωρήσει το έργο. Η Μπριγκίτα Βολφ ελπίζει πως θα έχει προκηρύξει αρχιτεκτονικό διαγωνισμό σε περίπου τρία χρόνια ώστε η κατασκευή να αρχίσει σε μία πενταετία. Η νέα Βιβλιοθήκη θα είναι έτοιμη στα τέλη της δεκαετίας του 2020 και θα είναι αποτέλεσμα, σχεδιασμού, σωστής οικονομικής διαχείρισης και πρόβλεψης για τις γενιές που έρχονται. Ανάμεσα στα νέα έργα περιλαμβάνονται νέο κτίριο για τη Χημεία, άλλο κτίριο για τα Μαθηματικά και άλλο για τους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές. Προβλέπεται επίσης Κέντρο Ανθρωπιστικών Σπουδών και ο «Διεθνής Οίκος» με 375 διαμερίσματα για ξένους φοιτητές και ερευνητές.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Το πρόσωπο στον καθρέφτη

Στην αρχή ήταν το συμβάν με τον σκύλο της διπλανής. Γάβγιζε συνέχεια, ενοχλητικά, εκνευριστικά.

Ενα βράδυ ονειρεύτηκε το ξένο σκυλί, βουβό, μαζεμένο στη γωνιά του. Την κοίταζε όπως ένα πειραματόζωο τον γιατρό.

Την επομένη, δεν ακούγονταν πια γαβγίσματα. Ρώτησε τον άνδρα της τι απέγινε το σκυλί. «Ποιο σκυλί;» έκανε εκείνος. «Της διπλανής, που μας έχει πάρει τ' αυτιά», του απάντησε. Ο άνδρας της γέλασε: «Μα η διπλανή δεν είχε ποτέ σκύλο».

Επειτα ήταν ο τσακωμός με την αδελφή του άνδρα της. «Είναι τρομερό», φώναζε εκείνη, «πώς παριστάνεις ότι τα ξέρεις όλα, ενώ δεν ξέρεις τίποτα, μ' ακούς; Τίποτα!».

Τακτοποιώντας τα οικογενειακά τους άλμπουμ αργότερα, έπεσε πάνω στις κοινές τους φωτογραφίες. Παραλίγο να σκίσει μία από αυτές, που ήταν οι δυο τους αγκαλιά.

Την ίδια νύχτα την ονειρεύτηκε: την είδε να μπαίνει στη θάλασσα με τα ρούχα της, αμίλητη.

Την ίδια νύχτα την ονειρεύτηκε: την είδε να μπαίνει στη θάλασσα με τα ρούχα της, αμίλητη.

Μέρες αργότερα, ρώτησε τον άνδρα της τι κάνει η αδελφή του. Εκείνος έμεινε στήλη άλατος. «Με δουλεύεις», της είπε. Ο άνδρας της δεν είχε αδελφή, μοναχοπαίδι ήταν. «Χλώμιασες», της είπε μετά. «Μάλλον έχω δέκατα», είπε εκείνη ξέπνοη.

Οταν έμεινε μόνη, άνοιξε ξανά τα οικογενειακά άλμπουμ. Ηταν όλες οι φωτογραφίες όπως τις είχε αφήσει – μονάχα που έλειπε η αδελφή του άνδρα της.

«Αντανακλάσεις: Στα άκρα» (2006), λεπτομέρεια από το έργο της Μισέλ Αρνολντ Πέιν (Reflections: On the Edge, Michelle Arnold Paine).

Επειτα ήταν η σειρά του πατέρα της. Δεν ήταν το ξύλο που της είχε ρίξει όταν ήταν μικρή ούτε το ότι την έκανε με όλους τους τρόπους να καταλάβει ότι θα προτιμούσε να είχε γεννηθεί αγόρι. Ηταν που έτρεμε στην ιδέα ότι μπορεί να πέθαινε η μητέρα της πριν από αυτόν.

Κάθε νύχτα έπεφτε να κοιμηθεί προσπαθώντας να συγκεντρωθεί στη μορφή του. Ωσπου τον ονειρεύτηκε σε ένα άγνωστο μαγαζί με ρούχα να διαλέγει για εκείνη ένα φόρεμα.

Την επομένη, πήρε τηλέφωνο τους γονείς της. Το σήκωσε ένας άνδρας. Ηταν η άγνωστη ανδρική φωνή ενός ξένου. «Μπαμπά, εσύ είσαι;» είπε εκείνη. «Ναι, εγώ είμαι», της είπε ο άγνωστος.

Αργότερα, ένας ενοχλητικός δικηγόρος που απειλούσε με αγωγές, μαζί με τον πελάτη του, οι ερωμένες του άνδρα της, οι δικοί της παλιοί εραστές – αφού τους ονειρεύτηκε, ήταν σαν να μην είχαν υπάρξει ποτέ.

Την τελευταία νύχτα της ζωής της ονειρεύτηκε πως βρισκόταν μόνη, γυμνή, μέσα σ' ένα άδειο δωμάτιο με έναν ολόσωμο καθρέφτη. Κοίταξε ώρα πολλή το είδωλό της, τόσο που ένας τρόμος την κατέλαβε όταν συνειδητοποίησε πως μέσα απ' τον καθρέφτη ένα άγνωστο πρόσωπο την κοιτούσε διερευνητικά.

Το επόμενο πρωί, ο άνδρας που μεγάλωσε ως μοναχοπαίδι (και πλάι στον οποίο ξάπλωσε την προηγούμενη νύχτα η γυναίκα), ξύπνησε μοναχός του στο διπλό κρεβάτι. Αμέσως άνοιξε τα παραθυρόφυλλα να μπει φως.

Περίεργο ήταν το όνειρο που είδε: πως αυτός, ένας ορκισμένος εργένης, ήταν παντρεμένος. Υψωσε αμέριμνος το βλέμμα του στον ουρανό. Ενα μοναχικό σύννεφο του φάνηκε πως είχε πάρει αστείο σχήμα. Σχεδόν γέλασε κοιτάζοντάς το.

Τα τεύχη του μοιάζουν με μικρές εστίες φωτός

Το περιοδικό «Διόραμα» κλείνει πέντε χρόνια κυκλοφορίας και στην «Κ» μιλάει ο εκδότης Ανδρέας Χατζηθωμάς

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το περιοδικό ποικίλης πολιτιστικής ύλης «Διόραμα» κυκλοφορεί εδώ και πέντε χρόνια και είναι ίσως το μοναδικό έντυπο που καλύπτει εκτενώς τα πολιτιστικά πράγματα της χώρας μας. Με αφορμή τα πέντε χρόνια κυκλοφορίας του περιοδικού στην «Κ» μίλησε ο εκδότης του Ανδρέας Χατζηθωμάς, ο οποίος λέει ότι αποφάσισε να εκδώσει το είδος αυτό του περιοδικού που έλειπε από τον τόπο του. «Η παρουσία και η διάρκεια του περιοδικού οφείλεται σε μέγιστο βαθμό στους συνεργάτες του, οι οποίοι πραγματικά το αγάπησαν, το αποδέχτηκαν και ακόμα το φροντίζουν γιατί πιστεύουν στην προσφορά του», τονίζει ο κ. Χατζηθωμάς.

> *Το «Διόραμα» απευθύνεται σε ανθρώπους που ενδιαφέρονται για τις τέχνες και τα γράμματα, που έχουν ανησυχίες και προβληματίζονται για τα όσα τεκταίνονται μέσα σε μια αντιπνευματική εποχή.*

–Το Διόραμα φέτος γιορτάζει τα πέντε χρόνια κυκλοφορίας, πώς αξιολογείτε την έως τώρα πορεία του;

–Το «Διόραμα» μετρά πέντε χρόνια παρουσίας και, πιστεύω, προσφοράς στην πνευματική ζωή του τόπου μας. Μάλιστα, χωρίς την παραμικρή παρέκκλιση από τους αρχικούς του στόχους, τους οποίους ευλαβικά υπηρετεί. Μετά από 30 τεύχη το «Διόραμα» συνεχίζει να παραμένει χώρος υποδοχής αισθητικών αντιλήψεων, κριτικών αποτυπώσεων, ανταλλαγής απόψεων αλλά και τολμηρών θέσεων και εύστοχων σχολίων. Να μου επιτρέψεις να δανειστώ ένα χαρακτηρισμό που προσέδωσε στο «Διόραμα», η αγαπητή φίλη Ανθούλα Δανιήλ, διδάκτωρ Φιλολογίας. «Το περιοδικό είναι μεγάλο, επιβλητικό, καλλιτεχνικό γεμάτο, το βλέμμα δεν βρίσκει πουθενά κενό. Σαν αρχοντικό σαλόνι του 19ου αιώνα όπου κάθε γωνιά είναι καλυμμένη με εντυπωσιακούς πίνακες, μεγάλες ευρύχωρες βιβλιοθήκες, γλυπτά και μουσικές δισκοθήκες, ωραίες πόρτες και πρωτότυπα ρόπτρα. Ένα σπίτι με πολλά σαλόνια πολιτισμού». Η έως τώρα πορεία του περιοδικού, με τις όποιες αδυναμίες του ή τις παραλήψεις του, είναι μια συλλογική προσπάθεια εκλεκτών συνεργατών, τη λέξη εκλεκτών υπογραμμίζω διπλά, οι οποίοι τρέφουν ιδιαίτερη αγάπη για το περιοδικό και το στηρίζουν από το πρώτο τεύχος της κυκλοφορίας του. Η προσφορά τους είναι ανεκτίμητη και εμβληματική. Θα επαναλάβω ακόμη κάτι που είχα πει και στην παρουσίαση του περιοδικού στο «Σπίτι της Κύπρου» που έγινε στις 23 Ιανουαρίου 2020. Το «Διόραμα» δεν «γεννήθηκε» από κάποιον οίστρο ανατροπής του καλλιτεχνικού κατεστημένου ούτε για αναζήτηση μιας υπερδιέγερσης που προκαλεί κάτι καινούργιο αλλά ούτε βέβαια από μια διάθεση προνομιακής έκφρασης. Αποφάσισα να εκδώσω το είδος αυτό του περιοδικού που έλειπε από τον τόπο μου. Τα μέχρι τότε περιοδικά της Κύπρου ήταν κυρίως λογοτεχνικά ως προς το περιεχόμενο. Θέλησα με το έντυπο αυτό να καλύψω ένα ευρύτερο φάσμα πολιτισμικής παραγωγής και έτσι προχώρησα. Πολλοί με προειδοποίησαν ότι το εγχείρημα θα ήταν δύσκολο εν όψει του μικρού μας τόπου, του πνευματικού ελλείμματος, των ηλεκτρονικών μέσων και της οικονομικής επιβάρυνσης. Σεβάστηκα τις απόψεις τους αλλά δεν τις συμμερίστηκα. Η απόφαση ελήφθη.

Το «Διόραμα» δεν «γεννήθηκε» από κάποιον οίστρο ανατροπής του καλλιτεχνικού κατεστημένου ούτε για αναζήτηση μιας υπερδιέγερσης που προκαλεί κάτι καινούργιο αλλά ούτε βέβαια από μια διάθεση προνομιακής έκφρασης. Αποφάσισα να εκδώσω το είδος αυτό του περιοδικού που έλειπε από τον τόπο μου, λέει ο εκδότης του περιοδικού Ανδρέας Χατζηθωμάς.

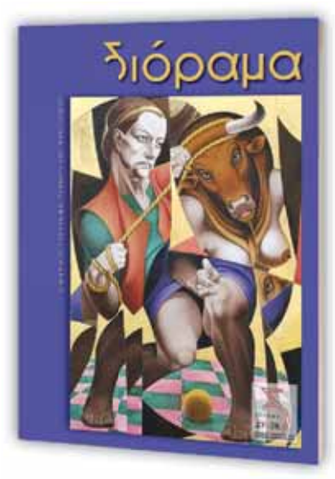

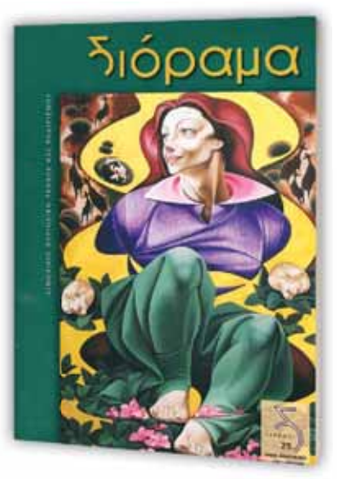

–Γιατί «Διόραμα»;

–Το περιοδικό πριν από πέντε χρόνια άρχισε να μοιράζει τις σελίδες του ανάμεσα σε όλες τις τέχνες. Από τα πρώτα τεύχη, η κριτική και η αποδοχή του εγχειρήματος ήταν ευνοϊκότατες. Ψάχνοντας στα λεξικά βρήκα ότι «Διόραμα» σημαίνει το «είδος θεάματος καθ' ο δι' επιτηδείου φωτισμού τα επί πίνακός τινος παριστώμενα φαίνονται ως πραγματικά και εν τω χώρω υπάρχοντα». Αυτός ο ορισμός μου φάνηκε κατάλληλος, γιατί αφενός έχει σχέση με το περιεχόμενο κι αφετέρου ήταν μια λέξη εύηχη για ένα τέτοιο έντυπο. Ένα έντυπο που καλύπτει πολλά είδη τέχνης, εικαστικά, θέατρο, μουσική, αρχιτεκτονική, χορό, φωτογραφία, λογοτεχνία και κάθε είδος πνευματικής παραγωγής. Η ύλη του είναι ομαδοποιημένη σε θεματικές ενότητες. Αυτό βοηθά στην εύκολη προσπέλαση του αναγνώστη αλλά και άμεση επιλογή του θέματος που τον ενδιαφέρει. Βασικό χαρακτηριστικό είναι επίσης η παρουσίαση αφιερωμάτων για πρόσωπα ή για θέματα της λογοτεχνίας και των άλλων τεχνών. Η παρουσία και η διάρκεια του περιοδικού οφείλεται σε μέγιστο βαθμό στους συνεργάτες του, οι οποίοι πραγματικά το αγάπησαν, το αποδέχτηκαν και ακόμα το φροντίζουν γιατί πιστεύουν στην προσφορά του. Πέντε χρόνια, λοιπόν, «Διόραμα», πέντε κεράκια που δεν τα σβήσουμε, θα τα αφήσουμε να ρίχνουν το λιγοστό φως τους στο γύρω σκοτάδι που μας περιβάλλει.

–Υπάρχει κοινό στο οποίο στοχεύετε;

–Το «Διόραμα» απευθύνεται σε ανθρώπους που ενδιαφέρονται για τις τέχνες και τα γράμματα, που έχουν ανησυχίες και προβληματίζονται για τα όσα τεκταίνονται μέσα σε μια αντιπνευματική εποχή. Χωρίς, βέβαια, ίχνος διδακτισμού, αλλά με διάθεση διείσδυσης στο νεφέλωμα που μας καλύπτει στέλλει μικρές εστίες φωτός που θα βοηθήσουν να αποκρυσταλλωθούν οι αισθήσεις και να αποκτήσει η ζωή μας ενόραση και ανθρωπιστική διάσταση. Χωρίς το προσωπείο της Κίρκης, χωρίς ιδιοτέλεια και προκατάληψη το «Διόραμα» απευθύνεται και καλεί κοντά του άτομα που διαθέτουν πνευματική ευθύνη, ελεύθερη διανόηση και πολιτισμική συνείδηση.

Μπορούν να γίνουν πολλά

– Είστε ικανοποιημένος από τα πολιτιστικά πράγματα στη χώρα μας;

–Ο τόπος μας έχει επιδείξει κατά καιρούς σπουδαία πράγματα και στις τέχνες και στα γράμματα. Έχουμε μια πλούσια ιστορική και παραδοσιακή παρακαταθήκη, που κάποτε αξιοποιούμε και κάποτε εγκαταλείπουμε. Δεν είμαστε συνεπείς και, στον υψηλότερο δυνατό βαθμό, συνεχιστές μιας τέτοιας παράδοσης. Χρειάζεται να αναθεωρήσουμε το φανταχτερό σημερινό σκηνικό και να αδιαφορούμε μπροστά στις εκκωφαντικές διακηρύξεις και την ισοπέδωση των πάντων. Κι όμως στην Κύπρο μπορούν να γίνουν πολλά, να αναδειχθούν περισσότερα και να καταγραφούν απεριόριστα έργα πολιτισμού δίνοντας συνέχεια σε μια ακριβή και πλούσια παράδοση.

–Από τα εκδοτικά πράγματα...;

–Σε ό,τι αφορά τις εκδόσεις βιβλίων στον τόπο μας, έχω να παρατηρήσω ότι είναι εκ διαμέτρου υπερβολικός ο αριθμός συγκριτικά με τον πληθυσμό του νησιού. Τι θέλω να πω. Γίνονται πάμπολλες εκδόσεις που δεν δικαιολογούνται και δεν προσδίδουν αξία στη μορφή και το περιεχόμενο ως αντανάκλαση μιας ποιοτικής πνευματικής διαδρομής. Βέβαια δεν θέλω να παίρνω τη θέση του τιμητή. Όμως εκφράζω την άποψή μου, ως αναγνώστης κυρίως, γιατί αισθάνομαι την ανάγκη να επισημάνω το γεγονός της ελαφρότητας με την οποία εκδίδονται βιβλία, τα οποία δεν πληρούν ούτε κατά το ελάχιστον τις απαιτούμενες προδιαγραφές ενός καλού βιβλίου. Στην αντίπερα όχθη υπάρχουν πολύ σημαντικοί συγγραφείς, ιδίως νέοι άνθρωποι, οι οποίοι σηματοδοτούν τη λογοτεχνική μας παραγωγή με έργα αξιόλογα, άξια κάθε επαίνου. Σε αυτούς ο τόπος μας επενδύει και σε αυτούς βασίζεται η επιδοκιμασία του πνεύματος.

Εκτιμάται η προσέγγιση μιας πνευματικής αναζήτησης και κυοφορίας

–Ποια είναι η εικόνα που έχετε για τη φιλαναγνωσία στην Κύπρο; Μήπως παράγουμε περισσότερο απ' όσο καταναλώνουμε;

–Ίσως μια εύκολη απάντηση σε αυτό το ερώτημα να ήταν ότι έχουμε έλλειμμα στον τομέα φιλαναγνωσία. Μπορεί αυτό να ενισχύεται από τη συνεχώς διογκούμενη τεχνολογική ανάπτυξη που περιορίζει την πνευματική μας ενασχόληση, αλλά ο κόσμος μας αμύνεται, όσο μπορεί, στην πολιτιστική αλλοτρίωση και όποτε του δοθεί ευκαιρία αξιοποιεί τον χρόνο του είτε με διάβασμα είτε με συμμετοχή σε διάφορες πνευματικές εκδηλώσεις. Φτάνει να δείχνουν σεβασμό στο πρόσωπό του οι δημιουργοί. Το μεγαλύτερο βάρος πρέπει να πούμε ότι βαραίνει τους ώμους της Παιδείας μας που έχει το χρέος να δίδει συνέχεια στην πλούσια παράδοση μας και στις παρακαταθήκες των ανθρώπων που σμίλεψαν με το έργο τους έναν ξεχωριστό ελληνικό πολιτισμό. Οι κύπριοι διαβάζουν βιβλία. Εκτιμούν συγγραφείς. Προσδίδουν αξία στη μόρφωση. Φτάνει το βιβλίο να εκφράζει το ύφος ενός σύγχρονου τρόπου σκέψης και να συνδυάζει το επικαιρικό με το διαχρονικό, το ποιοτικό με το αληθινό. Όσον αφορά το ερώτημα αν παράγουμε περισσότερο απ' όσο καταναλώνουμε, αυτό είναι σχετικό. Μακάρι να παράγεται έργο και ας μην είναι όλο υψηλού επιπέδου. Η προσπάθεια είναι που εκτιμάται και η προσέγγιση μιας πνευματικής αναζήτησης και κυοφορίας.

–Οι συνεργασίες του «Διοράματος» πώς επιλέγονται;

–Αποφασιστικά, σχεδόν αυθόρμητα, διαισθητικά. Ίσως λόγω προηγούμενων εμπειριών με περιοδικά που συνεργάστηκα, ίσως οι προσωπικές σχέσεις με ανθρώπους που έχουν τη διάθεση για δημιουργία και το ένστικτο, με οδηγούν στην επιλογή των συνεργατών. Η αλήθεια είναι ότι στην αρχή της προσπάθειας έκδοσης ενός περιοδικού υπάρχει μία επιφύλαξη των ανθρώπων που τους καλείς να συμμετάσχουν ως συνεργάτες. Με το δίκαιό τους. Όταν όμως το περιοδικό περάσει τη στροφή των πρώτων τευχών και διαφανεί η ταυτότητά του, τότε τα πράγματα γίνονται πιο εύκολα. Δεν προτείνεις πια αλλά σου προτείνουν συνεργασίες. Όλες βέβαια ευπρόσδεκτες, όταν είναι αξιόλογες και πληρούν τις προδιαγραφές της πορείας που ακολουθεί το περιοδικό. Το «Διόραμα» έχει σπουδαίους συνεργάτες. Συνεπείς και με έντονη προσωπικότητα στον τομέα των τεχνών και των γραμμάτων. Η συνεισφορά τους τεράστια και συγχρόνως ποιοτική διατηρώντας σε υψηλά επίπεδα το περιεχόμενο του περιοδικού. Ειλικρινά τους ευγνωμονώ και τους χρωστώ μεγάλη χάρη. Κι όταν κάποιοι λένε «το περιοδικό σου», τους αντικόπτω λέγοντας τους «το περιοδικό μας», εννοώντας ασφαλώς ότι το περιοδικό ανήκει εξ ολοκλήρου στους ανθρώπους που το συντηρούν, αυτούς που νοιάζονται γι' αυτό και προσπαθούν για το καλύτερο, για την αειθαλή παρουσία του.

–Ποιες είναι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει σήμερα ένας εκδότης περιοδικού όπως το «Διόραμα»;

–Η έκδοση ενός περιοδικού, και μάλιστα σε σύντομα τακτά διαστήματα, είναι έργο πολύμοχθο, πολυδάπανο και απαιτεί θυσίες. Εμπεριέχει όμως και μια γοητεία, μια ψυχική ικανοποίηση, μια κρυφή σχέση ανάμεσα σε δημιουργό και κοινό που εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου σε μια γόνιμη ενότητα, σ' έναν συνδυασμό ανώτερης λειτουργίας της ανθρωπιστικής συνείδησης και της πολιτισμικής συμβολής.

> *Η έκδοση ενός περιοδικού είναι πολλά πράγματα μαζί. Είναι στην ουσία μια σύζευξη, ένα συμβόλαιο του εκδότη με το ίδιο το περιοδικό. Κάθε τεύχος είναι ένας καθρέφτης.*

Όμως, στη δίνη των καιρών μας, η οικονομική κρίση που πλήττει τους πάντες, επηρεάζει και τον πολιτισμό μας και κατ' επέκταση ό,τι σχετίζεται με αυτόν. Το οικονομικό είναι ένα μεγάλο ζήτημα για την έκδοση περιοδικού τύπου. Παρόλη τη συμβολή της Πολιτείας και την εισφορά των συνδρομητών, το πρόβλημα παραμένει οξύ και η προσωπική επιβάρυνση δυσβάστακτη. Ακόμη και η αποστολή των τευχών μέσω ταχυδρομείου είναι ένα τεράστιο κονδύλι που κάποια στιγμή θα πρέπει να μειωθεί προς ανακούφιση των εκδοτών και ακόμη και των συγγραφέων που αποστέλλουν τα βιβλία τους σε φίλους τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό.

–Τα τελευταία χρόνια το έντυπο περνάει κρίση, πώς νομίζετε ότι θα εξελιχθεί το τοπίο;

–Η δημιουργία είναι ευδαιμονία. Γνωρίζω πολλούς ανθρώπους, ιδιαίτερα νέους, που μέσα τους κυλούν ψυχικοί και πνευματικοί χυμοί που αναζητούν διέξοδο προς κάτι το όμορφο και αληθινό. Όπως το σπέρμα που συγκεντρώνεται, για να εισβάλει στη μήτρα και να φέρει την άνθιση. Παρόλο που η διάθεση υπάρχει, από την άλλη η ανταπόκριση είναι μειωμένη. Πολλοί είναι αυτοί που απογοητεύονται, όταν ένα δημιούργημά τους δεν απηχεί τις προσδοκίες τους είτε γιατί ο κόσμος αρκείται με τα διαδικτυακά μέσα είτε γιατί προβάλλονται έντυπα που ανήκουν σε κυκλώματα, σε κάστες οικονομικών συμφερόντων και σε άλλα ηχηρά παρόμοια, κατά τρόπο σχιζοφρενικό.

Νομίζω ότι μελλοντικά θα βρεθούν ξεχωριστοί τρόποι ούτως ώστε το έντυπο να επιβιώσει και να πάρει τη θέση που του αρμόζει. Με μια προϋπόθεση: Θα πρέπει ένας συγγραφέας που διαθέτει ταλέντο, έμπνευση και όραμα, να εκφράσει την ένταση του αισθήματός του με χαρά, ενθουσιασμό, εκρηκτική δύναμη, τιμιότητα και οξυδέρκεια. Μόνο έτσι θα ανατραπεί η θλιβερή σημερινή κατάσταση πρόχειρων, επιφανειακών και ρηχών βιβλίων – εμπορευμάτων.

–Εσείς ως «Διόραμα» έχετε σκεφτεί εναλλακτικούς τρόπους κυκλοφορίας;

–Όχι. Δεν είμαι καθόλου υπέρ της ηλεκτρονικής προβολής βιβλίων, περιοδικών και άλλων εντύπων. Μένω παραδοσιακός, γιατί θέλω να κρατώ στα χέρια μου το χαρτί, να μυρίζω το μελάνι και να υπογραμμίζω σημεία που με ενδιαφέρουν και να ανατρέχω σε αυτά όταν υπάρχει ανάγκη. Τα άλλα είναι ψεύτικα και προσωρινά, ανούσια και αντιαισθητικά.

–Υπάρχει εκδοτικά ιδανικό τεύχος;

Θα απαντήσω στην ερώτηση αυτή με μια αναφορά του Σουηδού πεζογράφου και κριτικού Γιαν Χένρικ Σβαν, ο οποίος είχε πει για τους εκδότες περιοδικών: «Υπάρχουν εκδότες που ονειρεύονται να εκδώσουν ένα τεύχος χωρίς κανένα απολύτως λάθος. Η παράδοση λέει πως μόνον ένας τα κατάφερε και σοκαρίστηκε τόσο πολύ με τον άθλο του, που αυτοκτόνησε». Ως εκ τούτου αβίαστα βγαίνει το συμπέρασμα ότι ιδανικό τεύχος είναι σπάνιο, αν όχι ακατόρθωτο. Παρόλα αυτά όμως έχει περιοδικά μεστά από πλούσια και ουσιαστική ύλη, γόνιμες ιδέες, εκτυπωτική αρτιότητα και καλαισθησία. Η έκδοση ενός περιοδικού είναι πολλά πράγματα μαζί. Είναι στην ουσία μια σύζευξη, ένα συμβόλαιο του εκδότη με το ίδιο το περιοδικό. Κάθε τεύχος είναι ένας καθρέφτης. Τοποθετώντας τον ένα δίπλα στον άλλο, αντικατοπτρίζουν μια ακτίνα φωτός που συναντά εκλεκτά κείμενα, τα οποία προβάλλει μια γόνιμη ανταλλαγή ιδεών και απόψεων.

Πεποίθηση τόσο δική μου, όσο και των συνεργατών μου είναι το «Διόραμα» να παραμείνει επίκαιρο περιοδικό γενικής παιδείας και πνευματικού εναγκαλισμού με εργασίες και κείμενα που θα διατηρηθούν στον χρόνο ποιοτικά και θ' αντέξουν στην κρίση αυτών που θα εντρυφούν στις σελίδες του.

Η Κίνα εξακολουθεί να μας ξαφνιάζει

Η τρίωρη ταινία «Αντίο, γιε μου» του Ντι Τζιου Τιαν Τσανγκ καθηλώνει τον θεατή από το πρώτο έως το τελευταίο λεπτό

Του **ΘΑΝΟΥ ΒΕΡΕΜΗ**

«Ενα έργο ομορφιάς είναι μία παντοτινή χαρά». Με τα λόγια αυτά ο Τζον Κιτς, μεγάλος Βρετανός ποιητής του 19ου αιώνα, σφραγίζει τη γνήσια καλλιτεχνική δημιουργία. Η ταινία «Αντίο, γιε μου» (Βραβείο της Ασημένιας Αρκτου, Berlinale 2019) του Κινέζου σκηνοθέτη Ντι Τζιου Τιαν Τσανγκ, σε καθηλώνει από την πρώτη στιγμή ώς το τελευταίο λεπτό αυτού του τρίωρου αριστουργήματος. Αρχίζοντας από τα πρόσωπα των ηθοποιών που είναι σαν τις μάσκες τις οποίες επεξεργάζεται η ζωή για κάθε άνθρωπο ανάλογα με τον χαρακτήρα του. Επειτα οι τραγικές στιγμές διακρίνονται σε απόσταση από τον θεατή, όπως άλλωστε και στην αρχαία τραγωδία διαδραματίζονται κυρίως στη φαντασία μας παρά σε κοινή θέα επί σκηνής.

Η πλοκή αφορά τις μεγάλες και μικρές ιστορίες μιας οικογένειας που ζει με το πλήγμα της απώλειας του μονάκριβου γιου της. Αφού η πολιτεία δεν επέτρεπε δεύτερο παιδί, υποχρεώνεται η μητέρα σε έκτρωση πριν χάσει το πρώτο σε δυστύχημα. Ετσι αυτή και ο άνδρας της μένουν μόνοι ώσπου να υιοθετήσουν ένα αγόρι το οποίο δυσκολεύεται να αντικαταστήσει στις προσδοκίες τους τον χαμένο γιο. Ως εδώ καιροφυλακτεί ο κίνδυνος του μελοδράματος, όμως ο δημιουργός ξεπερνάει τον σκόπελο. Ο χρόνος της πλοκής δεν είναι ευθύγραμμος, αλλά παρακολουθεί παλινδρομώντας διαρκώς, την κίνηση της μνήμης και της συνείδησης των πρωταγωνιστών. Η επανάληψη τραυματικών αναμνήσεων είναι μία προτροπή στον θεατή να καταλάβει τους μηχανισμούς της δικής του σκέψης. Μόνο ένα έργο τέχνης μπορεί να μας προσφέρει την ενόραση για να αντιληφθούμε ότι δεν ζούμε μόνο με τη συγχρονία των γεγονότων, αλλά ότι ο περασμένος χρόνος στοιχειώνει διαρκώς την αντίληψη της πραγματικότητάς μας. Οι επαναλήψεις μάς βοηθούν να ιεραρχήσουμε, τα όσα έχουν συμβεί σε διαφορετικούς χρόνους ώστε να αποκτήσουν τελικά ενότητα και νόημα στον εσωτερικό χρόνο.

Τα εξωτερικά γυρίσματα στο ψαροχώρι στο οποίο καταφεύγουν οι πρωταγωνιστές είναι αριστουργηματικά.

Αυτά τα κουρασμένα πρόσωπα από τα πλήγματα που έχουν υποστεί μαθαίνουν στο καταληκτικό επεισόδιο την αλήθεια για τον χαμό του μοναχογιού τους. Ο συγγενής και αδελφικός του φίλος τους εξομολογείται σε ώριμη πλέον ηλικία τη δική του ευθύνη για το δυστύχημα.

Μία ευθύνη που μεγαλώνει, όπως ο ίδιος λέει, σαν δένδρο μέσα του. Οι κεραυνόπληκτοι γονείς τον μεταχειρίζονται με την τρυφερότητα που κάθε πραγματικός γονιός μαθαίνει να εκφράζει για όλα τα παιδιά του κόσμου. Είναι ένας καταμερισμός ρόλων που η ταινία μας θυμίζει ότι λειτουργεί φυσιολογικά σε όλους τους ανθρώπους που είναι κανονικοί άνθρωποι.

Η πλοκή αφορά μια οικογένεια που ζει με το πλήγμα της απώλειας του μονάκριβου γιου της. Το ανδρόγυνο μένει μόνο ώσπου να υιοθετήσει ένα αγόρι, το οποίο δυσκολεύεται να αντικαταστήσει στις προσδοκίες του τον χαμένο γιο.

Η αναδρομή σε στιγμές της πολιτιστικής επανάστασης του Μάο είναι επίσης μία υπενθύμιση της ανοησίας του ολοκληρωτισμού, που ο σκηνοθέτης επισημαίνει όταν ο γέρος πια πρωταγωνιστής χαιρετάει γελώντας ένα ξεχασμένο άγαλμα του μεγάλου τιμονιέρη μέσα στην κοσμογονία της μεταμορφωμένης τους κωμόπολης, την οποία επισκέπτονται ξανά περί το τέλος του έργου. Στην αεροπορική διαδρομή της επιστροφής οι αναταράξεις αναγκάζουν το ζεύγος να σφίξει τα χέρια και την υπέροχη πρωταγωνίστρια να παρατηρήσει: «Παρ' όλα αυτά φοβόμαστε ακόμη για τη ζωή μας».

Τα εξωτερικά γυρίσματα στο ψαροχώρι στο οποίο καταφεύγουν οι πρωταγωνιστές είναι αριστουργηματικά, όπως και η σκηνή της επίσκεψης στον χορταριασμένο τάφο του παιδιού τους για να μοιραστούν μαζί του το ταπεινό τους γεύμα. Την τελευταία στιγμή ο φακός γυρίζει στο σύγχρονο νεκροταφείο των χιλιάδων τάφων που βρίσκεται στα πόδια του λόφου όπου κάθονται.

Ανάλογη εντύπωση είχε προκαλέσει πριν από μερικά χρόνια ένας άλλος Κινέζος δημιουργός του κινηματογράφου, ο Ζia Ζανγκέ. Εγινε γνωστός στη Δύση το 2006 με το «Ακίνητες Ζωές», έργο που κέρδισε τότε τον «Χρυσό Λέοντα» της Βενετίας. Εκτοτε δεν έπαψε να εμφανίζει δείγματα της τέχνης του.

Η Κίνα ευτυχώς εξακολουθεί να μας ξαφνιάζει σε εποχή κατά την οποία ο δυτικός κινηματογράφος επιδίδεται σε εμπορικά θρίλερ σαν το «Homeland» του Netflix. Καλό αλλά λίγο. Οι πρωταγωνιστές παθολογικοί, αλλά όχι δουλεμένοι.

Ο κ. Θάνος Μ. Βερέμης είναι ομότιμος καθηγητής του ΕΚΠΑ.

Νεανικός έρωτας σε «άρρωστο» περιβάλλον

Το σκηνοθετικό ντεμπούτο της Σάνον Μέρφι

Babyteeth ★★★
ΔΡΑΜΑ
Σκηνοθεσία: Σάνον Μέρφι
Ερμηνείες: Ελίζα Σκάνλεν, Μπεν Μέντελσον, Εσι Ντέιβις, Τόμπι Γουάλας

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Κινηματογραφικό ντεμπούτο για την Αυστραλέζα Σάνον Μέρφι, με ένα φιλμ που έφτασε ώς το διαγωνιστικό τμήμα του περασμένου Φεστιβάλ Βενετίας. Πρωταγωνίστριά του είναι η έφηβη Μίλα, η οποία είναι σοβαρά άρρωστη με καρκίνο. Οι εύποροι γονείς της κάνουν ό,τι μπορούν για να τη στηρίξουν, ωστόσο, εκείνο από το οποίο δεν μπορούν σίγουρα να την «προστατεύσουν» είναι ο έρωτας για τον Μόζες, ένα νεαρό βαποράκι –και εθισμένο–, το οποίο θα εισβάλει στις ζωές τους για να τις αναστατώσει ακόμα περισσότερο.

Το κλασικό φιλμ ενηλικίωσης, που βασίζεται σε ένα ομώνυμο θεατρικό της σεναριογράφου Ρίτα Καλνεζέ, παίρνει δραματική τροπή λόγω της ασθένειας της Μίλα, η οποία περνά έναν γολγοθά, όμως ταυτόχρονα είναι αρκετά τυχερή ώστε να γνωρίσει τον έρωτα. Προερχόμενη από ένα αυστηρό και υπερπροστατευτικό περιβάλλον, θα βρει στο πρόσωπο του κάπως ακραίου αλλά ευαίσθητου Μόζες, μια εξεγερτική διέξοδο που τη γεμίζει ζωή. Εκείνος από την πλευρά του, δίχως πραγματική οικογένεια, μπαίνει με φόρα στη δική της, βρίσκοντας ένα καινούργιο σπίτι.

Ακόμα πιο ενδιαφέρον ίσως από το νεανικό ρομάντζο, είναι το ζευγάρι των γονιών της Μίλα, με τους Μπεν Μέντελσον και Εσι Ντέιβις να είναι εξαιρετικοί στους ρόλους τους. Εκείνος είναι ψυχίατρος και φαίνεται να πιστεύει πως όλα τα προβλήματα μπορούν να λυθούν –ή έστω να κρυφτούν– με μερικά χάπια· τα δίνει στους ασθενείς, στη γυναίκα, στην κόρη του, ακόμα και στον νεαρό που μπαίνει στο σπίτι, τροφοδοτώντας καταφανώς τον εθισμό του. Εκείνη από την πλευρά της είναι πρώην σπουδαία μουσικός, η οποία θυσίασε την καριέρα και πιθανότατα την ψυχική της υγεία για μια οικογένεια, την οποία τώρα βλέπει έτοιμη να διαλυθεί.

Μέσα σε αυτόν τον κυκεώνα συναισθημάτων και αντίρροπων δυνάμεων, η Μέρφι τοποθετεί την ιστορία της, καταφέρνοντας στο μεγαλύτερο μέρος να την κρατήσει μακριά από κλισέ και αχρείαστους μελοδραματισμούς. Για την προσέγγισή της, η δημιουργός της ταινίας λέει τα εξής: «Η γλώσσα τής ταινίας είναι στυλιζαρισμένη, με εναλλαγές διαλόγου και κοψίματα μουσικής, ώστε να επιτρέπει στον θεατή να κινείται και να μετατοπίζεται ανάλογα με τον επιταχυνόμενο ρυθμό της Μίλα. Εκείνη ερωτεύεται τον Μόζες, τον οποίο βλέπει ως αφορμή για να την ωθήσει στα όριά της με έναν ακραίο τρόπο. Καθώς μπαίνουμε όλο και πιο βαθιά στη ζωή των γονιών της ανακαλύπτουμε τις δυσλειτουργίες και τις περίπλοκες εντάσεις που υπάρχουν, καθώς αυτή η οικογένεια αντιμετωπίζει τον χειρότερο εφιάλτη της». Μικρό έξτρα: το κομμάτι «Come meh way» της Sudan Archives που ακούγεται κάποια στιγμή είναι απλώς υπέροχο.

Πιο ενδιαφέρον και από το νεανικό ρομάντζο είναι το ζευγάρι των γονιών της Μίλα, εξαιρετικοί οι Εσι Ντέιβις (αριστερά) και Μπεν Μέντελσον (δεξιά).

HOME CINEMA

«Μνημείο» της σύγχρονης μαύρης κουλτούρας

Τέσσερις μαύροι Αμερικανοί βετεράνοι επιστρέφουν στο Βιετνάμ προκειμένου να αναζητήσουν το λείψανο ενός συμπολεμιστή τους.

Da 5 Bloods ★★★★
ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ (2020)
Σκηνοθεσία: Σπάικ Λι
Ερμηνείες: Τσάντγουικ Μπόουζμαν, Ντελρόι Λίντο, Τζόναθαν Μέιτζορς

Και προγραμματισμένο να το είχε, ο Σπάικ Λι δεν θα μπορούσε να βρει πιο ταιριαστή περίσταση για την κυκλοφορία της καινούργιας του ταινίας, αυτή τη φορά στην πλατφόρμα του Netflix. Εν μέσω του αναβρασμού που επικρατεί τις τελευταίες εβδομάδες στις ΗΠΑ, μετά τη δολοφονία του Τζορτζ Φλόιντ, ο δυναμικός κινηματογραφιστής επιστρέφει με (άλλο ένα) φυλετικά φορτισμένο φιλμ, το οποίο συνδέει το παρελθόν με το παρόν της «μαύρης» Αμερικής. Ο τίτλος του, που είναι παρμένος από την αφροαμερικανική αργκό, μπορεί να αποδοθεί ως «Τα πέντε αδέλφια» και αφορά μια ομάδα μαύρων βετεράνων του πολέμου του Βιετνάμ.

Στη σημερινή εποχή, τέσσερις από αυτούς επιστρέφουν στη χώρα της Ανατολικής Ασίας προκειμένου να αναζητήσουν το λείψανο του συμπολεμιστή και φίλου τους Νόρμαν, ο οποίος χάθηκε στο πεδίο της μάχης. Παράλληλα, έχουν κατά νου και το κυνήγι ενός μεγάλου θησαυρού, που ξέρουν ότι βρίσκεται θαμμένος κάπου στην απέραστη ζούγκλα.

Ξεκινώντας με ντοκουμέντα της εποχής και φόρο τιμής στο «Αποκάλυψη τώρα» του Κόπολα, ο Σπάικ Λι περνάει με τόλμη στη μυθοπλασία, αναδεικνύοντας μια λιγότερο γνωστή πτυχή του πολέμου του Βιετνάμ: «Στις ΗΠΑ οι μαύροι άνδρες αποτελούν το 11% του πληθυσμού, όμως στο Βιετνάμ έφθαναν το 32% των στρατιωτών και υπηρετούσαν σχεδόν όλοι στην πρώτη γραμμή· τα λευκά παιδιά από τα κολέγια έπρεπε να κρατηθούν κατά το δυνατόν μακριά από τη σφαγή», επισημαίνεται σε κάποιο σημείο του φιλμ. Τέσσερις από αυτούς τους παλιούς φαντάρους, καθένας με τα δικά του ψυχικά ή σωματικά τραύματα, επιστρέφουν στο μέρος όπου υπέφεραν αλλά και όπου έχτισαν μια αδελφική φιλία.

Ευρηματικά φλας μπακ

Καθώς αρχίζουν να περιπλανιούνται στη ζούγκλα, οι αναμνήσεις από τον χαμένο αρχηγό τούς κατακλύζουν. Σε αυτά τα φλας μπακ, εκτός του διαφορετικού φίλτρου στην κάμερα, ο Λι χρησιμοποιεί και ένα ακόμα εύρημα: Ενώ ο Νόρμαν παρουσιάζεται νέος, ερμηνευμένος από τον «Μαύρο Πάνθηρα», Τσάντγουικ Μπόουζμαν, οι υπόλοιποι της ομάδας διατηρούν τη σημερινή τους μορφή του μεσηλίκου. Αυτός έχει μείνει για πάντα νεαρός και ρωμαλέος στις αναμνήσεις τους, ενώ εκείνοι έχουν πια αλλάξει σημαντικά. Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα –και πιο ενδιαφέρων χαρακτήρας– είναι ο Πολ: ξεροκέφαλος και με μόνιμη αίσθηση αδικίας, φορά με καμάρι το MAGA (Make America Great Again) καπελάκι του Ντόναλντ Τραμπ και έχει το ζωνάρι του λυμένο για καβγά.

Καθώς η ταινία προχωράει, εξελίσσεται σε καθαρή σχεδόν περιπέτεια, με αρκετές ανατροπές και μπόλικο πιστολίδι, που προκαλεί η αναζήτηση του θησαυρού. Ο πολιτικός σχολιασμός, ωστόσο, περιμένει πάντα στη γωνία. Τα πρόσφατα γεγονότα μπορεί να μην καθιστούν το «Da 5 Bloods» ακριβώς προφητικό, όμως του δίνουν σίγουρα μια αίσθηση μνημείου της σύγχρονης μαύρης κουλτούρας.

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

21.15 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Καμώματα τζι αρώματα Κωμική σειρά εποχής.
11.00 EU4U, II - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή.
12.00 Χάλκινα χρόνια, III - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης Ενημερωτική εκπομπή.
14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.15 Art Café, III - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 Σπίτι στη φύση, III - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή.
15.45 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
17.00 Μαζί / Birlikte Δικοινοτική εκπομπή.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.20 Η κυρά του μεταξιού - (Ε) Δραματική σειρά εποχής.
18.50 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, που αναφέρεται στις επωνυμίες των οδών.
19.25 Οι γενιές της σιωπής Δραματική σειρά εποχής.
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.15 Παραδοσιακή βραδιά στο ΡΙΚ Ψυχαγωγική εκπομπή με την Άντρη Καραντώνη.
23.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
23.15 Art of Space 2020 «Life on the Water-When Your Home is a Boat»
23.45 EU4U, II - (Ε) Ενημερωτική εκπομπή.
00.50 Χάλκινα χρόνια, III - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής.
02.00 Αμύνεσθαι περί πάτρης

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.10 Ο Κροίσος και ο ζωγράφος
07.30 Μάθε τέχνη κι' άστηνε (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.00 Γέλα χαμογέλα, IV - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
08.30 Παιδική ζώνη
α. Μάγια η μέλισσα
β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον
γ. Ο μικρός Χνουδωτός
δ. Γουίσπερ
ε. Μπόμπι και Μπιλ
11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
16.00 Ιστορίες του χωρκού-(Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
16.30 Μανώλης και Κατίνα-(Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
17.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Οικογενειακή σειρά.
17.50 Art of Space Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.30 Μονόλογοι - (Ε) Πολιτιστικές εκπομπές, με τους Κωστή Κολώτα και Κώστα Χαραλαμπίδη.
19.15 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία Σειρά ντοκιμαντέρ, που αναφέρεται στις επωνυμίες των οδών.
19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)**
19.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)**
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
21.10 Ο Κροίσος και ο ζωγράφος Σειρά εποχής, με τους Στέλιο Καυκαρίδη, Λένια Σορόκου, κ.ά.
22.00 Ευθέως Ενημερωτική εκπομπή.
23.00 Κλασική Μουσική
00.40 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.10 OMEGA Troll Show
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Σίσσυ Χρηστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Βάλια Χατζηθεοδώρου.
15.00 Εικόνες - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
16.00 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
17.00 MasterChef 4 - (Ε) Διαγωνισμός μαγειρικής.
18.00 **OMEGA NEWS**
18.10 MasterChef 4 (Συνέχεια)
19.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Αλέξανδρο Ταραμουντά.
20.10 **OMEGA NEWS**
21.10 OMEGA Troll Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή με τους Μαρίνο Χατζηβασιλείου, Κωνσταντίνο Τσιολή.
22.00 Το κόκκινο ποτάμι Δραματική σειρά εποχής, με τους Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση.
23.00 MasterChef 4 - (Ε) Διαγωνισμός μαγειρικής.
02.00 Έλα χαμογέλα - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.20 Ζωή μου - (Ε) Δραματική σειρά.

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 National Treasure
06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.20 Λίφτινγκ - (Ε) Κωμική σειρά.
07.10 Santa Γιολάντα - (Ε) Κωμική σειρά.
08.00 Papa A Toda Madre Κωμική μεξικανική σειρά.
09.40 Κάτι χωρισμένα παλικάρια - (Ε) Κωμική σειρά.
11.10 Μην ψαρώνεις - (Ε) Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Σειρά ντοκιμαντέρ.
13.00 Food N' Friends - (Ε) Εκποπή μαγειρικής.
14.00 Streat Food - (Ε) Εκποπή μαγειρικής.
15.00 Casa De Mikel - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
16.50 Papa A Toda Madre, I) Κωμική μεξικανική σειρά.
18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10΄**
18.10 Συνέχεια της σειράς
18.25 Μην ψαρώνεις Κωμική σειρά.
19.15 Άγριες μέλισσες - (Ε) Ελληνική σειρά.
20.20 **Τα νέα του ANT1**
21.20 National Treasure: Book of Secrets Κωμωδία μυστηρίου, με τους Νικολας Κέιτζ, Γιον Βόιτ, κ.ά.
23.00 Big Little Lies Ξένη σειρά.
00.00 **Τίτλοι ειδήσεων**
00.10 Best Friend's Fear - (Ε)
01.00 Στο καλό γλυκιά μου συμπεθέρα - (Ε)
02.00 Πάνω από τον νόμο - (Ε)
02.50 Δούρειος ίππος - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.20 Στην υγειά μας ρε παιδιά
05.20 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κωμική σειρά.
06.00 Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά.
07.00 Περί ορέξεως - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.00 Παντρεμένοι και οι δυο Κωμική σειρά.
08.40 Στο χωρκόν μας - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
09.40 Αλλού ξημερωμένοι - (Ε) Κωμική σειρά.
10.30 Καλό μεσημεράκι - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.30 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κωμική σειρά.
14.00 Στο σπίτι - (Ε) Μουσικό πρόγραμμα.
16.30 Happy Traveller - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Ευτύχη Μπλέτσα.
17.30 Guess my age - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
18.00 **Γεγονότα σε συντομία**
18.10 Guess my age - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
18.30 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κωμική σειρά.
20.10 **Τομές στα γεγονότα**
21.20 Στην υγειά μας ρε παιδιά Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο.
00.20 **Γεγονότα σε τίτλους**
00.30 Άλλα λόγια θκειε παπά Κυπριακή σειρά.
01.30 Το στέκι της παρέας - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
03.20 Μόνο μια φορά - (Ε) Δραματική σειρά.
04.20 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Κοινωνική σειρά.

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.20 Παράδοση κατ' οίκον
06.00 Άλλαξέ το - (Ε) Εκπομπή διακόσμησης.
06.50 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
08.00 Ελα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
13.40 Οικογενειακές ιστορίες - (Ε) Αυτοτελείς ιστορίες.
14.30 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά.
15.20 Λούης Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή με τον Λούη Πατσαλίδη.
17.00 Αντελίνα, κτύπα το κουδούνι - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
18.10 Ελληνική εκπομπή - (Ε)
18.40 Kitchen Lab Εκπομπή μαγειρικής.
19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
20.20 **ALPHA NEWS**
21.20 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηαδάμου.
22.30 Κάρμα, II - (Ε) Κυπριακή σειρά.
23.30 Μεσάνυχτα - (Ε) Με την Ελεονώρα Μελέτη.
01.00 World party - (Ε)
02.00 10η εντολή - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.00 Τηλεαγορά
08.00 Annie
10.15 Ξένη ταινία
11.55 Τηλεαγορά
12.35 Είναι μεγάλος ο καημός
14.00 Τηλεαγορά
15.15 Ο κράχτης Ελληνική ταινία.
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 Ξένη ταινία

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.50 Παιδική ζώνη
09.40 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγορά
13.00 Αποδείξεις Live
14.35 Stan & Ollie Δραματική ταινία.
16.45 Τηλεαγορά
18.30 Ταξίδι γεύσεων, II
19.30 Travel Guide Ταξιδιωτική εκπομπή.
20.25 Για πάντα νέοι - (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
22.30 Ξένη ταινία
00.30 Ξένη ταινία
02.30 Ξένες σειρές

ΤΗΤ ΤΗΛ.: 22270745

06.00 Sashatanya Κωμική σειρά.
08.00 Comedy Club Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.00 Comedy Woman
13.00 Comedy Club Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.00 Olga Κωμική σειρά.
20.00 Κάποτε στη Ρωσία Ψυχαγωγική εκπομπή.
23.00 Stand Up Ψυχαγωγική εκπομπή.
00.00 Σπίτι 2 Reality Show
02.00 Stand Up

MOVIES BEST

21.00 Chappaquiddick
06.3 Match
08.30 Finding Altamira
10.30 Project Blue Book 2 Ep. 5 & 6
12.30 Mafia Only Kills In Summer, I Ep. 7 - 12
18.35 Mafia Only Kills In Summer, II Ep. 1 & 2
21.00 Chappaquiddick
23.00 Numb
00.05 Sniper: Special Ops
01.45 The Dinner
04.00 Armageddon

GREEK CINEMA

20.35 Γαμπρός από το Λονδίνο
07.55 Στον δάσκαλό μας με αγάπη
09.30 Θησαυρός του μακαρίτη
11.05 Και δειλός και τολμηρός
12.35 Ο κατεργάρης
14.10 Αστέρω
15.35 Δόκτωρ Ζι-Βέγγος
17.05 Ο πατούχας
18.45 Ένας ήρως με παντούφλες
20.35 Γαμπρός από το Λονδίνο
22.00 Ένας ιππότης για τη Βασούλα
23.45 Για ένα ταγάρι δολάρια
01.10 Ένας νομοταγής πολίτης

Εγραφα για να σώσω τη ζωή μου

Ο Τζον Εντγκαρ Γουάιντμαν μιλάει για τη γραμμή που ενώνει τον τραγικό Εμετ Τιλ του 1950 με τον Τζορτζ Φλόιντ

Συνέντευξη στον **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

REUTERS / BENOIT TESSIER

«Εχουμε ξαναδεί απολυταρχικά καθεστώτα να αλλάζουν τη μια μορφή καταπίεσης με μια άλλη. Οταν ρίχνεις ένα άγαλμα, πρέπει να προσέξεις ποιο θα βάλεις στη θέση του».

«Οταν ήμουν παιδί είχα φοβηθεί πολύ από τη δύναμη που είχαν οι λευκοί επάνω μου, πάνω στην οικογένειά μου και τους φίλους μου. Ημουν τρομοκρατημένος και αυτός ο φόβος ήλεγχε μεγάλο μέρος της συμπεριφοράς μου και όσο μεγάλωνα», μου λέει από το τηλέφωνο ο συγγραφέας Τζον Εντγκαρ Γουάιντμαν που πριν από λίγες μέρες μπήκε στα 79 του χρόνια. «Είχα πάντα αυτόν τον τρόμο και δεν ήταν σωστό. Αυτό σήμαινε ότι ζούσα με βάση διαφορετικούς κανόνες σε σχέση με τους άλλους Αμερικανούς».

Ο βραβευμένος συγγραφέας και ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Μπράουν όταν ήταν νεαρό παιδί, μόλις 14 ετών το 1955, ήρθε σε επαφή με μια φωτογραφία που τον καταδίωκε για την υπόλοιπη ζωή του και επηρέασε μεγάλο μέρος των μετέπειτα επιλογών του. Ηταν το παραμορφωμένο πρόσωπο ενός μαύρου αγοριού, του συνομήλικου Εμετ Τιλ, που βρήκε τραγικό θάνατο από ομάδα ντόπιων λευκών του Μισισίπι. Το «έγκλημα» του άτυχου Εμετ ήταν ότι σφύριξε σε μια λευκή γυναίκα. Οι δολοφόνοι του αθωώθηκαν σε μια δίκη παρωδία που τότε είχε προσελκύσει το ενδιαφέρον σύσσωμης της Αμερικής.

Αρκετά χρόνια και πολλά βιβλία μετά, ο Γουάιντμαν αποφάσισε να αντιμετωπίσει το φάντασμα του Εμετ Τιλ. «Η ιστορία του δεν έφυγε ποτέ από το μυαλό μου. Τη θυμόμουν ξανά και ξανά, κάθε φορά που έβλεπα τον φόνο ενός νεαρού στην Αμερική που είχε φυλετικά κίνητρα», μου λέει από την άλλη άκρη της τηλεφωνικής γραμμής. Επρεπε όμως να γράψει, να ζήσει, να περάσει ο χρόνος μέχρι να γυρίσει ξανά στην αρχή. «Συχνά ένας συγγραφέας γράφει ένα βιβλίο για την πρώτη του αγάπη κάπως αργότερα στη ζωή του. Αυτό δεν σημαίνει ότι εκείνος ή εκείνη έχουν μόνο μια ζωή. Χρειάζεται η σοφία της ηλικίας προτού έρθεις αντιμέτωπος με εκείνη την ιστορία, την πρώτη αγάπη».

Στο βιβλίο του «Γράφοντας για να σώσω μια ζωή», που κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις Πόλις σε μετάφραση της Αθηνάς Δημητριάδου, ο Γουάιντμαν δεν κάνει το αναμενόμενο. Δεν γράφει τόσο για τον Εμετ Τιλ, όσο για τον πατέρα τού άτυχου Εμετ.

Ο Λούις Τιλ είναι το πρόσωπο που μπαίνει στο μικροσκόπιο του συγγραφέα και αυτό διότι η προσωπική ιστορία του Λούις και η εκτέλεσή του δι' απαγχονισμού στα 23 του χρόνια, το 1945, ενόσω υπηρετούσε στον αμερικανικό στρατό στην Ιταλία, με την κατηγορία του βιασμού, είναι ένα από τα στοιχεία που «καταδικάζουν» τον δολοφονημένο Εμετ δέκα χρόνια μετά, το 1955, στα μάτια των λευκών ενόρκων και αθωώνουν τους δολοφόνους του.

Ο φάκελος του Λούις

Ο Γουάιντμαν ανασύρει τον φάκελο του Λούις και τον ίδιο από τη λήθη, όχι για να τον εξιδανικεύσει, αλλά για να αναδείξει την προχειρότητα της δίκης του, την έλλειψη στοιχείων και την καταδίκη του που μερικά χρόνια αργότερα καταδίκασε και τον γιο του. Πρόκειται για ένα «έγκλημα ύπαρξης», όπως το περιγράφει ο Γουάιντμαν στο βιβλίο του, το οποίο ξαναδιάβασε ενόψει της συνέντευξής μας (γράφτηκε το 2016) και με πικρία, λέει, πόσο επίκαιρο είναι σήμερα.

«Ενιωσα να ήμουν ένας νέος αναγνώστης του βιβλίου. Σα να διάβαζα το βιβλίο κάποιου άλλου. Πρόσεξα ότι πολλά από τα πράγματα για τα οποία μιλούσα τότε, πολλές από τις ανησυχίες μου, πολλές στενοχώριες μου είναι ίδιες, τα ίδια θέματα που συζητούνται σήμερα με αφορμή τον Τζορτζ Φλόιντ. Το βιβλίο είναι σαν μάρτυρας που κοιτά σε δύο κατευθύνσεις. Στο μέλλον, καθώς η υπόθεση του Φλόιντ ακόμη δεν έχει συμβεί και στο παρελθόν γιατί μιλάω για τον Εμετ και τον πατέρα του. Είναι μια περίεργη ολοκλήρωση και μια περίεργη επανάληψη».

Ρωτάμε τον συγγραφέα εάν θεωρεί πως ο Τζορτζ Φλόιντ είναι με έναν τρόπο ο Εμετ Τιλ της εποχής μας, δύο άδικοι θάνατοι σε δύο διαφορετικές εποχές. «Ο Εμετ Τιλ είναι ένα αρχέτυπο», μας λέει και στέκεται στη σημασία της λέξης «λιντσάρισμα» και στη σημερινή της σημασία. Λιντσάρισμα, λέει, δεν είναι μόνο τότε που κρεμούσαν τους ανθρώπους από τα δέντρα ή τους έσερναν πίσω από φορτηγά αλλά και τώρα «όταν πυροβολούνται στον δρόμο από την αστυνομία, σαν ζώα». «Οπότε το λιντσάρισμα υποδηλώνει τον παράνομο φόνο, τον φόνο εκτός νόμου. Σε έναν βαθμό το λιντσάρισμα είναι η δύναμη που οι λευκοί θεωρούν ότι έχουν στην Αμερική. Και είναι ένα παλιό προνόμιο που έχει ταυτιστεί με τη λευκή υπεροχή (white supremacy). Το λιντσάρισμα γινόταν στους σκλάβους χωρίς δίκη και δικαστές. Ο ιδιοκτήτης είχε δικαίωμα στο σώμα του σκλάβου. Οι έγχρωμοι άνθρωποι στην Αμερική έπρεπε να αντιμετωπίσουν αυτή την πραγματικότητα για 400 χρόνια. Αυτά είναι γνωστά όμως. Το τρομακτικό είναι ότι η ιστορία επαναλαμβάνεται. Οπότε, ναι, υπάρχει μια ευθεία γραμμή μεταξύ του Εμετ Τιλ και του Τζορτζ Φλόιντ. Μια γραμμή ευθεία και δυστυχώς αδιάσπαστη».

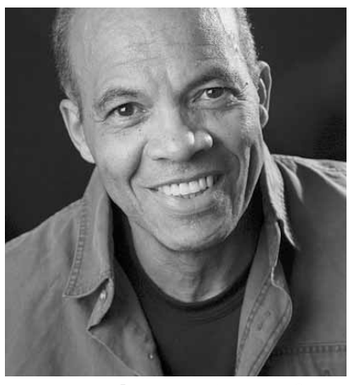
Ο συγγραφέας και ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Μπράουν, Τζον Εντγκαρ Γουάιντμαν.

> *Παιδί, είχα φοβηθεί πολύ από τη δύναμη που είχαν οι λευκοί επάνω μου, πάνω στην οικογένειά μου και στους φίλους μου.*

> *Λιντσάρισμα δεν είναι μόνο τότε που κρεμούσαν τους ανθρώπους από τα δέντρα, αλλά και τώρα, όταν πυροβολούνται στον δρόμο από την αστυνομία, σαν ζώα.*

Σε αυτή τη γραμμή υπάρχει και η ζωή του ίδιου του Γουάιντμαν, σπαράγματα της οποίας μπαίνουν εμβόλιμα μέσα στο βιβλίο. Σε μια άλλη ανάγνωση το «Γράφοντας...» είναι ένα βιβλίο για πατέρες και γιους. Η σχέση του Εμετ και του Λούις είναι «σπασμένη», τονίζει ο συγγραφέας αφού δεν πρόλαβαν να γνωριστούν και να επικοινωνήσουν. «Αυτό είναι δυστυχώς ένα σταθερό γνώρισμα της αφροαμερικανικής ζωής. Πολλές οικογένειες είναι διαλυμένες, όχι μόνο λόγω θανάτου αλλά και φτώχειας, αρρώστιας και άλλων λόγων».

Η πατρική φιγούρα είναι κάτι που έλειπε από τον ίδιο, μας λέει, όταν ήταν παιδί. Ηταν εκεί αλλά και δεν ήταν και η σχέση των γονιών του ήταν «καλή αλλά πολύπλοκη». Ο ίδιος βλέπει αυτή την κατάσταση ως ένα ευρύτερο πολιτισμικό και οικονομικό ζήτημα για το οποίο ήθελε να μιλήσει στο βιβλίο του.

Ο Γουάιντμαν όμως κατάφερε να ξεφύγει από τη μικρή παρακμιακή γειτονιά του Πίτσμπουργκ όπου μεγάλωσε, να σπουδάσει με διακρίσεις και να γίνει πετυχημένος συγγραφέας και καθηγητής. Δεν συνέβη το ίδιο με τον μικρότερο αδελφό του όμως, που το 1975 καταδικάστηκε σε ισόβια (αποφυλακίστηκε πέρυσι), όταν ενεπλάκη σε απόπειρα ληστείας που κατέληξε στον θανάσιμο τραυματισμό ενός τρίτου. Παρότι δεν πυροβόλησε πήρε την ίδια ποινή με τον δράστη χωρίς δικαίωμα αναστολής. Η ιστορία του αδελφού του και η έρευνα του Γουάιντμαν για το αμερικανικό σύστημα δικαιοσύνης έγινε το βιβλίο «Brothers and Keepers» που θεωρείται το πιο γνωστό του έργο.

Στην τηλεφωνική μας κουβέντα ο Γουάιντμαν δεν είναι ισοπεδωτικός. Αναγνωρίζει ότι πολλά έχουν αλλάξει από την εποχή του Εμετ Τιλ. Ο ίδιος άλλωστε είναι ένα ζωντανό παράδειγμα, οι ΗΠΑ, θυμίζει, εξέλεξαν τον πρώτο Αφροαμερικανό πρόεδρο, Αφροαμερικανοί βρίσκονται σε θέσεις κλειδιά στη δημόσια διοίκηση και στον στρατό της Αμερικής. Δεν έχουν αλλάξει όμως όλα. «Η υποβόσκουσα αίσθηση της φυλής, ότι οι άνθρωποι χωρίζονται σε κατηγορίες και αυτές οι κατηγορίες δημιουργούν διαφορετικά είδη ανθρώπων, αυτές οι ιδέες δεν έχουν αλλάξει. Και μέχρι να τις ξεφορτωθούμε δεν θα υπάρξει σοβαρή αλλαγή στην κοινωνία, μια αλλαγή που θα κρατήσει και θα σταματήσει αυτή την αστυνομική βία», τονίζει.

Πέρα από τον Τραμπ

Δεν είναι εύκολη αυτή η αλλαγή και ο ίδιος το γνωρίζει. Τα πράγματα δεν θα αλλάξουν ως διά μαγείας αν, για παράδειγμα, βγει από το κάδρο ο Ντόναλντ Τραμπ, μας λέει. «Τον αξιωθήκαμε τον Τραμπ», λέει κατηγορηματικά (we earned D.T.), «οι αμερικανικοί θεσμοί, οι Αμερικανοί πγέτες, μοιράζονται τις χειρότερες ιδέες του Τραμπ εδώ και πολύ καιρό. Ο ίδιος δεν είναι παρά η εκδήλωση αυτών των ιδεών. Μας άξιζε ο Τραμπ. Αν με κάποιον τρόπο εξαφανιστεί, θα πρέπει να συνεχίσουμε να διαδηλώνουμε και να διεκδικούμε τη μεταρρύθμιση της αστυνομίας, την εκπαίδευση, του οικονομικού συστήματος».

Παρακολουθεί τις πορείες με ενθουσιασμό και χαίρεται που υπάρχει διεθνής αναγνώριση και συμπαράσταση. Λόγω ηλικίας, λέει, δεν συμμετέχει αυτή τη φορά στις διαμαρτυρίες, είναι δουλειά των νέων. «Πάνω στον ενθουσιασμό της στιγμής γίνονται και λάθη, αλλά είναι προς τη σωστή κατεύθυνση», επισημαίνει και συστήνει προσοχή για την καταδίκη έργων τέχνης και την καταστροφή αγαλμάτων. «Εχουμε ξαναδεί», λέει, «απολυταρχικά καθεστώτα να θέλουν να ξαναγράψουν την Ιστορία και να αλλάζουν τη μια μορφή καταπίεσης με μια άλλη. Οταν ρίχνεις ένα άγαλμα, πρέπει να προσέξεις ποιο θα βάλεις στη θέση του».

«Ποια ζωή θέλατε να σώσετε με το βιβλίο σας», τον ρωτάμε. «Τη δική σας», λέει αφοπλιστικά, «τη δική μου, οποιουδήποτε διαβάσει το βιβλίο». Ο στόχος είναι οι αναγνώστες να σκεφτούν τις δικές τους ζωές. «Οσο έγραφα σκεφτόμουν τη δική μου ζωή, έγραφα για να σώσω τη ζωή μου. Ηθελα επίσης να κάνω και ένα μνημόσυνο σε έναν ξεχασμένο άνθρωπο», επισημαίνει. Ενα αφρικανικό ρητό λέει ότι όσο οι ζωντανοί μιλούν για έναν νεκρό, τότε εκείνος είναι σαν να ζει, μας λέει, και αυτή η ιδέα είναι πίσω από τον τίτλο του βιβλίου. «Οπότε γράφω για να σώσω μια ζωή, να τη θυμάμαι και να τη μοιραστώ με τη δική μου».

Το βιβλίο κλείνει με μια σκηνή συνάντησης για την οποία θα προσπαθήσουμε να μην πούμε περισσότερα αλλά να δώσουμε ένα κλειδί για την αποκωδικοποίησή της. Ο Τζον διηγείται στον τάφο του Λούις μια παραβολή, την ιστορία της Μέλισσας και της Αρκούδας. Η μεγάλη αρκούδα επιτίθεται σε ένα μελίσσι αλλά οι «καμικάζι» μέλισσες τη διώχνουν τσιμπώντας την και προκαλώντας τον δικό τους θάνατο. Αν οι καμικάζι μέλισσες είναι σαν τον Λούις Τιλ, όπως γράφετε, ρωτάμε τον Γουάιντμαν, ποιος είναι η αρκούδα; «Θα έλεγα ότι η αρκούδα είναι το σύστημα το οποίο σήμερα δέχεται τα χτυπήματα και τα τσιμπήματα όλου του κόσμου. Ωστόσο, η αρκούδα, ως ζώο και πλάσμα του μύθου δεν είναι κακιά, της αρέσει απλώς το μέλι. Αλλά το σύστημα που αντιμετωπίζουμε δεν είναι τόσο αθώο όσο η αρκούδα. Είναι πολύ πιο πονηρό, υπάρχει πολύ καιρό και μπορεί να προκαλέσει μεγαλύτερο κακό απ' όσο οποιοδήποτε ζώο».

Η πορεία του και τα βραβεία

Ο Τζον Εντγκαρ Γουάιντμαν γεννήθηκε το 1941 στην Ουάσιγκτον και μεγάλωσε στο Χόουμγουντ του Πίτσμπουργκ. Διακρίθηκε από νωρίς για τις μαθητικές και αθλητικές επιδόσεις του στο μπάσκετ και έγινε δεκτός στο Πανεπιστήμιο της Πενσιλβάνια, όπου θα βρει μόνο μια δεκάδα Αφροαμερικανών σπουδαστών. Είναι ο δεύτερος Αφροαμερικανός που σπούδασε στην Οξφόρδη με την υποτροφία Rhodes και δίδαξε στα Πανεπιστήμια του Γουαϊόμινγκ, της Πενσιλβάνια, της Μασαχουσέτης και στο Πανεπιστήμιο Μπράουν. Το «Γράφοντας για να σώσω μια ζωή» είναι το πρώτο βιβλίο του που μεταφράζεται στα ελληνικά και η μεταφράστρια Αθηνά Δημητριάδου κατάφερε να διατηρήσει την πρωτοτυπία της γλώσσας του συγγραφέα. Ο Γουάιντμαν έχει γράψει πάνω από 20 μυθιστορήματα, διηγήματα, χρονικά γύρω από τα θέματα της οικογένειας, της φυλής, του τραύματος, του ρατσισμού στην Αμερική. Εχει τιμηθεί δύο φορές με το βραβείο PEN/Faulkner Award και με τα βραβεία John Dos Passos, MacArthur «Genius Grant» και Aniesfield-Wolf Book Award για το σύνολο του έργου του. Το «Γράφοντας για να σώσω μια ζωή» τιμήθηκε στη Γαλλία με το βραβείο «Femina etranger».

Το βιβλίο κλείνει με μια σκηνή συνάντησης. Ο Τζον διηγείται στον τάφο του Λούις μια παραβολή, την ιστορία της Μέλισσας και της Αρκούδας...

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ
BBQ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΜΑΣ

γαστρονόμος

10 ΣΕΦ

45 ΣΥΝΤΑΓΕΣ

50 ΚΙΛΑ ΚΑΡΒΟΥΝΑ

5 ΨΗΣΤΕΣ

9 ΜΕΡΕΣ ΔΟΚΙΜΩΝ

60 ΩΡΕΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΣΕΩΝ

ΕΝΑΣ ΑΠΟΛΑΥΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ